Ristiisa Mario Puzo

Eesti Päevalehe raamat
16
Algupärane pealkiri: The Godfather Tõlge eesti keelde: Raivo Rammus Tõlke esmatrükk: Olion 1992

© The Estate of Mario Puzo, 1969 © Copyright for the Estonian translation by Olion 2005

2005 Mediasat Rights, KFT /Mediasat Group, S.A. for this edition

ISBN 84-9819-343-5 (16. raamat) ISBN 84-9819-358-3 (kogu sari)
MARIO
PUZO Ristiisa

Inglise keelest tõlkinud Raivo Rammus

Trükitud Euroopa Liidus
Mediasat Group Edificio Torre Picasso, planta 34 Plaza Pablo Ruiz Picasso, 1 28020 Madrid España

Kõik õigused kaitstud

EESTI PÄEVALEHE RAAMAT

Esimene raamat

Iga suure varanduse taga on varjul kuritegu. Balzac

1. peatükk

Amerigo Bonasera istus New Yorgi kriminaalkohtus nr. 3 ja ootas õigusemõistmist — kättemaksu meestele, kes kirjeldamatu julmusega olid vigastanud tema tütart, üritades röövida tüdruku au.

Kohtunik, hirmuäratavalt tahumatu välimusega mees, kääris oma musta talaari käised üles, otsekui valmistudes kahe kohtulaua ees seisva noormehe kallal pruukima oma karistavat kätt. Ta näoilme oli väärikast põlgusest jäine. Kummatigi oli selles kõiges midagi võltsi: Amerigo Bonasera tajus seda sisimas, kuigi ei mõistnud ohtu veel endale seletada.

"Te käitusite kui kõige hullemad degenerandid," kähistas kohtunik. Tõesti, tõesti, mõtles Amerigo Bonasera. Lojused... tõelised lojused. Püüdliku patukahetsuse näole mananud noorukid langetasid alandlikult oma klanitud pead.

Kohtunik jätkas: "Te pidasite end ülal nagp džungli metselajad, ja see on teie õnn, et te toda vaest tütarlast seksuaalselt ei ahistanud —muidu pistaksin ma teid kahekümneks aastaks trellide taha." Kohtunik tegi pausi, pilk tema silmatorkavalt paksude kulmude alt

volksatas Amerigo Bonasera suunas ja langes siis kohtulaual lebavate paberite pinule. Ta kortsutas kulmu ja kehitas õlgu, nagu tuleks tal toimida omaenda loomuliku sisetunde vastaselt. Siis kõneles ta taas:

"Ent teie nooruse ja puhaste paberite tõttu, teie toredate perekondade tõttu ja seepärast, et kohus oma majesteetlikkuses ei aja taga kättemaksu, mõistan ma teid käesolevaga kolmeks aastaks kinnipidamisele karistusasutuses. Karistus mõistetakse tingimisi."

Üksnes nelikümmend aastat matusetalitaja kutselist leina ei lasknud Amerigo Bonasera näole ilmuda väljakannatamatut masendus- ja

7

vihasööstu. Tema imeilus noor tütar viibib ikka veel haiglas, purustatud lõualuu traadiga kuidagiviisi kokku veetud —ja nüüd lastakse neil lojustel vabalt minema kõndida? Kõik oli olnud farss. Ta silmitses, kuidas õnnelikud vanemad oma kullapojusid embama tõttasid. Nüüd olid nad kõik õnnelikud, nüüd olid neil näod naeru täis.

Kibe klomp kerkis mööda Bonasera kõri üles, ähvardades kokkusurutud hammaste vahelt välja tungida. Ta võttis oma valge linase taskuräti ja surus selle huultele. Nii seisis ta seal, kui priiks lastud noormehed läbi vahekäigu tulid — enesekindlad ja rahulikud, austamata teda isegi mitte kõrvalpilguga. Ta laskis neil mööduda ega lausunud sõnagi, surus vaid värsket rätti vastu huuli.

Nüüd lähenesid nende lojuste vanemad, kaks meest ja kaks naist: temaealised, kuid ameerikalikumalt riietatud. Nad heitsid talle häbi-seguse pilgu, kuid ometi oli nende silmis kummaline võidurõõmus väljakutse.

Enesevalitsemist kaotades sirutas Bonasera end vahekäigu poole ja karjus kähiseval häälel: "Te saate veel nutta, nagu mina olen nutnud — ma panen teid pisaraid valama, nagu teie lapsed panid minu!" Ta varjas silmad taskurätikuga. Viimastena liikvele läinud advokaadid tõttasid oma kliente rinnaga kaitsma, ehmunud kobara juurde ruttasid tagasi ka vahekäigus ümber pöördunud noorukid. Kogukas kohtu-valvur tõkestas kähku oma kehaga pingirea, kus seisis Bonasera. Ülearune žest.

Kõik oma Ameerikas elatud aastad oli Amerigo Bonasera uskunud seaduse ja korra sisse. Ja nii toimides oli ta püsinud heal järjel. Kuigi ta ajud praegu kuumasid vihkamisest ja peakolus vasardas metsik kujutluspilt sellest, kuidas ta revolvri ostab ja need kaks nolki teise ilma saadab, pöördus Bonasera oma ikka veel täielikus teadmatuses viibiva naise poole ja nentis: "Meid on haneks tõmmatud."

Ta viivitas hetke jajõudis siis otsusele, pelgamata enam selle hinda: "Selleks, et õigust saada, tuleb meil põlvitada don Corleone ette."

Maitsetult sisustatud Los Angelese hotellitoas timmis armu-kadeduspiinades vaevlev Johnny Fontane end purju, nagu seda teeb iga harilik abielumees. Punasel diivanil lesides rüüpas ta otse viskipudelist, lonksu allaloputamiseks surus ta suujääkuupide ja veega täidetud kirstallvaasi. Kell oli neli hommikul ja Johnny kettas purjus fantaasiat, kuidas ta tapab oma litsilööva naise, kui see koju tuleb. Kui ta enam üldse tuleb. Oli juba liiga hilja, et helistada esimesele naisele ja pärida laste tervise järele. Nüüd, kus ta karjäär vääramatult allamäge veeres, tundus ükskõik millisele sõbralegi helistamine kohatuna. Olid ajad,

8

mil tema helistamine hommikul nelja paiku teinuks neile rõõmu, nad olnuksid koguni meelitatud — kuid nüüd olid nad temast tüdinud. Tal õnnestus isegi omaette muiata

mõtte peale, et kunagi olid ülesmäge roniva Johnny Fontane'i ihu-ja hingehädad tekitanud harrast huvi nii mõneski Ameerika suures filmidiivas.

Viskipudelit kummutades kuulis ta viimaks, kuidas võti lukuauku torgati, kuid ta jätkas joomist, kuni naine tuppa marssis ja tema ette seisma jäi. See naine oma inglinäo, hingeliste kannikesesilmade ja hapra, kuid täiuslikult vormitud kehaga oli tema meelest ületamatult kaunis. Ekraan mitmekordistas ja hingestas seda ilu. Sada miljonit meest ümber kogu maailma oli armunud Margot Ashtoni näolappi ja ohverdas oma veeringud, et seda kinolinal imetleda.

"Kus põrgus siis sina oled olnud?" päris Johnny Fontane.

"Külas keppimas," vastas naine.

Selgus, et ta hindas mehe purjusolekut üle: Johnny kargas üle kokteililaua ja haaras naisel kõrist. Ent sattunud lähestikku selle maagilise näo ja nende armsate sinisilmadega, tundis ta viha hajuvat ja muutus taas abituks. Nüüd tegi naine jälle vea ja muigas pilkavalt. Ta nägi mehe rusikat kerkimas ja kukkus kriiskama: "Johnny, mitte näkku, mul on filmivõtted!"

Seejärel puhkes ta naerma. Johnny virutas Margotile rusikaga kohtuja naine kukkus põrandale maha. Mees vajus talle peale, tundes oma näol õhku ahmiva naise hingust. Ta hakkas tümitama Margoti käsivarsi ja siidiselt päevitunud, kuid tugevamusklilisi reisi. Ta peksis naist samal moel, nagu ta oli kolkinud tatiseid poisiklutte ammu aega tagasi, mil ta oli alles udusuline riiukukk New Yorgi "põrguköögis". Valus nuhtlemine, mis ei jätnud kestvamaidjälgi logisevate hammaste või purustatud ninaluu näol.

Kuid ta ei kolkinud naist küllalt tugevalt. Ta lihtsalt ei suutnud —ja naine itsitas talle näkku. Ristseliti maas lebava naise brokaatkleit oli nihkunud puusadeni üles ja naeruturtsatuste vahel aasis Margot: "Julgemini, Johnny, keera mulle taha! Keera mulle taha, seda sa ju tegelikult ihkad!"

Johnny Fontane ajas end istukile. Ta vihkas seda põrandal aelevat naist, kelle võlukilp oli tema ilu. Margot veeretas end eemale ja kargas nõtke tantsijahüppegajalule. Lapselikult keksides hakkas ta leelutama: "Johnny ei tee mulle paha, Johnny ei tee mulle paha!" Ja siis ütles ta peaaegu kurvalt, ilus nägu surmtõsine: "Sa armetu tobu tuled mind tönima nagu mudilast! Oh, Johnny, sa jääd elu lõpuni pisipõrsaks, isegi armatsed sa nagu tita. Sinu arvates on seks niisugune nagu su ilased laulud." Ta raputas pead ja sõnas: "Vaene Johnny. Hüvasti, Johnny."

9

Naine astus magamistuppa ja Johnny kuulis, kuidas ta võtme lukus ringi keeras.

Johnny istus põrandal, nägu käte vahel. Teda valdas alanduse-segune ängistav meeleheide. Ent siis sundis seesama agulipoisi vintskus, mis oli aidanud tal läbi lüüa Hollywoodi džungleis, haarama telefonitoru ja tellima takso sõiduks lennujaama. Oli vaid üks isik, kes võis teda päästa. Ta lendab New Yorki. Ta läheb selle ainsa mehe juurde, kellel on võimu ja tarkust, mida ta vajab, ja armastust, millesse ta ikka veel uskus. Ristiisa Corleone juurde.

Jahutolmune pagar Nazorine, priske ja pragisev nagu ta itaalia leiva pätsidki, põrnitses altkulmu oma naist, meheleminekueas tütart Katherine'i ja selli Enzot. Viimane oli juba riietunud ümber oma sõjavangikuube ja tundis hirmu, et see stseen siin jätab ta hiljaks igaõhtusele äramärkimisele Governor's Islandil. Ühena neist paljudest tuhandetest itaalia sõjavangidest, kes olid tingimisi lubatud töötama Ameerika majanduses, elas ta

lakkamatus hirmus, et see luba tühistatakse. Nii et praegu mahamängitav pisike komöödia oli tema jaoks täiesti tõsine asi.

Nazorine kärkis: "Oled sa mu perekonna häbisse saatnud? Kas sa oled mu tütrele endast mälestuseks kõhu ette teinud — nüüd, kus sõda on läbi ja sa tead, et Ameerika su oma sitasesse Sitsiilia külla tagasi kihutab?"

Enzo, väga lühikest kasvu turd poiss, pani käe südamele ja kostis teeseldud tõsidusega, endal peaaegu pisarad silmis: "Padrone, vannun püha neitsi nimel, et ma pole kunagi teie lahkust kuritarvitanud. Ma armastan teie tütart täie lugupidamisega. Ma palusin ta kätt täiesti tõsiselt. Ma tean, et mul pole selleks õigust, ent kui nad saadavad mu tagasi Itaaliasse, ei õnnestu mul enam kunagi Ameerikasse tulla... ja ma ei saa iial Katherine'iga abielluda."

Siinkohal sekkus Filomena, Nazorine naine. "Lõpetage kogu see jant," käratas ta oma tüsedale mehele. "Sa tead küll, mis sul teha tuleb. Hoia Enzo Ameerikas, saada ta peitu meie sugulaste juurde Long Islandile."

Katherine tihkus nutta. Ta oli juba parajalt priske ja pereemalik ning ülahuulel võrsusid tal õrnad vurrukarvad. Ta ei saa kunagi teist nii nägusat kaasat nagu Enzo, ei leia kunagi teist meest, kes puudutaks ta ihu salapaiku nii aupakliku armastusega. "Ma lähen Itaaliasse elama!" kiunatas ta isa poole. "Ma kargan ära, kui sa Enzot siin ei hoia."

Nazorine takseeris tüdrukut hindava pilguga. Tuline tükk see tema tütar. Ta oli sattunud nägema, kuidas tüdruk oma lopsakat tagumikku

10

Enzo vastu hõõrus, kui pagarisell kitsas vahekäigus tema selja taga ahjust kuumi pätse korvidesse ladus. Selle noore kelmi päts on varsti tüdruku ahjus, kui kohe õigeid samme ei astuta, mõtles Nazorine. Enzo tuleb hoida Ameerikas ja temast tuleb teha Ameerika kodanik. Ja on ainult üks mees, kes selle asja korda suudab ajada. Ristiisa. Don Corleone.

Kõik need ja paljud teised inimesed said kunstipärased kutsed miss Constanzia Corleone laulatusele, mis pidi toimuma 1945. aasta augustikuu viimasel laupäeval. Pruudi isa, don Vito Corleone, ei unustanud kunagi oma vanu sõpru ja naabreid, ehkki ta ise elas nüüd hiiglasuures majas Long Islandil. Vastuvõtt korraldatakse selles majas ja pidustused kestavad kogu päeva. Kahtlemata oli see tähendusrikas sündmus. Sõda jaapanlastega oli äsja lõppenud, nii polnud karta, et salahirm sõdivate poegade pärast pidutsemist varjutaks. Pulm oli just see, mida inimesed vajasid, et näidata välja oma rõõmu.

Ja nii voorisid don Corleone sõbrad tolle laupäeva hommikul välja New Yorgist, et väljendada talle oma lugupidamist. Neil olid kaasas kreemikad ümbrikud, mis olid pruudikingiks täis topitud sularaha — tšekid siia ei sobinud. Iga ümbrik sisaldas nimekaardi, mis andis teada kinkija isiku ja selle, mil määral ta ristiisast lugu pidas. Too lugupidamine oli igati ära teenitud.

Don Vito Corleone oli mees, kelle juurde igaüks tuli abi saama, ja kellelgi ei tulnud pettuda. Ta ei jaganud tühje lubadusi ega otsinud äraütlemiseks arglikke ettekäändeid, nagu oleksid tema käed seotud võimsamate jõudude poolt kui ta ise. Polnud vaja olla tema sõber, isegi see polnud tähtis, kas sa suudad abi eest tasuda. Nõuti vaid üht: et sa, sina ise, tõotaksid oma sõprust. Ja siis, olgu abipaluja kui vaene ja jõuetu tahes, võttis don Corleone tema mure oma südameasjaks. Vastutasu? Sõprus, aupaklik tiitel donja vahelsuuremat kiindumust väljendav tema nimetamine ristiisaks. Ja võib-olla —

näitamaks üksnes austust, iialgi mitte majanduslikku kasu — mõni tagasihoidlik kingitus, näiteks gallon koduveini või korvitäis pipardatud tore//e'sid, mis on spetsiaalselt küpsetatud kaunistama tema jõululauda. Peeti lihtsalt heaks käitumistavaks kuulutada, et oled talle võlgu ja et tal on õigus ükskõik millal paluda sult selle lunastamiseks mõnda väikest teenet.

Tänasel tähtsal päeval, tütre pulmapäeval, seisis don Vito Corleone oma Long Beachi maja lävel ja võttis vastu külalisi, kõiki ühtmoodi tuntud ja usaldusväärseid. Paljud neist olid oma hea käekäigu eest võlgu donile ja pidasid nii intiimse sündmuse puhul sobilikuks teda

11

näost näkku ristiisaks kutsuda. Isegi pidustusi teenindavad inimesed olid tema sõbrad. Baarimees oli tema vana semu, kelle pulmakingiks olid kõik pulmaviinad ja tema enda ametioskused. Kelneriteks olid don Corleone poegade sõbrad. Aias lauale paigutatud toidu oli küpsetanud doni naine koos oma sõbrannadega ja kirevalt kaunistatud aakrise aia olid dekoreerinud pruudi noored sõbratarid.

Don Corleone võttis igaühe — rikka või vaese, mõjuvõimsa või tähtsusetu — vastu võrdse armastusväärsusega. Ta ei halvustanud kedagi. Selline oli tema loomus. Ja külalised muudkui avaldasid imetlust, kui hea ta oma smokingis välja nägi, nii et asjassepühendamatu vaatleja võinuks hõlpsasti doni ennast õnnelikuks peiuks pidada.

Koos doniga seisid lävel tema kaks poega. Vanemat, kes oli ristitud Santinoks, kuid keda kõik peale isa Sonnyks kutsusid, silmitsesid vanemad itaallased ebalevalt, nooremat aga vaimustusega. Sonny Corleone oli Itaalia päritoluga esimese põlve ameeriklase kohta pikka kasvu, peaaegu kuus jalga, ja tema lokkis juuksepahmakas laskis tal paista isegi pikemana. Tal oli ülemõõdulise Cupido nägu, korrapärased näojooned, kuid silmatorkavalt meelad huuled ja kummaliselt nilbet muljet jättev lohukesega lõug. Silma torkas ka tema härjalikult tugev kehaehitus, ja oli üldiselt teada, et looduse poolt tema suhtes ülesnäidatud erakordse helduse tõttu pelgas tema märterlik naine abieluvoodit nii, nagu ketserid olid omal ajal kartnud piinapinki. Ringi käis jutt, et kui ta noorest peast kahtlase kuulsusega maju külastas, oli ka kõige meelekindlam ja kartmatumputain pärast hämmeldunud pilku tema massiivsele organile topelttasu nõudnud.

Tänasel pulmapeol mõõtsid mõned laiapuusalised apla suuga noored matroonid Sonny Corleonet lootusrikka pilguga. Kuid sel päeval raiskasid nad küll asjatult aega. Vaatamata oma naise ja kolme väikese lapse kohalolekule pidas Sonny Corleone plaane oma õe pruutneitsi Lucy Mancini suhtes. See noor tüdruk, ise asjast täiesti teadlik, istus aialaua ääres oma roosas peokleidis, lillepärg läikivatel mustadel juustel. Möödunud nädala harjutuste ajal oli ta Sonnyga flirtinud ja täna hommikul altari ees tema kätt pigistanud. Midagi rohkemat ei olnud enam neiu võimuses.

Ta ei hoolinud sellest, et Sonnyst ei saa kunagi suurmeest, kelleks oli osutunud tema isa. Ent Sonny Corleone oli tugev, ta oli julge. Ta oli helde ja kõik möönsid, et tema hing on niisama suur kui tema riist. Ometi ei olnud tal isa kannatlikku meelt, vaid selle asemel keevaline, kergestisüttiv loomus, mis sundis teda langetama ekslikke otsuseid. Ehkki temast oli isa äris palju abi, kahtlesid paljud, kas ta selle pärib.

12

Teine poeg Frederico, keda kutsuti Frediks või Fredoks, oli laps, millist iga itaallane pühakutelt palub. Kohusetundlik, lojaalne, alati isa teenistuses — nii elas ta veel kolmekümneaastaseltki koos vanematega. Ta oli lühikest kasvu ja töntsakas, mitte eriti

nägus, kuid sellesama Corleonede perekonna Cupido-peaga, kähar juuksepahmakas ümara näo ja lopsakate huulte kohal. Ainult et Fredil polnud huuled kuigi meelad, vaid kiviselt karmid. Kaldudes üldiselt kibestunud olekusse, oli ta ometi isale varmalt abiks, ei vaielnud talle iialgi vastu ega tekitanud piinlikkust skandaalsete naistelugudega. Nendest voorusest hoolimata puudus tal isiklik külgetõmbejõud, too animaalne jõud, mis on nii vajalik inimeste juhile, ja ka teda ei usutud pärima perekonnaäri.

Kolmas poeg, Michael Corleone, ei seisnud isa ja kahe venna kõrval, vaid istus laua taga aia kõige kõrvalisemas nurgas. Kuid isegi siin köitis ta perekonnasõprade tähelepanu.

Michael Corleone oli doni noorim poeg ja ainus laps, kes ei lasknud end sellel suurmehel juhtida. Tal puudus teiste vendade Cupido-nägu ja tema pigimustad juuksed olid pigem sirged kui lokkis. Ta nahk oli oliivpruuni jumega, mida tüdruku puhul oleks peetud kauniks. Ta oli nägus ja pisut uje. Omal ajal oli don tundnud isegi muret oma noorima poja maskuliinsuse suhtes. Mure oli kadunud, kui Michael Corleone sai seitsmeteistkümneseks.

Nüüd istus see noorim poeg kaugeimas aianurgas ning demonstreeris oma väljavalitule võõrandumist isast ja perekonnast. Tema kõrval istus ameerika tüdruk, kellest kõik olid juba kuulnud, kuid keda keegi tänase päevani polnud näinud. Michael oli muidugi ilmutanud piisavat aupaklikkust ja tutvustanud tüdrukut kõigile pulmapeolistele, kaasa arvatud perekond. Tüdruk-ei jätnud neile mingit muljet. Ta oli liiga kõhn, liiga blond, tema nägu oli naise jaoks liiga intelligentne, tema käitumine neiu jaoks liiga vaba. Ka tema nimi oli nende kõrvade jaoks liiga välismaine; ta kutsus end Kay Adamsiks. Kui ta oleks teatanud neile, et tema perekond oli asunud Ameerikasse kakssada aastat tagasi ja et tal on üpris levinud nimi, oleksid nad õlgu kehitanud.

Kõik külalised märkasid, et don ei pööranud oma kolmandale pojale erilist tähelepanu. Enne sõda oli Michael olnud tema lemmik, kelle ta ilmselt oli valinud üle võtma perekonnaäri juhtimist, kui aeg käes. Ta oli pärinud oma suure isa vaikse sisemise jõu ja terava mõistuse, tal oli kaasasündinud instinkt toimida nii, et inimestel ei jäänud üle muud, kui teda austada. Ent kui puhkes Teine maailmasõda, astus Michael Corleone vabatahtlikuna merejalaväkke. Nii toimides astus ta üle isa selgesõnalisest keelust.

13

Don Corleonel ei olnud soovi ega kavatsust lasta oma noorimal pojal tappa end riigi teenistuses, mida ta pidas endale võõraks. Arstid osteti ära, sõlmiti salakokkuleppeid. Vajalike ettevaatusabinõude peale kulutati hulk raha. Kuid Michael oli kahekümne ühe aastane ja tema jonni vastu ei saanud miski. Ta astus teenistusse ja läks sõdima Vaiksele ookeanile. Temast sai kapten ja ta pälvis medaleid. 1944. aastal avaldati ajakirjas "Life" tema pilt ja sangaritegude kirjeldus. Keegi sõber oli näidanud don Corleonele seda ajakirja (perekond polnud seda söandanud teha), don oli mühatanud halvakspanevalt ja öelnud: "Ta teeb neid imetegusid võõraste jaoks."

Kui Michael Corleone 1945. aasta algul raske haava parandamiseks teenistusest vabastati, polnud tal aimugi, et demobiliseerimise oli korraldanud tema isa. Ta viibis paar nädalat kodus ja astus siis kellegagi nõu pidamata Dartmouthi kolledžisse Hanoveris (New Hampshire'i osariik). Nii oli ta lahkunud isamajast — et tulla tagasi õe pulmadeks ja näidata neile oma tulevast naist, seda läbi uhutud ameerika tüdrukuniru.

Michael Corleone lõbustas Kay Adamsit pisilugudega värvikamate pulmakülaliste kohta. Talle endale tegi omakorda lõbu see, et neiu pidas neid inimesi nii eksootilisteks; nagu alati, oli ta võlutud Kay elavast huvist kõige uue ja senikogematu vastu. Lõpuks köitis neiu tähelepanu väike meesterühm, kes oli kogunenud puust koduveiniankru ümber. Need olid Amerigo Bonasera, pagar Nazorine, Anthony Coppola ja Luca Brasi. Oma tavalise tähelepanuvõimega nentis Kay, et nood neli meest ei paistnud olevat eriti lõbusad. Michael muigas.

"Ei, seda ei ole nad tõesti," ütles ta. "Nad ootavad erakokkusaamist mu isaga. Nad tahavad abi paluda." Polnud raske märgata, et kõik neli meest jälgisid pilguga pidevalt doni.

Sel ajal kui don Corleone külalisi tervitas, peatus sissesõidutee vastaspoolel must "Chevrolet". Kaks eesistmel istuvat meest tõmbasid taskust märkmikud ja hakkasid varjamatult üles kirjutama teiste sõidutee äärde pargitud autode numbreid. Sonny pöördus isa poole ja sõnas: "Need poisid seal on küll võmmid."

Don Corleone kehitas õlgu: "Tänav ei kuulu mulle. Nad võivad teha, mis neile meeldib."

Sonny raske Cupido-nägu värvus vihast punaseks. "Need täitanud sead ei austa ka midagi." Ta laskus trepist alla ja kõndis üle tänava musta "Chevrolet"' juurde. Ta kummardus vihaselt juhi ligi, kuid see ei pilgutanud silmagi, vaid avas oma rahatasku ja näitas rohelist töökaarti. Sonny astus sõnatult tagasi. Ta sülitas nii, et sülg pritsis

sedaani tagauksele, ja kõndis minema. Ta lootis, et juht tuleb autost väljaja püüab teda peatada, kuid midagi ei juhtunud. Trepile jõudes ütles ta isale: "Need vennad on FJB-st. Nad kirjutavad üles kõik numbrid. Kuradi molkused!"

Don Corleone teadis, kellega tegemist. Oma lähimatele sõpradele oli ta soovitanud pulma tulla mitte omaenda autoga. Ja kuigi ta ei kiitnud heaks poja lolli vihaetendust, oli sellest kasu. See veenis häirijaid, et nende ilmumine oli ootamatu ja ettenägematu. Don Corleone ise ei olnud vihane. Talle oli juba ammu saanud selgeks, et ühiskond põhjustab solvanguid, mida tuleb taluda, ja ta lohutas end teadmisega, et selles maailmas tuleb aeg, mil ka kõige väljapaistmatum, kui ta silmad lahti hoiab, võib kätte maksta kõige võimsamalegi. See teadmine laskis donil säilitada toda välist allaheitlikkust, mida kõik tema sõbrad nii suuresti imetlesid.

Maja taga aias hakkas mängima neljameheline orkester. Kõik külalised olid kohal. Don Corleone unustas häirijad ja juhtis oma kaks poega pulmapeole.

Suures aias oli nüüd sadu külalisi; mõned tantsisid lilledega kaunistatud laudplatvormil, teised istusid pikkade laudade ääres, mis olid lookas vürtsitatud toitude ja tõmmu koduveini hiigelkruuside all. Pruut, Connie Corleone, troonis spetsiaalselt kõrgemaks seatud laua taga koos peigmehe, pruutneitsi ja tseremooniameistritega. Kõik oli korraldatud vanas Itaalia talupoeglikus stiilis. Mitte et see oleks olnud pruudi maitse järgi: Connie oli soostunud "matsipulmadega" selleks, et teha head meelt isale, kes oli nii pettunud tema abikaasavalikus.

Peig Carlo Rizzi oli segavereline, sündinud sitsiillasest isast ja põhjaitaallannast emast, kellelt ta oli pärinud oma blondid juuksed ja sinised silmad. Ta vanemad elasid Nevadas ja Carlo oli lahkunud sellest osariigist, kuna tal oli pisikesi pahandusi seadusesilmaga. New Yorgis oli ta kohtunud Sonny Corleonega ja muidugi ka tema õega. Don Corleone oli loomulikult saatnud usaldusväärsed sõbrad Neva-dasse ja nood kandsid ette, et Carlo

politseipatt polnud eriti tõsine: noorusest tingitud vallatus püstoliga, mida saab hõlpsasti kustutada, nii et noormehele jääksid puhtad paberid. Nad tulid tagasi, kaasas ka üksikasjalik informatsioon Nevadas seadustatud hasartmängude kohta, mis pakkusid donile suurt huvi ja mille üle ta sestpeale oli lakkamatult juurelnud. Doni suurus osaliselt seisneski selles, et ta ammutas kasu kõigest.

Connie Corleone polnud kuigi kena tüdruk; ta oli kõhn ja närviline ning võis olla päris kindel, et küpsemas eas saab temast tavaline tulehark. Kuid täna oma valges pruutkleidis ja neitsilikkusest lahtisaamise

õhinas ta lausa kiirgas ja tundus peaaegu kaunina. Laua all puhkas ta käsi peiu musklilisel reiel. Ta kaarjad Cupido-huuled läkitasid Carlole õhusuudlusi.

Ta pidas Carlot uskumatult kenaks. Carlo Rizzi oli väga noorena rüganud värskes kõrbeõhus, teinud rasket kehalist tööd. Nüüd olid tal võimsad käsivarred ja smoking jäi tema õlgadele kitsaks. Carlo suples pruudi jumaldavates pilkudes ja täitis tema veiniklaasi. Ta oli Connie suhtes rõhutatult tähelepanelik, nagu olnuksid nad mõlemad mingi näitemängu osalised. Kuid tema pilk volksas ikka ja jälle suure siidkukru poole, mis rippus pruudi õlal ja oli nüüd juba rahaümbrikest pungil. Kui palju see sisaldas? Kümme tuhat? Kakskümmend tuhat? Carlo Rizzi muigas. See oli alles algus. Lõppude lõpuks oli ta end sisse mänginud kuninglikku perekonda. Küll nad tema eest hoolt kannavad.

Külalistesummas takseeris keegi tuhkrupeaga vilgas noormees samuti siidkukrut. Paljast harjumusest kujutas Paulie Gatto vaimusilmas ette, kuidas ta selle tüseda noosi ära tõmbab. Mõte tegi talle nalja. Kuid ta andis endale aru, et see oli uitmõte, süütu unistamine, nagu poisiklutid unistavad mängupüssiga tanki tabamisest. Paulie jälgis, kuidas tema boss, keskealine paks Peter Clemenza puust tantsupõrandal noorte tüdrukute ümber talupoeglikult lõbusas tarantellas keerles. Pööraselt kogukas Clemenza lõi tantsu niisuguse osavuse ja eneseunustusega — esiletungiv kõht tiiraselt müksimas haprate noorikute rindu —, et kõik külalised talle plaksutasid. Vanemad naised püüdsid ta kätt, et saada tema j ärgmiseks partneriks. Nooremad mehed tegid põrandal aupaklikult ruumi ja lõid metsikus mandoliinirütmis käsi kokku. Kui Clemenza lõpuks toolile prantsatas, tõi Paulie Gatto talle klaasi jääkülma tõmmut veini ja pühkis ta higist Jupiteri-laupa siidtaskurätikuga. Clemenza ähkis veini neelates nagu vaal. Ent tänu asemel nähvas taPaulieTe: "Pole sinu asi olla tantsukohtunik, tee oma tööd. Käi ringi ja vaata, et ümberkaudu kõik oleks korras." Paulie kadus rahvasumma.

Orkester tegi puhkepausi. Nino Valenti nimeline noormees võttis vabaksjäänud mandoliini, asetas vasakujala toolile ja hakkas laulma rämedat sitsiilia armulaulu. Nino Valenti oli kena poiss, kuigi ta nägu oli pidevast purjutamisest tursunud ja ta oli praegugi juba nokastanud. Mõnuga siivutuid värsse esitades pööritas ta silmi. Naised kiljusid kooris ja mehed karjusid koos lauljaga kaasa iga salmi viimast sõna.

Don Corleone, kes oli niisugustes asjades kurikuulsalt sallimatu, ehkki tema tüse naine kiljus lõbusalt koos teistega, kadus taktitundeliselt majja. Seda nähes trügis Sonny Corleone pruudi laua juurde ja

istus peapruutneitsi Lucy Mancini kõrvale. Neil polnud midagi karta. Sonny naine viimistles köögis pulmatorti. Sonny sosistas mõned sõnad tüdruku korvaja see tõusis

püsti. Sonny ootas mõne minuti ja järgnes siis ükskõikset nägu tehes talle, peatudes teel maja poole siin-seal, et mõne külalisega vestelda.

Kõikide pilgud jälgisid neid. Kolme kolledžiaastaga põhjalikult amerikaniseerunud pruutneitsi oli küps tüdruk, kel oli juba "reputatsioon". Kõikidel pulmaharjutustel oli ta flirtinud Sonnyga narrival-naljataval kombel, mis tema arvates oli lubatud, kuna Sonny oli peiupoiss ja tema pruutneitsi. Oma roosat peokleiti kergitades astus Lucy Mancini majja, näol võltssüütu naeratus, ja jooksis kergejalgselt trepist üles vannituppa. Kui ta sealt mõne hetke pärast väljus, oli Sonny Corleone juba ülemisel trepimademel ja viipas teda üles.

Don Corleone "kabinetis", pisut kergitatud nurgatoa suletud akna taga jälgis aias pidutsevat pulmaseltskonda Tom Hagen. Seinad tema selja taga olid täis seaduseraamatuid. Hagen oli doni advokaat ja consigliori ehk nõuandja, ning selles ametis kuulus talle ülimalt tähtis alluv seisund perekonnaäris. Selles toas olid tema ja don lahendanud nii mõnegi keerulise probleemi, ja kui ta nägi ristiisa jätmas maha pidustused ja sisenemas majja, teadis ta, et olgu pulm või mitte, natuke tööd tuleb sel päeval samuti teha. Don oli teel tema juurde. Siis märkas Hagen Sonny Corleonet sosistamas Lucy Mancinile midagi kõrva sisse ja nägi nende pisikest kometimängu, ja seda, kuidas Sonny tüdrukule majjajärgnes. Hagen krimpsutas nägu, pidas aru, kas sellest teatada donile, ja otsustas seda mitte teha. Ta astus kirjutuslaua juurde ja võttis pihku nende isikute käsitsi kirjutatud nimekirja, kellele oli antud võimalus kohtuda don Corleonega privaatselt. Kui don tuppa astus, ulatas Hagen nimekirja talle. Don Corleone noogutas ja ütles: "Jäta Bonasera lõppu."

Hagen läks klaasukse kaudu otse aeda, kus jutulesoovijad kobaras veinivaadi ümber ootasid. Ta osutas pagarile — tüsedale Nazorine-le.

Don Corleone tervitas pagarit kaelustamisega. Nad olid lastena mänginud koos Itaalias ja kasvanud üles sõpruses. Igal aastal lihavõttepühade ajal saabusid don Corleone majja värsked juustu- ja nisupirukad, munakollase koorikuga ja suured nagu tõllarattad. Jõulude ajal ja perekonnaliikmete sünnipäevadel kuulutasid Nazorine lugupidamist kreemitatud kondiitrikoogid. Ja kõik-need aastad, rikkad või lahjad, oli Nazorine rõõmsameelselt ning nurisemata maksnud oma liikmemaksu pagarite ametiühingule, mille don oli organiseerinud oma varases nooruses. Kunagi polnud Nazorine palunud vastuteenet, välja

arvatud võimalus osta sõja ajal mustalt turult suhkrutalonge. Nüüd oli koitnud aeg, mil pagaril oli õigus kasutada oma õigust kui lojaalne sõber, ja don Corleone ootas rõõmuga, mil saab tema soovi täita.

Ta ulatas pagarile "Di Nobili" sigari ja klaasi kollast stregat ning palus mehele kätt õlale asetades tal edasi astuda. See oli doni inimlikkuse märk. Ta teadis omaenda kibedatest kogemustest, millist julgust nõuab ligimeselt teene palumine.

Pagar jutustas oma tütre ja Enzo loo. Tubli itaalia poiss Sitsiiliast; sattunud Ameerika armee kätte sõjavangi; saadetud sõjavangina Ühendriikidesse; saanud loa aidata meid meie sõjapingutustes. Ausa Enzo ja tema... Katherine'i vahel oli puhkenud puhas ja süvas armastus, ent nüüd, kus sõda läbi, repatrieeritakse vaene noormees Itaaliasse ja Nazorine tütar sureb kindlasti murtud südame kätte. Ainult ristiisa Corleone võib aidata hätta sattunud paarikest. Ta on nende viimane lootus.

Don kõnnitas Nazorinet edasi-tagasi mööda tuba, käsi tema õlal; aeg-ajalt noogutas ta mõistvalt, et mees säilitaks julguse. Kui pagar oma loo lõpetas, naeratas don Corleone ja

ütles talle: "Mu kallis sõber, unusta kõik oma mured." Ja jätkates seletas ta väga hoolikalt, mida ette võtta. Ringkonna kongresmenile tuleb kirjutada palvekiri. Kongresmen esitab seepeale spetsiaalse seaduseelnõu, mis võimaldab Enzol saada Ameerika kodanikuks. Eelnõu läheb Kongressis kindlasti läbi: kõik need kelmid on seal üksteisele midagi võlgu. Don Corleone selgitas, et seaduseelnõu läheb maksma raha, parajasti on hinnaks kaks tuhat dollarit. Tema, don Corleone, tagab, et asi korda aetakse. Tema võtab ka vastu tasu. On sõber sellega nõus?

Pagar noogutas usinasti pead. Ta polnud oodanud peaaegu mitte millegi eest nii suurt teenet. Kõik oli mõistetav. Kongressi eriseadus ei sünni odavalt. Nazorine oli tänusõnu puistates peaaegu pisarais. Don Corleone saatis ta ukse juurde, kinnitades lõpetuseks, et kompetentsed isikud saadetakse pagaritöökotta üksikasju täpsustama ja vajalikke dokumente vormistama. Enne aeda kadumist embas pagar don Corleonet.

Hagen muigas doniga pilke vahetades. See on Nazorine jaoks hea investeering. Väimees ja odav eluaegne sell kahe tuhande dollari eest. Pärast pausi päris ta: "Kellele ma selle töö usaldan?"

Don Corleone kortsutas mõttesse jäädes kulmu: "Mitte meie paisan^ile. Anna see naaberringkonna juudile. Las vahetavad Nazorine koduaadressi ära. Ma arvan, et nüüd, kus sõda on läbi, tuleb palju selliseid juhtumeid; meil peab Washingtonis olema piisavalt inimesi, kes suudavad ülepakkumist ohjeldada ja hinnatõusu vältida." Hagen

tegi oma taskuraamatusse märkuse. "Mitte kongresmen Luteco. Proovi Fischerit."

Järgmisel mehel, kelle Hagen sisse tõi, oli väga lihtne asi. Tema nimi oli Anthony Coppola. Don Corleone oli noorpõlves töötanud koos tema isaga veduridepoos. Coppola vajas viitsadat dollarit, et avada pizzeria: raha oli tarvis sisseseade ja eriahju hankimiseks. Põhjustel, mida ei mainitud, polnud võimalik saada krediiti. Don ajas käe taskusse ja tõmbas välja pataka rahatähti. Nendest jäi natuke puudu. Don krimpsutas nägu ja ütles Torn Hagenile: "Laena mulle sada dollarit, ma maksan tagasi esmaspäeval, kui panka lähen." Abipaluja tõttas kinnitama, et neljasajast piisaks küllaga, kuid don Corleone patsutas talle õlale ja sõnas vabandavalt: "See peenike pulm tegi mu sularahast lagedaks." Ta võttis Hageni ulatatud raha ja andis selle koos omaenda rahatähtede rulliga Anthony Coppolale.

Hagen jälgis teda vaikse imetlusega. Don õpetas alati, et kui inimene on helde, peab ta näitama, et see heldus on seotud kindla isikuga. Kui meeldiv oli Anthony Coppolal teada, et don Corleone taoline mees oli valmis talle laenamiseks ise laenu tegema. Mitte et Coppola poleks teadnud, et don on miljonär, kuid öelge, kui paljud miljonärid on vaese sõbra heaks valmis tühiseimakski ebamugavuseks?

Don tõstis küsiva pilgu. Hagen ütles: "Luca Brasi ei ole nimekirjas, kuid ta soovib sinuga kohtuda. Ta mõistab, et seda ei saa teha avalikult, kuid ta tahab sind isiklikult õnnitleda."

Esimest korda näis asi olevat donile vastukarva. Vastus kõlas ebalevalt: "On see vajalik?"

Hagen kehitas õlgu: "Sa mõistad teda paremini kui mina. Ta on väga tänulik, et sa ta pulma kutsusid. Ta poleks seda iial oodanud. Ma usun, et ta tahab demonstreerida oma tänulikkust."

Don Corleone noogutas ja näitas žestiga, et Luca Brasi tema juurde toodaks.

Aias istuvat Kay Adamsit hämmastas Luca Brasi näkku hangunud talitsematu vihagrimass. Ta päris, kes see mees on. Michael oli toonud Kay pulma, et neiu võiks aegamööda, ilma tarbetu sokita teada saada tõe tema isa kohta. Arvatavasti pidas Kay doni kergelt ebaeetiliseks ärimeheks. Michael otsustas Kayle vähemalt osa tõest kaudselt ära rääkida. Ta seletas, et Luca Brasi oli Idaranniku allmaailma kardetumaid mehi. Räägiti, et tema suur talent seisnes võimes mõrvaga ihuüksi, ilma kaasosalisteta hakkama saada, mis automaatselt muutis mõrva avastamise ja selle eest süüdimõistmise seadusesilma poolt peaaegu võimatuks. Michael lõpetas suud kõverdades: "Ma ei tea, kas see kõik paika peab. Ent ma tean, et ta on mu isa sõber."

19

Esmakordselt hakkas Kayle midagi koitma. Ta küsis pisut uskumatult: "Ega sa ometi ei vihja, et niisugune mees nagu Luca Brasi töötab sinu isa heaks?"

Kuradile kõik, mõtles Michael. Ta ütles otsekoheselt: "Ligemale viisteist aastat tagasi tahtsid mõned isikud üle lüüa isa õliimpordiäri. Nad üritasid teda tappa ja oleksid äärepealt sellega hakkamagi saanud. Luca Brasi asus neid jälitama. Liigub jutt, et ta tappis kahe nädalaga kuus meest ja et see tegi lõpu kuulsale õlisõjale." Ta naeratas, nagu olnuks see nali.

Kay väristas õlgu. "Sa väidad, et gangsterid tulistasid su isa?"

"Viisteist aastat tagasi," ütles Michael. "Pärast seda on kõik olnud rahulik." Ta kartis, et oli läinud liiga kaugele.

"Sa püüad mind hirmutada," sõnas Kay. "Sa lihtsalt ei taha minuga abielluda." Ta naeris Michaelile näkku ja müksas teda küünarnukiga ribidesse. "Kavalpea!"

Michael naeratas vastu. "Ma tahan, et sa asja üle järele mõtleksid," ütles ta.

"Kas ta tõepoolest tappis kuus meest?" küsis Kay.

"Ajalehed seda igatahes väitsid," vastas Michael. "Keegi pole seda muidugi iial tõestanud. Kuid tema kohta teatakse veel üht lugu, mida keegi ei julge isegi rääkida. Usutavasti on see nii kohutav, et isegi minu isa ei taha seda mainida. Tom Hagenile on lugu teada, kuid tema seda mulle ei räägi. Ükskord ma loopisin: "Millal olen ma küllalt vana, et Luca lugu kuulda?" Tom vastas: "Siis, kui sa oled saja-aastane."" Michael rüüpas lonksu oma veiniklaasist. "See peab tõesti alles lugu olema. Luca on päris kindlasti imemees."

Luca Brasi võis tõepoolest kuradile endale hirmu naha vahele ajada. Lühikest kasvu, massiivse kolbaga tönts mees, kelle kohalolek tekitas ohutunde. Tema nägu kandis raevumaski. Silmad olid pruunid, kuid ilma sellele värvile omase soojuseta — pigem tuletasid need meelde koolnut. Suu polnud niivõrd julm, kuivõrd elutu; huuled olid õhukesed ja vasikaliha värvi.

Brasi kuulsus vägivallatsejana oli aukartustäratav ja tema ustavus don Corleonele legendaarne. Sisuliselt oli ta üks neid kandetalasid, millel püsis don Corleone võimustruktuur. Ta oli haruldus omas liigis.

Luca Brasi ei kartnud politseid, ühiskonda ega jumalat, ta ei peljanud põrgut, ei kartnud ega armastanud ligimest. Kuid ta oli valinud endale karta ja armastada don Corleonet. Kutsutud nüüd doni palge ette, muutus hirmuäratav Brasi aukartusest kangeks. Ta kogeles lillelisi õnnitlusi ja avaldas asjakohast lootust, et esimene lapselaps

20

tuleb meessoost. Seejärel ulatas ta donile ümbriku, mis oli täis topitud pruutpaarile mõeldud kingiraha.

Nii et selles oli asi. Hagen märkas muutust don Corleone käitumises. Don võttis Brasi vastu nii, nagu kuningas tervitab alamat, kes on osutanud talle erakordse teene — mitte mingil juhul familiaarselt, vaid kuningliku väärikusega. Iga žesti, iga sõnaga tegi don Corleone Luca Brasile selgeks, et teda hinnatakse. Hetkekski ei reetnud ta üllatust selle üle, et pulmakink talle isiklikult üle antakse. Ta sai aru.

Kindlasti oli ümbrikus rohkem raha, kui keegi teine oli kinkinud. Brasi oli kulutanud tunde summa suuruse üle juureldes, võrreldes seda sellega, mida teised külalised võivad pakkuda. Ta tahtis olla kõige heldekäeliseni, seda näitamaks, et tema lugupidamine on suurim. Nimelt seepärast andis ta ümbriku üle isiklikult donile — taktitus, mille don jättis märkimata omaenda lillelistes tänusõnades. Hagen nägi, kuidas Luca Brasi näolt kadus raevumask ja kuidas ta paisus uhkusest ja heameelest. Brasi suudles doni kätt, enne kui väljuda uksest, mida Hagen talle avali hoidis.

Kui uks sulgus, laskis don Corleone kuuldavale vaikse ker-gendusohke. Brasi oli ainus mees maailmas, kes võis teda närviliseks teha. See mees oli kui loodusjõud, mis tegelikult ei allunud kontrollile. Teda tuli kohelda hellalt nagu dünamiiti. Don raputas õlgu. Isegi dünamiiti võis vajaduse korral lõhata ohutult. Ta vaatas küsivalt Hageni otsa. "Kas Bonasera on ainsana allesjäänud?"

Hagen noogutas. Don Corleone kortsutas mõtlikult kulmu ja sõnas siis: "Enne kui sa ta sisse tood, käsi Santinol siia tulla. Ta peab üht-teist õppima."

Hagen otsis Sonny Corleonet aiast asjata. Ta käskis ootaval Bona-seral olla kannatlik ja astus Michael Corleone ja selle sõbratari juurde. "Oled sa Sonnyt siin näinud?" päris ta. Michael raputas pead. Neetud, arutles Hagen, kui Sonny on kogu selle aja pruutneitsit karanud, tuleb sellest igavene pahandus. Ärevalt tõttas ta sissekäigu juurde, mille kaudu ta oli näinud Sonnyt poole tunni eest kaduvat.

Jälgides, kuidas Hagen majja läheb, küsis Kay Adams Michael Corleonelt: "Kes see on? Sa tutvustasid teda vennana, kuid tal on erinev nimi ja ta ei näfc üldse välja itaallasena."

"Tom on elanud meie juures sestpeale, kui ta oli kaheteistkümneaastane," vastas Michael. "Ta vanemad olid surnud ja ta hulkus tänaval raske silmapõletikuga. Ühel õhtul tõi Sonny ta koju kaasaja siia ta jäigi. Tal polnud kuhugi minna. Ta elas meie juures abiellumiseni."

21

Kay Adamsile tundus see põnevana. "Tõepoolest romantiline," ütles ta. "Su isal peab olema soe süda. Adopteerida keegi, kui endal on nii palju lapsi."

Michael ei vaevunud täpsustama, et itaalia immigrandid lugesid nelja lapsega perekonda väikeseks. Ta vaid tähendas: "Torni ei adopteeritud. Ta lihtsalt elas meie juures."

"Ah nii," sõnas Kay ja päris siis uudishimulikult: "Miks te teda ei adopteerinud?"

Michael seletas muiates: "Isa ütles, et nimevahetus oleks Tomi jaoks lugupidamatus. Lugupidamatus tema enda vanemate suhtes."

Nad vaatasid, kuidas Hagen Sonny läbi klaasukse doni kabinetti lükkas ja sõrme kõverdades Amerigo Bonaserat kutsus. "Miks nad su isa sellisel päeval äriasjadega tülitavad?" päris Kay.

Michael muigas jälle. "Nad teavad, et vana kombe kohaselt ei saa sitsiillane oma tütre pulmapäeval ühtki palvet tagasi tõrjuda. Ja ükski sitsiillane ei jäta sellist juhust kasutamata."

Lucy Mancini kergitas oma roosa kleidi saba põrandalt ja jooksis üles. Sonny Corleone veinist õhetav raske Cupido-nägu tegi talle hirmu, kuid kogu eelmise nädala oli ta ju Sonnyt õrritanud üksnes ühe eesmärgiga. Oma kahe armuafääri ajal polnud ta mingit naudingut tundnud ja kumbki neist polnud kestnud üle nädala. Tüli puhkedes oli tema teine armuke pomisenud midagi segast selle kohta, et ta olla "alt liiga suur". Lucy oli taibanud, milles asija keeldunud kogu ülejäänud koolisemestri jooksul kohtamistest.

Suvel, kui käisid ettevalmistused tema parima sõbratari Connie Corleone pulmadeks, oli Lucy kuulnud sosinal räägitud lugusid Sonny kohta. Ühel pühapäeva pärastlõunal Corleonede köögis oli Sonny naine Sandra keelt peksnud. Sandra oli tahumatult heatujuline naine, kes oli sündinud Itaalias, kuid toodud lapsena Ameerikasse. Ta oli tugeva kehaehituse ja suurte rindadega; viie abieluaastaga oli ta sünnitanud juba kolm last. Sandra ja teised naised narrisid Connie't abieluvoodi õuduste suhtes. "Armas jumal," itsitas Sandra, "kui ma esmakordselt Sonny vänta nägin ja taipasin, et ta kavatseb selle minu jalgade vahele torgata, pani see mind appi karjuma. Pärast esimest aastat oli mu sisemus püdel nagu tund aega keedetud makaronid. Kui ma kuulsin, et ta seda ka teiste tüdrukutega harrastab, läksin ma kirikusse ja süütasin küünla."

Nad kõik olid naerma puhkenud, kuid Lucy oli tundnud oma ihus tuksatust.

Kui ta nüüd trepist üles Sonny juurde jooksis, läbis ta keha võimas ihahoog. Ülal trepimademel haaras Sonny tal käest ja tõmbas ta tühja

magamistuppa. Kui uks nende järel sulgus, läksid Lucy jalad nõrgaks. Ta tundis Sonny suud oma huultel, mehe huuled olid kõrbenud tubaka järgi mõrkjad. Lucy paotas suu. Samal hetkel tundis ta Sonny kätt tungimas oma pruutneitsikleidi alla, kuulis kõrvalelükatava riide kahinat, tundis oma reite vahel suurt sooja kämmalt, mis kiskus maha ta satiinpüksikesed, et hellitada ta tutti. Lucy pani käed ümber Sonny kaela ja rippus tema rinnal, kuni mees omapüksiklapi lahti nööpis. Siis asetas Sonny oma mõlemad käed tüdruku kannikate alla ja kergitas ta üles. Lucy hüpatas end ja sai jalad ümber mehe puusade põimida. Sonny tegi metsiku jõnksu, nii et Lucy pea kolksatas vastu ust. Ta tundis midagi kuuma tungimas reite vahele, vabastas oma parema käe Sonny kaela ümbert ja sirutas selle alla, et meest juhtida. Ta sõrmed sulgusid ümber tohutu suure, verest paisunud lihasnuia. See tuksus tema peos nagu elusolend, ja peaaegu nuuksudes tänulikus ekstaasis, suunas Lucy selle omaenda niiskesse, tursunud ihusse. Sisenemistõuge ja uskumatu nauding panid ta õhku ahmima, ta säärad kerkisid üles peaaegu Sonny kaelani. Ja siis võttis ta keha nagu nooletupp vastu välgulöökidena järgnenud tõugete nooled, mis sadasid magusat piina tekitades arvutult; ta tõstis oma vaagnat üha kõrgemale ja kõrgemale, kuni esimest korda elus jõudis kõike purustava orgasmini. Sonny kõvadus kadus ja seejärel tundis Lucy judisevat seemnevoogu oma reitel. Sonny ümber põimunud jalad lõtvusid aeglaselt, libisesid alla ja toetusid lõpuks põrandale. Nad nõjatusid hingetult teineteise vastu.

Nii võis see juba mõnda aega kesta, kui nad uksel tasast koputust kuulsid. Sonny nööpis kiiresti oma püksid kinni, toetades samal ajal selja vastu ust, et keegi seda avada ei saaks. Lucy silus meeleheitlikult oma roosat kleiti, ta silmad sädelesid, ehkki nii palju mõnu tekitanud riistapuu oli peitunud musta ülikonda. Siis kuulsid nad Tom Hageni väga vaikset häält: "Sonny, oled sa siin?"

Sonny ohkas kergendusega. Ta pilgutas Luoyle silma. "Jah, Tom, mis vaja?"

Hagen vastas endiselt vaiksel häälel: "Don tahab sind oma kabinetti. Otsekohe." Nad kuulsid teda eemalduvat. Sonny ootas mõne hetke, suudles Lucyt tugevalt huultele ja libistas end uksest välja.

Lucy kammis juukseid, kontrollis oma kleiti ja kohendas sukapaelu. Ta keha oli muljutud, huuled tursunud ja hellad. Kuigi ta väljudes tundis kleepuvat niiskust reite vahel, ei läinud ta vannituppa pesema, vaid jooksis otsejoones trepist alla aeda. Ta võttis istet pruudilauas Connie kõrval, kes hüüatas pirtsakalt: "Lucy, kus sa oled kolanud? Sa näed välja, nagu oleksid purjus. Nüüdsest peale püsid minu kõrval."

23

Heledapäine peigmees valas Lucyle klaasitäie veini ja muigas mõistvalt. Lucy ei hoolinud sellest. Ta tõstis tumepunase vedeliku parkunud suu juurde ja jõi. Ta tundis kleepuvat niiskust reite vahel ja surus jalad kokku. Ta keha võdises. Veinirüüpamise ajal otsisid ta silmad üle klaasiserva Sonny Corleonet. Ainult teda soovis ta näha. Siis sosistas ta Connie kõrva: "Veel paar tundi ja sa saad teada, mis see asi tegelikult on." Connie itsitas. Lucy pani oma käed siivsalt laual kokku, näol reetlikult võidutsev ilme, nagu oleks ta äsja röövinud pruudilt mõne aarde.

Amerigo Bonasera järgnes Hagenile nurgatuppa ja leidis eest hiiglasuure kirjutuslaua taga istuva don Corleone. Akna juures seisis Sonny Corleone, kes piilus aeda. Esmakordselt kogu õhtu jooksul pidas don end ülal jahedalt. Ta ei emmanud külalist ega surunud tal kätt. Kahkja näoga matusetalitaja võlgnes oma pulmakutse tõsiasjale, et tema ja doni naine olid lähedased sõbrannad. Amerigo Bonasera ise oli don Corleone juures ülimas ebasoosingus.

Bonasera alustas oma palvet kavalalt ja kaude: "Te peate vabandama mu tütart, teie naise ristilast, et ta ei ole täna austanud teie perekonda siiatulekuga. Ta viibib ikka veel haiglas." Ta heitis pilgu Sonny Corleonele ja Tom Hagenile, andmaks mõista, et ta ei taha rääkida nende juuresolekul. Kuid don oli armutu.

"Me kõik teame teie tütre õnnetusest," ütles don Corleone. "Kui ma saan teda kuidagi aidata, tarvitseb teil vaid öelda. Lõppude lõpuks on mu naine tema ristiema. Ma pole seda au kunagi unustanud." See oli etteheide: matusetalitaja ei nimetanud don Corleonet kunagi ristiisaks, nagu nõudis komme.

Bonasera, nüüd juba näost tuhakarva, küsis otsesõnu: "Kas ma tohiksin rääkida teiega omakeskis?"

Don Corleone raputas pead. "Ma usaldan neid kaht meest nagu iseennast. Nad on mu kaks paremat kätt. Ma ei saa neid solvata ärasaatmisega."

Matusetalitaja sulges hetkeks silmad ja hakkas siis rääkima. Ta hääl oli vaikne — selline, mida ta kasutas leinajate lohutamiseks. "Ma kasvatasin oma tütart Ameerika kombe kohaselt. Ma usun Ameerika sisse. Ameerikale võlgnen ma oma varanduse. Ma andsin oma tütrele vabaduse, kuid ometi õpetasin teda mitte kunagi häbistama oma perekonda. Ta leidis kavaleri, kes polnud itaallane. Ta käis sellega kinos. Ta jäi õhtuti hilja peale. Kuid see poiss ei tulnud kunagi tutvuma tüdruku vanematega. Ma leppisin kõige sellega nurisemata, see on minu viga. Kahe kuu eest võttis poiss mu tütre kaasa autosõidule. Tal

24

oli sõber kaasas. Nad sundisid teda jooma viskit ja üritasid seejärel teda ära kasutada. Tüdruk pani vastu. Ta kaitses oma au. Nad peksid teda. Nagu looma. Kui ma haiglasse

läksin, olid tal mõlemad silmad sinised. Ta ninaluu oli murtud, lõualuu kildudeks. See tuli traadiga kokku panna. Ta nuuksus läbi valu: "Isa, isa, miks nad minuga nii tegid? Miks nad minuga nii tegid?" Ma puhkesin nutma." Bonasera ei suutnud edasi rääkida, ta hakkas nuuksuma, kuigi hääl polnud reetnud tema tundeid.

Justkui vastu tahtmist tegi don Corleone kaastundežesti ja Bonasera jätkas, hääl kannatusest sisendav: "Miks mä nutma puhkesin? Ta oli mu elu valgus, armastav tütar, kaunis tüdruk. Ta oli usaldanud inimesi ja nüüd ei usalda ta neid enam kunagi. Tast ei saa enam kunagi ilusat tüdrukut." Bonasera värises üle keha, tema kahkjas nägu oli värvunud inetult tumepunaseks.

"Ma läksin politseisse nagu hea ameeriklane. Need kaks poissi arreteeriti. Nad anti kohtu alla. Tõendid olid piisavad ja nad tunnistasid end süüdi. Kohtunik mõistis neile kolmeaastase vanglakaristuse ja lükkas selle siis edasi. Nad said vabaks selsamal päeval. Ma seisin kohtusaalis nagu tola ja need lurjused naersid mulle näkku, ja siis ütlesin ma oma naisele: "Me peame minema õigust nõudma don Corleone juurest.""

Don oli langetanud pea, et näidata austust mehe mure ees. Ent kui ta rääkima hakkas, olid sõnad jäised solvatud väärikusest. "Miks te läksite politseisse? Miks te ei tulnud minu juurde kohe selle loo alguses?"

Bonasera pomises peaaegu kuuldamatult: "Mida te minult tahate? Öelge, mida te soovite. Kuid tehke, mida ma palun teid teha." Tema sõnades oli peaaegu midagi jultunut.

Don Corleone päris süngelt: "Ja mis asi see on?"

Bonasera heitis pilgu Hagenile ja Sonny C°rleonele ja raputas pead. Ikka veel Hageni laua taga istuv don kallutas end ette, matuse-talitajale lähemale. Bonasera kõhkles, kummardus siis madalamale ja lähendas oma huuled doni karvasele kõrvale, nii et need seda puudutama ulatusid. Don Corleone kuulas kui pihitoolis istuv preester, kiretu ja eemalolev pilk suunatud kaugusse. Nad püsisid nii hulk aega, kuni Bonasera sosistamise lõpetas ja end taas sirgu ajas. Don vaatas Bonaserale tõsise näoga otsa. Bonasera, rfägu punetav, vahtis silmi pilgutamata vastu.

Lõpuks ütles don: "Seda ei saa ma teha. Te nõuate liiga palju."

Bonasera lausus selge ja valju häälega: "Ma maksan teile ükskõik, mida te nõuate." Seda kuuldes võpatas Hagen närviliselt. Sonny Corleone

pani käed rinnal risti, muigas sardooniliselt; ta pöördus aknast ära ja silmitses esmakordselt toas toimuvat.

Don Corleone tõusis laua tagant püsti. Ta ilme oli endiselt läbitungimatu, kuid hääl helises kui külm surm. "Me oleme tundnud teineteist palju aastaid," ütles ta matusetalitajale, "kuid tänase päevani pole te kunagi tulnud minu juurde nõuande või abi järele. Ma ei suuda meenutada, millal te viimati mind oma majja kohvile kutsusite, kuigi mu naine on teie ainsa lapse ristiema. Olgem avameelsed. Te olete mu sõpruse ära põlanud. Te olete kartnud olla mulle tänu võlgu."

Bonasera pomises: "Ma ei ole tahtnud sekeldusi."

Don tõstis oma käe: "Ei, ärge öelge nii. Te pidasite Ameerikat paradiisiks. Teie äri läks hästi, te teenisite kenasti, teile tundus, et see maailm on ohutu paik, kus te võite elada, nagu süda lustib. Te ei muretsenud endale kunagi tõelisi sõpru. Lõppude lõpuks kaitses ju teid politsei, olid olemas kohtud, teiega ja teie omastega ei saanud juhtuda midagi halba. Te ei vajanud don Corleonet. Väga hea. Mu tundeid on haavatud, kuid ma ei ole seda liiki isik, kes jagab oma sõprust nendega, kes seda hinnata ei oska —kes peavad mind

ebaoluliseks." Don tegi pausi ja läkitas matusetalitajale viisakalt iroonilise naeratuse. "Nüüd te tulete minu juurde ja ütlete: "Don Corleone, jagage mulle õigust." Ja te ei palu seda lugupidavalt. Te ei paku mulle oma sõprust. Te tulete mu koju minu tütre pulmapäeval ja palute mul korda saata mõrv ning ütlete"— siinkohal matkis don matusetalitaja häält — ""Ma maksan teile ükskõik mida". Ei, ma pole solvunud, kuid mida olen ma teinud, et te kohtlete mind nii lugupidamatult?"

Hingehäda ja hirm panid Bonasera hüüdma: "Ameerika on olnud minu vastu hea! Ma tahtsin olla hea kodanik. Ma tahtsin, et mu lapsest kasvaks ameeriklane."

Kõhklematu heakskiidu märgiks plaksutas don käsi. "Hästi öeldud. Väga kaunilt. Siis ei ole teil millegi üle kaevata. Kohtunik on otsuse langetanud. Ameerika on kohtuotsuse langetanud. Viige oma tütrele lilled ja kommikarp, kui lähete teda haiglasse külastama. Need lohutavad teda. Olge kõigega rahul. Lõppude lõpuks pole see kuigi tõsine lugu, poisid olid noored, kõrgendatud meeleolus, ja üks neist on mõjuka poliitiku poeg. Ei, mu kallis Amerigo, te olete alati olnud aus. Kuigi te olete mu sõpruse ära põlanud, pean ma möönma, et ma usaldan Amerigo Bonasera antud sõna rohkem kui kellegi teise oma. Nii et andke sõna, et te heidate peast selle hullumeelse idee. See ei ole Ameerika moodi. Andke andeks. Unustage. Elu on juba kord täis õnnetusi."

Õel ja põlglik iroonia, millega see kõik oli öeldud, ja doni talitsetud raev muutis vaese matusetalitaja võbisevaks süldiks, kuid vaprust kogudes kordas ta:

"Ma palun teilt õiglust."

Don Corleone ütles järsult: "Kohus mõistis teile õigust."

Bonasera raputas jonnakalt pead: "Ei mõistnud. Õigus anti poistele. Nad ei mõistnud mulle õigust."

Selle peene eristamisega soostus don heakskiitva peanoogutusega, seejärel ta päris: "Mis on teie õigus?"

"Silm silma vastu," ütles Bonasera.

"Te nõudsite rohkem," sõnas don. "Teie tütar on elus."

Bonasera andis vastumeelselt järele: "Las nad siis kannatavad nagu tema." Don ootas, et ta edasi räägiks. Bonasera kogus kokku oma viimased julguseraasud ja ütles: "Kui palju pean ma teile maksma?" See oli meeleheitesegune lalin.

Don Corleone pööras selja, mis tähendas jutu lõppu. Bonasera ei nihkunud paigalt.

Lõpuks, ohates nagu heasüdamlik inimene, kes ei suuda kanda viha eksinud sõbra peale, pöördus don Corleone jälle matusetalitaja poole, kes nüüdseks oli kaame nagu mõni tema koolnud klient. Don Corleone rääkis õrnalt ja kannatlikult. "Miks te kardate ilmutada ustavust mulle?" päris ta. "Te lähete kohtusse ja ootate kuid. Te kulutate raha advokaatide peale, kes teavad ülihästi, et teid tehakse lolliks. Te võtate vastu otsuse kohtunikult, kes on müüdav nagu viimane tänavalibu. Varasematel aastatel, kui te vajasite raha, läksite te panga jutule ja maksite tapvaid protsente. Te ootasite, kaabu näpus, nagu kerjus, kui nad ringi nuhkisid, toppides oma nina kas või teie tagumikku, et teha kindlaks, kas te olete võimeline laenu tagasi maksma."

Don tegi pausi, jätkates muutus ta hääl toredamaks: "Ent kui te oleksite tulnud minu juurde, oleks mu rahakott olnud teie käsutuses. Kui te oleksite tulnud õigust nõudma minu juurde, nutaksid need jätised, kes te tütre ruineerisid, täna juba kibedaid pisaraid. Kui niisugune aus mees nagu teie mingi õnnetuse l£bi endale vaenlased hangiks,

muutuksid need minu vaenlasteks." Don Corleone tõstis käe ja osutas sõrmega Bonasera peale: "Ja uskuge mind, nad hakkaksid teid kartma."

Bonasera langetas peaja pomises lämbuval häälel: "Olge mu sõber. Ma võtan teie sõpruse vastu."

Don Corleone pani käe mehe õlale. "Hüva," ütles ta, "sa saad oma õiguse. Kunagi ühel heal päeval — aga see päev võib hoopis tulemata jääda — palun ma sult vastuteenet. Kuni selle päevani võid sa seda õigusejagamist võtta kingitusena minu naiselt, su tütre ristiemalt."

Kui uks tänuliku matusetalitaja järel kinni langes, pöördus don Corleone Hageni poole ja sõnas: "Anna see asi ajada Clemenzale ja

27

ütle, et ta kasutaks usaldusväärseid inimesi, kes vere lõhnast pead ei kaota. Lõppude lõpuks, me pole mõrvarid, unistagu see loll laibapesija mida tahes." Ta pani tähele, et tema esmasündinu, too eriti mehelik poeg vahib läbi akna aiapidu. Asi on üsna lootusetu, mõtles don Corleone. Kui Santino end õpetada ei lase, ei saa ta kunagi juhtida perekonnaäri — ta ei saa iial doniks. Tuleb leida keegi teine. Ja õige pea, sest don Corleone pole ju surematu.

Aiast kostis läbitungiv kiljatus, mis ehmatas kõiki kolme meest. Sonny Corleone surus näo vastu akent. See, mis ta nägi, sundis teda ukse juurde tõttama, rõõmus naeratus näol. "See on Johnny, ta on siiski pulma tulnud — mis ma teile ütlesin?" Hagen astus akna juurde. "See on tõepoolest sinu ristipoeg," ütles ta don Corleonele. "Kas ma toon ta siia?"

"Ei," keelas don. "Las inimesed tunnevad tast rõõmu. Tulgu ta minu juurde siis, kui on end kõigile näidanud." Ta naeratas Hagenile: "Näed nüüd? Ta on hea ristipoeg."

Hagen tundis kiivusenäpistust. Ta sõnas kuivalt: "Sellest on möödunud kaks aastat. Ta on kindlasti jälle hädas ja vajab su abi."

"Aga kelle juurde peaks ta tulema, kui mitte oma ristiisa juurde?" päris don Corleone.

Esimene, kes märkas aeda astunud Johnny Fontane'i, oli Connie Corleone. Ta unustas oma pruudiväärikuse ja pistis kiljuma: "Johnny-y-y!" Siis jooksis ta mehe käte vahele. Johnny kallistas teda jõuliselt ja suudles huultele, asetades käe ümber Connie piha, kui teised tervitades ligi astusid. Need olid kõik tema vanad sõbrad, inimesed, kellega koos ta oli West Side'is üles kasvanud. Seejärel tiris Connie ta oma värske kaasa juurde. Johnnyle tegi omajagu nalja, et too blond noorsand muutus pisut tõredaks, kui märkas, et ta polegi enam tähelepanu keskpunktis. Johnny manas esile kogu oma sarmi, surus peigmehel kätt ja tõstis tema terviseks veiniklaasi.

Tuttav hääl hõikas orkestripoodiumilt: "Mis oleks, kui laulaksid meile ühe laulu, Johnny?" Kauge külaline tõstis pilgu ja nägi naeratavat Nino Valentit. Johnny Fontane hüppas poodiumile ja heitis oma käed ümber Nino. Nad olid olnud lahutamatud, üheskoos laulnud, üheskoos tüdrukutega kohtamas käinud, kuni Johnny oli tasapisi kuulsaks saanud ja raadios laulma hakanud. Pärast lahkumist Hollywoodi oli ta paar korda helistanud Ninole — et lihtsalt lobiseda — ja lubanud hankida talle mõnesse ööklubisse laulja kohta. Kuid ta oli selle tegemata jätnud. Nähes nüüd Nino lõbusiroonilist purjus irvet, tundis ta vana sõprust jälle ärkavat.

28

Nino hakkas mandoliini tinistama, Johnny Fontane asetas käe Nino õlale. "See laul on pruudile," ütles ta ja hakkas jalaga takti lüües lõõritama frivoolse sitsiilia armulaulu sõnu.

Nino saatis Johnny laulu tähendusrikaste kehaliigutustega. Pruut punastas uhkelt. Külalistesumm möirgas heakskiitvalt naerda. Enne kui laul lõpule jõudis, trampisid kõik rütmi ja karjusid kaasa rõvedalt kahemõttelist kordus-rida, mis lõpetas iga salmi. Lõpule jõudes plaksutasid nad järelejätmatult seni, kuni Johnny köhatas kõri puhtaks ja alustas uut laulu.

Nad kõik olid tema üle uhked. Ta oli üks nende hulgast, ja näe, saanud kuulsaks lauljaks, filmitäheks, kes magas maailma ihaldatuima naisega. Ent ometi oli ta ilmutanud kohast austust ristiisa vastu ja sõitnud maha kolm tuhat miili, et külastada seda pulma. Ta armastas endiselt vanu sõpru, nagu näiteks Nino Valentit. Paljud neist inimestest olid näinud Johnnyt ja Ninot koos laulmas, kui nad olid alles poisikesed, kui mitte keegi ei osanud aimatagi, et Johnny Fontane sirgub meheks, kes valitseb viiekümne miljoni naise südant.

Johnny Fontane kummardus alla ja tõstis pruudi poodiumile, nii et Connie võis seista tema ja Nino vahel. See oli nende vana number, kahe rivaali kosjaskäigu paroodia. Johnny laskis ülima taktitundega Nino häälel summutada tema enda oma, laskis Ninol röövida pruudi oma käevangust ja kuuldavale tuua võiduka viimase salmi, sel ajal kui ta enda hääl lõplikult hääbus. Kogu pulmaseltskond tõi kuuldavale aplausitormi, kõik kolm esinejat langesid laulu lõppedes üksteisele kaela. Külalised mangusid veel üht lugu.

Ainult maja nurgasissekäigul seisev don Corleone tajus, et midagi on viltu. Püüdlikult külaliste solvamist vältides hõikas ta heatujuliselt: "Mu ristipoeg on tulnud kolme tuhande miili takka meile austust avaldama ja keegi ei kavatse tema kõri niisutada?" Otsekohe sirutati oma tosin täis veiniklaasi Johnny Fontane'i poole. Ta võttis lonksu igaühest, ja viskus ristiisa embama. Kaelustamisel sosistas ta midagi vanamehe kõrva. Don Corleone juhatas ta majja.

Kui Johnny tuppa astus, sirutas Tom Hagen talle käe. Johnny surus seda ja ütles: "Kuidas elad, Tom?" Ent selles puudus see tavaline soojus, millega ta võlus inimesi. Hagen oli pisut haavunud sellest jahedusest, kuid sundis end seda unustama. See oli üks neid needusi, mida tõi endaga kaasa fakt, et ta oli doni kirvemees.

Johnny Fontane sõnas ristiisale: "Kui ma sain pulmakutse, ütlesin ma endale: "Mu ristiisa ei ole enam minu peale vihane." Pärast lahutust helistasin ma sulle viis kordaja Tom ütles alati, et sa oled kas ära või hõivatud, nii et ma mõistsin, et sa oled pahane."

29

Don Corleone valas kollasest stregapudelist klaase täis. "See kõik on unustatud. Nüüdseks. Kas ma võin ikka veel sinu heaks midagi teha? Või oled sa selleks liiga kuulus, liiga rikas, et ma sind abistada saaksin?"

Johnny neelas kollase kõrvetava joogi alla ja ulatas oma klaasi uuesti täitmiseks. Ta üritas jätta lustakat muljet. "Ma ei ole rikas, ristiisa. Ma käin alla. Sul oli õigus. Ma poleks tohtinud oma naist ja lapsi maha jätta selle litsi pärast, kellega ma abiellusin. Ma ei pane pahaks, et sa mu peale vihastasid."

Don kehitas õlgu: "Ma tundsin sinu pärast muret, sa oled ikkagi mu ristipoeg — muud midagi."

Johnny kõndis toas edasi-tagasi. "Ma olin selle litsi järele hull. Hollywoodi suurim täht. Ta näeb välja nagu ingel. Ja kas sa tead, mis ta pärast võtteid teeb? Kui grimeerija talle hea näo ette võõpab, laseb ta sel ennast karata. Kui kaameramees laskis tal eriti hea välja näha, kutsub ta selle oma garderoobi ja laseb end läbi tõmmata. Ükskõik kellel. Ta kasutab oma ihu nagu mina taskus leiduvaid münte jootrahaks. See hoor on saatana sigitis."

Don Corleone katkestas teda järsult: "Kuidas su perekond elab?"

Johnny ohkas. "Ma olen nende eest hoolt kandnud. Pärast lahutust andsin ma Ginnyle ja lastele rohkem, kui kohus seda vajalikuks pidas. Käin kord nädalas neid vaatamas. Ma tunnen neist puudust. Vahel tundub, et ma lähen hulluks." Ta võttis jälle lonksu. "Nüüd on mu teine naine hakanud mu üle naerma. Ta ei saa aru, miks ma olen armukade. Ta kutsub mind vanamoodsaks, teda ajab mu laulmine naerma. Enne kui ma ära sõitsin, klohmisin ma ta kenakesti läbi, kuid ma ei puudutanud nägu, sest tal on filmivõtted. Ma klobisin ta kasija jalgu, kuid ta ainult naeris selle peale." Johnny süütas sigareti. "Nii on praegu lood. Elu pole sittagi väärt."

Don Corleone ütles vihaselt: "Need on hädad, kus ma sind aidata ei saa." Ta tegi pausi ja päris siis: "Mis su häälega on?"

Kogu tehtud sarm ja enesehaletsus kadus Johnny Fontane'i näolt. Ta lausus peaaegu murtuna: "Ristiisa, ma ei saa enam laulda. Midagi on juhtunud mu kõriga, arstid ei tea, milles on asi." Hagen ja don vaatasid talle üllatunult otsa: Johnny oli muidu olnud ikka visa vend. Fontane jätkas: "Mu kaks filmi tõid kenakesti sisse. Ma olin suur staar. Nüüd heidavad nad mu ukse taha. Stuudio boss pole mind kunagi sallinud ja nüüd maksab ta mulle kätte."

Don Corleone jäi seisma oma ristipoja ette ja küsis mornilt: "Miks see mees sind ei salli?"

30

"Ma laulsin nende liberaalsete organisatsioonide jaoks, sa tead, kogu see pahn, mis sulle ei meeldinud. Hüva, Jack Woltzile ei meeldinud see samuti. Ta nimetas mind kommunistiks, kuid see silt mulle külge ei hakanud. Siis näppasin ma ära tüdruku, kelle ta oli hoidnud enda jaoks. See oli puhtal kujul ühe öö lugu, kuid tüdruk hakkas mulle järele jooksma. Mida mina sain teha? Siis heidab mu hoorast teine naine mu välja. Ja Ginny ning lapsed ei võta mind tagasi, kui ma nende ette käpuli ei heida. Ja tagatipuks ei saa ma enam laulda. Ristiisa, mida kuradi päralt ma peaksin tegema?"

Don Corleone näoilme oli muutunud jahedaks, selles polnud enam jälgegi kaastundest. Ta lausus põlglikult: "Sa võiksid alustada sellest, et hakkad käituma nagu mees." Äkitselt moondus ta nägu raevust. Ta hüüdis: "NAGU MEES!" Ta sirutas käe üle laua ja haaras Johnny Fontane'i juustest. "Kristuse nimel, kuidas on see võimalik, et pärast nii pikka minu juures olemist pole sinust saanud midagi paremat? Hollywoodi finocchio, kes vesistab ja kerjab kaastunnet? Kes töinab nagu naisterahvas: "Mida ma pean tegema? Oh, mida ma pean tegema?""

Don ahvis Johnnyt nii ootamatult ja täiuslikult, et Hagen ja Johnny puhkesid naerma. Don Corleone oli meelitatud. Hetkeks käis tal läbi pea, kui palju ta siiski oma ristipoega armastas. Kuidas oleksid tema enda kolm poega sellisele teravusele reageerinud? Santino oleks tujust ära läinud ja olnud veel mitu nädalat tagantjärele pahur. Fredo oleks saba jalge vahele tõmmanud. Michael oleks läkitanud talle jäise naeratuse ja kadunud majast mitmeks kuuks. Kuid Johnnyl — oh milline tore poiss ta siiski on! — oli nägu juba naerul, ta kogus jõudu, teades ristiisa tegelikku eesmärki.

Don Corleone jätkas: "Sa lõid naisterahva üle oma bossilt, mehelt, kes on võimukam kui sa ise, ja nüüd sa kaebad, et ta sind ei aita. Milline arulagedus! Sa jätsid oma perekonna maha, oma lapsed ilma isata, et abielluda hooraga —ja nüüd sa nutad, et nad sind avasüli tagasi ei võta. Oma hoora ei löö sa näkku, sest tal on filmivõtted —ja nüüd

sa imestad, miks ta su üle naerab. Sa oled elanud nagu narr ja nüüd on sind tabanud narri saatus."

Don Corleone vaikis hetkeks, et küsida siis vaiksel häälel: "Oled sa nõus seekord mu nõuannet kuulda võtma?"

Johnny Fontane kehitas õlgu. "Ma ei saa Ginnyga uuesti abielluda — igatahes mitte nii, nagu tema seda tahab. Mul on vaja kaarte mängida, mul on vaja tipsutada, mul on vaja poistega väljas käia. Kenad linnud jooksevad mulle järele ja ma pole kunagi suutnud neile vastu panna."

31

Oli harv juhus, kui don Corleone ärritust välja näitas. "Ma pole sulle öelnud, et sa uuesti abielluma peaksid. Tee, mis tahad. On hea, et sa tahad oma laste isa olla. Mees, kes pole oma lastele isa, ei saa iial olla tõeline mees. Ent sel juhul pead sa saavutama, et nende ema sind aktsepteeriks. Kes on öelnud, et sa ei tohi elada nendega ühes majas? Kes on öelnud, et sa ei tohi elada oma elu täpselt nii, nagu sa ise seda soovid?" Johnny Fontane puhkes naerma: "Mitte kõik naised ei ole niisugused nagu vanad head itaalia eided. Ginny sellega ei lepi."

Nüüd muutus don irooniliseks. "Seepärast, et sa pidasid end ülal kui finocchio. Sa andsid talle rohkem, kui kohus määras. Teist ei löönud sa näkku, kuna tal olid filmivõtted. Sa lased naistel dikteerida oma käitumist, nemad aga ei jaga sellestsinatsest maailmast tuhkagi — ehkki taevas saavad neist pühakud, sel ajal kui meie, mehed, põleme põrgus. Ja veel üks asi: ma olen sind aastaid jälginud." Doni häälde sugenes midagi sisendavat. "Sa oled olnud hea ristipoeg, sa oled mulle piisavalt lugupidamist avaldanud. Ent mis on saanud sinu teistest vanadest sõpradest? Ühel aastal aeled sa ringi ühe, teisel aastal teise semuga. Kas või see itaalia poisike, kes filmides nii koomiline välja nägi — tal polnud õnne ja sa pöörasid talle selja, sest sina oled kuulsam. Või sinu vana sõber, vana seltsimees, koolivend, kes oli sinu laulupartner — Nino? Pettumusest on ta liiga palju jooma hakanud, ent ta ei kaeba kunagi. Ta rabab oma kruusaveoautoga tööd teha ja käib vaid nädalalõputi mõne dollari eest laulmas. Ta ei ütle kunagi sinu kohta midagi halba. Kas sa ei võiks teda pisut aidata? Miks mitte? Ta laulab ju hästi."

Johnny hääles võis tabada kannatlikku tüdimust: "Ristiisa, tal lihtsalt pole piisavalt annet. Ninol pole midagi viga, kuid ta ei anna mõõtu välja."

Don Corleone peaaegu sulges oma silmad ja sõnas siis: "Kuid ega sinulgi, ristipoeg, ole piisavalt annet — küll sa ise tead. Kas ma pean ka sinule otsima töökoha kruusaveoautole?" Kui Johnny vastuse võlgu jäi, jätkas don: "Sõprus on kõik. Sõprus on rohkem kui anne. Ta on rohkem kui valitsus. Ta on peaaegu võrdne perekonnaga. Ara seda iial unusta. Kui sa oleksid üles ladunud sõprusemüüri, poleks sul vaja minu abi paluda... Hüva, ütle nüüd, miks sa enam laulda ei saa? Aias laulsid sa hästi. Niisama hästi kui Nino."

See peen vihje pani Hageni ja Johnny muigama. Nüüd oli Johnny kord ilmutada isalikku kannatlikkust. "Mu hääl on nõrk. Ma laulan laulu või kaks, pärast seda aga ei suuda laulda mitu tundi või isegi mitu päeva. Ma ei pea vastu proovidele ja duublitele. Mu hääl on nõrk: vist mingi haigus."

32

"Nõnda siis on sul naisteprobleemid ja su häälepaelad on haiged. Nüüd ütle mulle, mis probleem on sul selle Hollywoodipezzonovante 'ga, kes sul töötada ei lase?" Don oli asunud asja juurde.

"Ta on märksa tähtsam nina kui need sinu pezzonovante 'd," ütles Johnny. "Talle kuuluvad stuudiod. Ta on presidendi nõuandja sõjalise filmipropaganda alal. Alles kuu aega tagasi ostis ta selle aasta parima romaani linastamisõiguse. See raamat on bestseller, ja peategelane meenutab täielikult mind. Mul poleks isegi vaja näidelda — tuleks olla vaid mina ise. Mul ei tarvitseks isegi laulda. Ma võiksin võita Akadeemia auhinna. Kõik teavad, kui suurepäraselt see mulle sobiks: pärast seda oleks mul jälle menu. Näitlejana. Kuid see lurjus Jack Woltz maksab mu maha, ta ei anna seda osa mulle. Ma tegin ettepaneku, et mängin ilma rahata, minimaalse tasu eest, kuid ometi ütles ta "ei". Ta saatis sõna, et kui ma tulen ja stuudio juhatuse ees tema perset suudlen, siis ta võib-olla mõtleb asja üle järele."

Selle emotsionaalse mõttetuse peale lõi don Corleone käega. Mõistlike meeste vahel võib äriasjad alati ära lahendada. Ta patsutas ristipoega õlale: "Sa oled araks tehtud. Sa arvad, et keegi sinust ei hooli. Ja sa oled kõvasti alla võtnud. Paned kärakat, eks? Ei saa und ja võtad pille?" Ta vangutas hukkamõistvalt pead.

"Nüüd tahan ma, et sa mu käsu täidaksid," ütles don. "Ma tahan, et sa jääksid kuuks ajaks minu juurde. Ma tahan, et sa hästi sööksid, puhkaksid ja välja magaksid. Ma tahaksin sind endale seltsiks, mulle meeldib su seltskond —ja võib-olla saaksid sa oma ristiisalt kõrva taha panna midagi niisugust, mis sind selles suures Hollywoodis kuidagi aitaks. Kuid — mitte üks raas laulmist, joomist või naisi. Kuu aja pärast võid sa Hollywoodi tagasi minna ja see pezzonovante annab sulle töö, mida sa soovid. Nõus?"

Johnny Fontane keeldus uskumast, et donil on n i i suur võim. Teiselt poolt polnud aga ristiisa kunagi lubanud korda saata midagi niisugust, mida ta poleks tegelikult ära teinud. "See sell on J. Edgar Hooveri isiklik sõber," hoiatas ta. "Tema kuradi peale ei saa isegi häält tõsta."

"Ta on ärimees," rahustas don leebelt. "Ma teen talle ettepaneku, millest ta ei saa ära öelda."

"Liiga hilja," sõnas Johnny. "Kõik lepingud on alla kirjutatud ja nädala pärast läheb filmimine lahti. See on absoluutselt võimatu."

Don Corleone rahustas: "Mine peole tagasi. Su sõbrad ootavad sind. Jäta kõik minu hooleks." Ta tõukas Johnny toast välja.

Hagen istus laua taga ja tegi märkmeid. Don laskis kuuldavale ohke ja küsis: "On seal veel midagi?"

33

"Sollozzot ei saa enam tagasi tõrjuda. Sa pead temaga sel nädalal kohtuma." Hagen tõstis sulepea kalendri kohale.

Don kehitas õlgu. "Nüüd, kus pulmad on möödas — ükspuha, millal sa seda vajalikuks pead."

See vastus rääkis kahest asjast. Esiteks kõige tähtsamast: Virgil Sollozzo saab eitava vastuse. Teiseks, seik, et don Corleone oli vältinud vastuseandmist enne pulmi, viitas sellele, et don Corleone arvates tekitab tema "ei" komplikatsioone.

Hagen päris ettevaatlikult: "Kas ma lasen Clemenzal mõne mehe siia majja elama paigutada?"

Don tõrjus kannatamatult: "Milleks? Ma ei andnud vastust enne pulmi, sest nii tähtsal päeval peab taevas isegi silmapiiril pilvitu olema. Samuti tahtsin ma ette teada, millest ta minuga rääkida tahab. Nüüd me teame. See, mida ta kavatseb ette panna, on infamitä. "

Hagen küsis: "Sa siis ütled ära?" Kui don noogutas, ütles Hagen: "Ma arvan, et enne, kui sa vastuse annad, peaksime me seda arutama koos kogu perekonnaga."

Don muigas. "Arvad nii? Hüva, me arutame selle läbi. Siis, kui sa Californiast tagasi tuled. Ma tahan, et sa lendaksid homme sinna ja lahendaksid selle Johnny asja. Kohtu tolle f\\m\-pezzonovante 'ga. Ütle Sollozzole, et ma kohtun temaga pärast seda, kui sa oled Californiast tagasi. On veel midagi jäänud?"

Hagen võttis ametliku tooni: "Haiglast helistati. Consigliori Ab-bandando on suremas, tänast ööd ta enam üle ei ela. Ta perekonnal on kästud kohale tulla ja oodata."

Hagen oli täitnud consigliori ametikohuseid viimase aasta—sestpeale, kui vähk oli aheldanud Genco Abbandando haigevoodi külge. Nüüd lootis ta kuulda, et don Corleone lubab selle ametikoha päriselt talle. Asjaolud aga rääkisid tema vastu. Tavakohaselt usaldati nii kõrge amet üksnes mehele, kelle mõlemad vanemad on itaallased. Juba tema ajutine ametisolek oli tekitanud probleeme. Pealegi oli ta alles kolmekümne viie aastane, mitte veel säärases eas, kus üldise arvamuse kohaselt on juba omandatud kogemused ja kavalus, mida vajab edukas consigliori.

Ent don ei andnud talle mingit kinnitust. Selle asemel päris ta: "Millal mu tütar oma peigmehega lahkub?"

Hagen heitis pilgu käekellale. "Mõne minuti pärast lõikavad nad tordi lahti ja pool tundi hiljem nad lahkuvad." See tuletas talle midagi meelde. "Muide, sinu uus väimees. Kas me usaldame talle perekonnas midagi tähtsat?"

Teda üllatas ägedus, millega don vastas. "Mitte iial!" Don laksatas peopesaga vastu lauda. "Mitte iial! Anna talle mingi teenistus,

leivateenimiseks hea ametike. Kuid ära lase iialgi tal selgusele jõuda perekonnaäris. Ütle seda ka teistele — Sonnyle, Fredole ja Clemenzale."

Don tegi pausi, seejärel jätkas: "Teata mu poegadele, kõigile kolmele, et nad tuleksid koos minuga haiglasse vaest Gencot vaatama. Ma tahan, et nad avaldaksid talle oma viimast lugupidamist. Ütle, et Freddie juhiks minu suurt autot, ja küsi, kas Johnny oleks nõus kaasa tulema — minu eriliseks meeleheaks." Ta märkas Hageni küsivat pilku. "Ma tahan, et sa lendaksid Californiasse juba täna õhtul. Sul pole aega Gencot vaatama tulla. Kuid ära lahku enne, kui ma olen haiglast tagasi ja sinuga rääkinud. Selge?"

"Selge," vastas Hagen. "Mis ajaks peab Fred auto valmis seadma?"

"Kui külalised on lahkunud. Genco ootab mind."

"Helistas senaator," ütles Hagen. "Vabandas, et ei saanud isiklikult tulla, kuid loodab, et sa saad aru. Tõenäoliselt pidas ta silmas neid kaht FJB meest, kes teisel pool tänavat autonumbreid üles kirjutasid. Kuid ta saatis oma kingituse kohale erivirgatsiga."

Don noogutas. Ta ei pidanud vajalikuks mainida, et ta ise oli senaatorit hoiatanud mitte tulema. "Saatis ta kena kingituse?"

Hagen manas ette rõhutatult heakskiitva ilme, mis mõjus kentsakalt itaallaslikuna tema saksa—iiri näol. "Antiikhõbe, väga hinnaline. Senaator oli täpselt õige asja leidmiseks kulutanud hulk aega. Tema sorti inimeste puhul on see tähtsam eseme hinnast."

Don Corleone ei varjanud oma heameelt selle üle, et nii tähtis mees nagu senaator oli avaldanud talle nii sügavat lugupidamist. Senaator oli nagu Luca Brasigi doni võimustruktuuri üks tugisambaid ja selle kingitusega oli ta taas vandunud oma lojaalsust.

Kui Johnny Fontane aeda ilmus, tundis Kay Adams ta silmapilk ära. Ta oli siiralt üllatunud. "Sa pole mulle kunagi rääkinud, et teie perekond tunneb Johnny FontaneT," ütles ta. "Nüüd olen ma kindel, et ma sinuga abiellun."

"Tahad sa temaga tutvuda?" küsis Michael.

"Mitte praegu," tõrjus Kay. Ta ohkas: "Kolm pikka aastat olin ma temasse armunud. Alati, kui ta "Capitolis" laulis, sõitsin ma New Yorki ja kiljusin oma hääle ära. Ta oli nii võrratu."

"Me kohtume temaga hiljem," tõotas Michael.

Kui Johnny laulmise lõpetas ja koos don Corleonega majja kadus, ütles Kay tõredalt Michaelile: "Ära püüagi väita, et nii suur filmitäht nagu Johnny Fontane peab sinu isalt teeneid paluma."

"Ta on isa ristipoeg," nentis Michael, "ja kui poleks minu isa, ei oleks ta võib-olla praegu see suur filmitäht."

Kay Adams puhkes lustakalt naerma. "Jälle üpris põnev lugu!" Michael raputas pead: "Seda ei saa ma sulle rääkida." "Usalda mind," käis Kay peale.

Ja Michael jutustaski, ilma loo üle nalja heitmata või uhkust tundmata. Ta lihtsalt tähendas, et kaheksa aastat tagas oli tema isa olnud praegusest keevalisem ja kuna asi puudutas tema ristipoega, oli don teinud sellest oma auasja.

Lugu oli lühidalt järgmine. Johnny Fontane oli tollal saavutanud populaarse tantsuorkestri solistina erakordse menu. Temast oli saanud oodatud raadioesineja. Õnnetuseks oli orkestrijuht, tuntud tegelinski Les Halley sõlminud Johnnyga viieaastase teenistuslepingu. See oli sAow-maailmas tavaline praktika: nüüd võis Les Halley Johnnyt kellele tahes välja laenutada ja enamiku teenitud rahast oma tasku pista.

Don Corleone läks isiklikult läbi rääkima. Ta pakkus Les Halleyle Johnny lepingu tühistamise eest 20 000 dollarit. Halley oli öelnud, et lepib selle eest vaid 50 protsendiga Johnny teenistusest. Don Cor-leonele tegi see nalja. Ta vähendas oma pakkumist 20 000 dollarilt 10 000 dollarini. Orkestrijuht, kes oma armsast sAow-bisnisest väljapoole jääva maailma asjades oli ilmselt täielik võhik, ei saanud madalama pakkumise tähendusest üldse aru. Ta keeldus.

Järgmisel päeval läks don Corleone orkestrijuhi poole. Ta võttis kaasa oma kaks parimat sõpra — Genco Abbandando, kes oli tema consigliori, ja Luca Brasi. Need olid ainsad tunnistajad, kui don Corleone veenis Les Halleyt alla kirjutama dokumendile, millega ta loobus kõigist õigustest Johnny Fontane'i teenustele vastutasuks 10 000 dollari suuruse viseeritud tšeki eest. Don Corleone saavutas selle nii, et torkas püstoli orkestrijuhi oimukohta ja ütles surmtõsiselt, et täpselt ühe minuti pärast ilutseb dokumendil kas Les Halley allkiri või siis,tema aju. Les Halley kirjutas alla. Don Corleone pistis püstoli tasku ja ulatas viseeritud tšeki.

Ülejäänu oli juba ajalugu. Johnny Fontane jätkas esinemisi, kuni temast sai üleameerikaline laulusensatsioon. Ta esines Hollywoodi muusikalides, mis tõid stuudiole sisse terve varanduse. Tema heliplaatide müügitulu ulatus miljonitesse. Siis lahutas Johnny end oma naisest, kes oli olnud tema noorpõlvesõbranna, ja jättis maha oma kaks last, et abielluda filmimaailma kõige lummavama blondi staariga. Paraku pidi ta varsti veenduma selle hoorakommetes. Ta hakkas jooma, mängupõrguid külastama ja teisi naisi taga ajama. Tagatipuks kaotas ta hääle. Tema plaatidel polnud enam minekut. Stuudio ei uuendanud

temaga enam lepingut. Ring sai täis — nüüd oli ta naasnud oma ristiisa juurde.

Kay sõnas mõtlikult: "Oled sa ikka kindel, et sa pole oma isa peale kade? Kõik, mis sa temast mulle oled rääkinud, näitab, et alatasa on ta midagi tegemas teiste inimeste heaks. Ta peab olema kuldse südamega inimene." Tüdruk muigas pisut virilalt: "Muidugi, tema meetodid pole just eriti konstitutsioonilised."

Oli juba peaaegu videvik, kui pulmatort välj a toodi, hääleka imetluse pälvis ja ära söödi. Spetsiaalselt selleks puhuks Nazorine poolt küpsetatud tort oli nupukalt kaunistatud erakordselt maitsvate kreemist teokarpidega, mida pruut tordilabidalt ahnelt suhu kühveldas, enne kui koos oma blondi kaasaga mesinädalatele vuhiseda. Don kiirustas külaliste lahkumist viisakalt takka, pannes ühtlasi tähele, et FJB meeste musta sedaani polnud enam näha.

Lõpuks oli sissesõiduteele jäänud ainult must "Cadillac", mille roolis istus Freddie. Don laskus eesistmele, iga ja kehakaalu silmas pidades olid tema liigutused veel kärmed ja nõtked. Sonny, Michael ja Johnny Fontane võtsid koha sisse tagaistmel. Don Corleone pöördus Michaeli poole: "Sinu sõbranna... kas ta saab ise kesklinna tagasi?"

Michael noogutas: "Torn lubas tema eest hoolt kanda." Don Corleone väljendas rahulolu Hageni asjalikkuse üle.

Et bensiini normeerimine oli ikka veel jõus, püsis Belt Parkwayl Manhattani suunas hõre liiklus. Vähem kui tunni aja pärast veeres "Cadillac" Prantsuse Hospitali tänavasse. Sõidu ajal päris don Corleone oma nooremalt pojalt, kas tal läheb koolis hästi. Michael noogutas. Siis küsis Sonny tagaistmelt: "Isa, Johnny räägib, et sa ajad tal selle Hollywoodi asja joonde. Tahad, ma põrutan sinna appi?"

Don Corleone oli napisõnaline ja järsk: "Täna õhtul lendab sinna Torn. Ta ei vaja mingit abi, see on lihtne asi."

Sonny Corleone hakkas laginal naerma. "Johnny aga arvab, et sa seda korda ajada ei suuda, seepärast ma mõtlesin, et võib-olla sa tahad mind sinna saata."

Don Corleone pööras pead. "Miks sa minus kahtled?" küsis ta Johnny Fontane'ilt. "Kas su ristiisa pole alati täitnud seda, mida ta on lubanud? On mind iial haneks veetud?"

Johnny vabandas närviliselt. "Ristiisa, mees, kes seda stuudiot juhib, on tõeline 90-kaliibriline pezzonovante. Teda ei saa ümber veenda, isegi mitte rahaga. Tal on väga tähtsad sidemed. Ja ta vihkab mind. Ma lihtsalt ei taipa, mil kombel sul õnnestuks sundida teda meelt muutma."

Don vastas naerusui: "Ma ütlen sulle: sa saad, mida tahad." Ta müksas küünarnukiga Michaelit: "Me ju ei valmista mu ristipojale pettumust, Michael?"

Michael, kes isas hetkekski ei kahelnud, raputas pead.

Kui nad haigla sissepääsu poole kõndisid, võttis don Corleone Michaeli käevangu ja laskis teistel ette minna. "Kui sa kolledži läbi saad, tule minu jutule," ütles don. "Mul on mõned plaanid, mis sulle meeldivad."

Michael ei lausunud sõnagi. Don Corleone torises tülpinult: "Ma tean, missugune sa oled; ma ei palu sul teha midagi niisugust, mida sa heaks ei kiida. Jutt on millestki erilisest. Käi praegu pealegi oma teed, lõppude lõpuks oled saju mees. Ent kui sa oled enda koolitamise lõpetanud, tule minu juurde, nagu üks poeg tegema peabki."

Genco Abbandando perekond, musta riietunud naine ja kolm tütart, oli nagu sorgus vareseparv kogunenud kobarasse haigla valge kivipõrandaga koridori. Nähes liftist

väljuvat don Corleonet, viskusid nad justkui instinktiivselt kaitset otsides tema poole. Ema oli kuninglikult kehakas oma mustas rüüs, tütred töntsid ja inetud. Missis Abbandando suudles don Corleonet põsele, nuuksatas ja hakkas halama: "Oh, milline püha mees te olete — tulla siia oma tütre pulmapäeval!"

Don Corleone tõrjus tänuavaldused kõrvale: "Kas ma siis ei võlgne austust säärasele sõbrale, kes kakskümmend aastat on olnud mu parem käsi?" Talle oli kõik esimesest pilgust selge: see peatselt lesestuv naine siin pole veel adunud, et tema abikaasa teeb täna öösel minekut. Vähktõppe surev Genco Abbandando oli viibinud selles haiglas juba peaaegu aasta ja naine oli hakanud tema saatuslikku haigust pidama peaaegu et argielu tavaliseks osaks. Täna oli tema arvates vaid järjekordne kriis. "Astuge sisse ja minge mu õnnetu abikaasa juurde," sõnas naine, "ta küsib muudkui teie järele. Vaene mees, ta tahtis tulla pulma, et näidata oma lugupidamist, kuid doktor keelas selle ära. Siis ütles ta, et küll te temale sel suurpäeval külla tulete. Ma ei uskunud, et see on võimalik. Oh, mehed mõistavad sõprust sügavamalt kui meie, naised. Astuge sisse, te teete ta õnnelikuks."

Genco Abbandando erapalatist väljusid õde ja arst. Viimane oli noor mees, tõsise näo ja käsutama sündinu, s. o. rikka mehe elu elanu ilmega. Üks tütardest küsis arglikult: "Dr. Kennedy, kas me võime teda praegu vaatama minna?"

Dr. Kennedy heitis koridoris tema ette kogunenud suurele inimrühmale ärritatud pilgu. Kas need inimesed juba ükskord ei mõista,

et palatis lamav mees oli suremas — pealegi piinarikastes valudes? Oleks märksa parem, kui nad ta rahule jätaksid. "Ma võin sisse lubada ainult perekonnaliikmeid," ütles ta silmatorkavalt viisaka häälega. Ta oli üllatunud, kui patsiendi naine ja tütred pöördusid äraootavalt lüheldase turra mehe poole, kes kandis saamatult sobitatud õhtuülikonda.

Too tüse mees hakkas rääkima. Tema häälduses oli aimata vaevumärgatavat itaalia aktsenti. "Mu kallis doktor," ütles don Corleone, "on see õige, et ta sureb?"

"Jah," kinnitas dr. Kennedy.

"Siis pole teil siin enam midagi teha," sõnas don Corleone. "Me võtame selle koorma enda õlule. Me lohutame teda. Me suleme ta silmad. Me matame ta maha ja nutame ta matustel ning hiljem kanname me hoolt tema naise ja tütarde eest." Nii otsekohesest jutust sai lõpuks kõik selgeks ka missis Abbandandole ja ta hakkas nuuksuma.

Dr. Kennedy kehitas õlgu. Nendele talumatsidele on võimatu midagi selgeks teha. Teiselt poolt tuli tunnistada selle mehe sõnade karmi tõde. Tema osa siin oli tõesti läbi. Endiselt silmatorkava viisakusega lausus ta: "Palun oodake, kuni õde teid sisse kutsub, ta peab patsiendiga veel mõned asjad korda ajama." Ja valge kitli lehvides marssis arst mööda koridori minema.

Õde kadus tagasi palatisse ja ülejäänud jäid ootele. Lõpuks tuli õde uuesti väljaja hoidis neile sisenemiseks ukse pärani. Ta sosistas: "Ta sonib valu ja palaviku tõttu, püüdke teda mitte erutada. Ja te võite sinna jääda vaid mõneks minutiks, välja arvatud abikaasa." Kui Johnny Fontane temast mööda astus, tundis õde ta ära ja tema silmad kukkusid pärani. Johnny naeratas põgusalt ja õde jäi teda vahtima, varjamatu kutse silmis. Johnny jättis ta tuleviku tarvis meelde ning järgnes teistele palatisse.

Genco Abbandando oli pidanud surmaga pika heitluse ja lüüa-saanuna lebas see lõpuni ärakurnatud mees nüüd kergitatud peatsiga voodis. Temast olid järel vaid luu ja nahk ning kunagine lopsakas must juuksepahmak oli muutunud võidunud tuustiks. Don Corleone sõnas reipalt: "Genco, kallis sõber, ma tõin kaasa oma pojad, et nad

väljendaksid sulle oma austust, ja näe, isegi Johnny on tulnud kauge maa pealt Hollywoodist."

Surev mees tõstis oma palavikulise pilgu tänulikult doni peale. Ta laskis noormeestel suruda oma kondist kätt. Tema naine ja tütred seadsid end aseme äärde ritta, suudlesid teda põsele ja pigistasid kordamööda tema teist kätt.

Don haaras oma vana sõbra kämbla. Ta lausus lohutavalt: "Pressi peale, kosu korralikult, ning me teeme üheskoos reisi Itaaliasse meie

vanasse koduküla. Me veel mängime boccie't veinipoe ees, nagu seda omal ajal tegid meie isad."

Surmaga võitlev mees raputas pead. Käeviipega käskis ta noormeestel j a oma perel lahkuda voodi äärest, teise kondise käega haakus ta tugevalt doni külge. Ta üritas rääkida. Don kummardas pea lähemale, istus siis voodi veeres olevale toolile. Genco Abbandando sonis nende ühisest lapsepõlvest. Siis ilmus tema süsimustadesse silmadesse kaval helk. Ta hakkas sosistama. Don kummardus lähemale. Teised toas viibijad märkasid üllatusega, et mööda don Corleone nägu nõr-gusid alla pisarad, kui ta kahetsevalt pead raputas. Haige katkendlik hääl muutus jõulisemaks, see ulatus üle toa. Üliinimliku pingutusega tõstis Abbandando pea padjalt, ta silmad ei seletanud midagi, kuid ta kondine nimetissõrm osutas donile. "Ristiisa, ristiisa," anus ta pimesi, "päästa mind surmast, ma palun sind. Mu ihu põleb kontide pealt ära ja ma tunnen, kuidas ussid õgivad mu aju. Ristiisa, ravi mind terveks, sul on see võim, kuivata mu vaese naise pisarad. Kui me olime lapsed, mängisime me Corleones koos, ja kas nüüd, kui ma pelgan põrgut oma pattude pärast, lased sa mul surra?"

Don vaikis. Abbandando kähises: "Täna on su tütre pulmapäev, sa ei saa keelduda."

Don hakkas rääkima — vaikselt ja väga tõsiselt, püüdes tungida läbi jumalateotusse kalduvate palvete. "Vana sõber," ütles ta, "mul ei ole säärast võimu. Kui mul see oleks, oleksin ma jumalast armulikuni, usu mind. Kuid ära karda surmaja ära pelga põrgut. Ma lasen iga õhtu ja iga hommik pidada sulle hingepalvuse. Su naine ja su lapsed palvetavad sinu eest. Kuidas saab jumal sind karistada, kui armupalveid on nii palju?"

Elava luukere näkku ilmus pilge, mis tundus võikana. "Nii et asi on juba ära korraldatud?"

Kui don vastas, oli tema hääl jahe, ilma lohutava kõlata. "Sa teotad jumalat. Võta end kokku."

Abbandando langes tagasi padjale. Tema silmist kadus meeleheitlik lootusesäde. Õde tuli tagasi palatisse ja hakkas neid väga asjalikul moel välja peletama. Don tõusis püsti, kuid Abbandando õiendas käe tema järele. "Ristiisa," anus ta, "jää siia minu juurde ja aita mul surm vastu võtta. Kui ta minu juures sind näeb, lööb ta ehk kartma ja jätab mu rahule. Võib-olla saad sa öelda mõne kaitsva sõna, tõmmata mõnest traadist, eh?" Surev mees pilgutas donile silma, kuid oli näha, et ta ei mõelnud seda enam tõsiselt. "Lõppude lõpuks olete te ju verevennad." Siis, hakates äkki kartma, et don võib solvuda, haaras ta külastajal käest. "Jää minu juurde, las ma hoian su kätt. Üheskoos

trumpame selle koerapoja üle, nagu me oleme üle trumbanud teisigi. Ristiisa, ära reeda mind."

Don viipas, et ülejäänud palatist lahkuksid. Need väljusid. Ta võttis Genco Abbandando närbunud käe oma kahe laia kämbla vahele. Hellalt ja julgustavalt lohutas ta

oma sõpra, üheskoos ootasid nad surma tulekut. Justnagu oleks don võinud Genco Abbandando elu sellelt inimese õelaimalt ja kuritegelikumalt reeturilt tõepoolest tagasi näpata.

Connie Corleone pulmapäev lõppes tema enda jaoks hästi. Carlo Rizzi täitis oma abikaasakohustusi oskuse ja usinusega, mida kannustas takka pruudi kingitustekoti sisu—lõpuks ulatus see üle kahekümne tuhande dollari. Muide, pruut loovutas oma süütuse märksa suurema valmidusega kui rahakoti. Viimase kättesaamiseks tuli peiul pruudi üks silm siniseks lüüa.

Lucy Mancini ootas kodus Sonny Corleone telefonikõnet: ta oli kindel, et Sonny kutsub ta kohtamisele. Lõpuks helistas ta ise Sonnyle koju, ent kui ta kuulis Sonny naise häält vastamas, lõi ta toru hargile. Ta ei teadnud veel, et peaaegu kõik pulmalised olid märganud Sonny ja tema pooletunnilist saatuslikku äraolekut ning juba levis kuuldus, et Santino Corleone on leidnud uue ohvri. Et ta oli "teinud töö ära" omaenda õe pruutneitsi peal.

Amerigo Bonaserat vaevas kohutav luupainaja. Ta nägi und, kuidas nokkmütsis, tunkedes ja pikkades kinnastes don Corleone laob autolt tema matusekontori ette maha kuulidest puretud laipu ja hõikab: "Pea meeles, Amerigo, mitte ühtki sõna mitte kellelegi—ja mata nad kiiresti maha." Amerigo oigas läbi une nii valjusti ja pikalt, et torisev naine raputas ta üles: "Issand, oled sina aga veider mees. Näha kohe pärast pulmapidu luupainajat!"

Kay Adamsi saatsid New Yorgi hotelli Paulie Gatto ja Clemenza. Auto oli suur ja luksuslik, sedajuhtis Gatto. Clemenza istus tagaistmel ja Kayle anti koht ette juhi kõrvale. Ta leidis, et mõlemad mehed olid täiesti eksootilised. Nad rääkisid filmidest tuntud Brooklyni slängi ja kohtlesid teda liialdatud viisakusega. Sõidu ajal lobises ta meestega tühjast-tähjast ning tõdes üllatusega, et need rääkisid Michaelist kaheldamatu soojuse ja lugupidamisega. Michael ise oli teda peaaegu veennud, et oma isa maailmas oli ta võõras. Nüüd kinnitas Clemenza oma kähiseva kurguhäälega, et "vanamees" pidas Michaelit oma parimaks pojaks, kes kindla peale pärib perekonnaäri.

"Mis äri see on?" päris Kay võimalikult süütul moel.

Paulie Gatto heitis talle kiire kõrvalpilgu ja rabas rooli. Tagapingilt kostis Clemenza imestav hääl: "Kas siis Mike pole teile rääkinud? Mr.

41

Corleone on suurim Itaalia oliiviõli importöör Ühendriikides. Nüüd, kus sõda on läbi, võib see õige rikkaks äriks kujuneda. Tal on hädasti vaja niisugust nutikat poissi nagu Mike."

Hotelli jõudes tahtis Clemenza koos Kayga portjee juurde kaasa tulla. Kui Kay protestis, ütles ta lihtsa otsekohesusega: "Boss käskis kanda hoolt, et te ilusti koju jõuate. Ma pean seda tegema."

Kui Kay oli saanud toavõtme, kõndis Clemenza koos temaga lifti juurde ja ootas, kuni Kay sisse astus. Tüdruk lehvitas talle ja oli üllatunud, millise ehtsa heameelenaeratusega sellele reageeriti. Tal jäi nägemata, kuidas Clemenza hotelliametmku juurde tagasi läks ja päris: "Mis nime all ta on sisse kirjutatud?"

Ametnik heitis Clemenzale jaheda pilgu. Clemenza lükkas üle leti rohelise rahapaberi, mis oli juba olnud peos valmis. Ametnik korjas selle üles ja teatas viivitamatult: "Mister ja missis Michael Corleone."

Kui Clemenza autos taas istet võttis, märkis Paulie Gatto: "Kena tips."

Clemenza mühatas: "Mike käib temaga voodis." Aga võib-olla on nad koguni abielus, mõtles ta. "Korja mind hommikul vara üles," ütles ta Paulie Gattole. "Hagen andis meile ühe asja, mis tuleb otsekohe joonde ajada."

Oli juba pühapäeva hilisõhtu, kui Tom Hagen sai oma naisele hüvastijätumusi anda ja lennuväljale sõita. Oma nr. 1 eeliskaardiga (ühe Pentagoni kindrali tänukingitus) polnud tal raske saada kohta Los Angelese lennukisse.

Oli olnud Tom Hageni jaoks töörohke, kuid rahuldust pakkuv päev. Genco Abbandando oli surnud kell kolm hommikul ja kui don Corleone oli naasnud haiglast, oli ta teatanud Hagenile, et too oli nüüd ametlikult perekonna uus consigliori. See tähendas, et Hagen saab kindlapeale väga rikkaks meheks, rääkimata võimust.

Don rikkus kauast traditsiooni. Consigliori oli alati olnud puhtavereline sitsiillane, ja tõsiasi, et Hagen oli üles kasvanud doni perekonna liikmena, ei tähendanud selle tava seisukohalt midagi. Küsimus seisnes veres. Üksnes omertä'\e, vaikimisseadusele alluma sündinud sitsiillast võis usaldada consigliori võtmekohale.

Poliitikat dikteeriva perekonnapea don Corleone ja operat-sioonitasandi, s. o. doni käske tegelikult elluviivate meeste vahel oli kolm puhverkihti. Asjade säärase korralduse juures ei saanud midagi tipuni välja uurida — kui vaid consigliori ei olnud äraandja. Tol pühapäevahommikul andis don Corleone üksikasjalikud juhised, mida teha nende kahe noormehega, kes olid läbi peksnud Amerigo

42

Bonasera tütre. Kuid ta oli need korraldused edasi andnud nelja silma all Tom Hagenile. Hiljem oli Hagen — samuti eraviisiliselt, ilma tunnistajateta — andnud korraldused edasi Clemenzale. See omakorda oli käskinud Paulie Gattol ülesanne täita. Paulie Gatto palkab nüüd vajalikud abimehed ja viib ülesande täide. Paulie Gatto ja tema mehed ei tea, miks see konkreetne ülesanne üldse ellu viiakse ja kes selle kõigepealt oli andnud. Ahela kõik lülid peaksid osutuma reetureiks, et asjasse segataks don. Ja kuigi seda polnud kunagi juhtunud, oli võimalus alati olemas. Vastumürk oli samuti teada: piisas, kui ahela üks lüli kadus.

Consigliori oli kõigepealt see, millele viitas tema nimi. Ta oli doni nõuandj a, tema parem käsi j a abiaju. Ühtlasi oli ta lahutamatu kaaslane ja lähim sõber. Tähtsatel reisidel juhtis ta doni autot, nõupidamistel hankis ta donile jooke, kohvi, võileibu ja sigareid. Ta teadis kõike, mida teadis don — või peaaegu kõike. Ta oli ainus mees maailmas, kes võis donile katastroofi kaela tuua. Kuid consigliori polnud veel kunagi doni reetnud, vähemalt ei mäletanud seda ükski võimas sitsiilia perekond, kes oli endale Ameerikas jalad alla saanud. Reetmisel polnud mõtet. Iga consigliori teadis, et ta saab rikkaks, naudib võimu ja võidab lugupidamise. Kui juhtub õnnetus, antakse ta naisele ja lastele peavarju ja nende eest kantakse hoolt, nagu oleks ta elus või vabaduses. Kui ta vaid on ustav.

Mõnes asjas tuli consigliori’l oma doni huvides tegutseda varjamatumal moel, ometi peameest asjasse segamata. Hagen lendas Californiasse just sellises asjas. Ta mõistis, et tema karjäär consigliori'na. sõltus suurel määral selle missiooni edust või ebaedust. Perekonnaäri seisukohalt polnud kuigi tähtis, kas Johnny Fontane saab oma ihaldatud filmirolli või mitte. Hoopis tähtsam oli kohtumine, mille Hagen oli korraldanud järgmiseks reedeks Virgil Sollozzoga. Kuid Hagen teadis, et donile olid mõlemad võrdse tähtsusega, ja iga hea consigliori jaoks otsustas asja see.

Propellerlennuk raputas Tom Hageni niigi hella sisikonda ja ta tellis selle maharahustamiseks stjuuardessilt martini. Nii don kui ka Johnny olid kirjeldanud talle filmiprodutsent Jack Woltzi iseloomu. Kõigest, mida Johnny rääkis, järeldas Hagen, et tal ei õnnestu Woltzi meelt muuta. Kuid ühtlasi teadis ta, et don täidab, maksku see, mis maksab, Johnnyle antud lubaduse. Tal endal lasus vaid läbirääkija ja vahendaja roll.

Nõjatunud seljatoele, käis Hagen mõttes läbi kogu sellel päeval saadud informatsiooni. Jack Woltz oli üks kolmest kõige tähtsamast filmiprodutsendist Hollywoodis, tal oli omaenda stuudio ja mitu tosinat

filmitähte palgal. Ta kuulus Ühendriikide presidendi Sõjainformat-siooni Konsultatiivnõukogu filmiosakonda, mis lihtsalt tähendas, et ta aitas teha propagandafilme. Ta oli viibinud lõunal Valges Majas. Ta oli võõrustanud oma Hollywoodi kodus J. Edgar Hooverit. Kuid see kõik polnudki nii kaalukas, kui paistis. Need olid ametlikud vahekorrad. Woltzil polnud isiklikku poliitilist võimu — osaliselt seepärast, et ta oli äärmiselt tagurlik, osaliselt seepärast, et ta armastas hoolimatult oma võimu näidata — pööramata tähelepanu tõsiasjale, et see sünnitas musttuhat vaenlast.

Hagen ohkas. Jack Woltzi "käsitlemiseks" puudus igasugune võimalus. Ta avas oma portfelli ja üritas natuke paberitööd teha, kuid oli selleks liiga väsinud. Ta tellis veel ühe martini ja jäi mõttesse oma elu üle. Tal polnud midagi kahetseda, kui järele mõelda, siis oli ta tegelikult õnneseen. Olgu põhjus milline tahes — tee, mille ta kümne aasta eest oli valinud, oli osutunud tema jaoks õigeks. Ta oli edukas, ta oli õnnelik, nagu iga täiskasvanud inimene õigusega tahab olla, ja ta leidis, et elu on huvitav.

Tom Hagen oli kolmekümne viie aastane pikka kasvu mees, väga sale ja üpris tavalise välimusega. Ta oli advokaat, kuid ei teinud Corleone perekonnaäris tegelikku juristitööd, ehkki oli pärast advo-katuurieksamit kolm aastat juristipraksist pidanud.

Üheteistaastasena oli ta olnud niisama vana Sonny Corleone mänguseltsiline. Hageni emaoli jäänud pimedaksja surnud tema üheteistkümnendal eluaastal. Hageni isa, kõva kärakamees, oli muutunud lootusetuks joodikuks. Tööd rügava puusepana polnud ta elus midagi ebaausat korda saatnud, kuid joomine purustas ta perekonnaja lõpuks tappis ta endagi. Torn Hagen jäi orvuks, kes hulkus tänavail ja magas trepikodades. Ta noorem õde anti kasuvanematele, kuid kahekümnendail aastail ei hakanud hoolekandeasutused jändama kaheteistaastase poisiga, kes oli nii tänamatu, et pages oma heategijate käest. Hagenil oli silmahaigus. Naabrid sosistasid, et ta oli selle saanud külge või pärinud emalt ja et seepärast võib temast nakatuda. Teda hakati vältima. Heasüdamlik, kuid kamandamishimuline Sonny Corleone oli toonud sõbra koju ja nõudnud, et ta majja võetaks. Torn Hageni ette asetati taldrikutäis kuumi spagette õlises tomatikastmes, mille maitse jäi talle alatiseks meelde, ja seejärel anti talle magamiseks välivoodi.

Kõige loomulikumal moel, ilma et asja oleks sõnagagi arutatud, oli don Corleone lubanud poisil oma majja jääda. Don Corleone ise viis poisi eriarsti juurde ja laskis silmahaiguse välja ravida. Ta saatis poisi kolledžisseja õigusteaduskonda. Kõiges selles toimis don pigem hooldaja kui isana. Ta ei ilmutanud millegagi oma kiindumust, kuid

imelikul kombel kohtles don Hagenit viisakamalt kui omaenda poegi ega surunud talle peale oma vanematahet. Otsuse pärast kolledžit õigusteadust õppima minna langetas poiss ise. Ta oli sattunud kord kuulma don Corleone ütlust: "Advokaat oma portfelliga võib varastada rohkem kui sada püstolimeest." Isa suureks meelehärmiks soovisid Sonny

ja Freddie kohe pärast keskkooli lõpetamist perekonnaäris kaasa lööma hakata. Ainult Michael oli läinud kolledžisseja temagi oli pärast Pearl Harborit end merejalaväkke kirja pannud.

Pärast advokatuurieksami sooritamist võttis Hagen naise, et asutada oma perekond. Pruut oli noor itaalia tüdruk New Jerseyst, üks tollal harvadest kolledžilõpetajatest tüdrukute hulgas. Pärast pulmi, mis muidugi olid peetud don Corleone majas, oli don pakkunud Hagenile abi mis tahes ettevõtmises, mida ta plaanitses — saata talle juriidilist abi vajavaid kliente, sisustada bürooruumid, aidata ta otsa peale kinnisvaraäris.

Tom Hagen oli langetanud peaja öelnud donile: "Ma sooviksin töötada sinu heaks."

Don oli üllatunud, kuid meelitatud. "Kas sa tead, kes ma olen?" päris ta.

Hagen noogutas. Tegelikult polnud tal doni võimu ulatusest aimugi olnud, vähemalt siis mitte. Tegelikult ei teadnud ta seda ka järgmise kümne aasta jooksul — kuni temast pärast Genco Abban-dando haigestumist consigliori kohustetäitja tehti. Kuid ta noogutas ja vaatas donile otse silma. "Ma töötaksin sinu heaks nagu su pojad," ütles Hagen, mõeldes sellega täielikku lojaalsust, doni vanemlikkuse aktsepteerimist.

Esmakordselt pärast Tomi ilmumist kodakondsete hulka laskis don välja paista oma isalikul õrnusel. Ta tõmbas Hageni põgusaks süleluseks oma käte vahele, ja edaspidi kohtles ta teda rohkem lihase pojana, ehkki aeg-ajalt tavatses ta korrata: "Tom, ära iialgi unusta oma vanemaid." Seda justkui meeldetuletuseks nii iseendale kui Hagenile.

Polnud kartagi, et Hagen oleks neid unustanud. Tema ema oli olnud nõrgaaruline kasimatu naine, verevaesusest nii kurnatud, et ta lihtsalt ei suutnud oma lapsi armastada või seda isegi teeselda. Oma isa oli Hagen vihanud. Ema surmaeelne pimedaksjäämine oli temas tekitanud õudust ja tema enda silmahaigus oli tundunud huku ettekuulutusena. Ta oli hakanud uskuma, et jääb pimedaks. Kui isa suri, oli tema üheteistkümneaastase väeti aru veidralt tuhmunud. Ta oli hulkunud mööda tänavaid nagu surma ootav metsloom, kuni Sonny ta tol saatuslikul päeval ühest eeskojast magamas leidis ja oma koju viis. Kõik,

mis seejärel juhtus, oli otsekui ime. Kuid veel aastaid olid Hagenit jälitanud luupainajad. Ta nägi sageli unes, et on kasvanud pimedaks meheks, kes valge kepiga kõpsides tänaval kerjab, sabas komberdamas tema väikeste valgete keppidega kõpsivad pimedad lapsed. Mõnel hommikul ärgates sööbis esimesel teadvuseletuleku hetkel tema ajju don Corleone nägu —ja siis tundis ta end turvaliselt.

Kuid don käis peale, et ta lisaks oma kohustuste täitmisele pere-konnaäris praktiseeriks kolm aastat juristina. See kogemus oli hiljem hindamatuks osutunud ja ühtlasi kõrvaldanud Hageni viimased kõhklused don Corleone heaks töötamise suhtes. Ta harjutas kaks aastat kohtuadvokaatide tippfirmas, milles donil oli teatud mõjuvõim. Kõik veendusid, et Hagenil on selle õigusteadusharu suhtes hea pea. Ta tuli hästi toime, ja kui ta asus täiskohaga perekonnaäri teenistusse, ei tulnud don Corleonel järgmise kuue aasta jooksul talle kordagi etteheiteid teha.

Kui Hagen consigliori kohustetäitjaks määrati, hakkasid teised vägevad sitsiilia perekonnad Corleone perekonda põlglikult "iiri bandeks" kutsuma. See oli Hagenile nalja teinud. Ühtlasi oli talle saanud selgeks, et tal ei õnnestu kunagi saada doni järeltulijaks perekonnaäri juhina. Kuid ta oli rahul. See polnud kunagi olnud tema eesmärk, säärased ambitsioonid tähendanuksid lugupidamatust tema heategija ja selle veresugulaste suhtes.

Oli alles pime, kui lennuk Los Ángeleses maandus. Hagen kirjutas end hotelli sisse, käis duši all, ajas habet ja jäi vaatama, kuidas koit tõuseb linna kohale. Ta tellis numbrituppa hommikueine ja ajalehed ning lõõgastus, kuni jõudis kätte aeg minna kella kümneks määratud kokkusaamisele Jack Woltziga. Kohtumist oli olnud üllatavalt lihtne kokku leppida.

Eelmisel päeval oli Hagen helistanud filmitöötajate ametiühingute kõige võimsamale mehele, kelle nimi oli Billy Goff. Tegutsedes don Corleone näpunäidete kohaselt, oli Hagen palunud Goffi korraldada Hagenile kokkusaamine järgmisel päeval ning vihjata Jack Woltzile helistades, et kui vestluse tulemused Hagenit ei peaks rahuldama, võib filmistuudiotes alata tööjõu streik. Tund aega hiljem helistas Hagenile Goff. Kohtumine toimub kell kümme hommikul. Woltzile oli edastatud sõnum võimaliku streigi kohta, kuid see polnud talle erilist muljet jätnud, teatas Goff. Ta lisas: "Kui asi tõesti selleni läheb, pean ma doni endaga rääkima."

"Kui asi selleni läheb, ütlen ma seda teile," vastas Hagen. Seda lausudes vältis ta igasuguseid lubadusi. Teda ei üllatanud, et Goff doni soovidele nii varmalt vastu tuli. Tehniliselt võttes ei ulatunud perekonnaimpeerium

kaugemale New Yorgi piirkonnast, kuid don Corleone oli omal ajal tugevaks muutunud kõigepealt nimelt ametiühinguliidreid aidates. Nii mõnigi neist oli sõbrateene talle tänini võlgu.

Kuid kella kümnene kokkusaamine oli halb märk. See tähendas, et ta on külastajate nimekirjas esimene ja teda ei kutsuta lantšile. See tähendas, et Woltz pidas teda tühiseks. Goff polnud teda piisavalt hirmutanud, tõenäoliselt oli ta Woltzi salapalgal. Ja nii tõi doni oskus end kulisside taha hoida perekonnaärile vahel kahju, sest väljaspoolsete ringkondade jaoks ei tähendanud ta nimi midagi.

Hageni arutlus osutus õigeks. Woltz lasi tal oodata pool tundi üle kokkulepitud kellaaja. Hagenit see ei häirinud. Vastuvõtutuba oli luksuslikult sisustatud ja mugav ning Hageni vastas ploomivärvi diivanil istus ilusaim laps, keda ta iial oli näinud. Tüdruk polnud rohkem kui üheteist- või kaheteistaastane, ta oli riietatud väga kallilt, kuid lihtsalt nagu täiskasvanud naine. Tal olid uskumatult kuldsed juuksed, suured sügavsinised silmad ja värske vaarikapunane suu. Teda valvas naine, ilmselt tema ema, kes üritas Hagenit sundida silmi langetama külma kõrkusega, mis tekitas temas soovi naisele näkku virutada. Ingellik laps ja draakonist ema, mõtles Hagen naise külmale pilgule samasugusega vastates.

Lõpuks tuli peenelt riietatud, kuid tüse keskealine naine, kes juhtis ta läbi bürooruumide jada filmiprodutsendi korterkabinetti. Hagenile avaldas mõju bürooruumide ja neis töötavate inimeste ilu. Ta muigas. Need olid kõik kavalpead, kes üritasid kontoritööga saada jalga fil-miukse vahele —ja enamik neist töötab kontoris kogu ülejäänud elu või seni, kuni tunnistab lüüasaamist ja naaseb kodulinna.

Jack Woltz oli pikk, tugeva kehaehituse ja suure vatsaga, mille täiusliku lõikega kuub peaaegu ära varjas. Hagenile oli tema elukäik teada. Kümneaastasena oli Woltz askeldanud tühjade õllepurkide ja tõukekärudega East Side'is. Kahekümneselt abistas ta oma isa selle õmblustöökojas. Kolmekümneaastaselt oli ta New Yorgist lahkunud ja kolinud Läände, paigutanud raha odavasse agulikinosse ja hakanud filme tootma. Neljakümne kaheksa aastasena oli ta juba Hollywoodi võimsaim filmimagnaat — endiselt tahumatu kõnega ja armuahne, tehes murdmishimulise hundina laastamistööd

noorte tähehakatiste abitu lambakarja hulgas. Viiekümneaastaselt muutis ta end. Ta võttis kõnekultuuritunde, õppis inglise toapoisilt riietumiskunsti ja ühelt inglise butler'ilt seltskondlikku käitumist. Kui tema esimene naine suri, abiellus ta maailmakuulsa kauni näitlejatariga, kellele näitlemine enam ei meeldinud. Nüüd, kuuekümneaastasena, kogus ta vanade meistrite maale, oli presidendi konsultatiivkomitee liige, ja oli asutanud

endanimelise paljumiljonilise fondi filmikunsti edendamiseks. Ta tütar oli abiellunud Inglise lordiga, poeg itaalia vürstitariga.

Woltzi viimaseks kireks, millest kohusetundlikult kirjutas iga Ameerika filmikriitik, oli tema isiklik võidusõiduhobuste tall, mille peale ta eelmisel aastal oli kulutanud 10 miljonit dollarit. Ta oli pälvinud esiküljepealkirju, ostes kuulsa inglise traavli Khartoumi uskumatu 600 000-dollarilise hinnaga ja seejärel teatanud, et too võitmatu traavel lõpetab võistlemise ja jääb Woltzi talli tõutäkuks.

Woltz võttis Hageni vastu viisakalt, tema ilusalt päevitunud ja hoolikalt raseeritud nägu tõmbus grimassi, mis pidi tähendama naeratust. Hoolimata kogu kulutatud rahast ja kõige targemate asjatundjate abist paistis tema iga välja; tema nägu tundus olevat lappidest kokku õmmeldud. Kuid tema liigutused reetsid ääretut vitaalsust ja tal oli nagu don Corleonel mehe ilme, kes valitseb piiramatult toda maailma, milles ta elab.

Hagen asus otse asja kallale. Ütles, et ta on Johnny Fontane'i ühe sõbra saadik. Et see sõber on väga mõjukas isik, kes pakub mr. Woltzile oma tänu ja igavest sõprust, kui mr. Woltz osutaks pisikese teene. See pisike teene oleks Johnny Fontane'i võtmine uude filmi, mida stuudio kavatseb alustada järgmisel nädalal.

Produtsendi kokkulapitud nägu oli läbitungimatult viisakas. "Mis teeneid võib teie sõber osutada mulle?" küsis Woltz. Tema hääles oli tunda armulikku leebust.

Hagen eiras seda armulikkust. Ta selgitas: "Teil on tulemas tüli tööjõuga. Mu sõber võib kindlalt garanteerida, et see tüli jääb ära. Teil on tippfilmitäht, kes teenib stuudiole suurt raha, kuid on just praegu läinud marihuaanalt üle heroiinile. Mu sõber garanteerib, et teie filmitäht ei saa enam kuskilt heroiini. Ja kui järgmistel aastatel veel mõni väike asi üles kerkib, piisab teie probleemide lahendamiseks helistamisest mulle."

Jack Woltz kuulas seda ilmel, nagu oleks tegemist jõmpsika kelkimisega. Seejärel ütles ta rämedalt, tahtlikult East Endi maneeri kasutades: "Tahate mind oma käpa alla saada?"

Hagen kostis: "Absoluutselt mitte. Ma tulin teilt oma sõbrale teenet paluma. Ma püüan selgeks teha, et te ei kaota sellega midagi."

Woltz tõmbas ette vihase maski. Ta suu kõverdus, tema mustaks värvitud tihedad kulmud tõmbusid silme kohal üheks triibuks. Ta kummardus üle laua Hageni poole. "Hüva on, sa libe litapoeg, las ma selgitan sulle ja su bossile, olgu ta kes tahes. Johnny Fontane ei saa iialgi seda osa. Ma ei hooli sellest, kui palju maffiatõukusid kastilauast välja ronib." Ta nõjatus tagasi. "Üks nõuanne, mu sõber.

J. Edgar Hoover — ma loodan, et olete temast kuulnud," Woltz naeratas sardooniliselt, "on mu isiklik sõber. Kui ma annan teada, et mulle avaldatakse survet, saate, mehed, matsu, nii et te ei jõua enne surma niitsatadagi."

Hagen kuulas kannatlikult. Ta oli Woltzi seisundiga mehelt oodanud rohkemat. Oli see võimalik, et nii rumalalt käituv mees võis tõusta kompanii juhiks, mis oli väärt sadu miljoneid? Oli, mille üle järele mõelda, sest don otsis parajasti uut äri, millesse raha paigutada. Kui siin selle tööstuse tippajud olid nii nürid, võib film olla see õige äri.

Solvang ise ei häirinud teda üldse. Hagen oli õppinud läbirääkimiskunsti donilt endalt. "Ära iialgi vihastu," oli don õpetanud. "Ära iialgi ähvarda. Väitle inimestega." Vastuvaidlemise kunst seisnes kõigi solvangute, kõigi ähvarduste eiramises, teise palge ettekeeramises. Hagen oli näinud doni istumas läbirääkimistelaua taga kaheksa tundi, neelates alla solvanguid ja püüdes veenda kurikuulsat suurusehullu jõuvõtete harrastajat parandama oma käitumist. Kaheksanda tunni lõpus oli don Corleone käed abitu žestiga püsti tõstnud ja teistele laua ääres istunud meestele öelnud: "Selle vennaga ei saa ju keegi vaielda." Ta oli kohtumispaigast välja kõndinud. Jõuvõtete mees oli hirmust kahvatunud. Emissarid saadeti doni tagasi tooma. Saavutati kokkulepe, kuid kaks kuud hiljem oli jõuvõtete mees lastud surnuks oma lemmikjuuksuri juures.

Nii alustas Hagen siis uuesti, kõneldes kõige tavalisema häälega. "Vaadake mu nimekaarti," ütles ta. "Ma olen advokaat. Kas ma topiksin oma kaela silmusesse? Olen ma ühegi ähvardava sõna lausunud? Lubage mul lihtsalt öelda, et ma olen valmis täitma mis tahes tingimuse, mille te nimetate, kui vaid Johnny Fontane saaks sellesse filmi. Ma olen enda teada juba üksjagu pakkunud säärase väikese teene eest. Johnny räägib; et te isegi möönate, et ta oleks selle osa jaoks täiuslik. Ja lubage lisada, et seda teenet ei palutaks iial, kui see poleks nii. Tõepoolest, kui te muretsete oma ipvesteeringute pärast, finantseerib mu klient selle filmi. Kuid palun lubage mul end arusaadavaks teha. Me mõistame, et teie "ei" on "ei". Keegi ei saa teid sundida ja keegi ei püüagi seda teha. Ma võiksin lisada, et me teame teie sõprusest mr. Hooveriga ja mu boss austab teid selle pärast. Ta austab neid suhteid väga."

Woltz oli mänginud suure punasevarrelise sulepeaga. Raha mainimisel ärkas temas huvi ja ta lõpetas mängimise. Ta ütles üleolevalt: "Filmi eelarve on viis miljonit."

Hagen laskis kuuldavale tasase vile, et näidata, kuidas see talle mulje jättis. Seejärel sõnas ta üpris muretult: "Mu bossil on hulk sõpru, kes tema otsuseid toetavad."

49

Esmakordselt näis Woltz võtvat asja tõsiselt. Ta uuris Hageni nimekaarti. "Ma pole teist kunagi kuulnud," ütles ta. "Ma tunnen enamikku New Yorgi suurtest juristidest, ent kes pagana päralt olete teie?"

"Mul on üks neid firmapraksiseid," sõnas Hagen kuivalt. "Mina ajan vaid seda üht asja." Ta tõusis. "Ma ei röövi enam teie aega." Ta sirutas käe välja, Woltz raputas seda. Hagen astus mõne sammu ukse suunas ja pöördus siis uuesti Woltzi poole. "Ma mõistan, et teil tuleb tegemist teha hulga inimestega, kes püüavad näida tähtsamatena, kui nad tegelikult on. Minu puhul on tõde vastupidine. Miks te ei võiks minu kohta andmeid pärida meie ühiselt sõbralt? Kui te ümber mõtlete, helistage mulle hotelli." Ta tegi pausi. "See võib teile tunduda pühaduseteotusena, kuid mu klient võib teha teie heaks seda, milleks isegi mr. Hoover pole võimeline."

Ta nägi, kuidas filmiprodutsendi silmad vidukile tõmbusid. Lõpuks ometi hakkas sõnum Woltzile pärale jõudma. "Muide, ma imetlen teie filme väga," ütles Hagen kõige meelitavama häälega, milleks ta olrvõime-line. "Ma loodan, et te seda head tööd jätkate. Meie maa vajab seda."

Hilispärastlõunal helistas Hagenile produtsendi sekretär: tunni jooksul tuleb talle järele auto, et viia ta Woltzi maamajja lõunale. Sekretär ütles, et sõit võtab kolmveerand tundi aega, kuid auto on varustatud baari ja kerge einega. Hagen teadis, et Woltz lendas suvilasse eralennukil, ja imestas, miks teda ei oldud lennukisse kaasa kutsutud. Sekretär

lisas sel ajal viisakalt: "Mr. Woltz soovitas reisikoti kaasa võtta ja hommikul toimetab ta teid lennujaama."

"Nii ma teengi," vastas Hagen. See oli teine imestamapanev asi. Kuidas teadis Woltz, et ta kavatses hommikul New Yorki tagasi lennata? Hetke mõtles ta selle üle järele. Kõige tõenäolisem tundus seletus, et maksimaalse informatsiooni hankimiseks oli Woltz seadnud tema jälile eradetektiivi. Sel juhul teadis Woltz nüüd kindla peale, et ta esindas doni, mis tähendas, et ta teadis üht-teist doni kohta, mis omakorda tähendas, et ta oli nüüd valmis kogu asja tõsiselt võtma. Võib-olla saab veel kõik korda, mõtles Hagen. Ja võib-olla oli Woltz siiski nupukam, kui ta oli paistnud hommikul.

Jack Woltzi maakodu nägi välja nagu ebatõepärane filmi-dekoratsioon. Siin seisid istanduse härrastemaja tüüpi peahoone, määratu suured koplid, mida vöötasid mustkattega ratsutamisrajad, tallid ja karjamaad hobusekarja jaoks. Hekid, lillepeenrad ja muru olid hoolitsetud nagu filmitähe küüned.

Woltz tervitas Hagenit konditsioneeritud õhuga klaasverandal. Produtsent oli riietatud koduselt lahtise kaelusega sinisesse siidpluusi,

sinepivärvilistesse pükstesse ja pehmetesse nahksandaalidesse. Selle värvirikka riietuse raamistuses tundus tema kokkulapitud karm nägu rabavana. Ta ulatas Hagenile ülemäära suure martiniklaasi ja võttis valmisseatud kandikult endale samasuguse. Ta tundus sõbralikumana, kui oli olnud hommikupoolel. Ta asetas oma käe ümber Hageni õla ja ütles: "Meil on enne lõunasööki pisut aega, lähme vaatame mu hobuseid." Tallide poole kõndimise ajal sõnas ta: "Ma kogusin teie kohta andmeid, Torn; te oleksite pidanud mulle ütlema, et teie boss on Corleone. Ma mõtlesin, et olete lihtsalt mõni kolmanda järgu tegelinski, keda Johnny on saatnud bluffima. Aga mina ei blufi. Mitte et ma tahaksin hankida endale vaenlasi, ma pole seda kunagi pooldanud. Ent tundkem end praegu hästi. Äriasju võime ajada pärast lõunasööki."

Üllataval kombel osutus Woltz hoolitsevaks võõrustajaks. Ta selgitas oma uusi meetodeid, uuendusi, millega ta lootis oma talli muuta edukaimaks Ameerikas. Tallid olid kõik tulekindlad, ülimalt puhtad ja neid valvas eradetektiivide eriüksus. Lõpuks juhtis Woltz Hageni lahtri juurde, mille välisseina külge oli kinnitatud suur pronkstahvel. Tahvlil seisis nimi "Khartoum".

Lahtris viibiv hobune oli isegi Hageni asjatundmatu pilgu järgi imeilus loom. Khartoumi nahk oli ronkmust, välja arvatud teemandi-kujuline valge lauk tema hiigelsuurel laubal. Suured pruunid silmad peegeldasid valgust nagu kuldõunad, pingul keha kattev must nahk oli siidine. Woltz lausus lapseliku uhkusega: "Maailma parim traavel. Ostsin ta mullu Inglismaalt kuuesaja tuhande eest. Võin kihla vedada, et isegi Vene tsaarid pole üheainsa hobuse eest säärast hinda maksnud. Kuid ma ei lase tal võistelda, ma teen tast tõutäku. Ma rajan suurima võidusõidutalli, mis siin riigis üldse on olnud." Ta silitas hobuse lakka ja kutsus hellalt: "Khartoum, Khartoum." Ta hääles oli tõelist armastust ja loom reageeris sellele. Woltz sõnas Hagenile: "Ma olen hea hobusemees, kuid esmakordselt sain ma sadulasse viiekümneaastaselt." Ta puhkes naerma. "Võib-olla ühe minu vanaemadest Venemaal vägistas mõni kasakas ja mina pärisin tema vere."

Nad läksid tagasi majja. Lõunasöögi serveerisid kolm kelnerit butlerfi juhtimisel, söögiriistad olid kõik kullast ja hõbedast, kuid Hagen pidas toitu keskpäraseks. Woltz

elas ilmselt üksinda ja oli sama ilmne, et ta oli mees, kes ei hoolinud toidust. Hagen ootas, kuni nad olid süüdanud suured havanna sigarid, ja päris siis Woltzilt: "Kas Johnny saab osa või mitte?"

"Ma ei saa anda," ütles Woltz. "Ma ei saaks Johnnyt sellesse filmi panna isegi siis; kui ma tahaksin. Kõigi osatäitjatega on lepingud alla

kirjutatud ja kaamerad lähevad käiku järgmisel nädalal. Pole ühtki võimalust, kuidas ma seda muuta saaksin."

Hagen sõnas kannatamatult: "Mr. Woltz, tippmehega asjaajamise suur eelis on see, et niisugune vabandus ei kehti. Te saate teha kõike, mida te iganes soovite." Ta popsutas sigarit. "Kas te ei usu, et mu klient peab oma sõna?"

Woltz ütles kuivalt: "Ma usun, et mul tuleb pahandusi tööjõuga. Goff helistas mulle selles asjas, kuradi koerapoeg, ja sellest, kuidas ta minuga rääkis, ei usuks keegi, et ma laon talle laua all pihku sada tuhat aastas. Ja ma usun, et te kindlasti suudate mu lilla superstaari heroiinist võõrutada. Kuid ma ei hooli sellest ja ma jaksan omaenda filme ise finantseerida. Sest ma vihkan seda Fontane'i lurjust. Öelge oma bossile, et see on ainus teene, mida ma talle osutada ei saa, kuid igas muus asjas võib ta taas minu poole pöörduda. Mis tahes muus asjas."

Kui nii, sa vingerdav suli, miks sa siis mind üldse siia kutsusid, arutles Hagen. Produtsendil pidi midagi mõttes olema. Hagen sõnas jahedalt: "Minu arvates ei saa te olukorrast aru. Mr. Corleone on Johnny Fontane'i ristiisa. See on väga lähedane, väga püha usuline vahekord." Usu mainimisel langetas Woltz lugupidavalt pea. Hagen jätkas: "Itaallastel on väike nali: elu on nii ränk, et inimesel peab enda eest hoolitsemiseks olema kaks isa, mispärast neil ongi ristiisad. Et Johnny isa on surnud, peab mr. Corleone oma vastutust veelgi suuremaks. Mis puutub uuesti teie poole pöördumisse, siis selleks on mr. Corleone liiga tundlik. Ta ei palu kunagi teist teenet sealt, kus talle esimesest on ära öeldud."

Woltz kehitas õlgu. "Mul on kahju. Vastus on endiselt eitav. Ent kui te juba siin olete: kui palju läheb mulle maksma selle tööjõupahanduse kordaajamine? Sularahas. Otsekohe."

See lahendas Hageni jaoks ühe mõistatuse. Selle, miks Woltz kulutas tema peale nii palju aega, kui ta oli juba otsustanud osa Johnnyle mitte anda. Ja et seda otsust ei saa muuta sel kohtumisel. Woltz tundis end kindlana, ta ei kartnud don Corleone jõudu. Tõepoolest, Woltz oma üleriigiliste poliitiliste sidemetega, FJB direktori tundmisega, suure isikliku varandusega ja absoluutse võimuga filmitööstuses võis kindlasti mitte tunda don Corleone ähvarduse ohtu. Igale intelligentsele inimesele, isegi Hagenile, võis tunduda, et Woltz oli oma võimalusi ja olukorda õigesti hinnanud. Ta oli doni jaoks ligipääsmatu, kui ta oli valmis kandma kulusid, mida ametiühingute vastuhakk võib maksma minna. Kogu võrrandis oli vaid üks asi vale. Don Corleone oli tõotanud oma ristipojale, et too saab selle filmiosa —ja Hageni

teadmist mööda polnud don Corleone veel kunagi sellistes asjades oma sõna murdnud.

Hagen sõnas vaikselt: "Te ei taha meelega minust aru saada. Te püüate teha minust osalise väljapressimises. Mr. Corleone lubab üksnes sõpruse nimel tööjõupahanduse asjus teie kasuks rääkida. Vastutasuks selle eest, kui teie räägite tema kliendi poolt. Sõbralik

mõjujõu vahetamine, mitte midagi rohkemat. Kuid ma näen, et te ei võta mind tõsiselt. Isiklikult arvan ma, et see on viga."

Woltz, otsekui oleks ta oodanud säärast momenti, laskis vihal välja voolata. "Ma mõistan suurepäraselt," ütles ta. "See on maffia stiil, kas pole? Kõik see libe ja magus jutt, kuigi tegelikult esitate ähvardusi. Nii et laske mul asi selgeks rääkida. Johnny Fontane ei saa iialgi seda osa, kuigi ta on selle jaoks täiesti sobiv. See teeks temast suure tähe. Ent selleks ta ei saa, sest mina vihkan seda ülesmukitud ahvi ja ma kavatsen ta kinost minema kihutada. Ja ma ütlen teile, miks. Ta rui-neeris ühe mu kõige väärtuslikuma protežee. Viis aastat lasin ma sel tüdrukul harjutada, laulda, tantsida, õppida näitekunsti, ma kulutasin sadu tuhandeid dollareid. Ma kavatsesin teha temast staari. Ma olen isegi avameelsem, lihtsalt et näidata teile: ma pole kivisüdamega mees, asi pole dollarites ja sentides. See tüdruk oli imekaunis ja tal oli parim pepu, mis mul iial on olnud —ja minul on neid olnud kogu maailmast. Ta võis su tühjaks imeda kui veepump. Siis tuli Johnny oma õlise hääle ja võluga ja tüdruk kargas ära. Ta heitis kõik kõrvale, tehes mind narriks. Minu seisundis mees, mr. Hagen, ei saa endale lubada välja näha narrina. Ma pean Johnnyle tagasi tegema."

Esmakordselt õnnestus Woltzil Hagenit rabada. Tema meelest oli käsitamatu, kuidas võis täiskasvanud mees lasta niisugustel triviaalsustel mõjutada oma otsust äriasjas, pealegi nii tähtsas. Hageni ja Corleonede maailmas polnud naiste kehailul ja seksuaalsel võlul argiasjus vähimatki kaalu. See oli eraasi, välja arvatud muidugi abielu ja perekonna häbistamine. Hagen otsustas teha'viimase katse.

"Teil on absoluutselt õigus, mr. Woltz," sõnas ta. "Kuid kas on teile tehtud ülekohus nii suur? Minu arvates ei ole te aru saanud, kui tähtis on see tilluke teene mu kliendile. Mr. Corleone hoidis pisikest Johnnyt kätel, kui teda ristiti. Kui Johnny isa suri, võttis mr. Corleone vanemakohustused enda peale. Paljud inimesed kutsuvad teda ristiisaks, soovides näidata oma austust ja tänu abi eest, mis ta on neile andnud. Mr. Corleone ei jäta kunagi oma sõpru hätta."

Woltz kargas äkitselt jalule. "Ma olen küllalt kuulanud. Kõrilõikajad mind ei käsuta, mina jagan neile käske. Kui ma praegu telefonitoru üles võtan, veedate te tänase öö vanglas. Ja kui see maffiaboss

kõva kätt kavatseb näidata, saab talle varsti selgeks, et mina pole mingi orkestrijuht. Jah, mina olen seda lugu samuti kuulnud. Kuulge, teie mr. Corleone jääb oma peast ilma. Isegi kui mul tuleb kasutada ära oma mõju Valges Majas."

Tobe, tobe litapoeg. Kuidas sai ta küll sellisena ollapezzonovante, imestas Hagen. Presidendi nõuandja, maailma suurima filmistuudio juht. Päris selge, et don Corleone peaks astuma filmiärisse. Püha taevas, see sell siin mõistis tema sõnu nende sentimentaalses välises tähenduses! Sõnum ei jõudnudki talle pärale.

"Tänan lõunasöögi ja meeldiva õhtu eest," ütles Hagen. "Kas te saate anda mulle küüti lennujaama? Ma ei tahaks jääda ööseks." Ta naeratas Woltzile jahedalt. "Mr. Corleone on mees, kes tahab halbu uudiseid kuulda viivitamatult."

Härrastemaja valgustatud sammastiku all autot oodates nägi Hagen, kuidas kaks naist astusid pikka limusiini, mis juba ootas sõiduteel. Need olid too kena kaheteistkümneaastane blond tüdruk ja tema ema, keda ta oli hommikul näinud Woltzi büroos. Kuid nüüd oli tüdruku oivalise lõikega suu muutunud punsunud roosaks massiks. Tema meresinised silmad olid hägused ja kui ta trepist alla kõndis, tudisesid ta pikad

koivad nagu vigasel varsal. Ema toetas last, aidates teda autosse ja sosistades korraldusi talle kõrva. Ema heitis Hagenile vargsi pilgu ja ta nägi naise silmis kullilikku võidurõõmu. Siis kadus ka tema limusiini.

Ah selle pärast ma ei saanudki Los Angelesest lennuküüti, mõtiskles Hagen. Produtsendiga,olid lennanud tüdruk ja tema ema. See oli andnud Woltzile piisavalt aega enne lõunasööki lõdvestuda ja lapse kallal ära käia. Ja Johnny tahtis elada säärases maailmas? Õnn kaasa —ja õnn kaasa ka Woltzile.

Paulie Gatto vihkas kiireid otsi, eriti kui need olid seotud vägivallaga. Ta armastas asju ette planeerida. Isegi midagi niisugust, nagu tänane jant lõngustega, võib muutuda tõsiseks asjaks, kui keegi teeb vea. Lonkshaaval õlut rüübates vaatas ta ringi ja pani tähele, kuidas need kaks kollanokka väikeste baarilitside ees kehklesid.

Paulie Gatto teadis nende kahe lõnguse kohta kõike, mida vaja. Nende nimed olid Jerry Wagner ja Kevin Moonan. Mõlemad olid umbes kahekümneaastased, kena väljanägemisega, pruunijuukselised, pikad ja hea kehaehitusega. Mõlemad pidid kahe nädala pärast linnast lahkuma ja minema tagasi kolledžisse. Mõlemal olid poliitiliselt mõjukad isad ja see koos kolledžiüliõpilase klassifikatsiooniga oli nad seni sõjaväkke kutsumisest eemal hoidnud. Samuti oli mõlemal tingimisi

vanglakaristus Amerigo Bonasera tütrele kallaletungimise eest. Kuradi lurjused, mõtles Paulie Gatto. Sõjaväest kõrvalehoidmine, alaealiste keeluseaduse rikkumine baaris pärast kesköö, lindude jahtimine. Noored eluvennad! Paulie Gatto ise oli saanud samuti sõjaväepikenduse, sest ta arst oli esitanud värbamiskomisjonile dokumendid, mis näitasid, et see patsient — meessoost, valge, kahekümne kuue aastane, vallaline — oli vaimuhaiguse tõttu saanud elektrišokiravi. Kõik muidugi sulaselge vale, kuid Paulie Gatto uskus, et ta oli oma väljapraakimise ära teeninud. Asja oli korraldanud Clemenza pärast seda, kui Gatto oli perekonnaäris oma esimesed ülesanded täitnud.

Nüüd oli Clemenza öelnud, et see töö tuleb ära teha kiiresti, enne kui poisid kolledžisse lähevad. Mis kuradi pärast tuli seda New Yorgis teha, imestas Gatto. Clemenza andis tavalise töö asemel alati ekstrakäske. Kui nüüd need kaks väikest litsi koos lõngustega välja marsivad, on jälle üks õhtu raisatud.

Ta kuulis, kuidas üks tüdrukutest naerma puhkes ja ütles: "Jerry, oled sa hull? Ma ei tule sinuga ühessegi autosse. Ma ei taha sattuda haiglasse nagu see teine vaene tüdruk." Ta hääl oli täis õelat rahuldust. Gattole sellest piisas. Ta lõpetas oma õlle ja astus välja pimedale tänavale. Suurepärane. Oli juba üle kesköö. Veel ainult üks teine baar oli valgustatud. Ülejäänud kauplused olid suletud. Clemenza oli kandnud hoolt politseijaoskonna patrullauto eest. Võmmid ei pista oma nina siia enne raadiokutset ja ka siis tulevad nad kohale kiirustamata.

Ta nõjatus vastu neljaukselist "Chevrolet"' sedaani. Tagaistmel istusid peaaegu nähtamatutena kaks meest, kuigi nad olid väga suurt kasvu. Paulie ütles: "Nabige nad kinni, kui nad välja tulevad."

Ometi mõtles ta endiselt, et see kõik oli organiseeritud liiga kiiresti. Clemenza oli andnud, talle nende kahe lõnguse politseis tehtud näopiltide koopiad, luureandmed kõrtsi kohta, kus need nolgid igal õhtul pralletasid, et üles korjata baaritüdrukuid. Paulie oli värvanud paar perekonna jõumeest ja näidanud neile eeihalt neid poisse. Nad olid saanud temalt ka juhised. Ei ühtegi lööki lagipähe või kuklasse, peksmisel ei tohi olla saatuslikke

tagajärgi. Kõiges muus võisid nad minna nii kaugele, kui süda lustis. Ta oli vaid hoiatanud ühe asja eest: "Kui need lõngused saavad haiglast välja kiiremini kui kuu ajaga, lähete teie, vennikesed, tagasi veoautosid roolima."

Mõlemad turjakad mehed hakkasid end autost välja hiivama. Nad olid endised poksijad, kes polnud jõudnud kaugemale pisiklubidest ja keda Sonny Corleone oli sättinud laenutasu sissenõudja ametisse, et nad saaksid korralikumat elatist teenida. Loomulikult tahtsid nad õhinal oma tänulikkust ilmutada.

55

Kui Jerry Wagner ja Kevin Moonan baarist väljusid, kujutasid nad endast täiuslikke peksukotte. Baaritüdruku pilked olid valusalt riivanud nende noorukiedevust. Auto najale toetuv Paulie Gatto hõikas neile parastavalt: "Hei, Casanova, need litsid saatsid su lausa pikalt!"

Rõõmsa üllatusega pöördusid noorukid tema poole. Paulie Gatto näis ideaalselt sobivat nende alandusviha väljavalamiseks. Nirginäo-line, lühike ja kiitsakas ninatark. Nad kargasid talle ahnelt ligi, kuid varjust välja ilmunud mehed rabasid neil käed selja taha. Samal hetkel libistas Paulie Gatto oma paremale käele pronksnukid, millest turritasid välja paarimillimeetrised raudogad. Ta ajastas oma löögid täpselt — seda harjutas ta võimlas kolm korda nädalas. Ta virutas Wagnerile otse nina pihta. Wagnerit kinni hoidev mees tõstis poisi maast üles ja Paulie lajatas täpselt etteseatud kubemesse. Wagneri keha lõtvus ja mees laskis ta kukkuda. See kõik oli võtnud vaid kuus sekundit.

Nüüd keskendasid nad mõlemad oma tähelepanu Kevin Moo-nanile, kes üritas appi karjuda. Teda selja tagant kinni hoidev mees sai hõlpsasti hakkama ühe käega, teisega pigistas ta Moonani kõri, et summutada vähimatki heli.

Paulie Gatto hüppas autosse ja käivitas mootori. Rusikamehed peksid sel ajal Moonanit süldiks. Nad tegid seda külmaverelise rahuga, nagu poleks neil kuhugi kiiret. Löögid sadasid väljapeetud seeriatena, millesse oli kätketud kogu nende massiivse keha jõud. Iga löök maandus naha rebenemist tähistava lärtsatusega. Gatto pilk tabas hetkeks Moonani nägu. See oli äratundmatu. Seejärel jätsid mehed Moonani kõnniteele lebama ja võtsid käsile Wagneri. Too üritas jalule saada ja oli hakanud appi karjuma. Keegi väljus baarist ja löömameestel tuli tempot tõsta. Nad peksid Wagneri põlvile. Üks meestest haaras ta käsivarre ja väänas seda, virutades samal ajal jalaga selga. Kostis kondiragin ja Wagneri valukisa peale löödi aknad lahti kogu tänaval. Mehed töötasid väga kiiresti. Üks neist hoidis Wagnerit püsti, surudes kahe käega tema pead nagu kruustangide vahel. Teine mees virutas oma hiigelrusika etteseatud sihtmärki. Baarist tuli välja veel inimesi, kuid keegi ei üritanud sekkuda. Paulie Gatto hõikas: "Tulge ära, aitab küll!" Mehed hüppasid autosse ja Paulie rabas selle paigalt. Keegi võis ju kirjeldada autot ja anda üles numbrimärgi, kuid sel polnud tähtsust. See oli varastatud California numbrimärk ja musti "Chevrolet"' sedaane oli New Yorgis sada tuhat.

2.peatükk

Neljapäeva hommikul läks Tom Hagen oma linnabüroosse. Ta kavatses lõpetada pooleliolevad kirjatööd, et saada käed vabaks reedeseks kohtumiseks Virgil Sollozzoga. Kohtumine oli nii tähtis, et ta oli palunud donilt Sollozzo mõttes mõlkuva ettepaneku arutamiseks terve õhtupooliku. Hagen tahtis täpsustada mõningaid üksikasju, et minna sellele ettevalmistavale kohtumisele täielikult kurssi viiduna.

Don polnudki eriti üllatunud, kui Hagen teisipäeva hilisõhtul Californiast naasis ja Woltziga peetud läbirääkimiste tulemustest ette kandis. Ta oli lasknud Hagenil kirjeldada iga üksikasja ja teinud halvakspaneva grimassi, kui Hagen ilusast tüdrukust ja selle emast jutustas. Don Corleone oli torisenud: "Infamitä." See oli tema sügavaim hukkamõistuväljendus. Lõpuks oli ta Hagenilt küsinud: "Kas sel mehel on munad õige koha peal?"

Hagen juurdles, mida don selle küsimusega mõtles. Aastatega oli talle saanud selgeks, et doni väärtushinnangud erinesid enamiku inimeste omadest nii suurel määral, et ka tema sõnadel võis olla teine tähendus. Kas Woltzil on iseloomu? On ta tugeva tahtejõuga? Kahtlemata on, kuid mitte seda ei tahtnud don teada. Kas filmiprodutsent on piisavalt julge, et mitte araks lüüa blufi ees? Kas ta on valmis kandma suuri rahalisi kaotusi, mida tähendaksid seisak filmitootmises või skandaal, mis puhkeb tema.peatähe paljastamisel heroiinitarvitajana? Taas oli vastus jaatav. Ent jälle polnud don seda mõelnud. Lõpuks leidis Hagen küsimusele õige sõnastuse. Kas Jack Woltz on valmis riskima kõigega, absoluutselt kõige kaotamisega põhimõtte, au või kättemaksu nimel?

Hagen muigas. Ehkki harva, ei suutnud ta vastu panna kiusatusele doniga teravmeelitseda. "Sa küsid, kas ta on sitsiillane?" Don noogutas rahulolevalt, mööndes teravmeelsesse vastusesse kätketud meelitust ja ühtlasi väidetu paikapidavust. "Ei," vastas Hagen.

Sellega oli jutt lõppenudki. Don oli järgmise päevani asja üle järele mõtelnud. Kolmapäeva õhtupoolikul oli ta kutsunud Hageni enda poole ja andnud talle oma juhtnöörid. Nende täitmine oli neelanud Hageni tööpäeva ülejäänud osa ja äratanud lõpuks temas sügava imetluse. Nüüd ei kahelnud ta enam põrmugi, et don oli probleemile lahenduse

leidnud ja et täna hommikul on oodata telefonikõnet Woltzilt, kes teatab uudise, et uues sõjafilmis mängib peaosas Johnny Fontane.

Sel hetkel heliseski telefon, kuid see oli Amerigo Bonasera. Ma-tusetalitaja hääl värises ülevoolavast tänutundest. Ta soovis, et Hagen edastaks donile tema igavese sõpruse kinnituse. Donil tarvitseb talle vaid helistada: tema, Amerigo Bonasera, annab kas või oma elu õnnistatud ristiisa eest. Hagen kinnitas, et donile saab kõik edasi öeldud.

"Daily News" oli avaldanud siseleheküljel reportaaži kõnniteel lebavatest Jerry Wagnerist ja Kevin Moonanist. Fotod olid professionaalselt võikad, poistest jäi hakitud lihamassi mulje. Imekombel olid nad siiski mõlemad elus, täpsustas "News", kuigi neil tuleb jääda pikkadeks kuudeks haiglasse ja neid ootavad plastilise kirurgia operatsioonid. Hagen märkis endale üles, et Clemenza leidku Paulie Gatto jaoks mingi korralik ots. Noormees näis tundvat asja.

Hagen töötas nobedalt ja tulemuslikult järgmised kolm tundi, lüües kokku doni kinnisvarakompanii, oliiviõli impordi kontori ja ehitusfirma tuluaruandeid. Ükski neist ettevõtteist polnud eriti edukas, kuid nüüd, kus sõda läbi, hakkavad nad kõik kenasti teenima. Ta oli Johnny Fontane'i probleemi juba peaaegu unustanud, kui sekretär teatas, et talle on kõne Californiast. Kuuldetoru võttes tundis ta teatud ootusärevust ja ütles: "Hagen kuuleb."

Torust kostuv hääl oli raevust ja vihkamisest moondunud.

"Sa neetud värd!" kisendas Woltz. "Ma pistan su sajaks aastaks trellide taha. Ma kulutan kas või oma viimase penni, et sind kätte saada. Ma lasen sel Johnny Fontane'il munad maha lõigata, kas sa kuuled mind, kuradi šoti mõlkus!"

Hagen täpsustas lahkelt: "Ma olen saksa—iiri päritolu." Järgnes pikk paus, mille järel kostis telefonitoru ärapaneku klõpsatus. Hagen muigas. Woltz polnud kordagi söandanud ähvardada don Corleonet ennast. Geeniusel on omad eelised.

Jack Woltz magas alati üksinda. Ta voodi oli piisavalt suur kas või kümne inimese mahutamiseks ja ta magamistoas võinuks lavastada ballistseeni, kuid ta magas üksi sellest ajast peale, kui kümne aasta eest oli surnud tema esimene naine. See ei tähendanud, et ta enam naisi ei tarvitanud. East hoolimata oli ta jõuline mees, kuid nüüd äratasid temas iha vaid väga noored tüdrukud ja ta oli kogenud, et tema kehas jätkus nooruslikkust vaid mõneks õhtutunniks.

Sel neljapäevahommikul ärkas ta millegipärast vara. Hämaras koiduvalguses tundus ta tohutu suur magamistuba uduse niiduna. Kaugel voodi jalutsis lebas mingi tuttava kujuga ese ja Woltz ajas

end küünarnukkidele püsti, et paremini näha. Sel esemel oli hobusepea kuju. Alles unesegune Woltz sirutas käe ja süütas öölambi. Avanev vaatepilt röövis talt jõu. Tundus, nagu oleks suur sepavasar virutanud talle vastu rinda, süda hakkas puperdama ja ta tundis iiveldust. Okse pritsis peenele põrandavaibale.

Kehast lahti raiutuna lebas hangunud vereloigus suure hobuse Khartoumi must siidine pea. Paistsid valged kõõluseotsad. Ta koon oli vahus ja tema kuldselt läikinud õunasuurused silmad olid hangunud verest omandanud mädaneva puuvilja värvi. Woltzi haaras loomalik hirm, mis pani teda karjuma teenreid ja röökima kohutavaid ähvardusi Hageni aadressil. Tema talitsematu märatsemishöog sundis butler'\t kohale kutsuma Woltzi ihuarsti ja asetäitja stuudios. Kuid enne nende saabumist tuli Woltz mõistuse juurde tagasi.

Ta oli sügavas šokiseisundis. Mis inimene see küll on, kes võis hävitada looma, kelle väärtus oli kuussada tuhat dollarit? Ilma sõnagagi hoiatamata. Ilma ühegi läbirääkimiseta, mis võimaldanuks esialgse tapakäsu tühistada. Selline armutus, mis tahes väärtuste jõhker eitamine viitas inimesele, kelle ainsaks seaduseks, isegi jumalaks näis olevat tema ise. Inimesele, kes surus oma kurja tahte läbi jõu ja pettusega, lihtsalt vilistades Woltzi talli kogu julgeolekuteenistuse peale. Selleks ajaks oli Woltz nimelt saanud juba teada, et kõigepealt oli hobune tõenäoliselt uimastitega vagaseks tehtud, misjärel keegi oli suure kolmnurkse pea mängeldes kerest lahti raiunud. Öövalves olnud mehed vandusid, et nad polnud midagi kuulnud. Woltz pidas seda võimatuks. Nad tuleb rääkima panna. Kahtlemata olid nad ära ostetud ja neid tuleb sundida üles tunnistama, kes oli too ostja.

Woltz ei olnud rumal mees, ta oli vaid ülemäära ennast täis. Ta oli ekslikult pidanud mõjujõudu, mida ta evis filmimaailmas, tugevamaks don Corleone võimust. Talle oli tahetud lihtsalt mingil moel tõestada, et see pole tõsi. Sellest sõnumist sai ta aru. Anti mõista, et vaatamata tema rikkusele, vaatamata kõigile tema kontaktidele Ühendriikide presidendiga, vaatamata tema väidetavale sõprusele FJB direktoriga, võis tühine Itaalia oliiviõli importöör lasta ta ära tappa. Kui vaja, siis lasebki tappa. Lihtsalt sellepärast, et ta ei taha anda Johnny Fontane'ile filmiosa, mida see ihkab. Uskumatu! Inimestel pole õigust niiviisi toimida. Sulaselge hullumeelsus! See tähendab, et sa ei tohi teha, mida

soovid, omaenda rahaga, omaenda firmadega, omaenda käsuta-misvõimuga. See on kümme korda hullem kui kommunism. See tuleb puruks tallata, seda ei tohi iialgi lubada.

Woltz lasi doktoril anda endale väga nõrga rahusti. See aitas tal rahuneda ja aru pidada. Kõige rohkem rabas teda see sundimatus,

59

millega too Corleone oli käskinud hävitada maailmakuulsa hobuse, kelle väärtus oli kuussada tuhat dollarit. Kuussada tuhat dollarit! Ja see oli alles algus. Woltzi läbis värin. Ta mõtles elu peale, mille ta oli üles ehitanud. Ta oli rikas. Ta võis saada maailma kaunemaid naisi, tarvitses vaid sõrme kõverdada ja lepingut lubada. Teda võtsid vastu kuningad ja kuningannad. Ta elas nii täiuslikku elu, kui seda raha ja võim eales tagada võisid. Olnuks hullumeelsus kõige sellega riskida mingi kapriisi ajel. Võib-olla tal õnnestukski Corleoneni välja jõuda. Ent missugune oli kohtulik karistus traavihobuse tapmise eest? Ta puhkes hüsteeriliselt naerma, ihuarst ja teenrid seirasid teda ärevalt. Siis tuli talle pähe uus mõte. Ta võib sattuda kogu California naerualuseks — lihtsalt sellepärast, et keegi oli nii üleolevalt tema ühiskondlikku kaalu trotsinud. See otsustas asja. See, ja ka mõte, et võib-olla nad teda ei tapagi. Et neil võis midagi hoopis riukalikumat ja piinarikkamat varuks olla.

Woltz andis vajalikud käsud. Tema isiklik usalduspersonal tormas tegevusse. Teenreid ja doktorit sunniti andma vaikimisvanne, ähvardades neid Woltzi ja stuudio igavese vaenuga. Ajakirjandusele teatati, et traavel Khartoum on surnud haigusse, millesse ta oli nakatunud merereisil Inglismaalt Ameerikasse. Tema korjus kästi matta salapaika suvitusmõisa territooriumil.

Kuus tundi hiljem helistas Johnny Fontane'ile filmi tegevprodutsent, kes käskis tal esmaspäeva hommikul tööle ilmuda.

Samal õhtul läks Hagen doni majja, et valmistada teda ette järgmisel päeval toimuvaks tähtsaks kohtumiseks Virgil Sollozzoga. Don oli käsutanud kohale ka oma vanima poja ning siin nüüd Sonny Corleone veeklaasist aeg-ajalt rüübates istus, raske Cupido-nägu väsimusest hall. Ilmselt kargab ta ikka veel seda pruutneitsit, mõtles Hagen. Jälle üks mure kaelas.

Don Corleone sättis end tugitooli, pahvides "Di Nobili" sigarit. Hagen hoidis nende karpi oma kabinetis. Ta oli küll üritanud harjutada doni havanna sigaritega, kuid don kurtis, et need käivad tal kõri peale.

"Kas me teame kõike, mida meil on vaja teada?" päris don.

Hagen avas mapi, kus ta säilitas oma märkmeid. Need märkmed polnud süüdistusmaterjaliks piisavalt üksikasjalised, pigem leppe-märgilised meeldetuletused, et ta ei unustaks mõnda tähtsat seika puudutamast. "Sollozzo tuleb meilt abi paluma," ütles Hagen. "Ta kavatseb paluda perekonnal välja panna vähemalt miljon dollarit ja lubadust tagada mõningat kaitset politsei vastu. Selle eest me saame osa operatsioonist, keegi ei tea, kui palju. Sollozzo eest vastutab

60

Tattaglia perekond ja võib-olla kuulub ka neile osa operatsioonist. See operatsioon on narkootikumid. Sollozzol on sidemed Türgis, kus kasvatatakse oopiumimagunat. Sealt veab ta nad Sitsiiliasse. See ei tekita mingeid raskusi. Sitsiilias on tal tehas, kus magunast heroiini valmistatakse. Näib, et tehas on igati kaitstud. Kogu nõks on heroiini Ameerikasse toimetamises ja hiljem selle laialijagamises. Samuti on vaja algkapitali.

Miljon dollarit ei kasva puu otsas." Hagen märkas don Corleone grimassi. Vanamees vihkas otstarbetut ilutsemist äriasjus. Hagen jätkas kiirustades.

"Sollozzot kutsutakse Türklaseks kahel põhjusel. Ta on elanud hulk aega Türgis ja räägitakse, et tal on türgi naine ja lapsed. Teiseks. Arvatakse, et ta on nobe nuga pruukima, või oli vähemalt noorena. Tõsi, seda ainult äriasjus ja kui see on teatud määral põhjendatud. Väga asjatundlik ja iseenda peremees. Ta on politseis kirjas, istunud kaks korda vanglas, korra Itaalias, korra Ühendriikides. Võimudele on ta uimastikaubitsejana tuntud. See võib olla meie jaoks pluss. See tähendab, et talle ei anta vastutasuks tunnistuste andmise eest iialgi puutumatust, sest teda peetakse peameheks —ja muidugi ka senise kuritegevusregistri pärast. Tal on ka ameeriklannast naine ja kolm last, ta on hea perekonnaisa. Ta peab igal juhul suu, kui teab, et nende eest korralikku hoolt kantakse."

Don popsutas sigarit ja ütles: "Sonny, mida sina arvad?" Hagen aimas, mida Sonny ütleb. Sonny oli tüdinud doni põidla all olemisest. Ta tahtis omaenda suurt operatsiooni. Midagi sellist, mida praegu arutati.

Sonny võttis pika sõõmu viskit. "Valges pulbris on röögatult raha," nentis ta. "Kuid see võib olla ohtlik. Mõni mees võib paarikümneks aastaks istuma minna. Ma arvan, et kui me operatsioonist endast näpud puhtad hoiame, piirdudes kaitseja finantseerimisega, võib see hea idee olla."

Hagen heitis Sonnyle heakskiitva pilgu. Too oli oma kaardi hästi välja käinud. Ta oli piirdunud enesestmõistetavustega, mis oli tema jaoks parim tee eesmärgile jõuda.

Don popsis sigarit edasi. "Ja sina, Torn, mida sina arvad?"

Hagen keskendus ja püüdis olla absoluutselt aus. Ta oli juba jõud-nud järeldusele, et don kavatseb Sollozzo ettepaneku tagasi lükata. Kuid hoopis hullem oli see, et Hagen oli veendunud: see oli tema praktika jooksul üks neid väheseid kordi, mil don polnud asja lõpuni läbi mõtelnud. Ta ei näinud piisavalt kaugele ette.

"Lase käia, Tom," julgustas don. "Isegi sitsiilia consigliori pole oma bossiga alati ühel meelel." Kõik puhkesid naerma.

61

"Ma arvan, et sul tuleks ettepanek vastu võtta," sõnas Hagen. "Sa tead kõiki silmanähtavaid põhjusi. Kuid kõige tähtsam on järgmine. Narkootikumid kätkevad endas potentsiaalselt rohkem raha kui ükski teine äri. Kui me kaasa ei löö, lööb keegi teine, võib-olla Tattaglia perekond. Tuludega, mis ta teenib, võib ta ära osta üha rohkem polit-seinikke ja poliitilist võimu. Nende perekond muutuks tugevamaks meie omast. Lõpuks tulevad nad meie kimpu, et võtta meilt see, mis kuulub meile. Kõik käib samamoodi nagu riikide puhul. Kui nemad relvastuvad, tuleb ka meil relvastuda. Praegu kuuluvad meile hasartmängud ja ametiühingud ning hetkel on need parim äri. Kuid ma arvan, et narkootikumid on tulevikuasi. Ma leian, et osa sellest operatsioonist peaks kuuluma meile või muidu me riskime kõigega, mis meil olemas on. Mitte praegu, kuid võib-olla kümmekonna aasta pärast."

Hageni jutt näis avaldavat donile sügavat muljet. Ta popsutas sigarit ja pomises enda ette: "Jah, see on muidugi kõige tähtsam." Ta ohkas ja tõusis püsti. "Mis kella ajal ma seda paganat homme kohtama pean?"

Hagen teatas lootusrikkalt: "Ta tuleb kella kümneks hommikul." Võib-olla don võtabki vedu.

"Ma tahan, et te mõlemad koos minuga siin oleksite," jätkas don. Ta ringutas ja puudutas poega küünarnukist. "Santino, katsu täna öösel natukenegi magada, sa näed välja nagu vanakurat ise. Kanna enda eest hoolt, ega sa igavesti nooreks jää."

Sellest isalikust hoolitsusest julgust saanud Sonny esitas küsimuse, mida Hagen ise esitada ei söandanud. "Papi, mis vastuse sa kavatsed anda?"

Don Corleone muigas. "Kuidas saan ma seda teada, kuni ma pole midagi kuulnud protsentidest ja muudest üksikasjadest? Pealegi peab mul olema aega kaaluda läbi nõuanded, mida siin täna õhtul anti. Lõppude lõpuks pole ma mees, kes toimib ummisjalu." Uksest väljudes tähendas ta nagu muu seas Hagenile: "Kas su märkmetes on kirjas, et enne sõda teenis Türklane elatist prostitutsiooniga? Nii nagu Tattaglia perekond teeb praegu. Pane see kirja, enne kui sa unustad." Doni toonis oli tunda kerget pilget ja Hagen punastas. Ta oli sellest tahtlikult vaikinud — formaalselt seepärast, et tol seigal polnud tõesti mingit tähtsust, tegelikult aga oli ta kartnud, et see informatsioon võib donis tekitada eelarvamuse, mis mõjutab otsuse langetamist. Seksi asjades oli doni kitsarinnalisus üldtuntud.

Virgil ("Türklane") Sollozzo oli võimsa kehaehitusega keskmist kasvu mees, keda tema tumeda jume pärast võinuks pidada ehtsaks

türklaseks. Tal oli kongus nina ja kurjad mustad silmad. Peale selle oli ta silmatorkavalt väärikas.

Sonny Corleone võttis ta välisuksel vastu ja tõi kabinetti, kus Hagen ja don juba ootasid. Hagen mõtles, et kui Luca Brasi välja arvata, polnud ta varem näinud nii ohtliku välimusega meest.

Vahetati viisakaid käepigistusi. Kui don peaks mult küsima, kas sel mehel on munad õige koha peal, vastaksin ma jaatavalt, mõtiskles Hagen. Ta polnud kunagi näinud, et keegi — isegi don mitte — võis välja kiirata nii palju jõudu. Tõesti, don ei jätnud kõige paremat muljet. Ta oli tervitades natuke liiga lihtne, liiga talupoeglik.

Sollozzo asus otsekohe asja juurde. Äri puudutab narkootikume. Kõik on valmis kavandatud. Teatud oopiumiväljad Türgis on lubanud tagada talle kindla koguse iga aasta. Tal on kaitstud vabrik Prantsusmaal oopiumi töötlemiseks morfiumiks. Tal on absoluutselt kindel tehas Sitsiilias heroiini valmistamiseks. Oopiumi salasissevedu mõlemasse riiki on nii hõlpus, kui hõlpus selline asi saab üldse olla. Kauba toimetamine Ühendriikidesse tingib umbes 5-protsendilise kao, sest FJB ise, nagu nad mõlemad teavad, on äraostmatu. Kuid kasum oleks tohutu, risk praktiliselt olematu.

"Miks te siis tulete minu juurde?" päris don viisakalt. "Millega olen ma ära teeninud teie helduse?"

Sollozzo tõmmu nägu jäi läbitungimatuks. "Ma vajan kaks miljonit dollarit sularaha," ütles ta. "Niisama tähtis on see, et ma vajan meest, kel on mõjukaid sõpru tähtsatel kohtadel. Aastate pikku jäävad mõned mu kullerid vahele. See on vältimatu. Neil on puhtad paberid, seda luban ma teile kindlalt. On loogiline, et kohtunikud määravad neile kerged karistused. Ma vajan sõpra, kes garanteeriks, et kui minu mehed hätta jäävad, ei tuleks neil veeta vanglas rohkem kui aasta või paar. Siis peavad nad keele hammaste taga. Ent kui neile soolatakse kümme või kakskümmend aastat, ei või milleski kindel olla. Sellessinatses maailmas on palju nõrku inimesi. Nad võivad kõik välja lobiseda, seada ohtu

tähtsamaid isikuid. Seaduskaitse on vältimatult vajalik. Ma olen kuulnud, et teil, don Corleone, on taskus niisama palju kohtunikke kui saapapuhastajal peenraha."

Don Corleone ei vaevunud komplimendi peale reageerima. "Mitu protsenti saab minu perekond?" küsis ta.

Sollozzo silmad lõid vilama. "Viiskümmend protsenti." Ta tegi pausi ja jätkas siis mesisel häälel: "Esimesel aastal ulatuks teie osa kolme või nelja miljoni dollarini. Seejärel hakkab see kasvama."

Don Corleone küsis: "Ja kui suur on Tattaglia perekonna protsent?"

Esmakordselt ilmutas Sollozzo närvitsemise märke. "Nad saavad teatud jao minu osast. Ma vajan mõningast abi operatsioonide korraldamisel."

"Nõnda," sõnas don Corleone. "Ma saan viiskümmend protsenti lihtsalt finantseerimise ja seaduskaitse eest. Operatsioonide pärast pole mul vaja muretseda — kas ma saan õigesti aru?"

Sollozzo noogutas. "Kui teie arvates kaks miljonit dollaril sularahas on "lihtsalt finantseerimine", siis võin ma teid õnnitleda, don Corleone."

Don sõnas vaikselt: "Ma nõustusin teiega kohtuma lugupidamisest Tattagliate vastu ja sellepärast, et kuuldavasti olete te tõsine mees, keda tuleb samuti kohelda lugupidavalt. Ma pean teile ära ütlema, kuid mul on vaja seda põhjendada. Teie äri kasum on suur, kuid suur on ka risk. Kui ma osaleksin teie operatsioonis, võiks see kahjustada minu teisi huvisid. On tõsi, et mul on palju, palju sõpru poliitikute hulgas, kuid nad ei oleks nii sõbralikud, kui ma hasartmängude asemel ajaksin uimastiäri. Nad leiavad, et hasartmängud on nagu alkohol, kahjutu pahe, seevastu narkootikume peavad nad räpaseks äriks. Ei, ärge vaielge vastu. Ma räägin, mida arvavad nemad, mitte mina. Pole minu asi, kuidas keegi elatist teenib. Ja ma ütlen teile, et teie äri on väga riskantne. Kõik mu perekonna liikmed on viimased kümme aastat elanud hästi, ilma ohu ja hirmuta. Ma ei tohi neid ja nende teenistust ahnuse pärast ohtu seada."

Sollozzo pettumusest andis ainsana märku kiire pilguheit üle toa, nagu loodaks ta Hagenilt ja Sonnylt toetust. Seejärel ütles ta: "Kas teid teeb murelikuks teie kahe miljoni julgeolek?"

Don naeratas jahedalt: "Ei, muidugi mitte."

Sollozzo üritas uuesti. "Tattaglia perekond annaks teie investeeringule samuti tagatise."

Just siin tegi andestamatu vea Sonny Corleone. Ta pahvatas õhinal: "Tattaglia perekond garanteerib meile investeeringu tagasisaamise ilma meilt protsente võtmata?"

Hagenis tekitas niisugune kohatus jubedust. Ta nägi, kuidas don saatis külma, kurjaendelise pilgu poja suunas, kes vakatas jahmunult. Sollozzo silmis välgatas rahulolu. Ta oli avastanud doni kindluse-müüris prao. Kui don rääkima hakkas, kõlas tema hääles saatusega leppimine. "Noored inimesed on ahned," ütles ta. "Ja tänapäeval pole neil kombeid. Nad segavad vahele vanemate jutusse. Nad topivad kõikjale oma nina. Kuid mul on oma laste vastu sentimentaalne nõrkus — eks sellega ma olengi nad ära rikkunud. Nagu te veenduda võite. Sinjoore Sollozzo, mu "ei" on lõplik. Ise soovin ma teile teie

äris õnne. Mu enda äri see ei sega. Mul on kahju, et ma pidin teile pettumuse valmistama."

Sollozzo kummardus, surus donil kätt ja laskis Hagenil end auto juurde saata. Kui ta Hageniga hüvasti jättis, oli ta nägu ükskõikselt ilmetu.

Kui Hagen tuppa tagasi jõudis, päris don Corleone: "Mis sa sellest mehest arvad?"

"Ta on sitsiillane," vastas Hagen kuivalt.

Don noogutas mõtlikult. Siis pöördus ta poja poole ja ütles õrnalt: "Santino, ära iial lase kellelgi väljastpoolt perekonda aru saada, mida sa mõtled. Ära iialgi lase neil näha, mis sul on küünte all. Mulle tundub, et su peaaju pehmeneb kogu sellest jandist tolle noore tüdrukuga. Lõpeta see ära ja pööra tähelepanu ärile. Nüüd kao mu silmist."

Hagen märkas üllatust Sonny näol, seejärel vihastumist isa etteheidete peale. Kas ta tõesti oli arvanud, et donil polnud aimu tema viimasest vallatusest, imestas Hagen. Ja kas ta tõesti ei mõistnud, kui ohtliku vea ta täna hommikul oli teinud? Kui see peab paika, siis ei taha Hagen iialgi olla don Santino Corleone consigliori.

Don Corleone ootas, kuni Sonny oli lahkunud toast. Siis vajus ta tagasi oma nahktugitooli ja nõudis järsu viipega juua. Hagen valas talle pitsi aniisiviina. Don vaatas talle alt üles. "Saada Luca Brasi minu juurde," ütles ta.

Kolm kuud hiljem kiirustas Hagen oma linnabüroos lõpetama paberitööd, lootes lahkuda piisavalt vara, et jõuaks teha jõulusisseoste naisele ja lastele. Töö katkestas telefonikõne Johnny Fontane'ilt, kes pulbitses heast tujust Film oli valmis vändatud, kinodele joosti tormi. Ta kavatses teha donile rabava jõulukingituse, ta tooks selle ise kohale, kuid filmi juures on vaja veel üht-teist nokitseda. Nii peab ta veel mõneks ajaks lääneranniku jääma. Hagen püüdis varjata oma kannatamatust. Johnny Fontane'i sarm oli ta alati külmaks jätnud. Kuid kingitus äratas temas huvi. "Mis asi see on?" päris ta. Johnny Fontane turtsatas ja ütles: "Ma ei saa öelda, selles jõulukingituse võlu ongi." Hagen kaotas silmapilkselt kogu huvi ja tal õnnestus lõpuks viisakalt toru hargile heita.

Kümme minutit hiljem teatas sekretär, et telefonil on Connie Corleone ja tahab temaga rääkida. Hagen ohkas. Noore tüdrukuna oli Connie olnud armas, abielunaisena oli ta tüütu. Ta kaebas lakkamatult oma mehe üle. Tal oli harjumuseks ema juurde joosta kaks-kolm korda päevas. Ja Carlo Rizzi oli osutunud tõeliseks hädavareseks. Talle oli usaldatud ilus väike äri, ent tema ajas selle pankrotti. Ta jõi,

ajas naistega ringi, harrastas õnnemänge ja peksis aeg-ajalt oma naist. Connie ei söandanud sellest rääkida oma perekonnale, kuid oli pihtinud Hagenile. Huvitav, mis nutulaul tal seekord varuks on?

Kuid jõulumeeleolu oli nähtavasti Connie'gi reipusega nakatanud. Ta tahtis vaid Hagenilt küsida, mida isa võiks kõige rohkem jõuluks soovida. Samuti Sonny, Fred ja Mike. Mida emale osta, oli tal juba selge. Hagen andis mõned soovitused, Connie lükkas need kõik totakatena tagasi. Lõpuks jättis ta Hageni rahule.

Kui telefon uuesti helises, heitis Hagen oma paberid tagasi kir-jakorvi: käigu nad kuradile, tema läheb minema. Ometi ei tulnud talle pähegi telefonile vastamata jätta. Kui sekretär ütles, et helistaja on Michael Corleone, haaras ta rõõmuga toru. Mike oli talle alati meeldinud.

"Tom, ma tulen homme Kayga linna," ütles Michael Corleone. "On üks tähtis asi, millest ma tahan vanaga enne jõule rääkida. Kas ta on homme õhtul kodus?"

"Kindlasti," vastas Hagen. "Enne jõule ta linnast jalga välja ei tõsta. Saan ma sind kuidagi aidata?"

Michael oli napisõnaline nagu ta isagi. "Ei," ütles ta. "Arvatavasti me kohtume jõulude ajal, kõik tulevad ju Long Beachi kokku?"

"Jah, muidugi," kinnitas Hagen. Talle tegi head meelt, et Mike pani toru ära, laskumata ülemäärasesse lobisemisse.

Ta palus sekretäri helistada naisele ja teatada, et ta jääb kojutulekuga pisut hiljaks, kuid valmistagu ta sellegipoolest midagi õhtusöögiks. Väljudes hakkas Hagen kärmesti kesklinna poole kõndima. Äkki astus keegi talle tee peale ette. Üllatusega tundis ta ära Sollozzo.

Sollozzo võttis Hageni käevangu ja ütles vaikselt: "Ärge ehmatage, ma tahan teiega lihtsalt rääkida." Kõnnitee äärde pargitud auto uks löödi järsku lahti. Sollozzo keelitas: "Kobige sisse, ma tahan teiega rääkida."

Hagen tõmbas oma käe vabaks. Ta ei tundnud veel rahutust, kuid oli ärritunud. "Mul pole aega," ütles ta. Samal hetkel ilmusid tema selja tagant välja kaks meest. Äkitselt tundis Hagen jalgades nõrkust. Sollozzo sõnas leebelt: "Istuge autosse. Kui mul oleks plaanis teid maha koksata, oleksite praegu juba külm. Usaldage mind."

Vähimatki usaldust tundmata istus Hagen autosse.

Michael Corleone oli Hagenile valetanud. Ta viibis juba New Yorgis ja oli helistanud "Pennsylvania" hotelli numbritoast vähem kui kümne kvartali kaugusel. Kui ta telefonitoru hargile asetas, kustutas Kay oma sigareti ja nentis: "Mike, oled sina aga vilunud luiskaja!"

Michael istus tema kõrvale voodile. "Kõik sinu pärast, kullake. Kui ma oleksin teatanud oma perekonnale, et oleme linnas, tuleks meil nüüd otsekohe sinna põrutada. Siis ei saaks me minna välja restorani, me ei pääseks teatrisse ega saaks täna öösel koos magada. Minu isamajas ei tuleks see enne abiellumist kõne allagi." Ta tõmbas Kay oma käte vahele ja suudles teda õrnalt huultele. Kay suu oli mesine, ta surus tüdruku hellalt voodisse pikali. Kay sulges armumängu ootuses silmad ja Michael tundis ülevoolavat õnne. Sõja-aastail oli ta võidelnud Vaiksel ookeanil ja nendel põrgulikel saartel oli ta alatasa unistanud Kay Adamsi sugusest tüdrukust. Kaunitarist nagu tema. Blondist ja haprast, piimja nahaga ja särtsakalt kirglikust. Kay avas silmad ja tõmbas Michaeli pea suudlemiseks allapoole. Nad armatsesid seni, kuni oli aeg minna restorani ja teatrisse.

Pärast õhtusööki jalutasid nad mööda eredalt valgustatud kaubamajadest, mis olid tulvil pühadeoste tegevaid inimesi, ja Michael küsis: "Mida sa soovid jõulukingiks?"

Kay surus end tema külj e vastu." Ainult sind ennast. Mis sa arvad — kas su isa kiidab mu heaks?"

Michael sõnas õrnalt: "Küsimus pole selles. Pole kindel, kas sinu vanemad minu heaks kiidavad."

Kay kehitas õlgu. "Mul ükspuha."

"Ma olen mõelnud isegi ametlikult omä nime muuta, ent kui midagi peaks juhtuma, pole sellest tegelikult mingit abi. Oled sa kindel, et tahad saada Corleoneks?" päris Michael poolnaljatamisi.

"Tahan," vastas tüdruk surmtõsiselt. Nad liibusid teineteise ligi. Michael ja Kay olid otsustanud jõulunädala ajal abielluda — vaikne kodanlik laulatus raekojas, ainult kaks sõpra tunnistajaks. Kuid Michael arvas, et ta peab enne rääkima isaga. Ta seletas, et isa ei hakka mingil moel vastu vaidlema, kui vaid nende paariheitmine ei sünni salaja. Kay kahtles. Ta ütles, et tema ei saa oma vanematele küll enne abiellumist midagi rääkida.

"Nad muidugi arvavad, et ma olen rase," ütles ta. Michael irvitas. "Minu omad arvavad sedasama."

Kumbki ei rääkinud sellest, et Michaelil tuleb katkestada tihedad sidemed oma perekonnaga. Nad mõlemad mõistsid, et teatud määral oli Michael seda juba teinudki ja seepärast vaevas neid süütunne. Neil oli plaanis lõpetada kolledž, seni aga kohtuda vaid nädalalõppudel ja elada koos suvevaheajal. See kangastus neile õnneliku eluna.

Teatris etendati muusikali "Karussell". Sentimentaalne lugu suu-rustavast sulist pani neid teineteise otsa vaadates lustakalt muigama. Teatrist väljudes tundsid nad, et ilm oli külmaks muutunud. Kay liibus sooja otsides Michaeli vastu ja päris: "Kui me oleme abielus,

kas sa siis kolgid mind aeg-ajalt läbi ja varastad seejärel kingituseks tähti taevast?" Michael puhkes naerma: "Ma kavatsen hakata lihtsalt matemaatikaõpetajaks." Siis küsis ta: "Tahad sa midagi süüa, enne kui me hotelli läheme?"

Kay raputas pead. Ta vaatas mehele otsa tähendusrikka pilguga. Nagu alati, tegi Michaeli südame soojaks tüdruku varmas valmisolek armatseda, ja nad suudlesid siinsamas kõledal tänaval. Michaeli kõht oli tühi ja ta otsustas tellida numbrituppa võileibu.

Hotelli fuajees saatis Michael Kay ajalehekioski poole ja ütles: "Osta lehed, kuni ma võtme võtan." Tal tuli väikses järjekorras pisut oodata: kuigi sõda oli läbi, valitses hotellis endiselt personalinappus. Michael sai toavõtme kätte ja vaatas Kayd otsides kannatamatult ümber. Tüdruk seisis ajalehekioski juures ja silmitses pärani silmil ostetud lehte. Michael kõndis tema juurde. Tüdruk tõstis pilgu, ta silmad olid pisarais. "Oh, Mike," ütles ta, "oh, Mike!" Michael võttis ta käest ajalehe. Esimene asi, mis talle silma hakkas, oli foto tänaval verelombis lebavast isast. Kõnnitee serval istus lapsena nuuksuv mees. See oli ta vend Freddie. Michael Corleone hoomas, kuidas ta ihu tõmbus jääkülmaks. Ta ei tundnud kurbust ega hirmu — üksnes külma raevu. Ta ütles Kayle: "Mine üles tuppa." Kuid tal tuli tüdruk käevangu võtta ja juhtida ta lifti juurde. Nad sõitsid üles vaikides. Toas istus Michael voodile ja avas ajalehe. Pealkirjad kuulutasid: ATENTAAT VITO CORLEONELE. ARVATAV MAFFIAPEALIK KRIITILISELT HAAVATUD. OPERATSIOON POLITSEI KAITSE ALL. KARDETAKSE VERIST JÕUGUSÕDA.

Michael tundis jalgades nõrkust. Ta ütles Kayle: "Ta ei ole surnud, need lurjused ei tapnud teda." Ta luges artikli uuesti läbi. Isa oli tulistatud kell viis pärast lõunat. See tähendas, et sel ajal, kui nemad Kayga armatsesid, käisid restoranis ja mõnulesid teatris, oli tema isa vaakunud surma äärel. Michaelil hakkas süütundest halb.

Kay ütles: "Kas me läheme nüüd haiglasse?"

Michael raputas pead. "Las ma helistan kõigepealt koju. Mehed, kes seda tegid, olid sõgedad, ja kuna vana on endiselt elus, on nad nüüd meeleheitel. Keegi ei tea, mis nad järgmiseks välja nuputavad."

Mõlemad Long Beachi maja telefonid olid kinni ja kulus peaaegu kakskümmend minutit, enne kui Michael ühenduse sai. Ta kuulis Sonny häält vastamas.

"Sonny, see olen mina," ütles Michael.

Sonny häälest kostis kergendust. "Jeesus, poisu, sa oled meid hulluks teinud. Kus kuradi põrgus sa oled? Ma saatsin juba mehed sinu matsilinna vaatama, mis seal lahti on."

68

"Kuidas vanaga lood on?" küsis Michael. "Kui raskesti ta on haavatud?"

"Üsna hullusti," ütles Sonny. "Nad tulistasid teda viis korda. Kuid ta on visa." Sonny hääles kõlas uhkus. "Arstid ütlevad, et ta peab vastu. Kuule, poisu, ma olen väga kinni, mul pole aega rääkida. Kus sa oled?"

"New Yorgis," vastas Michael. "Kas Tom ei öelnud sulle, et ma olin teel siia?"

Sonny madaldas pisut häält. "Nad on Torni kinni nabinud. Seepärast ma sinu pärast muretsesingi. Tema naine on siin. Ta ei tea seda — samuti ei tea võmmid. Ma ei taha, et nad teaksid. Molkused, kes selle korda saatsid, peavad olema arulagedad. Ma tahan, et sa otsekohe siia sõidad ja suu kinni pead. Okei?"

"Okei," vastas Mike. "Kas sa tead, kes sellega hakkama sai?"

"Muidugi. Ja kui Luca Brasi kohale jõuab, tehakse nad külmaks."

"Ma jõuan umbes tunni aja pärast sinna," ütles Mike. "Taksoga." Ta pani telefonitoru hargile. Ajalehed olid olnud müügil üle kolme tunni. Kindlasti oli uudiseid lugenud raadio. Oli peaaegu võimatu, et Luca Brasi polnud uudiseid kuulnud. Michael jäi selle üle juurdlema. Kus viibis Luca Brasi? Sama küsimuse esitas endale sel hetkel Hagen. Sama küsimus vaevas Long Beachis Sonny Corleonet.

Sel pärastlõunal kell veerand viis oli don Corleone lõpetanud paberite uurimise, mis talle oli esitanud oliiviõlikompanii kontorijuhataja. Ta pani kuue selga ja koputas sõrmenukiga Freddie lagipähe, et see tõstaks nina õhtulehest. "Ütle, et Gatto ajaks auto parkimisplatsilt siia. Ma olen mõne minuti pärast valmis koju sõitma."

Freddie torises: "Ma pean selle ise kohale ajama. Paulie helistas hommikul, et ta on haige. Jälle nohu saanud."

Don Corleone jäi hetkeks mõttesse. "See on juba kolmandat korda sellel kuul. Võib-olla hangid selle töö jaoks mõne tervema selli. Ütle Tomile."

Freddie protestis. "Paulie on hea poiss. Kui ta ütleb, et on haige, siis on ta tõepoolest haige. Pealegi pole mul juhtimise vastu midagi." Ta lahkus kontorist. Don vaatas läbi akna, kuidas poeg ületas Üheksanda avenüü ja sammus parkimisplatsile. Siis helistas ta Hageni büroosse, kuid seal ei vastanud keegi. Ta helistas Long Beachi majja, kuid sealgi ei vastatud. Ärritatult vaatas ta uuesti aknast välja. Auto oli juba pargitud hoone ette kõnnitee serva. Freddie nõjatus vastu auto kaitsetiiba ja jälgis, käed vaheliti rinnal, jõuluostude tegijate summa.

69

Don Corleone nööpis kuue kinni, kontorijuhataja aitas selga mantli. Don pomises tänusõna, astus uksele ja hakkas trepist alla laskuma.

Tänaval muutus varatalvine valgus hägusaks. Freddie toetus muretult raske "Buicki" kaitsetiiva vastu. Kui ta nägi isa hoonest väljumas, astus ta sõiduteele, läks ümber auto ja istus juhiistmele. Don Corleone oli sisenemas autosse kõnniteepoolsest küljest, kui ta äkki peatus ja läks hoopis tagasi lähedal tänavanurgal seisva aVatud puuviljakäru poole. See oli tal hiljuti tekkinud komme: ta armastas hilissügisesi puuvilju, kollaseid pirne ja apelsine, mis helendasid oma rohelistes kastides. Omanik kargas ligi teda teenindama. Don Corleone puuvilja ise ei puudutanud, ta osutas väljavalitutele sõrmega. Puuviljamüüja laitis ta valiku maha vaid korra, näidates, et osutatud vilja alumine külg oli mäda. Don Corleone võttis paberkoti vasakusse kätte ja maksis arve viiedollarilisega. Ta võttis vahetusraha vastu ja pöördus ümber, et minna ootava auto juurde tagasi, kui nurga tagant astus välja kaks meest. Don Corleonele oli silmapilk selge, mis nüüd toimub.

Need kaks meest kandsid musti mantleid ja musti kaabusid, mis olid tõmmatud silmile, et tunnistajatel oleks neid raske hiljem ära tunda. Nad polnud arvestanud don Corleone välkkiire reageeringuga. Ta laskis puuviljakotil langedaja sööstis nii koguka mehe jaoks hämmastava kiirusega pargitud auto poole. Samal ajal ta hüüdis: "Fredo! Fredo!" Alles siis tõmbasid mehed püstolid väljaja tulistasid.

Esimene kuul tabas don Corleonet abaluude vahele. Ta tundis justkui vasarahoopi selga, kuid sundis end edasi auto poole liikuma. Järgmised kaks kuuli tabasid teda tagumikku ja virutasid ta tänavale käpuli. Vahepeal olid püstolimehed, vältides hoolikalt libastumist veerevate puuviljade otsa, hakanud talle järgnema, et alustatu lõpuni viia. Sel hetkel, võib-olla mitte rohkem kui viis sekundit pärast seda, kui don oli hüüdnud oma poega, ilmus Frederico Corleone autost nähtavale. Püstolimehed tulistasid kiirustades veel kaks lasku rentslis lebava doni pihta. Üks kuul tabas teda käsivarde ja teine parema jala sääremarja. Ehkki need haavad olid kõige ohutumad, jooksid nad ohtralt verd, tekitades keha veerde väikesed vereloigud. Ent don Corleone oli selleks ajaks juba teadvuse kaotanud.

Freddie oli kuulnud isa hüüdmas teda lapsepõlvenimega ja kohe seejärel kahte esimest valju pauku. Hetkeks, mil ta autost välja sai, oli ta juba šokiseisundis, ta polnud isegi välja tõmmanud oma revolvrit. Nood kaks mõrvarit oleksid võinud ta hõlpsasti maha lasta, kuid ka nemad sattusid paanikasse. Nad ilmselt teadsid, et doni poeg on relvastatud, pealegi oli juba kulunud liiga palju aega. Nad kadusid nurga taha, jättes Freddie üksi oma vereloigus lebava isaga. Paljud avenüül

tunglevad inimesed olid karanud võlvialustesse või viskunud maha, teised olid jooksnud kokku väikestesse rühmadesse.

Freddie polnud ikka veel oma relva välja tõmmanud. Ta oli kui kivistunud, vahtides tänaval silmitsi maas lamavat isa, kelle ümber üha laienes mustjas verelomp. Freddie't haaras füüsiline šokk. Nähes tema lõtvumist, juhtisid inimesed ta kõnniteeservale ja panid ta istuma. Don Corleone keha ümber kogunes rahvasumm. Ring pudenes laiali, kui esimene politseiauto sellest sireeni huilates läbi murdis. Otse politseiauto taga järgnes "Daily Newsi" raadioauto ja enne, kui see peatuda jõudis, kargas välja fotoreporter, kes sööstis klõpsutama pilte don Corleone verdjooksvast kehast. Mõni hetk hiljem saabus kiirabiauto. Fotograaf lülitas oma tähelepanu ümber Freddie Corleonele, kes nüüd nuuksus lausa varjamatult — tema tatiga määrdunud raske nina ja lopsaka suuga Cupido-nägu pakkus võikalt koomilist vaatepilti. Rahva hulka siginesid detektiivid ja kohale tuli uusi politseiautosid. Üks detektiiv põlvitas Freddie kõrvale ja küsitles teda, kuid Freddie oli vastamiseks liiga sügavas šokiseisundis. Detektiiv sirutas käe Freddie põue ja tõmbas välja tema rahatasku. Ta otsis sellest isikuttõendavaid pabereid ja lasi siis partneri poole pöördudes kuuldavale üllatusvile. Mõne sekundiga lahutasid erariides politseinikud Freddie rahvasummast. Esimene detektiiv leidis kaenlaalusest püstolitaskust Freddie revolvri ja võttis selle ära. Siis tõstsid nad Freddie jalule ja lükkasid ta numbrimärgita autosse. Kui auto paigalt liikus, järgnes talle "Daily Newsi" raadioauto. Fotograaf pildistas endiselt kõiki ja kõike.

Pool tundi pärast atentaati isale võttis Sonny Corleone üksteise järel vastu viis telefonikõnet. Esimene helistaja oli detektiiv John Phillips, kes oli perekonna palgalehel ja oli kohalejõudnud esimeses tulistamispaika saabunud erariides politseinike autos. Kõigepealt küsis ta Sonnylt: "Kas te mu häält tunnete?"

"Küll," vastas Sonny. Ta oli äsja ärganud pärastlõunauinakust, naine oli ta telefoni juurde kutsunud.

Phillips ütles kiiresti ilma sissejuhatuseta: "Keegi tulistas teie isa tema kontori ees. Viisteist minutit tagasi. Ta on elus, kuid raskesti haavatud. Ta viidi Prantsuse Hospitali. Teie vend Freddie toimetati Chelsea politseijaoskonda. Kui ta vabaks lastakse, kutsuge talle arst. Mina lähen praegu haiglasse ja aitan küsitleda teie vana, kui ta suudab rääkida. Ma hoian teid asjaga kursis."

Üle laua seisev Sonny naine Sandra märkas, et ta abikaasa nägu värvus punaseks. Ta silmadesse ilmus metsik helk. Naine sosistas:

"Mis viga?" Sonny käskis kärsitu žestiga naisel suu pidada, pööras talle selja ja küsis telefoni: "Olete kindel, et ta on elus?"

"Jah, ma olen kindel," ütles detektiiv. "Suur verekaotus, kuid võib-olla pole asi nii hull, kui paistab."

"Tänan," ütles Sonny. "Olge homme hommikul täpselt kell kaheksa kodus. Teile saadetakse tuhat dollarit."

Sonny pani telefonitoru hargile. Ta sundis end rahulikult maha istuma. Ta teadis, et tema suurim nõrkus oli talitsematu viha ja et just praegu oli olukord, kus viha võis saada saatuslikuks. Esimene asi — tuleb helistada Hagenile. Ent enne kui ta toru haarata jõudis, hakkas telefon helisema. Helistas kihlvedude vahetalitaja, kes perekonna loa alusel tegutses doni kontori piirkonnas. Mees helistas, et teatada: don on tapetud, lastud maha otse tänaval. Teinud mõne küsimusega kindlaks, et kihlvedudekorraldaja informaator polnud donile kuigi ligidale pääsenud, võis Sonny pidada seda valesõnumiks. Phillipsi salateade oli täpsem. Seejärel helises telefon juba kolmandat korda. Teises otsas oli "Daily Newsi" reporter. Nii kui ta oli end tutvustanud, asetas Sonny Corleone toru hargile.

Ta valis Hageni kodunumbri ja päris Hageni naiselt: "Kas Torn ei ole veel koju tulnud?" Naine vastas: "Ei ole." Ta selgitas, et Torni pole loota veel paarkümmend minutit, kuid et ta ootab teda õhtusöögile. "Las ta helistab mulle," ütles Sonny.

Ta üritas asjade üle järele mõelda. Ta püüdis ette kujutada, kuidas oleks toiminud säärases olukorras isa. Ta oli otsekohe taibanud, et see oli Sollozzo rünnak, kuid Sollozzo poleks iialgi söandanud kõrvaldada nii kõrgetasemelist juhti nagu don, kui teda poleks toetanud teised mõjukad isikud. Tema mõtted katkestas neljandat korda helisev telefon. Teisest otsast kostis väga pehme, väga õrn hääl: "Santino Corleone?"

"Jah," vastas Sonny.

"Tom Hagen on meie käes," jätkas hääl. "Umbes kolme tunni pärast lastakse ta vabaks koos meie ettepanekuga. Ära tee midagi tormakat, enne kui oled ära kuulanud, mis tal on öelda. Sa võid põhjustada vaid hulga pahandusi. Mis tehtud, see tehtud. Nüüd peavad kõik olema mõistlikud. Ära mineta oma kuulsat kannatlikkust." Hääl oli kergelt pilkav. Sonny polnud kindel, kuid see tundus olevat Sollozzo. Sonny lasi oma häälel kõlada masendatult. "Ma ootan," ütles ta. Ta kuulis, kuidas toru teisel pool hargile klõpsatas. Sonny heitis pilgu oma raske kuldvõruga käekellale ja märkis kõne täpse aja laualinale.

Ta istus köögilaua ääres ja mornitses enda ette. Naine küsis: "Sonny, mis on lahti?" Ta teatas rahulikult: "Vanamehe pihta tulistati."

Nähes naise näol ehmatust, ütles ta rämedalt: "Ara muretse, ta pole surnud. Ja midagi muud enam ei juhtu." Ta ei jutustanud naisele Hagenist. Ja siis helises telefon viiendat korda.

See oli Clemenza. Paks caporegime hingeldas õhku ahmides telefonitorru: "Oled sa isa kohta kuulnud?"

"Jah," kinnitas Sonny, "kuid ta ei ole surnud." Telefoni teises otsas kestis mõnda aega vaikus, siis kostis uuesti Clemenza kergendustundest takerduv hääl: "Tänu jumalale, tänu jumalale!" Seejärel ärevalt: "Oled sa kindel? Mulle teatati, et ta lebas tänaval surnuna."

"Ta on elus," rahustas Sonny. Ta pani tähele Clemenza intonatsiooni. Tema tunded paistsid olevat ehtsad, kuid paksu mehe amet eeldas head näitlemisoskust.

"Sul, Sonny, tuleb pall liikuma panna," ütles Clemenza. "Mida sa käsid mul teha?"

"Tule mu isa majja," sõnas Sonny. "Võta kaasa Paulie Gatto."

"See on kõik?" küsis Clemenza. "Kas sa ei leia, et ma peaksin mõned mehed saatma haiglasse ja sinu juurde?"

"Ei, ma tahan vaid sind ja Paulie Gattot kohale," vastas Sonny. Järgnes pikk paus. Clemenza aimas sõnade tagamõtet. Et asi oleks pisut loomulikum, küsis Sonny: "Kus kurat see Paulie tegelikult hulkus? Millega ta tegeles?"

Teisest otsast ei kostnud enam hingeldamist, Clemenza hääl oli nüüd kontrollitud. "Paulie oli haige, tal oli nohu ja ta jäi koju. Ta on kogu talve olnud haiglane."

Sonny muutus silmapilk valvsaks. "Kui palju kordi on ta viimase paari kuu jooksul kojujäänud?"

"Võib-olla kolm-neli korda," vastas Clemenza. "Ma olen alati Freddie'lt küsinud, kas ta tahab uut poissi, kuid ta on keeldunud. Pole olnud põhjust, viimased kümme aastat on asjad sujunud häireteta, nagu sa tead."

"Jah," ütles Sonny. "Kohtume isamajas. Vaata, et sa Paulie kaasa tood. Korja ta mööda sõites peale. Mul ükskõik, kui haige ta on. On selge?" Vastust ära ootamata virutas ta toru hargile.

Naine nuuksus hääletult. Sonny silmitses teda hetke, siis ütles käheda häälega: "Kui keegi meie inimestest helistab, las küsivad mind isa majas tema eritelefonil. Kui keegi muu helistab, siis sina ei tea midagi. Kui helistab Torni naine, ütle talle, et Torn mõnda aega koju ei tule, tal on äriasjad."

Hetke mõelnud, jätkas ta: "Paar meie meest tulevad ja jäävad siia." Ta märkas naise hirmunud pilku ja ütles kannatamatult: "Sul pole vaja muretseda, ma lihtsalt tahan, et nad oleksid siin. Tee, mis

nad iganes käsivad. Kui sa tahad minuga rääkida, helista isa eritele-fonil, kuid tee seda tõesti ainult tähtsa asja pärast. Ja ära muretse." Ta väljus majast.

Õhtu oli pime ja detsembrituul piitsutas puiestikku, Sonny ei kartnud ööpimedusse astumist. Kõik kaheksa tänavaäärset maja kuulusid don Corleonele. Mõlemal pool tänava lõpus seisvad kaks maja olid välja üüritud perekonnaga üürnikele ja poissmeestele, kes elasid keldrikorterites. Ülejäänud kuuest majast, mis moodustasid poolringi, asustas ühte Torn Hagen oma perekonnaga, teist Sonny ning kolmandat — kõige väiksemat ja väliselt tagasihoidlikumat — don Corleone ise. Kolm muud maja olid antud tasuta kasutada doni erruläinud sõpradele tingimusel, et need vabastatakse pinna esimesel nõudmisel. Väliselt süütu majadekobar oli läbitungimatu kindlus.

Iga maja ees olid tänavalaternad, mis valgustasid nende ümbrust ja tegid märkamatu sissetungi võimatuks. Sonny läks üle tänava isa maja juurde ja avas ukse omaenda võtmega. Ta hõikas valju häälega: "Mammi, kus sa oled?", mispeale ema köögist nähtavale ilmus. Tema selja tagant hoovas praadivate piprakaunade lõhna. Enne kui ta jõudis midagi öelda, võttis Sonny tal käe alt kinni ja sundis teda istuma. "Mulle just praegu helistati," ütles ta. "Palun ära hakka närvitsema. Papi on haiglas, ta on saanud viga. Pane riidesse ja sea end valmis sinna sõitma. Ma hangin sulle natukese aja pärast auto ja juhi. Okei?"

Ema vaatas talle hetke ainiti otsaja küsis siis itaalia keeles:

"Kas teda tulistati?"

Sonny noogutas. Ema langetas hetkeks pea, siis läks ta tagasi kööki. Sonny järgnes talle. Ta vaatas pealt, kuidas ema keeras gaasi piprapanni all kinni ja läks siis trepist üles magamistuppa. Sonny võttis piprakaunad pannilt, leivaviilu laual seisvast leivakorvist ja tegi endale rohmaka võileiva, millelt sõrmedele tilkus kuuma oliiviõli. Ta läks suurde nurgatuppa, mis oli isa kabinet ja võttis lukustatud kapisahtlist välja eritelefoni. Telefon oli spetsiaalselt sisse pandud ning registreeritud vale nime ja aadressi all. Esimene isik, kellele ta helistas, oli Luca Brasi. Keegi ei vastanud. Seejärel helistas ta ühele Brooklyni caporegime^e — mehele, kelle lojaalsus doni suhtes oli väljaspool kahtlust. Mehe nimi oli Tessio. Sonny rääkis talle, mis oli juhtunud ja mida ta soovis. Tessio peab värbama viiskümmend absoluutselt usaldusväärset meest. Tal tuleb saata kaitsemeeskond haiglasse, samuti mehi Long Beachi. Tessio küsis: "Kas nad said ka Clemenzä kätte?" Sonny vastas: "Ma ei taha praegu kasutada Clemenza mehi." Tessio taipas otsekohe, pärast pausi küsis ta: "Vabanda mind, Sonny,

ma ütlen seda sulle nii, nagu ütleks su isagi. Ära tegutse liiga kiiresti. Ma ei suuda uskuda, et Clemenza on meid reetnud."

"Tänan," lausus Sonny. "Ma nii ei arvagi, kuid ometi pean ma olema ettevaatlik. Õigus?"

"Õigus," möönis Tessio.

"Veel üks asi," ütles Sonny. "Mu vennajõmpsikas Mike käib kolledžis Hanoveris New Hampshire'is. Las mõni meie Bostoni tuttav läheb sinna ja toimetab ta siia majja, kuni kõik on möödas. Ma helistan talle, et ta oleks ootevalmis. Ma lihtsalt arvestan tõenäosusi, et olla kindel."

"Okei," kostis Tessio. "Ma tulen su isa majja otsekohe, kui asjad on käima pandud. Okei? Sa tunned ju mu poisse?"

"Jah," kinnitas Sonny ja riputas toru hargile. Ta astus väikese seinaseifi juurde. Avanud seifi, võttis ta sealt sinisesse nahka köidetud telefoniraamatu. Ta avas selle T-tähe kohalt ja leidis sissekande, mida ta otsis. Kirjas seisis: "Ray Farrell 5000 doll. jõululaupäev". Sellele järgnes telefoninumber. Sonny valis numbri ja küsis: "Farrell?" Liini teisest otsast tuli jaatav vastus ja Sonny ütles: "Räägib Santino Corleone. Ma palun teilt teenet ja seda otsekohe. Ma tahan, et te kontrolliksite neid kahte telefoninumbrit ja annaksite mulle teada kõik viimase kolme kuu jooksul sissetulnud ja väljaläinud kõned." Ta andis Farrellile Paulie Gatto ja Clemenza kodused telefoninumbrid. Siis sõnas ta: "See on tähtis asi. Hankige mulle teated kesköösks ja teil tulevad eriti rõõmsad jõulud."

Enne kui ta uuesti asjade üle aru pidama hakkas, proovis ta veel kord Luca Brasi telefoni. Sealt ei vastatud endiselt. See tegi ta murelikuks, kuid ta tõrjus selle mõttest

välja. Luca tuleb isa majja kohe, kui uudiseid kuulnud. Sonny nõjatus kiiktoolis taha. Tunni aja pärast kubiseb see maja perekonnaliikmetest ja ta peab neile kõigile ütlema, mida keegi peab tegema, ja nüüd, kus tal lõpuks oli aega järele mõelda, adus ta esmakordselt, kui tõsine oli olukord. See oli esimene väljakutse Corleone perekonnale ja selle võimule viimase kümne aasta jooksul. Polnud kahtlust, et selle taga seisis Sollozzo, kuid too poleks mingil juhul söandanud anda sellist lööki, kui teda poleks toetanud vähemalt üks New Yorgi viiest suurest perekonnast. Ja see toetus pidi tulema Tattagliadelt. Mis tähendas täiemõõdulist sõda või viivitamatut kokkulepet Sollozzo tingimustel. Sonny muigas süngelt. Riukaline Türklane oli planeerinud hästi, kuid tal polnud vedanud. Vana oli elus ja see tähendas sõda. Luca Brasit ja Corleone perekonna jõuvarusid arvestades oli tulemus ette teada. Ent siis tuli näriv rahutus tagasi. Kus oli Luca Brasi?

3. peatükk

Kui juht kaasa arvata, istus autos koos Hageniga neli meest. Ta paigutati tagaistmele nende kahe mehe vahele, kes tänaval olid ilmunud ta selja taha. Sollozzo istus ees. Hagenist paremal pool olev mees surus Hageni kaabu nii sügavale silmile, et ta enam midagi ei näinud. "Ära katsugi suud paotada," käsutati Hagenit.

Sõit oli lühike, mitte üle kahekümne minuti, ent kui nad autost väljusid, ei tundnud Hagen ümbrust ära, sest vahepeal oli läinud pimedaks. Ta juhiti kuhugi keldrikorterisse ja sunniti istuma sirge-korjuselisele köögitoolile. Sollozzo istus teisele poole köögilauda otse tema vastu. Tema tõmmul näol oli eriti kiskjalik ilme.

"Ma ei taha teid hirmutada," ütles ta. "Ma tean, et te ei kuulu perekonna musklimeeste hulka. Ma tahan, et te aitaksite Corleonesid ja aitaksite ka mind."

Hageni käed värisesid, kui ta sigareti suhu torkas. Üks meestest tõi lauale pudeli rukkiviskit ja ulatas talle lonksu portselankohvitassis. Hagen neelas kõrvetava vedeliku tänulikult alla. See lõpetas käevärina ja viis nõrkuse jalgadest.

"Teie boss on surnud," ütles Sollozzo. Ta vakatas, olles üllatunud pisaratest, mis purskusid Hageni silmist. Siis ta jätkas: "Me saime ta kätte kontori ees, tänaval. Nii kui ma teate kätte sain, korjasin ma üles teid. Te peate sõlmima rahu minu ja Sonny vahel."

Hagen ei vastanud. Teda üllatas omaenda südamevalu. Ja maha-jäätusetunne, mis oli segatud surmahirmuga. Sollozzo rääkis edasi: "Sonny oli minu üritusest ülimalt huvitatud. Õigus? Te teate samuti, et see on nupukas ettevõte. Narkootikumid on tulevikuäri. Selles on niipalju raha, et igaüks võib paari aastaga rikkaks saada. Don oli vanameelne, tema ajad on möödas, kuid tema seda ei mõistnud. Nüüd on ta surnud, miski ei too teda tagasi. Ma olen valmis sõlmima uut kokkulepet, ma soovin, et te veenaksite Sonnyt sellega soostuma."

Hagen ütles: "Teil pole mingeid šansse. Sonny paneb kõik mängu, et teid kätte saada."

Sollozzo tõrjus kannatamatult: "Säärane on ainult tema esialgne reaktsioon. Te peate talle aru pähe panema. Minu taga seisab kogu Tattaglia perekond kõigi oma inimestega. Ülejäänud New Yorgi pe-

rekonnad teevad kõik võimaliku, et meievahelist täiemõõdulist sõda ära hoida. Meie sõda tekitaks kahju neile ja nende ärile. Kui Sonny kokkuleppega kaasa läheb, leiavad ülejäänud perekonnad, et see pole nende asi — isegi doni vanimad sõbrad on sama meelt."

Hagen põrnitses oma käsi, vaevumata vastama. Sollozzo jätkas veenmist. "Don oli hakanud vigu tegema. Vanadel headel aegadel poleks ma iialgi talle ligi pääsenud. Teised perekonnad ei usalda teda, sest ta tegi teist oma consigliori, kuigi te pole isegi itaallane, rääkimata sitsiillasest. Kui läheb üleüldiseks madinaks, litsutakse Corleone perekond laiaks ja igaüks on kaotaja, mina kaasa arvatud. Ma vajan perekonna poliitilisi kontakte isegi rohkem kui raha. Nii et rääkige Sonnyga, rääkige caporegime'dega: te väldite suure verevalamise."

Hagen sirutas oma portselantassi uue viski järele. "Ma püüan," ütles ta. "Kuid Sonny on kangekaelne. Ja isegi Sonny pole võimeline taltsutama Lucat. Teil tasub muret tunda Luca pärast. Minulgi tuleb karta Lucat, kui ma teie ettepanekuga kaasa lähen."

Sollozzo sõnas vaikselt: "Mina kannan hoolt Luca eest. Teie kandke hoolt Sonny ja ülejäänud kahe poju eest. Kuulge, te võite neile öelda, et Freddie oleks võinud täna saada kuuli koos vanamehega, kuid minu meestel oli range käsk teda mitte tulistada. Ma ei tahtnud rohkem vihavaenu kui vajalik. Te võite seda neile öelda, Freddie on elus tänu mulle."

Lõpuks hakkas Hageni mõistus tööle. Esmakordselt hakkas ta uskuma, et Sollozzo ei kavatse teda tappa või pantvangiks võtta. Läbi tema keha hoovav äkiline kergendustunne pani ta häbist punastama. Sollozzo jälgis teda mõistva muigega. Hagen hakkas juurdlema. Kui ta keeldub Sollozzo plaani toetamast, võidakse ta tappa. Ent siis sai ta äkki aru, et Sollozzo loodab temalt üksnes plaani ettekandmist, nagu on kohustatud toimima iga ametiülesannetesse vastutustundlikult suhtuv consigliori. Asja üle järele mõeldes mõistis ta, et Sollozzol oli õigus. Piiramatu sõda Tattagliate ja Corleonede vahel tuleb iga hinna eest ära hoida, Corleorted peavad matma oma surnud ja asja unustama, sõlmides tehingu. Ja kui tuleb õige aeg, võivad nad Sollozzole kätte maksta.

Kuid üles vaadates sai ta aru, et Sollozzo teadis täpselt, mida ta mõtles. Türklane muigas. Äkki turgatas Hagenile pähe: mis on saanud Luca Brasist, et Sollozzo on nii muretu? Kas Luca oli teinud sobingu? Tal oli meeles, et õhtul, mil don Corleone oli Sollozzo ettepaneku tagasi tõrjunud, oli Luca kutsutud kabinetti eravestluseks doniga. Praegu polnud aega muretseda niisuguste üksikasjade üle. Tal oli vaja pääseda Corleone perekonna Long Beachi kindluse turvalisusse. "Ma

teen oma parima," ütles ta Sollozzole. "Ma arvan, et teil on õigus, isegi don soovitaks meil nii toimida."

Sollozzo noogutas tõsiselt. "Hüva," ütles ta. "Mulle ei meeldi verevalamine, ma olen ärimees ja veri maksab liiga palju raha." Sel hetkel helises telefon ja üks Hageni selja taga istuv mees läks vastama. Ta kuulasja ütles siis lühidalt: "Okei, ma ütlen talle." Ta riputas toru hargile, läks Sollozzo juurde ja sosistas midagi Türklasele kõrva. Hagen nägi, kuidas Sollozzo kahvatus ja tema silmad hakkasid raevust välkuma. Ta ise tundis hirmujudinaid. Sollozzo vahtis teda kaalutles vait ja äkki taipas Hagen, et teda ei lastagi vabaks. Et oli juhtunud midagi, mis võib tähendada tema surma. Sollozzo ütles: "Vanamees on ikka veel elus. Viis kuuli naha vahel —ja ta on ikkagi elus." Ta kehitas alistunult õlgu. "Ebaõnn," sõnas ta Hagenile. "Minu ebaõnn, teie ebaõnn."

4. peatükk

Kui Michael Corleone saabus oma isa majja Long Beachis, leidis ta, et puiestiku kitsas sissepääs oli tõkestatud ahelaga. Puiestik ise oli kaheksa maja laternaist hästi valgustatud, kaarduva tsementkõnnitee äärde oli pargitud vähemalt kümmekond autot.

Kaks meest, keda ta ei tundnud, nõjatusid ahela vastu. Üks neist küsis Brooklyni murdes: "Kes sina oled?"

Ta vastas. Lähimast majast tuli välja veel üks mees, kes piilus talle näkku. "See on doni poju," ütles ta. "Ma saadan ta sisse." Mike järgnes mehele isa majja, kuhu tema koos saatjaga lasksid läbi kaks uksel valvavat meest.

Maja näis olevat täis inimesi, keda ta ei tundnud — vähemalt seni, kuni ta astus elutuppa. Michael märkas Tom Hageni naist Theresat, kes sigaretti suitsetades istus jäigalt diivanil. Tema ees kohvilaual oli viskiklaas. Diivani teises otsas istus kogukas Clemenza. Caporegi-me näoilme oli kinnine, kuid ta higistas ja sigar tema käes oli ilast mustunud.

Clemenza tõusis ta kätt suruma ja pomises lohutavalt: "Su ema on haiglas isa juures, don tuleb kindlasti puhtalt välja." Ka Paulie Gatto tõusis kätt suruma. Michael vaatas talle uudishimulikult otsa. Ta teadis, et Paulie oli isa ihukaitsja, kuid ei teadnud, et sel päeval oli Paulie haiguse pärast koju jäänud.Ta tajus Paulie kõhnas tõmmus näos pinget. Ta teadis Gatto reputatsiooni väga kiire mehena, kes oskas delikaatsed asjad ära korraldada ilma komplikatsioonideta. Ometi oli ta täna oma kohuse täitmata jätnud. Ta märkas toanurgas veel mitut meest, kuid neid ta ei tundnud. Need ei olnud Clemenza mehed. Michael seadis faktid kokku ja taipas: Clemenza ja Paulie olid kahtlusealused. Arvates, et Paulie oli kohapeal olnud, küsis ta tuhkrunäoliselt noormehelt: "Mis on Freddie'ga? On ta okei?"

"Doktor tegi talle süsti," ütles Clemenza. "Ta magab."

Michael astus Hageni naise juurde ja kummardus alla ta põske suudlema. Nad olid alati teineteisele meeldinud. Ta sosistas: "Ära muretse, küll Tom puhtalt välja tuleb. Oled sa juba Sonnyga rääkinud?"

Theresa liibus hetkeks tema vastu ja raputas pead. Ta oli habras, väga kena naine, pigem ameeriklanna kui itaallanna välimusega, kuid

väga murelik. Michael võttis tal käest kinni, tõmbas ta diivanilt üles ja juhatas isa nurgakabinetti.

Laua ääres tugitoolis lesis Sonny, ühes käes kollane märkmeplokk, teises pliiats. Ainus mees toas peale tema oli caporegime Tessio, kelle Michael ära tundis. Ta mõistis otsekohe, et need majas viibivad võõrad on Tessio mehed, kes moodustasid uue paleevahtkonna. Ka Tessiol olid käes märkmik ja pliiats.

Kui Sonny nägi neid sisenemas, tõusis ta laua tagant üles ja embas Hageni naist. "Ära muretse, Theresa," ütles ta. "Torn on okei. Nad lihtsalt annavad talle üle oma ettepanekud, siis lasevad nad ta lahti. Ta ei tegele operatsioonidega, ta on vaid meie advokaat. Kellelgi pole põhjust talle liiga teha."

Ta jättis Theresa, ja Michaeli üllatuseks sai ka tema kallistuse ja põsesuudluse osaliseks. Ta tõukas Sonny eemale ja ütles muiates: "Pärast seda, kui ma olen harjunud

sinu käest kolki saama, pean ma siis nüüd sellega harjuma?" Noorpõlves olid nad sageli kakelnud.

Sonny kehitas õlgu. "Kuule, poju, ma olin mures, kui ma sind sealt matsilinnast kätte ei saanud. Mitte et ma oleksin karvavõrdki kahetsenud, kui nad su maha oleksid nottinud. Mulle ei meeldi lihtsalt mõte, et ma pean niisugust uudist vanaprouale teatama. Mul juba tuli teatada papaga juhtunust."

"Kuidas ta selle vastu võttis?" küsis Michael.

"Hästi," vastas Sonny. "Ta on seda varemgi üle elanud. Mina samuti. Sina olid tookord liiga noor selleks, et aru saada, kui sa aga suuremaks kasvasid, läksid asjad juba üsna libedalt." Ta tegi pausi ja ütles siis: "Ta on vanamehe juures haiglas. Küllap vana end välja veab."

"Mis oleks, kui läheksime samuti haiglasse?" päris Michael.

Sonny raputas pead ja tähendas kuivalt: "Mina ei saa sellest majast lahkuda enne, kui kõik on möödas." Telefon helises. Sonny võttis toru ja kuulas pingsalt. Kuni Sonny oli telefoniga seotud, astus Michael laua äärde ja heitis pilgu kollasesse märkmikku, mida oli kasutanud Sonny. Sinna oli kirja pandud seitse nime. Esimesed kolm olid Solloz-zo, Phillip Tattaglia ja John Tattaglia. Äkitselt koitis Michaelile täie selgusega, et ta oli seganud Sonnyt ja Tessiot tapmisele kuuluvate meeste nimekirja koostamisel.

Kui Sonny toru hargile pani, ütles ta Theresa Hagenile ja Michaelile: "Kas te kaks ei võiks oodata väljas? Meil on vaja Tessioga üks asi lõpetada."

Hageni naine päris: "Kas see telefonikõne puudutas Torni?" Ta küsis seda meeleheitliku vaprusega, ehkki ise nuuksus hirmust. Sonny

pani talle käe ümber piha ja juhtis ta ukse juurde. "Ma vannun, et temaga on kõik okei," sõnas Sonny. "Oota elutoas. Ma tulen kohe, kui midagi teada saan." Ta sulges naise järel ukse. Michael oli vahepeal istunud suurde nahktugitooli. Sonny heitis talle järsu pilgu, kuid läks ja istus tagasi laua taha.

"Püsi lähedal, Mike," ütles ta. "Sa saad kuulda asju, mis sulle ei meeldi."

Michael süütas sigareti. "Ma võin sind sellest supist välja aidata."

"Ei aita sa midagi," tõrjus Sonny. "Vana saab maruvihaseks, kui ma lasen sul end sellesse mässida."

Michael kargas püsti ja käratas: "Sa viimane kaabakas, ta on ju minu isa! Kuidas sa kujutad ette, et ma teda ei aita? Ma saan aidata. Mul pole vaja joosta tänavale ja kukkuda inimesi kõmmutama, ent aidata saan ma sellegipoolest. Lõpeta minu kohtlemine, nagu oleksin ma su vennatita. Ma olen olnud sõjas ja saanud haavata, kas sa seda ei mäleta? Ma olen tapnud nii mõnegi japsi. Kui sa kellegi maha koksad — kas sa arvad, et ma selle peale minestan?"

Sonny näkku ilmus irve: "Okei, jää siia. Sa Võid telefoni valvata." Ta pöördus Tessio poole. "Äsjane telefonikõne andis mulle vajalikud andmed." Uuesti Michaeli otsa vaadates jätkas ta: "Keegi pidi vanamehe sisse vedama. See võis olla Clemenza, ent see võis olla ka Paulie Gatto, kes täna väga sobivalt haigeks jäi. Mul on nüüd vastus käes. Vaatame, kui palju nuppu on sul, kolledžipoju. Kumb neist lasi end Sollozzol ära osta?"

Michael laskus tagasi tugitooli ja püüdis lõdvestuda. Ta mõtles kõik hoolikalt läbi. Clemenza oli Corleone perekonna struktuuris caporegime. Don Corleone oli teinud temast miljonäri ja viimased kakskümmend aastat olid nad olnud lähedased sõbrad. Talle kuulus üks mõjukamaid kohti organisatsioonis. Mida võis Clemenza saavutada doni

reetmisega? Rohkem raha? Ta oli piisavalt rikas... kuigi, tõsi jah, inimesed on ahned. Rohkem võimu? Kättemaksu mõne kujuteldava solvangu või halvakspanu eest? Selle eest, et Hagenist oli tehtud consiglioril Või oli mängus hoopis ärimehelik arvestus, et Sollozzo jääb lõpuks peale? Ei, polnud võimalik, et Clemenza oli reetur: samas tabas Michael end nukralt mõttelt, et võimatuks pidas ta seda üksnes seepärast, et ta ei soovinud Clemenza surma. Kui Michael oli alles kasvueas, oli see paks mees alati talle kinke toonud ja teda vahel välja viinud, kui don ise oli liiga hõivatud. Nüüd ei suutnud ta uskuda, et Clemenza võis olla süüdi reetmises.

Michael suunas mõtte Paulie Gatto peale. Paulie pole veel saanud rikkaks. Temast oldi heal arvamusel, tema tõus organisatsioonis

oli kindel, kuid selleks pidi ta ohverdama omajagu aega nagu iga teinegi.

Kuid nagu noortele omane, võis teda kannustada läbematu võimuiha. Jah, see pidi olema Paulie. Ent kohe tuli Michaelile meelde, et kuuendas klassis olid nad Paulie'ga olnud klassivennad, ja ta soovis, et ka Paulie ei oleks äraandja.

Ta raputas pead: "Nad kumbki pole reeturid." Kuid niiviisi ütles ta vaid seepärast, et Sonnyl pidi tema enda kinnitust mööda vastus niikuinii teada olema. Kui tulnuks hääletada, oleks ta hääletanud Paulie süüdlaseks.

Sonny muigas. "Ära pabista," sõnas ta. "Clemenza on okei. See on Paulie."

Michael märkas Tessio kergendust. Caporegrime^a kuulus tema poolehoid Clemenzale. Pealegi tegi see, kui reetmine ei ulatunud nii kõrgele, olukorra märksa lihtsamaks. Tessio ütles nagu muuseas: "Siis võin ma oma inimesed homme koju saata?"

Sonny vastas: "Ülehomme. Ma ei taha, et keegi sellest varem teada saab. Kuule, ma tahan vennaga perekonnaasju arutada, jutt on isiklik. Ehk ootad väljas elutoas? Me võime lõpetada oma nimekirja hiljem. Sa võtad selle ette koos Clemenzaga."

"Jah, muidugi," ütles Tessio ja väljus.

"Miks sa oled kindel, et reetur on Paulie?" päris Michael.

Sonny selgitas: "Meil on omad inimesed telefonikompaniis ja nad võtsid üles kõik Paulie sissetulnud ja väljaläinud kõned. Clemenza omad samuti. Nendel kolmel päeval, mis Paulie oli sel kuul haige, helistati talle telefoniputkast, mis seisab isa kontori vastas. Täna jälle. Ilmselt kontrolliti, kas Paulie tuleb välja või on keegi tema asemele saadetud. Või mõnel muul põhjusel, see on ükskõik." Sonny kehitas õlgu. "Jumal tänatud, et see oli Paulie. Clemenzat läheb meil hädasti tarvis."

Michael küsis kõhklevalt: "Kas nüüd läheb üldiseks sõjaks?"

Sonny kulm tõmbus kortsu: "Mina igatahes kavatsen tegutsema hakata niipea, kui Torn kohale jõuab. Kuni vana muud käsku ei anna."

Michael küsis: "Miks sa siis ei oota, kuni vana oma arvamuse välja ütleb?"

Sonny silmitses teda uudishimulikult: "Mismoodi sa küll need lahingumedalid teenisid? Me oleme võetud sihikule, meil ei jää muud üle, kui hakata võitlema. Ainult ma kardan, et nad ei lase Tomi lahti."

Michael imestas: "Miks mitte?"

Sonny seletas kannatlikult: "Nad nabisid Tomi kinni, sest nad arvasid, et vana on surnud ja nad võivad sõlmida minuga tehingu,

Tom aga on esialgu läbirääkimiste korraldaja, kes annab edasi nende ettepaneku. Nüüd nad mõistavad, et kuna vana on elus, ei tule kokkuleppest minuga midagi väljaja

seepärast pole neil Tornist enam mingit kasu. Nad võivad ta vabaks lasta või maha koksata, sõltuvalt sellest, mis Sollozzole parajasti meeldib. Kui nad Tomi ära koristavad, näitab see, et nad on meie minemapühkimiseks kõigeks valmis."

Michael päris vaiksel häälel: "Mis sundis Sollozzot arvama, et ta võib sinuga tehingu sõlmida?"

Sonny näkku tõusis punaja hetkeks jäi ta vastuse võlgu. Seejärel tunnistas ta: "Meil oli mõne kuu eest kohtumine, Sollozzo tuli meie juurde oma uimastiettepanekuga. Vana saatis ta pikalt. Kuid mina pruukisin seal pisut üleliia suud: näitasin, et minule tehing meeldib. See oli muidugi absoluutne viga. Kui üldse on miski, mida vana on mulle alatasa pähe tagunud, siis see on õpetus mitte kunagi teha midagi niisugust — lasta võõrastel teada saada lahkhelidest perekonnas. Nii arutleski Sollozzo, et kui vanamehest lahti saada, tuleks mul koos temaga paratamatult narkootikumide peale minna. Kui vana on surnud, kahaneb perekonna võim vähemalt poole peale. Mul tuleks elu eest rabelda, et säilitada kogu see äri, mis vana on püsti pannud. Ja see, et ta vana surmata kavatses, oli puhtal kujul äriasi, selles polnud mingit isiklikku vaenu. Mis puutub ärisse, siis läheksin ma temaga tõesti kaasa. Ta muidugi ei laseks mind endale kuigi lähedale — igaks juhuks. Kuid ta teab, et kui ma tehingu vastu võtan, ei lase teised perekonnad mul mõne aasta pärast mingil juhul ainuüksi kättemaksuks sõda alustada. Pealegi on tema seljataga Tattaglia perekond."

"Mis sa oleksid teinud, kui neil oleks õnnestunud vana ära koristada?"

Sonny vastas pikemalt arutamata: "Sollozzo on sama hea kui laip. Ma ei hooli sellest, mis see maksma läheb. Ma ei kohku tagasi, isegi kui mul tuleks kõigi viie New Yorgi perekonnaga karvupidi kokku minna. Minu poolest mingu või kõik hukka — meie kaasa arvatud."

Michael tuletas vaikselt meelde: "Papa nii ei oleks toiminud."

Sonny tegi ägeda liigutuse: "Ma tean, et ma pole nii kõva mees nagu tema. Kuid ma ütlen sulle üht ja tema kinnitaks seda ka: kui asi läheb tegelikuks madinaks, võin ma tegutseda nagu iga teinegi, eriti lähimaa pealt. Sollozzo on sellest teadlik, samuti teavad Clemenza ja Tessio. Ma panin esimesed laibad kirja, kui olin üheksateistkümneaastane; siis tuli perekonnal viimati sõdida, ja minust oli vanale palju abi. Nii et praegu ma ei närvitse. Ja niisuguses asjas on kõik trumbid meie perekonna käes. Ainus, mida vajan, on ühendust saada Lucaga."

Michael päris uudishimulikult: "Kas Luca on nii kõva käsi, nagu räägitakse? On ta tõesti nii hea?"

Sonny noogutas. "Ta on omaette klass. Ma panen ta kolme Tattaglia jälile. Sollozzo võtan ma enda peale."

Michael niheles oma tugitoolis. Ta silmitses vanemat venda. Ta teadis, et Sonny oli vahel metsik, kuid üldiselt heasüdamlik. Täitsamees. Selline jutt kõlas tema suus ebaloomulikult, ja nimekiri, mille ta oli koostanud, ajas judinad naha vahele — ta kavatses lasta inimesi hukata nagu mõni äsja kroonitud Rooma keiser. Michael tundis head meelt, et tegelikult ta ei kuulunud siinse seltskonna hulka. Et isa oli ellujäänud, polnud tal vaja kättemaksuks asjasse sekkuda. Ta aitab vaid asjad korda ajada, vastab telefonikõnedele ning teeb virgatsitööd. Sonny ja vana seisavad ise enda eest, eriti kui Luca on nende seljataga.

Samal hetkel kuulis ta elutoas naisterahva karjatust. Püha Kristus, see tundus olevat Tomi naine! Michael tormas ukse juurde ja lõi selle lahti. Elutoas olid kõik jalule karanud. Ja diivani ees hoidis There-sat embuses hämmeldunud näoga Tom Hagen. Theresa nuuksus, ja Michael taipas, et ta oli kuulnud rõõmukarjet. Tom Hagen vabastas naise käed enda ümbert ja pani ta tagasi diivanile istuma. Ta naeratas Michaelile süngelt: "Rõõm sind näha, Mike. Tõesti rõõm." Tä kõndis kabinetti, heitmata enam ühtki pilku oma endiselt nuuksuvale naisele. Ta pole asjata kümme aastat elanud Corleone perekonna keskel, mõtles Michael veidralt uhkust tundes. Midagi vanamehest oli Tornile külge hakanud — nii nagu Sonnyle või talle endalegi, pidi ta üllatusega möönma.

5. peatükk

Oli peaaegu kell neli hommikul ja nad istusid kõik koos kabinetis — Sonny, Michael, Tom Hagen, Clemenza ja Tessio. Theresa Hagen oli keelitatud naabermajja koju minema. Paulie Gatto ootas ikka veel elutoas. Ta ei teadnud, et Tessio mehed olid saanud käsu teda mitte silmist lastaja takistada tal lahkumast.

Tom Hagen andis edasi Sollozzo pakutud tehingu. Ta jutustas, et kui Sollozzo oli saanud teada, et don on siiski elus, oli esialgu päris selge, et ta kavatses Hagenit tappa. Hagen irvitas. "Kui mul kunagi tuleks esineda kaitsekõnega Ülemkohtu ees, ei teeks ma seda paremini, kui ma tegin seda täna Türklase ees. Ma veensin teda, et võin perekonna kallutada tehingut sõlmima isegi sellele vaatamata, et don on elus. Ma ütlesin, et võin sinu, Sonny, ümber oma sõrme mässida. Rääkisin, millised semud me lapsepõlves olime. Ja ära vihastu, kuid ma panin ta uskuma, et võib-olla sulle polegi eriti vastumeelne vana amet üle võtta, andku jumal mulle andeks." Ta naeratas vabandavalt Sonnyle, kes tegi žesti, mis tähendas, et ta sai asjast aru ja selle pärast muretseda pole vaja.

Michael, kes istus sügavas tugitoolis, telefon käe ulatuses, jälgis mõlemat meest. Kui Tom oli tuppa sisenenud, oli Sonny tormanud teda sülelema. Pisikese kadedustorkega taipas Michael, et mitmel viisil olid Sonny ja Tom Hagen omavahel lähedasemad, kui ta ise iial oma vennale olla sai.

"Asugem asja juurde," ütles Sonny. "Me peame tegevusplaani koostama. Vaadake seda nimekirja, mis me Tessioga tegime. Tessio, anna oma eksemplar Clemenzale."

"Kui me plaane koostame," ütles Michael, "peaks Freddie siin viibima."

Sonny ütles süngelt: "Freddie'st pole meil mingit abi. Doktor ütleb, et ta on nii raskes šokiseisundis, et vajab täielikku puhkust. Mina ei saa sellest aru. Freddie on olnud alati küllalt külma kõhuga poiss. Arvatavasti oli vanamehe maharabamine tema jaoks raske seedida, ta on doni alati jumalaks pidanud. Freddie pole selline nagu meie sinuga, Mike."

Hagen sekkus kiiresti. "Okei, jätke Freddie mängust välja. Jätke ta välja kõigest, absoluutselt kõigest. Sina, Sonny, peaksid seni, kuni

kõik on möödas, siin majas püsima. Ma mõtlen, et sa ei tohiks siit jalgagi välja tõsta. Siin oled sa ohutus paigas. Ära Sollozzot alahinda, ta on kindla peale pezzonovante, kõva kaliibri mees. Kas haigla on kaitstud?"

Sonny noogutas. "Võmmid on selle rõngasse võtnud ja ma panin meie inimesed kogu aja papit külastama. Mis sa sellest nimekirjast arvad, Tom?"

Hagen silmitses kulmu kortsutades nimekirja. "Püha taevas, Sonny, sa võtad seda asja tõesti isikliku solvamisena. Don peaks seda puhtäriliseks lahkheliks. Sollozzo on kõige võti. Korista Sollozzo äraja kõik asub oma kohale. Sul pole vaja minna Tattagliasid jahtima."

Sonny vaatas otsa oma kahele caporegime'\e. Tessio kehites õlgu: "Asi on keeruline." Clemenza vaikis.

Seepeale ütles Sonny Clemenzale: "Ühe asja võime me ilma vaidlemiseta korda ajada. Paulie't ma enam näha ei taha. Pane ta esimesena nimekirja." Paks caporegime noogutas.

Hagen päris: "Mida on kuulda Lucast? Paistis, et Sollozzo Luca pärast muret ei tundnud. See teeb aga minu murelikuks. Kui Luca on meid maha müünud, oleme tõesti hädas. See on esimene asi, mis tuleb selgeks teha. Kas keegi on temaga ühendust saanud?"

"Ei," ütles Sonny. "Ma olen helistanud talle kogu öö. Võib-olla tal on lind."

"Ei saa olla," ütles Hagen. "Ta ei maga kunagi libuga. Kui ta on asjaga valmis saanud, läheb ta alati koju. Mike, jätka talle helistamist, kuni saad vastuse." Michael võttis kuulekalt telefonitoru ja valis numbri. Ta kuulis, kuidas telefon teises otsas helises, kuid keegi ei vastanud. Lõpuks pani ta toru ära. "Proovi iga viieteistkümne minuti järel," soovitas Hagen.

Sonny oli kannatamatu. "Okei, Tom, sina oled consigliori, mis oleks, kui sa annaksid pisut nõu? Mida me üldse peaksime sinu arvates ette võtma?"

Hagen valas endale laual olevast viskipudelist. "Me peame Solloz-zoga läbirääkimisi, kuni su isa on võimeline juhtimist üle võtma. Me võime, kui vaja, isegi tehingu sõlmida. Kui su isa voodist välja pääseb, ajab ta kogu asja kordaja kõik perekonnad tulevad temaga kaasa."

Sonny lausus vihaselt: "Sa arvad, et ma ei saa selle Sollozzo-selliga hakkama?"

Tom Hagen vaatas talle otse silma. "Sonny, kindlasti oled sa võimeline temast jagu saama. Corleone perekonnal on piisavalt jõudu. Sul on siin Clemenza ja Tessio ja kui peaks minema üldiseks sõjaks, võivad nad püssi alla panna tuhat meest. Kuid lõpuks oleks kogu Idarannik

varemeis ja kõik teised perekonnad süüdistaksid Corleonesid. Me hangime endale hulga vaenlasi. Ja sinu isa pole niisugusest asjast kunagi pidanud."

Sonnyt jälgiv Michael leidis, et vend neelas selle pilli üsna hästi alla. Kuid siis ütles Sonny Hagenile: "Ent kui vana peaks surema — mida soovitad sa siis, consigliori?"

Hagen sõnas vaikselt: "Ma tean, et sa seda ei teeks, kuid mina soovitaksin sul sõlmida Sollozzoga tõeline uimastitehing. Ilma sinu isa poliitiliste kontaktideta ja isikliku mõjuta kaotab Corleone perekond poole oma jõust. Kui sinu isa on läinud, võivad muud New Yorgi perekonnad kalduda Tattagliate ja Sollozzo toetamisele, et lihtsalt ära hoida pikka laostavat sõda. Kui su isa sureb, sõlmi tehing. Siis oota ja vaata, mis edasi saab."

Sonny läks viha pärast näost valgeks. "Sul on seda lihtne rääkida, ega nad sinu isa ei tapnud."

Hagen sõnas kiiresti j a uhkelt: "Ma olen talle olnud niisama hea poeg kui sina või Mike, võib-olla paremgi. Ma ütlesin sulle oma professionaalse arvamuse. Isiklikult eelistaksin ma kõik need lurjused teise ilma saata." Tema häälest kostnud siiras tunne tegi Sonny le häbi, ta vabandas: "Kristuse nimel, Tom, ma ei mõelnud seda niimoodi." Tegelikult oli ta mõelnud küll. Veri on veri, ja miski pole sellega võrdne.

Sonny pidas mõne aja omaette aru, teised seisid hämmeldunud vaikuses. Siis Sonny ohkas ja hakkas rahulikult rääkima. "Okei, me püsime paigal, kuni vana meile juhtnöörid annab. Kuid, Tom, ma tahan, et ka sina siin püsiksid. Ära riski, Mike, ole ettevaatlik, ehkki ma ei usu, et isegi Sollozzo isiklikku perekonda sõtta segab. Siis oleksid kõik tema vastu. Kuid ole ettevaatlik. Tessio, sina hoiad oma inimesed reservis, kuid las"nad nuusivad linnas ringi. Clemenza, kui sa oled Paulie Gatto asja korda ajanud, tood sa oma mehed siia majja ja puiestikku Tessio inimeste asemele. Tessio, haiglasse jäta oma mehed siiski alles. Tom, hommikul alusta kõigepealt telefoni või virgatsi kaudu läbirääkimisi Sollozzo ja Tattagliatega. Mike, sina võtad homme paar Clemenza meest ja lähed Luca poole ning ootad seal seni, kuni ta välja ilmub või teed kindlaks, kus pagana põrgus ta küll viibib. See hull võib pärast uudiste kuulmist omapead alustada jahti Sollozzole. Ma ei usu, et ta võis astuda oma doni vastu — ükskõik, mis Türklane poleks ka pakkunud."

Hagen tähendas vastumeelselt: "Võib-olla siiski vältida Mike'i otsest segamist sellesse?"

"Õige," ütles Sonny. "Unusta see ära, Mike. Pealegi on mul sind vaja siin, majas, telefoni juures. See on tähtsam."

89

'Michael ei öelnud sõnagi. Ta tundis end ebamugavalt, peaaegu häbistatult, ning Clemenzal ja Tessiol oli nii läbitungimatu näoilme, et ta oli veendunud: nad varjavad oma põlgust. Ta võttis telefonitoru ja valis Luca Brasi numbri, hoides toru kõrva ääres ning kuulates, kuidas telefon heliseb ja heliseb.

6. peatükk

Peter Clemenza magas sel ööl halvasti. Hommikul tõusis ta vara üles ja tegi endale ise hommikueine, mis koosnes klaasitäiest greibimahlast, paksust genua salaami lõigust ja itaalia leivast, mida hommikuti ikka veel koju kätte toodi nagu vanadel headel aegadel. Siis jõi ta suure portselankruusi täie kuuma kohvi, mis oli tembitud aniisi viinaga. Vanas vannimantlis ja punastes toatuhvlites mööda maja ringi paterdades mõtles ta juba päevatööle, mis tuli täna ära teha. Õhtul oli Sonny Corleone teinud üpris selgeks, et Paulie Gattoga tuleb asi viivitamatult jutti ajada. Seda tuleb teha täna.

Clemenza oli murelik. Mitte sellepärast, et Gatto oli olnud tema protežee, kuid osutunud äraandjaks. See ei seadnud kahtluse alla caporegime pädevust. Lõppude lõpuks oli Paulie' päritolu täiuslik. Ta oli pärit sitsiilia perekonnast, kasvanud üles samas ümbruses, kus Corleonede lapsed, oli koguni käinud doni ühe pojaga koos koolis.
Ta oli igal arengutasandil saanud õige kasvatuse. Teda oli proovitud ja leitud, et tal ei jää midagi puudu. Ja pärast seda, kui ta oli saanud "kätt proovida", oli perekond taganud talle hea elatise — teatud protsendi ühes East Side'i kihlvedudeäris ja sinekuuri ametiühingu palgalehel. Clemenza oli teadlik, et Paulie Gatto täiendas oma sisse-
tulekuid kõrvalt palgatud püstolimehena, mis oli perekonna reeglite vastane tegevus, kuid eks seegi näidanud mehe väärtust. Säärast reeglite rikkumist peeti südiduse tunnuseks — sõdib ju hea traavelgi
rakmete vastu.

Ja Paulie polnud oma kõrvalhüpetega kunagi pahandusi tekitanud. Need olid alati hoolikalt planeeritud ja minimaalse riskiga ellu viidud, ilma et keegi õieti viga oleks saanud: kolme tuhande dollari suurune hüvis Manhattani valmisriietekaubamajas, veel

üks väike palgalahter Brooklyni aguli nõudekaupluses. Noorel mehel läheb ju alati vaja taskuraha. See kõik oli loomulik. Kes võis iial aimata, et Paulie Gatto osutub reeturiks?

Tegelikult tegi Peter Clemenza tol hommikul murelikuks üks hal-dusprobleem. Gatto hukkamine oli tühiasi. Probleem seisnes hoopis selles, kelle peab caporegime valima reameeste hulgast ja tooma Gatto asemel perekonda. See oli tähtis edutamine, mees pidi olema

kõvakäeline ja nupukas. Ta pidi olema usaldusväärne, mitte selline, kes hätta sattudes politseile kõik välja laob — hästi läbi imbunud omerta'st, Sitsiilia vaikimisseadusest. Ja missugune teenistus tagatakse sellele mehele tema uute kohustuste eest? Clemenza oli mitu korda rääkinud donile, et ihukaitsjale tuleks tasuda paremini — mees on ju eesliinil, kui midagi juhtub —, kuid don oli alati ta kuu peale saatnud. Kui Paulie oleks teeninud rohkem raha, oleks ta võib-olla riukalise Türklase peibutustele vastu pannud.

Lõpuks ahendas Clemenza kandidaatide nimekirja kolme meheni. Esimene oli musklimees, kes töötas värviliste mängupõrgupidajatega Harlemis, ääretult tugevajõuline ja lihaseline sell, kel ometi oli tugev isiklik sarm, nii et ta võis inimestega hästi läbi saada, kuid vajaduse korral neile siiski hirmu nahka ajada. Pärast pooletunnist kaalutlemist tõmbas Clemenza ta nime siiski maha. See mees oli liiga suur semu mustadega, mis viitas teatud puudustele tema iseloomus. Pealegi oli liiga raske leida asendust tema praegusele ametikohale.

Teine mees, kelle Clemenza juba peaaegu välja valis, oli väga töökas poiss, kes teenis organisatsiooni andunud usinuse ja ustavusega. See mees oli maksmata jäetud arvete
2 sissenõudja, keda kasutasid perekonna litsentsiga tegutsevad Manhattani liigkasuvõtjad. Ta oli alustanud kihlvedudekorraldaja jooksupoisina. Ent kui järele mõelda, ta polnud veel valmis nii tähtsaks edutamiseks.

Lõpuks jäi Clemenza valik peatuma Rocco Lamponel. Lamponel oli olnud perekonnas lühike, kuid silmatorkavalt edukas õpipoisiaeg. Sõja ajal oli ta Aafrikas haavata saanud ja 1943. aastal demobiliseeritud. Noorte meeste nappuse tõttu oli Clemenza võtnud ta ametisse isegi hoolimata sellest, et ta polnud vigastustest veel täielikult paranenud ja kõndides silmatorkavalt lonkas. Clemenza oli kasutanud teda musta turu ja toiduaineladusid valvavate valitsusametnike sidemehena. Temast oli saanud kogu operatsiooni korraldaja. Clemenzale meeldis Rocco juures kõige rohkem tema hea otsustusvõime. Rocco jagas, et pole mingit mõtet liialdada vägivallaga asjus, mis ähvardasid vaid kenakese trahvi ja kuuekuulise vanglakaristusega — määratu suure kasumiga võrreldes tühine hind. Ta taipas otsekohe, et see on valdkond, kus pole vaja ränki ähvardusi, vaid piisab kergetest. Ta hoidis kogu operatsiooni tasasel käigul, mis oligi ainuõige poliitika.

Clemenza tundis kohusetundliku administraatori kergendust, kes on lahendanud keeruka personaliprobleemi. Jah, Rocco Lampone on see, kelle ta abiks võtab. Sest Clemenza oli otsustanud asja enda peale võtta — mitte selleks, et aidata noort, kogenematut meest oma "kätt proovida", vaid õiendada oma isiklikud arved Paulie Gattoga. Paulie

oli olnud tema protežee, ta oli edutanud Paulie't üle väärilisemate ja lojaalsemate inimeste peade, oli aidanud Paulie'l "kätt proovida" ja edutanud tema karjääri igal viisil.

Paulie polnud reetnud üksnes perekonna, ta oli reetnud omapadrone Peter Clemenza. See lugupidamatus tuli tagasi maksta.

Kõik muu oli juba korraldatud. Paulie Gattole oli antud juhtnöörid korjata ta üles kell kolm pärast lõunat — omaenda autoga, kus ei tohtinud olla midagi seadusevastast. Nüüd võttis Clemenza telefonitoru ja valis Rocco Lampone numbri. Ta ei öelnud, kes ta on. Ta lihtsalt sõnas: "Tule minu poole, mul on sulle ülesanne." Rahuldustundega pani ta tähele, et vaatamata varasele tunnile polnud Lampone hääl üllatunud või unine, ta lihtsalt vastas: "Okei." Tubli mees. Clemenza lisas: "Asjaga pole kiiret, söö hommikueinet ja lõunaoodet, enne kui minu juurde tuled. Kuid mitte hiljem kui kell kaks pärast lõunat."

Teisest otsast kostis veel üks lakooniline "okei" ja Clemenza pani toru ära. Ta oli juba oma meestele teatanud, et nad vahetaksid Corleone puiestikus välja caporegime Tessio mehed, nüüd pidid nad olema juba kohal. Tal olid võimekad alluvad ja ta ei sekkunud kunagi ise seda liiki mehaanilistesse operatsioonidesse.

Ta otsustas oma "Cadillaci" pesta. Ta armastas seda autot. See tekitas temas rahuliku õndsa uhkustunde; "Cadillaci" istmepolsterdus oli nii luksuslik, et vahel, kui ilm oli ilus, istus ta tunnikese autos, sest seal oli meeldivam viibida kui majas. Ja auto eest hoolitsemine aitas tal mõelda. Tal oli meeles, et Itaalias oli ta isa toiminud samamoodi eeslitega.

Clemenza töötas köetavas garaažis, sest ta vihkas külma. Ta mõtles välja oma plaani. Paulie'ga tuli olla ettevaatlik, see mees oli nagu rott, ta võis haista hädaohtu. Ja praegu oli tal kindlasti sitt püksis, sest vana oli ikka veel elus. Ta on peru nagu eesel, kel sipelgad saba all. Kuid Clemenza oli niisuguste olukordadega harjunud, need olid ta töös tavalised. Kõigepealt tuli tal leida hea põhjendus, miks on temaga kaasas Rocco. Teiseks, tal tuli leida kõigile kolmele usutav ülesanne.

Muidugi, kui täpne olla, seda kõike polnud üldse vaja. Paulie Gatto võidi tappa vähimagi tembutamiseta. Ta oli sisse piiratud, ta ei saanud põgeneda. Kuid Clemenza oli kindlalt veendunud, et väga tähtis on säilitada korralikke tööharjumusi ja kunagi ei tohi end karvavõrdki lõdvaks lasta. Iial ei või teada, mis võib juhtuda, ja lõppude lõpuks oli siin tegemist elu ja surma küsimusega.

Oma helesinist "Cadillaci" pestes harjutas Clemenza mõttes oma repliike ja näoilmeid. Ta on Paulie'ga järsk, nagu poleks ta temaga rahul. Nii tundliku ja kahtlustava mehe nagu Gatto lööb see rööpast

välja või teeb vähemalt ebakindlaks. Põhjendamatu sõbralikkus võiks teda ettevaatlikuks muuta. Kuid muidugi ei tohi olla liiga vihaselt järsk. See peab olema pigem hajameelne ärritus. Ja miks on Lampone kaasas? Paulie peaks seda väga kahtlaseks, eriti seda, et Lampone peab istuma tagaistmel. Paulie'le ei meeldiks olla abitult roolis, kui Lampone tal kuklas istub. Clemenza hõõrus innukalt "Cadillaci" kapotikaant. Keeruline lugu. Väga keeruline. Hetkeks hakkas ta arutama, kas mitte värvata veel üht meest, kuid laitis mõtte kohe maha. Aastate pärast võib tekkida situatsioon, kus ühel tema partnereist osutub kasulikuks tema vastu tunnistada. Kui tegemist on vaid ühe kaasosalisega, tähendaks see ühe mehe sõna teise vastu. Kuid teise kaasosalise sõna keeraks asja Clemenza kahjuks. Ei, ta jääb esialgse variandi juurde.

Clemenzat tegi rahutuks see, et hukkamine pidi olema "avalik". See tähendas, et surnukeha pidi leitama. Ta oleks hoopis rohkem eelistanud selle kadumist. (Tavaliseks

matusepaigaks olid lähedane ookean ja New Jersey sood, mis kuulusid perekonna sõpradele, või siis toimetati asi ära mõnel keerulisemal kombel.) Kuid nüüd vajati avalikku hukkamist, et hirmutada potentsiaalseid äraandjaid ja et vaenlane saaks hoiatatud: Corleone perekond pole mingil juhul vedelaks löönud või ajunõtruse all kannatama hakanud. Sollozzole peab tema spiooni nii kiire avastamine peavalu tegema. Corleone perekond võidaks tagasi oma prestiiži — atentaat donile oli temast rumala mulje jätnud.

Clemenza ohkas. "Cadillac" hiilgas nagu suur sinine terasmuna, kuid tema polnud oma probleemi lahendusele ligilähedalegi jõudnud. Kuid just siis torkas talle pähe lahendus — loogiline ja täiesti ajakohane. See seletaks Rocco Lampone, tema enda ja Paulie kokkusaamise ning varustaks neid piisavalt salajase ja tähtsa ülesandega.

Ta ütleb PaulieTe, et täna on nende kohuseks leida uus korter juhuks, kui perekond otsustab "minna madratsitele". Alati, kui sõda perekondade vahel läks ägedaks, seadsid rivaalitsejad oma salakorteris sisse staabi, kus "sõdurid" võisid magada tubades mahalaotatud madratsitel. Seda ei tehtud selleks, et hoida nende perekondi, naisi ja lapsi eemal hädaohust, sest kallaletung võitluses mitteosalejatele oli mõeldamatu. Keegi polnud ju kaitstud samasuguse vastulöögi eest. Kuid alati oli targem elada mõnes salapaigas, kus su igapäevast liikumist ei saanud kindlaks teha vastased ega politsei, kes võis omavoliliselt asjasse sekkuda.

Nii saadeti tavaliselt usaldusväärne caporegime salakorterit üürima ja seda madratsitega varustama. Kui võeti ette rünnak, kasutati

salakorterit väljatungi väravana. Loomulikult võidi Clemenzagi niisuguse ülesandega välja saata. Loomulikult võis ta üksikasjade korraldamiseks kaasa võtta Gatto ja Lampone. Pealegi oli Gatto — sellele mõeldes tõmbus Clemenza nägu irvele — näidanud, et ta on ahne, ja esimene mõte, mis tal pähe tuleb, on see, kui palju ta võib Sollozzolt välja pressida nii väärtusliku informatsiooni eest.

Rocco Lampone saabus varakult ning Clemenza selgitas talle, mida tuleb teha ja mis on kummagi roll. Lampone nägu lõi särama üllatusegusest tänulikkusest ja ta tänas Clemenzat lugupidavalt edutamise eest, mis võimaldab tal ustavalt teenida perekonda. Cle-menzas tugevnes veendumus, et ta oli teinud õige valiku. Ta patsutas Lamponet õlale ja sõnas: "Pärast tänast saad sa parema teenistuse. Me räägime sellest hiljem. Sa saad aru, et perekond on praegu hõivatud kriitilisemate, hulga tähtsamate asjadega." Lampone näitas žestiga, et ta on kannatlik, sest teab, et tasu on kindel.

Clemenza astus oma äritoa seifi juurde ja avas selle. Ta võttis välja revolvri ja andis selle Lamponele. "Kasuta seda," ütles ta. "Politsei ei saa sellest mingit tolku. Jäta see koos Paulie'ga autosse. Kui see töö on tehtud, tahan ma, et sa võtad oma naise ja lapsed ning lähed puhkusele Floridasse. Kasuta praegu oma raha, ma maksan sulle hiljem tagasi. Puhka, võta päikest. Kasuta perekonna hotelli Miami Beachis, et ma teaksin, kust sind kätte saada, kui vaja peaks minema."

Uksele koputas Clemenza naine, kes teatas Paulie Gatto saabumisest. Too oli parkinud sõiduteele. Clemenza juhtis Lampone läbi garaaži tänavale. Kui Clemenza eesistmele Gatto kõrvale laskus, tõi ta tervituseks kuuldavale vaid mühatuse, näol kurnatud ilme. Ta heitis pilgu käekellale, otsekui lootes avastada, et Gatto oli hilinenud.

Tuhkrunäoga ihukaitsja silmitses teda pingsalt, otsides ülemuse tujule seletust. Ta kohkus pisut, kui tema selja taha tagaistmele ronis Lampone. "Rocco, istu teise serva. Nii

suur kolakas nagu sina varjab mul tagapeegli vaate." Lampone nihkus kuulekalt Clemenza selja taha, nagu oleks see olnud kõige loomulikum asi maailmas.

Clemenza lausus tõredalt Gattole: "Kurat võtku seda Sonnyt, rapsib nagu kana takus. Tal on juba mõttes madratsitele minek. Me peame leidma paiga West Side'ist. Paulie, sinaja Rocco peate hankima vajalikku varustust, kuni ülejäänud sõduritele sõna saadetakse. Tead sa mõnda head kohta?"

Nagu ta oli arvanud, lõidki Gatto silmad ahnelt särama. Paulie oli sööda alla neelanud ja et ta mõttes juba arutles, kui väärtuslikuks Sollozzo seda informatsiooni peab, unustas ta mõtelda teda ennast ähvardavale ohule. Pealegi esitas Lampone oma osa suurepäraselt,

vahtides huvitult ja hajameelselt välja autoaknast. Clemenza õnnitles end õnnestunud valiku puhul.

Gatto kehitas õlgu: "Ma pean mõtlema."

Clemenza torises: "Keera mõtlemise ajal rooli, ma tahan täna veel New Yorki jõuda."

Paulie oli asjatundlik autojuht ja pärastlõunasel ajal linna siirduv liiklus oli hõre, nii et nad jõudsid pärale, kui talveõhtu varane hämarus alles tihenema hakkas. Autos tühja-tähja ei lobisetud. Clemenza käskis Paulie'l sõita Washington Heightsi linnaossa. Ta valis välja paar üürimaja, käskis parkida Arthur Avenue lähedal ja ootama jääda. Clemenza jättis ka Rocco Lampone autosse. Ta astus Vera Mario restorani ning võttis kerge eine — vasikalihalõike ja salatit —, noogutades söömise ajal paari tuttava tervitustele. Tunni möödudes kõndis ta mõne kvartali kauguselt parkimispaika ja sisenes autosse. Gatto ja Lampone olid teda ootamas. "Jama," sõnas Clemenza, "meid tahetakse tagasi Long Beachi. Neil on meie jaoks uus töö. Sonny ütleb, et selle siin võime korda ajada hiljem. Rocco, sina elad linnas, kas laseme su siin ära?"

Rocco vastas vaguralt: "Minu auto seisab sinu juures ja mu vanamooril on seda homme varakult vaja."

"Õigus jah," ütles Clemenza. "Siis pead sa ikkagi meiega tagasi sõitma."

Tagasisõidul Long Beachi vaikiti jälle. Linna keeraval teehaarmel ütles Clemenza ootamatult: "Paulie, tõmba tee äärde, ma pean vett laskma." Kauaajalisest koostööst teadis Gatto, et tüseda caporegime põis oli nõrgavõitu. Säärase soovi oli ta sageli varemgi esitanud. Gatto juhtis auto maanteelt soo suunas keeravale külateele. Clemenza ronis autost väljaja astus paar sammu edasi põõsastesse. Tegelikult ta kergendaski end. Autosse tagasiminekuks ust avades heitis ta kiire pilgu piki maanteed ette ja taha. Ei paistnud ühtki tuld, maantee oli täiesti pime. "Lase käia," ütles Clemenza. Sekundi pärast lajatas auto sisemuses revolvripauk. Paulie Gatto näis kargavat ettepoole, ta keha paiskus vastu rooliratast ja vajus siis lõtvunult istmele. Clemenza oli kiiresti tagasi astunud, et hoiduda koljutükkidest ja verepritsmeist.

Rocco Lampone ronis tagaistmelt välja. Tal oli revolver veel käes ja ta heitis selle sohu. Lampone ja Clemenza kõndisid kiiresti lähedale pargitud autoni ja ronisid sisse. Lampone kobas käega istme alt ja leidis nende jaoks jäetud võtme. Ta käivitas mootori ja sõidutas Clemenza koju.

7. peatükk

Don Corleone tulistamisele eelnenud õhtul valmistus tema kõige tulipäisem, kõige lojaalsem ja kõige kardetum jünger kohtuma tema vaenlasega. Luca Brasi oli astunud

Sollozzo jõududega ühendusse juba mitu kuud tagasi. Ta oli seda teinud don Corleone enda korraldusel. Selleks oli ta hakanud sageli astuma sisse Tattaglia perekonna kontrolli all olevatesse ööklubidesse ja sõlminud suhted ühe nende hinnatuima call girV\ga. Selle call girV iga voodis aeledes oli ta tori-senud, kuidas teda Corleone perekonnas alla suruti ja kui vähe tema tegelikke võimeid tunnustati. Pärast nädalast afääri call girViga oli Luca otsinud kontakti Bruno Tattagliaga, ööklubi juhatajaga. Bruno oli suguvõsa noorim poeg ja väliselt üldsegi mitte seotud perekonna prostitutsiooniäriga. Kuid tema kuulus ööklubi oma pikakoivaliste kaunitaride tantsurühmaga oli lõplikku lihvi andev kool paljudele kesklinna libudele.

Esimene kohtumine oli täiesti avalik, Tattaglia pakkus talle oma perekonnaäris tööd musklimehena. Flirt jätkus peaaegu kuu aega. Luca mängis meest, kes on sisse võetud noorest kenast tüdrukust, Bruno Tattaglia ärimeest, kes üritab rivaalilt üle lüüa võimekat tööjõudu. Ühel sellisel kohtumisel teeskles Luca, et ta on kõikuma löönud, ja ütles: "Kuid üks asi peab olema selge: mina ei lähe kunagi ristiisa vastu. Don Corleone on mees, keda ma austan. Ma saan väga hästi aru, et perekonnaäris peab ta tahes-tahtmata minule eelistama oma poegi."

Bruno Tattaglia kuulus noorde põlvkonda, kes vaevus vaid hädapärast varjama oma põlgust vanade vuntsipapade suhtes, nagu seda olid Luca Brasi, don Corleone ja isegi tema oma isa. Too oli lihtsalt liiga aupaklik. Nüüd ütles Bruno: "Mu isa ei soovigi, et sa peaksid midagi tegema don Corleone vastu. Miks ta peaks seda soovima? Praegu saavad kõik üksteisega hästi läbi, mitte nii nagu vanasti. Kui te peaksite lihtsalt uut tööd otsima, ma võin isale sõna saata. Teiesugune mees kulub meie äris alati ära. See on kõva äri ja vajab kõvu mehi, kes selle sujuvalt toimimas hoiavad. Kui otsustanud olete, andke mulle teada."

Luca kehitas õlgu. "Ega mu praeguselgi ametikohal viga ole." Nii jäi jutt pooleli.

Peamine mõte oli olnud panna Tattagliad uskuma, et ta oli teadlik tulusast uimastioperatsioonist ja et ta ihkas sellest vabakütina osa saada. Sel teel võis ta midagi kuulda Sollozzo plaanidest, kui Türklasel olid need olemas, või sellest, kas ta valmistub don Corleonele varvastele astuma. Oodanud kaks kuud, ilma et midagi oleks juhtunud, kandis Luca donile ette, et ilmselt võtab Sollozzo oma lüüasaamist väärikalt. Don käskis jätkata üritamist, kuid seda nii-öelda kõrval-ülesandena — igal juhul mitte liigselt peale käies.

Don Corleone mustamisele eelnenud õhtul astus Luca sisse ööklubisse. Peaaegu kohe tuli Bruno Tattaglia tema lauda ja istus maha.

"Mul on sõber, kes tahab teiega rääkida," ütles ta.

"Tooge ta siia," ütles Luca. "Ma räägin ükskõik kellega teie sõpradest."

"Ei," sõnas Bruno. "Ta tahab teiega kohtuda eraviisiliselt." "Kes ta on?"

"Lihtsalt minu sõber," vastas Bruno Tattaglia. "Ta tahab teha teile ettepaneku. Kas te võiksite temaga täna hiljem kohtuda?" "Muidugi. Millal ja kus?"

Tattaglia sõnas leebelt: "Klubi suletakse kell neli hommikul. Miks te ei võiks kohtuda siin seni, kuni kelnerid saali korda seavad?"

Nad teavad mu harjumusi, mõtles Luca, nad peavad olema mind jälginud. Tavaliselt tõusis ta üles kell kolm või neli pärast lõunat, einetas ning lahutas siis meelt semudega raha peale kaarte mängides või mõnd tüdrukut ette võttes. Vahel käis ta kinos kesköösеansil ja astus seejärel sisse mõnesse klubisse napsitama. Ta ei läinud kunagi

magama enne koitu. Ettepanek kohtuda kell neli hommikul polnudki nii kohatu, kui esimesel pilgul paistis.

"Muidugi, muidugi," ütles ta. "Kell neli tulen ma tagasi." Ta lahkus klubist ja sõitis taksoga oma möbleeritud tuppa Kümnendal avenüül. Ta oli kostil itaalia perekonnas, kellega ta oli kaugelt suguluses. Tema kaks tuba olid korteri ülejäänud osast eraldatud spetsiaalse uksega. Talle selline korraldus meeldis, sest see tagas talle mõningase perekonnaelu ja kindlustas ühtlasi üllatuste vastu ajal, mil ta oli kõige kaitsetum.

Salakaval türgi rebane kavatseb oma kohevat saba näidata, mõtiskles Luca. Kui minnakse piisavalt kaugele, kui Sollozzo end täna õhtul küllalt seob, võib kogu afääri jõulukingitusena donile kokku tõmmata. Oma tuppa jõudnud, keeras Luca lukust lahti voodi all olnud reisikohvri ja võttis sellest välja kuulikindla vesti. See oli raske. Ta võttis riidest lahti ja tõmbas vesti villase aluspesu peale, pani siis särgi uuesti selga ja puges lõpuks pintsakusse. Korra mõtles ta helistada

doni majja Long Beachi, et teatada sündmuste uuest arengust, kuid ta teadis, et don ei aja kellegagi telefoni teel asju. Pealegi oli don usaldanud talle salaülesande ja arvatavasti ei taha ta, et sellest keegi teada saaks — isegi mitte Hagen ja tema vanem poeg.

Luca kandis alati revolvrit. Tal oli relvaluba, arvatavasti kalleim relvaluba, mis maailmas iial välja antud. See oli läinud maksma kokku võttes kümme tuhat dollarit, kuid see päästis ta vanglast, kui politsei sattus teda läbi kobama. Perekonna täideviiva tippametnikuna oli tal sellele relvaloale õigus. Ent täna õhtul tahtis ta kanda "ohutut" <* revolvrit — juhuks, kui avaneb võimalus asi lõpule viia. Ta vajas revolvrit, mille päritolu ei suudeta kindlaks teha. Kuid asja üle järele mõelnud, otsustas ta, et kuulab üksnes ettepaneku ära ja kannab sellest ette ristiisale, don Corleonele.

Ta läks tagasi klubisse, kuid ei võtnud enam ühtki pitsi. Selle asemel lonkis ta 48. tänavale, kus sõi kiirustamata hilise õhtusöögi oma eelistatuimas itaalia restoranis. Kui saabus kokkusaamise aeg, ilmus ta klubi sissekäigu ette. Uksehoidja oli juba lahkunud, ta sisenes. Ka riietehoiu näitsik oli läinud. Ainult ootevalmis Bruno Tattaglia tervitas teda ja juhtis ta tühja baarileti äärde ruumi ühes servas. Ta heitis pilgu tühjadele väikestele laudadele, mille keskel hiilgas pisikese teemandi-na kollane puust tantsupõrand. Tühi orkestripoodium jäi varju, millest tungis esile mikrofoni metallkarkass.

Luca istus baarileti äärde ja Bruno Tattaglia läks selle taha. Luca keeldus pakutud joogist ja süütas sigareti. Võimalik, et tegemist polegi Türklasega. Ent samas nägi ta ruumi tagaosa pimedusest välja sukeldumas Sollozzot.

Sollozzo surus tal kätt ja istus tema kõrvale järgmise puki otsa. Tattaglia asetas Türklase ette klaasi, see noogutas tänades. "Kas sa tead, kes ma olen?" küsis Sollozzo.

Luca noogutas. Ta muigas süngelt. Rotid ronivad urust välja. Selle sitsiilia renegaadi käsilevõtmine pakub talle üksnes mõnu.

"Kas sa tead, mida ma kavatsen sinult paluda?" küsis Sollozzo.

Luca raputas pead.

"Soolas on suurem äri," sõnas Sollozzo. "Tipptasemel tähendab see igaühele miljoneid. Esimesest laadungist võin ma sulle garanteerida viiskümmend tuhat dollarit. Ma räägin uimasteist. Need on tulevikukaup."

Luca päris: "Miks sa minu poole pöördud? Tahad, et ma sellest oma donile räägin?"

Sollozzo tegj grimassi. "Ma olen doniga juba rääkinud. Tema ei taha sellest osa võtta. Hüva on, ma võin hakkama saada ka ilma

temata. Kuid ma vajan kedagi kõrvalist, kes kaitseks operatsiooni füüsiliselt. Nagu ma aru saan, pole sa oma perekonnas eriti õnnelik ja sa võiksid üle tulla."

Luca kehitas õlgu. "Kui pakkumine on piisavalt hea."

Sollozzo oli teda silmitsenud pingsalt ja näis nüüd otsusele tulevat. "Mõtle mu ettepaneku üle mõni päev järele ja siis me räägime jälle." Ta sirutas oma käe välja, kuid Luca tegi näo, nagu ei märkaks ta seda, ning keskendus sigareti väljaõngitsemisele. Teispool letti seisev Bruno Tattaglia võlus esile välgumihkli ja tõstis selle Luca sigareti juurde. Ja äkki tegi ta midagi imelikku. Ta lasi välgumihklil letile kukkuda ja haaras jõuliselt kinni Luca paremast käest.

Luca reageeris silmapilkselt, libistades end maha baaripukilt ja üritades kätt lahti rabada. Ent Sollozzo oli haaranud ta teisest randmest. Ometi oli Luca nende mõlema jaoks liiga tugev ja ta oleks end vabaks rebinud, kui pimedusest poleks tema selja taha astunud veel üks mees, kes heitis talle kaela ümber peene siidnööri. Silmus tõmbus pingule, lämmatades Luca hingamise. Ta nägu läks purpurpunaseks, tema kätest kadus jõud. Nüüd oli Tattaglial ja Sollozzol kerge tema käsi hoida ja nii nad seal veidralt lapsiku ilmega seisid, sel ajal kui Luca selja taga olev mees silmust üha pingumale vedas. Äkki läks põrand ligaseks. Luca kontrolli alt pääsenud sulgurlihas lõtvus ja päästis kusejoa valla. Ta jõud rauges, jalad kadusid alt ja keha vajus kokku. Sollozzo ja Tattaglia koristasid oma käed ära ja ohvriga jäi kokku vaid kägistaja, kes Luca kokkuvarisevat keha järgides põlvili vajus. Silmus oli nii pingul, et lõikus kaelalihasesse ja kadus silmist. Luca silmad olid otsekui äärmisest üllatusest pealuust välja tungimas ja see üllatus oli viimane, mis temasse oli jäänud inimlikku. Ta oli surnud.

"Ma ei taha, et ta leitaks," lausus Sollozzo. "On väga tähtis, et teda kohe ei leitaks." Ta pöördus kannal ringi ja lahkus, kadudes ruumi tagaosa pimedusse.

8. peatükk

Don Corleone tulistamisele järgnenud päev oli perekonna jaoks kibekiire. Michael püsis telefoni juures, edastades Sonnyle sõnumeid. Tom Hagen oli ametis mõlemaid osapooli rahuldava vahendaja otsimisega, et saaks alustada läbirääkimisi Sollozzoga. Türklane oli äkki peitu pugenud, võib-olla ta teadis, et perekonna päästikumehed Clemenzaja Tessio traalisid kogu linna läbi, püüdes temajälile sattuda. Kuid Sollozzo püsis oma peidukohas, sedasama tegid kõik Tattaglia perekonna tippliikmed. Sonny oli seda ette näinud: vähemalt nii elementaarset ettevaatusabinõu ei saanud vaenlane kasutamata jätta.

Clemenza oli seotud Paulie Gattoga. Tessio oli saanud ülesande teha kindlaks Luca Brasi asupaik. Luca polnud kaks õhtut kodus käinud, mis oli halb märk. Kuid Sonny ei suutnud uskuda, et Brasi oli kas reeturiks osutunud või end vastasel üllatada lasknud.

Mamma Corleone elas kesklinnas perekonna sõprade pool, et olla haiglale lähemal. Väimees Carlo Rizzi oli pakkunud oma teeneid, kuid tal oli kästud hoolitseda omaenda äri eest, mille talle oli sisse seadnud don Corleone. See oli tulus kihlvedude korraldamine Manhattani itaalia linnaosas. Connie oli jäänud ema juurde kesklinna, nii võis ka tema isal haiglas külas käia.

Freddie oli vanematemajas oma toas ikka veel rahusti kuuril. Sonny ja Michael olid Freddie poole sisse astunudja imestanud tema kahvatu jume üle — ta oli tõepoolest haige.

"Kristuse nimel," ütles Sonny, kui nad Michaeliga Freddie toast lahkusid, "ta näeb välja, nagu oleksid kuulid teda rohkem kündnud kui vanameest."

Michael kehitas õlgu. Ta oli lahinguväljal näinud sõdureid samasuguses seisundis. Kuid poleks iial uskunud, et seesugune asi võis juhtuda Freddie'ga. Ta mäletas, et kui nad kõik olid alles poisipõnnid, oli keskmine vend olnud kehaliselt perekonna sitkeim. Samuti oli ta olnud isa suhtes kõige kuulekam. Ometi teadsid kõik, et don oli juba ammu kaotanud lootuse, et tema keskmisest pojast äriasjus üldse midagi suuremat välja tuleb. Ta polnud küllalt nutikas ja seetõttu ka mitte piisavalt armutu. Ta oli liiga tagasihoidlik ja ebalev, temas polnud piisavalt jõudu.

Hilispärastlõunal tuli Michaelile Johnny Fontane'i kõne Hollywoodist. Sonny võttis toru. "Ei, Johnny, sul pole mingit mõtet praegu

siia vana vaatama tulla. Ta on liiga haige ja see tekitaks sinu kohta liiga palju halba kõmu. Ma tean, vanale see ei meeldiks. Oota, kuni tal parem hakkab ja me ta koju kolime, siis tule teda vaatama. Okei, ma annan talle su tervitused edasi." Sonny pani toru ära ja pöördus Michaeli poole: "See teeb papa õnnelikuks: Johnny tahtis Californiast kohale lennata, et näha, kuidas on ta tervis."

Samal õhtul kutsus üks Clemenza mees Michaeli registreeritud köögitelefoni juurde. Helistas Kay.

"On su isaga kõik korras?" küsis ta. Ta hääl oli pisut pingul ja natuke ebaloomulik. Michael teadis, et tüdruk ei suuda ikka veel päriselt uskuda, et tema isa on tõepoolest gangster, nagu väitsid ajalehed.

"Kõik läheb korda," kinnitas Michael.

"Kas ma võin sinuga kaasa tulla, kui sa teda haiglasse külastama lähed?" küsis Kay.

Michael puhkes naerma. Ilmselt oli Kayl meeles, kuidas Michael oli talle rääkinud, kui tähtsad on niisugused tähelepanuavaldüsed juhul, kui taheti hästi läbi saada eakate itaallastega. "See on erijuhtum," ütles ta. "Kui leheneegrid saavad teada sinu nime ja päritolu, satud sa "Daily Newsi" kolmandale küljele. Vanast jänkiperekonnast pärit tüdruk mehkeldab suure maffiapealiku pojaga. Kuidas see su vanematele meeldiks?"

"Mu vanemad ei loe kunagi "Daily Newsi"," vastas Kay kuivalt. Ometi järgnes kohmetu paus, enne kui ta ütles: "Sinuga on kõik korras, Mike? Ega sind hädaoht ähvarda?"

Michael naeris jälle. "Mina olen tuntud kui Corleone perekonna nannipunn. Minust pole mingit ohtu, seepärast nad mind maha lööma küll ei vaevu. Kay, kõik on möödas, rohkem enam muretseda pole vaja. See oligi rohkem arusaamatus. Ma selgitan, kui kokku saame."

"Millal see võiks olla?" päris Kay.

Michael pidas aru. "Kuidas sobiks täna hilisõhtu? Sööksime õhtueinet sinu hotellis ja siis ma läheksin haiglasse vana vaatama. Ma olen juba tüdinud siin telefonidele vastamisest. Okei? Kuid ära sellest kellelegi räägi. Ma ei teha, et sinna ajalehefotograafid ilmuvad ja meid pildistama kukuvad. Ilma naljata, Kay, see oleks pagana ebameeldiv, eriti sinu vanematele."

"Hüva on," lausus Kay. "Ma jään ootama. Võin ma sulle midagi jõuludeks osta? Või midagi muud teha?"

"Ei," vastas Michael. "Lihtsalt ole valmis."

Tüdruk laskis kuuldavale pisut erutatud naerupahvaku. "Ma olen alati valmis, kas pole nii?"

"Jah, oled küll," möönis Michael. "Seepärast sa oledki mu lemmik-tüdruk."

102

"Ma armastan sind," ütles Kay. "Kas sina ei võiks seda öelda?"

Michael mõõtis pilguga köögis istuvat nelja morni selli. "Ei," ütles ta. "Võib-olla õhtul. Okei."

"Okei," vastas tüdruk. Michael pani toru ära.

Clemenza oli lõpuks saabunud oma päevatöölt ja askeldas nüüd köögis, soojendades üles suurt potitäit tomatikastet. Michael noogutas talle ja läks nurgakabinetti, kus ta leidis Hageni ja Sonny teda kannatamatult ootamas. "Kas Clemenzat oli seal näha?" küsis Sonny.

Michael irvitas. "Ta keedab vägedele spagette, täitsa nagu armees."

Sonny lausus kannatamatult: "Ütle, et ta lollused lõpetaks ja kohe siia tuleks. Mul on tema jaoks tähtsamaid asju. Too Tessio koos temaga siia."

Mõne hetke pärast olid nad kõik kabinetis koos. Sonny nähvas Clemenzale: "Said sa temaga korda?"

Clemenza noogutas. "Rohkem sa teda enam ei näe."

Sisimas võpatades sai Michael aru, et nad rääkisid Paulie Gattost ja et väike Paulie on surnud, mõrvatud selle joviaalse pulmatantsija Clemenza poolt.

Sonny küsis Hagenilt: "On sul Sollozzoga õnne olnud?"

Hagen raputas eitavalt pead. "Näib, et ta on läbirääkimiste idee suhtes maha jahtunud. Igal juhul ei ilmuta ta erilist huvi. Aga võib-olla on ta lihtsalt väga ettevaatlik, et meie päästikumehed teda kirbule ei võtaks. Igatahes pole ma leidnud vahemeest, keda ta usaldaks. Kuid ta mõistab, et tal on aeg hakata läbi rääkima. Ta mängis oma šansid maha, kui meie vana oma küünte vahelt välja laskis."

Sonny lausus: "Ta on nupukas sell, kõige nupukam nende hulgas, kellega meie perekonnal on tulnud rinda pista. Võib-olla ta arvab, et me lihtsalt mökutame, kuni Vana tervis paraneb."

Hagen kehitas õlgu. "Muidugi arvab ta nii. Kuid tal tuleb sellegipoolest alustada läbirääkimisi. Tal pole muud valikut. Ma ajan selle asja homme korda. See on päris kindel."

Üks Clemenza meestest koputas uksele ja sisenes kabinetti. Ta ütles Clemenzale: "Praegu just öeldi raadios, et võmmid on leidnud Paulie Gatto. Surnuna oma autost."

Clemenza noogutas ja ütles mehele: "Ära selle pärast muretse." Päästikumees heitis oma caporegime'\e hämmastunud pilgu, mis aga hetk hiljem asendus arusaamisega. Ta läks kööki tagasi.

Nõupidamine jätkus, nagu poleks vahelesegamist olnudki. Sonny päris Hagenilt: "Kas doni seisukorras on mingeid muutusi?"

Hagen raputas pead. "Ta on okei, kuid rääkida ei suuda ta veel vähemalt paar päeva. Ta on täiesti grogi, paraneb alles operatsioonist.

103

Su ema on suurema osa päevast tema juures, Connie samuti. Haigla on võmme täis ja igaks juhuks peesitavad seal ka Tessio mehed. Paari päeva pärast on isa küllalt kõbus ja me saame teada, mis ta meil teha käsib. Seni peame kandma hoolt, et Sollozzo midagi

tormakat korda ei saadaks. Sellepärast ma tahangi, et sa temaga kaupa hõõruma hakkaksid."

Sonny mühatas: "Kuni ta selleks valmistub, otsivad Clemenza ja Tessio ta välja. Võib-olla meil on õnne ja me lahendame kogu probleemi ühe ropsuga."

"Eriti suurt õnne ära looda," lausus Hagen. "Sollozzo on liiga kaval." Hagen vaikis pisut ja jätkas: "Ta teab, et kui ta juba kord läbi-rääkimistelaua taha istub, tuleb tal peamiselt meie pilli järgi tantsida. Sellepärast ta viivitabki. Ma arvan, et ta püüab hankida mõningast toetust teistelt New Yorgi perekondadelt, et me ei söandaks teda rünnata isegi juhul, kui vana meile käsu annab."

Sonny kortsutas laupa. "Miks need peaksid teda toetama?"

Hagen seletas kannatlikult: "Et ära hoida suurt sõda, mis kahjustab igaüht ning tõmbab ajalehed ja valitsuse mängu kaasa. Peale selle loovutab Sollozzo neile osa operatsioonist. Te ju teate, kui palju nodi on uimastites. Corleone perekond ei vaja seda, meile kuuluvad õnnemängud, mis on parim äri. Kuid teised perekonnad on näljased. Sollozzo on tuntud mees, nad teavad, et ta on võimeline organiseerima laiaulatuslikku operatsiooni. Elavana tähendab ta raha, surnuna üksnes tüli."

Michael polnud veel kunagi märganud Sonny näol sellist ilmet. Venna lopsakas Cupido-suu ja pronksijumeline nahk tõmbusid halliks. "Ma sülitan selle peale, mis nad tahavad! Ärgu nad sellesse võitlusse sekkugu."

Clemenza ja Tessio niihelesid oma tugitoolides — vaesed j alaväe-komandörid, kes pidid pealt kuulama, kuidas nende kindral räuskab ligipääsmatu kantsi ründamisest, maksku see, mis maksab. Hagen sõnas pisut ärritunult: "Kuule, Sonny, su isale ei meeldiks, et sa nii mõtled. Sa tead, et tal on kombeks öelda: "See on pillamine." Tõsi, miski ei peata meid, kui vana ütleb, et meil tuleb Sollozzo nupp maha võtta. Kuid see ei ole isiklik asi, see on äri. Kui me ründame Türklast ja perekonnad vahele segavad, alustame läbirääkimisi. Kui perekonnad näevad, et meil on kindel tahtmine Sollozzole lõpp peale teha, ei hakka nad seda takistama. Don teeb muudes tüliküsimustes järeleandmisi. Kuid ära mine verehimuliseks niisuguses küsimuses — see on äriasi. Isegi sinu isa tulistamine oli äriasi, mitte isiklik arveteõiendus. Praegu peaks see sulle juba selge olema."

Sonny silmis püsis endiselt raev. "Okei, ma s;ian sellest aru. Vähemalt niikaua, kuni keegi ei astu vahele, kui me Sollozzo kraesse kargame."

Sonny pöördus Tessio poole: "Mingeid uudised Luca kohta?" Tessio raputas pead. "Ei ühtki. Paistab, et S()iiozzo on ta kinni nabinud."

Hagen lisas vaikselt: "Sollozzo Luca pärast miiret ei tundnud, mis paistis mulle veidrana. Ta on selleks liiga tark, et mitte muretseda Luca-taolise selli pärast. Ma usun, et ta on Luca nii või teisiti mängust välja lülitanud."

Sonny pomises: "Kristuse nimel, ma loodan, et Luca ei võitle meie vastu. Seda kardan ma kõige rohkem. Clemenza ja Tessio, mis teie, mehed, sellest arvate?"

Clemenza alustas aeglaselt: "Igaüks võib valelt; teele minna, võtke kas või Paulie. Kuid Luca oli mees, kes käib ainu|t üht rada. Ristiisa oli ainus asi, millesse ta uskus, ainus mees, keda. ta kartis. Ja mitte ainult see, Sonny — ta austas sinu isa nii, nagu mitte keegi teine teda ei austa, kuigi ristiisa on pälvinud igaühe austuse. Ei, Luca ei reedaks meid kunagi. Ja ma pean raskesti usutavaks, et ni|SUgUne mees nagu Sollozzo, olgu ta kui tahes kaval, suudaks Lucat ületada. Ta oli mees, kes kahtlustas kõiki ja kõike. Ta oli alati

valmis ha|vimaks. Ma arvan, et ta on lihtsalt mõneks päevaks kuhugi ära sõiti\ud. Me võime iga hetk temast kuulda saada."

Sonny pöördus Tessio poole. Brooklyni capon;gime kehitas õlgu. "Iga inimene võib saada reeturiks. Luca oli väga rundlik. Võib-olla on don teda millegagi solvanud. See on täiesti võimalik. Ometi ma arvan, et Sollozzo võis teda lihtsalt üllatada. See sobib k0kku sellega, mida räägib consigliori. Me peame valmis olema harvimaks."

Sonny pöördus kogu seltskonna poole. "Sol|ozzo peaks varsti saama uudise Paulie Gatto kohta. Kuidas see tailt; mõjub?"

Clemenza lausus mornilt: "See paneb ta mõtlen,a. Tal tuleb tõdeda, et Corleone perekond ei koosne toladest. Ta peak^ am saama, et eile tal lihtsalt vedas."

Sonny katkestas järsult: "See polnud vedamine Sollozzo oli seda planeerinud nädalaid. Paistab, et nad olid iga päev jälginud vana liikumist ja teinud kindlaks tema marsruudi. Siis ostsid nad ära Paulie ja võib-olla ka Luca. Nad nabisid kinni Tomi, torgates talle püssitoru nina alla. Nad tegid kõike, mida tahtsid teha. Tegelikult neil ei vedanud. Need päästikumehed, kelle nad olid palgailud, polnud küllalt head, ja vana oli liiga väle. Kui nad oleksid ta tapnud, tulnuks mul tehing sõlmida ja Sollozzo oleks võidumees. Vähemah esialgu. Mul

oleks tulnud temale tagasitegemiseks oodata võib-olla viis või kümme aastat. Ära ütle, Pete, et tal vedas, see tähendaks tema alahindamist. Me oleme seda viimasel ajal küllalt teinud."

Üks päästikumeestest tõi köögist spagetivaagna, mõned taldrikud, kahvlid ja veininõu. Süües jätkati keskustelu. Michael vaatas hämmastuses ringi. Tema ei söönud, ei söönud ka Tom, kuid Sonny, Clemenza ja Tessio kühveldasid spagette suhu, puhastades taldrikut kastmest leivatükiga. See oli peaaegu koomiline vaatepilt. Mehed jätkasid arutelu.

Tessio ei arvanud, et Paulie Gatto kaotus Sollozzo ähmi ajab. Tema meelest võis Türklane olla isegi sellega arvestanud, koguni rõõmustanud. Kasutu suu ikkagi palgalehelt maas. Sellega teda ei hirmuta. Kas Corleone perekonnal oli Türklase hirmutamiseks üldse vahendeid?

Michael sekkus arglikult jutusse. "Ma tean, et olen selles asjas asjaarmastaja, kuid kõigest sellest, mis te olete Sollozzo kohta öelnud, pluss fakt, et äkki on ta Tomi kuuldeulatusest kadunud, järeldan ma, et tal on trump varuks. Tal on võib-olla kavas mõni niisugune trikk, mis ta jälle olukorra peremeheks teeb. Kui me oskaksime selle ära arvata, oleksid ohjad jälle meie käes."

Sonny möönis vastu tahtmist: "Jah, ma olen selle peale mõtelnud, ja ainus, mis mul pähe tuleb, on Luca. Teine asi, mis ma veel võimalikuks pean, on see, et Sollozzo on sõlminud lepingu New Yorgi perekondadega, ja meile saadetakse homme sõna, et sõja korral on nad vastaspoolel. Et me peame võimaldama Türklasele tema ihaldatud tehingu. Õigus, Tom?"

Hagen noogutas: "Nii see tundub mullegi. Ja säärase vastasrinnaga ei saa me hakkama ilma sinu isata. Tema on ainus, kes võib perekondadele vastu hakata. Tal on poliitilised sidemed, mida perekonnad alatasa vajavad, ja ta võib neid kasutada tingimiseks. Kui ta väga tahab."

"Selle maja ligi ei tõsta Sollozzo jalgagi, boss, selle poolest võid sa küll mureta olla," ütles Clemenza pisut upsakalt mehe kohta, kelle äsja oli reetnud ta enda tippkäsilane.

Sonny silmitses hetke mõtlikult Clemenzat. Siis ütles ta Tessiole: "Kuidas on lood haiglaga, kas su mehed valvavad seda?"

Esmakordselt nõupidamise jooksul näis Tessio tundvat kindlat pindajalge all. "Seest-ja väljastpoolt," kinnitas ta. "Ööpäevaringselt. Võmmid on ka üsna hästi tegutsenud. Vöodiruumi ukse juures ootavad detektiivid, et doni küsitleda. See ajab muidugi naerma: donil on ikka veel torud küljes, millega talle seda vedelat sisse aetakse. Toitu ei anta

talle üldse, nii et meil pole vaja muretseda köögi pärast. Türklaste puhul oleks see vajalik, nemad on suured mürgiaustajad. Nad ei pääse donile kuidagi ligi, mitte mingil moel."

Sonny laskis kiiktoolil rulluda. "Mida nad ka ei taha, neil tuleb minuga äri teha, nad vajavad perekonna masinavärki." Ta irvitas Michaelile näkku: "Äkki oled see sina? Võib-olla on Sollozzol plaanis nabida sind pantvangiks, et tehingut läbi suruda."

Nüüd siis läheb vett vedama mu kohtumine Kayga, mõtles Michael nukralt. Sonny ei lase teda majast välja. Kuid kohe sekkus Hagen: "Ei, kui ta oleks tahtnud, oleks ta Michaeli juba ammu kinni nabinud. Ent igaüks teab, et Michael ei kuulu perekonnaärisse. Ta on eraisik ja kui Sollozzo temale käpa peale paneb, kaotab ta kõik New Yorgi perekonnad. Isegi Tattagliad peaksid aitama Sollozzot jahtida. Ei, see on iseenesest lihtne asi. Homme tuleb kõikide perekondade esindaja, kes käsib meil Türklasega äri ajama hakata. Ta ootab seda, see on tema vastutrumpäss."

Michael laskis kuuldavale kergendusohke. "Hüva," ütles ta, "ma pean täna õhtul linna minema."

"Milleks?" küsis Sonny teravalt.

Michael muigas. "Arvatavasti astun ma sisse haiglasse ja teen visiidi vanale, samuti mammale ja Connie'le. Ja mul on mõned muud asjad samuti." Nii nagu don, ei rääkinud ka Michael kunagi oma tegelikest eesmärkidest ning praegu ei tahtnud ta teatada Sonnyle, et kavatseb kohtuda Kay Adamsiga. Polnud põhjust mitte rääkida, see oli lihtsalt harjumus.

Köögist kostsid valjud hääled. Clemenza väljus vaatama, mis juhtunud. Tagasi tulles hoidis ta käes Luca Brasi kuulikindlat vesti. Vesti sisse õli mässitud suur surnud kala.

Clemenza lausus kuivalt: "Türklane on saanud teada oma spiooni Paulie Gatto saatuse."

Tessio tähendas sama kuivalt: "Ja meie teame nüüd Luca Brasi oma."

Sonny süütas sigari ja võttis lonksu viskit. Michael, kes millestki aru ei saanud, päris: "Mida pagan see kala tähendab?" Iirlane Hagen, consigliori oli see, kes talle vastas: "Kala tähendab, et Luca Brasi magab ookeani põhjas," ütles ta. "Vana sitsiilia sõnum."

9. peatükk

Tol õhtul läks Michael Corleone linna, surutis hinge peal. Ta tundis, et teda mässitakse perekonnaärisse vastu tema enda tahtmist, ja talle ei meeldinud isegi see, et Sonny kasutas teda telefonivastajana. Tal oli ebamugav viibida perekonnanõupidamistel: sellest tulenes, et talle peeti võimalikuks usaldada kõhklematult isegi sääraseid saladusi, nagu seda on mõrvad.

Kay Adamsiga kohtamisele minnes tundis ta end ka tüdruku ees süüdlasena. Ta polnud Kayga päris aus oma perekonna suhtes. Michael oli talle küll jutustanud omastest, kuid teinud seda alati naljaga pooleks ning lisanud värvikaid anekdoote, mis lasksid

Corleonedel paista pigem seiklejatena Hollywoodi filmidest kui nendena, kes nad tegelikult olid. Ja nüüd oli ta isa kõmmutatud maha keset tänavat, tema vanem vend aga kavandas mõrva. See andis olukorrast ilustamata ja selge pildi, kuid Kayle poleks ta seda iialgi kirjeldanud. Ta oli juba öelnud, et isa tulistamine oli pigem "arusaamatus" ja et kogu mure on nüüd möödas. Pagan võtaks, tundus, et nüüd see alles algab. Sonny ja Tom olid Sollozzo suhtes lausa sõgedad, nad alahindasid teda endiselt, kuigi Sonny oli piisavalt nutikas, et ohtu märgata. Michael püüdis välja mõelda, mis üllatus võis Türklasel veel varuks olla, Sollozzo oli kõige järgi otsustades julge ja kaval mees — erakordselt jõuline isiksus. TaHes-tahtmata tuli arvata, et tal on varuks tõeline üllatus. Teisest küljest olid nii Sonny ja Tom kui ka Clemenza ja Tessio tulnud üheskoos järeldusele, et kõik on kontrolli all — neil aga olid suuremad kogemused kui temal. Ta on selles sojas "era-isik", mõtles Michael nägu krimpsutades. Sellesse sõtta meelitamiseks peaks talle pakutama märksa kobedamaid medaleid kui need, mis ta teenis välja Teises maailmasõjas.

Nende asjade üle mõtlemine tekitas temas süütunde selle pärast, et ta nii vähe muretses oma isa pärast. Isa oli tulistatud auklikuks, kuid millegipärast oli Michael rohkem kui keegi teine adunud Tomi sõnadesse kätketud tõde: tegemist oli äriga, mitte isikliku arveteõiendamisega. Isa oli maksnud võimu eest, mida ta oli vallanud kogu oma elu, austuse eest, mida ta oli välja pressinud kõigilt, kes teda ümbritsesid.

Michael ihkas sellest välja, eemale kõigest, et elada omaenda elu. Ent ta ei saanud end lahti rebida perekonnast enne, kui kriis oli möödas. Ta pidi olema abiks kas või eraisikuna. Äkilise selgusega mõistis ta, et teda häiris talle määratud eesõigustega rivitu roll. Nimelt sellepärast tuli sõna "eraisik" ikka ja jälle nii ärritavalt meelde.

Kui ta hotelli saabus, ootas Kay teda fuajees. (Paar Clemenza meest olid Michaeli linna sõidutanud ja lasknud maha lähimal tänavanurgal, teinud enne kindlaks, et neid ei jälitatud.)

Nad lõunatasid koos ja tellisid paar jooki. "Mis kella ajal sa oma isa külastama lähed?" küsis Kay.

Michael heitis pilgu kellale. "Külastamistunnid lõpevad kell 8.30. Ma arvan, et lähen siis, kui kõik teised on lahkunud. Nad lasevad mu üles. Tal on erapalat ja omaenda õed, nii et ma saan lihtsalt natuke tema juures istuda. Ma ei usu, et ta juba rääkida saab, võib-olla ta ei teagi, et ma seal olen. Kuid ma pean ilmutama lugupidamist."

Kay ütles vaikselt: "Mul on su isast nii kahju, ta tundus pulmas nii toreda inimesena. Ma ei suuda uskuda kõike seda, mida ajalehed tema kohta kirjutavad. Ma olen kindel, et suurem osa sellest ei ole tõsi."

Michael lausus viisakalt: "Ka mina ei usu seda." Ta imestas isegi, et oli Kayga nii salatsev. Ta armastas Kayd, usaldas teda, kuid oma isast või perekonnast ei kavatsenud ta talle midagi rääkida. Kay ei kuulunud perekonnaringi.

"Mis sinust saab?" küsis Kay. "Kas sina sekkud ka sellesse j õugu-sõtta, millest ajalehed nii lustakalt kirjutavad?"

Michael irvitas, nööpis pintsaku lahti ja lõi hõlmad laiali. "Vaata, mul pole ühtki püstolit," sõnas ta. Kay pahvatas naerma.

Aeg muutus hiliseks ja nad läksid oma numbrituppa. Kay segas mõlema jaoks joogi ja istus selle mekkimise ajaks Michaeli sülle. Kleidi all oli tal puha siid, kuni Michaeli käsi

lõpuks ta reie hõõguvat nahka puudutas. Nad langesid teineteisest kinni hoides voodisse ja armatsesid täies riides, suu suu vastu surutud. Kui nad lõpule jõudsid, jäid nad väga vaikselt lamama, tunnetades läbi rõivaste oma kehade hõõgumist. Kay sosistas: "Kas see on see, mida te, sõdurid, nimetate kiirtihiks?"

"Jah," vastas Michael.

"Pole sugugi paha," ütles Kay hindavalt.

Nad jäid tukkuma, kuni Michael äkki ärevalt üles kargas ja kella vaatas. "Neetud!" hüüdis ta. "Kell on juba peaaegu kümme. Ma pean haiglasse ruttama." Ta läks vannituppa pesema ja juukseid kammima. Kay tuli sinna järele ja pani selja tagant käed talle ümber piha. "Millal me abiellume?" päris ta.

"Millal iganes käsid," ütles Michael. "Kohe, kui see perekonna asi maha rahuneb ja isa tervis on parem. Ma arvan, sul tuleks siiski oma vanematele kogu lugu ära rääkida."

"Mida ma pean rääkima?" küsis Kay vaikselt.

Michael lasi kammil läbi juuste käia. "Lihtsalt ütle, et oled kohanud vaprat ja kena itaalia päritoluga poissi. Tipphinded Dartmouthis. Teeneterist sõja-ajast pluss Purpursüdame medal. Aus. Töökas. Kuid tema isa on maffiapealik, kes peab tapma halbu inimesi, vahel ostma ära kõrgeid valitsusametnikke ning kes vahel oma tööasjade pärast auke täis lastakse. Kuid sel pole midagi pistmist tema ausa tööka pojaga. Jääb see kõik sulle meelde?"

Kay vabastas ta ja nõjatus vannitoa ukse vastu. "On ta tõesti maffiapealik?" küsis ta. "Kas ta tõesti tapab? Tapab inimesi?"

Michael lõpetas juuste kammimise. "Ma tõesti ei tea. Keegi ei tea. Kuid ma poleks üllatunud."

Enne kui Michael uksest välja astus, küsis Kay: "Millal ma sind jälle näen?"

Michael suudles teda. "Ma tahan, et sa sõidaksid koju ja mõtleksid oma väikeses matsilinnas asjade üle järele," lausus ta. "Ma ei taha, et sind mingil moel siin sellesse segadusse mässitaks. Pärast jõuluvaheaega olen ma koolis tagasi ja me saame Hanoveris kokku. Okei?"

"Okei," vastas Kay. Ta jälgis, kuidas Michael uksest väljus ja enne lifti astumist talle lehvitas. Ta polnud kunagi tundnud end sellele mehele nii lähedasena, nii armununa, ja kui keegi oleks öelnud, et ta ei näe Michaeli enne kahe aasta möödumist, oleks teda haaranud talumatu ahastus.

Kui Michael Prantsuse-Hospitali ees taksost väljus, üllatas teda täiesti tühi tänav. Haiglasse sisenedes oli ta veelgi rohkem üllatunud, leides fuajee inimtühjana. Kurat võtku, mida küll Clemenza ja Tessio endast mõtlevad? Tõsi, nad pole kunagi käinud West Pointis, kuid nad peaksid teadma taktikat vähemalt sel määral, et välja panna eelpostid. Fuajees pidanuks olema vähemalt paar nende meest.

Isegi viimased külastajad olid lahkunud, kell oli peaaegu pool üksteist. Michael muutus paugupealt valvsaks. Ta ei vaevunud astuma teadeteleti juurde, ta juba teadis isa palati numbrit viiendal korrusel. Imelik küll, kuid keegi ei peatanud teda enne, kui ta jõudis viienda korruse valveõe leti juurde. Ent ta marssis sellest mööda otse isa palatisse. Väljaspool ukse juures polnud kedagi. Kus viibisid need kaks detektiivi, kes pidid olema kohapeal, et vana valvata ja küsitleda? Kus kuradi päralt küll olid Tessio ja Clemenza mehed? Või oli neist keegi

111

palatis? Uks oli avatud, Michael astus sisse. Voodis lebas inimkogu ja aknast sisse voogavas detsembrikuises kuuvalguses tundis Michael ära oma isa näo. Isal oli äraolev ilme, tema rind kerkis ja vajus ebaühtlase hingamise rütmis. Voodi kõrval seisvatest terasvõllastest läksid lohvid tema ninna. Põrandal oli klaasanum, kuhu teised kummitorud juhtisid kõhukoopast keha mürke. Michael seisis seal mõned hetked, et veenduda, kas isaga on kõik korras, siis taandus ta palatist välja.

Ta ütles õele: "Mu nimi on Michael Corleone, ma tahaksin lihtsalt istuda isa juures. Mis on juhtunud detektiividega, kes pidid teda valvama?"

Õde oli üsna noor olevus, kel oli suur usk oma ametiseisundi jõusse. "Oh, teie isal oli lihtsalt liiga palju külastajaid, see segas haigla talitusi," vastas ta. "Umbes kümme minutit tagasi tuli politsei ja sundis nad lahkuma. Alles viis minutit tagasi helistati detektiividele nende peakorterist kiirväljakutse ja nemad lahkusid samuti. Kuid ärge muretsege, ma vaatan teie isa juurde sageli sisse ja ma kuulen tema palatist iga heli. Seepärast me jätamegi uksed lahti."

"Tänan teid," ütles Michael. "Ma istun natuke aega tema juures. Okei?"

Õde naeratas talle otsa. "Õige pisut —ja ma kardan, et siis peate te lahkuma. Eeskirjad, saate isegi aru."

Michael läks tagasi isa palatisse. Ta võttis telefonitoru hargilt ja laskis haigla kommutaatoril ühendada end Long Beachi maja nurga-kabineti telefoniga. Vastas Sonny. Michael sosistas torru: "Sonny, ma olen haiglas, tulin hästi hilja. Sonny, siin pole hingegi. Mitte ühtki Tessio meest, mitte ühtki detektiivi ukse juures. Vana on täiesti kaitseta." Ta hääl värises.

Järgnes pikk vaikus, enne kui kostis Sonny hääl, madal ja ärevil: "See ongi Sollozzo käik, millest sa rääkisid."

Michael lausus: "Minu arvates ka. Ent kuidas sai ta siia võmmid kõiki välja ajama ja kuhu kõik on läinud? Mis on Tessio meestega juhtunud? Jeesus Kristus, kas see lurjus Sollozzo on ka New Yorgi Politseivalitsuse tasku pistnud?"

"Rahune maha, poisu," ütles Sonny lohutaval toonil. "Meil vedas jälle sellega, et sa nii hilja haiglat külastama läksid. Püsi vana palatis. Pane uks seestpoolt lukku. Ma saadan mõned mehed sinna viieteistkümne minuti jooksul, kohe, kui ma olen paari kohta helistanud. Istu lihtsalt seal ja ära paanikasse satu. Okei, poja?"

"Ma ei paanitse," vastas Michael. Esimest korda pärast kogu selle supi algust tundis ta endas tärkamas raevukat viha, külma vaenu isa vaenlaste vastu.

112

Ta pani telefonitoru hargile ja vajutas õe väljakutsenupule. Ta otsustas toimida omaenda äranägemise järgi ja eirata Sonny käske. Kui sisenes õde, lausus ta: "Ma ei taha teid hirmutada, kuid me peame mu isa siit kohe ära viima — teise palatisse või mõnele teisele korrusele. Kas te saate need lohvid lahti võtta, et me saaksime voodi välja käratada?"

Õde hakkas vastu. "See on veider soov. Me peame saama arstilt loa."

Michael jätkas väga kiirelt: "Te olete kindlasti lugenud mu isa kohta ajalehtedest. Te näete ise, et täna õhtul pole siin kedagi teda valvamas. Ma sain äsja teada, et haiglasse tulevad mehed, kes tahavad teda tappa. Palun uskuge ja aidake mind." Ta võis olla erakordselt veenev, kui seda soovis.

Õde ütles: "Meil pole vaja lohve lahti võtta. Me võime jalandi koos voodiga välja käratada."

"Kas teil on mõni tühi palat?" sosistas Michael.

"Koridori lõpus," vastas õde.

Kõik läks korda mõne hetkega, väga kiirelt ja väga tõhusalt. Seejärel lausus Michael õele: "Jääge siia tema juurde, kuni abi tuleb. Kui te lähete välja oma puldi taha, võite viga saada."

Samal hetkel kuulis ta voodist isa kähisevat, kuid jõulist häält: "Michael, oled see sina? Mis on juhtunud, milles on asi?"

Michael kummardus voodi kohale. Ta võttis isa käe oma kätte. "Siin on Mike," ütles ta. "Ära karda. Ent kuula nüüd: ära tee mingit häält, eriti kui keegi su nime hõikab. Keegi tahab sind tappa, mõistad? Kuid mina olen siin, nii et ära karda."

Don Corleone, kellele ikka veel polnud päris selge, mis temaga oli juhtunud eelmisel päeval, ja kes vaevles kohutavates valudes, naeratas heasoovlikult oma noorimale pojale. Kui see poleks nõudnud nii palju jõudu, tahtnuks ta pojale öelda: "Miks peaksin ma praegu kartma? Võõrad on tahtnud mind tappa sellest ajast peale, kui ma olin kaheteistkümne aasta vanune."

10. peatükk

See oli väike erahaigla, millel oli vaid üks sissepääs. Michael vaatas aknast alla tänavale. Maja ees oli kaarjas eesõu, kust trepiastmed viisid tänavale. Tänav oli autodest tühi, kuid kes iganes tahtis pääseda haiglasse, pidi tulema läbi selle sissekäigu. Ta teadis, et tal pole kuigi palju aega. Seepärast jooksis ta palatist välja, laskus trepist alla ja läks läbi alumise korruse laiade uste sissepääsu juurde. Kõrval nägi ta kiirabiautode sissesõiduõue, kuid seal polnud ühtki sõidukit, ka mitte kiirabiautot.

Michael astus haiglaesisele kõnniteele ja süütas sigareti. Ta nööpis oma mantli lahti ja seisis laternaposti valgussõõris, et tema nägu oleks äratuntav. Mööda Üheksandat avenüüd tuli kiiresti kõndides noor mees, pakike kaenla all. Noormees kandis sõjaväe välikuube ja tal olid tihedad mustad juuksed. Kui ta laternavalgusse jõudis, tundus ta nägu tuttavana, kuid Michael ei suutnud meenutada, kus ta oli seda näinud. Noormees jäi tema ette seisma, sirutas käe väljaja sõnas tugeva itaalia aktsendiga: "Don Michael, kas te mind mäletate? Enzo, pagar Nazorine abiline, tema väimees. Teie isa päästis mu elu, tehes nii, et valitsus laskis mul Ameerikasse jääda."

Michael surus ta kätt. Nüüd tuli talle kõik meelde.

Enzo jätkas: "Ma tulin teie isale oma austust avaldama. Ei tea, kas nad lasevad mind nii hilja haiglasse?"

Michael naeratas ja raputas pead. "Ei lase, kuid olge tänatud sellegipoolest. Ma ütlen isale, et te käisite." Mööda tänavat lähenes valju mürinaga auto ja Michael muutus silmapilk valvsaks. Ta ütles Enzole: "Lahkuge kiiresti. Siin võib löömaks minna. Te ju ei taha politseiga tegemist teha?"

Ta märkas noore itaallase hirmunud pilku. Kokkupõrge politseiga võis tähendada deporteerimist või keeldumist kodakondsuse andmisest. Kuid noormees jäi paigale. Ta sosistas itaalia keeles: "Kui on häda, jään ma aitama. Ma võlgnen seda ristiisale."

Michael oli liigutatud. Ta pidi juba keelitama noormeest siiski lahkuma, kui pähe tuli mõte: miks mitte lasta tal siia jääda? Kaks meest haigla ees võivad ära hirmutada ükskõik

millise Sollozzo tapa-komando. Üks mees peaaegu kindlasti seda ei teeks. Ta ulatas Enzole

115

sigareti ja süütas selle põlema. Nad mõlemad seisid külmas detsembriöös laternaposti all. Haiglahoone kollased kandid, mida poolitasid jõulukaunistused, kumasid nende peale alla. Nad olid oma sigaretid juba peaaegu ära tõmmanud, kui 30. tänavalt keeras Üheksandale avenüüle pikk must limusiin, mis hakkas kõnnitee lähedale hoidudes nende poole tulema. Auto jäi peaaegu seisma. Michael piilus autos istujate nägusid. Parajasti seisatunud auto sööstis edasi. Keegi oli ta ära tundnud. Michael andis Enzole uue sigareti ja märkas, et pagari käed värisesid. Üllatusega pani ta tähele, et ta enda käed ei värisenud.

Nad olid vaevalt kümme minutit suitsetanud, kui äkki lõhestas öövaikuse politseisireen. Uilates keeras Üheksandalt avenüült haigla ette patrullauto. Talle järgnesid otsekohe veel kaks politseiautot. Korraga kihas haigla sissepääsutee mundris politseinikest ja detektiividest. Michael laskis kuuldavale kergendusohke. Vana hea Sonny sõna oli ilmselt õigel ajal pärale jõudnud. Ta hakkas neile vastu minema.

Kaks turjakat politseinikku haarasid tal kätest. Kolmas kobas ta kiiresti läbi. Trepist tuli üles kogukas politseikapten, kuldrant mütsi-nokal. Mehed tegid talle aupaklikult teed. Oma ümbermõõdu kohta ja hoolimata mütsi alt välja paistvatest hallidest juustest oli ta jõuline mees. Ta nägu punetas, kui ta Michaeli juurde jõudis ja kähistas: "Ma olin veendunud, et sain kõik molkused luku taha. Kes sina oled ja mis sa siin teed?"

Üks Michaeli kõrval seisnud võmmidest ütles: "Kapten, relva tal ei ole."

Michael ei rutanud vastamisega. Ta silmitses politseikaptenit, uurides külmalt tolle nägu ja metallikarva sinisilmi. Üks erariides detektiiv sõnas: "See on Michael Corleone, doni poeg." Michael küsis väga vaikselt: "Mis on juhtunud detektiividega, kes pidid valvama mu isa? Kes on nad siit ära kutsunud?"

Politseikapten hakkas raevunult röökima: "Sina ninatark — kes oled sina õpetama mulle, mida ma pean tegema? Mina kutsusin nad ära. Ma vilistan selle peale, kui palju makaroniõgijaid gangstereid üksteist maha tapab. Kui see oleks minu teha, ei liigutaks ma sõrmegi, et hoida ära su vanamehe mahakoksamist. Ja nüüd kao siit minema! Et sa oma jalga sellele tänavale ei tõstaks ja hoiaks eemale haiglast, kui siin pole külastamistund!"

Michael uuris teda endiselt tähelepanelikult. Ta polnud vihane selle peale, mida politseikapten rääkis. Ta mõte töötas palavikuliselt. Kas oli võimalik, et tolles esimeses autos oli viibinud Sollozzo, kes oli märganud teda seismas haiglaesisel? Kas oli võimalik, et Sollozzo oli

116

seepeale helistanud kaptenile ja öelnud: "Millest see tuleb, et Corleone mehed on endiselt haigla ümber, kuigi ma maksin sulle selle eest, et sa nad luku taha paneksid?" Kas see oli võimalik, et kõik oligi hoolikalt ette planeeritud, nagu oli kartnud Sonny? Kõik klappis. Endiselt rahulikuna sõnas ta kaptenile: "Ma ei lahku haiglast enne, kui te olete pannud valve mu isa palati juurde."

Kapten ei vaevunud vastama. Ta ütles Michaeli kõrval seisvale detektiivile: "Phil, pane see mõlkus luku taha."

Detektiiv sõnas kõhklevalt: "Poiss on puhas, kapten. Ta on sõja-kangelane ja pole kunagi olnud segatud kuritegevusse. Ajalehed võivad selle üle lärmi tõsta."

Kapten pöördus detektiivi poole, nägu tõmblemas raevust. "Kurat võtaks, ma ütlesin, et toimeta ta luku taha!"

Endiselt selgelt mõeldes ja sugugi mitte vihane, päris Michael tahtliku õelusega: "Kapten, kui palju maksab Türklane teile selle eest, et te mu isa lasete ära tappa?"

Politseikapten pöördus tema poole. Ta ütles kahele turjakale politseinikule: "Hoidke teda kinni." Michael tundis, kuidas ta käed vastu külgi suruti. Ta nägi kapteni massiivset rusikat oma näo suunas paiskuvat. Ta üritas kõrvale vingerdada, kuid rusikas tabas tema põseluud. Tema kolbas näis lõhkevat granaat. Ta suu täitus vere ja kõvade luutükkidega — ta taipas, et need olid hambad. Ta tundis, kuidas pool pead justkui õhku täis pumbati. Jalad olid kaalutud ja ta oleks maha langenud, kui politseinikud poleks teda toetanud. Kuid ta oli endiselt teadvusel. Erariides detektiiv oli astunud kaitseks tema ette, et takistada kaptenit teda uuesti löömast. "Jumala pärast, kapten, te lõite ta vigaseks!"

Kapten ütles valjult: "Mina pole teda puutunud. Ta ründas mind ja kukkus. Saad sa sellest aru? Ta hakkas arreteerimisele vastu."

Läbi punase udu nägi Michael, kuidas kõnniteeservas peatusid veel ühed autod. Neist pudenesid välja mehed. Ühes neist tundis ta ära Clemenza advokaadi, kes rõhutatud viisakusega, kuid enesekindlalt kõnetas politseikaptenit: "Corleone perekond on palganud eradetek-tiivifirma valvama mr. Corleonet. Nendel meestel siin on tulirelva kandmise luba, kapten. Kui te nad arreteerite, peate hommikul ilmuma kohtuniku ette ja selgitama, miks te seda tegite."

Advokaat heitis pilgu Michaelile. "Kas te tahaksite tõsta süüdistuse selle vigastuse tekitamise eest, ükskõik kes seda ka tegi?" küsis ta.

Michaelil oli raskusi rääkimisega. Ta lõuapärad ei käinud kokku, kuid tal õnnestus pomiseda: "Ma komistasin. Ma komistasin ja kukkusin." Ta märkas kapteni võidurõõmsat pilku ja üritas sellele vastata

naeratusega. Ta tahtis iga hinna eest varjata seda magusat külmust, mis valdas ta aju, talviselt külma vihkamist, mis valdas ta keha. Ta ei tahtnud, et keegi selles maailmas saaks teada, mida ta tegelikult sel hetkel tundis. Nagu oleks toiminud don. Siis tundis ta, kuidas teda haiglasse kantakse ja ta kaotas teadvuse.

Kui Michael hommikul ärkas, avastas ta, et ta lõualuu on traadiga kokku tõmmatud ja suu vasakul poolel puudus neli hammast. Tema voodi kõrval istus Hagen.

"Kas nad pumpasid mind uimasteid täis?" küsis Michael.

"Jah," kinnitas Hagen. "Neil tuli su igemest õngitseda mõningaid luukilde ja nad arvasid, et see on liiga piinarikas. Pealegi olid sa niikuinii audis."

"On mul miski muu viga ka?" päris Michael.

"Ei ole," ütles Hagen. "Sonny tahab sind Long Beachi majja. Kas sa reisi välja kannatad?"

"Muidugi," vastas Michael. "Kas doniga on kõik korras?"

Hagen punastas. "Ma arvan, et me oleme nüüd selle probleemi lahendanud. Meil on eradetektiivifirma ja kogu haigla on valve all. Ma räägin sulle rohkem, kui autosse saame."

Juhtis Clemenza, Michael ja Hagen istusid tagaistmel. Michaeli pea tuikas. "Mida paganat küll eile õhtul siis ikkagi juhtus, kas te saite sellest sotti?"

Hagen hakkas vaikselt rääkima. "Sonnyl on oma mees politseis, see detektiiv Phillips, kes üritas sind kaitsta. Tema saatis meile sõna. Politseikapten, McCluskey on ta nimi, on kõvasti pistist võtnud juba sellest ajast peale, kui ta oli patrullimees. Meie perekond on talle üksjagu maksnud. Kuid ta on ahne ja ebausaldusväärne. Paistab, et Sollozzo on talle maksnud kõva raha. McCluskey laskis kohe pärast külastusaja lõppu arreteerida kõik haiglas ja selle lähedal viibinud Tessio mehed. Ettekäändeks oli, et mõnel neist oli revolver taskus. Siis koristas McCluskey ära ametliku detektiivide valve doni ukse juurest. Ta väitis, et vajas neid mujal ja et nende asemele lähevad teised võmmid, kuid nood said jälle teise ülesande. Suur segadus. McCluskeyle sai makstud doni kaitseta jätmise eest. Ja Phillips ütleb, et ta on seda sorti sell, kes üritab uuesti. Ilmselt loovutas Sollozzo avakäigu eest talle terve varanduse ja lubab edaspidi kuu taevast tuua."

"Kas minu peksmine oli lehtedes?"

"Ei," ütles Hagen. "Me vaigistasime selle maha. Keegi ei taha, et sellest teada saadaks — ei võmmid ega meie."

"Hüva," ütles Michael. "Kas Enzo pääses minema?"

"Pääses küll," teatas Hagen. "Ta oli osavam kui sina. Kui võmmid kohale jõudsid, tegi tema vehkat. Ta väidab, et ta oli sinu juurde jäänud, kui Sollozzo auto mööda sõitis. On see tõsi?"

"On küll," kinnitas Michael. "Ta on hea poiss."

"Tema eest kantakse hoolt," sõnas Hagen. "Tunned sa end hästi?" Ta pilk oli murelik. "Sa näed sant välja."

"Mina olen okei," ütles Michael. "Mis selle politseikapteni nimi oligi?"

"McCluskey. Muide, uudis, mis võib su tuju tõsta: Corleone perekond on lõpuks punktiarve avanud. Bruno Tattaglia, täna hommikul kell neli."

Michael nõksatas sirgu. "Kuidas nii? Ma sain aru, et me istume esialgu vagusi."

Hagen kehitas õlgu. "Pärast seda, mis juhtus haiglas, läks Sonny raevu. Päästikumehed on väljas üle kogu New Yorgi ja New Jersey. Möödunud ööl koostasime nimekirja. Ma olen püüdnud Sonnyt tagasi hoida, Mike. Võib-olla sa aitad teda ümber veenda. Kogu selle jama võib ikka veel lahendada ilma suurema sõjata."

"Ma räägin temaga," ütles Michael. "Kas täna hommikul tuleb nõupidamine?"

"Tuleb küll," ütles Hagen. "Sollozzo võttis lõpuks ühendust ja tahab meiega maha istuda. Vahendaja täpsustab üksikasju. See tähendab, et me oleme võitnud. Sollozzo mõistab, et on kaotanud ja ta üritab eluga pääseda." Hagen tegi pausi. "Võib-olla ta mõtles, et me oleme pehmed, küpsed ärakoristamiseks, sest me ei andnud vastulööki. Nüüd, kus üks Tattaglia poegadest on surnud, saab ta aru, et meil on tõsi taga. Doni kallale kippudes läks ta tõesti määratu suure riski peale välja. Muide, me saime kinnituse Luca kohta. Nad tapsid ta õhtul enne kallalekippumist su isale. Bruno ööklubis, kujutad sa ette!"

Michael möönis: "Siis pole ime, et nad ta kaitsetuna tabasid."

Sissepääs Long Beachi puiestikku oli tõkestatud keset teed pargitud pika musta autoga. Selle poritiiva vastu nõjatus kaks meest. Michael märkas, et mõlemal poolel asuvate esimeste majade ülemise korruse aknad olid avatud. Püha taevas, Sonnyl on tõesti tõsi taga.

Clemenza parkis auto väljapoole puiestikku ja nad läksid edasi jalgsi. Kaks valvurit olid Clemenza mehed ja tervituseks heitis ta neile morni pilgu. Mehed noogutasid vastu. Ei ühtki naeratust ega sõna. Clemenza juhtis Hageni ja Michael Corleone majja.

Enne kui ta helistada jõudis, avas veel üks valvur ukse. Ta oli ilmselt jälginud neid aknast. Nad läksid nurgakabinetti ning leidsid

119

Sonny ja Tessio neid ootamas. Sonny astus Michaeü juurde, võttis ta pea käte vahele ja lausus lõõpivalt: "Kaunis, väga kaunis." Michael lõi ta käed eemale, läks laua juurde ja valas endale viskit, lootes, et see tuimendab valu traaditatud lõuas.

Kõik viis meest olid toas jälle koos, kuid õhkkond erines nende varasemate kohtumiste omast. Sonny oli lõbusam ja Michael mõistis, mida see lõbusus tähendas. Tema vanemat venda ei piinanud enam mingid kahtlused. Ta oli oma otsuse teinud ja nüüd ei kõigutanud teda enam miski. Sollozzo eileõhtune mõrvakatse oli olnud viimane tilk karikasse. Nüüd ei tulnud relvarahu enam kõne allagi.

"Kui sa olid läinud, helistas meile vahemees," ütles Sonny Hage-nile. "Türklane tahab nüüd kokku saada." Sonny naeris. "On see koerapoeg aga jultunud," ütles ta imetlusega hääles. "Pärast seda, kui ta eile õhtul selle vimka viskas, nõuab ta täna või homme kokkusaamist. Meie peame tema arvates vahepeal istuma, käed rüpes, ja võtma siis vastu, mida ta iganes välja pakub. On ikka külm närv!"

Tom küsis nagu muuseas: "Mis sa vastasid?"

Sonny irvitas: "Ma ütlesin: muidugi, miks mitte. Millal ta iganes soovib, mul pole kiiret. Mul on sada päästikumeest kakskümmend neli tundi tänaval. Kui Sollozzo kas või persekarva välja pistab, on ta laip. Anname neile aega, nagu nad ise soovivad."

Hagen päris: "Tegi ta ka konkreetse ettepaneku?"

"Tegi küll. Ta tahab, et me saadaksime Mike'i temaga kohtumaja ettepanekut ära kuulama. Vahemees garanteerib Mike'i julgeoleku. Sollozzo meilt enda julgeoleku tagamist ei küsi, ta teab, et ta ei saa seda nõuda. Sel pole mõtet. Seepärast korraldatakse kohtumine tema poolel. Tema inimesed korjavad Mike'i üles ja viivad ta kohtumis-paigale. Mike kuulab Sollozzo ära ja siis lasevad nad ta lahti. Kuid kohtumispaik on saladuses. Ta lubab, et tehing on nii hea, et me ei saa sellest ära öelda."

Hagen küsis: "Mida on teada Tattagliatest? Mis nad Bruno puhul ette võtavad?"

"See kuulub tehingusse. Vahendaja räägib, et Tattaglia perekond on nõustunud Sollozzoga kaasa minema. Nad unustavad Bruno Tattaglia. Tema on vastutasu selle eest, mis nad tegid mu isaga. Üks tühistab teise." Sonny naeris jälle. "Kuradi külmanärvilised lurjused."

Hagen hoiatas: "Me peaksime siiski ära kuulama, mis nad ise räägivad."

Sonny raputas energiliselt pead: "Ei, ei, consigliori, mitte seekord." Ta häälde oli ilmunud kerge itaalia aktsent. Ta ahvis meelega järgi oma isa, et tekitada lõbusamat tuju. "Mitte mingisuguseid kohtumisi

120

enam. Mitte mingisuguseid vaidlusi. Mitte mingisuguseid Sollozzo trikke. Kui vahemees vastuse saamiseks meiegajälle ühendusse astub, tahan ma, et sa annad talle edasi üheainsa sõnumi. Ma tahan Sollozzot. Kui ma teda ei saa, tuleb üleüldine sõda. Me läheme madratsitele ja saadame kõik päästikumehed tänavale. Midagi pole teha, äri peab mõne aja kannatama."

"Teised perekonnad ei salli üleüldist sõda," ütles Hagen. "See tekitab kõigis liiga suuri pingeid."

Sonny kehitas õlgu. "Neil on lihtne lahendus olemas. Andku Sollozzo mulle. Või sõdigu Corleone perekonnaga." Sonny tegi pausi ja jätkas siis järsult: "Aitab nõuannetest, kuidas seda pundart kokku lappida, Tom. Otsus on langetatud. Sinu asi on aidata mul võita. Selge?"

Hagen langetas pea. Ta jäi hetkeks sügavalt mõttesse, siis lausus: "Ma rääkisin sinu mehega politseijaoskonnas. Ta räägib, et kapten McCluskey on päris kindlasti Sollozzo palgalehel ja saab suurt raha. Asi ei piirdu sellega: McCluskey saab osa uimastioperatsioonist. Ta on nõustunud olema Sollozzo ihukaitsja. Türklane ei pista ilma McCluskeyta oma peidikust ninagi välja. Kui ta kohtub nõupidamiseks Mike'iga, istub McCluskey ta kõrval. Erariides, kuid revolver hõlma all. Sa pead mõistma, Sonny, et kui Sollozzol on säärane ihukaitse, ei hakka ta peale ükski hammas. Keegi pole veel maha kõmmutanud New Yorgi politseikaptenit ja terve nahaga pääsenud. Ajalehed, kogu politseivalitsus, kirikud ja teab veel kes muudaksid elu linnas põrguks. See oleks katastroof. Perekonnad tuleksid sulle kallale. Corleone perekond pandaks vande alla. Isegi vanamehe poliitilised kaitsjad poeksid peitu. Nii et võta see arvesse."

Sonny kehitas õlgu. "McCluskey ei saa Türklasega igavesti paari jääda. Me võime oodata."

Tessio ja Clemenzapahvisid oma sigareid, söandamata sõna sekka öelda. Mõlemad pühkisid laubalt higi. Kui langetatakse ekslik otsus, tuleb just neil oma nahk turule viia.

Esmakordselt sekkus jutusse Michael. Ta küsis Hagenilt: "Kas vanal on võimalik kolida haiglast siia puiestikku?"

Hagen raputas pead. "See oli esimene asi, mis ma järele uurisin. Ei tule kõne allagi. Ta on väga viletsas seisundis. Ta veab küll välja, kuid vajab igakülgset hooldamist, võib-olla lisaoperatsioonegi. Võimatu ära tuua."

"Siis peate otsekohe Sollozzo kätte saama," lausus Michael. "Me ei tohi ootama jääda. See sell on liiga ohtlik. Ta tuleb välja mõne uue ideega. Pidage meeles, et asja lahenduseks on endiselt lahtisaamine

meie vanast. Sollozzo teab seda. Okei, nüüd ta teab, et see on pagana keeruline, ja seepärast paneb ta kas või oma elu kaalule. Ja kui ta teab, et tal niikuinii pääsu ei ole, üritab ta jälle. Ja kui tal on abiks see politseikapten, ei või keegi teada, millega asi lõpeb. Me ei saa niiviisi riskida. Me peame Sollozzo otsekohe kätte saama."

Sonny sügas mõtlikult oma lõuga. "Sul on õigus, poju," ütles ta. "Sa tabad vist otse märgi pihta. Me ei saa lubada, et Sollozzo jälle vana kallale kipub."

Hagen tähendas vaikselt: "Aga mida teha kapten McClus-keyga?"

Sonny pöördus irvitades Michaeli poole: "Jah, poju, mida teha selle kõvakäelise politseikapteniga?"

Michael sõnas aeglaselt: "Okei, on üks äärmine võimalus. Kuid mõnikord on äärmised vahendid õigustatud. Oletagem, et me peame McCluskey tapma. Seda tuleb teha nii, et ta saaks ühtlasi kõvasti kompromiteeritud — et tegemist poleks mitte ausa politseikapteniga, kes täidab oma kohust, vaid kelmist politseiohvitseriga, kes oli segatud räketisse ja kelmina sai kelmi palga. Meil on palgalehel ajalehemehi, kellele võime anda informatsiooni koos piisavate tõenditega, nii et nad saavad selle ära põhjendada. See peaks natuke pinget leevendama. Mis te sellest arvate?" Michael vaatas aupaklikult ringi.

Tessio ja Clemenza olid sünge ilmega ning keeldusid suud paotamast. Sonny ütles, näol endine pilkav naeratus: "Lase aga käia, poju, sul tuleb hästi välja. Lapsesuu ei valeta, nagu don on alati öelnud. Lase käia, Mike, jätka julgelt."

Ka Hagen muigas põgusalt ja pööras pilgu kõrvale. Michael läks näost punaseks. "Hüva, nad tahavad, et ma läheksin Sollozzoga nõu pidama. Mina, Sollozzo ja McCluskey oleme seal täiesti isekeskis. Korraldage kokkusaamine kahe päeva pärast, siis laske meie koputajail kindlaks teha, kus see kokkusaamine toimub. Nõudke, et see oleks avalik paik — ma ei lase end viia ühtegi korterisse või majja. Olgu see restoran või baar lõunatamise tipptunnil, midagi säärast, et ma võiksin end kindlalt tunda. Nemad tunneksid end samuti julgelt. Isegi Sollozzole ei tule pähe, et me võiksime kapteni maha kõmmutada. Kui me kohtume, kobavad nad mu läbi, nii et siis pean ma olema relvitu, kuid mõelge välja, kuidas te sokutate mulle relva kohtumise ajal. Siis teen ma neile mõlemale ära."

Kõik neli meest jõllitasid talle otsa. Clemenza ja Tessio olid sügavalt hämmastunud. Hageni ilme oli pisut nukker, kuid mitte üllatunud. Ta tahtis rääkima hakata, kuid Sonny, raske Cupido-nägu moondunud talitsematust lõbususest, puhkes mürinal naerma. See oli ehtne sügav

kõhunaer, ilma igasuguse teeskluseta. Sonny oli naerust lämbumas. Osutades sõrmega Michaeli peale, püüdis ta naerupahvakute vahel oma arvamust öelda. "Sina, kõrgelennuline kolledžijuntsu, sa pole kunagi tahtnud siduda end perekonnaäriga. Ja nüüd tahad sa tappa politseikapteni ja Türklase, sest McCluskey klobis su näo üles! Küll võtad sa aga asja isiklikult — see on selge äriasi, sina aga võtad kõike isiklikult. Sa tahad need kaks vennikest teise ilma saata üksnes seepärast, et sulle kõrvakiil anti. Nii et kõik on olnud komet. Kõik need aastad on see olnud üks suur komet."

Clemenza ja Tessio, kes ekslikult arvasid, et Sonny naerab suurelise pakkumise teinud venna bravuuritsemise üle, irvitasid samuti mõningase üleolekuga Michaelile otsa. Ainult Hageni ilme jäi kinniseks.

Michael vaatas teda ümbritsevaid mehi ja jäi siis silmitsema Sonnyt, kes ikka veel ei saanud naeru pidama. "S i n a teed neile mõlemale ära?!" osatas Sonny. "Kuule, poju, sulle ei anta medalit, vaid sind saadetakse elektritoolile. Kas sa seda tead? Siin pole mingi kangelase mängimine, poisu, siin ei tulistata inimesi miili kauguselt. Siin lastakse, kui eristatakse nende silmavalgeid. Mäletad, kuidas meid koolis õpetati? Siin tuleb sul seista otse nende kõrval ja lasta neil pead otsast, nii et nende aju määrib su ilusa eliitkolledži ülikonna. Kas sa, poju, tõesti kavatsed kõike seda teha sellepärast, et üks tobe võmm sulle näkku virutas?" Sonny naeris ikka veel.

Michael tõusis püsti. "Lõpeta oma hirnumine," ütles ta. Temas toimus mingi hämmastav muutus, nii et irve kadus Clemenza ja Tessio näolt. Michael polnud ei pikk ega tugeva kehaehitusega, kuid temast näis kiirgavat ohtlikkust. Sel hetkel oli ta otsekui don Corleone enda taaskehastus. Ta silmad olid läinud kahvatupruuniks ja näost kadunud viimne kui veretilk. Näis, et iga hetk kargab ta oma vanemale ja tugevamale vennale kõrri. Polnud kahtlust, et kui tal olnuks käes felv, ähvardanuks Sonnyt tõsine hädaoht. Sonny lakkas naermast ja Michael sõnas talle jäisel toonil: "Sa, koerapoeg, ei usu, et ma sellega hakkama saan?"

Sonny oli oma naerukrambist jagu saanud. "Ma tean, et sa võid sellega hakkama saada," ütles ta. "Ma ei naernud selle üle, mis sa ütlesid. Ma naersin selle üle, kuidas

asjad võivad ära pöörata. Ma olen alati öelnud, et sa oled meie peres kõige kangem, kangem kui vana don ise. Sa olid ainus, kes suutis vanale vastu hakata. Ma mäletan, kui sa olid veel jõmpsikas. Küll oli sul alles iseloom! Pagan võtaks, sa kippusid isegi minuga kaklema, kuigi ma olin üksjagu vanem. Ja Freddie'1 tuli sinust jonni välja klobida vähemalt kord nädalas. Nüüd

123

on Sollozzo valinud su ohutuks sidepidamiseks meie perekonnaga, sest sa lasid McCluskeyl end üles lüüa ise vastu andmata, ja sa ei kavatse sekkuda perekondadevahelisse võitlusse. Ta arvab, et tal pole midagi karta, kui ta sinuga üks ühe vastu kokku saab. Ja McCluskey peab sind samuti tossikeseks."

Sonny jäi hetkeks vait ja jätkas siis soojalt: "Kuid sina, koerapoeg, oled lõppude lõpuks ikkagi Corleone. Ja mina olin ainus, kes seda teadis. Ma olen siin istunud kolm päeva, sest ajast peale, kui vana pihta sai, ning oodanud, millal sa selle kolledživurle ja sõjasangari kergatsirüü kõrvale heidad. Ma olen oodanud, millal sa mu paremaks käeks hakkad, et me saaksime maha lüüa need hoorapojad, kes püüavad hävitada meie isa ja perekonda. Ja selleks kõigeks piisas nätakast lõua pihta! Kuidas see teile meeldib?" Sonny tegi koomilise grimassi, imiteeris lõuahaaki ja kordas: "Kuidas see teile meeldib?"

Pinge toas oli leevendunud. Mike raputas pead. "Sonny, ma teen seda sellepärast, et see on ainus, mis meil üle jääb. Ma ei saa jätta Sollozzole võimalust veel kord isa kallale kippuda. Paistab, et ma olen ainus, kes talle küllalt lähedale pääseb. Ja ma olen kõik läbi mõelnud. Ma ei usu, et te leiaksite kellegi teise, kes võiks ära koksata politseikapteni. Võib-olla sina tuleksid sellega toime, Sonny, kuid sul on naine ja lapsed ning sa pead juhtima perekonnaäri, kuni vana on jälle vormis. Nii jääme üle mina ja Freddie. Freddie on šokiseisundis ja mängust väljas. Nii et lõpuks jään ikkagi ainult mina. See kõik on loogiline. Nätakal lõua pihta pole sellega midagi pistmist."

Sonny astus ligi ja embas teda. "Ma ei hooli su põhjendustest, peaasi, et sa oled nüüd meiega. Ja ma ütlen veel, et sul on tuline õigus. Tom, mida sina ütled?"

Hagen kehitas õlgu. "Argumendid on kindlad. Lood on ilmselt nii, sest ma ei usu, et Türklane on tehingu asjus siiras. Ma arvan, et ta üritab veel kord donile ligi pääseda. Igatahes annab tema senine käitumine meile põhjust nii arvata. Nii et me katsume Sollozzot kätte saada. Me üritame seda isegi siis, kui me peame ka politseikaptenile lõpu peale tegema. Ent see, kes töö enda peale võtab, peab arvestama kohutava riskiga. Peab see olema Mike?"

Sonny ütles vaikselt: "Mina võiksin selle ära teha."

Hagen raputas kannatamatult pead: "Sollozzo ei laseks sind miili kaugusele isegi siis, kui tal oleks kümme politseikaptenit. Ja peale selle oled sa perekonnapea kohustetäitja. Sinuga ei saa riskida." Hagen tegi pausi ja ütles Clemenzale jaTessiole: "Kas kellelgi teistjuhtub olema tipptasemega päästikumeest, tõepoolest eriklassist, kes võiks võtta selle töö enda peale? Ülejäänud elu poleks tal enam vaja raha pärast muretseda."

124

Clemenza vastas esimesena: "Mitte kedagi, keda Sollozzo kohe ära ei tunneks. Tal oleks kõik kohe selge, see oleks sama hea, kui läheksime meie Tessioga."

Hagen ütles: "Aga kui leiaks mõne kõvakäelise selli, kel pole veel reputatsiooni, mõne kõva kollanoka?"

Mõlemad caporegime^ raputasid pead. Tessio ütles naeratades, et tema sõnad ei tunduks liiga salvavad: "See oleks sama hea kui panna koolipoiss servima pesapalli MM-võistlustele."

Sonny segas järsult vahele: "See peab olema Mike. Selleks on miljon mitmesugust põhjust. Kõige tähtsam on see, et nad peavad teda tossikeseks. Ja ta on võimeline töö ära tegema, ma garanteerin seda. Asi on tähtis, sest see on ainus lask, mis me Türklase pihta teha saame. Nii et me peame nüüd leidma parima viisi, kuidas Mike'i aidata. Tom, Clemenza, Tessio — tehke kindlaks, kuhu Sollozzo ta nõupidamiseks viib, mul ükskõik, kui palju see maksma läheb. Kui me oleme selle teada saanud, võime välja nuputada, kuidas me Mike'ile relva sokutame. Clemenza, ma tahan, et sa hangid tema jaoks tõeliselt "ohutu" revolvri, kõige "külmema" sinu kollektsioonist. Niisuguse, mille päritolu on võimatu kindlaks teha. Püüa leida lühikese toruga, ent võimsa löögijõuga tukk. See ei pea olema eriti täpne. Mike on otse nende nina all, kui ta selle käiku laseb. Mike, niipea kui sa oled revolvrit kasutanud, lase sel põrandale kukkuda. Ara lase end kinni nabida, tukk peos. Clemenza, teibi toru ja trikkel erimaterjaliga, nii et ta ei jätaks sõrmejälgi. Pea meeles, Mike, me võime kõik korda ajada, tunnistajad ja kõik muu, ent kui nad saavad su kätte koos revolvriga, siis seda ei saa me kuidagi õigeks ajada. Mul on transport ja kaitse valmis seatud, ning siis kaod sa ilusale pikale puhkusele, kuni tolm maha langeb. Sa oled kaua aega ära, Mike, kuid ma ei taha, et sa oma tüdrukuga hüvasti jätad või isegi talle helistad. Pärast seda, kui kõik on möödas ja sina välismaal, saadan ma talle sõna, et sa oled okei. Niisugused on käsud." Sonny naeratas vennale. "Nüüd hoia Clemenza ligi ja harjuta selle revolvri kasutamist, mis ta sinu jaoks välja valib. Võid isegi pisut märki lasta. Meie hoolitseme kõige muu eest. Kõige eest. Okei, poja?"

Michael Corleone tundis jälle üle kogu ihu magusat värskendavat külmajudinat. Ta lausus vennale: "Seda jama tüdrukuga hüvastijät-misest poleks sul küll tarvitsenud jahvatada. Kas sa arvad, et ma hakkaksin talle helistama?"

Sonny tõttas vabandama: "Okei, sa oled ju alles kollanokk, seepärast räägin ma kõik ette. Unusta see ära."

Michael irvitas: "Mis sa selle "kollanokaga" mõtled? Omal ajal kuulasin ma vanameest niisama tähelepanelikult kui sina. Kuidas ma

sinu arvates muidu nii targaks oleksin saanud?" Mõlemad puhkesid naerma.

Hagen valas kõigile viskit. Ta ilme oli süngevõitu: riigimehena tuli minna sõtta, seadusemehena kinni pidada seadusest. "Hüva, vähemalt on meil nüüd selge, mida ette võtta," sõnas ta.

11. peatükk

Kapten Mark McCluskey istus oma kabinetis ja näppis kolme ümbrikku, mis olid pungil kihlveolipikuist. Ta kulm oli kortsus, hea meelega tahtnuks ta dešifreerida lipikutele tehtud märkmeid. See olnuks väga tähtis. Need kihlveolipikud olid tema reidirühmad saanud eelmisel õhtul kätte ühelt Corleone perekonna kihlveo korraldajalt. Too peab nüüd lipikud tagasi ostma, muidu võivad mängurid end üksmeelselt võitjaks kuulutada ja tema äri pankrotti ajada.

Kapten McCluskey pidas lipikute dešifreerimist väga tähtsaks, sest ta ei tahtnud nende tagasimüümisel pügada saada. Kui mängu oli pandud kokku umbes viiskümmend tuhat dollarit, võis ta heal juhul lipikud tagasi müüa viie tuhande eest. Ent kui tegemist oli

suurte kihlvedudega ning lipikutesse oli kätketud sada või isegi kakssada tuhat dollarit, pidi hind olema märksa kõrgem. McCluskey sõrmitses ümbrikke ja otsustas siis lasta kihlveomaakleril pisut higistada ja teha ise esimene pakkumine. Sellest võib tegeliku hinna suhtes selgusele jõuda.

McCluskey heitis pilgu politseijaoskonna kellale, mis rippus ta kabineti seinal. Oli aeg võtta peale see õlitatud lakaga Türklane ja viia ta kohtumisele Corleone perekonnaga — ükspuha, kus see ka aset leiab. McCluskey astus seinakapi juurde ja hakkas erariideid selga ajama. Saanud sellega valmis, helistas ta naisele, et seekord ta õhtusöögiks koju ei jõua, sest tööasjad hoiavad teda kinni. Oma tööasju ei arutanud ta kunagi naisega. Too oli veendunud, et nii lahedalt, nagu nad elasid, tulid nad välja mehe politseinikupalgast. McCluskeyle tegi see nalja. Tema ema oli olnud samasugusel arvamusel, kuid noor Mark oli varakult targaks saanud. Isa oli tal selle eest tagumiku kuumaks kütnud.

Marki isa oli politseiseersant. Iga nädal olid isa ja poeg jalutanud läbi kogu jaoskonna ning McCluskey vanem oli esitlenud oma kuueaastast võsu poepidajatele: "See siin on mu väikemees."

Poodnikud olid surunud poisi kätt, öelnud ohtralt meelitusi ja löönud kõlinal lahti oma kassaaparaadid, et kinkida väikemehele viis või kümme dollarit. Õhtuks olid väikese Mark McCluskey taskud paberrahast pungil; ta oli olnud ääretult uhke, et isa sõbrad armastasid

teda nii väga, et ei pidanud paljuks talle iga kuu kingitusi teha. Isa pani raha muidugi tema kolledžihariduse tarvis pangaarvele, väike Mark sai enda kätte parimal juhul vaid pooledollarilise.

Kui Mark koju tuli ja tema politseinikest onud huvi tundsid, kelleks ta suureks saades kavatseb hakata, vastas alles pudikeelne põngerjas surmtõsiselt: "Politseinikuks", mispeale kõik talitsematult naerma puhkesid. Kuigi isa tahtis, et ta kõigepealt kolledžisse astuks, läks Mark muidugi pärast keskkooli lõpetamist otsekohe politseikooli.

Ta oli hea korravalvur, väärt võmm. Tänavanurki terroriseerinud noored jõhkardid pagesid tema ilmumisel laiali ja kadusid lõpuks kogu jaoskonnast hoopistükkis. Ta oli väga karm, kuid samal ajal õiglane korravalvur. Kui ta läks poodnikelt koguma oma rahalist andamit selle eest, et ta prügi mahapaneku-ja parkimiseeskirjade rikkumisele läbi sõrmede vaatas, ei võtnud ta kunagi kaasa oma poega; ta korjas raha otse enda kätte, sest leidis, et ta on selle ära teeninud. Ring-käigutundidel ei hiilinud ta kunagi kinno või ei logelnud restoranides, nagu eriti talveõhtutel tegid mõned teised politseinikud. Tema käis oma ringid alati ära. Ta valvas oma laohooneid hoolega. Kui Bowerist imbusid tema jaoskonda kerjama joodikud ja pätid, kihutas ta need minema nii resoluutselt, et nad oma jalga siia enam iialgi tagasi ei tõstnud. Jaoskonna äriinimesed hindasid seda kõrgelt. Ja nad oskasid sellest märku anda.

Samuti pidas ta kinni süsteemist. Tema jaoskonna kihlveomaaklerid teadsid, et ta ei hakka iial vaeva nägema eripistise väljapressimisega enda jaoks, vaid rahuldub oma osaga politseijaoskonna üldises maksusummas. McCluskey oli koos teistega nimekirjas ja ta ei nõudnud kunagi eritasu. Ta oli õiglane võmm, kes võttis ainult seaduslikku meelehead ning tema tõus ametiredelil oli kindel ja kiire.

Kogu selle aja kasvatas ta nelja poega, kellest ühestki ei saanud politseinikku. Nad kõik läksid Fordhami ülikooli ja et Mark McCluskey ülendati selleks ajaks seersandist leitnandiks ja lõpuks kapteniks, ei tundnud nad millestki puudust. Nimelt sel ajal

omandas McCluskey armutu tingija kuulsuse. Tema jaoskonnas maksid kihlveomaaklerid suuremat turberaha kui kusagil mujal New Yorgis, kuid tõenäoliselt põhjustasid selle seiga nelja poisi kolledžis koolitamise suured kulud.

McCluskey ise leidis, et meelehea võtmises pole midagi halba. Miks pagana päralt pidid tema poisid minema munitsipaalkolledžisse või odavasse Lõuna Kolledžisse üksnes seepärast, et Politseivalitsus ei maksnud oma inimestele piisavalt palka, millest saanuks korralikult elada ja pere eest hoolitseda? Ta kaitses inimesi oma elu hinnaga ja

tema teenistusleht kirendas tulirelva kasutavate röövlite, kõvakäeliste maffiasõdurite ja võimalike kupeldajatega peetud revolvriduellidest. McCluskey oli need maa sisse tampinud, säilitanud tema hoole alla antud väikese nurgakese linnas tavaliste inimeste jaoks ja kindlasti oli ta ära teeninud rohkem kui üks armetu sajaline nädalas. Kuid ta ei virisenud oma madala palga üle, ta mõistis, et igaüks peab enda eest ise hoolitsema.

Bruno Tattaglia oli tema vana sõber. Bruno oli õppinud Fordhamis koos tema ühe pojaga ja pärast seda, kui Bruno oli avanud oma ööklubi, võis McCluskey perekond oma harvadel meelelahutuskäikudel kesklinna nautida kabareeprogrammi, jooke ja sööke firma kulul. Vana-aastaõhtul sai McCluskey pere klubi direktsiooni ehistrükis küllakutse ja teda ootas alati üks parimatest laudadest. Bruno kandis alati hoolt, et neid esitleti klubis esinevatele kuulsustele — mõned neist olid tuntud lauljad ja Hollywoodi tähed. Tõsi, vahel palus ta mõnda väikest teenet, näiteks mõne personaliliikme politseitoimiku puhastamist nii, et ta saaks kabarees töötamise litsentsi. Tavaliselt oli tegemist kenade tüdrukutega, kes olid sattunud politsei kirja lõbunaistena. McCluskeyle tegi head meelt aidata.

McCluskey oli teinud endale reegliks mitte kunagi välja näidata, et ta taipas, mis inimestel oli mõttes. Kui Sollozzo oli teinud talle ettepaneku jätta Corleone vanamees haiglas ilma valveta, ei küsinud McCluskey, milleks seda vaja. Ta küsis hinda. Kui Sollozzo nimetas kümmet tuhandet, oli McCluskeyl kohe selge, milles asi. Ta ei kõhelnud hetkegi. Corleone oli suurimaid maffiategelasi riigis, tal oli rohkem poliitilisi sidemeid, kui neid eales oli olnud Al Caponel. Kes eales ta maha lööb, teeb riigile suure teene. McCluskey võttis tasu ette ja tegi oma töö. Kui Sollozzo talle helistas, et haigla ees on ikka veel kaks Corleone meest, valdas teda raevuhoog. Ta oli pannud kõik Tessio mehed luku taha ning toimetanud .minema detektiivide valve Corleone palati ukselt. Aumehena tuli tal nüüd need kümme tuhat, mida ta oli juba kavatsenud kõrvale panna lastelaste hariduse tarvis, tagasi anda. Selles raevuhoos oli ta sõitnud haiglasse ja löönud Michael Corleonet.

Ent õnnetu lugu oli ilusa pöörde võtnud. Ta oli kohtunud Tattaglia ööklubis Sollozzoga ja nad olid sõlminud isegi parema tehingu. Ka nüüd ei esitanud McCluskey küsimusi, sest vastuseid teadis ta isegi. Ta täpsustas vaid tasu suurust. Hetkekski ei tulnud talle pähe, et teda ennast võib ähvardada hädaoht. Võimalus, et keegi kas või põgusalt kaaluks New Yorgi politseikapteni tapmist, tundus liiga fantastilisena. Ka kõige kangem maffia kõrilõikaja oli sunnitud saba jalge vahele

tõmbama, kui mõni tühine tänavakordnik teda tuuseldada suvatses. Võmmi tapmine ei pakkunud mingit vaheltkasu. Kui mõni niisugune asi ette tuli, sai kas arreteerimisel vastupanu osutamise või kuriteopaigalt põgenemise tagajärjel äkki surma uskumatult suur hulk kahtlasi selle. Mis seal tegelikult oli juhtunud, ei huvitanud muidugi mõista kedagi.

McCluskey ohkas ja valmistus jaoskonnahoonest lahkuma. Probleemid, aina probleemid. Iirimaal oli pärast mitmeaastast võitlust vähiga heitnud hinge tema naise õde. See vähk oli läinud McCluskeyle maksma kopsaka summa, ja nüüd nõuavad matused veelgi rohkem. Tema enda onud-tädid seal vanal isamaal vajasid aeg-ajalt samuti abi, et oma kartulifarme vee peal hoida. Selle kunsttüki tarvis saatis ta neile alati raha. Ta ei nurisenud. Kui ta koos naisega vana isamaad külastas, koheldi neid see-eest nagu kuningat ja kuningannat. Võib-olla tuleks järgmisel suvel jälle minna — nüüd, kus sõda on läbi ja kõva lisaraha tulemas. McCluskey ütles jaoskonna korrapidajale, kust teda vajaduse korral leida. Ettevaatusabinõusid ei pidanud ta vajalikuks. Ta võis alati väita, et Sollozzo oli informaator, kellega tal oli parajasti kohtumine. Jaoskonnast väljudes kõndis ta mõne kvartali jagu eemale ja võttis siis takso, et sõita majja, kus teda ootas Sollozzo.

See oli Tom Hagen, kes pidi tegema kõik ettevalmistused Michaeli lahkumiseks riigist, hankima talle valepassi ja meremehepaberid ning koiku Itaalia prahilaevale, millel seisis ees randumine ühes Sitsiilia sadamas. Veel samal päeval saadeti lennukiga Sitsiiliasse emissarid, et valmistada mägismaal ette maffiapealiku peidukoht.

Sonny hankis auto ja absoluutselt usaldusväärse juhi, kes pidi ootama Michaeli, kui see astub välja restoranist, kus toimub kohtumine Sollozzoga. Juhiks hakkas Tessio ise, kes andis end selle töö peale üles omal algatusel. Auto oli mõlkis välimuse, kuid võimsa mootoriga. Sellele olid kinnitatud valed numbrimärgid ja auto enda päritolu oli võimatu kindlaks teha. Teda oli hoitud eritöö jaoks, mis nõudis parimat.

Michael veetis päeva Clemenza pool, harjutades väikese revolvriga, mis talle hiljem kätte toimetatakse. See oli 22-mm kaliibriga riistapuu, täidetav nösuninaliste kuulidega, mis sisse minnes tegid nööpnõelapiste, väljudes aga jätsid inimkehha jultunult haigutavad augud. Ta leidis, et revolver oli täpne veel viie sammu kaugusel sihtmärgist. Kaugema maa pealt võisid kuulid hajuda kuhu tahes. Päästik oli kangevõitu, kuid Clemenza nokitses selle kallal oma tööriistadega ja seadis ta lõdvemaks. Nad otsustasid summutit mitte kasutada. Polnud

vaja, et mõni süütu kõrvalseisja situatsioonist valesti aru saab ja oma teadmatuse tõttu julgelt vahele segab. Revolvripaugud hoiavad nad Michaelist eemale.

Harjutamistundide ajal jagas Clemenza lakkamatult õpetussõnu. "Nii kui oled lõpetanud revolvri kasutamise, lase sel põrandale kukkuda. Langeta lihtsalt käsi küljele ja lase revolver sõrmede vahelt välja libiseda. Keegi ei pane seda tähele, kõik arvavad, et sa oled endiselt relvastatud. Nad jõllitavad sind näkku. Kõnni sealt minema väga kiiresti, kuid ära jooksu pane. Ära vaata kellelegi otse silma, kuid ära ka nägu ära pööra. Pea meeles, et nad kardavad sind, usu mind, nad kardavad sind. Keegi ei sega vahele. Niipea, kui sa väljud, leiad sa Tessio autoga juba ootamas. Hüppa sisse ja jäta kõik muu tema mureks. Ära muretse ootamatute takistuste pärast. Sa saad veel imestada, kui sujuvalt niisugused asjad kulgevad. Nii, pane nüüd see kaabu pähe ja vaatame, kuidas sa välja näed." Ta surus Michaelile pähe halli veluurkaabu. Michael, kes polnud kunagi kaabut kandnud, tegi grimassi. Clemenza rahustas teda: "See on igaks juhuks, raskendab äratundmist. Tavaliselt annab see tunnistajaile võimaluse põhjendada, miks nad oma ütlust muudavad — kui me neile asja selgeks oleme teinud. Pea meeles, Mike, et sul pole vaja muretseda sõrmejälgede pärast. Revolvri paraja päästik on eriteibiga sisse mähitud. Revolvri muid osi ära puutujata see meelde."

Michael küsis: "Kas Sonny on teada saanud, kuhu Sollozzo mu viib?"

Clemenza kehitas õlgu. "Veel mitte. Sollozzo on väga ettevaatlik. Kuid ära karda, et ta sulle midagi teeb. Vahendaja jääb nii kauaks, kuni sa tervelt tagasi tuled, meie kätte. Kui sinuga midagi juhtub, maksab vahendaja oma nahaga." -

"Miks ta siis oma pea silmusesse topib?" imestas Michael.

"Ta saab suure vahendusraha," ütles Clemenza. "Paraja varanduse. pealegi on ta perekondades tähtis tegelane. Ta teab, et Sollozzo ei saa lubada, et sinuga midagi juhtuks. Su elu pole nii väärtuslik kui vahendaja oma Sollozzo jaoks. Lihtne arvestus. Sul pole midagi karta. Need oleme meie, kel hiljem tuleb see põrgusupp ära helpida."

"Kui hulluks asi läheb?" päris Michael.

"Väga hulluks," vastas Clemenza. "See tähendab Tattaglia perekonna ja Corleone perekonna vahelist sõda, kus kõik viimanegi välja pannakse. Enamik teistest asub Tattagliate poolele. Linna prügiveo-talitus lükkab sel talvel hulga laipu kokku." Ta kehitas õlgu. "Kord kümne aasta jooksul pole niisugustest asjadest pääsu. Nii saab halvast verest lahti. Ja kui me laseksime end väikestes asjades tönida, tahaksid

nad varsti kõike üle lüüa. Nad tuleb peatada kohe alguses. Nii nagu oleks pidanud Münchenis peatama Hitleri, tal poleks tohtinud lasta oma tahtmist saada, seda teha oli niisama hea, kui õnnetust ise kaela kutsuda."

Michael oli kuulnud oma isa rääkimas sedasama, ainult et tema tegi seda juba 1939. aastal, enne kui sõda tegelikult algas. Kui Riigidepartemangu oleksid juhtinud maffiaperekonnad, poleks Teist maailmasõda olnudki, mõtles Michael endamisi muiates.

Nad sõitsid tagasi Long Beachi puiestikku ja astusid doni majja, kus Sonny ikka veel pidas oma peakorterit. Michael arutles, kui kaua võis Sonny veel püsida puiestiku kaitstud territooriumil. Varem või hiljem tuleb tal riskida väljaminekuga. Nad leidsid Sonny sohval tukastamas. Kohvilaual olid tema hilise eine jäänused — liha- ja leivaraasud ning pooleldi tühi viskipudel.

Isa tavaliselt puhas kabinet oli omandamas halvasti koristatud möbleeritud toa ilmet. Michael raputas venna ärkvele ja päris: "Miks sa ei lõpeta seda pätielu ja ei lase tuba korda seada?"

Sonny haigutas. "Mida sa, kurat, kamandad, ega sa kasarmuid ei inspekteeri! Mike, me pole veel saanud sõna, kuhu need molkused Sollozzo ja McCluskey kavatsevad sind viia. Kui me seda teada ei saa, siis mis moel me küll sulle revolvri sokutame?"

"Kas ma ei võiks seda kaasas kanda?" ütles Michael. "Võib-olla nad ei otsigi mind läbija kui nad seda isegi teevad, võivad nad seda mitte leida, kui me oleme küllalt osavad. Ja isegi kui nad leiavad — mis siis sellest? Nad võtavad selle mu käest ära ja midagi halba ei juhtu."

Sonny raputas pead. "Ei, me peame tegema kõik, et see oleks kindel löök värd Sollozzo pihta. Kui vähegi saad, põruta talle esimesena. McCluskey on aeglasem ja lollim. Sulle jääb temaga hakkama saamiseks piisavalt aega. Kas Clemenza tuletas sulle meelde, et revolver tuleb maha visata?"

"Miljon korda," ütles Michael.

Sonny tõusis sohvalt üles ja ringutas. "Kuidas su lõualuu end tunneb, poja?"

"Sandisti," sõnas Michael. Kogu ta näo vasak pool valutas, välja arvatud need tuimad kohad, mida hoidis kinni traat. Ta võttis laualt viskipudeli ja kulistas otse sellest. Valu nõrgenes.

Sonny hoiatas: "Rahulikumalt, Mike, praegu pole õige aeg end kärakaga uimaseks teha."

Michael turtsatas: "Kristuse nimel, Sonny, jäta juba ükskord see suure venna mängimine. Ma olen olnud lahingus Sollozzost kõvemate

132

sellide vastu ja kehvemates tingimustes. Kus on tema miinipildujad? Tema õhukate? Raskesuurtükivägi? Jalaväemiinid? Ta on lihtsalt nutikas koerapoeg, kel on kambameheks suureline võmm. Tarvitseb vaid kellelgi otsustada nad maha lüüa, kui ei jää enam ühtki muud probleemi. Otsuse langetamine on kogu asja tuum. Nad isegi ei aima, kui nende küünal kustub!"

Tuppa mli Tom Hagen. Ta tervitas kõiki noogutusega ja läks otsejoones valenumbriga telefoni juurde. Ta helistas mitu kordaja raputas siis Sonnyle otsa vaadates pead. "Ei kõssugi," ütles ta. "Sollozzo hoiab asja viimase hetkeni enda teada."

Telefon helises. Sonny vastas ja näitas žestiga, et halvasti kuuleb, kuigi toas polnud keegi häältki teinud. Ta kirjutas midagi üles ja sõnas siis: "Okei, ta tuleb sinna." Toru ära pannes hakkas Sonny naerma: "See koerapoeg Sollozzo on tõesti haruldane frukt! Vaat, mida ta pakub. Täna õhtul kell kaheksa korjavad tema ja kapten McCluskey Mike'i üles Jack Dempsey baari juurest Broadwayl. Sealt lähevad nad teatud paika läbi rääkima. Ja pange tähele: Mike ja Sollozzo vestlevad itaalia keeles, nii et iiri võmm ei saa sellest, mis nad räägivad, mõhkugi aru. Ära muretse, ta ütles mulle, et teab kindlalt, et McCluskey ei tunne itaalia keeles ühtki sõna peale soldi, samuti on Sollozzo järele uurinud ja teab, et sina, Mike, saad aru sitsiilia murrakust."

Michael tähendas kuivalt: "See oskus on mul üsna roostes, kuid me ei vestle kaua."

Tom Hagen lausus: "Me ei lase Mike'i enne kuskile, kui vahendaja on meie juures. Kas see asi on korraldatud?"

Clemenza noogutas: "Vahendaja taob minu pool kolme meie mehega kaarte. Nad ootavad minu telefonikõnet, enne nad teda minema ei lase."

Sonny laskus tagasi nahktugitooli. "Ent mis pagana kombel me siiski kohtumispaiga teada saame? Tom, meil onju koputajad Tattaglia perekonnas, millest see tuleb, et nad pole meile sõna saatnud?"

Hagen kehitas õlgu. "Sollozzo on tõesti neetud kaval. Ta ajab asja salaja, nii salaja, et ei võta kaitseks kaasa ühtki meest. Ta arvab, et kaptenist piisab küllalt ja et julgeolek on tähtsam kui revolvrid. Pealegi on tal õigus. Me peame panema Mike'ile mehe sappa ja lootma kõige paremat."

Sonny kahtles: "Noh, igaüks võib sabast lahti saada, kui ta seda väga tahab. See on esimene asi, mille nad järele kontrollivad."

Selleks ajaks oli kell juba viis. Sonny ütles mureliku näoga: "Võib-olla me peaksime laskma Mike'il rünnata sel hetkel, kui nad teda üritavad peale võtta — olgu siis autos kes tahes."

133

Nüüd polnud rahul Hagen. "Mis siis, kui Sollozzot polegi autos? Nii teeme käe märjaks ilma midagi saavutamata. Kas või nui neljaks, kuid me peame välja uurima, kuhu Sollozzo kavatseb Mike'i viia."

Clemenza ütles sõna sekka: "Võib-olla me peaksime hakkama mõtlema selle peale, miks ta sellest nii suure saladuse teeb?"

Michael lausus kannatamatult: "Sest see on kasulik. Miks ta peaks meile üldse midagi teada andma, kui ta saab seda vältida? Peale selle haistab ta hädaohtu. Ilmselt on ta väga kartlik, kuigi tal on varjuna kannul see politseikapten."

Hagen nipsutas äkki sõrmi. "Kuulge, see detektiiv, see sell Phillips! Sonny, miks sa ei võiks talle helistada? Võib-olla ta saab välja uurida, kust kaptenit täna õhtul leida võib. Asi väärib proovimist, McCluskeyl on ju ükskõik, kas keegi tema käikudest midagi teab või ei tea."

Sonny võttis telefonitoru ja valis numbri. Ta vahetas mõned vaiksed laused ja pani toru ära. "Ta helistab tagasi," selgitas ta.

Nad ootasid veel oma kolmkümmend minutit ja lõpuks telefon helises. See oli Phillips. Johnny pani midagi kirja ja riputas toru hargile. Ta pilk oli pinevil: "Ma arvan, et paik on meil käes. Kapten McCluskey peab alati sõna jätma, kust teda leida võib. Täna õhtul kella kaheksast kümneni on ta Bronxis "Luna Azure'is". Kas keegi seda kohta tunneb?"

Tessio kuulutas enesekindlalt: "Mina tunnen. See sobib meile suurepäraselt. Väike perekonnarestoran suurte loožidega, kus inimesed saavad omaette vestelda. Hea toit. Igaüks tegeleb omaenda asjadega. Täiuslik." Ta kummardus Sonny laua kohale ja seadis kustutatud sigaretikonidest kokku plaani. "See siin on sissepääs. Mike, kui sa lõpetad, astu lihtsalt välja, pööra vasakule ja mine ümber nurga. Ma märkan su ära, löön tuled põlema ja võtan su käigult peale. Kui sul on raskusi, karju, siis ma üritan tulla sisse ja sind välja aidata. Clemenza, sa pead kiirustama. Saada keegi sinna revolvrit paigaldama. Neil on vanamoodne tualett, kus veepaagi ja seina vahel on vaba ruum. Las su mees teibib revolvri paagi taha kinni. Mike, pärast seda, kui nad on su autos läbi kobanud ja leidnud, et sa oled relvata, nad sinu pärast enam eriti ei muretse. Restoranis oota pisut, enne kui lauast lahkud. Ei, veelgi parem, kui sa selleks luba küsid. Teeskle pisut, et sul on häda, tee seda hästi loomulikult. Nad ei oska midagi aimata. Ent kui sa uuesti välja tuled, ära enam aega raiska. Ära laua taha enam istu, hakka kohe kõmmutama. Ja ära asjata riski: otse pähe, kaks lasku kummagi pihta —ja nii kiiresti välja, nagu jalad kannavad!"

Sonny oli kuulanud tähelepanelikult. "Ma tahan, et revolvri paneks paika keegi eriti hea ja usaldusväärne mees," ütles ta Clemenzale. "Ma ei taha, et mu vend tuleb tualetist välja, ainult till näpu vahel."

Clemenza lausus rõhutatud kindlusega: "Revolvri paneme paika."

"Okei," ütles Sonny. "Igaüks oma asja kallale!"

Tessio ja Clemenza lahkusid. Tom Hagen lausus: "Sonny, kas mina sõidutan Mike'i New Yorki?"

"Ei, sina jääd siia. Kui Mike lõpetab, meie töö alles algab ja ma vajan sind. Kas su ajalehemehed on valmis seatud?"

Hagen noogutas. "Ma hakkan kohe, kui asi klaar, neile infot sisse söötma."

Sonny tõusis püsti ja astus Michaeli ette. Ta surus Michaeli kätt. "Okei, poja," ütles ta, "sõit läheb lahti. Ma teen mammale selgeks, miks sa teda enne lahkumist vaatama ei läinud. Ja kui aeg on minu arvates õige, saadan ma sõnumi su tüdrukule. Okei?"

"Okei," vastas Mike. "Mis sa arvad, kui kaua pean ma ära olema?"

"Vähemalt aasta," lausus Sonny.

Tom Hagen sekkus jutu vahele: "Mike, don võib tegutseda võibolla kiireminigi, kuid ära selle peale looda. Aeg oleneb paljudest teguritest. Kui edukalt me suudame lehemeestele lood sisse sööta. Kui palju Politseivalitsus tahab skandaali summutada. Kui

vihaselt reageerivad teised perekonnad. Pinget ja probleeme tuleb kuhjaga — see on ainus asi, milles me võime kindlad olla."

Michael surus Hageni kätt. "Anna oma parim," ütles ta. "Ma ei taha jälle kolmeks aastaks kodust eemale jääda."

Hagen ütles leebelt: "Pole veel hilja taganeda, Mike, me võime kasutada kedagi teist, me võime naasta alternatiivsete plaanide juurde. Võib-olla pole Sollozzost vajagi lahti saada."

Michael puhkes naerma. "Me võime üksteist milles tahes veenda," ütles ta. "Kuid me otsustasime asja õigesti kohe alguses. Ma olen kogu elu manti koorinud, nüüd on aeg oma osa kinni maksta."

"Sa ei tohi lasta end mõjutada murtud lõualuust," sõnas Hagen. "McCluskey on loll mees, pealegi oli see ärialane, mitte isiklik kokku-nõrge."

Teist korda nägi ta Michael Corleone nägu hanguvat maskiks, mis nii võikalt tuletas meelde doni. "Tom, ära lase end petta. See kõik on isiklik — kogu see äriasi. Iga kibe pala, mida igaühel iga jumala päev tuleb alla neelata, on isiklik. Seda lihtsalt nimetatakse äriks. Kuid sellegipoolest on see nii isiklik, kui vaid olla saab. Kas sa tead, kust ma selle selgeks sain? Donilt. Mu enda vanamehelt. Ristiisalt. Kui tema sõbra lööks maha välk, võtaks vana seda isiklikult. Minu minekut merejalaväkke võttis ta samuti isiklikult. See teebki temast suurmehe. Suure Doni. Ta võtab kõike isiklikult. Nagu vanajumal. Ta teab iga sulge, mis langeb varblase sabast... või kuidas see ütlemine

on. Õige? Ja tead mis — õnnetused ei juhtu üldiselt inimestega, kes võtavad õnnetust nagu isiklikku solvangut. Okei, ma jõudsin hilja pärale, kuid nüüd olen ma kohal. Mis tõsi, see tõsi: ma võtan murtud lõualuud isiklikult; jumala tõsi, ma võtan Sollozzo katset tappa mu isa isiklikult." Ta naeris. "Ütle vanale, et ma olen selle kõik õppinud temalt ja et ma olen rõõmus võimaluse üle tasuda kõige selle eest, mis ta on minu heaks teinud. Ta on olnud hea isa." Michael jäi mõttesse ja sõnas siis Hagenile: "Tead, ma ei mäleta, et ta mind kunagi oleks löönud. Või Sonnyt. Või Freddie't. Ja muidugi mõista Connie't, tema peale ta isegi ei karjunud. Ja ütle mulle tõtt, Tom, kui palju inimesi on don tapnud või lasknud tappa?"

Tom Hagen pöördus kõrvale. "Ma ütlen sulle ühe asja, mida sa pole õppinud temalt — niimoodi rääkimise, nagu sa praegu räägid. On asju, mis tuleb ära teha, sa teed need ära ja ei räägi neist kunagi. Sa ei püüa neid õigustada. Neid ei saagi õigustada. Sa lihtsalt teed need ära. Ja siis unustad nad ära."

Michael Corleone kibrutas kulmu. Ta ütles vaikselt: "Con-sigliori'na sa oled nõus, et doni ja meie perekonna jaoks on ohtlik Sollozzo ellu jätta?"

"Jah," soostus Hagen.

"Okei," ütles Michael. "Siis tuleb mul ta surmata."

Michael Corleone seisis Broadwayl Jack Dempsey restorani ees ja ootas, et ta siit kaasa võetaks. Ta vaatas oma kella. Kaheksast puudus viis minutit. Sollozzo oli punktipealne. Michael oli igaks juhuks aegsasti kohale tulnud. Ta oli juba oodanud viisteist minutit.

Kogu sõidu Long Beachist linna oli ta üritanud unustada, mida ta oli rääkinud Hagenile. Sest kui ta öeldut ise uskus, võttis ta elu pöördumatu suuna. Ent kas see pärast tänast õhtut saabki olla teisiti? Ma võin olla tänase järel surnud, kui seda pahna peast välja ei heida, mõtles Michael mornilt. Tal tuli keskenduda käsilolevale ülesandele. Sollozzo pole

mingi tola ja McCluskey on piisavalt kõvakäeline. Ta tundis valu oma traaditud lõualuus ja oli valu üle rõõmus: see hoiab ta valvsa.

Kuigi oli teatrietenduste algamise aeg, polnud Broadwayl sel külmal talveõhtul kuigi rahvarohke. Michael võpatas, kui pikk must auto sõitis kõnnitee veerde ning juht üle istme sirutudes eesukse avas. "Asm sisse, Mike." Ta ei tundnud juhti, klanitud mustade juustega ja avatud kaelusega särgis noort loikamit, kuid ta ronis autosse. Tagaistmel olid kapten McCluskey ja Sollozzo.

Sollozzo sirutas käe üle istme seljatoe ja Michael surus seda. Käsi oli jõuline, soe ja kuiv. Sollozzo ütles: "Mul on hea meel, et sa

tulid, Mike. Ma usun, et me lahendame kõik ära. Olukord on kohutav, mitte selliseks ei tahtnud ma seda kujunevat. Seda ei oleks tohtinud üldse juhtuda."

Michael Corleone ütles vaikselt: "Ma loodan, et me saame täna õhtul asjad korda, ma ei taha, et mu isa enam tülitataks."

"Teda ei tülitata," ütles Sollozzo siiralt. "Ma vannun sulle oma laste nimel, et teda enam ei tülitata. Kuula vaid tähelepanelikult, kui me räägime. Ma loodan, et sa ei ole niisugune tulipea nagu su vend Sonny. Temaga on võimatu äriasju arutada."

Kapten McCluskey turtsatas. "Mike on tubli poiss, tema on täitsamees." Ta kummardus ettepoole, et patsutada Michaelile sõbralikult õlale. "Mul on kahju tolle õhtu pärast, Mike. Ma hakkan oma töö jaoks liiga vanaks, liiga tujukaks jääma. Arvatavasti pean ma varsti erru minema. Ma ei suuda pahandusi taluda, kogu päeva on muudkui pahandused. Tead isegi, kuidas see mõjub." Seejärel laskis ta kuuldavale nukra ohke ja otsis Michaeli põhjalikult läbi.

Michael märkas juhi huulil kerget muiet. Auto sõitis lääne poole, ilma et oleks teinud mingit märgatavat katset võimalikke jälitajaid maha raputada. Auto liikus edasi mööda West Side Highwayd, kord kiirendades, siis jälle aeglustades käiku. Igaüks, kes teda jälginuks, pidanuks tegema sedasama. Siis sõitis auto Michaeli nördimuseks maanteelt ära George Washingtoni sillale: nad siirdusid New Jerseysse. Sonnyle antud salateade kohtumispaiga kohta oli ilmselt vale.

Auto kihutas läbi juurdesõidutee ja jõudis sillale, jättes kumava linna seljataha. Michael tegi ükskõikse näo ette. Oli neil kavas ta sohu uputada või oli riukaline Sollozzo viimasel hetkel kohtumispaika muutnud? Nad olid peaaegu juba üle silla, kui juht äkki rooli järsult vasakule keeras. Raske auto kerkis sõidutee poolitajast üle karates õhku ning maandus silla teise serva sõiduteel, mis viis tagasi New Yorgi kesklinna. Nii McCluskey kui ka Sollozzq vahtisid taha, et näha, kas keegi oli üritanud sama manöövrit. Juht tüüris tõesti tagasi New Yorki, nüüd olid nad lahkunud sillalt ja vuhisesid Ida-Bronxi suunas. Nad läbisid kõrvaltänavad, kus neile ei järgnenud ühtki autot. Nüüd oli kell juba ligemale üheksa. Nad olid teinud kindlaks, et neil polnud tõesti kedagi kannul. Sollozzo süütas sigareti, pakkunud enne oma pakki McCluskeyle ja Michaelile, kes mõlemad keeldusid. Sollozzo ütles juhile: "Kena töö. Ma jätan selle meelde."

Kümme minutit hiljem peatus auto restorani ees, mis paiknes väikses itaallaste linnaosas. Tänavad olid inimtühjad ja hilise aja tõttu oli ka lõunastajaid vaid mõni üksik. Michael oli tundnud muret, et juht võib nendega sisse tulla, kuid see jäi välja autosse. Vahendaja polnud

maininud juhti, see polnud kellelegi pähe tulnud. Tehniliselt võttes oli Sollozzo juhiga tulles kokkulepet rikkunud. Kuid Michael otsustas sellest mitte välja teha. Ta teadis, et Sollozzo ja McCluskey arvavad siis, et ta ei julge seda mainida kartusest läbirääkimised nurja ajada.

Kõik kolm istusid ainsa ümmarguse laua taha, sest Sollozzo keeldus loožist. Restoranis oli veel vaid kaks inimest. Michael juurdles, kas need on Sollozzo käsilased. Kuid sel polnud mingit tähtsust. Enne, kui nad jõuavad vahele segada, on kõik möödas.

McCluskey küsis siira huviga: "Kas siinne itaalia toit on hea?"

Sollozzo kinnitas, et toit on suurepärane. "Proovige vasikaliha, see on New Yorgi parim." Üksildane kelner oli toonud lauale pudeli veini ja korkis selle lahti. Ta valas kolm klaasi täis. Üllataval kombel keeldus McCluskey veinist. "Võib arvata, et ma olen ainus iirlane, kes alkoholi ei pruugi," ütles ta. "Ma olen näinud, kuidas paljud head inimesed endale sellega õnnetuse kaela toovad."

Sollozzo ütles kaptenile lepitavalt: "Ma vestlen Mike'iga itaalia keeles — mitte sellepärast, et ma teid ei usalda, vaid sellepärast, et ma ei oska end täpselt väljendada inglise keeles, mina aga tahan veenda Mike'i, et mul on mõttes üksnes hea, et igaühe huvides on täna õhtul kokkuleppele jõuda. Ärge solvuge, see ei tähenda, et ma teid ei usalda."

Kapten McCluskey mõõtis neid mõlemaid iroonilise muigega. "Jah, muidugi, teie kaks laske aga käia," ütles ta. "Mina keskendun oma vasikafileele ja spagettidele."

Sollozzo hakkas Mike'iga rääkima kiires sitsiilia murrakus. Ta ütles: "Sa pead mõistma, et minu ja sinu isa vahel juhtunu oli puhtal kujul äriasi. Ma pean don Corleonest sügavalt lugu ja paluksin hardalt võimalust tema teenistusse astuda. Kuid sa pead aru saama, et sinu isa on vanamoeline mees. Ta seisab progressil tee peal ees. Äri, millega mina tegelen, on tulevikuasi, tulevikulaine, mis võimaldab kõigile lugematuid miljoneid dollareid. Kuid sinu isa seisab mingite ebarealistlike kapriiside tõttu tee peal ees. Nii toimides surub ta oma tahet peale niisugustele meestele nagu mina. Jah, muidugi ta ütleb mulle: "Lase käia, see on sinu äri", kuid me mõlemad teame, et see on ebarealistlik. Me tallaksime teineteise konnasilmu. Tegelikult annab ta mulle mõista, et ma oma äri ajada ei saa. Ma pean endast lugu ega kannata, et keegi mulle oma tahet peale surub, nii et juhtus see, mis juhtuma pidi. Juhin tähelepanu, et mul oli kõigi New Yorgi perekondade toetus, vaikiv nõusolek. Ja Tattaglia perekond hakkas mu partneriks. Kui see tüli jätkub, tuleb Corleone perekonnal üksinda kõigi vastu seista. Kui su isa oleks terve, võiks ta sellega hakkama saada. Kuid vanim poeg

ei ole selline mees nagu ristiisa — ärge arvake, et ma kedagi solvata tahan. Ja see iiri consigliori Hagen ei ole niisugune mees, nagu oli Genco Abbandando, issand andku ta hingele rahu. Seepärast pakun ma rahu, vaenutegevuse katkestamist. Lõpetame kõik vaenuaktid seniks, kuni su isa paraneb ja võib läbirääkimistest osa võtta. Minu veenmise ja minu poolt makstava kahjutasu peale on Tattaglia perekond nõus loobuma nende poja Bruno eest kätte maksmast. Me võime kehtestada rahu. Vahepeal tuleb mul elatist teenida ja ma ajaksin natuke oma äri. Ma ei palu teie koostööd, kuid ma palun teid, Corleone perekond, mitte vahele segada. Need on mu ettepanekud. Ma eeldan, et sul on volitused nõustuda ja tehingut sõlmida."

Michael vastas sitsiilia murrakus: "Räägi mulle rohkem, kuidas sa kavatsed alustada oma äri, missugust osa peab selles etendama meie perekond ja mis kasu me sellest ärist saame."

"Sa soovid siis kogu ettepanekut üksikasjalikumalt?" päris Sollozzo.

Michael lausus surmtõsiselt: "Minu jaoks on kõige tähtsam saada kindel garantii, et enam ei kiputa mu isa elu kallale."

Sollozzo tõstis käed väljendusrikkalt taeva poole: "Mis garantiid saan ma sulle anda? Mina olen ju see, kelle peale jahti peetakse. Ma olen oma võimaluse kihva keeranud. Sa arvad minust liiga hästi, mu sõber. Ma ei ole nii kaval."

Nüüd oli Michael veendunud, et nõupidamine tagaks vaid mõne rahuliku päeva — siis üritaks Sollozzo uuesti atentaati donile. Asja koomiline külg oli see, et Sollozzo alahindas Mike'i kui mingit võhiklikku päevavarast. Michael tundis, kuidas veider magus külm hoovus kehasse tungis. Ta manas ette mureliku ilme. Sollozzo küsis teravalt: "Mis viga?"

Michaefvastas kohmetunult: "Vein on läinud otse poide. Ma olen juba hulk aega seda tagasi hoidnud. Ega teil ei ole midagi selle vastu, kui ma tualetis ära käin?"

Sollozzo uuris oma mustade silmadega tähelepanelikult tema nägu. Ta kummardus lähemale ja ajas käe relva otsides Michaeli kubemeisse. Michael tegi haavunud näo. McCluskey märkis lühidalt: "Ma otsisin ta läbi. Ma olen tuhandeid noori logaskeid läbi kobanud. Ta on ilma relvata."

Sollozzole asi ei meeldinud. Kuigi polnud mingit põhjust, talle see lihtsalt ei meeldinud. Ta vahetas pilgu vastaslauas istuva mehega ja osutas kulmuliigutusega tualettruumi uksele. Mees andis vaevumärgatava noogutusega mõista, et ta oli tualetti kontrollinud ja et seal pole kedagi. Sollozzo ütles vastumeelselt: "Ära sinna kauaks jää." Tal olid imetlusväärsed tundlad, ta närvitses.

Michael tõusis ja läks tualettruumi. Pissuaaride kohal vedeles traatvõrgus roosa seebitükk. Ta astus kabiini. Seda pidi ta niikuinii tegema, ta sisikond oli pahupidi pööratud. Kergendanud end väga kiiresti, sirutas Michael käe emaileeritud veepaagi taha. Ta sõrmed puudutasid kleeplindiga kinnitatud väikest tömbininalisi revolvrit. Ta rebis revolvri lahti, meeles Clemenza sõnad, et tänu teibile pole vaja karta sõrmejälgede jätmist. Ta torkas revolvri vöö vahele ja nööpis pintsaku eest kinni. Ta pesi oma käsi ja kammis juukseid. Ta pühkis taskurätiga kraanilt oma sõrmejäljed. Siis lahkus ta tualettruumist.

Sollozzo istus, nägu tualettruumi ukse poole, tumedad silmad valvsalt kiirgamas. Michael naeratas. "Nüüd võin ma rääkida," ütles ta kergendusohkega.

Kapten McCluskey sõi äsja saabunud vasikafileed ja spagette. Tagaseinas istuv mees oli olnud valvel ja jäik, nüüd lõdvestus ka tema silmanähtavalt.

Michael istus uuesti laua taha. Tal oli meeles, et Clemenza oli keelanud tal seda teha, käskinud tualetist välja tulla ja kohe kõmmutama hakata. Kuid kas hoiatava instinkti või lihtsalt argpüksuse ajel polnud ta nii toiminud. Tal oli olnud tunne, et kui ta oleks teinud ühegi kiire liigutuse, oleks ta maha niidetud. Nüüd tundis ta end jälle kindlalt. Ilmselt oli ta olnud ähmi täis, sest tal oli hea meel, et ta ei pea enam jalul seisma. Need olid värisedes nõrgaks läinud.

Sollozzo kummardus tema poole. Michael, kelle kõhtu varjas laud, nööpis pintsaku lahti ja kuulas tähelepanelikult. Ta ei saanud sõnagi aru sellest, mida mees rääkis. See oli tema jaoks mõistetamatu linnukeel. Vaimusilmas nägi ta purskavat verd, millele ei

viidanud ükski sõna. Laua all nihkus ta parem käsi vöö vahele torgatud revolvri juurde ja kiskus selle vabaks. Samal hetkel mli kelner tellimust vastu võtma j a Sollozzo pööras näo tema poole. Michael paiskas vasaku käega laua endast eemale ja tema parem käsi surus revolvri peaaegu vastu Sollozzo pead. Mehe reaktsioon oli nii kiire, et ta oli juba Michaeli liigutuse alguses hakanud kõrvale viskuma. Kuid Michael, noorem ja veel kiiremate refleksidega, vajutas päästikule. Kuul tabas Sollozzot otse sumaja kõrva vahele ja kui ta teisel pool peast väljus, paiskas ta suure pläraka verd ja luukilde kivisambaks tardunud kelneri kuuele. Michael mõistis instinktiivselt, et ühest kuulist oli küllalt. Sollozzo oli sel viimasel hetkel pead pööranud ja ta oli näinud mehe silmades eluvalgust kustuvat, nagu kustub küünal.

Oli möödunud vaid sekund, kui Michael pöördus, et suunata revolver McCluskeyle. Politseikapten jõllitas Sollozzot flegmaatilise hämmastusega, nagu poleks temal selle kõigega midagi pistmist. Näis, et ta ei hoomanud teda ennast ähvardavat ohtu. Ta ülestõstetud

käsi hoidis vasikafileega kahvlit ja ta hakkas alles nüüd oma silmi pöörama Michaelile. Ja tema näos, tema silmis peegeldus niisugune enesekindel raev, nagu loodaks ta, et Michael kohe alla annab või sääred teeb. Michael muigas, kui ta päästikule vajutas. Lask oli kehv, see ei olnud surmav. Kuul tabas McCluskeyt tema jämedasse härjakaela ja ta hakkas kärarikkalt läkastama, nagu oleks ta alla neelanud liiga suure fileetüki. Siis täitus õhk verepritsmeist, kui ta oma kopse välja köhis. Väga külmavereliselt, väga teadlikult tulistas Michael järgmise kuuli kapteni valgejuukselisse kolpa.

Õhku näis täitvat roosa udu. Michael pöördus järsult seina ääres istuva mehe poole. See polnud teinud ühtki liigutust. Ta näis olevat halvatud. Nüüd asetas ta käed hoolikalt lauaplaadile ja vaatas kõrvale. Kelner tuikus köögi poole, õudus näol ja uskumatust väljendav pilk sihitud Michaelile. Sollozzo oli ikka veel oma toolil, keha külitsi toetumas vastu lauda. McCluskey, kelle raske kere oli kiskunud ta tagapoole, oli toolilt põrandale libisenud. Michael laskis revolvri käest lahti, nii et see mööda keha alla libisedes hääletult maha kukkus. Ta mõistis, et ei seina ääres istuv mees ega kelner märganud, kuidas ta revolvri maha kukkuda laskis. Ta astus mõne sammu kaugusel oleva ukseni ja avas selle. Sollozzo auto oli endiselt pargitud kõnnitee äärde, kuid juhist polnud mingit jälge. Michael pöördus vasakule ja seejärel ümber nurga. Kuskil läheduses süttisid autotuled ja mõlkis sedaan, uks valla, sõitis tema ette. Ta hüppas sisse ja auto tuhises möirates minema. Ta nägi, et roolis oli Tessio, hästiraseeritud nägu nagu marmorist.

"Panid sa Sollozzole ära?" küsis Tessio.

Hetke oli Michael tumm idioomist, mida Tessio kasutas. Seda kasutati alati seksuaalses tähenduses, "naisele ära panema" tähendas tema võrgutamist. Oli veider, et Tessio seda praegu kasutas. "Mõlemale," vastas Michael.

"Kindlalt?" päris Tessio.

"Ma nägin ajusid," ütles Michael.

Autos olid Michaeli jaoks vahetusriided. Kakskümmend minutit hiljem oli ta Itaalia kaubalaeval, mis siirdus Sitsiiliasse. Kahe tunni pärast väljus laev merele ja Michael vaatas oma kajutist New Yorgi tulesid, mis kumasid nagu põrgutuled. Ta tajus määratu suurt kergendust. Nüüd oli ta sellest väljas. See oli tuttav tunne ja talle mli meelde, kuidas ta oli viidud minema saare rannast, kuhu oli tunginud tema merejalaväediviis. Lahing alles kestis, kuid ta oli saanud kergelt haavata ja toimetati hospitalilaevale. Tookord oli ta

tundnud samasugust võimsat kergendust nagu nüüd. Linnas läheb nüüd põrgumölluks, kuid teda enam seal ei ole.

141

Päev pärast Sollozzo ja kapten McCluskey mõrvamist saatsid kõigi New Yorgi politseijaoskondade kaptenid ja leitnandid laiali sõna: kuni kapten McCluskey mõrvarit pole kinni püütud, ei sallita enam hasartmänge, prostitutsiooni või mis tahes tehinguid. Üle linna algasid massilised reidid. Igasugune ebaseaduslik äritegevus soikus.

Sama päeva õhtupoolikul küsis perekondade gaadik Corleone perekonnalt, kas see on valmis mõrvarit välja andma. Perekondadele vastati, et see afäär ei puutu neisse. Samal ööl plahvatas Corleone perekonna puiestikus Long Beachis pomm, mis heideti tõkkeahelani sõitnud ja seejärel minema kihutanud autost. Samal ööl tapeti kaks Corleone perekonna päästikumeest, kui need väikeses Greenwich Village'i itaalia restoranis rahulikult õhtueinet võtsid. 1946. aasta Viie Perekonna Sõda oli alanud.

Teine raamat

12. peatükk

Johnny Fontane saatis teenri hooletu viipega minema ja lausus: "Kohtume hommikul, Billy." Määratu suurest, Vaiksele ookeanile avaneva vaatega kombineeritud elu-ja söögitoast lahkudes tegi neeger kummarduse. See oli pigem sõbramehe hüvastijätt kui teenrikum-mardus, pealegi tehtud vaid sellepärast, et Johnnyl oli lõunalauas külaline.

Johnny seltsiliseks oli Sharon Moore, New Yorgi Greenwich Village'ist pärit tüdruk, kes üritas Hollywoodis mängida pisikest osa filmis, mille produtsent oli tema vana kallim. Sharon oli käinud võtteplatsil, kui Johnny mängis Woltzi filmis. Johnny oli leidnud, et tüdruk oli noor ja värske, sarmikas ja teravmeelne, ning kutsunud ta enda juurde lõunasöögile. Tema lõunakutsed olid juba kuulsad, neil oli teatud staatust tõendav maine ja Sharon oli muidugi soostunud.

Sharon Moore ilmselt ootas temalt reputatsioonile vastavat hoolimatust, kuid Johnny vihkas Hollywoodi "lihatüki"-mentaliteeti. Ta ei maganud kunagi ühegi tüdrukuga, kui sellejuures polnud midagi niisugust, mis talle tõesti meeldis. Välja arvatud muidugi juhud, mil ta oli väga purjus ja leidis end voodist tüdrukuga, kelle puhul ta isegi ei mäletanud, kuidas nad kokku said. Pealegi nüüd, kus ta oli kolmkümmend viis aastat vana, korra lahutatud ja võõrdunud oma teisestki naisest, tuhatkond häbemeskalpi vöö vahel, polnud ta lihtsalt enam nii innukas. Kuid Sharon Moore'is oli midagi, mis äratas temas sümpaatiat ja nii oli ta kutsunud tüdruku lõunale.

Ta ise ei söönud kunagi kuigi palju, ent ta teadis, et tavaliselt hoidsid noored nägusad tüdrukud ilusate hilpude hankimiseks kõhu kõrvalt kokku ja olid kohtamistel aplad söödikud, mistõttu laud oli kaetud külluslikult. Rikkalikult oli ka vägijooke: jahutusnõus sampus, kõrvallaual šoti viski, rukkiviski, konjak ja likööorid. Johnny serveeris jooke ja taldrikutele valmisseatud toite. Kui nad olid söömise lõpetanud, juhtis ta külalise elutoa poolele, mille klaasseinte läbi paistis Vaikne ookean. Johnny pani kimbu Ella Fitzgeraldi plaate

143

hi-fi-plaadimängijasse ja sättis end Sharoni kõrvale diivanile. Ta lobises temaga tühjast-tähjast, uuris, missugune ta oli olnud lapsena — poisilik tüdruk või hoopis poistehull,

inetu või ilus, üksildane või seltsiv. Tema meelest olid niisugused üksikasjad alati liigutavad, need tekitasid temas õrnuse, milleta temast polnud armatsejat.

Nad pesitsesid diivanil väga sõbralikult ja väga õdusalt. Johnny suudles tüdrukut sõbralikult huultele ja kui tüdruk eelistas põgusat musi, piirdus ta sellega. Hiigelakna taga läikis kuuvalguses Vaikse ookeani tumesinine lame pind.

"Millest see tuleb, et sa mulle ühtki oma plaati ei mängi?" päris Sharon, õrritus hääles. Johnny naeratas, talle tegi tüdruku õrritav toon lõbu. "Mina ei ole ennastimetlev Hollywood," lausus ta.

"Mängi mulle midagi," nurus Sharon. "Või laula mulle. Tead, nii nagu filmides. Ma sulan su jalge ette nagu kõik need tüdrukud kinolinal."

Johnny pahvatas südamest naerma. Nooremana oli ta just seda sorti trikke teinud ja tulemus oli alati olnud jälgilt teatraalne: tüdrukud üritasid olla seksikad ja nõretada armastusest, pööritades teeseldud ihast totraid silmi kujutletava kaamera suunas. Praegu ei tulnud talle mõttessegi mõnele tüdrukule laulma hakata. Esiteks polnud ta laulnud juba kuid, sest ta ei usaldanud oma häält, teiseks ei mõistnud asjaarmastajad, kui sõltuv oli professionaal tehnilisest abist, et kõlada nii nagu helilindil. Ta võinuks muidugi mängida varasemaid plaate, kuid oma nooruslikult kirglikku häält kuulates tundis ta piinlikkust, mida tunneb kiilastuv ja rasvuv mees oma õitsva noorpõlve pilte näidates.

"Mu hääl ei ole vormis," ütles ta. "Ja ausalt öeldes olen ma tüdinud omaenda laulude kuulamisest."

Mõlemad rüüpasid pokaalist. "Ma olen kuulnud, et sa oled viimases filmis suurepärane," ütles Sharon. "Kas see on tõsi, et sa tegid selle osa täiesti ilma rahata?"

"Sümboolse tasu eest," kinnitas Johnny.

Ta tõusis täitma uuesti Sharoni konjakiklaasi, ulatas talle kuld-monogrammiga sigareti ja lõi välgumihkli põlema. Tüdruk tõmbas sigareti suitsema, võttis klaasist lonksu ja Johnny istus uuesti tema kõrvale. Tema klaasis oli konjakit märksa rohkem: ta vajas seda enda ülessoojendamiseks, tuju tõstmiseks, laengu kogumiseks. Tavalise naisteküti omaga võrreldes oli tema situatsioon vastupidine. Tüdruku asemel tuli tal ennast purju joota. Tavaliselt oli tüdruk rohkem valmis kui tema. Viimased kaks aastat olid ta eneseusaldusele ränki haavu löönud ja nende ravimiseks kasutas ta seda lihtsat meetodit: magas öö mõne noore värske tüdrukuga, viis teda paar korda lõunale, tegi talle

kalli kingituse ja andis siis hundipassi, püüdes seda teha võimalikult kenasti, et mitte tüdruku tundeid eriti riivata. Pärast oli tüdrukutel alati võimalus kuulutada, et neil oli olnud vahekord suure Johnny Fontane'iga. See polnud muidugi mingi armastus, kuid seda ei saanud ka halvustada, kui tüdruk oli kaunis ja tõesti armas. Johnny vihkas labaseid ja litsakaid noori naisi, kes ise voodisse ronisid, kuid jooksid seejärel kõikidele sõpradele teatama, et suur Johnny Fontane oli neile voodisse trüginud — lisades sealjuures alati, et on parematki saadud. Kõige rohkem hämmastasid Johnnyt tema naistemehekarjääris nood vastutulelikud abielumehed, kes talle lausa suu sisse ütlesid, et nad annavad oma naisele andeks, sest isegi kõige vooruslikumatel matroonidel on lubatud murda truudust suure laulja ja filmitähe Johnny Fontane'iga. See lõi tal alati jalad alt.

Ta armastas Ella Fitzgeraldi plaate. Talle meeldis niisugune ehe laulmine, selline puhas fraseerimine. See oli ainus asi, mida ta tõepoolest mõistis, ja tal oli tunne, et ta mõistis seda paremini kui keegi teine maamunal. Praegu diivani seljatoele nõjatudes, kurk konjakist soe, tundis ta tahtmist laulda — kas või lihtsalt plaadiga kaasa fraseerida, kuid

see oli mõeldamatu võõra juuresolekul. Ta pani oma vaba käe Sharoni sülle, tõstes teisega konjakiklaasi huultele. Ilma nähtava salamõtteta, kuid sooja pugeva lapse aistlikkusega tõmbas tüdruku süles puhkav käsi siidkleidi serva üles, paljastades kuldse sukarandi kohal kontrastse, piimjalt valge reie. Ja hoolimata kõigist kogetud naistest, kõigist neist ulaeluaastatest, kõige selle igapäevasusest tundis Johnny, kuidas tal sellest vaatepildist kleepjas kuumalaine üle keha valgus. Too ime toimis ikka veel — mis küll hakkab ta tegema siis, kui see nagu häälgi kaduma peaks?

Johnny oli nüüd valmis. Ta asetas oma konjakiklaasi pikale kokteililauale ja pöördus kogu kehaga tüdruku poole. Ta oli väga hakkaja, väga sihikindel, kuid ometi õrn. Tema hellitustes ei olnud midagi salakavalat või himuralt kiimalist. Ta suudles tüdrukut huultele, silitades samal ajal tema rindu. Üks käsi langes tüdruku reitele, mis olid nii siidised puudutada. Sharoni vastusuudlus oli soe, kuid mitte kirglik. Praegusel viivul see talle isegi meeldis. Johnny vihkas tüdrukuid, kelle kehas näis sisse lülituvat mootor, mis karvase võtme puudutusel päästis valla erootilise jõnksumise.

Nüüd tegi ta seda, mis teda alati eksimatult erutusseisundisse viis. Õrnalt ja nii ettevaatlikult, kui see oli üldse võimalik, kui taheti veel midagi tunda, torkas ta oma keskmise sõrme sügavale tüdruku reite vahele. Mõned tüdrukud ei märganudki seda armumängu avakäiku. Mõned sattusid sellest segadusse, sest nad polnud kindlad, kas see

üldse oli tahtlik puudutus, sest samal ajal suudles Johnny neid alati jõuliselt suule. Oli neidki, kes tema sõrme otsekui enda sisse imesid või vaagnatõukega alla kugistasid. Ja kui ta veel kuulsus polnud, olid mõned tüdrukud talle muidugi kõrvakiilu andnud. Ent see oli kogu ta tehnika ja tavaliselt teenis see teda küllalt hästi.

Sharoni reageering oli ebatavaline. Ta võttis kõik vastu — nii puudutuse kui suudluse —, siis aga eemaldas oma suu Johnny suult, nihkus kogu kehaga pisut kaugemale ja võttis kätte oma konjakiklaasi. See oli rahulik, kuid kindel äraütlemine. Vahetevahel tuli seda ette. Harva, kuid siiski. Johnny võttis samuti konjakiklaasi ja süütas sigareti.

Sharon hakkas väga mesiselt, väga hellalt rääkima. "Ära arva, et sa mulle ei meeldi, Johnny. Sa oled palju meeldivam, kui ma arvasin. Ja põhjus pole ka selles, et ma ei ole niisugune tüdruk. Põhjus on lihtsalt selles, et ma käivitun vaid omaealisega, kas sa mõistad?"

Johnny Fontane naeratas selle peale. Sharon meeldis talle endiselt. "Ja mina sind ei käivita?"

Tüdruk sattus pisut kimbatusse. "Tead, sel ajal, kui sa olid suur laulja ja kõike muud, olin mina alles plikatirts. Ma ei saanud sulle nii-öelda pihta, ma olin järgmine põlvkond. Ausõna, ma ei arva, et olen teab kui vooruslik. Kui sa oleksid James Dean või mõni teine, kellega ma olen ühel ajal üles kasvanud, oleksid mul püksikesed sekundiga maas."

Nüüd ta Johnnyle enam nii palju ei meeldinud. Ta oli võluv, ta oli vaimukas, ta oli intelligentne. Ta ei langenud Johnnyle kaela, kuigi viimase sidemed oleksid teda sÄowbisnises kindlasti edasi aidanud. Sharon oli tõesti otsekohene tüdruk. Kuid Johnny tundis ära midagi muud. Seda oli juhtunud paar korda varemgi. Tüdruk tuli kohtamisele, otsustanud kindlalt, kuigi Johnny võis talle isegi väga meeldida, mitte minna voodisse — tuli lihtsalt selleks, et võiks kinnitada sõpradele, koguni iseendale, et ta oli loobunud võimalusest magada suure Johnny FontaneTga. Nüüd äkki tajus Johnny nende ea vahet, kuid see ei teinud teda vihaseks. Tüdruk lihtsalt ei meeldinud enam nii pööraselt nagu varem.

Ja et tüdruk polnud enam nii ihaldusväärne, võis ta enese lõdvaks lasta. Ta rüüpas klaasist ja silmitses Vaikset ookeani. Sharon lausus: "Ma loodan, et sa pole haavunud, Johnny. Ma saan aru, et olen ehk liiga peps, Hollywoodis loobitakse tüdrukuid vasakule ja paremale nagu suudlusi head ööd soovides. Ma lihtsalt pole piisavalt kaua selles seltskonnas elanud."

Johnny naeratas talle ja patsutas teda põsele. Ta langetas käe ja tõmbas seeliku taktitundeliselt tagasi Sharoni ümaratele siidistele

148

põlvedele. "Ma ei ole sugugi haavunud," ütles ta. "Vanamoodne kohtamine on vahel väga meeliülendav." Ta vaikis sellest, mida tegelikult tundis: kergendust, et ei pea tõestama oma armastajavõimeid, võistlema iseenda jumalikustatud ekraanikujuga. Et ei pea jälgima, kuidas tüdruk teeb püüdlikult näo, nagu oleks ta tõepoolest selle kuju vääriline — pigistamaks võimalikult rohkem välja sellest väga argisest ja rutiinsest tahapanekust, mida see ju tegelikult oligi.

Nad täitsid veel korra klaasi, vahetasid veel paar jahedat suudlust ja siis otsustas Sharon lahkuda. Johnny lausus viisakalt: "Kas ma võin sind mõnikord lõunasöögile kutsuda?"

Sharon etendas avameelsust ja ausust lõpuni. "Ma tean, et sulle ei meeldi oma aega raisata ja viimaks ikka pettuda," sõnas ta. "Tänan suurepärase õhtu eest. Ühel heal päeval jutustan ma oma lastele, et olen kord suure Johnny Fontane'iga täiesti kahekesi tema pool õhtust söönud."

Johnny naeratas. "Ja et sa ei lasknud end tookord ära võrgutada," lisas ta. Mõlemad puhkesid naerma. "Nad ei usu seda mingi hinna eest," tähendas Sharon. Ja Johnny, olles nüüd omakorda pisut ebasiiras, ütles lahkelt: "Ma võin seda kirjalikult tõendada, kas tahad?" Sharon raputas pead. Johnny jätkas: "Kui keegi su sõnades kahtleb, helista mulle, ma räägin asja sirgeks. Ma räägin neile, kuidas ma sind mööda maja taga ajasin, ent sina säilitasid ikkagi oma au. Okei?"

Ta oli lõpuks siiski pisut õelaks läinud, ehmatusega nägi ta tüdruku noores näos haavumist. Sharon taipas, et Johnny annab mõista, nagu poleks ta eriti üritanudki. Sellega röövis Johnny temalt võidu magusa võlu. Nüüd tundis Sharon paratamatult, et tema vähene sarm või küt-kestavus olid temast täna õhtul võitja teinud. Ja ausa tüdrukuna, nagu ta on, peab ta nüüd alati, kui jutustab lugu, kuidas ta suurele Johnny Fontane'iie vastupanu osutas, kõvera naeratusega lisama: "Muidugi, ega ta eriti üritanudki." Johnny’l hakkas tüdrukust kahju ja ta lausus: "Kui sul tuju kunagi õige sant on, helista mulle. Okei? Ma ei pea ju krabama iga tüdrukut, keda ma tunnen."

"Ma helistan," ütles Sharon. Ta väljus uksest.

Johnny oli jäetud pikaks õhtuks ihuüksi. Ta võinuks kasutada seda, mida Jack Woltz nimetas "lihavabrikuks" — kõigeks valmis staarihakatiste parve —, kuid ta vajas inimlikku lähedust. Ta tahtis vestelda nagu inimolend. Ta mõtles oma esimese naise Virginia peale. Nüüd, kus töö filmi kallal on lõppenud, jääb tal rohkem aega laste jaoks. Ta tahtis nende elus jälle teatud osa etendada. Ja Virginia tegi talle samuti muret. Ginnyl polnud kogemusi, et õigesti kohelda Hollywoodi eluvendi, kes võivad teda rünnata vaid selleks, et hiljem

149

hoobelda, kuidas nad on karanud Johnny Fontane'i esimest naist. Nii palju kui tema teadis, polnud seni veel kellelgi selleks võimalust. Tõsi, tema teise naise kohta võib seda rääkida igaüks, mõtles Johnny nägu krimpsutades. Ta võttis telefonitoru.

Virginia hääle tundis ta ära paugupealt ja selles polnud midagi imelikku, sest esmakordselt oli ta seda kuulnud kümneaastaselt, kui nad olid koos 4.b klassis. "Hei, Ginny," ütles ta, "oled sa täna õhtul hõivatud? Võin ma vähekeseks sinna tulla?"

"Olgu," ütles Virginia. "Kuigi lapsed juba magavad; ma ei taha neid üles ajada."

"Sellest pole lugu," sõnas Johnny. "Ma tahtsin lihtsalt sinuga rääkida."

Naine oli pisut kahevahel, seejärel küsis ta hoolikalt valitsetud häälega, et mitte reeta rahutust: "Kas on midagi tõsist, midagi tähtsat?"

"Ei," vastas Johnny. "Ma sain täna filmi valmis ja ma arvasin, et võiksin sinuga kohtuda ja juttu ajada. Võib-olla ma võiksin isegi lastele pilgu heita, kui sa oled kindel, et nad üles ei ärka."

"Okei," ütles naine. "Mul on hea meel, et sa siiski said selle osa, mida sa tahtsid."

"Tänan," sõnas Johnny. "Ma olen umbes poole tunni pärast sinu pool."

Oma endise kodu juurde Beverly Hillsi jõudes istus Johnny Fon-tane hetke autos ja silmitses maja. Tal olid meeles ristiisa sõnad, et ta võib oma elu teha selliseks, nagu ta ise tahab. Suur õnn on teada, mida sa tahad. Kuid mida ta siis tegelikult tahab?

Tema esimene naine ootas teda uksel. Ta oli väike, nägus ja brünett, kena itaalia tüdruk naabermajast, kes ei löö iial üleaisa teise mehega ja kes oli olnud talle kunagi väga tähtis. Kas ta ihkas seda naist veel, küsis Johnny endalt. Vastus oli eitav. Üks oli kindel: ta poleks suutnud temaga enam armatseda, kiindumus oli jahtunud. Ja peale selle oli üldsegi mitte seksiga seotud asju, mida Virginia talle iial andeks ei anna. Kuid nad polnud enam vaenlased.

Ginny valmistas Johnnyle kohvi ja serveeris selle koos endavalmistatud kookidega elutuppa. "Siruta end diivanile," ütles ta, "sa näed väsinud välja." Johnny võttis pintsaku seljast ja kingad jalast ning lõdvestas lipsusõlme. Virginia istus tema vastu toolile, kerge naeratus tõsisel näol. "See on naljakas," ütles ta.

"Mis asi on naljakas?" päris Johnny kohvi rüübates ja osa sellest oma särgile tilgutades.

"Suur Johnny Fontane kuival ilma ühegi trehvamiseta," ütles naine.

"Suur Johnny Fontane on õnnelik, kui ta oma atsi enam üldse püsti saab," sarkastitses Johnny.

Tavaliselt ta ei olnud nii sirgjooneline. Ginny küsis: "Kas tõesti selles on asi?"

Johnny irvitas. "Mul oli kohtamine ühe tüdrukuga mu oma majas ja ta andis mulle korvi. Kuid tead — ma tundsin kergendust."

Üllatusega nägi ta, kuidas vihasoost üle Ginny näo libises. "Ära nende väikeste ringiaelejate pärast muretse," ütles naine. "Ilmselt arvas ta, et sel teel äratab ta sinus enda vastu suuremat huvi." Johnny taipas hämmastunult, et Ginny oli tegelikult vihane tüdruku peale, kes oli söandanud talle korvi anda.

"Oh, kuradile kõik," ütles ta. "Ma olen sellest jamast väsinud. Ma pean kunagi täiskasvanuks saama. Ja nüüd, kui ma enam laulda ei saa, seisavad mul arvatavasti naistega ees rasked ajad. Nagu sa tead, välimusega pole ma kunagi läbi löönud."

Virginia lausus lojaalselt: "Sa oled alati näinud parem välja kui fotodel."

Johnny raputas pead. "Ma lähen muudkui paksemaks ja kiilamaks. Kui see uus film mind uuesti tippu ei vii, on vist parem, kui hakkan õppima jwzzaküpsetamist. Aga võib-olla tuleks hoopis sind filmi sokutada, sa näed suurepärane välja."

Virginia nägi välja kolmekümne viie aastasena. Nägusa kolmekümneviiesena, kuid sellegipoolest kolmekümneviiesena. Hollywoodis võis see samahästi kui sada olla.

Noored kaunid tüdrukud tunglesid linnas nagu lemmingud, suutes vastu pidada aasta, mõned ka kaks. Mõned neist olid nii kaunid, et meesterahval võis süda seisma jääda — kuni nad oma suu lahti tegid ja ablas menuiha nende kaunid silmad varju jättis. Füüsilisel tasandil polnud nendega võimeline võistlema ükski tavaline naine. Võis ju rääkida, nagu süda lustib, küll sarmist, intelligentsusest või tasakaalukusest—nende tüdrukute toores ilu mattis kõik enda alla. Mingi šanss^ võinuks tavalisel hea väljanägemisega naisel ehk olla vaid siis, kui neid iludusi poleks olnud nii palj u. Kuna Johnny Fontane võis neist igaühe või vähemalt peaaegu igaühe kätte saada, mõistis Ginny, et Johnny kiitis teda vaid meelitamiseks. Selle poolest oli ta alati meeldiv mees olnud. Isegi oma kuulsuse tipus oli ta olnud naiste vastu viisakas, tehes neile komplimente, ulatades tuld sigaretile või avades uksi. Ja et seda kõike tavaliselt t e m a ise pälvis, oli see tüdrukutele, kellega ta väljas käis, veelgi sügavama mulje jätnud. Nii kohtles ta kõiki tüdrukuid, ka ühe öö tutvusi.

Ginny naeratas sõbralikult: "Sa oled mulle juba komplimente öelnud, Johnny. Kas sa ei mäleta? Kaksteist aastat. Sul pole vaja ennast korrata."

Johnny ohkas ja sirutas end diivanil välja. "Ilma naljata, Ginny, sa näed hea välja. Ma kadestan sind."

Naine ei vastanud. Ta nägi, et Johnny oli masendatud. "Kas film tuli sinu arvates hea välja? On sulle sellest kasu?" päris ta.

Johnny noogutas. "On küll. Ta võib mu uuesti tippu tõsta. Kui ma saan Akadeemia auhinna ja oma kaardid õigesti välja käin, võiksin ma edaspidi isegi ilma laulmiseta hakkama saada. Siis võiksin ma ehk sulle ja lastele rohkem raha hankida."

"Meil on seda enam kui piisavalt," sõnas Ginny.

"Ma tahaksin lapsi sagedamini näha," ütles Johnny. "Ma tahan mõneks ajaks ankrusse jääda. Miks ma ei võiks näiteks iga reede teile lõunale tulla? Ma vannun, et ma ei jätaks ühtki reedet vahele, olgu ma kui tahes hõivatud või kaugel. Ja kui võimalik, võiksid lapsed nädalalõpud või osa koolivaheajast minuga veeta."

Ginny asetas ta rinnale tuhatoosi. "Minul pole selle vastu midagi," lausus ta. "Sellepärast polegi ma abiellunud, et sa oleksid endiselt nende isa." Ta ütles seda ilma ühegi emotsioonita, kuid lakke vahtiv Johnny Fontane mõistis, et tegelikult ütles naine seda lepituseks õeluste peale, mis ta oli Johnnyle näkku paisanud siis, kui nende abielu purunes ja kui Johnny karjäär oli hakanud allamäge veerema.

"Muide, arva ära, kes mulle helistas," ütles Ginny.

Johnny mõistatamismängu ei armastanud, ta ei läinud kunagi sellega kaasa. "Kes?" küsis ta.

"Sa oleksid võinud ühe korragi arvata," oli Ginny rahulolematu. Johnny vaikis. Siis ütles Ginny: "Sinu ristiisa."

Johnny oli tõesti üllatunud. "Ta ei räägi üldiselt kellegagi telefoni teel. Mida ta sulle ütles?"

"Ta palus mul sind aidata," ütles Ginny. "Ta ütles, et sa võiksid jälle suureks näitlejaks saada, et sa oled tagasiteel tippu, kuid sa vajad inimesi, kes sinusse usuksid. Ma küsisin, miks peaksin mina sind aitama. Ta ütles: seepärast, et sa oled mu laste isa. Ta on nii armas vanahärra, ometi räägitakse tema kohta nii kohutavaid lugusid."

Virginia vihkas telefone ja ta oli lasknud kõrvaldada kõik aparaadid peale ühe oma magamistoas ja teise köögis. Nüüd oli kuulda, et köögitelefon hakkas helisema. Ginny

läks vastama. Elutuppa naastes oli tal üllatunud nägu ees. "See on sulle, Johnny," ütles ta. "Helistab Tom Hagen, ütleb, et tähtsa asja pärast."

Johnny läks kööki ja võttis toru. "Jah, Tom," sõnas ta.

Tom Hageni hääl oli jahe. "Johnny, ristiisa tahab, et ma lendaksin sinna, kohtuksin sinuga ja ajaksin korda mõned asjad, millest sulle nüüd pärast filmi valmissaamist oleks abi. Ta tahab, et ma jõuaksin

hommikusele lennukile. Saad sa mulle Los Angelesesse vastu tulla? Ma pean samal õhtul New Yorki tagasi lendama, nii et sul pole vaja õhtut minu peale raisata."

"Muidugi, Tom," vastas Johnny. "Ja ära muretse, et ma võiksin õhtu kaotada. Jää rahuga siia ja puhka pisut. Ma korraldan õhtupeo ja sa võid kohtuda mõnede filmiinimestega." Selle pakkumise tegi ta alati, sest ta ei tahtnud, et tema kunagised lähinaabrid mõtleksid, nagu häbeneks ta neid.

"Tänan," ütles Hagen, "kuid ma pean tõesti varahommikuse lennukiga tagasi jõudma. Okei, sa siis tuled pärastlõunasele New Yorgi lennukile vastu?"

"Kindlasti," kinnitas Johnny.

"Ära autost välja tule," ütles Hagen. "Saada keegi oma meestest mulle lennuki juurde vastu, tema toob mu sinu juurde." "Hüva," ütles Johnny.

Ta läks tagasi elutuppa ja Ginny vaatas talle küsivalt otsa. "Ristiisal on minuga mõningased plaanid, tahab mind aidata," lausus Johnny. "Tema hankiski mulle selle filmirolli. Ma ei tea, kuidas ta seda tegi, kuid mulle meeldiks, et ta ülejäänusse ei sekkuks."

Ta istus uuesti diivanile ja tundis, et on väsinud. Ginny ütles: "Sa võiksid täna kojumineku asemel külaliste magamistoas ööbida. Hommikul saaksid einetada koos lastega ja täna poleks vaja nii hilja koju sõita. Üldse ei meeldi see mulle, kui mõtlen, kuidas sa seal ihuüksi oma majas elad. Kas sa end üksildasena ei tunne?"

"Ma ei püsi eriti palju kodus," ütles Johnny.

Ginny naeris ja lausus: "Siis ei ole sa kuigi palju muutunud." Ta vaikis pisut ja küsis: "Teen ma siis teise magamistoa korda?"

Johnny sõnas: "Miks ma ei võiks magada sinu magamistoas?"

Ginny punastas. "Ei," ütles ta. Ta naeratas Johnnyle ja see naeratas vastu. Nad olid siiski sõbrad.

Kui Johnny järgmisel hommikul ärkas, oli juba hiline aeg, nagu ta taipas läbi ettetõmmatud kardinate sisse paistvast päikesest. Päike sai sealt sisse paista ainult pärast keskpäeva. Johnny hüüdis: "Hei, Ginny, kas mind hommikusöögile veel arvatakse?" Kaugelt kostis naise hääl: "Üks hetk!"

Hetk ainult kuluski. Ginnyl oli ilmselt kõik valmis seatud, praeahjus kuumas, kandik üksnes pealeladumist ootamas, sest kui Johnny süütas selle päeva esimest sigaretti, avanes magamistoas uks ja ta kaks väikest tütart kärutasid sisse serveerimislaua.

Tüdrukud olid nii kenakesed, et Johnnyl tuli vesi silma. Nende näod klantsisid puhtusest, silmad säramas uudishimust ja soovist

tema juurde joosta. Juuksed olid neil tõmmatud vanamoodsalt kokku pikaks hobusesabaks ja nad kandsid vanamoodsaid kleite ja valgeid patentnahast kingi. Nad seisid einekäru kõrval, vaatasid, kuidas ta oma sigaretikoni kustutas, ning ootasid, et ta neid käsi laiali sirutades enda juurde kutsub. Siis jooksid nad talle sülle. Ta surus oma

näo nende värskete põskede vahele ja torkis neid oma habemetüükaga, nii et tüdrukud kiljusid. Magamistoa uksele ilmus Ginny ja lükkas käru lähemale, et Johnny saaks einetada voodis. Ta istus voodiservale, valas välja kohvi ja määris röstitud leivale võid. Tütred istusid diivanil ja jälgisid isa. Padjasõjaks olid nad nüüd juba vanad. Nad kammisid juba oma sasipäid. Oh jumal, mõtles Johnny, õige varsti on nad täiskasvanud, Hollywoodi logardid hakkavad nende peale jahti pidama.

Ta jagas tüdrukutega oma leiba ja peekoniviile, andis rüübata kohvi. See oli komme, mis oli säilinud ajast, mil ta veel orkestri juures laulis ja harva nendega koos sõi. Tüdrukud armastasid jagada tema kummalisi söömaaegu — pärastlõunaseid hommikueineid või hommikusi õhtusööke. Toitude peapeale pööratud järjekord — praad ja friikartulid kell seitse hommikul, peekon ja munad pärastlõunal — tegi neile lõbu.

Ainult Ginny ja paar tema lähimat sõpra teadsid, kuidas Johnny oma tütreid jumaldas. Lahutamisel ja kodunt lahkumisel oli see olnud kõige raskem asi. Ainus, mille eest ta oli võidelnud, oli seisund nende isana. Ta oli andnud Ginnyle väga selgelt mõista, et on Ginny uuesti abiellumise vastu — mitte et ta olnuks armukade, vaid seepärast, et ta kartis oma isaõiguste pärast. Ta oli korraldanud Ginnyle elatise maksmise selliselt, et naisel oli rahaliselt ülimalt kasulik mitte abielluda. Tal võis olla armukesi, kuid need ei tohtinud sekkuda tema kodusesse ellu. Selle poolest võis Johnny Ginny peale kindel olla. Seksi asjus oli too alati olnud hämmastavalt häbelik ja vanamoodne. Hollywoodi gigolod olid kõik jäänud pika ninaga, kui nad Ginny ümber tunglema hakkasid, lootes tema kuulsalt abikaasalt midagi rahaliselt välja pressida.

Johnny ei kartnud, et Ginny arvaks, nagu otsinuks ta eelmisel õhtul magamisettepanekut tehes lepitust. Ginny mõistis tema ilujanu, tema vastupandamatut nälga noorte naiste järele, kes olid temast endast märksa kaunimad. Oli üldiselt teada, et Johnny oma filmipartneritega vähemalt korra ära magas. Viimastele oli tema nooruslik sarm niisama vastupandamatu nagu nende ilu talle.

"Sa pead varsti riidesse panema," ütles Ginny. "Tomi lennuk jõuab kohale." Ta kõssitas tütred toast välja,

"Otsekohe," lausus Johnny. "Muide, Ginny, kas sa tead, et mul on lahutus sisse antud. Minust saab jälle vaba mees."

Ginny jälgis tema riietumist. Pärast seda, kui nad olid don Corleone tütre abiellumise järel uue kokkuleppe sõlminud, hoidis ta Ginny pool alati valmis vahetusrõivaid.

"Jõuludeni on vaid kaks nädalat aega," lausus Ginny. "Kas ma arvestan sellega, et oled meie juures?"

Johnny polnud veel kordagi pühade peale mõtelnud. Kui ta hääl oli veel vormis, olid pühad tähendanud tulusaid kontserte, kuid isegi siis olid jõulud kujutanud endast püha erandit. Kui ta need nüüd vahele jätaks, sünniks see teist korda. Eelmisel aastal oli ta kurameerinud oma tulevase teise naisega Hispaanias, mangudes sellelt nõusolekut abiellumiseks.

"Kindlasti," vastas ta. "Jõulupäev ja jõulupühad." Ta ei maininud vana-aastaõhtut. See oli üks neid metsikuid õhtuid, mida ta teatud aja tagant ikka vajas, et end sõpradega täis võtta. Naist niisugusesse seltskonda ta ei tahtnud. Need joomapeod ei tekitanud temas mingit süütunnet.

Ginny aitas tal pintsaku selga ja harjas selle puhtaks. Johnny oli riietuse suhtes alati nõudlik. Ta märkas, et Johnny kulm läks kortsu, sest särk, mille ta oli selga tõmmanud,

polnud tema maitse kohaselt triigitud, ja mansetinööbid, mida ta oli juba mõnda aega kandnud, olid tema praeguse kuue jaoks pisut liiga silmatorkavad. Ginny hakkas vaikselt naerma ja ütles: "Tom seda küll ei märka."

Perekonna kolm naist saatsid ta uksele ja autoni, mis oli pargitud sõidutee äärde. Teine teisel pool kõndivad tüdrukud hoidsid tal käest. Naine järgnes pisut tagapool. Tal oli hea meel, et Johnny nii õnnelik välja nägi. Kui mees auto juurde jõudis, heitis ta tüdrukud kordamööda üles ja andis neile kinnipüüdmise ajal suud. Siis suudles ta naist ja istus autosse. Ta ei armastanud venitatud hüvastijätte.

Tema ajakirjandusesindaja ja abidega oli kokku lepitud. Kodus ootas juhiga üüriauto, sees istus ajakirjandusesindaja ja veel keegi tema kaaskonnast. Johnny parkis oma auto, istus ümber ja sedamaid olid nad teel lennujaama. Seal jäi ta autosse, Tom Hagenile läks vastu ajakirjandusesindaja. Kui Tom autosse istus, surusid nad teineteisel kartja sõitsid tagasi koju.

Lõpuks jäid nad Tomiga elutuppa üksinda. Nende suhted olid jahedad. Johnny polnud Hagenile ikka veel andestanud, et see oli takistanud tal ühendust saamast doniga, kui don oli tema peale vihane — noil halbadel aegadel enne Connie pulmi. Hagen polnud oma teguviisi kunagi vabandanud. Ta ei saanudki seda teha. Tema kohus oli toimida piksevardana vimma suhtes, mille oli põhjustanud küll don, kuid mida keegi tema enda vastu ei söandanud välja elada.

"Su ristiisa saatis mu siia, et sind mõnes asjas abistada," lausus Hagen. "Ma tahtsin selle jõuludeks kaelast ära saada."

Johnny Fontane kehitas õlgu. "Film on valmis. Režissöör oli aus mees ja kohtles mind õigesti. Minu stseenid on selleks liiga tähtsad, et neid montaažitoa põrandale jätta lihtsalt selleks, et Woltz saaks mind maha maksta. Ta ei saa nurja ajada kümne miljoni dollarist filmi. Nii et nüüd oleneb kõik sellest, kui heaks mind selles filmis peavad inimesed."

Hagen küsis nagu muu seas: "Kas see Akadeemia auhinna võitmine on näitleja karjääri jaoks tõesti nii tähtis või on see tavaline reklaamijama, mis tegelikult ei tähenda mitte midagi?" Pärast pausi lisas ta kiirustades: "Välja arvatud muidugi kuulsus. Kuulsust armastab igaüks."

Johnny Fontane irvitas talle näkku. "Välja arvatud minu ristiisa. Ja sina. Ei, Tom, see ei ole mingi jama. Akadeemia auhind võib näitlejale kümneks aastaks nime teha. Ta võib lubada endale osade valimist. Publik käib teda vaatamas. See pole muidugi kõik, kuid oma ametialal on see näitleja jaoks kõige tähtsam asi. Mina igatahes panen lootused selle võitmisele. Mitte sellepärast, et ma oleksin teab kui suur näitleja, vaid sellepärast, et kõigepealt tuntakse mind ikkagi lauljana, roll ise on aga lollikindel. Pealegi olen ma selles üsna hea, ilma naljata."

Tom Hagen kehitas õlgu ja ütles: "Su ristiisa ütleb, et asjade praegune seis ei jäta sulle mingit šanssi seda auhinda võita."

Johnny Fontane vihastus: "Mida sa räägid? Film pole veel kokkugi monteeritud, näitamisest rääkimata. Ja donil pole ju filmiäriga üldse pistmist. Kas sa lendasid kolm tuhat miili maha selleks, et mulle seda jama teatada?" Johnny oli peaaegu pisarateni endast väljas.

Hagen sõnas murelikult: "Johnny, kogu sellest filmivärgist ei tea ma midagi. Ära unusta, et ma olen vaid doni virgats. Kuid me oleme kogu seda sinu lugu mitu korda

arutanud. Ta tunneb sinu ja sinu tuleviku pärast muret. Ta leiab, et sa vajad ikka veel tema abi ja ta tahab su probleemid lõplikult ära lahendada. Nimelt sellepärast olen ma nüüd siin, et asjad käima panna. Ent sinul, Johnny, on aeg täiskasvanuks saada. Sa pead lakkama mõtlemast, et sa oled laulja ja näitleja. Sul tuleb hakata mõtlema endast kui liikumapanevast jõust, kui mehest, kel on musklid."

Johnny Fontane naeris ja täitis oma klaasi. "Kui ma ei võida seda "Oscarit", on mul niisama palju muskleid kui mu tütrel. Mu hääl on läinud; kui ma selle tagasi saaksin, võiksin ma veel midagi ette võtta. Kuidas mu ristiisa teab, et ma auhinda ei võida? Okei, ma usun, et ta teab. Ta pole kunagi eksinud."

156

Hagen süütas sigari. "Me oleme saanud teate, et Jack Woltz ei kavatse kulutada stuudio raha sinu kandidatuuri toetamiseks. Tegelikult on ta kõigile hääletajatele saatnud sõna, et ta ei taha sinu võitu. Kuid asja võib otsustada juba see, et reklaami ja kõige muu peale raha ei anta. Samuti organiseerib ta võimalikult suurt osa vastuhäältest ühe teise selli kasuks. Ta kasutab igasugust äraostmist — töökohti, raha, libusid, kõike. Ja seda kõike püüab ta teha nii, et film ise võimalikult vähe kannatada saaks."

Johnny Fontane kehitas õlgu. Ta täitis oma klaasi viskiga ja kummutas selle põhjani. "Sel juhul on mu lips läbi."

Hagen seiras teda põlgliku muigega. "Joomine su häält ei paranda," ütles ta.

"Käi persse!"

Hageni ilme muutus äkki kinniseks. Seejärel sõnas ta: "Okei, ma võtan seda puhtäriliselt."

Johnny Fontane asetas klaasi lauale ja astus Hageni ette. "Vabanda, et ma nii ütlesin, Tom," lausus ta. "Mul on südamest kahju. Ma tahaksin selle sohipoja Jack Woltzi maha lüüa, kuid valan oma viha välja sinu peale." Johnny silmis olid pisarad. Ta heitis tühja viskiklaasi vastu seina, kuid tegi seda nii nõrgalt, et massiivne klaas ei purunenudki, vaid veeres mööda põrandat tema jalge ette tagasi. Johnny jõllitas seda ja puhkes naerma. "Jeesus Kristus!"

Ta kõndis toa vastasserva ja istus Hageni vastu. "Sa tead, ma olin pikka aega iseenda peremees. Siis lahutasin ma Ginnyst ja kõik hakkas viltu minema. Ma kaotasin hääle. Mu plaatidel polnud enam minekut. Ma ei saanud enam filmirolle. Ja siis sai ristiisa mu peale vihaseks ning ei rääkinud minuga enam telefoni teel ega võtnud mind vastu, kui ma New Yorgis käisin. Sina olid alati põiki tee peal ees ja ma süüdistasin sind, kuigi ma teadsin, et sa ei teeks seda ilma doni käsuta. Nii ma olen kirunud sind, kuid eks sina ole käsku täitnud. Näitamaks, et ma tõesti vabandan, võtan ma su nõu kuulda. Mitte ühtegi tilka enne, kui ma hääle tagasi saan. Okei?"

See oli siiras andekspalumine. Hageni viha haihtus. Selle kolmekümne viie aastase poisikesega tuleb midagi ette võtta või muidu kaotab don oma kiindumuse temasse. Ta lausus: "Unusta see, Johnny." Teda hämmastas Johnny tõsidus ja temas tärkas kahtluseussike: äkki tuleneb see hoopis hirmust, et tema võib doni Johnny vastu pöörata. Kuigi doni ei saanud muidugi keegi kellegi vastu pöörata. Tema kiindumusi võis muuta vaid tema ise.

"Asjad pole nii hullud," ütles ta Johnnyle. "Don ütleb, et ta võib nullida kõik selle, mida Woltz kavandab sinu vastu. Et sa võid peaaegu

157

kindlalt võita auhinna. Kuid ta arvab, et see su probleeme ei lahenda. Ta tahab teada, kas sul on piisavalt nuppuja pealehakkamist, et saada sõltumatuks produtsendiks, kes teeks oma filmid otsast lõpuni ise valmis."

"Kuidas, pagana päralt, kavatseb ta mulle auhinna kätte võita?" päris Johnny uskumatult.

Hagen vastas teravalt: "Miks sa arvad, et Woltz võib seda oma tahtmist mööda mõjutada, sinu ristiisa aga mitte? Et sa pead hakkama uskuma ka meie kokkuleppe teist osa, tuleb mul sulle öelda järgmist. Hoia see vaid enda teada. Sinu ristiisa on märksa mõjukam mees kui Jack Woltz. Ja ta on märksa mõjukam märksa olulisemates valdkondades. Kuidas saab ta mõjutada auhinna määramist? Ta kontrollib kõiki filmitööstuse ametiühinguid — või kontrollib neid inimesi, kes neid kontrollivad. Ühesõnaga, kõiki või peaaegu kõiki neid inimesi, kes hääletavad. Muidugi, sa pead ise olema hea, sa pead olema konkurentsis omaenda teenete eest. Ja su ristiisal on rohkem ajusid kui Jack Woltzil. Ta ei lähe nende inimeste juurde, ei torka neile revolvrit nina alla ega ütle: "Hääletage Johnny Fontane'i poolt või muidu lendate kohalt!" Ta ei kasuta rusikaõigust seal, kus see ei toimi või tekitab liiga palju paksu verd. Ta paneb need inimesed sinu poolt hääletama, kuna nad seda ise soovivad. Kuid nad ei soovi, ilma et tema asja vastu huvi ei tunneks. Nii et usu mind, ta võib hankida sulle auhinna. Ja kui ta seda ei tee, siis sa seda ei näe."

"Okei," alistus Johnny. "Ma usun sind. Ja mul on nuppuja pealehakkamist, et olla produtsent, kuid mul puudub raha. Ükski pank ei hakkaks mind finantseerima. Filmitegemiseks läheb vaja miljoneid."

Hagen ütles kuivalt: "Kui sa oled auhinna kätte saanud, hakka planeerima kolme omaenda filmi. Palka selle ala parimad inimesed, parimad tehnikamehed, parimad staarid, keda sa iganes vajad. Kavanda kolm kuni viis filmi."

"Sa oled hull!" sõnas Johnny. "Nii suur hulk filme võib tähendada kahtkümmet miljonit."

"Kui sa raha vajad, võta minuga ühendust," ütles Hagen. "Ma annan sulle siin Californias ühe panga nime, kellelt finantseerimist paluda. Ära muretse, see on kogu aeg filme finantseerinud. Lihtsalt palu neilt raha tavalisel kombel, õigete põhjendustega nagu iga tavalise äritehingu korral. Nad kiidavad selle heaks. Kuid enne seda tuleb sul minuga kokku saada ning näidata mulle arve ja plaane. Okei?"

Johnny oli hulk aega vait. Siis ütles ta vaikselt: "On midagi veel?"

Hagen muigas. "Sa mõtled, et kas sa pead osutama mingeid teeneid kahekümne miljoni dollari suuruse laenu eest? Muidugi pead." Ta ootas, et Johnny midagi ütleks. "Nende hulgas pole midagi niisugust, mida sa niigi ei teeks, kui don seda sult paluks."

Johnny sõnas: "Kui tegemist on millegi tõsisega, peab seda don ise mulle ütlema. Saad sa aru? Selles asjas ei tee ma midagi sinu või Sonny ütlemise peale."

Hagen oli nii taibukast hoiakust üllatunud. Fontane'il oli siiski mingil määral nuppu. Johnny taipas, et don oli temasse selleks liiga kiindunud ja liiga tark, et paluda talt midagi rumalalt ohtlikku, Sonny aga võiks sellega küll hakkama saada. Hagen ütles Johnnyle: "Siin võin ma sulle ühte asja kinnitada. Su ristiisa on mulle ja Sonnyle andnud kindlad juhtnöörid, et me ei mässiks sind millessegi niisugusesse, mis võiks meie süü tõttu sulle halba varju heita. Ja ise ei teeks ta seda iialgi. Ma garanteerin, et mis tahes teenet, mida ta sult palub, pakuksid sa talle vabatahtlikult enne, kui ta küsida jõuab. Okei?"

Johnny naeratas. "Okei."

Hagen jätkas: "Peale selle usub ta sinusse. Ta arvab, et sul on nuppu ja pank teenib selle investeeringuga raha, mis tähendab, et temagi teenib selle pealt. Nii et see on tõesti äritehing, ära seda kunagi unusta. Ära aga raha tuulde pillu! Sa võid olla tema lemmikristipoeg, kuid kakskümmend miljonit on hea hulk nodi. Tal tuleb oma peaga riskida, et sa selle kindla peale kätte saaksid."

"Ütle talle, et tal ei tarvitse muretseda," sõnas Johnny. "Kui Jack Woltzi taoline sell võib olla suur filmigeenius, siis võib seda igaüks olla."

"Seda su ristiisagi arvab," sõnas Hagen. "Kas sa saad mu tagasi lennujaama sõidutada? Ma olen öelnud kõik, mis mul öelda on. Kui sa hakkad igasuguseid lepinguid alla kirjutama, palka endale advokaadid, mina selles kaasa ei löö. Kuid ma tahan enne allakirjutamist kõike näha, et veenduda, kas sul on asjad korras. Peale selle pole sul karta ametiühingutülisid. See teeb su filmid mõnevõrra odavamaks, nii, et kui kalkuleerijad eelarvesse streigikulusid kokku kuhjavad, võid sa neid mitte arvestada."

Johnny küsis nagu muuseas: "Kas ma pean sinu heakskiidu saama ka millelegi muule, näiteks stsenaariumidele või staaridele?"

Hagen raputas pead. "Ei ole vaja," ütles ta. "Võib juhtuda, et don on millegi vastu, kuid ta ütleb seda siis sulle ise. Ent ma ei oska ette kujutada, mis see võiks olla. Filmid jätavad ta igas mõttes külmaks, nü et tema asja vastu huvi ei tunne. Ja ta ei poolda vahelesegamist, seda võin ma öelda omaenda kogemustest."

"Hüva," ütles Johnny. "Ma sõidutan su ise lennujaama. Ja täna minu poolt ristiisa. Ma helistaksin talle ja ütleksin aitäh, kuid ta ei võta kunagi toru. Muide, miks?"

Hagen kehitas õlgu. "Ta räägib harva telefoniga. Ta ei taha, et ta häält lindistataks, isegi kui ta midagi täiesti süütut räägib. Don kardab, et sõnu võidakse kokku kleepida, nii et jääb mulje, nagu räägiks ta hoopis midagi muud. Igatahes on ainus asi, mida ta kardab, et ühel heal päeval võivad võimud talle valesüüdistuse lavastada. Nii ei taha ta neile võimalust anda."

Nad istusid Johnny autosse ja sõitsid lennujaama. Hagen mõtles, et Johnny on võib-olla parem, kui ta oli arvanud. Ta oli juba üht-teist õppinud, seda tõendas kas või see Hageni sõidutamine. Isiklik armastusväärsus, millesse don on alati uskunud. Ja siis see andekspalumine. See oli olnud siiras. Ta oli tundnud Johnnyt ammust aega ja uskus, et hirmust poleks ta seda kunagi teinud. Johnnyl oli alati jätkunud julgust. Sellepärast tal oligi alailma pahandusi oma tiimibosside ja naistega. Ta oli üks neid väheseid inimesi, kes doni ei kartnud. Fontane ja Michael olid võib-olla ainsad kaks Hageni tutvusringkonnast, kelle kohta võis seda öelda. Nii et andekspalumine oli siiras, sellisena ta seda võtabki. Lähema paari aasta jooksul tuleb tal Johnnyga sageli kohtuda. Ja Johnnyl tuleb teha läbi järgmine katse, mis näitab, kui nutikas ta tegelikult on. Tal tuleb teha doni heaks midagi niisugust, mida don temalt iialgi ei paluks või nõuaks kui kokkuleppega ettenähtut. Hagen mõistatas, kas Johnny Fontane on piisavalt nutikas, et kokkuleppe seda osa ära arvata.

Pärast seda, kui Johnny oli jätnud Hageni lennujaama (Hagen oli tungivalt palunud, et Johnny ei jääks koos temaga lennukit ootama), sõitis ta tagasi Ginny juurde. Naine oli tema naasmisest üllatunud. Johnny tahtis jääda siia, et asjade üle järele mõelda ja plaane teha. Ta mõistis, et Hageni jutt oli äärmiselt tähtis — et see andis kogu tema elule uue suuna. Kunagi oli ta olnud suur staar, kuid nüüd oli ta juba kolmekümne viie aastase

noore mehena mahladest tühjaks imetud. Selle suhtes ei teinud ta endale enam mingeid illusioone. Isegi kui ta võidaks parima näitleja auhinna, mida see tegelikult annaks? Mitte midagi, kui ta hääl tagasi ei tule. Ta oleks lihtsalt teisejärguline suurus, ilma tõelise mõjuja sisuta. Kas või too tüdruk, kes talle korvi andis: oli taju kõigiti kena ja pai oma mõneti teeseldud hingelisusega, ent kas ta oleks olnud nii tõrjuv, kui Johnny olnuks tipptäht? Nüüd, kus don kavatses teda nodiga toetada, võis temast saada Hollywoodis ükskõik kellega võrreldav kõva käsi. Temast võis saada kuningas. Johnny muigas. Kurat võtku, temast võis saada isegi don!

160

Oleks meeldiv elada jälle mõned nädalad Ginny juures, võib-olla isegi kauem. Ta viiks lapsi iga päev lõbusõidule, võib-olla kutsuks mõne sõbra külla. Ta lõpetaks suitsetamise ja joomise, kannaks enda eest korralikult hoolt. Võib-olla hääl tugevneks jälle. Kui see sünniks, oleks ta oma hääle ja doni rahaga võitmatu. Ta elaks tõesti nagu mõni vanaaja kuningas või keiser — niivõrd, kuivõrd see Ameerikas üldse võimalik. Ja see ei sõltuks sellest, kui kaua ta hääl vastu peab või kui kaua publik tema kui näitleja vastu huvi tunneb. See tähendaks rahale rajatud impeeriumi ja seega kõige ainulaadsemat, kõige ihaldatumat võimu. a-

Ginny seadis külaliste magamistoa temajaoks korda. Mõlemale oli selge, et Johnny oma jalga Ginny tuppa ei tõsta, et nad ei hakka elama nagu mees ja naine. Nende vahekorda polnud võimalik taastada. Kuigi klatšiveergude kommentaatorid ja filmifännid olid kogu vastutuse nende abielu nurjumise eest veeretanud Johnny kaela, teadsid nemad ise kahekesi hästi, et lahutuses oli Ginny isegi suurem süüdlane.

Kui Johnny Fontane'ist sai populaarne laulja ja filmimaailma säravaim muusikalitäht, polnud tal mõtteski oma naist ja lapsi maha jätta. Ta oli selleks liiga itaallaslik, liiga vanamoelinegi. Loomulikult oli ta aeg-ajalt truudust murdnud. Tema ametis ja niisuguste lakkamatult avanevate kiusatuste palge ees oli võimatu seda vältida. Ja hoolimata sellest, et ta oli kondine, hapra väljanägemisega mees, peitus temas paljude peenekondiliste ladinlaste sitket sokulikkust. Pealegi pakkusid naised talle lõbu oma ettearvamatusega. Talle meeldis minna välja ujeda, inglinäo ja neitsiliku välimusega tüdrukuga ja siis tema rindu paljastades vastu ootusi avastada, et need olid tüdruku vaga kameenäoga võrreldes ülekerkinult täidlased ja siivutult rasked. Talle meeldis leida sugulist kammitsetust ja häbelikkust seksika olemisega tüdrukuis, kes jätsid mulje, nagu oleksid nad maganud vähemalt sajakonna eluvennaga, ent kui nad jäid Johnnyga kahekesi, tuli sel tundide kaupa maadelda, et sisse saada, neile ära panna ja siis avastada, et nad olid süütud.

Kõik Hollywoodi eluvennad naersid tema kiindumust neitsitesse. Nad nimetasid seda harimatuks matsimaitseks ja konservatismiks. Vaata, millist vaeva nõuab neitsi väljaõpetamine, et ta sul suhu võtaks; ole valmis igasugusteks jamadeks ja tagatipuks osutub ta enamasti viletsaks voodiloomaks! Kuid Johnny teadis, et kõik olenes sellest, kuidas tüdrukut kohelda. Tüdrukule peab algusest peale õigesti lähenema —ja mis saab olla vaimustavam kui tüdruk, kellele tema esimene polt maitseb? Oo, nende ratsastamine on jumalik! Milline õndsus, kui nad oma sääred su ümber mässivad. Nende reied on nii erisugused,

161

nende pepud nii erinevad, nende nahk nii eri värvi, nii erinevat valget või pruuni tooni või erineva päevitusega. Üks Johnny magusamaid mälestusi oli öö noore värvilise tüdrukuga Detroidis; see oli hea tüdruk, mitte mõni lind, temaga ühes ööklubis esinenud džässilaulja noor tütar. Tema huultel oli olnud tõepoolest pipraga segatud sooja mee maitse, tema tumepruun nahk oli lõhnanud värske koore järele ja ta oli olnud magus nagu jumal üldse ühe naise võib magusaks luua —ja ta oli olnud neitsi.

Peale selle jahvatasid need eluvennad kogu aeg suhupaneku ühest või teisest variatsioonist, tema aga sellest värgist suuremat mõnu ei tundnud. Pärast suuseksi proovimist ei meeldinud ükski tüdruk talle enam nii palju kui varem — see lihtsalt ei andnud talle täit rahuldust. Johnny ja tema teine naine polnud enam lõpuks üldse läbi saanud, sest naine eelistas vana head kuutkümmet üheksat nii veendunult, et viimaks muud enam ei tahtnudki ja Johnnyl tuli kasutada jõudu, et sisse saada. Naine hakkas teda naeruvääristama, sõimas teda primitiiviks, ja ümberkaudu levis kuuldus, et Johnny armatseb nagu alaealine. Võib-olla sellepärast too tüdruk talle eelmisel õhtul korvi andiski. Ah, käigu ta kuradile, suuremat asja poleks temast niikuinii olnud. Võib eksimatult ära tunda tüdrukud, kes keppi südamest armastavad, ja need on alati kõige paremad. Eriti need, kes pole sellega tegelnud liiga kaua. Ta vihkas kogu hingest naisi, kes hakkavad keppima kaheteistkümneaastaselt ja on kahekümneseks saades juba nii äranikutud, et väntavad vaid mehaaniliselt kaasa. Mõned neist kuuluvad kõige nägusamate huikaja võivad sind haledalt alt vedada.

Ginny tõi ta magamistuppa kohvi ja kooki ning asetas kandiku toa eesmises otsas asuvale pikale lauale. Johnny seletas naisele kõige üldisemalt, et Hagen aitab tal hankida filmitootmise tarvis krediiti. Ginny kuulas õhinal. Johnny saab jälle tähtsaks! Kuid tal polnud aimugi don Corleone tegelikust võimsusest, mistõttu ta ei hoomanud Hageni visiidi kogu tähendusrikkust. Johnny lisas, et Hagen aitab teda ka juriidilistes küsimustes.

Kui nad olid kohvi lõpetanud, ütles Johnny, et ta kavatseb öösel töötada, telefonikõnesid pidada ja tulevikuplaane teha. "Pool kõigest läheb laste nimele," sõnas ta naisele. Ginny naeratas tänulikult ja andis talle toast lahkudes öömusi.

Klaastoos oli täis monogrammiga lemmiksigarette, kirjutuslaual lebas pliiatsijämeduste kuuba sigarite karp. Johnny nõjatus mugavalt tugitooli seljatoele ja alustas helistamist. Ta aju töötas tõesti palavikuliselt. Kõigepealt helistas ta selle bestselleri autorile, mille põhjal oli tehtud tema uus film. Kirjanik oli Johnny-ealine mees, kes oli

end vaevaga üles töötanud ja oli nüüd kirjandusmaailmas kuulsus. Ta oli tulnud Hollywoodi lootuses, et teda koheldakse nagu saksa, kuid nagu enamikku kirjanikke, oli teda koheldud kui sitikat. Ühel õhtul oli Johnny pealt näinud kirjaniku alandamist "Brown Derbys". Kirjanik oli sättinud endale kohtamise restoranis ja kindlasti midagi paremat ka hilisemaks laialt tuntud rinnaka staarihakatisega. Ent keset lõunatamist oli noor näitlejatar kuulsa kirjaniku maha jätnud, sest üks närune filmikoomik oli vaevunud teda sõrmega viipama. See oli andnud kirjanikule õige ettekujutuse, kes on kes Hollywoodi hierarhiaredelil. Sellel, et raamat oli teinud ta maailmakuulsaks, polnud mingit tähtsust. Plikaohtu näitlejatar eelistas kõige armetumatki paksmagu, kui sel oli menu filmides.

Nüüd siis helistas Johnny New Yorgi kirjanikule koju, et tänada teda suurepärase rolli eest, mille see temale oma raamatus oli kirja pannud. Ta kõditas mehe enesearmastust, nii et see muutus jutukaks. Nagu muuseas päris Johnny, kuidas kirjaniku uus romaan edeneb

ja millest see räägib. Ta süütas sigari, lasi kirjanikul jutustada ümber eriti huvitavat peatükki ja sõnas lõpuks: "Kuulge, ma tahaksin seda lugeda, kui te olete raamatu lõpetanud. Mis oleks, kui saadaksite mulle eksemplari? Võib-olla ma saan teiega head kaupa teha — paremat, kui te saaksite Woltzi juures."

Ohin autori hääles tõendas, et ta oli õigesti arvanud. Woltz oli vaese selli paljaks koorinud, maksnud talle eelmise raamatu eest krosse. Johnny mainis, et ta satub võib-olla kohe pärast pühi New Yorki, ja päris, kas kirjanik oleks nõus tema ja mõnede sõprade seltsis lõunastama. "Ma tunnen mõningaid kena välimusega linde," lausus Johnny naljatamisi. Kirjanik puhkes naerma ja soostus.

Järgmiseks helistas Johnny äsja valmissaanud filmi lavastajale ja kaameramehele, et tänada neid abi eest võtetel. Ta teatas neile usalduslikult, et tema andmetel olnud Woltz tema kandidatuuri vastu, mistõttu Johnny hindas nende abi kahekordselt. Kui ta saab omakorda neile millegagi kasulik olla, tarvitseb neil vaid talle helistada.

Seejärel võttis ta ette kõige keerulisema kõne — Jack Woltzile. Johnny tänas osa eest ja ütles, et oleks õnnelik, kui saaks ükskõik millal jälle Woltzi stuudios töötada. Seda rääkis ta lihtsalt Woltzi segadusseajamiseks. Johnny oli alati olnud väga sirgjooneline, väga otsekohene. Mõne päeva pärast saab Woltz niikuinii teada Johnny manöövritest ja praeguse telefonikõne silmakirjalikkus peaks teda lausa rabama. Nimelt seda Johnny Fontane sooviski.

Pärast seda istus Johnny laua tagaja popsutas sigarit. Kõrval laual oli viskit, kuid ta oli endale ja Hagenile tõotanud hoiduda joomisest.

Tegelikult ei tohiks ta isegi suitsetada. Ehkki teisest küljest oli see selge narrus, olgu ta häälel viga mis tahes, vaevalt seda kärakast ja tubakast loobumine parandab. Kasu pole sest küll kuigi palju, kuid, pagana päralt, mingit abi võis sellest siiski olla, ja nüüd, kus tal on avanenud võitlemise võimalus, tahtis ta ära kasutada vähimagi šansi.

Maja oli vaikne, tema lahutatud naine magas, magasid ka tütred ja ta võis mõtelda tagasi nendele hirmsatele aegadele, mil ta oli nad maha jätnud. Jätnud maha kiimalise libu pärast, kellest sai tema teine naine. Ometi oli ta tema peale mõeldes sunnitud muigama: see libu oli kõigele vaatamata omal moel armas ja pealegi oli Johnny elu päästnud päev, mil ta oli otsustanud mitte hakata naistevihkajaks. Täpsemalt öeldes see päev, mil ta oli otsustanud, et ta ei tohi vihata oma esimest naist ja tütreid, kõiki oma tollaseid kallimaid, teist naist ja sellele järgnenud kallimaid — kuni Sharon Moore'ini, kes andis talle korvi, et tulevikus kelkida, kuidas ta on keeldunud keppimast suure Johnny Fontane'iga.

Ta oli orkestriga ringi rännanud, siis oli saanud temast raadiotäht ja lõpuks filminäitleja. Kõigil neil aegadel oli ta elanud oma suva järgi, karanud naisi, keda tahtis, kuid polnud kunagi lasknud neil mõjutada oma isiklikku elu. Siis oli ta armunud oma tulevasse teisesse naisesse Margot Ashtonisse, olnud tema järele absoluutselt hull. Tema karjäär, hääl ja perekond — kõik oli lennanud kuradile. Lõpuks oli tulnud päev, mil tal polnud enam midagi järel.

Häda oli selles, et ta oli alati olnud aus ja heldekäeline. Kõik, mis talle kuulus, oli ta lahutamisel loovutanud oma esimesele naisele. Ta oli kandnud hoolt, et tema kaks tütart saaksid osa kõigest, mis ta teenis — iga heliplaadi, iga filmi, iga klubi kontserdi pealt. Ja kui ta oli alles rikas ja kuulus, polnud ta oma esimesele naisele millestki ära öelnud. Ta

oli aidanud järjele kõik tema vennad ja õed, isa ja ema, kooliõed ja nende perekonnad. Ta polnud kunagi olnud kõrk kuulsus. Ta oli laulnud oma naise kahe noorema õe pulmas, ehkki ta niisuguseid esinemisi kogu hingest vihkas. Ta polnud naisele keelanud midagi peale omaenda isiksuse täieliku alistamise.

Ja kui ta oma langemises oli jõudnud päris põhja, kui ta ei saanud enam filmitööd ja kui teine naine oli ta reetnud, oli Johnny läinud paariks päevaks Ginny ja tütarde juurde. Ühel õhtul, kui ta eriti sügavat masendust tundis, oli ta andnud end Ginny armu alla. Tol päeval oli ta kuulanud oma uut lindistust ja see oli kõlanud nii kohutavalt, et esialgu oli ta süüdistanud helitehnikuid sabotaažis — kuni lõpuks oli ka ise hakanud uskuma, et selliselt ta hääl nüüd kõlaski. Ta oli originaalplaadi

puruks löönud ja keeldunud rohkem laulmast. Ta oli tundnud kõrvetavat häbi ja kui välja arvata etteaste Ninoga Connie Corleone pulmas, siis polnud ta sestpeale laulnud enam nootigi.

Ta ei suutnud unustada Ginny näoilmet, kui ta oli naisele pihtinud kõikidest oma õnnetustest. Too pilk oli vaid sekundiks Ginny näkku ilmunud, kuid sellest piisas, et Johnnyle eluajaks meelde jääda. See oli väljendanud ohjeldamatut, metsikut rahulolu. Sellest pilgust sai vaid järeldada, et naine oli kõik need aastad teda põlglikult vihanud. Ginny kogus end kiiresti ja ruttas väljendama jahedat, kuid viisakat kaastunnet. Johnny tegi näo, nagu võtaks ta selle vastu. Mõne järgmise päeva jooksul külastas ta kolme viimastel aastatel kõige rohkem meeldinud tüdrukut, kes olid jäänud ta sõpradeks ja kellega ta vahetevahel ikka veel seltsimehelikult magas. Need olid tüdrukud, kelle abistamiseks ta oli teinud kõik, mis tema võimuses, tüdrukud, kes olid saanud temalt kingitusi või töövõimalusi, mille väärtus ulatus sadadesse tuhandetesse dollaritesse. Nende nägudelt oli ta tabanud sellesama metsiku rahulolu välgatuse.

Johnny mõistis, et tal on aeg otsus langetada. Nagu paljudest teistestki meestest Hollywoodis võis temast saada edukas produtsent, stsenarist, lavastaja või näitleja, kes küttisid naisi himura vihkamisega. Ta võis oma võimu ja rahalisi teeneid kasutada vastumeelselt, alati kahtlustades reetmist, alati kartes, et naised ta reedavad ja hülgavad — et nad on vastased, keda tuleb ära kasutada vaid omakasu huvides. Ent ta võis ka keelduda naistevihkamisest ja neisse edasi uskuda.

Ta teadis, et ta ei saa endale lubada naisi mitte armastada, et midagi ta hinges sureks, kui ta lakkaks naisi armastamast. Olgu nad pealegi reeturlikud või truudusetud. Polnud tähtis, et naised, keda ta armastas üle kõige maailmas, tundsid tema alandust ja ebaõnne nähes salamisi rõõmu; polnud tähtis, et nad olid tema suhtes reeturlikud moel, mis oli hullem seksuaalsest truudusetusest. Tal polnud valikut, fal tuli neid aktsepteerida sellistena, nagu nad olid. Ja nii armastas ta naisi edasi, tegi kingitusi ja peitis valu, mida temas tekitas nende kahjurõõm tema ebaõnne puhul. Ta andestas neile kõik, sest ta teadis: see oli tasu selle eest, et kogu oma elu oli ta naiste suhtes olnud äärmiselt vaba ja maitsnud neid küllastumiseni. Kuid nüüd ei tekitanud nende petmine temas enam mingit süütunnet. Ta ei tundnud endal mingit süüd selle eest, kuidas ta kohtles Ginnyt. Soovides jääda oma laste ainsaks isaks, ei vaevunud ta isegi arvestama võimalust, et naine võiks uuesti abielluda, ning andis seda talle selgesti mõista. See oli üks asi, mida talle oli õpetanud langemine tipust. Ta oli muutunud paksunahaliseks naiste haavamise suhtes.

Ta oli väsinud ja kavatses juba magama heita, kuid millegipärast kerkis talle ikka ja jälle silme ette üks minevikumälestus: laulmine koos Nino Velentiga. Ja äkki ta taipas, mis teeks don Corleonele suuremat rõõmu kui miski muu. Ta võttis telefonitoru ja palus keskjaamast New Yorki. Ta helistas Sonny Corleonele ja küsis sellelt Nino Valenti numbrit. Siis helistas ta Ninole. Tundus, et Nino oli nokastanud nagu alati.

"Hei, Nino, kuidas sulle meeldiks siia üle kolida ja minu juures tööle hakata?" päris Johnny. "Ma vajan semu, keda ma võin usaldada."

Nino vastas pooleldi naljatades: "Mnjaa, Johnny, ma kohe ei tea, mida öelda: mul on siin hea veoautojobi, kargan marsruudi peal koduperenaisi ja pistan iga nädal ümmarguse sada viiskümmend tasku. Mida sina pakud?"

"Mina võin sulle alguseks maksta viissada ja garanteerida sulle salatrehvamisi filmitähtedega. Mis sa sellest arvad?" ütles Johnny. "Ja võib-olla lasen ma sind laulda oma kokteiliõhtutel."

"Okei, las ma mõtlen selle üle järele," lausus Nino. "Las ma räägin sellest oma advokaadi, arvepidaja ja paarimehega veoautol."

"Jätanaljad, Nino," vastas Johnny. "Mul läheb sind siinmail tõesti vaja. Ma tahan, et sa lendaksid välja homme hommikul ja kirjutaksid alla aastase lepingu viiesaja dollari peale nädalas. Kui sa siis peaksid sisse vehkima mõne minu litsi ja ma su vallandaksin, saaksid sa kätte vähemalt aastapalga. Okei?"

Järgnes pikk vaikus ja siis kostis Nino täiesti kaine hääl: "Kuule, Johnny, ega sa ei narri?"

Johnny lausus: "Vanapoiss, ma olen täiesti tõsine. Mine mu New Yorgi agendi büroosse. Neil on seal sinu jaoks valmis lennukipilet ja natuke sularaha. Ma helistan neile kohe hommikul, nii et mine sinna pärast lõunat. Okei? Ma saadan kellegi lennukile vastu ja lasen su enda poole toimetada."

Taas järgnes pikk paus, lõpuks kostis Nino hääl — üpris alistunud ja ebakindel: "Okei, Johnny." Nüüd ei jätnud ta enam nokastanud muljet.

Johnny pani toru ära ja valmistus voodisse heitma. Tal oli parim enesetunne pärast päeva, mil ta oli purustanud oma viimase origi-naalplaadi.

13. peatükk

Johnny Fontane istus määratu suures helisalvestusstuudios ja arvutas kollases märkmikus kulusid kokku. Üksteise järel sisenesid orkestrandid, kõik vanad semud, keda ta tundis aegadest, mil ta oli alles piimahabemeline laulusolist. Dirigent, saatemuusika ala tippmehi, kes oli Johnny suhtes olnud lahke isegi siis, kui tal viltu vedas, jagas orkestrantidele noodilehepuntraidja suulisi õpetussõnu. Tema nimi oli Eddie Neils. Sellegi lindistusega oli ta soostunud erilise vastutulekuna Johnnyle, sest tal oli tihe töökava.

Klaveri taga klimberdas närviliselt Nino Valenti. Aeg-ajalt rüüpas ta suurest rukkiviskiklaasist. Johnnyt see ei häirinud. Ta teadis, et polnud mingit vahet, kas Nino laulab kainelt või purjuspäi, pealegi ei nõudnud täna eesseisev töö Ninolt erilist musitseerimist.

Eddie Neils oli teinud mõned vanade itaalia ja sitsiilia laulude uued seaded ja töödelnud eriti võistuduetti, mida Nino ja Johnny olid laulnud Connie Corleone pulmas. Johnny oli kavandanud selle heliplaadi kõigepealt seepärast, et tema teada armastas don niisuguseid

laule ja plaat oleks talle oivaline jõulukink. Samuti oli tal salaaimus, et see plaat võib hästi kaubaks minna, kuigi miljonilist tiraaži vaevalt tuleb. Ja ta oli ära arvanud, et nimelt Nino aitamine oli see, mida don temalt vastuteeneks soovis. Lõppude lõpuks oli Nino samuti doni ristipoeg. *

Johnny asetas oma kirjatarbed klapptoolile ja astus klaveri juurde. Ta lausus: "Tere, maakas!" Nino vaatas üles ja üritas naeratada. Ta nägi pisut haiglane välja. Johnny kummardus ettepoole ja patsutas teda õlale. "Lase end lõdvaks, poju," ütles ta. "Kui sa täna head tööd teed, ajan ma sulle ette Hollywoodi parima ja kuulsaima pepu."

Nino rüüpas sõõmu viskit. "Keda sa mõtled, kas Lassie't?"

Johnny naeris: "Ei, Deanna Dunni. Ma garanteerin täismängu."

See avaldas Ninole sügavat muljet, kuigi ta ei raatsinud jätta küsimast teeseldud nukrusega: "Lassie't sa siis mulle ei saa?"

Orkester alustas popurrii avalaulu. Johnny Fontane kuulas tähelepanelikult. Kõigepealt mängib Eddie Neils kõik need eriseades laulud läbi. Siis tuleb esimene lindistamine. Kuulates jättis Johnny täpselt

meelde, kuidas käsitleda iga fraasi, kuidas siseneda igasse laulu. Ta teadis, et häält ei jätku tal kauaks, kuid Nino võtab suurema osa laulmisest enda peale. Johnny laulab tema varjus, välja arvatud muidugi too võistuduett. Tal tuleb end säästa selle tarvis.

Ta tõmbas Nino püsti ja kumbki asus oma mikrofoni ette. Nino magas alguse sisse, tegi seda veel teisegi korra. Ähmi täis minnes lõi ta näost punetama. Johnny lõõpis: "Kuule, kas sa tukud selleks, et ületunde teha?"

"Ilma mandoliinita ei tunne ma end loomulikult," kaebas Nino. Johnny mõtles hetke ja tegi siis korralduse: "Hoia oma kärakaklaasi käes."

Sellest näis olevat abi. Nino rüüpas laulmise ajal muudkui klaasist, kuid esines sellegipoolest hästi. Johnny laulis mänglevalt, ilma pingutamiseta; ta hääl tantsiskles Nino esitatud põhimeloodia ümber. Säärane laulmine ei pakkunud küll emotsionaalset rahuldust, kuid Johnny oli üllatunud omaenda tehnilistest oskustest. Kümme vokalistiaastat olid talle õpetanud mõndagi.

Kui nad jõudsid heliplaati lõpetava võistuduetini, laskis Johnny end kaasa viia ja kui nad lõpetasid, olid ta häälepaelad valu täis. Viimane laul oli pillimehigi sütitanud, mida nende vettinud veteranidega juhtus harva. Vaimustuse märgiks kolistasid nad pille ja trampisid jalgu, löökriistade mees laskis kuuldavale tormilise trummisoolo.

Koos pauside ja nõupidamistega töötati ligemale neli tundi, enne kui lõpule jõuti. Eddie Neils astus Johnny juurde ja nentis vaikselt: "Poisu, sa kõlasid päris hästi. Võib-olla oled valmis uut plaati tegema? Mul on üks uus laul, mis sulle ideaalselt sobib."

Johnny raputas pead. "Heakene küll, Eddie, jäta õrritamine. Ma hakkan paari tunniga nii kohutavalt kähisema, et ei saa isegi räägitud. Mis sa arvad, kas tänane materjal vajab palju silumist?"

Eddie lausus mõtlikult: "Nino peab küll homme stuudiosse tulema. Ta tegi mõned vead, kuid on märksa parem, kui ma arvasin. Mis puutub sinu partiisse, siis kõik, mis mulle ei meeldi, lasen ma jutti ajada heliinseneridel. Okei?"

"Okei," vastas Johnny. "Millal ma tõmmist kuulda saan?"

"Homme õhtul," teatas Eddie Neils. "Tulen ma sinu poole?"

"Tule," ütles Johnny. "Aitäh, Eddie. Kohtume homme." Ta võttis Nino käevangu ja nad lahkusid stuudiost. Ginny maja asemel siirdusid nad Johnny koju.

Oli juba hiline pärastlõuna. Nino oli tugevasti vintis. Johnny käskis tal duši all käia ja uinak teha. Õhtul kell üksteist pidid nad olema suurel vastuvõtul.

168

Kui Nino üles ärkas, hakkas Johnny teda valgustama. "See oleng toimub Filmitähtede Üksildaste Südamete Klubis," ütles ta. "Täna-õhtused linnud on keskealised vuhvad. Filmides on nad löönud niisuguseid laineid, et miljonid poisid annaksid neile tahapanemise eest ära oma parema käe. Ainus põhjus, mis neid tänasele olengule ajab, on soov leida kedagi, kes neile ära paneks. Kas tead, miks? Sellepärast, et nad on selle järele näljas, kuna nad on liiga vanad. Ja nagu iga vuhva, tahavad nad, et asi aetaks ära peenelt ja kõrgelennuliselt."

"Mis on juhtunud su häälega?" küsis Nino.

Johnny oli rääkinud peaaegu sosinal. "See juhtub alati, kui ma kas või natukenegi laulan. Nüüd pole ma vähemalt kuu aega võimeline laulma. Kuid see kahin kaob paari päevaga."

Nino sõnas mõtlikult: "Sant lugu, kas pole?"

Johnny kehitas õlgu. "Kuule, Nino, ära ennast täna liiga täis võta. Nendele Hollywoodi litsidele tuleb näidata, et mu maakast kamraad pole nannipunn. Sa pead auga välja tulema. Pea meeles, et mõned nendest vuhvadest on filmiäris väga mõjuvõimsad, nad võivad sulle tööotsa hankida. Kui kellelegi sisse sõidad, ole pärast viisakas, see ei võta sul tükki küljest."

Nino oli juba jälle viski kallal. "Ma olen alati viisakas." Ta tühjendas klaasi. Irvitades küsis ta: "Ega sa ei narri, kas sa võid tõesti sokutada mind kokku Deanna Dunniga?"

"Võta õhinat maha," ütles Johnny. "See näeb välja teisiti, kui sa arvad."

Hollywoodi Filmitähtede Üksildaste Südamete Klubi (nii kutsusid seda noored näitlejad, kelle osavõtt koosviibimistest oli kohustuslik) käis koos iga reede õhtul Woltzi Rahvusvahelise Filmikorporatsiooni pressiagendi või õigemini reklaamišefi Roy McElroy luksuselamus, mis kuulus stuudiole. Ehkki neid avatud koosviibimisi korraldas McElroy, oli nende idee pärit Jack Woltzi enda praktilisest ajust. Mõned tema suurt raha sissetoovad filmitähed olid vananemas. Ilma spetsiaalselt seatud valguse ja taidurlike grimeerijateta nägid nad välja oma ea kohaselt. Neil tekkis mõningaid probleeme. Samuti olid nad muutunud nii kehaliselt kui vaimselt teatud määral tundetuks. Nad ei suutnud enam armuda. Nad ei suutnud enam sisse elada ihaldatud naise rolli. Nad olid muutunud liiga võimukaks — tänu rahale, kuulsusele ja oma endisele ilule. Woltz selleks neid koosviibimisi korraldaski, et neil oleks hõlpsam endale välja valida üheööarmukesi. Piisava sisu korral võisid viimased tõusta täiskoormusega voodipartnereiks ja kiiret karjääri teha. Et need ettevõtmised kujunesid vahel kärarikasteks

169

tülitsemisteks või seksuaalorgiateks, mis tõid kaela konfliktid politseiga, oli Woltz otsustanud pidada neid oma reklaamišefi majas. McElroy oli alati kohal ja lahendas probleemid — maksis kinni lehemehed ja politseinikud ning hoidis ära igasuguse lärmi.

Stuudio palgalehel olevatele noortele meesnäitlejatele, kes polnud veel saavutanud staariseisust või saanud peaosi, polnud reedeõhtuste olengute külastamine kuigi meelt mööda kohustus. See tulenes seigast, et igal koosviibimisel näidati mõnda stuudio uut filmi, mis polnud veel linale jõudnud. Õigupoolest see oligi olengu ettekääne. Rahvas

rääkis: "Astume sisse ja vaatame, mis see uus film endast kujutab." Nii asetus koosviibimine kenasti kutsealasesse konteksti.

Noortel naisnäitlejatel oli reedeõhtuste olengute külastamine keelatud. Vähemalt anti seda neile mõista ja enamik neist sai vihjest aru.

Uute filmide demonstreerimine algas alati kesköö1 ning Johnny ja Nino saabusid kell üksteist. Roy McElroy osutus pealtnäha ülimalt meeldivaks, hästikasvatatud ja elegantselt riietuvaks meheks. Johnny Fontane'i tervitas ta üllatunud rõõmukarjatusega. "Mida, pagana pihta, sina siin teed?" küsis ta ehtsa hämmastusega.

Johnny surus tal kätt. "Näitan oma külanõbule vaatamisväärsusi. Saa tuttavaks — Nino."

McElroy surus Nino kätt ja silmitses teda hindava pilguga. "Nad panevad ta elusalt nahka," ütles ta Johnnyle ja juhatas nad tagumisse siseõue.

Tagumine siseõu oli piiratud avarate ruumidega, mille klaasuksed avanesid aia ja basseini poole. Ümberringi sõelus sadakond inimest, kõigil kokteiliklaasid käes. Siseõue valgustus oli seatud oskuslikult hellitama naiste nägusid ja õlgu. Siin viibisid naised, keda Nino oli näinud filmilinal, kui ta oli veel alla kahekümne. Nii mõnigi neist oli etendanud oma osa tema noorukiea erootilistes unelmates. Kuid lihas ja luus nähtuna jätsid nad nüüd mulje, et nad kannavad mingit kohutavat grimmi. Miski ei suutnud varjata nende ihu ja vaimu väsimist; aeg oli hajutanud nende aura. Nad võtsid poose ja liikusid ringi niisama sulnilt, nagu ta neid mäletas, kuid millegagi meenutasid nad vahapuuvilju. Nad ei toonud talle sülge suhu. Nino võttis kaks kokteili ja otsis laua, mis seisis pudelitepatarei läheduses. Johnny tuli temaga kaasa. Nad rüüpasid üheskoos, kuni nende selja tagant kostis Deanna Dunni maagiline hääl.

Nagu miljonitel teistelgi meestel, oli see hääl igaveseks sööbinud Nino mällu. Deanna Dunn oli võitnud kaks Akadeemia auhinda, ta oli mänginud Hollywoodi menukaimas kassatükis. Filmilinal oli ta täis kassilikku naiselikku sarmi, mis tegi ta meeste jaoks vastupandamatuks.

Ent hõbeekraanilt polnud iial kuuldud midagi niisugust, mis ta nüüd kuuldavale tõi: "Johnny, sa viimane sohipoeg, ma pidin jälle oma psühhiaatri juurde minema, sest sa käisid minu juures ainult ühe öö. Miks sa iialgi teiseks korraks tagasi ei tule?"

Johnny suudles Deanna ettesirutatud põske. "Sa võtsid mul võhma terveks kuuks ajaks välja," ütles ta. "Ma tahan sulle tutvustada oma nõbu Ninot. Kena tugev itaalia poisike. Võib-olla tema suudab sinuga sammu pidada."

Deanna Dunn keeras end ringi jaheitis Ninole jaheda pilgu. "Kas talle meeldib käia eellinastustel?"

Johnny hakkas naerma. "Ma ei usu, et tal selleks varem üldse võimalust on olnud. Miks ei võiks sa teda asjadega kurssi viia?"

Nino oli sunnitud Deanna Dunniga kahekesi jäädes pika sõõmu võtma. Ta üritas olla ükskõikne, kuid see ei olnud lihtne. Deanna Dun-nil olid ülespidi pürgiv ninaots ja anglosaksi kaunitari klassikaliselt selged näojooned. Pealegi tundis Nino teda nii hästi. Ta oli näinud, kuidas murtud südamega Deanna nuuksub oma surnud lendur-abikaasa rinnal, kes on jätnud ta koos lastega lesepõlve pidama. Ta oli näinud ka vihast, solvatud, alandatud, ent ometi säravalt väärikat Deannat, kelle nõrkust kaabaklik Clark Gable ära kasutab, et siis jalga lasta mingi sekspommiga. (Deanna Dunn ei mänginud kunagi sekspomme.) Ta oli näinud teda õitsele puhkemas vastuarmastusest, väänlemas

jumaldatud mehe embuses ja vähemalt pool tosinat korda kaunisti suremas. Ta oli teda näinud ja kuulnud ning temast unistanud, ometi võtsid Deanna esimesed ainult temale adresseeritud sõnad Nino tummaks.

"Johnny on üks väheseid munadega mehi selles linnas," märkis Deanna. "Ülejäänud on kõik homod ja haiged araablased, kelle riista ei aja püsti isegi koormatäis hispaania kärbseid." Deanna võttis Ninol käest kinni ja juhtis ta ruumi nurka, eemale sebimisest ja konkurentsist.

Endistviisi jaheda armastusväärsusega hakkas ta küsitlema Ninot tema elu kohta. Nino nägi teda läbi. Ta mõistis, et Deanna mängib rikast seltskonnadaami, kes kohtleb lahkelt oma tallipoissi või autojuhti, kuid kes filmis poisi armuavaldused tagasi tõrjuks (kui poissi mängiks Spencer Tracy) või siis oma hullumeelses kires kõik kuradile saadaks (kui seda osa mängiks Clark Gable). Ent sellest polnud kasu, ta leidis end jutustamas Deannale, kuidas nad Johnnyga üheskoos New Yorgis üles kasvasid, kuidas tema ja Johnny väikestel klubipidudel üheskoos laulsid. Deanna osutus äärmiselt kaastundlikuks ja uudishimulikuks. Kord küsis ta nagu muu seas: "Kas sul on aimu, kuidas Johnny sundis seda koerapoega Jack Woltzi talle viimast osa andma?" Nino vakatas ja raputas pead. Deanna rohkem peale ei käinud.

171

Jõudis kätte aeg vaadata Woltzi uut filmi. Deanna Dunn võttis Nino oma sooja käevangu ja juhtis ta siseruumi, millel polnud aknaid, kuid mis oli sisustatud umbes viiekümne kaheinimesesohvaga, mis olid paigutatud hajali, et tagada pimeduses igaühele poolprivaatsuse saareke.

Nino märkas sohva kõrval väikest lauda jäänõu, pokaalide, pudelite ja sigaretikandikuga. Ta ulatas Deanna Dunnile sigareti, süütas selle ja segas siis mõlemale kokteili. Nad ei vahetanud ühtki sõna. Mõne minuti pärast tuled kustusid.

Nino oli oodanud midagi pöörast. Lõppude lõpuks oli taju kuulnud Hollywoodi kõlvatustest legende. Kuid ta polnud mingil juhul valmis selleks, et Deanna Dunn ilma ühegi sõbraliku hoiatussõnata aplalt tema suguelundi kallale langeb. Ta rüüpas klaasist ja vaatas filmi, kuid ei tundnud joogi maitset ega näinud õigupoolest midagi. Teda valdas senitundmatu erutus, mis tulenes ilmselt sellest, et too pimedas teda hellitav naine oli olnud tema noorukiea unelmate objekt.

Ometi haavas see teatud moel tema mehelikkust. Kui maailmakuulsus Deanna Dunn oli küllastunud ja oma tegutsemisjäljed ära kasinud, segas Nino talle pimedas küllalt reserveeritult uue kokteili, süütas talle uue sigareti ning lausus võimalikult lõdval toonil: "Paistab, et on päris hea film."

Ta tundis, kuidas naine ta kõrval sohval jäigastus. Kas Deanna oli tõesti oodanud temalt mingit komplimenti? Nino täitis oma klaasi esimesest pimedas ettejuhtunud pudelist. Käigu nad kõik kuradile! Deanna kohtles teda nagu mingit viimast meeshoora. Millegipärast tundis ta äkki külma viha kõigi nende naiste vastu. Nad vaatasid filmi veel umbes viisteist minutit. Nino nihutas end eemale, et nende kehad enam kokku ei puutuks.

Lõpuks sosistas Deanna kähedalt: "Ära mängi pipsi piimahabet, see ju meeldis sulle. Riist oli pirakas nagu palk."

Nino võttis klaasist sõõmu ja teatas oma hooletul toonil:

"Säärane on ta alati. Sa peaksid seda nägema siis, kui ma hasarti lähen."

Deanna turtsus pisut naerda ja püsis ülejäänud filmiaja vait. Lõpuks sai film läbi ja tuled süttisid. Nino vaatas ringi. Paistis, et pimedas oli peetud pidu, kuigi imelikul

kombel ta polnud midagi kuulnud. Nii mõnelgi daamil oli säärane särasilmne hiilgav nägu peas, nagu ikka naistel, kellest äsja on korralikult üle käidud. Deanna Dunn jättis Nino otsekohe omapead: ta läks ja hakkas vestlema vanema mehega, kelles Nino tundis ära kuulsa näitleja. Alles nüüd teda silmast silma nähes sai ta aru, et see mees oli homo. Ta rüüpas mõtlikult oma klaasist.

172

Ligi astus Johnny Fontane, kes küsis: "Noh, vanapoiss, kas lahutad meelt?"

Nino irvitas. "Ma ei tea. Kõik on nii harjumatu. Kui ma nüüd kodukanti tagasi jõuan, võin ma öelda, et Deanna Dunn pani mulle ära."

Johnny puhkes naerma. "Ta on võimeline paremaks, kui ta su koju kutsub. Kas ta kutsus?"

Nino raputas pead. "Ma tundsin liiga suurt huvi filmi vastu," ütles ta. Seekord Johnny ei naernud.

"Käitu tõsisemalt, poiss!" lausus ta. "Selline vuhva võib olla sulle väga kasulik. Pealegi pole sa kunagi eriti valiv olnud. Kuule, mul tuleb vahel siiamaani hirmuhigi otsaette, kui meenutan neid litsipeletisi, keda sa kargasid."

Nino vehkis joobnult oma klaasiga ja ütles väga valjult:" Justament, nad olid peletised, kuid nad olid naise d." Nurgas pööras Deanna Dunn pea nende poole. Nino viipas talle tervituseks klaasiga.

Johnny Fontane ohkas. "Okei, sa oled lihtsalt harimatu mats."

"Ja ma ei kavatsegi muutuda," ütles Nino võluva joobnunae-ratusega.

Johnny mõistis teda suurepäraselt. Ta teadis, et Nino polnud nii purjus, nagu ta teeskles. Ta teadis, et Nino teeskles üksnes seepärast, et saaks öelda asju, mida ta pidas liiga ebaviisakaks öelda oma uuele Hollywoodi padrone 'le kainelt. Johnny pani käe Ninole ümber kaela ja ütles südamlikult: "Kuule, nupukas logard, sa tead, et sul on raudne leping aasta peale ja sa võid öelda või teha mida tahes, ilma et ma sind vallandada saaksin."

"Sa ei saa mind vallandada?" päris Nino joobnu kelmikusega.

"Ei saa," kinnitas Johnny.

"Siis keri persse," ütles Nino.

Hetkeks Johnny kihvatas. Ta nägi Nino näol muretut irvet. Ent paar viimast aastat olid ta ilmselt targemaks teinud, tema enda allakäik staaritroonilt oli muutnud ta mõistvamaks! Sel hetkel mõistis ta Ninot — seda, miks ta poisikesepõlve laulukaaslane polnud iialgi edu saavutanud ja miks ta nüüdki ajas nurja iga võimaliku edušansi. Ta sai aru, et nii nagu Ninole oli vastuvõtmatu edu eest nõutud hind, nii solvas teda ka kõik see, mis tema heaks tehti.

Johnny võttis Nino käevangu ja juhtis ta majast välja. Nino püsis vaevujalul. Johnny rääkis talle rahustavalt: "Okei, vanapoiss, sul pole vaja teha midagi muud, kui olla minu palgalehel ja laulda. Ma tahan sinu pealt nodi teenida. Ma ei ürita su elu juhtida. Tee, mida ise iganes tahad. Nõnda, maakas? Ainus asi — laula ja teeni mulle raha, sest ma ise enam laulda ei saa. Sai sulle selgeks, vennas?"

173

Nino ajas end sirgu. "Muidugi olen ma valmis sinu eest laulma, Johnny," lällutas ta nii pehme keelega, et teda oli raske mõista. "Nüüd olen ma parem laulja kui sina. Ma olen alati olnud parem laulja kui sina, kas sa seda tead?"

Johnny seisis ja mõtles. Ah nii on lood. Ta teadis hästi, et kui ta hääl oli veel terve, polnud Ninol lihtsalt tema klassi, tal polnud seda kunagi neil aastail, mil nad poisikestena

üheskoos laulsid. Johnny märkas, et joobnult California kuuvalguses kõikuv Nino ootas vastust. "Käi persse!" ütles ta õrnalt ja nad mõlemad puhkesid naerma nagu vanadel headel aegadel, mil nad mõlemad olid ühtviisi noored.

Kui Johnny Fontane sai teada don Corleone tulistamisest, muutus ta murelikuks mitte üksnes ristiisa pärast: ta ei teadnud, kas tema filmi finantseerimise kokkulepe jääb jõusse. Ta tahtis lennata New Yorki, et väljendada oma lugupidamist haiglas viibivale ristiisale, kuid tal kästi vältida ebasoovitavat avalikku tähelepanu — see oli küll viimane asi, mida ristiisa oleks soovinud. Nii jäi ta ootama. Nädal aega hiljem tuli sõnumitoojaTom Hageni juurest. Finantseerimiskokkulepe kehtis endiselt, kuid nüüd puudutas see korraga vaid üht filmi.

Johnny oli vahepeal lasknud Ninol Hollywoodis ja Californias omapead ringi kolada ning Nino tuli noorte staarihakatistega hästi toime. Vahetevahel helistas Johnny talle ja kutsus ta õhtuks välja üheskoos meelt lahutama, kuid ei avaldanud talle kunagi survet. Kui nad rääkisid donile tehtud atentaadist, ütles Nino Johnnyle: "Tead, ükskord palusin ma donilt tööd tema organisatsioonis, kuid tema seda mulle ei andnud. Ma olin autojuhtimisest tüdinud ja tahtsin teenida suuremat nodi. Tead, mis ta mulle ütles? Ta ütles, et igal inimesel on vaid üks saatus ja et minu saatus on olla kunstnik. Mis tähendas, et minust ei saa räketimeest."

Johnny mõtles selle üle järele. Ristiisa on tõenäoliselt kõige nupukam sell maailmas. Ta oli otsekohe aru saanud, et Ninost ei saa kunagi õiget räketimeest, ta tooks vaid endale õnnetuse kaela või laseks end maha tappa. Saaks otsa lihtsalt mõne oma vaimukuse pärast. Ent kuidas oli don teadnud, et temast saab kunstnik? Muidugi teadis ta, olgu ma neetud, et ühel heal päeval aitan ma Ninot. Ja kuidas oli ta selle ära arvanud? Sellega, et ta saatis mulle sõna, mille eest ma oma tänulikkust näidata püüan. Loomulikult pole ta seda minult kunagi palunud. Ta laskis mul lihtsalt teada saada, et kui ma nii toimin, teeks see teda õnnelikuks. Johnny Fontane ohkas. Nüüd oli ristiisa haavatud, ta oli hädas, ning Johnny võib Akadeemia auhinnale hüvasti öelda, sest Woltz töötab tema vastu, aitamas pole aga kedagi. Ainult donil

olid isiklikud sidemed, mida sai kasutada surveavaldamiseks, praegu oli Corleone perekonnal aga vaja muude asjade peale mõelda. Johnny oli pakkunud oma abi, kuid Hagen oli öelnud järsult ära.

Johnny oli oma filmiga usinasti ametis. Kirjanik, kelle raamatu järgi tehtud filmis ta oli mänginud peaosa, oli lõpetanud oma uue romaani ja tulnud Johnny kutsel Lääne rannikule läbi rääkima, enne kui agendid või stuudiod olid veel tegevusse asunud. Too teine raamat sobis oivaliselt selleks, mida Johnny tahtis. Tal pole selles filmis vaja laulda, sel oli hea põnev süžee hulga naiste ja seksiga ning" selles oli osa, mis Johnny arvates oli otsekui Nino järgi välja lõigatud. Too tegelane rääkis ja tegutses nagu Nino, nägi isegi tema moodi välja. See oli lausa jube: Ninol tarvitseb vaid astuda ekraanile ja olla tema ise.

Johnny töötas jõudsalt. Ta avastas, et teadis produtsendiametit märksa paremini, kui ise oli arvanud, ent ta palkas tegevprodutsendi — mehe, kes tundis oma ametit, kuid kel oli raskusi töö leidmisega, sest ta oli sattunud musta nimekirja. Johnny ei kasutanud seda ära, vaid sõlmis mehega korraliku lepingu. "Ma loodan, et sel moel säästad sa mulle rohkem raha," ütles ta mehele avameelselt.

Seepärast oli ta üllatunud, kui tegevprodutsent tuli tema juurde ja teatas, et ametiühingu esindajat peab määrima umbes viiekümne tuhande dollariga. Üleajatöö ja palkamisega oli

palju probleeme ning need viiskümmend tuhat dollarit oleksid hästi kulutatud. Johnny kahtles, kas tegevprodutsent äkki temalt raha välja ei peta, kuid ütles siis: "Saada see ametiühingumees minu juurde."

Ametiühingumees oli Billy Goff. Johnny lausus talle: "Mina arvasin, et ametiühinguasjad on mu sõpradega kokku lepitud. Mulle öeldi, et ma ei pea nende pärast muret tundma. Mitte raasugi."

Goff küsis: "Kes seda sulle ütles?"

Johnny vastas: "Sa tead kuradi hästi, kes seda mulle ütles. Mä ei ütle tema nime, kuid kui tema mulle midagi räägib, siis on see asi nimelt nii."

Goff ütles: "Asjaolud on muutunud. Su sõber on hädas ja tema sõna ei maksa enam nii kaugel läänes."

Johnny kehitas õlgu. "Kohtume paari päeva pärast. Okei?"

Goff naeratas: "Meeleldi, Johnny. Kuid New Yorki helistamine sind ei aita."

Ometi helistamine New Yorki aitas. Johnny rääkis Hageniga, kes viibis oma büroos. Ilma pikemalt mõtlemata käskis Hagen tal mitte maksta. "Su ristiisa saab maruvihaseks, kui sellele sohipojale kas või sendi viskad," ütles ta Johnnyle. "See vähendaks lugupidamist doni vastu ja just praegu ei saa ta seda endale lubada."

"Kas ma võiksin doniga rääkida?" päris Johnny. "Või räägid sa ise talle? Ma pean filmi töös hoidma."

"Praegu ei saa doniga keegi rääkida," ütles Hagen. "Ta on liiga haige. Ma ütlen Sonnyle, et ta asjad korda ajaks. Kuid otsuse teen selles küsimuses mina. Ära maksa sellele nupumehele sentigi. Kui midagi muutub, annan ma teada."

Johnny riputas murelikuna toru hargile. Tüli ametiühinguga võis filmitegemisel terve varanduse maksma minna ja töö üldse nurja ajada. Hetkeks arutles ta, kas poleks siiski õigem Goffile need viiskümmend tuhat vaikselt pihku libistada. Lõppude lõpuks oli doni korraldus üks, Hageni korraldus ja käsutamine aga midagi muud. Kuid ta otsustas mõne päeva oodata.

Ootamisega säästis ta viiskümmend tuhat dollarit. Kaks õhtut hiljem leiti Goff mahalastuna oma kodust Glendale'is. Ametiühingutülist ei kõssatud enam sõnagi. Johnny oli sellest tapmisest pisut vapustatud. Esmakordselt oli doni pikk käsi andnud surmahoobi temale nii lähedal.

Sedamööda, kuidas nädalad möödusid ja muutusid üha askel-dusterohkemaks stsenaariumi ettevalmistamise, osatäitjate valimise ja tootmisüksikasjade väljatöötamisega, unustas Johnny Fontane oma hääle ja selle, et ta ei saa laulda. Ent kui tehti teatavaks Akadeemia auhinna kandidaadid ja ta leidis end nende hulgast, tegi ta meele mõruks, et teda ei palutud esitada "Oscarit" taotlevat laulu tseremoonial, mida televisioon edastab üle kogu riigi. Kuid ta heitis selle peast välja ja jätkas tööd. Nüüd, kus ta ristiisa polnud enam võimeline survet avaldama, polnud tal lootust Akadeemia auhinda võita, kuid ka kandidaadiks määramisel oli oma väärtus.

Heliplaadil, mis nad Ninoga olid sisse laulnud, oli suurem menu kui ühelgi tema teisel viimase aja plaatidest, kuid ta andis endale aru, et see oli pigem Nino kui tema menu. Ta leppis tõsiasjaga, et ta pole enam kunagi võimeline professionaalselt laulma.

Kord nädalas oli tal lõunasöök Ginny ja lastega. Olgu rabelemist kui palju tahes, sellest kohustusest pidas ta rangelt kinni. Ent ta ei maganud Ginnyga. Vahepeal oli ta teine naine hankinud Mehhikos lahutuse ja nii oli ta jälle poissmees. Imelik küll, kuid ta ei kippunud

enam kargama staarihakatisi, kes üldiselt olid kerge saak. Tegelikult oli ta üsna snoob. Ta oli haavunud, et ükski noortest diivadest, kes olid alles tipus, ei langenud tema kaela. Kuid hea oli pingsalt töötada. Enamikul õhtutel läks ta koju üksi, asetas oma vanad plaadid mängijale, valas endale dringi ja ümises mõned taktid kaasa. Ta oli olnud hea, neetult hea laulja. Ta polnud tollal isegi aru saanud, kui

hea ta oli. Isegi kui jätta kõrvale eriline hääl, mis võinuks ju ükskõik kellele sattuda, oli ta hea laulja. Ta oli olnud tõeline kunstnik ja alles nüüd taipas, kuidas talle laulmine oli meeldinud. Ta oli ruineerinud oma hääle viina ja tubaka ning litsidega just siis, kui ta oli hakanud mõistma, mida kogu see asi tegelikult tähendas.

Vahel astus Nino sisse klaasitäit rüüpama ja kuulas plaate koos temaga. Johnnyl oli kombeks talle põlastavalt öelda: "Sina, mõlkus, pole elu seeski niimoodi laulnud." Nino naeratas tavaliselt oma imelikult veetlevat naeratust ja raputas pead: "Ei ole ega hakka kunagi." Ta ütles seda kaastundliku häälega, nagu teaks ta, mille üle Johnny mõtles.

Lõpuks nädal enne filmivõtete algust jõudis kätte Akadeemia auhindade määramise õhtu. Johnny kutsus Nino endaga kaasa, kuid Nino keeldus. Seepeale lausus Johnny: "Vennas, ma pole sinult ühtegi teenet palunud, kas pole nii? Osuta mulle täna õhtul teene ja tule minuga kaasa. Sa oled ainus, kellel tegelikult on minust kahju, kui ma auhinda ei võida."

Hetke oli Nino segaduses. Siis ütles ta: "Muidugi, vana semu, ma võin seda teha." Ta vaikis hetke ja lausus: "Kui sa ei peaks võitma, unusta see ära. Tõmba end nii täis kui jaksad ja mina kannan su eest hoolt. Kuradi päralt, ma võin ise täna võtmata jätta. Kas pole õige, semu?"

"Mees, siis oled sa tõeline sõber," ütles Johnny.

Nino pidas oma sõna. Ta saabus Johnny majja purukainena ja nad sõitsid koos auhindade jagamisele. Nino imestas, miks Johnny polnud auhinnabanketile kutsunud ühtki oma tüdrukutest või eksabikaasadest. Isegi mitte Ginnyt. Kas ta ei uskunud, et Ginny tema poolt kisada aitab? Nino soovis, et ta võiks võtta kas või ühe lonksu, paistis, et ees ootas pikk ja igav õhtu.

Nino Valenti arvates oli kogu see Akadeemia auhinna etendus üks tüütus — vähemalt sinnamaani, kuni välja kuulutati parim meesnäitleja. Kui ta kuulis nime "Johnny Fontane", leidis ta end aplodeerides õhku hüppavat. Johnny sirutas välja oma kaeja Nino raputas seda. Ta teadis, et ta semu vajas inimlikku kontakti kellegagi, keda ta usaldas, ja Ninol oli masendavalt kurb meel, et Johnnyl polnud oma kuulsu-sehetkel käepärast kedagi paremat kui tema.

Edasi tuli täielik košmaar. Jack Woltzi film oli korjanud kõik peaauhinnad ja seepärast jooksid stuudio esindusele tormi lehemehed ja igasugused mõlemast soost sehkendajad. Nino pidas oma tõotust jääda kaineks ja vaadata Johnny järele. Kuid seltskonda kuuluvad naised tirisid Johnnyt lakkamatult mõne sõna vahetamiseks magamistubadesse ja Johnny

jäi üha rohkem ja rohkem purju.

Lõpuks tuli kellelegi hiilgav idee: kahe näitlejaauhinna avalik paaritamine, ülejäänud seltskond publiku osas. Näitlejatar rebiti paljaks ja teised naised hakkasid Johnnyt lahti riietama. Siinkohal haaras Nino, ainus kaine inimene kohapeal, pooleldi lahtiriietatud Johnny kaenlasse, heitis ta üle õla ja võitles end läbi rahvasumma majast välja auto juurde.

Kui nad Johnny maja poole sõitsid, mõtles Nino, et kui see ongi menu, siis tema seda küll ei soovi.

Kolmas raamat

14. peatükk

Don oli kaheteistkümneaastaselt juba täismees. Lüheldast kasvu, tõmmu, sale, sünnil saanud nimeks Vito Andolini — nii elas ta Sitsiilias mauriküla meenutavas Corleones, ent kui võõrad tulid tapma nende poolt mõrvatud mehe poega, saatis ema poisi elama sõprade juurde Ameerikasse. Ning uuel kodumaal muutis ta oma perekonnanime Corleoneks, et säilitada mingitki sidet kodukülaga. See oli üks väheseid sentimentaalseid žeste, mis ta elu jooksul endale üldse lubas.

Sajandivahetusel oli maffia Sitsiilias teine valitsus, kaugelt mõjuvõimsam kui Rooma oma. Vito Corleone isa läks tülli teise sama küla mehega, kes andis asja maffia otsustada. Isa keeldus allumast selle otsusele ja tappis avalikus kokkupõrkes kohaliku maffiapealiku. Nädal aega hiljem leiti ta ise surnuna, keha räsitud lupara laenguist. Kuu aega pärast matuseid tulid maffia püssimehed ja pärisid Vito järele. Nad olid jõudnud järeldusele, et poiss oli liiga lähedal meheeale — et juba mõne aasta pärast võib ta üritada isa surma eest kätte maksta. Sugulased peitsid kaheteistaastase Vito ära ja läkitasid laevaga Ameerikasse. Seal anti ta kostile Abbandandode juurde. Perepojast Gencost sai hiljem doni consigliori.

Noor Vito käis tööl Abbandando vürtspoes, mis paiknes Üheksandal avenüül — New Yorgi "põrguköögis". Kaheksateistkümneselt võttis Vito naiseks äsja Sitsiiliast saabunud itaalia tüdruku, kes oli alles kuueteistkümneaastane, kuid juba kogenud söögikeetja ja hea perenaine. Nad asusid elama üürikorterisse Kümnendal avenüül, 35. tänava lähedal, vaid paari kvartali kaugusel Vito töökohast, ja kaks aastat hiljem õnnistati neid esimese lapsega — Santinoga, keda kõik kutsusid Sonnyks tema kiindumuse tõttu isasse.

Naabruses elas mees, kelle nimi oli Fanucci. See oli tugevakondiline metsiku välimusega itaallane, kes kandis kalleid heledaid ülikondi ja kreemikat veluurkaabut. Räägiti, et see mees kuulus "Musta Kätte", maffiast võrsunud organisatsiooni, kes kehalise vägivalla äh-

vardusel pressis välja raha perekondadelt ja poepidajailt. Et aga suurem osa ümbruskonna elanikest olid ise parajad vägivallatsejad, mõjusid Fanucci ähvardused konte murda üksnes vanematele abielupaaridele, kel polnud poegi, kes neid oleksid kaitsnud. Mõned poodnikud maksid talle tühiseid summasid, sest nii oli hõlpsam. Paraku võttis Fanucci lõivu ka teistelt sulidelt, kes illegaalselt müütasid itaalia loteriid või korraldasid oma kodudes hasartmänge. Abbandando vürtspood maksis samuti talle tillukest andamit — vaatamata noore Genco protestidele. Ta ähvardas Fanuccile lõpu peale teha, kuid isa keelas tal selle peale mõeldagi. Vito Corleone vaatas seda kõike kõrvalt, mingilgi moel tundmata, et asi võiks teda puudutada.

Ühel päeval varitses Fanuccit kolm noort meest, kes lõikasid ta kõri läbi ühest kõrvast teiseni — mitte nii sügavalt, et teda tappa, kuid piisavalt, et teda hirmutada ja lasta hulka verd valada. Vito nägi, kuidas Fanucci põgenes oma karistajate käest, veritsev arm ümber kaela. Tal ei läinud kunagi meelest, kuidas Fanucci hoidis joostes kreemikat veluurkaabut lõua all, et korjata tilkuv veri sinna. Nagu oleks ta tahtnud hoida ülikonda määrdumast või vältida häbiväärse vererea mahajätmist.

Kuid see kallaletung osutus Fanucci jaoks ootamatult kasulikuks. Nood kolm noormeest polnud mõrvarid, nad olid lihtsalt julged noorukid, kes olid otsustanud anda Fanuccile õppetunni ja sundida teda lõpetama bandiiditsemine. Seevastu Fanucci tõestas, et tema oli mõrvar. Mõne nädala pärast lasti tema kõri peal nuga pruukinud noormees surnuks ja ülejäänud kahe perekonnad maksid Fanuccile kahjutasu, et ta loobuks oma kättemaksust. Pärast seda tõstis Fanucci andamitakse ja hakkas ümbruskonna mängupõrgute osanikuks. Mis puutub Vito Corleonesse, siis tema ei pööranud neile sündmustele mingit tähelepanu. Ta unustas need otsekohe.

Esimese maailmasõja ajal, mil imporditud oliiviõli kippus nappima, hakkas Fanucci osanikuks Abbandando vürtspoes, varustades seda mitte ainult õliga, vaid ka sisseveetud itaalia salaami, singi ja juustuga. Seejärel sokutas ta kauplusse oma nõbu ja Vito Corleone jäi ilma tööta.

Selleks ajaks oli sündinud teinegi laps — Frederico — ja Vito Corleonel oli toita neli suud. Siiamaani oli Vito olnud vaikne, väga enesessetõmbunud noormees, kes jättis oma mõtted enda teada. Vürtspoe omaniku poeg, noor Genco Abbandando, oli tema lähim sõber ja nende mõlema üllatuseks heitis Vito sõbrale ette seda, et isa ta vallandas. Häbist punastanud Genco tõotas Vitole, et toidu pärast ei ole tal küll vaja muretseda: tema, Genco, varastab sõbra jaoks

toiduaineid kauplusest. Vito lükkas selle pakkumise pahaselt tagasi, sest pojale on liiga häbiväärne varastada isa järelt.

Ent noor Vito tundis kardetud Fanucci vastu külma vihavaenu. Seda vihkamist ei näidanud ta millegagi välja, vaid ootas oma tundi. Ta oli mõne kuu ametis raudteel, kuid sõja lõppedes jäi siin töö väheseks ja ta teenis kuus vaid mõne päeva palga. Pealegi olid kümnikud enamasti iirlased või ameeriklased, kes sõimasid töölisi valimatute väljenditega, mida Vito kuulas ära kivise näoilmega, nagu ei saaks ta aru, ehkki aktsendist hoolimata mõistis ta inglise keelt väga hästi.

Ühel õhtul, kui Vito istus oma perega söögilauas, koputati aknale, mis avanes nende maja ja järgmise hoone vahele jäävasse õhušahti. Kui Vito kardina kõrvale tõmbas, nägi ta hämmastusega, et šahti vastaspoolel asuvast aknast kummardub välja noor naabrimees Peter Clemenza, kes sirutab Vito poole valgesse linasse mähitud pampu.

"Hei, maakas," ütleb Clemenza. "Hoia see minu jaoks alles, kuni ma ta tagasi küsin. Tee kähku." Vito küünitas pikalt mõtlemata üle tühjuse ja võttis pambu vastu. Clemenza oli ärevil. Ta oli ilmselt hädas ja Vito abivalmidus oli instinktiivne. Ent kui ta oma korteris pambu lahti harutas, leidis ta sealt viis õlitatud revolvrit. Ta pani need magamistoa seinakappi ja jäi ootama. Siis sai ta teada, et politsei oli Clemenza ära viinud. Ilmselt oli sel ajal, kui ta revolvreid üle õhušahti ulatas, tema uksele prõmmitud.

Vito ei öelnud juhtunust kellelegi ainsat sõnagi ja loomulikult ei julgenud tema ärahirmutatud naine keelt pekstes selle koha pealt suud lahtigi teha, kartes omaenda mehe

vangistamist. Kaks päeva hiljem ilmus Peter Clemenza jälle väljaja päris Vitolt nagu mööda minnes: "Kas mu träni on ikka sinu käes?"

Vito noogutas. Ta oli loomult vähese jutuga. Clemenza astus sisse Vito korterisse, kus talle pakuti klaas veini, sel ajal kui Vito magamistoa seinakapist pambu esile kaevas.

Clemenza jõi veini, ent tema heasüdamlikul massiivsel näol püsis Vitot valvsalt seirav pilk. "Kas sa sisse ka vaatasid?"

Vito raputas pead, näol mittemidagiütlev ilme. "Mind ei huvita asjad, mis minusse ei puutu," lausus ta.

Nad jäid kogu õhtupoolikuks veini jooma, sest olid leidnud teineteisest hingesugulase. Clemenza oli hea jutuvestja, Vito Corleone hea kuulaja. Neist said sundimatult sõbrad.

Mõni päev hiljem päris Clemenza Vito Corleone naiselt, kas see ei soovi oma elutoa põrandale kena vaipa. Ta võttis Vito endaga kaasa, et see aitaks vaiba kohale kanda.

Clemenza viis Vito elumaja juurde, mille ees kõrgus kaks marmor-sammast ja millel oli marmortrepiga valge veranda. Ta avas võtmega ukse ja nad leidsid end luksuslikult sisustatud korterist. Clemenza käsutas: "Mine toa teise servaja aita see mul rulli keerata."

Vaip oli kallist punasest villast toode. Vito Corleone oli rabatud Clemenza heldusest. Nad veeretasid vaiba üheskoos rulli, Clemenza tõstis selle ühest, Vito teisest otsast ja nad hakkasid vaipa ukse juurde kandma.

Samal hetkel helises uksekell. Silmapilkselt laskis Clemenza vaibal põrandale langeda ja astus akna juurde. Ta kergitas ettevaatlikult kardinaserva ja see, mis ta väljas nägi, sundis teda kuuetaskust revolvrit haarama. Alles nüüd sai hämmastunud Vito Corleone aru, et nad olid ametis vaiba varastamisega võõrast korterist.

Uksekell helises uuesti. Vito astus Clemenza kõrvale, et samuti näha, mis toimub väljas. Ukse taga seisis mundris politseinik. Sel ajal, kui nad teda piilusid, vajutas politseinik viimast korda kellanuppu, kehitas siis õlgu ja kõndis marmortrepist alla tänavale.

Clemenza mühatas rahulolevalt ja sõnas: "Tule, teeme nüüd vehkat." Ta tõstis üles oma vaibaotsa, Vito haaras teisest. Politseinik oli vaevu nurga taha kadunud, kui nad raskest tammeuksest välja hiilisid ja tänavale tõttasid, vaip kahevahel. Pool tundi hiljem lõikasid nad seda parajaks Vito Corleone korteri elutoa tarvis. Clemenza oli asjatundlik sehkendaja ja tema avara, halvastiistuva kuue taskud (kuigi ta ei olnud veel nii paks, armastas ta juba kanda lotendavaid riideid) sisaldasid vaibalõikamiseks vajalikke riistu.

Aeg läks edasi, lood aga olid endiselt räbalad. Vaip oli imekena, kuid Corleone pere kõhtu see ei täitnud. Tööd polnud kuskilt leida, Vito naist ja lapsi ähvardas nälg. Vito võttis mõned toidupakid vastu oma sõbralt Gencolt ja püüdis edutult midagi välja mõelda. Lõpuks tulid tema juurde Clemenza ja Tessio, üks teine naabruskonna ringiaeleja. Need mehed pidasid Vitost — sellest, kuidas ta end ülal pidas— lugu ja nad teadsid, et ta oli meeleheitel. Nad panid talle ette lüüa kampa jõuguga, kes spetsialiseerus siidkleite laiali vedavate autode röövimisele pärast seda, kui need olid koorma peale saanud 31. tänaval asuvas vabrikus. Puudus igasugune risk. Autojuhid olid mõistlikud töömehed, kes revolvrit silmates potsatasid kõnniteele nagu inglikesed, röövijad aga ajasid auto ära, et laadida see tühjaks mõne sõbramehe laohoones. Osa kaubast müüdi itaallasest hulgikaupmehele, osa saagist äriti aga maha ukselt uksele käies itaalia linnaosades — Arthuri avenüül Bronxis, Mulberry Streetil ja Chelsea kvartalis Manhattanil. Kõik läks vaestele itaalia perekondadele, kes otsisid odavat kaupa.

sest nende peretütred ei saanud muidu lubada endale peeneid rõivaid. Clemenza ja Tessio vajasid Vitot autojuhiks, sest nad teadsid, et ta oli juhtinud Abbandando vürtspoe kaubaautot. 1919. aastal olid kogenud autojuhid hinnas.

Vastu oma paremat äratundmist võttis Vito nende ettepaneku vastu. Veenev argument oli see, et operatsioonis osalemisega pidi ta teenima vähemalt tuhat dollarit. Kuid noored kompanjonid jätsid talle räpaka mulje, kogu operatsiooni kavandamine oli pealiskaudne, saagi realiseerimine hulljulge. Kogu asjassesuhtumine oli tema arvates liiga hooletu. Ent ta pidas neid siiski healoomulisteks ja usaldusväärseteks sellideks. Juba tollal tüsenema hakanud Peter Clemenza äratas teatud usaldust ja lahja süngevõitu Tessio sisendas kindlustunnet.

Ettevõtmine ise läks ühegi äparduseta korda. Iseendalegi üllatuseks ei tundnud Vito Corleone mingit hirmu, kui ta seltsimehed rabasid revolvrid väljaja sundisid juhti siidiautolt maha ronima. Talle jättis sügava mulje Clemenza ja Tessio külmaverelisus. Nad ei läinud ähmi täis, vaid heitsid autojuhiga nalja, lubades juhul, kui too on täitsamees, saata ta naisele mõne kleidi. Kuna Vito pidas rumalaks hakata kleite ise maha ärimaja loovutas kogu oma saagiosa varastatud asjadega kaubitsejale, teenis ta vaid seitsesada dollarit. Ent 1919. aastal oli seegi märkimisväärne rahasumma.

Järgmisel päeval astus Vito Corleonele tänaval ette kreemikas ülikonnas ja valges veluurkaabus Fanucci. Fanucci oli brutaalse välimusega mees ja ta ei teinud midagi selleks, et varjata valge poolringina kõrvast kõrvani ulatuvat kaarjat kõriarmi, mis meenutas silmust tema lõua all. Tal olid väga tihedad mustad kulmud ja jämedad näojooned, mis naeratamisel muutusid imelikult sõbralikuks.

Ta rääkis tugeva sitsiilia aktsendiga. "Ah, noorhärra," ütles ta Vitole. "Rahvas räägib, et sa oled rikkaks saanud. Sinaja sinu kaks sõpra. Kuid kas sulle ei tundu, et sa oled mind pisut näruselt kohelnud? Lõppude lõpuks on see siin minu linnaosa ja sa peaksid laskma mul oma nokka niisutada." Ta kasutas sitsiilia maffia fraasi Fari vagnari a pizzu. Pizzu tähendas mis tahes väikelinnu, näiteks kanaarilinnu nokka. Lause ise tähendas saagist osasaamise nõudmist.

Vastavalt oma tavale Vito Corleone ei vastanud. Ta sai vihjest küll otsekohe aru, kuid ootas selgesõnalisemat nõudmist.

Fanucci naeratas, tuues nähtavale oma kuldhambad ja venitades oma silmust meenutava armi ümber näo. Ta tupsutas laupa taskurätiga ja nööpis hetkeks lahti oma kuue, otsekui soovides end jahutada, tegelikult aga selleks, et näidata parajalt avatud pükste vöörihma vahele torgatud püstolit. Siis ta ohkas ja lausus: "Anna mulle viissada

dollarit ja ma unustan solvangu. Noored lihtsalt ei tea, missuguseid viisakuseavaldusi nad võlgnevad minusugustele meestele."

Vito Corleone naeratas vastu, kuid isegi noore, veel mitte verd näinud mehena oli tema naeratuses midagi nii jäist, et Fanucci kõhkles hetke, enne kui jätkas: "Vastasel korral tuleb sinu poole politsei, su naine ja lapsed langevad häbisse ja jäävad nälga. Muidugi, kui mu informatsioon su sissetulekute kohta on väär, kastan ma oma nokka vähem. Kuid mitte alla kolmesaja dollari. Ja ära proovigi mind petta."

Vito Corleone avas esmakordselt suu. Ta hääletoon oli rahulik, selles polnud viha jälgegi. Ta oli viisakas, nagu sobibki noorele mehele, kes räägib Fanucci-taolise

väljapaistva vanema härraga. Vito sõnas: "Minu rahaosa on mu sõprade käes, ma pean nendega rääkima."

Fanucci sai enesekindlust juurde. "Sa võid öelda oma kahele sõbrale, et nemadki peavad laskma mul samal moel nokka niisutada." Ta lisas julgustavalt: "Ära karda neile seda öelda. Clemenza ja mina tunneme teineteist hästi, ta saab neist asjust aru. Las ta suunab sind, tal on rohkem kogemusi."

Vito Corleone kehitas õlgu. Ta püüdis välja näidata hämmingut. "Muidugi," ütles ta. "Te mõistate, et see kõik on minu jaoks täiesti uus. Ma tänan, et te räägite minuga nagu ristiisa."

Fanuccile jättis see sügava mulje. "Sa oled tubli poiss," sõnas ta. Ta haaras Vito käe oma karvaste kämmalde vahele. "Sinus on lugupidamist," jätkas ta. "Noore mehe juures ilus asi. Järgmine kord räägi kõigepealt minuga, eks? Võib-olla ma saan teid aidata asjus, mida te plaanitsete?"

Hilisematel aastatel sai Vito Corleonele selgeks, et Fanucciga taktikaliselt nii õigesti käituma oli pannud teda tema enda äkilise isa surm: maffia oli surmanud ta Sitsiilias. Ent sel hetkel tundis ta vaid jäist raevu selle üle, et too mees kavatses talt röövida raha, mille teenimiseks ta oli riskinud elu ja vabadusega. Ta ei kartnud. Tegelikult mõtles ta sel hetkel, et Fanucci oli ogar lollpea. Selle järgi, mis ta teadis Clemenzast, võis arvata, et too tüse sitsiillane annab pigem oma elu, kui et loobub kas või pennistki. Oli ju Clemenza olnud valmis tapma isegi politseinikku, et vaid varastada põrandavaipa. Ja saledal Tessiol olid rästiku tapvad maneerid.

Kuid samal õhtul sai Vito Corleone Clemenza üürikorteris teisel pool õhušahti veel ühe õppetunni hariduses, mida ta oli hakanud omandama. Clemenza kukkus vanduma, Tessio põrnitses vaikides, kuid seejärel hakkasid mõlemad arutama, kas Fanucci võiks leppida kahesaja dollariga. Tessio arvas, et tõenäoliselt Fanucci lepibki.

Clemenza polnud selles veendunud. "Ei, see kaelaarmiga sohipoeg on ilmselt saanud meie teenistuse teada hulgikaupmehelt, kes need

kleidid ära ostis. Fanucci ei võta sentigi vähem kui kolmsada dollarit. Meil tuleb maksta."

Vito oli hämmastunud, kuid ta püüdis seda hoolikalt varjata. "Miks me peame talle maksma? Mida ta meile kolmele teha saab? Me oleme temast tugevamad. Meil on püstolid. Miks me peame ära andma raha, mille me teenisime?"

Clemenza selgitas kannatlikult. "Fanuccil on sõpru, kes on tõelised kõrilõikajad. Tal on sidemed politseiga. Ta tahab, et me talle oma plaanidest räägiksime: siis saaks ta meid võmmide kätte mängida ja pälvida nende tänu. Siis oleksid need talle teene võlgu. Niimoodi ta tegutsebki. Ja tal on Maranzalla enda luba siinkandis töötada." Maranzalla oli sageli lehtedes kõneainet pakkuv gangster, keda peeti väljapressimisele, hasartmängudele ja relvastatud röövidele spetsialiseerunud kuritegeliku organisatsiooni juhiks.

Clemenza kostitas neid koduveiniga. Asetanud lauale salaa-mitaldriku, oliivid ja pätsi itaalia leiba, läks ta naine tooli kaasa võttes maja ette lobisema oma sõbrannadega. Ta oli noor itaalia tüdruk, kes viibis Ameerikas alles teist aastat ega saanud veel aru inglise keelest.

Vito Corleone istus oma kahe sõbraga ja jõi veini. Ta polnud veel kunagi varem kasutanud oma mõistust nii, nagu ta tegi seda praegu. Ta oli isegi üllatunud, et suutis nii

selgesti mõtelda. Ta tuletas meelde kõik, mida ta teadis Fanucci kohta. Ta meenutas päeva, mil selle mehe kõri nüsiti ja ta oli mööda tänavat ärajooksnud, püüdes lõua all tilkuvat verd veluurkaabusse. Ta meenutas nuga kasutanud mehe mõrvamist ja seda, kuidas ülejäänud kaks kahjutasu maksmisega oma karistusest pääsesid. Ja äkki sai talle selgeks, et Fanuccil ei olnud mõjukaid sidemeid, neid ei saanud lihtsalt olla. Ta ei saanud olla mees, kes informeerib politseid, mees, kes loobub raha eest kättemaksust. Tõeline maffiapealik oleks lasknud ka ülejäänud kaks meest ära tappa. Ei, Fanuccil oli vedanud ja tal oli õnnestunud üks mees surmata, kuid ta teadis, et tal ei õnnestu tappa ülejäänud kahte pärast seda, kui neid on hoiatatud. Seepärast oli ta lasknud end ära osta. See oli Fanucci isiklik brutaalne jõud, mis võimaldas tal panna andamit maksma poodnikke ja mängupõrguid, mida peeti üürikortereis. Kuid Vito Corleone teadis vähemalt üht mängupõrgut, mis polnud kunagi maksnud Fanuccile andamit, ja mehega, kes seda pidas, polnud midagi juhtunud.

Nii et Fanucci oli üksi. Või Fanuccil olid mõned püstolimehed, keda ta palkas üksnes sularaha eest kindla ülesande peale. See pani Vito Corleonet langetama teistsuguse otsuse. See määras tema enda elu uue suuna.

Sellest kogemusest tuleneski tema sageli rõhutatud veendumus, et igal inimesel on vaid üks saatus. Tol õhtul võinuks ta maksta Fa-nuccile andami ära ja saada uuesti vürtspoe teenijaks, aastate pärast võib-olla omaenda vürtspoe omanikuks. Kuid saatus oli otsustanud, et temast peab saama don, ning toonud tema juurde Fanucci, et pöörata ta saatusest määratud teele.

Kui nad veinipudeli tühjaks said, ütles Vito justkui muuseas Cle-menzale jaTessiole: "Kui teile meeldib, võite kumbki anda minu kätte Fanuccile määratud kakssada dollarit. Ma garanteerin, et ta võtab selle summa minu käest vastu. Jätke kõik minu teha, ma lahendan selle probleemi teie kasuks."

Otsekohe lõi Clemenza silmis särama umbusk. Vito sõnas talle jahedalt: "Ma ei valeta kunagi inimestele, keda ma pean sõpradeks. Homme võite ise Fanucciga rääkida. Las ta küsib teilt raha, kuid teie ärge makske. Ja ärge mingilgi viisil temaga tülli minge. Öelge talle, et te peate selle raha hankima ja et te annate selle temale maksmiseks minu kätte. Ärge kaubelge. Mina kauplen temaga hinna üle ise. Pole mingit mõtet lasta tal meie peale vihastuda, kui ta on nii ohtlik mees, nagu teie räägite."

Nad jätsid jutu sinnapaika. Järgmisel päeval kõneles Clemenza Fanucciga, veendumaks, et Vito lugu kokku ei luuleta. Siis tuli Clemenza Vito korterisse ja andis talle kakssada dollarit. Ta piilus Vito Corleone otsaja päris: "Fanucci polnud nõus vähemaga kui kolmsada dollarit, kuidas sa sunnid teda vähemaga leppima?"

Vito Corleone lausus: "See pole igatahes sinu mure. Pea ainult meeles, et ma olen osutanud sulle teene."

Tessio tuli hiljem. Tessio oli reserveeritum kui Clemenza, terasem ja kavalam, kuid mitte nii jõuline. Ta haistis, et midagi oli korrast ära. Ta oli pisut rahutu ja ütles Vito Corleonele: "Ole selle "Musta Käe" sohipojaga ettevaatlik, ta on riukaline nagu preester. Kas sa soovid, et ma oleksin siin tunnistajaks, kui sa raha üle annad?"

Vito Corleone raputas pead. Ta ei vaevunud isegi vastama, lausus vaid Tessiole: "Ütle Fanuccile, et ma maksan talle raha ära siin oma majas täna õhtul kell üheksa. Ma pean talle pakkuma klaasi veini ja väitlema, et ta võtaks väiksema summa."

Tessio raputas omakorda pead: "Vaevalt see sul läbi läheb. Fanucci ei anna kunagi järele."

"Las ma väitlen temaga," ütles Vito Corleone. Järgnenud aastatel sai sellest kuulus fraas, midagi lõgismao hoiatava sabatärina taolist, mis eelneb surmavale salvamisele. Kui temast oli saanud don ja ta palus oponente istuda maha ja temaga väidelda, mõistsid need, et

see oli viimane võimalus lahendada tüliküsimus ilma verevalamise või mõrvata.

Vito Corleone käskis oma naisel viia lapsed — Sonny ja Fredo — pärast õhtusööki õue ja mitte mingil juhul lubada neil majja tagasi tulla enne, kui ta on selleks loa andnud. Naine pidi istuma valvel maja ukse ees. Tal on Fanucciga ajada eraasi, mida ei tohi segada. Vito nägi naise näol hirmu ja vihastus. Ta ütles vaikselt: "Kas sa arvad, et oled abielus lolliga?" Naine ei vastanud. Ta ei vastanud, sest ta kartis—nüüd enam mitte Fanuccit, vaid oma meest. Vito muutus silmanähtavalt, kiirates iga tunniga üha rohkem välja mingit ohtlikku jõudu. Ta oli alati olnud vaikne, napi jutuga, kuid alati hell, alati mõistlik, mis muidu oli noorte sitsiillaste juures haruldane joon. See, mida naine täheldas, oli kaitsevärvina toiminud ohutu tühisuse maski mahaajamine nüüd, mil Vito oli valmis vastu minema oma saatusele. Ta asus sellele teele hilja, ta oli juba kahekümne viie aastane, kuid ta alustas hiilgavalt.

Vito Corleone oli otsustanud Fanucci mõrvata. Nii toimides säästab ta seitsesada dollarit: kolmsada dollarit, mis ta ise pidi maksma "Musta Käe" terroristile, ning kakssada dollarit Tessiolt ja kakssada dollarit Clemenzalt. Kui ta Fanuccit ei tapa, tuleb tal maksta sellele seitsesada dollarit selget sularaha. Elav Fanucci polnud aga tema jaoks väärt seitsetsada dollarit. Fanucci hinges hoidmiseks ta seitsesada küll ei maksa. Kui Fanucci vajaks seitsesada dollarit operatsiooniks, mis päästaks ta elu, ei annaks Vito Fanuccile kirurgi tarvis iialgi seitsesada dollarit. Ta polnud isiklikult Fanuccile tänu võlgu, nad polnud veresugulased, Fanucci ei meeldinud talle. Miks pidi ta siis andma Fanuccile seitsesada dollarit?

Siit järeldus paratamatult, et kui Fanucci kavatses talt seitsesada dollarit jõuga ära võtta, siis miks ei pidanud ta Fanuccit tapma? Kahtlemata saab maailm hakkama ka ilma säärase isikuta.

Olid muidugi mõned praktilised probleemid. Fanuccil võisid fõepoolest olla mõjuvõimsad sõbrad, kes tahavad kätte maksta. Fanucci ise oli samuti hädaohtlik mees, teda polnud lihtne tappa. Olid politsei ja elektritool. Kuid Vito Corleone oli elanud surmamõistetuna sellest hetkest peale, mil mõrvati tema isa. Kaheteistkümneaastase poisikesena oli ta põgenenud oma timukate eest, ületanud ookeani ja saabunud võõrale maale, kus ta võttis võõra nime. Ja ümbritseva maailma vaikse jälgimise aastad olid teda veennud, et tal oli rohkem mõistust ja julgust kui teistel meestel, ehkki tal polnud kunagi olnud võimalust seda mõistust ja julgust käiku lasta.

Ometi kõhkles ta, enne kui astuda esimene samm vastu oma saatusele. Ta isegi luges seitsesada dollarit eraldi rahapaberite rulliks ja

pani selle pükste küljetaskusse. Kuid ta torkas raha vasakusse püksitaskusse. Parempoolsesse taskusse pani ta püstoli, mille Clemenza oli andnud talle kasutamiseks siidriiete auto röövimisel.

Fanucci saabus täpselt kell üheksa õhtul. Vito Corleone tõi välja koduveinikruusi, mille talle oli andnud Clemenza.

Fanucci asetas oma valge veluurkaabu lauale veinikrausi kõrvale. Ta lõdvendas oma laia mitmevärvilist kaelasidet, mille kirev muster peitis tomatiplekke. Suveõhtu oli kuum, gaasivalgus tuhm. Korteris oli väga vaikne. Kuid Vito Corleone ihu oli jääkülm. Näitamaks oma head tahet, ulatas ta Fanuccile rahapaberite rulli ja vaatas tähelepanelikult, kuidas Fanucci pärast raha ülelugemist võttis välja laia nahast rahatasku ja raha sellesse toppis. Fanucci rüüpas oma veiniklaasist ja ütles: "Sa oled mulle võlgu veel kakssada dollarit." Tema puhmaskulmudega nägu oli ilmetu.

Vito Corleone sõnas rahuliku aruka tooniga: "Mul on praegu pisike rahapuudus, ma olen olnud ilma tööta. Las ma jään teile selle raha mõneks nädalaks võlgu."

See oli vastuvõetav kahing. Fanuccil oli põhiosa rahast käes ja ta võis oodata. Teda võis isegi veenda enamast loobuma või ootama pisut kauem. Fanucci turtsatas oma veiniklaasi kohal ja ütles: "Oh, sa oled terane noor sell. Kuidas ma sind varem pole märganud? Sa oled liiga vaikne vennike selleks, et ise toime tulla. Ma võiksin leida sulle mõne töö, mis oleks väga tulus."

Vito Corleone näitas välja oma huvi viisaka peanoogutusega ja täitis Fanucci klaasi purpurse sisuga kruusist. Kuid Fanucci arvas teadvat, mida Vito kavatseb öelda, ning tõusis püsti ja surus Vito kätt. "Head ööd, noormees," sõnas ta. "Ilma viha pidamata, eks? Kui ma kunagi võin kasulik olla, anna teada. Sa oled täna õhtul endale hea teene teinud."

Vito laskis Fanuccil trepist alla minna ja majast väljuda. Tänav oli täis inimesi, kes võisid tunnistada, et ta oli Corleone poolt lahkunud turvaliselt. Vito jälgis teda aknast. Ta nägi, kuidas Fanucci pööras ümber nurga Üheteistkümnenda avenüü poole ja mõistis, et ta läheb koju — tõenäoliselt saaki peitma, enne kui uuesti tänavale tulla. Või siis püstolit ära panema. Vito Corleone väljus korterist ja jooksis trepist üles katusele. Ta ületas terve kvartali katused ja laskus ühe tühjana seisva hoone tuletõrjeredelit mööda tagahoovi. Ta lõi tagaukse jalaga lahti ja astus varsti välja eesuksest. Üle tänava asus Fanucci üürimaja.

Läänes ulatusid üürimajad ainult Kümnenda avenüüni. Üheteistkümnendal avenüül paiknesid peamiselt laod ja äriruumidega

majad, mida üürisid firmad, kes vedasid oma kaupa New Yorgi keskvaksali kaudu ja olid huvitatud juurdepääsust kaubahoovidele, mida oli täis tikitud Üheteistkümnendast avenüüst Hudsoni jõeni ulatuv ala. Fanucci maja oli üks väheseid, mis sellesse metsikusse ümbrusse alles jäänud, ja selles elasid peamiselt poissmeestest raudteelased, kaubahoovide töölised ja kõige odavamad prostituudid. See rahvas ei istunud maja ees ega peksnud keelt nagu ausad itaallased, vaid istus õllekõrtsis, ja jõi oma teenistust maha. Nii oli Vito Corleonel lihtne lipsata üle inimtühja Üheteistkümnenda avenüü Fanucci maja vestibüüli. Seal tõmbas ta välja püstoli, millest ta polnud kordagi tulistanud, ja jäi ootama Fanuccit.

Vito piilus läbi vestibüüli klaasukse, ta teadis, et Fanucci läheneb mööda Kümnendat avenüüd. Clemenza oli näidanud püstoli kaitseriivi, ta päästis selle valla. Üheksa-aastase poisina oli ta Sitsiilias sageli koos isaga jahil käinud ja lasknud rasket haavlipüssi, mida kutsuti lupara'ks. Noore poisi kohta ebatavaline vilumus lupara käsitsemisel oligi põhjus, miks isa mõrvarid talle surmaotsuse langetasid.

Hämaras eeskojas oodates nägi ta viimaks Fanucci heledat kuju ületamas tänavat ja lähenemas eesuksele. Vito astus tagasi, toetudes seljaga siseuksele, mis viis trepile. Ta

hoidis püstolit laskevalmis, väljasirutatud käsi vaid kahe sammu kaugusel välisuksest. Uks paisati lahti. Valge, lai, lehkav Fanucci täitis helendava ukseava. Vito Corleone tulistas.

Avatud uksest pääses osa kärgatusest tänavale, ometi pani püstoli-pauk hoone värisema. Fanucci üritas ukse najale vajudes end püsti hoida ja püstolit haarata. Ta liigutus oli nii jõuline, et rebis eest kuue-nööbid ja see jäi avali lotendama. Nähtavale tuli püstol, kuid samuti oli särgi valgele rinnaesisele ilmunud punane verenire, mis hakkas valguma kõhule. Väga hoolikalt, otsekui nõela veeni torgates tulistas Vito Corleone oma teise kuuli sellesse punasesse ämblikuvõrku.

Fanucci langes põlvili, tõugates ukse pärani. Ta päästis kuuldavale õudse oige, kohutavat valu kannatava mehe oige, mis kõlas peaaegu koomiliselt. Ta jäigi oigama; Vito mäletas, et kuulis vähemalt kolme oiet, enne kui ta asetas püstoli vastu Fanucci leemendavat rasvast põske ja kihutas talle kuuli ajudesse. Möödunud oli vaevalt viis sekundit, kui Fanucci surnuna kokku varises, rammides oma kehaga lahtist ust.

Vito võttis väga ettevaatlikult laia rahakoti surnu kuuetaskust ja pistis selle oma põue. Seejärel kõndis ta üle tänava tühja kauplusehoo-nesse, läbis sellq tagahoovi ja ronis mööda tuletõrjeredelit katusele. Siit heitis ta pilgu tänavale. Fanucci surnukeha lebas endiselt ukse

vahel, kuid kellestki muust polnud märkigi. Kaks akent oli siiski lahti paisatud ja ta silmas tumedaid päid neist välja piilumas; et aga tema ei seletanud nende näojooni, polnud need kindlasti ka teda ära tundnud. Pealegi ei informeeri niisugused inimesed politseid. Fanucci võib lebada seal koiduni või niikaua, kuni tema surnukeha otsa komistab politseipatrull. Ükski isik selles majas ei paku end vabatahtlikult politseile küsitletavaks või kahtlustatavaks. Nad lukustavad oma uksed ja teesklevad, et pole midagi kuulnud.

Vitol polnud vaja kiirustada. Ta rändas mööda katuseid omaenda maja katuseukseni ja laskus alla korterisse. Ta tegi ukse lukust lahti, astus sisse ja lukustas ukse enda järel. Ta tühjendas surnu rahatasku. Peale seitsmesaja dollari, mis Fanucci oli saanud temalt, oli seal vaid paar ühedollarilist ja üks viiedollarine rahatäht. Punga sisetaskusse oli peidetud vana viiedollarine kuldmünt, tõenäoliselt õnnetalisman. Olnuks Fanucci rikas gangster, poleks ta oma varandust endaga kaasas kandnud. See kinnitas Vito kahtlusi.

Ta teadis, et peab vabanema rahataskust ja püstolist (juba tollal oli ta küllalt taiplik, et jätta kuldmünt rahataskusse). Vito ronis tagasi katusele ja kõndis paar maja edasi. Ta heitis rahatasku ühte õhušahti, tühjendas siis püstoli padrunitest ja raksatas püstolitoruga vastu karnii-siserva. Toru pidas vastu. Siis võttis ta püstoli kätte teistpidi ja purustas pära vastu korstna serva. Pära purunes kaheks. Ta virutas veel korra ja püstol lagunes kaheks eraldi osaks — päraks ja toruks. Ta viskas kummagi eri šahti. Viis korrust allpool maha sadades ei teinud need mingit lärmi, vaid uppusid hääletult šahtipõhja kogunenud rämpsu. Hommikul heidetakse akendest välja uut prügi ja hea õnne korral peidab see kõik jäljed. Vito naasis oma korterisse.

Ta värises pisut, kuid valitses end täielikult. Ta riietus ümber ja kartuses, et verd on pritsinud ka tema riietele, heitis ta need metallvan-ni, mida ta naine kasutas pesupesemiseks. Ta võttis leelist ja pruuni pesuseepi, tegi riided märjaks ja uhtus neid metallist pesulaual kraani all. Siis loputas ta leelise ja seebiga kraanikaussi. Ta leidis magamistoa nurgast puntra äsja pestud riideesemeid ja segas oma rõivad nende hulka.

Siis pani ta selga värske särgi ja püksid ning läks alla, et liituda maja ees oma naise ja lastega ning naabritega.

Kõik need ettevaatusabinõud osutusid liigseteks. Pärast surnukeha leidmist koidikul ei küsitlenud politsei üldse Vito Corleonet. Ta oli tegelikult üllatunud, et politsei ei saanudki teada Fanucci visiidist tema poole tol õhtul, mil ta maha lasti. Ta oli arvestanud, et Fanucci lahkumine elavalt tagab talle alibi. Alles hiljem sai ta teada, et Fanucci surm oli politseile rõõmu teinud ja ta polnud kuigi usinalt tapjaid otsinud.

192

Politseinikud olid järeldanud, et tegemist oli järjekordse gangsteritevahelise arveteõiendamisega, ning olid küsitlenud vaid raketiga või vägivallatsemisega seotud asjamehi. Et Vito polnud kunagi millegagi vahelejäänud, ei tuntud tema vastu üldse huvi.

Ent kuigi ta oli üle kavaldanud politsei, polnud see nii lihtne tema partneritega. Järgmise ja veel järgmised kaks nädalat hoidusid Cle-menza ja Tessio temast eemale, siis ühel õhtul tulid nad teda vaatama. Nad tulid täis varjamatut aupaklikkust. Vito Corleone võttis nad vastu argise viisakusega ja kostitas neid veiniga.

Esimesena hakkas rääkima Clemenza. Ta ütles leebelt: "Keegi ei korja Üheksanda avenüü poepidajatelt. Keegi ei korja ümbruskonna kaardimängudelt ja kihlvedudelt."

Vito Corleone vaatas mõlemale üksisilmi otsa, kuid ei vastanud. Tessio lausus: "Me võiksime Fanucci kliendid üle võtta. Nad maksaksid meile."

Vito Corleone kehitas õlgu. "Miks te minu juurde tulite? Mina niisuguste asjade vastu huvi ei tunne."

Clemenza hakkas naerma. Isegi noorena, enne oma tohutu suure kõhu ettekasvatamist, oli tal paksu mehe naer. Nüüd ütles ta Vito Corleonele: "Mis on saanud püstolist, mille ma andsin sulle veoauto ülelöömiseks? Kuna sa seda enam ei vaja, võiksid sa selle mulle tagasi anda."

Väga aeglaselt ja kaalutlevalt tõmbas Vito Corleone küljetaskust välja rahapaki ja eraldas sellest viis kümnelist. "Võta, ma maksan sulle püstoli kinni. Pärast auto äraajamist heitsin ma ta minema." Ta naeratas mõlemale otsa.

Sel ajal Vito Corleone ei teadnud oma naeratuse mõju. Et selle taga puudus otsene ähvardus, tekitas too naeratus hirmu. Ta naeratas, nagu oleks tegemist mõne eraviisilise naljaga, mida ainult tema oskas hinnata. Ent ta naeratas sel moel üksnes surmaga seotud asjade puhul, mis polnud kaugeltki eraviisiline nali; seejuures ei naernud tema silmad kaasa ning samal ajal oli ta enamasti nii mõistlik ja vagur, et tema tegeliku loomuse äkiline paljastumine oli hirmuäratav.

Clemenza raputas pead. "Ma ei taha raha," sõnas ta. Vito pani rahatähed tagasi taskusse. Ta ootas. Nad kõik mõistsid üksteist. Nad teadsid, et ta oli surmanud Fanucci, ja kuigi nad sellest kellelegi sõnagagi ei iitsatanud, teadis mõne nädala pärast seda kogu ümbruskond. Kõik suhtusid Vito Corleonesse kui "austamisväärt mehesse". Ometi ei teinud ta mingit katset Fanucci räketit ja andameid üle võtta.

Varsti järgnes aga vältimatu. Ühel õhtul tõi Vito naine koju naabrilese. Too naine oli itaallanna ja igati laitmatu eluviisiga. Ta

193

rügas hoolega tööd teha, et hoida korras oma isata jäänud laste kodu. Tema kuueteistkümneaastane poeg tõi oma palgaümbrikud koju avamatult, et need vana maakombe kohaselt emale üle anda; tema seitsmeteistkümneaastane õmblejast tütar

toimis samamoodi. Õhtuti õmbles kogu pere orjakrosside eest nööpe pappalustele. Naise nimi oli sinjoora Colombo.

Vito Corleone naine ütles: "Sinjoora palub sult teenet. Tal on mure."

Vito Corleone arvas, et temalt palutakse raha, mida ta oli muidugi valmis andma. Kuid asi oli hoopis selles, et missis Colombol oli koer, keda tema noorem poeg lausa jumaldas. Majaomanikule oli aga kaevatud, et koer haugub öösiti, mispeale too oli käskinud missis Colombot koerast lahti saada. Lesknaine oli lubanud seda teha, kuid varsti oli majaomanik avastanud, et teda on petetud, ning käskinud korteri vabastada. Seekord oli naine lubanud koera tõepoolset likvideerida ja oli seda teinudki. Kuid majaomanik oli nii vihane, et keeldus oma käsku tühistamast. Missis Colombol tuleb nüüd välja kolida või muidu kutsutakse politsei teda tänavale tõstma. Ta väike poeg oli nii lohutamatult nutnud, kui nad koera Long Islandil elavatele sugulastele ära andsid - ja kõik ilmaasjata, sest oma kodu kaotavad nad sellegipoolest.

Vito Corleone küsis leebelt: "Miks te just minult abi palute?"

Missis Colombo noogutas tema naise poole: "Tema soovitas mul teilt abi paluda."

Vito oli üllatunud. Naine polnud tookord sõnagagi maininud riideid, mida ta oli pesnud tol õhtul, mil mõrvas Fanucci. Naine polnud kunagi pärinud, kust tuli kõik see raha, kui ta ometi ei töötanud. Isegi praegu oli ta nägu ilmetu. Vito ütles missis Colombole: "Ma võin anda teile raha, et aidata teid ära kolida - kas te soovite seda?"

Naabrinaine raputas pisarsilmil pead. "Kõik mu sõbrad elavad siin, kõik need tüdrukud, kellega ma Itaalias üheskoos üles kasvasin. Kuidas saan ma kolida teise kanti võõraste hulka? Ma tahan, et te räägiksite majaomanikuga ja ta laseks mul siia jääda."

Vito noogutas. "Saab tehtud. Teil pole vaja ära kolida. Ma räägin temaga homme hommikul."

Vito naine läkitas mehele naeratuse; ta tegi näo, nagu poleks seda märganud, ent tundis end siiski meelitatuna. Missis Colombo oli pisut ebalev. "Kas te olete ikka kindel, et majaomanik nõustub?" küsis ta.

"Sinjoore Roberto?" küsis Vito, imestus hääles. "Muidugi on ta nõus. Ta on heasüdamlik inimene. Nii kui ma talle teie loo ära seletan, hakkab tal teist kahju. Ärge enam tehke endale sellest muret. Ärge tuju kaotage. Hoidke oma tervist, tehke seda oma laste pärast."

Majaomanik mr. Roberto käis iga päev kontrollimas talle kuuluvat viit ridastikku seisvat üürimaja. Ta oli padrone, mees, kes müüs suurtele korporatsioonidele itaalia töölisi otse laevalt, millega nad saabusid. Tulude eest oli ta üksteise järel ostnud need üürimajad. Haritud põhja-itaallasena tundis ta üksnes põlgust nende Sitsiiliast ja Napolist tulnud lõunalaste vastu, kes kihasid tema majades nagu söödikud, kes heitsid õhušahtidesse prügi, kes lasksid prussakatel ja rottidel uuristada tema majaseinu, ilma et oleks vaevunud sõrmegi liigutama tema vara kaitseks. Ta ei olnud halb inimene, ta oli hea abielumees ja eeskujulik isa, kuid lakkamatu mure oma investeeringute, teenitud raha ja jõukusega paratamatult kaasnevate kulutuste pärast oli kulutanud tema närvid nar-masteks, nii et ta oli pidevas ärritusseisundis. Kui Vito Corleone peatas ta tänaval, et paar sõna vahetada, oli mr. Roberto väga j ärsk. Ometi mitte jäme, sest iga lõunalane võis sulle noa ribide vahele torgata, kui teda valesti koheldi. Tõsi, see noormees siin tundus vagura vennana.

"Sinjoore Roberto," ütles Vito Corleone, "mu naise sõbranna, vaene lesk, kel pole meest, kes teda kaitseks, räägib mulle, et millegipärast on teda kästud välja kolida teie majas asuvast korterist. Ta on meeleheitel. Tal pole raha ega sõpru peale nende, kes elavad siinsamas. Ma lubasin talle rääkida teiega, ütlesin, et te olete mõistlik mees, kes on nii toiminud arusaamatuse tõttu. Ta on lahti saanud loomast, kes kogu selle pahanduse põhjustas — miks ei võiks ta siis kohale jääda? Nagu itaallane itaallaselt palun ma teilt seda teenet."

Sinjoore Roberto silmitses tema ees seisvat noormeest. Ta nägi keskmist kasvu, kuid tugeva kehaehitusega meest, pigem talupoega kui bandiiti, kuigi ta nii naeruväärselt söandas end nimetada itaallaseks. Roberto kehitas õlgu. "Ma olen selle korteri juba teisele perekonnale kõrgema tasu eest välja üürinud," ütles ta. "Ma ei saa neile teie sõbra pärast pettumust valmistada."

Vito Corleone noogutas arusaavalt pead. "Kui palju rohkem kuus?" küsis ta.

"Viis dollarit," vastas mr. Roberto. Ta valetas. See raudteekorter, neli pimedat tuba, oli üüritud lesele kaheteistkümne dollari eest kuus ja ta polnud võimeline ka uuelt üürnikult rohkem saama.

Vito võttis taskust puntra rahatähti ja eraldas sellest kolm küm-nelist. "Siin on kuue kuu üürikõrgendus ette. Teil ei tarvitse sellest rääkida lesele, ta on uhke naine. Saame jälle kokku kuue kuu pärast. Kuid muidugi lasete te tal koera pidada."

"Lasen ma küll!" prahvatas mr. Roberto. "Kes oled sina, et mulle käske jagada? Käitu korralikult või muidu teen ma su sitsiilia perssele tuule alla!"

Vito Corleone tõstis üllatunult käed üles. "Ma palun teilt vaid teenet, mitte midagi muud. Keegi ei tea, millal tal sõpra vaja läheb, kas pole nii? Võtke nüüd see raha kui minu hea tahte märk ja langetage ise otsus. Ma ei söanda teiega tülitseda. Ta surus raha mr. Roberto pihku. "Tehke mulle see väike meelehea, võtke raha vastu ja mõtelge asjade üle järele. Kui te homme hommikul tahate seda raha ikka veel tagasi anda, jumala pärast, tehke seda. Kui te tahate seda naist oma majast välja ajada, kuidas saan ma teid takistada? Lõppude lõpuks on see teie omand. Kui te ei salli seal koera, saan ma teist aru. Mulle endale ei meeldi loomad samuti." Ta patsutas mr. Robertole õlale. "Tehke mulle see teene, eks? Ma ei unusta seda. Küsige minu kohta oma ümberkaudsetelt sõpradelt, nad ütlevad teile, et ma olen mees, kes peab tänulikkuse ilmutamist tähtsaks."

Kuid muidugi oli mr. Roberto hakanud juba taipama. Sel õhtul kuulas ta Vito Corleone kohta järele. Ta ei oodanud hommikuni, vaid koputas Corleonede uksele veel samal õhtul, vabandades hilise tunni pärast ja võttis vastu sinjoora Corleone pakutud veiniklaasi. Ta kinnitas Vito Corleonele, et see kõik oli olnud kohutav arusaamatus, et muidugi võib sinjoora Colombo jääda oma korterisse ja loomulikult võib ta pidada oma koera. Mis õigus oli neil armetutel üürnikel kaevata looma peale, kui nad ise nii madalat üüri maksavad? Lõpetuseks heitis ta lauale kolmkümmend dollarit, mis Vito Corleone oli talle andnud, ja ütles kõige siiramal viisil: "Teie heasüdamlikkus selle vaese lese aitamisel paneb mind häbenema ja ma tahan teile näidata, et minus on ka kristlikku halastust. Tema üür jääb endiseks." Mõlemad asjaosalised mängisid seda komöödiat laitmatult kaasa. Vito valas veini, hõikas lauale kooke, surus mr. Roberto kartja kiitis tema sooja südant. Mr. Roberto ohkas ja teatas, et tutvumine niisuguse mehega nagu Vito Corleone on taastanud tema usu inimese headusse. Lõpuks kiskusid nad end teineteisest lahku. Mr. Roberto, kelle põlved pärast nii nappi pääsemist võbisesid, hüppas trammi,

sõitis koju Bronxi ja puges voodisse. Tervelt kolm päeva ei tõstnud ta oma üürimajadesse jalgagi.

Vito Corleone oli nüüd ümbruskonna "austamisväärt mees". Levis kuuldus, et ta on Sitsiilia maffia liige. Ühel päeval tuli tema jutule mees, kes pidas oma möbleeritud tubades mängupõrgut, ja hakkas vabatahtlikult iga nädal maksma talle "sõpruse eest" kakskümmend dollarit. Vito kohus oli vaid nädalas korra või kaks mängupõrgust läbi astuda ja anda mängijaile mõista, et nad on tema kaitse all.

Teda palusid vahele astuda ka poodnikud, kel oli probleeme noorte päevavarastega. Ta toimiski nii ja sai asjakohaselt tasutud.

196

Peagi oli tal tolle ajaja paiga kohta röögatult suur sajadollarine nä-dalasissetulek. Et Clemenza ja Tessio olid tema sõbrad ja liitlased, tuli tal igast rahasummast osa neile loovutada, ent ta tegi seda ilma meeldetuletamiseta. Lõpuks otsustas ta koos noorpõlvesõbra Genco Abbandandoga hakata tegelema oliiviõli impordiga. Genco võttis enda peale äriajamise: oliiviõli sisseveo Itaaliast, õli ostmise õige hinnaga ja selle ladustamise isa kaupluses. Äri selles lõigus oli Gencol küllalt kogemusi. Clemenzast ja Tessiost said müügiagendid. Nad käisid läbi kõik itaalia vürtspoed Manhattanil, seejärel Brooklynis ja Bronxis, et veenda poodnikke varuma oliiviõli "Genco Pura". (Temale iseloomuliku tagasihoidlikkusega keeldus Vito Corleone andmast õlisordile oma nime.) Firma pea oli muidugi Vito, sest tema tagas suurema osa kapitalist. Tema kutsuti kohale ka nendel erijuhtudel, kui poodnikud tõrkusid Clemenza ja Tessioga ostuläbirääkimisi pidamast. Sel juhul kasutas Vito Corleone oma hirmuäratavat veenmisjõudu.

Paar järgmist aastat elas Vito Corleone seda väikeärimehe üsna rahuldustpakkuvat elu, pühendudes täielikult oma kommertsettevõtte ülesehitamisele dünaamiliselt laienevas majanduses. Ta oli kiindunud isa ja abikaasa, kuid ametiasjadega nii hõivatud, et sai perele pühendada vaid nappe minuteid. "Genco Purast" sai kõige ostetum importoliiviõli Ameerikas, tema ettevõte kosus silmanähtavalt. Nagu iga hea ärimees, õppis ta hindama eeliseid, mida pakub rivaalide ületrumpamine madalama hinnaga või turustusfiliaalide võrguga, mis veenab kaupluseomanikke vähem varuma konkurentide tooteid. Nagu iga hea ärimees, püüdles ta monopoli kehtestamise poole, sundides rivaale alati lahkuma või liituma tema kompaniiga. Et ta oli aga alustanud majanduslikult võrdlemisi tagasihoidlikult ja et tal polnud usku reklaami, eelistades mõjutamist elava sõnaga, ning et tema oliiviõli polnud, kui olla aus, parem võistlejate omast, siis ei saanud ta kasutada seadustest kinni pidava ärimehe üldtuntud nupuvõtteid. Tal tuli kõik rajada omaenda isiksuse jõule ja "austamisväärt mehe" reputatsioonile.

Juba noorpõlves oli Vito Corleone pälvinud "aruka mehe" kuulsuse. Ta ei toonud kunagi kuuldavale ühtki ähvardust. Alati kasutas ta loogikat, mis osutus vastupandamatuks. Ta kandis alati hoolt, et teine asjaosaline saaks samuti osa kasumist. Keegi ei tohtinud olla kaotaja. Selle saavutas ta muidugi etteaimatavate vahenditega. Nagu paljud tõesti targad ärimehed, tegi ka tema endale selgeks, et vaba konkurents on kurnav, monopol tõhus. Seepärast seadis ta endale eesmärgiks tolle tõhusa monopoli. Brooklynis oli mitu oliiviõli turustavat hulgikaupmeest, kõik ägeda loomuga ja põikpäised. Nad ei võtnud

197

kuulda mõistlikku juttu ja keeldusid nägemast asju sellistena, nagu neid nägi Vito Corleone — isegi pärast seda, kui ta oli neid selgitanud ülima üksikasjalikkuse ja ääretu kannatlikkusega. Nende meeste puhul heitis Vito Corleone lõpuks käed meeleheites üles ja saatis Tessio Brooklyni probleemile lahendust leidma. Kaubalaod süüdati põlema, veoautodelt lasti koormatäite viisi maha joosta oliivrohelist õli, millest sadamapiirkonna munakivisillutisega tänavail moodustusid järved. Kõigele vaatamata läks üks äge mees, kõrk milaanolane, kel oli politseisse rohkem usku kui pühakul Jeesusesse, võimude juurde kaebusega kaasmaalastest itaallaste peale, murdes sel kombel kümme sajandit vana omertä seadust. Kuid enne kui asjale mingi käik anti, läks hulgikaupmees kaduma ja enam ei näinud teda keegi. Temast jäid maha ustav naine ja kolm last, kes tänu jumalale olid täiskasvanud ja võimelised tema äri üle võtma ning "Genco Pura" õlikompaniiga kokkuleppele jõudma.

Kuid suurmehed ei sünni suurtena, nad kasvavad suurteks, ja nii oli see ka Vito Corleonega. Kui kehtestati keeluseadus ja keelati al-koholimüük, astus Vito Corleone otsustava sammu, mis tegi võib-olla mõnevõrra jõhkrast, kuid siiski täiesti tavalisest ärimehest kuritegeliku ettevõtluse maailma suure doni. See ei juhtunud ühe päeva ega ühe aastaga, kuid keeluperioodi lõpuks ja Suure Depressiooni alguseks oli Vito Corleonest saanud ristiisa ja don — don Corleone.

Kõik algas küllalt juhuslikult. Selleks ajaks oli "Genco Pura" õli-kompaniil kuus laialiveoautot. Clemenza kaudu astus Vito Corleonega kontakti grupp itaallastest salaviinavedajaid, kes toimetasid viskitjamuud alkoholi sisse Kanadast. Nad vajasid autosid ja laialivedajaid, et levitada oma kaupa üle kogu New Yorgi. Nad soovisid laialivedajaid, kes olnuksid usaldatavad, diskreetsed ning teatud pealehakkamise ja läbilöögivõimega. Nad olid valmis Vito Corleonele tema autode ja meeste eest maksma. Lubatud tasu oli nii kuninglik, et Vito Corleone vähendas drastiliselt oma õliäri, kasutamaks veoautosid peaaegu eranditult salaviinaga kaubitsejate teenindamiseks. Seda hoolimata seigast, et nood džentelmenid olid oma pakkumise seostanud looritatud ähvardustega. Kuid Vito Corleone oli juba siis piisavalt küps mees, et ähvarduse peale mitte solvuda või vihastada ning loobuda seepärast tulusast pakkumisest.

Ta kaalus ähvardust, leidis, et see pole kuigi veenev, ja hakkas oma uutest partneritest halvemini arvama, sest need olid nii rumalad, et kasutasid ähvardust seal, kus see polnud vajalik. See oli kasulik informatsioon, mille üle tasus õigel hetkel järele mõelda.

Ta äri õitses jälle. Kuid mis veelgi tähtsam — ta omandas teadmisi, sidemeid ja kogemusi. Ja tema arvele korjus heategusid nagu pankurile

väärtpabereid. Sest järgmistel aastatel sai selgeks, et Vito Corleone ei olnud lihtsalt andekas mees, vaid omal moel geenius.

Ta tegi endast nende itaalia perekondade kaitsja, kes oma kodudes seadsid sisse pisikesed salakõrtsid, kus poissmeestest töölised said viieteistkümne sendi eest klaasi viskit. Temast sai missis Colombo noorema poja ristiisa. Kui poiss käis läbi leerist, tegi ta kena kingituse kahekümnedollarise kuldmündi näol. Oli paratamatu, et mõned Corleone veoautod pidas politsei kinni ja seepärast palkas Genco Abbandando hea advokaadi, kel olid rikkalikud sidemed Politseivalitsuses ja kohtusüsteemis. Kehtestati ametimeeste kinnimaksmise süsteem ja varsti oli Corleone organisatsioonil märkimisväärselt kogukas "leht" — igakuist summat pälvivate ametnike nimekiri. Kui advokaat üritas kulutuste pärast vabandades seda nimekirja lühikese hoida, ütles Vito Corleone talle: "Ei, ei. Pane

aga igaüks kirja — isegi kui mõned meid otsekohe aidata ei saa. Ma usun sõprusesse ja kõigepealt tahan ma näidata oma sõprust."

Aja möödudes Corleone impeerium laienes, uusi autosid tuli juurde, "leht" pikenes. Ka otse Tessio ja Clemenza käe all töötavate meeste arv suurenes. Kogu ettevõte hakkas muutuma raskesti juhitavaks. Lõpuks töötas Vito Corleone välja organisatsioonilise süsteemi. Ta andis Clemenzale ja Tessiole mõlemale tiitli caporegime ehk kapten, nende all töötavad mehed said aga sõduri aukraadi. Ta nimetas Genco Abbandando oma nõuandjaks ehk consigliorfks. Ta ladus isolatsioonikihid enda ja mis tahes tegevusakti vahele. Käske jagas ta üksnes Gencole või caporegime'dele. Harva oli juures tunnistajaid, kui ta ühele neist käsu andis. Seejärel eraldas ta Tessio rühmaja pani selle vastutama Brooklyni eest. Ta eraldas ka Tessio Clemenzast ja tegi aastatega selgeks, et ta ei soovinud nende kahe seltskondlikkugi läbikäimist rohkem, kui see oli hädavajalik. Ta selgitas seda intelligentsemale Tessiole, kes sai tema mõttest kohe aru, ehkki Vito seletas seda julgeolekuabinõuna politsei vastu. Tessio mõistis, et Vito ei tahtnud, et tema kahel caporegime’l oleks mingisugunegi võimalus tema vastu vandenõu haududa; samuti sai ta aru, et siin polnud mängus kuri tahe, vaid lihtsalt taktikaline ohutusabinõu. Vastutasuks andis Vito Tessiole Brooklynis vabad käed, sel ajal kui ta Clemenza lääni Bronxis hoidis oma pöidla all. Clemenza oli oma välisele joviaalsusele vaatamata vapram, hoolimatum ja kurjem mees ning vajas lühemaid ohje.

Suur Depressioon tugevdas Vito Corleone võimu. Nimelt sel ajal hakatigi teda kutsuma don Corleoneks. Kõikjal suurlinnades kerjasid ausad mehed asjatult ausat tööd. Uhked mehed alandasid end ja oma perekondi, võttes vastu ametlikku heategevust põlglikult ametnik-

konnalt. Kuid don Corleone mehed kõndisid tänaval püstipäi, taskud täis hõbe- ja paberraha. Neil polnud töökaotuse hirmu. Ja isegi don Corleone, tagasihoidlikest tagasihoidlikuim inimene, ei saanud endas alla suruda uhkustunnet. Ta kandis hoolt oma maailma, oma rahva eest. Ta polnud alt vedanud neid, kes tegid end sõltuvaks temast, valasid higi ning riskisid vabaduse ja eluga tema teenistuses. Ja kui mõni tema palgaline mingi ebaõnne tõttu arreteeriti ja türmi pisteti, sai selle õnnetu mehe perekond elatisraha — mitte mingit kerjuslikku ja vastumeelselt loovutatavat almust, vaid niisama suurt, kui mees oli teeninud vabaduses olles.

See muidugi polnud puhtkristlik heategevus. Don Corleone lähemad sõbrad ei pidanud teda taevast tulnud pühakuks. Tema helde-käelisuses oli teatud omakasu. Vangi pandud palgaline teadis, et tal tuleb vaid pidada suu kinni, ning tema naise ja laste eest kantakse hoolt. Ta teadis, et kui ta politseile midagi välja ei lobise, ootab teda vanglast väljudes ees soe vastuvõtt. Kodus ootavad teda peoseltskond, parimad road, vein ja koogid kõigi tema sõprade ja sugulastega, kes on kogunenud rõõmustama tema vabanemise üle. Ja õhtu jooksul astub sisse consigliori Genco Abbandando või koguni don isiklikult, et avaldada lugupidamist säärasele meelekindlate mehele, joob klaasi veini tema auks ja jätab kena rahakingi, nii et ta võib koos perega nädala või paar nautida jõudeelu, enne kui oma igapäevase töö juurde naasta. Säärane oli don Corleone otsatu armastus ja arusaamine.

Nimelt sel ajal tabas don end mõttelt, et ta juhtis oma maailma märksa paremini, kui tema vaenlased juhtisid toda laiemat maailma, mis talle pidevalt kaikaid kodaraisse loopis. Seda tunnet süvendasid ümbruskonna vaesed, kes lakkamatult pöördusid tema poole abi järele, et lahendada kodumuresid, leida noorukile tööd või saada ta välja

vanglast, laenata meeleheitlikult vajatavat tühist rahasummat, paluda vaheleastumist tülis majaomanikega, kes täiesti mõistusevastaselt nõudsid üüri töötutelt üürnikelt.

Don Vito Corleone abistas neid kõiki. Mitte ainult sellega, mida paluti, vaid ka hea tahte ja julgustavate sõnadega, mis eemaldasid tema heategudelt nende vastuvõtja jaoks mõru maitse. Oli täiesti loomulik, et kui itaallased olid segaduses ega teadnud, keda hääletada oma esindajaks osariigi seadusandlikku kogusse, linnaasutustesse või Kongressi, küsisid nad nõu oma sõbralt ja ristiisalt don Corleonelt. Ja nii sai temast poliitiline jõud, kellega tahes-tahtmata tuli arvestada praktilise meelega parteiliidreil. Ta ühendas selle võimu riigimeheliku kaugenägelikkusega, aidates kolledži lõpetada vaesematest itaalia perekondadest pärit andekatel poistel, kellest hiljem said advokaadid,

ringkonna abiprokurörid või koguni kohtunikud. Ta kavandas oma impeeriumi tulevikku suure rahvusliku liidri ettenägelikkusega.

Keeluseaduse tühistamine murdis selle impeeriumi selgroo, kuid jällegi oli don aegsasti rakendanud julgestusabinõusid. 1933. aastal saatis ta oma emissarid mehe juurde, kes kontrollis Manhattanil ja dokkides kõiki hasartmänge ning liigkasuvõtmist, mis käib nendega kaasas nagu viinerisaiad pesapalliga, samuti kihlvedude sõlmimist spordi- ja traavivõistlustel ning Harlemis pokkerit ja numbriräketit pakkuvaid mängupõrguid. Selle mehe nimi oli Salvatore Maranzano ja ta oli tuntud pezzonovante ehk New Yorgi allmaailma tuus. Corleone saadikud pakkusid Maranzanole võrdset partnerlust, mis olnuks tulus mõlemale osapoolele. Vito Corleone oma organisatsiooni, poliitiliste ja politseisidemetega võinuks tagada Maranzano operatsioonidele kindla katte ja uue jõu, mis võimaldanuks neid laiendada Brooklyni ja Bronxi. Kuid Maranzano oli lühinägelik ja lükkas Corleone pakkumise põlglikult tagasi. Maranzano sõprade hulka kuulus suur Al Capone, tal oli oma organisatsioon ja omad mehed pluss rikkalik sõjakassa. Ta ei kavatsenud taluda toda tõusikut Corleonet, kel oli pigem parlamendi kuldsuu kui tõelise mafiooso reputatsioon. Maranzano keeldumine käivitas suure 1933. aasta sõja, mis vormis ümber kogu New Yorgi allmaailma struktuuri.

Esimesel pilgul võis see tunduda ebavõrdse heitlusena. Salvatore Maranzanol oli võimas organisatsioon võimekate löömameestega. Ta sõbrutses Chicago Al Caponega ja võis sealt abi kutsuda. Ta oli heades suhetes ka Tattaglia perekonnaga, kes kontrollis linnas prostitutsiooni ning tollast armetut uimastiäri. Samuti olid tal poliitilised sidemed mõjukate äribossidega, kes kasutasid tema löömamehi õmblustööstuse juudi ametiühinglaste ja ehitusala itaalia anarhistlike sündikaatide terroriseerimiseks.

Selle vastu sai Corleone välja panna kaks väikest, kuid suurepäraselt organiseeritud regime\, keda juhtisid Clemenza ja Tessio. Tema poliitilised ja politseikontaktid nulliti Maranzanot toetavate ärituusade poolt. Kuid tema eelis oli see, et vaenlasel puudusid luureandmed tema organisatsiooni kohta. Allmaailm ei teadnud tema sõdurite tegelikku jõudu ja pidas isegi Brooklynis tegutsevat Tessiot eraldiseisvaks sõltumatuks organisatsiooniks.

Ent kõigele vaatamata oli see ebavõrdne võitlus — kuni Vito Corleone võrdsustas osapooled üheainsa meisterliku löögiga.

Maranzano läkitas Caponele palve saata oma kaks parimat palgamõrvarit New Yorki likvideerima seda tõusikut. Corleone perekonnal olid Chicagos omad sõbrad ja agendid, kes andsid teada, et rongiga

on tulemas kaks palgamõrvarit. Vito Corleone tegi Luca Brasile ülesandeks need oma hoolde võtta, andes juhtnöörid, mis päästsid vabadusse selle veidra mehe kõige metsikumad instinktid.

Brasi ja tema mehed, keda oli kokku neli, võtsid Chicago gangsterid vastu raudteejaamas. Üks Brasi meestest nõutas takso ja roolis selle jaama ette. Pakikandja juhtis Capone mehed koos nende pagasiga takso juurde. Kui need taksosse istusid, trügisid Brasi ja tema mehed, püstolid laskevalmis, neile järele ja sundisid Chicago selle põrandale heitma. Takso sõitis dokkide piirkonnas asuva laohoone juurde, mille Brasi oli kohtumiseks valmis seadnud.

Capone meestel seoti käed-jalad kinni, suhu aga topiti väikesed vannirätikud, et takistada neil karjumast.

Siis võttis Brasi seina äärest kirve ja hakkas neist ühte hakkima. Ta raius otsast mehe jalapöiad, siis jalad põlve kohalt, lõpuks köndid sealt, kus need ühinesid torsoga. Brasi oli erakordselt tugev mees, ent tal tuli tublisti kirvest viibutada, enne kui oma tööga valmis sai. Selleks ajaks oli ohver teadagi hinge heitnud ning laohoone põrand oli libe tema lahtiraiutud ihupaladest ja valatud verest. Kui Brasi oma teise ohvri poole pöördus, tuli välja, et edasised pingutused olid üleliigsed. Uskumatu küll, kuid Capone teine püstolimees oli talle suhu topitud rätiku paljast õudusest alla kugistanud ja ära lämbunud. Kui politsei surma põhjuse tuvastamiseks lahkamise teostas, leiti rätik mehe maost.

Mõni päev hiljem said Chicago Caponed läkituse Vito Corleonelt. See kõlas järgmiselt: "Nüüd te teate, kuidas ma kohtlen vaenlasi. Miks sekkub naapollane kahe sitsiillase vahelisse tülli? Kui Te tahate pidada mind oma sõbraks, võlgnen ma Teile teene, mille ma esimesel nõudmisel hüvitan. Säärane mees nagu Teie peaks teadma, kui palju kasulikum on omada sõpra, kes selle asemel, et Teid appi kutsuda, hoolitseb oma asjade eest ise ja on alati valmis mõne tulevikumure puhul abistama Teid. Kui Te mu sõprust ei soovi, olgu pealegi. Kuid ma pean Teile ütlema, et siinse linna kliima on niiske, naapollaste jaoks ebaterve ja soovitan Teil seda mitte kunagi külastada."

Kirja jultunud toon oli tahtlik. Don oli Caponedest halval arvamusel kui rumalatest, jultunud kõrilõikajatest. Ta luure teatas, et Capone oli oma varjamatu ülbuse ja kuritegeliku rikkusega praalimise tõttu minetanud kogu poliitilise mõju. Don teadis — ta oli selles kindlalt veendunud —, et ilma poliitilise mõjujõuta, ilma sotsiaalse mimikrita oli Capone ja teiste temasuguste maailm hõlpsalt purustatav. Ta teadis, et Capone oli hävinguteel. Samuti oli talle teada, et Capone mõjujõud ei ulatunud kaugemale Chicago piirest, olgu see mõjujõud linnas endas nii kohutav ja kõike valdav kui tahes.

See oli edukas taktika. Mitte niivõrd metsikuse, kuivõrd verd tarduma paneva nobeduse, doni reageeringu kiiruse tõttu. Kui tema luure oli tõesti nii hea, kätkes iga järgmine samm endas ohtu. Oli parem ja kaugelt targem sõprusepakkumine vastu võtta, eriti kui see vihjas võimalikule meeleheale. Caponed saatsid vastuse, et nemad asjasse ei sekku.

Nüüd olid tingimused võrdsustunud. Ja Caponede alandamisega oli Vito Corleone kogu Ühendriikide allmaailmas pälvinud määratu suure austuse. Kuue kuuga trumpas ta Maranzano üle. Ta korraldas reide selle mehe kaitse all olevatesse mängupõrgutesse, tegi kindlaks tema suurima poliisipanga Harlemis ja näpsas mitte ainult selle päevasissetuleku, vaid ka kõik kviitungid. Ta ründas oma vaenlasi kõigil rinnetel. Isegi õmblustööstusse saatis ta Clemenza ja selle mehed võitlema ametiühinglaste poolel

Maranzano palgalehel olevate löömameeste ja riietusfirmade omanike vastu. Kõigil rinnetel tegid tema kõrgem intelligentsus ja organisatsioon temast võidumehe. Muu hulgas aitas võitlusse pööret tuua Clemenza joviaalne talitsematus, mida Corleone läbikaalutult ära kasutas. Ja siis saatis don Corleone seni varus hoitud reservi — Tessio regime Maranzano enda jahile.

Selleks ajaks oli Maranzano saatnud välja emissarid rahu nõutama. Vito Corleone keeldus neid vastu võtmast, lükates kokkusaamise edasi kord ühel, kord teisel ettekäändel. Maranzano sõdurid hakkasid deserteerima, soovimata surra lootusetu ürituse nimel. Kihlvedude sõlmijad ja liigkasuvõtjad maksid turberaha Corleone organisatsioonile. Sõda oli niisama hästi kui läbi.

Ja lõpuks tungis Tessio 1933. aasta vana-aastaõhtul läbi Maranzano kaitseliinide. Maranzano lähimad abilised tahtsid kangesti oma nahka päästa ja nõustusid pealikut tapmiseks välja andma. Nad luiskasid talle, et ühes Brooklyni restoranis on korraldatud kohtumine Corleo-nega, ning tulid ise Maranzano ihukaitsjaiks. Nad jätsid ta ruudulise linaga kaetud laua taha tusaselt leivatükki mäluma ja tegid restoranist sääred, kui sisenesid Tessio ja neli tema meest. Hukkamine oli kiire ja kindel. Maranzano, suu täis pooleldi mälutud leiba, tehti kuulidega sõelapõhjaks. Sõda oli läbi.

Maranzano impeerium inkorporeeriti Corleone organisatsiooni. Don Corleone rajas andamisüsteemi, mis võimaldas kõigil oma endistele teenimiskohtadele jääda. Ergutusraha maksmisega tagas ta endale tugipunkti õmblustööstuse ametiühinguis, mis hilisematel aastatel osutus äärmiselt tähtsaks. Ent nüüd, kus don oli ajanud korda oma äriasjad, tekkis tal probleem kodus.

Santino Corleone ehk Sonny oli nüüd kuueteistkümneaastane ning kasvanud hämmastaval moel kuue jala pikkuseks; tal olid laiad

õlad ja tugevajooneline nägu, mis oli sensuaalne, kuid mitte mingil juhul naiselik. Seal, kus Fredo hoidis end tagaplaanile ja Michael oli lihtsalt tattnina, sattus Santino lakkamatult hätta. Ta sekkus kaklustesse, õppis koolis halvasti ja lõpuks tuli Clemenza, kes oli poisi ristiisa ja kelle kohus oli häält tõsta, ühel õhtul don Corleone juurde ning teatas talle, et tema poeg oli osa võtnud relvastatud röövimisest, rumalast tembust, mis oleks võinud lõppeda väga halvasti. Sonny oli olnud ilmselt ninamees, kaks ülejäänud röövimisest osavõtnud poissi tema jüngrid.

See oli üks väheseid kordi, mil Vito Corleone endast välja läks. Tom Hagen oli elanud tema juures juba kolm aastat ja ta küsis Cle-menzalt, kas orb oli samuti asjasse segatud. Clemenza raputas pead. Don Corleone saatis auto tooma Santinot tema kontorisse "Genco Pura" õlikompaniis.

Esmakordselt sai don lüüa. Pojaga üksi jäädes andis ta oma raevule vaba voli, sõimates kogukat Sonnyt sitsiilia murdes — keeles, mis paremini kui ükski teine sobib raevu väljendamiseks. Ta lõpetas küsimusega: "Mis andis sulle õiguse selliseks teoks? Mis tekitas sinus soovi sellise teoga hakkama saada?"

Sonny seisis tema ees, vihane ja tõrges vastama. Don sõnas põlgusega: "Nii totter tegu. Mida te selle ööga teenisite? Igaüks viiskümmend dollarit? Kakskümmend dollarit? Sa riskisid oma eluga kahekümne dollari pärast, kas nii?"

Nagu polekski ta kuulnud viimaseid sõnu, ütles Sonny trotsivalt: "Ma nägin, kuidas sa tapsid Fanucci."

Don ahhetas ja vajus sügavale tooli. Ta jäi ootama.

Sonny lausus: "Kui Fanucci lahkus meie majast, ütles ema, et ma võin üles koju minna. Ma nägin, et sa läksid katusele, ja järgnesin sulle. Ma nägin kõik, mida sa tegid. Ma jäin sinna üles ning nägin, kuidas sa viskasid ära rahakoti ja püstoli."

Don ohkas: "Hüva, siis ei saa ma sulle käitumist õpetada. Kuid kas sa siis ei taha lõpetada kooli, kas sa siis ei taha saada juristiks? Juristid võivad varastada oma portfelliga rohkem raha kui tuhat maski-ja püstolimeest."

Sonny irvitas talle näkku ja sõnas kavalalt: "Ma tahan astuda perekonnaärisse." Kui ta nägi, et doni ilme jäi mittemidagiütlevaks ja ta ei naernud selle nalja peale, lisas ta kärmesti: "Ma võin õppida oliiviõli müüma."

Don ei vastanud ikka veel. Lõpuks kehitas ta õlgu. "Igal inimesel on üks saatus," sõnas ta. Ta ei lisanud, et Fanucci mõrva tunnistajaks sattumine oli määranud tema poja saatuse. Ta pöördus lihtsalt kõrvale

ja lisas vaikselt: "Tule homme kohale kell üheksa hommikul. Genco näitab sulle, mida teha."

Kuid consigliorfle kohustusliku läbinägelikkusega taipas Genco Abbandando doni tegelikku soovi ja kasutas Sonnyt peamiselt isa ihukaitsjana. See oli amet, kus ta võis ühtlasi õppida doniks olemise peensusi. Ja see vallandas donis endaski professionaalse instinkti — poja huvides pidas ta sageli loenguid sellest, kuidas edu saavutada.

Lisaks sageli korrutatud teooriale, et inimesel on vaid üks saatus, noomis don lakkamatult Sonnyt talitsematuse pärast. Don pidas ähvarduste kasutamist kõige rumalamaks käitumisjooneks, mõtlematut vihastumist kõige ohtlikumaks lõtvuseks. Keegi polnud kunagi kuulnud doni esitamas varjamatut ähvardust, keegi polnud kunagi näinud teda talitsematus raevuhoos. See oli mõeldamatu. Nii üritas ta Sonnyle õpetada omaenda põhimõtteid. Ta väitis, et elus pole suuremat loomulikku eelist sellest, kui vaenlane ülehindab su nõrkusi — või siis sõber alahindab su voorusi.

Caporegime Clemenza võttis Sonny oma hoole alla ja õpetas talle, kuidas tulistada ja kuidas kasutada kägistamispaela. Sonnyle see itaalia nöör ei meeldinud, ta oli liiga amerikaniseerunud. Ta eelistas lihtsat, otsekohest ja isikupäratut anglosaksi revolvrit, mis tegi Clemenza nukraks. Kuid Sonnyst sai oma isa alatine ja teretulnud kaaslane, kes juhtis autot ja abistas teda pisiasjades. Järgmised kaks aastat jättis ta mulje tavalisest pojast, kes õpib isa ametit — mitte liiga terane, mitte liiga usin, rahul asjade hädapärase äraajamisega.

Samal ajal käis tema noorpõlvesemu ja pooleldi adopteeritud vend Tom Hagen kolledžis. Fredo oli alles keskkoolis, noorim vend Michael algkoolis ja pisiõde Connie alles nelja-aastane patakas. Perekond oli juba ammu kolinud üürimajja Bronxis. Don Corleone pidas plaani osta maja Long Islandil, kuid ta tahtis, et see sobiks kokku tema muude kavatsustega.

Vito Corleone oli tulevikunägemustega iuees. Kõiki Ameerika suurlinnu räsisid allmaailmatülid. Tosinate kaupa puhkes partisanisõdu, sest ambitsioonikad kõrilõikajad üritasid rajada oma impeeriume: Corleone-taolised mehed püüdsid oma valduste piire ja räketeid kaitsta kallalekippumise eest. Don Corleone märkas, et ajalehed ja valitsus-asutused kasutasid need tapatalgud ära üha rangemate ja rangemate seaduste läbisurumiseks ning karmimate politseimeetodite rakendamiseks. Ta nägi koguni ette, et avaliku arvamuse vaenulikkus võib isegi põhjustada demokraatlike menetluste tühistamise, mis olnuks võrdselt tappev nii talle endale kui ka tema inimestele. Tema

enda impeerium oli sisemiselt kindel. Ta otsustas seada jalule rahu kõigi sõdivate kildkondade vahel — algul New Yorgis, seejärel kogu riigis.

205

Tal polnud illusioone oma missiooni ohtlikkuse suhtes. Esimese aasta kulutas ta kohtumistele New Yorgi eri jõukude pealikutega, sondeerides pinda ja pakkudes mõjusfääre, mida austaks lõdvalt seotud konföderatiivne nõukogu. Kuid tegemist oli liiga paljude fraktsioonidega, liiga paljude konfliktsete erihuvidega. Kokkuleppele jõudmine oli mõeldamatu. Nagu teisedki tuntud suured valitsejad ja seaduseandjad, leidis don Corleone, et rahu ja kord on võimatud seni, kuni sõltumatute riikide hulk pole vähendatud arvuni, mis tagab juhitavuse.

Viis-kuus "perekonda" olid likvideerimiseks liiga võimsad, kuid ülejäänud — eri linnaosades tegutsevad "Musta Käe" terroristid, sõltumatud liigkasuvõtjad ja ilma võimude õige, s. o. kinnimakstud protektsioonita äri ajavad kihlvedudekorraldajad — pidid kaduma. Ja nii alustas Corleone nende inimestega sisuliselt koloniaalsõda, paisates nende vastu Corleone organisatsiooni kõik jõud.

New Yorgi piirkonna rahustamine võttis kolm aastat, ent tõi kaasa ettekavatsematu tulu. Esialgu, tõsi küll, pöördus see ebaõnneks. Kamp iiri tänavaröövleid, kelle don oli määranud hävitatavaks, hakkas tõelise iirlasliku bravuuriga vastu. Tänu õnnele ja enesetapjalikule hulljulgusele murdis üks neist iiri püstolikangelastest läbi doni kaitseliinide ja tulistas teda rindu. Mõrvar puuriti küll kohapeal kuulidega läbi, kuid tegu oli tehtud ja õnnetus käes.

See aga andis šansi Santino Corleonele. Et isa oli rivist väljas, võttis Sonny vägede juhtimise enda peale. Omaenda regime eesotsas, caporegime aukraadis ilmutas noormees tunnustamata Napoleonina linnasõjas erakordset võimekust.

Samuti ilmutas ta halastamatut julmust, mille puudumine oli olnud don Corleone kui vallutaja ainus viga.

Aastail 1936—1937 pälvis Sonny Corleone kõige riukalisema ja jõhkrama tapja reputatsiooni. Allmaailm polnud veel niisugust tundnud. Üksnes alasti terrori osas varjutas teda hirmuäratav mees, kelle nimi oli Luca Brasi.

See oli Brasi, kes asus jälitama ülejäänud iirlasi ja pühkis nad ihuüksi maa pealt. Ja kui üks kuuest võimsast perekonnast üritas sõltumatute kaitseks asjasse sekkuda, oli Luca Brasi see, kes taas üksinda tegutsedes hoiatuseks surmas tolle perekonna peamehe. Varsti pärast seda paranes don oma haavast ja sõlmis kõnealuse perekonnaga rahu.

1937. aastaks valitsesid New Yorgis rahu ja üksmeel, kui mitte arvestada väiksemaid intsidente ja arusaamatusi, mis mõnikord võisid siiski olla saatuslikud.

206

Nii nagu antiiklinnade valitsejad jälgisid tähelepanelikult linnamüüride ümber luusivaid barbarihõime, nii hoidis don Corleone silma peal välismaailma sündmustel.

Don Corleone kandis oma sõnumi läbi Ühendriikide. Ta pidas nõu kaasmaalastega Los Ángeleses, San Franciscos, Clevelandis, Chicagos, Philadelphias, Miamis ja Bostonis. Ta oli allmaailma rahuapostel ja edukamana kui ükski paavst saavutas ta 1939. aastaks riigi võimsamate kuritegevusorganisatsioonide toimiva kokkuleppe. Ühendriikide konstitutsiooni kombel austas see kokkulepe iga liikme täielikku sisemist suveräänsust oma osariigis või linnas. Kokkulepe hõlmas vaid mõjusfääre ja temas sisaldus leppimus vajaduse korral kas või jõu varal säilitada allmaailma rahu.

Nii olid lood, kui 1939. aastal puhkes Teine maailmasõda. Kui Ühendriigid 1941. aastal sellesse konflikti sekkusid, valitses don Corleone maailmas rahu ja kord, võrdselt teiste tööstusharude ja tegevusaladega valmistus see koristama kuldset saaki buumi üle elavas Ameerikas. Corleone perekonnal oli oma osa musta turu varustamisel toidukaartide, bensiinikaartide ja isegi transpordieeliskaartidega. Ta võis olla abiks sõjaliste tellimuste hankimisel ja sokutada musta turu materjale nendele õmblusfirmadele, kes ei saanud piisavalt toormaterjali, sest neil polnud valitsustellimusi. Ta võis isegi oma organisatsiooni mobiliseerimisele kuuluvad noored liikmed vabastada võitlemisest tolles välismaa sõjas. Seda tegi ta doktorite abil, kes õpetasid, mis ravimeid võtta enne arstlikku kontrolli, või sel teel, et paigutas need mehed mobilisatsioonist vabastavatele ametikohtadele sõjatööstusse.

Seega võis don oma valitsemise üle uhkust tunda. Tema maailm oli turvaline nende jaoks, kes olid vandunud ustavust temale; teised mehed, kes uskusid seaduse ja korra sisse, heitsid miljonite kaupa hinge. Ainus tõrvatilk meepütis oli tema enda poeg Michael Corleone, kes keeldus isa abist ja kippus vabatahtlikult isamaad teenima. Ja doni hämmastuseks toimisid samamoodi mõned teisedki noormehed tema organisatsioonist. Üks neist püüdis seda oma caporegime'le seletada sõnadega: "See maa on minu vastu hea olnud." Kui sellest jutustati donile, ütles see vihaselt caporegime'le: "M i n a olen tema vastu hea olnud!" Neil poistel võinuks kehvasti minna, ent kuna don andis andeks oma pojale Michaelile, siis tuli andestada ka teistele noorukitele, kes nii vääriti olid aru saanud kohustustest oma doni ja iseenda suhtes.

Teise maailmasõja lõppedes mõistis don Corleone, et tema maailm peab jällegi tegiitsemismeetodeid muutma — et sel tuleb sujuvalt

muganduda tolle teise, laiema maailma toimimisviisidega. Ta uskus, et võib sellega toime tulla ilma kasumeid kaotamata.

Seda usku toetasid tema enda kogemused. Õigele teele olid teda juhtinud kaks juhtumit isiklikust elust. Päris tema karjääri alguses oli Nazorine, tollal veel noor, alles abielluda kavatsev pagarisell, tulnud tema juurde abi saama. Nazorine ja tema pruut, tubli itaalia tüdruk, olid säästnud raha ning maksnud kohutavalt suure summa — kolmsada dollarit — mööblihulgikaupmehele, keda oli talle soovitatud. Hulgikaupmees oli lasknud neil välja valida kõik, millega nad kavatsesid möbleerida oma üürikorteri. Kena tugeva magamistoagarnituuri kahe kummuti ja lampidega, samuti elutoakomplekti raske polsterdatud diivani ja tugitoolidega, mida kattis kullaga kirjatud riie. Nazorine ja ta kihlatu olid veetnud õnneliku päeva, valides soovitut välja hiiglasuures mööblit täis tuubitud laohoones. Hulgikaupmees võttis nende raha, nende ränga töövaevaga kokku korjatud kolmsada dollarit, toppis selle taskusse ja tõotas, et mööbel toimetatakse nädala jooksul korterisse, mis noortel oli juba üüritud.

Ent just järgmisel nädalal oli firma läinud pankrotti. Suur mööblit täis laohoone pitseeriti kinni ja määrati laenude katteks võlausaldajatele. Hulgikaupmees oli kadunud nagu vits vette, et anda ülejäänud laenuandjatele aega oma viha välja valada. Nazorine, kes oli üks nendest, läks oma advokaadi juurde, kes ütles, et enne kui asi pole kohtus lahendatud ja võlausaldajad rahuldatud, ei saa midagi ette võtta. Kuluda võib kolm aastat ja Nazorine olgu õnnelik, kui ta igast dollarist kümme senti tagasi saab.

Vito Corleone kuulas seda lugu lõbusa uskumatusega. Pole ometi võimalik, et seadus lubaks sellist sulitempu! Hulgikaupmehel oli paleetaoline elamu, lisaks maatükk Long

Islandil ja luksusauto ning ta lapsed käisid kolledžis. Kuidas sai ta omastada vaese pagari Nazorine kolmsada dollarit ja jätta ta ilma mööblist, mille see oli kinni maksnud? Et siiski kindel olla, laskis Vito Corleone Genco Abbandandol asja kontrollida "Genco Pura" õlikompaniid esindavate juristide juures.

Need kinnitasid Nazorine lugu. Kogu hulgikaupmehe isiklik vara oli naise nimel. Mööbliäri oli aktsiaselts ja kaupmees polnud isiklikult vastutav. Tõsi, ta oli toiminud alatult, võttes Nazorine raha vastu, kuna ta teadis, et läheb pankrotti, kuid see oli üldine praktika. Seaduse järgi ei saanud midagi ette võtta.

Asi lahendati muidugi väikese vaevaga. Don Corleone saatis consigliori Genco Abbandando kõnelema hulgikaupmehega ja nagu loota võis, korraldas kiiresti kõike taibanud hulgikaupmees kähku nii,

et Nazorine sai oma mööbli kätte. Kuid see oli noore Vito Corleone jaoks huvitav õppetund.

Teisel juhtumil olid kaugemale ulatuvad tagajärjed. 1939. aastal oli don Corleone otsustanud kolida oma perekonnaga eeslinna. Nagu iga teine isa, tahtis ta, et lapsed käiksid paremas koolis ja läviksid paremate kaaslastega. Enda huvides tõmbas teda eeslinnaelu anonüümsus — siin tema reputatsiooni ei tuntud. Ta ostis maavalduse Long Beachis, kus tollal oli ainult neli äsja ehitatud maja, kuid piisavalt ruumi rohkema jaoks. Sonny oli ametlikult kihlatud Sandraga ja pidi varsti abielluma, mistõttu üks majadest määrati talle. Üks majadest oli doni, teine Genco Abbandando ja selle perekonna jaoks. Viimane hoiti esialgu vaba.

Nädal pärast puiestikku kolimist sõitsid kõige süütumal moel veoautol kohale kolm töölist. Nad teatasid, et on Long Beachi linna küttesüsteemi inspektorid. Üks doni noortest ihukaitsjatest laskis mehed sisse ja juhtis nad keldrisse kolde juurde. Don, tema naine ja Sonny olid jõude aias ja nautisid soolakat mereõhku.

Doni suureks ärrituseks kutsus ihukaitsja ta varsti majja. Kolm töömeest, kõik parajad koljatid, seisid ümber kolde. Nad olid selle osadeks lahti võtnud, need vedelesid keldri tsementpõrandal laiali. Nende ninamees, käsutaja kommetega volask, lausus donile pahuralt: "Teie küttekolle on täiesti logu. Kui te soovite, et me ta ära parandame ja jälle kokku paneme, läheb see teile maksma sada viiskümmend dollarit töö ja osade eest. Siis laseme me ta krahvkonnainspektuurist läbi." Ta võttis välja punase paberetiketi. "Me lööme selle pitsati koldele, siis ei tülita teid krahvkonnast enam keegi."

Donile tegi see nalja. Seljataga oli tüütu vaikne nädal, mil ta oli oma äri hooletusse jätnud, et tegelda perekonnaasjadega, mis kaasnesid ümberkolimisega. Oma tavalisest kergest aktsendist vigasemas inglise keeles päris ta: "Kui ma teile ei maksa, mis juhtub minu küttekoldega?"

Tööliste ninamees kehitas õlgu: "Me lihtsalt jätame ta sellisel kujul siia, nagu ta praegu on." Ta osutas põrandal laialipillutud metallosadele.

Don lausus vaguralt: "Oodake, ma toon teile raha." Siis läks ta välja aeda ja ütles Sonnyle: "Kuule, seal nokitsevad mõned mehed küttekolde kallal, ma ei saa aru, mida nad tahavad. Mine ja aja asi joonde." See polnud lihtsalt nali: tal oli mõttes teha pojast aseboss. See oli üks neid katseid, mida ärijuht peab läbi tegema.

Sonny lahendus ei meeldinud isale põrmugi. See oli liiga sirgejooneline, selles puudusid täielikult sitsiilialikud peensused. Pigem kaigas, kui rapiir. Sest nii kui Sonny oli kuulnud ninamehe nõudmisi,

torkas ta kõigile kolmele revolvri nina alla ning laskis ihukaitsjail nad korralikult läbi klobida. Siis sundis ta neid kolde jälle kokku panema ja keldri korda seadma. Ta otsis nad läbi ja avastas, et tegelikult olid nad Suffolki krahvkonnas asuva remondifirma palgal. Ta uuris välja firmaomaniku nime. Siis kihutas ta mehed nende auto juurde. "Vaadake, et te mul Long Beachis enam silma alla ei satu!" hõikas ta neile järele. "Ma riputan teile munad kaela."

Enne vanemaks ja õelamaks muutumist oli noort Santinot iseloomustanud valmidus võtta kaitse alla kogu kodukant. Sonny tegi remondifirma omanikule isiklikult visiidi ja keelas sel meeste edasise saatmise Long Beachi territooriumile. Kohe, kui Corleone perekond oli sisse seadnud oma tavalised ärikontaktid kohaliku politseiga, hakati teda informeerima kõigist analoogsetest kaebustest ja kutseliste kurjategijate poolt sooritatud kuritegudest. Ei kulunud aastatki, kui Long Beachist sai endasuuruste hulgas Ühendriikide kõige kurite-gevusvabam linn. Kutselised röövlid ja väljapressijad said hoiatuse, et need loobuksid oma ameti harrastamisest selles linnas. Neil lasti üks kord keelust üle astuda. Teise järel jäid nad lihtsalt kadunuks. Igasuguseid ukselt uksele käivaid sulisid hoiatati viisakalt, et nad ei ole Long Beachis teretulnud. Kes hoiatust tõsiselt ei võtnud, peksti poolsurnuks. Kohalikud noored jõhkardid, kes ei austanud seadust ja õiget võimu, said kõige isalikuma soovituse hõlmad vöö vahele võtta. Long Beachist sai musterlinn.

Doni hämmastas kõigi nende kelmuste seadusjõulisus. Kahtlemata pidi tema andega mehe jaoks leiduma koht tolles teises maailmas, mis oli olnud tema ees suletud, kui ta oli alles ausameelne nooruk. Ta hakkas astuma samme, et siseneda sellesse maailma.

Ja nii elas ta õnnelikult Long Beachi puiestikus, konsolideerides ja laiendades oma impeeriumi, kuni pärast sõja lõppemist Türklane Sollozzo rahu rikkus, paisates doni maailma jõugusõtta ja doni enda haigevoodisse.

Neljas raamat

15. peatükk

Selles New Hampshire'i külas märkasid akendest piiluvad koduperenaised ja kaupluseuste taga logelevad poodnikud iga võõrast nähtust. Nii et kui Adamsite maja ees peatus New Yorgi numbrimärki kandev must auto, oli see mõne minutiga kõigil teada.

Ka Kay Adams, kes vaatamata oma kolledžiharidusele oli tegelikult alevitüdruk, piilus välja oma magamistoa aknast. Ta oli õppinud eksameiks ja valmistus minema allkorrusele einele, kui märkas mööda tänavat lähenevat autot. Miskipärast polnud ta põrmugi üllatunud, kui see nende muruplatsi ääres seisatus. Autost väljus kaks meest. Need olid tursked volaskid, kes tema arust tuletasid meelde filmigangstereid, ja ta tormas trepist alla, et jõuda uksele esimesena. Ta oli veendunud, et need mehed tulid Michaeli või tema perekonna poolt, ja ta ei tahtnud, et nad ilma sissejuhatuseta saavad jutule isa ja emaga. Mitte et ta oleks häbenenud Michaeli sõpru — tema ema ja isa olid lihtsalt vanamoodsad Uue-Inglismaa jänkid ja neile olnuks käsitamatu isegi see, et tütar üldse niisuguseid inimesi tundis.

Kay jõudis uksele just siis, kui kell helises, ja ta hõikas emale: "Mina avan." Ta tegi ukse lahti ja need kaks mehemürakat seisidki ta ees. Üks pistis käe põue nagu püstolit

haarav gangster ja Kay ahmis ehmatusega õhku, kuid tegelikult võttis mees põuetaskust väikese nahktasku, mille ta lõi lahti, et näidata oma töötõendit. "Ma olen detektiiv John Phillips New Yorgi Politseivalitsusest," sõnas ta. Ta osutas teisele, väga tihedate kulmudega tõmmule mehele. "See on mu paarimees, detektiiv Siriani. Kas te olete miss Kay Adams?"

Kay noogutas. Phillips sõnas: "Kas me võime sisse tulla ja teiega mõne minuti rääkida? See puudutab Michael Corleonet."

Kay astus kõrvale, et neid tuppa lasta. Sel hetkel ilmus väiksesse kõrvalhalli, millest pääses kabinetti, tema isa. "Kay, mis on lahti?" päris mr. Adams.

213

Isa oli sale, hallipäine ja suursuguse väljanägemisega mees; ta oli siinse aleviku baptistikiriku pastor, ent usuringkondades evis ta ka teadlase reputatsiooni. Tegelikult ei tundnud Kay isa kuigi hästi, isas oli tema jaoks palju äraarvamatut, kuid Kay teadis, et isa armastas teda, kuigi laskis välja paista, nagu oleks tütar isiksusena tema jaoks ebahuvitav. Ehkki nad polnud kunagi olnud eriti lähedased, usaldas Kay teda. Ta lausus keerutamata: "Need mehed on New Yorgi detektiivid. Nad tahavad küsitleda mind ühe tuttava poisi asjus."

Mr. Adams ei teinud teist nägugi. "Võib-olla astute mu kabinetti?"

Detektiiv Phillips ütles viisakalt: "Mr. Adams, me eelistaksime rääkida teie tütrega üksipäini."

Mr. Adams sõnas niisama viisakalt. "Ma arvan, et see oleneb Kayst. Kallis, kas sa räägid meeleldi nende džentelmenidega üksinda või eelistaksid sa minu juuresolekut? Või et ema oleks kohal?"

Kay raputas pead. "Ma räägin nendega üksinda."

Mr. Adams sõnas Phillipsile: "Te võite kasutada mu kabinetti. Kas te jääte lantšile?" Mõlemad mehed raputasid pead. Kay juhtis nad kabinetti.

Nad istusid ebalevalt diivaniservale, samal ajal kui Kay laskus isa suurde nahktugitooli. Detektiiv Phillips alustas vestlust sõnadega: "Miss Adams, kas te olete näinud Michael Corleonet või kuulnud temast ükskõik millal viimase kolme nädala jooksul?" Sellest küsimusest oli küllalt, et Kayd valvsaks teha. Kolm nädalat tagasi oli ta lugenud Bostoni lehtesid, mille pealkirjad teatasid New Yorgi politseikapteni ja uimastisalakauba vedaja Virgil Sollozzo tapmisest. Üks ajaleht oli väitnud, et see oli episood jõugusõjas, mis oli seotud Corleone perekonnaga.

Kay raputas pead. "Ei, viimati nägin ma teda siis, kui ta läks haiglasse oma isa vaatama. See oli umbes kuu aega tagasi."

Teine detektiiv sõnas.kähiseval häälel: "Sellest kohtumisest teame me kõik. Kas te olete näinud või kuulnud temast pärast seda?"

"Ei," ütles Kay. Detektiiv Phillips lausus viisakalt: "Kui teil on temaga ühendus, sooviksime, et te meile sellest teataksite. On väga tähtis, et me saaksime Michael Corleonega rääkida. Ma pean teid hoiatama, et kui teil on temaga ühendus, võite te sattuda väga ohtlikku olukorda. Kui te teda mingil moel aitate, võib see teile põhjustada suure pahanduse."

Kay lõi end tugitoolis sirgu. "Miks ma ei tohi teda aidata?" päris ta. "Me kavatseme abielluda, abielus inimesed abistavad teineteist."

Nüüd vastas talle detektiiv Siriani. "Kui te abistate, võite osutuda kaasaaitajaks mõrvas. Me otsime teie sõpra sellepärast, et ta tappis

New Yorgis politseikapteni pluss informaatori, kellega see politsei-kapten kohtus. Me teame, et Michael Corleone oli tulistaja."

Kay puhkes naerma. Ta naer oli nii loomulik ja uskumatust väljendav, et veenis politseiohvitsere. "Mike ei teeks midagi seesugust," sõnas Kay. "Tal pole kunagi olnud midagi ühist oma perekonnaga. Kui me käisime tema õe pulmas, oli selgesti näha, et teda koheldi peaaegu samasuguse võõrana kui mind. Kui ta praegu end varjab, siis ilmselt selleks, et vältida avalikku tähelepanu ja oma nime segamist sellesse loosse. Mike ei ole gangster. Ma tunnen teda paremini kui teie või keegi teine. Ta on selleks liiga korralik mees, et sooritada midagi nii põlastusväärset kui mõrv. Ta on kõige seadusetruum isik, keda ma tunnen, peale selle pole ma kunagi näinud teda valetamas."

Detektiiv Phillips küsis delikaatselt: "Kui kaua te olete tuttavad?"

"Üle aasta," vastas Kay ja oli üllatunud, kui mõlemad mehed muigasid.

"Minu arvates on asju, mida te peaksite teada saama," ütles detektiiv Phillips. "Õhtul, mil ta teie juurest lahkus, läks ta haiglasse. Kui ta sealt väljus, tekkis tal sõnavahetus politseikapteniga, kes oli tulnud haiglasse ametiasjus. Michael tungis sellele politseiohvitserile kallale, kuid sai rängalt vastu. Tal purunes lõualuu ja ta kaotas mitu hammast. Sõbrad viisid ta ära Corleone majja Long Beachis. Järgmisel õhtul Icömmutati politseikapten, kellega ta oli kakelnud, maha ja Michael Corleone kadus. Haihtus. Meil on omad sidemed, omad informaatorid. Need kõik näitavad näpuga Michael Corleone peale, kuid meil puuduvad tõendid kohtu tarvis. Tulistamise tunnistajaks olnud kelner ei tunne Mike'i pildi järgi ära, kuid isiklikult kohtudes võiks ta tema ära tunda. Ja meil on Sollozzo autojuht, kes keeldub rääkimast, kuid me võiksime ta kõnelema panna, kui Michael Corleone oleks meie käes. Seepärast otsivad kõik meie mehed teda taga, FJB otsib teda, kõik otsivad. Seni pole meil õnne olnud, me mõtlesime, et võib-olla teie annate meile juhtniidi."

Kay lausus jahedalt: "Ma ei usu sellest sõnagi." Kuid ta tundis end pisut ebamugavalt, teades, et see, mis puutub Mike'i lõualuu purustamisse, peab olema õige. Mitte et see pannuks Mike'i mõrva sooritama.

"Kas te teatate meile, kui Mike teiega ühendust võtab?" küsis Phillips.

Kay raputas pead. Teine detektiiv, Siriani, ütles järsult: "Me teame, et teie kaks olete armuvahekorras. Meil on hotelli sissekirjutused ja tunnistajad. Kui me pillaksime selle informatsiooni ajalehtedesse, oleks teie isal ja emal üsna sant enesetunne. Niisugused tõeliselt

auväärsed inimesed nagu nemad ei salli oma tütre mehkeldamist gangsteriga. Kui te kohe suud puhtaks ei räägi, kutsun ma teie vana siia ja laon talle kõik otse välja."

Kay silmitses teda imestusega. Siis tõusis ta püsti, läks kabineti ukse juurde ja avas selle. Ta nägi isa imemas oma piipu elutoa akna all. Ta hõikas: "Isa, kas sa saad meie juurde tulla?" Isa pöördus ringi, naeratas talle ja astus kabinetti. Lävest üle astudes asetas ta käe ümber tütre piha ja pöördus detektiivide poole: "Jah, džentelmenid?"

Kui need ei vastanud, ütles Kay jahedalt detektiiv Sirianile: "Laduge talle kõik otse välja."

Siriani punastas. "Mr. Adams, ma räägin teile selle ära teie tütre huvides. Ta on sidunud end kaabakaga, kelle kohta meil on alust arvata, et ta mõrvas politseiohvitseri. Äsja ma

ütlesin talle, et ta võib sattuda tõsiselt hätta, kui ta keeldub meiega koostööd tegemast. Kuid näib, et ta ei mõista, kui tõsine kogu see lugu on. Võib-olla teie räägite temaga."

"See on täiesti uskumatu," ütles mr. Adams.

Siriani ajas oma lõua ette. "Teie tütar ja Michael Corleone kohtuvad juba üle aasta. Nad on veetnud öid hotellides, registreerituna nagu mees ja naine. Michael Corleonet nõutakse ülekuulamisele politseiohvitseri mõrvamise asjus. Teie tütar keeldub meile andmast mis tahes informatsiooni, mis võiks meid aidata. Sellised on faktid. Te võite nimetada neid uskumatuteks, kuid ma võin seda kõike tõestada."

"Ma ei kahtle teie sõnades, sir," ütles mr. Adams lepitavalt. "Ma pean tunnistama uskumatuks seda, et mu tütar võiks olla tõsises hädas. Muidugi, kui ta pole see, keda teil nimetatakse," — siin väljendas ta nägu sügavat teadlaslikku kahtlust — "kui ma õigesti mäletan, roimari naisabiliseks."

Kay silmitses oma isa hämmastusega. Ta teadis, et isa võis oma professorlikul moel vaimutseda, kuid äratas imestust, et ta võis kogu asja nii kergelt võtta.

Mr. Adams lausus resoluutselt: "Ometi Võite olla kindel, et kui see noormees oma nägu siia näitab, teatan ma otsekohe tema siinviibimisest võimudele. Sama teeb mu tütar. Kuid te vabandage, meie eine jahtub ära."

Ta saatis mehed väga viisakalt majast väljaja sulges nende järel ukse vaikselt, kuid kindlalt. Ta võttis Kay käevangu ja juhtis ta maja teises otsas asuvasse kööki. "Tule, kullake, ema ootab meid einele."

Selleks ajaks, mil nad kööki jõudsid, oli Kay hakanud vaikselt nuuksuma — nii pingelanguse kui ka isa kaheldamatu helluse tõttu. Köögis ei pööranud ema tema nuuksumisele mingit tähelepanu ja Kay

taipas, et isa oli talle juba ilmselt rääkinud detektiivide visiidist. Ta istus oma kohale ja ema tõstis talle vaikides ette. Kui kõik kolm olid laua taga, luges isa langetatud päi söögipalve.

Missis Adams oli lühikest kasvu tüse naine, kes oli alati puhtalt riides ja värske soenguga. Kay polnud teda iial korratuna näinud. Ema polnud kunagi temast eriti huvitatud, ta oli hoidnud tütart käesirutuse
kaugusel. Seda tegi ta praegugi. "Kay, ära ole nii dramaatiline. Ma olen kindel, et siin lüüakse lärmi tühiasjade üle. Lõppude lõpuks oli see ju Dartmouthi poiss, pole võimalik, et ta oleks segatud millessegi
nii räpasesse."

Kay tõstis üllatunult pilgu. "Kust sa tead, et Mike käis Dartmouthis?"

Ema lausus enesega rahulolevalt: "Te noored olete nii salapärased, te peate end kohutavalt kavalaks. Me oleme temast kogu aeg teadlikud olnud, kuid loomulikult ei saanud me temast juttu teha enne, kui sina seda teed."

"Aga kuidas te teadsite?" päris Kay. Et isa oli nüüd teada saanud tema magamisest Mike'iga, ei julgenud ta ikka veel isale otsa vaadata. Seepärast ei näinud ta muiet isa näol, kui see ütles: "Me muidugi avasime su posti."

Kay oli kohkunud ja vihane. Nüüd söandas ta isale otsa vaadata: tema tegu oli häbiväärsem Kay enda patust. Ta poleks seda isast iialgi uskunud. "Isa, see pole võimalik!"

Mr. Adams naeratas talle otsa: "Ma vaagisin, kumb on suurem patt — sinu posti avamine või teadmatus ohu suhtes, mis ähvardab mu ainust last. Valikut teha oli lihtne ja vooruslik."

Missis Adams tähendas keedetud muna mäludes: "Lõppude lõpuks oled sa oma ea kohta kohutavalt süütu, mu kallis. Meil oli vaja teada: sa ise ju ei rääkinud temast kunagi."

Esmakordselt oli Kayl hea meel, et Michael polnud oma kirjades kunagi tundeline. Ta oli õnnelik, et vanemad polnud näinud mõnda t e m a kirja. "Ma ei rääkinud temast, kuna arvasin, et tema perekond kohutab teid ära." "Me olimegi kohkunud," ütles mr. Adams reipalt. "Muide, kas Michael on sinuga ühendust võtnud?"

Kay raputas pead. "Ma ei usu, et ta on milleski süüdi."

Ta märkas, kuidas vanemad üle laua pilgu vahetasid. Seejärel ütles mr. Adams leebelt: "Kui ta ei ole süüdi, kuid on ometi kadunud, on temaga võib-olla midagi muud juhtunud."

Algul Kay ei taibanud. Siis kargas ta püsti ja jooksis oma tuppa.

Kolm päeva hiljem väljus Kay Adams taksost Corleone puiestiku ees Long Beachis. Ta oli ette helistanud ja teda oodati. Uksel võttis

teda vastu Tom Hagen ja Kay oli pettunud, et see oli tema. Ta teadis, et Tom ei räägi talle midagi.

Elutoas ulatas Tom talle joogiklaasi. Ta oli märganud majas paari logelevat meest, kuid nende hulgas ei olnud Sonnyt. Kay küsis Tom Hagenilt otsekoheselt: "Kas te teate, kus Mike viibib? Kas te teate, kuidas ma temaga ühenduse saaksin?"

Hagen lausus soravalt: "Me teame, et temaga on kõik korras, kuid me ei tea, kus tajust praegusel hetkel viibib. Kui ta kuulis, et see kapten on maha lastud, kartis ta, et selles hakatakse süüdistama teda. Seepärast otsustas ta lihtsalt kaduda. Ta ütles mulle, et ta võtab ühendust mõne kuu pärast."

Kogu jutt oli muidugi vale, kuid peale selle tahtlikult läbipaistev — vähemalt niipalju andis Tom talle mõista. "Kas see kapten murdis tõepoolest Mike'i lõualuu?" päris Kay.

"Ma kardan, et see on tõsi," vastas Tom. "Kuid Mike pole kunagi olnud kättemaksuhimuline. Ma olen veendunud, et sel pole toimunuga midagi pistmist."

Kay avas oma käekoti ja võttis välja kirja. "Kas te annate talle selle edasi, kui ta teiega ühendust võtab?"

Hagen raputas pead. "Kui ma võtaksin selle kirja vastu ja teie räägiksite kohtus, et ma kirja vastu võtsin, võidaks seda tõlgendada nii, nagu oleks mul tema asupaik teada. Miks te ei võiks pisut oodata? Ma olen kindel, et Mike võtab ühendust."

Kay lõpetas oma dringi ja tõusis lahkumiseks püsti. Hagen saatis ta halli, ent kui ta avas ukse, sisenes väljast naine — lühikest kasvu musta riietatud tüse naine. Kay tundis temas ära Michaeli ema. Ta sirutas käe väljaja ütles: "Kuidas on teie tervis, missis Corleone?"

Naise väikesed mustad silmad heitsid talle volksamisi pilgu, siis ilmus tema kortsus oliivijumelisele näole napp tervitusnaeratus, mis ometi oli siiralt sõbralik. "Ah, sina oled Mike'i väike tüdruk," lausus missis Corleone. Tal oli tugev itaalia aktsent, Kay sai tast vaevu aru. "Söönud midagi?" Kay keeldus, mõeldes sellega, et ta ei soovi süüa, kuid missis Corleone pöördus vihaselt Tom Hageni poole ja kukkus teda itaalia keeles sõitlema, lõpetades sõnadega: "Ei anna vaesele tüdrukule isegi kohvi, sa viimane disgrazia." Ta võitis Kayl käest kinni ja juhtis ta kööki. "Sa võtad kohvi ja sööd midagi,

siis sõidutab keegi sind koju. Ma ei taha, et nii kena tüdruk rongiga läheb." Ta sundis Kay istuma ja hakkas köögis askeldama, seejärel aga kiskus Kayl mantli seljast ja kübara peast, heites need vabale toolile. Mõne sekundiga olid laual leib, juust ja salaami ning pliidil podises kohvikann.

Kay ütles pelglikult: "Ma tulin küsima Mike'i kohta, ma pole

temast midagi kuulnud. Mr. Hagen ütleb, et keegi ei tea, kus ta asub, ja et ta ilmub lagedale alles mõne aja pärast."

Hagen lausus kiiresti: "See on kõik, mida me praegu võime talle öelda, mamma."

Missis Corleone heitis talle hävitavalt põlgliku pilgu. "Kas sina tuled mulle õpetama, mida teha? Mu abikaasagi ei õpeta mind, jumal olgu talle armuline." Ta lõi endale risti ette.

"Kas mr. Corleone tunneb end hästi?" päris Kay.

"Suurepäraselt," vastas missis Corleone. "Suurepäraselt. Ta on vanaks jäänud, rumalaks muutunud, et laseb midagi niisugust juhtuda." Ta koputas endale lugupidamatult otsa ette. Ta valas kohvi välja ja sundis Kayd sööma natuke juustuleiba.

Kui kohv oli joodud, võttis missis Corleone Kay käe oma kahe pruuni kämbla vahele. Ta lausus vaikselt: "Mike ei kirjuta sulle, sa ei kuule midagi Mike'i kohta. Ta peidab end kaks-kolm aastat. Võib-olla rohkem, võib-olla palju rohkem. Sina mine koju perekonna juurde, leia kena noor poiss ja abiellu."

Kay võttis käekotist välja kirja. "Kas te saadaksite selle talle?"

Vana naine võttis kirja ja patsutas Kayd põsele. "Kindlasti, kindlasti," ütles ta. Hagen hakkas protestima, kuid missis Corleone käratas ta peale itaalia keeles. Siis juhtis ta Kay ukseni. Seal suudles ta tüdrukut väga kiiresti põsele ja lausus: "Sa unusta Mike ära, temast pole enam sinule meest."

Maja ees ootas teda auto, kaks meest eesistmel. Need sõidutasid ta New Yorki otse hotelli ette, lausumata tee peal sõnagi. Vaikis ka Kay. Ta püüdis harjuda tõsiasjaga, et see noor mees, keda ta armastas, oli külmavereline mõrvar.

Ja ta oli selle teada saanud kõige usaldusväärsemast allikast — Mike'i emalt.

16. peatükk

Carlo Rizzi oli kogu maailma peale vihane. Kuigi ta oli abiellunud Corleone perekonda, oli ta tõrjutud kõrvale tühisesse kihlveoärisse Manhattani East Side'i ülaosas. Ta oli arvestanud majaga Long Beachi puiestikus, ta teadis, et don võis oma vasallipered sealt välja tõsfe, millal vaid heaks arvas, ja ta oli olnud kindel, et nii sünnibki ning tema pääseb tõeliselt sisemisse ringi. Kuid don ei kohelnud teda õiglaselt. "Suur Don", mõtles ta põlgusega. Vanatoi, kelle püstolimehed olid nabinud tänaval kinni nagu iga teise juhmi juhusuli. Ta lootis, et see vana kaabakas ära kõngeb. Kunagi oli Sonny olnud Carlo sõber ja kui Sonny saab perekonnapeaks, pääseb võib-olla temagi sisemisse ringi.

Ta vaatas, kuidas naine talle kohvi valas. Issand jumal, milliseks äparduseks Connie oli osutunud! Viis kuud abielu, ja juba on hakanud ta kõht kerkima, peale selle läheb ta paksuks. Tõelised emisehoorad, need idaranniku itaallased.

Ta sirutas käe välja ja katsus Connie pehmeid kannikaid. Naine naeratas talle, kuid Carlo lausus põlglikult: "Sul on rohkem sinki kui nuumseal." Talle tegi lõbu näha naise haavumispisaraid. Connie võis olla Suure Doni tütar, kuid ta oli tema naine, nüüd oli

Connie tema omand ja ta võis kohelda teda nii, nagu heaks arvas. Ta tundis end kange mehena sellest, et üks Corleonedest oli tema jalamatt.

Carlo oli alustanud naise koolitamist pikemalt viivitamata. Connie oli üritanud pidada kingirahast pungil käekotti epdale, kuid Carlo oli löönud ta silma siniseks ja võtnud raha tema käest ära. Ja polnud talle kunagi öelnud, mis ta selle rahaga tegi. See võinuks suure pahanduse kaela tuua. Isegi praegu tundis ta pisikest kahetsuseokast südames. Püha taevas, ta oli hipodroomil ja kabareelindudega lasknud lendu ligemale viisteist tuhat dollarit!

Ta tundis, kuidas Connie teda selja taga silmitses, ja seepärast laskis ta oma musklitel mängelda, kui sirutas käe üle laua magusate saiakeste vaagna järele. Ta oli äsja tühjendanud taldriku singist ja munadest, kuid ta oli suur mees ja vajas tugevat hommikueinet. Ta oli rahul pildiga, mida ta oma naisele pakkus. Mitte tavaline rasvaste mustade juustega murjam, vaid laitmatu blond abikaasa — võimsad

heledakarvalised käsivarred, laiad õlad ja sale piht. Ja ta teadis, et oli kehaliselt tugevam kui ükski neist niinimetatud kõvadest kätest, kes töötasid perekonna heaks. Säärased sellid nagu Clemenza, Tessio, Rocco Lampone ja too vennike Paulie, kelle keegi oli maha nottinud. Ta oleks tahtnud teada, mis selle loo taga peitus. Siis tuli tal millegipärast meelde Sonny. Mees mehe vastu võitluses võis ta Sonnyst jagu saada, arvas Carlo, ehkki Sonny oli pisut suurem ja natuke raskem. Kuid teda tegi murelikuks Sonny reputatsioon. Tõsi, ise oli ta näinud Sonnyt vaid heatujulise vembumehena. Jah, Sonny oli tema semu. Kui don on läinud, asetuvad asjad ehk omale kohale.

Carlo logeles oma kohvitassi juures. Ta vihkas seda korterit. Läänes oli ta harjunud avaramate eluruumidega. Varsti tuli tal minna kesklinna oma "kontorisse", et toimetada keskpäevaste kihlvedude sõlmimist. Oli pühapäev, nädala kõige vilkam kihlvedude pakkumine — pesapall juba käis, pärast tulevad korvpall ja õhtused traavivõistlused. Siis tajus ta Connie askeldamist enda selja taga ja pöördus teda kaema.

Naine ajas selga neid New Yorgi itaallaste stiilis hilpe, mida ta vihkas. Lilleline vöötatud siidkleit, silmatorkavad kõrvarõngad ja käevõru, volangidega käised. Ta nägi kakskümmend aastat vanem välja. "Kuhu põrgu sina lähed?" päris Carlo.

Connie vastas jahedalt: "Long Beachi isa vaatama. Ta ei pääse ikka veel voodist väljaja vajab seltsi."

Carlo oli uudishimulik: "Kas Sonny juhib ikka paraadi?"

Connie heitis talle ilmetu pilgu: "Mis paraadi?"

Carlo vihastus. "Sina täitanud väike lirva, ära räägi minuga niiviisi, või muidu ma peksan selle tite su kõhust välja." Naine kohkus ja see ajas Carlo veelgi rohkem marru. Ta kargas toolilt püsti ja lajatas naisele üle näo. Löök jättis punase vorbi. Kiire liigutusega lõi ta naist veel kolm korda näkku. Ta märkas, et Connie punsunud ülahuulest purskas veri ja huul paistetas üles. See sai ta peatuma. Ta ei tahtnud jätta jälge. Naine jooksis magamistuppa, virutas ukse kinni ja Carlo kuulis, kuidas võti lukus ringi keerati. Ta puhkes naerma ja naasis oma kohvi juurde.

Carlo suitsetas, kuni jõudis kätte aeg riietuda. Ta koputas uksele ja ütles: "Tee uks lahti, enne kui ma selle sisse peksan." Seest ei kostnud ühtki vastust. "Kuuled, mul on vaja riidesse panna," hõikas ta valjult. Oli kuulda, kuidas naine tõusis voodilt ja tuli ukse

juurde, seejärel pöörati lukus võtit. Kui Carlo sisenes, oli naine juba selja pööranud ja kõndis tagasi voodi juurde, kuhu ta seejärel heitis, nägu seina poole.

222

Carlo riietus kiiresti ja siis märkas ta, et naine oli aluss tahtis, et Connie käiks isa juures ära: ta lootis, et naine tuleb tagasi informatsiooniga. "Mis on lahti, kas paar kõrvakiilu on kogu su energiale lõpu teinud?" Neetud laisk lipakas.

"Ma ei taha minna." Naisel olid pisarad kurgus, sõnad segaselt. Carlo sirutas kannatamatult käe välja ja keeras naise ümber. Siis nägi ta, miks Connie minna ei tahtnud, ja mõtles, et võib-olla on nii õigemgi.

Ta oli naist löönud tugevamini, kui ise arvas. Connie oli paistes, purunenud ülahuul nina all grotesksekt tursuni "Okei," sõnas Carlo, "kuid ma ei tule koju enne hilisööd. Pühapäev on minu usin päev."

Ta lahkus korterist ja leidis oma autolt rohelise viieteistkümnedollarise trahvikviitungi. Ta torkas selle kindatasjusse, kus neid oli juba terve patakas. Ta oli heas tujus. Selle rikutud väikese lirva klobimine tekitas temas alati reipa meeleolu. See hajutas osaliselt frustratsiooni, mille tekitas see, kui halvasti teda kohtlesid Corleoned.

Kui ta esimene kord naisele märgi külge jättis, oli ta olnud pisut mures. Connie oli tormanud joonelt Long Beachi kaebama emale ja isale ning näitama neile oma sinist silma. Carlo oli tõesti olnud nagu tulel. Ent naastes oli Connie olnud üllatavalt pelglik, lausa kohusetundlik väike itaalia naine. Carlo seadis endale sihiks olla järgmised paar nädalat täiuslik abikaasa, koheldes Connie't igas mõttes hästi, olles armastav ja õrn naise vastu, karates teda iga päev hommikul ja õhtul. Lõpuks oli Connie juhtunu talle ära rääkinud, sest ta arvas, et mees enam iial nii ei käitu.

Connie oli leidnud vanemad jahedalt ükskõiksete ja imekult lõbusatena. Ema oli siiski pisut kaastunnet ilmutanud ja isegi palunud isa rääkida Carlo Rizziga. Isa oli keeldunud. "Ta on mu tütar," öelnud ta, "kuid praegu kuulub ta oma mehele. Mees teab oma kohustusi. Isegi Itaalia kuningas ei söandanud sekkuda mehe ja naise vahekorda. Mine koju ja õpi käituma nii, et ta sind ei peksa."

Connie oli öelnud isale vihaselt: "Kas sina oled kunagi oma naist löönud?" Ta oli isa lemmik ja võis temaga rääkida nii jultunult. Isa oli vastanud: "Ta pole kunagi peksmiseks põhjust andnud." Ja ema oli noogutanud ning naeratanud.

Connie rääkis seepeale vanematele, kuidas tema mees oli võtnud ära pulmakingiraha ja enda teada jätnud, mis ta sellega tegi. Isa oli õlgu kehitanud ja öelnud: "Ma oleksin teinud sedasama, kui minu naine oleks olnud niisama ülbe kui sina."

223

Ja Connie oli naasnud koju—pisut hämmeldunud, pisut hirmul. Ta oli alati olnud isa lemmik ja ei suutnud mõista tema nüüdset jahedust.

Kuid don polnudki nii ükskõikne, nagu ta oli lasknud välja paista. Ta küsis järele ja avastas, mida Carlo Rizzi oli teinud kingirahaga. Vito Corleone laskis määrata Carlo Rizzi kihlvedudekontori juurde mehed, kes kandsid Tom Hagenile ette kõik, mida Carlo Rizzi oma ametis ette võttis. Kuid don ei saanud sekkuda. Kas oli alust uskuda, et mees jätab hooletusse oma abielumehekohustused naise suhtes, kelle perekonda ta kardab? See oli võimatu olukord ja don ei söandanud sekkuda. Kui Connie jäi rasedaks, veendus ta oma otsuse tarkuses ja otsustas, et ta ei sega tulevikus kunagi vahele, kuigi Connie kaebas emale uutest peksmistest ja ema hakkas lõpuks nii muretsema, et teatas sellest donile.

Connie isegi vihjas, et ta võib tahta lahutust. Esmakordselt elus vihastas don tütre peale: "Ta on su lapse isa. Kuidas saab laps tulla ilmale, kui tal ei ole isa?" ütles ta Connie'le.

Seda kõike teada saades muutus Carlo Rizzi enesekindlamaks. Ta oli täiesti ohutus olukorras. Ta isegi hooples oma kahele "kujurile", Kaltsak-Sallyle ja Treenerile, kuidas ta oma naist klobis, kui see piiluna kippus, ja märkas nende aupaklikke pilke, kui nad kuulsid, et tal oli julgust karmilt kohelda suure don Corleone tütart.

Kuid Rizzi poleks tundnud end nii kindlalt, kui ta oleks teadnud, et peksmistest teada saades oli Sonny Corleone pöörasesse raevu sattunud ja taltunud alles doni enda karmi käsu peale, mida isegi Sonny ei julgenud eirata. Seepärast Sonny väitiski Rizzit, kuna ta polnud kindel, kas suudab end vaos hoida.

Tol kaunil pühapäevahommikul end täiesti kindlana tundes tõttas Carlo mööda 96. tänavat East Side'i. Ta ei näinud, et vastassuunast lähenes ta majale Sonny auto.

Sonny Corleone oli lahkunud puiestiku kaitse alt ja veetnud öö linnas Lucy Mancini pool. Nüüd oli ta koduteel, teda saatsid neli ihukaitsjat — kaks ees ja kaks taga. Ta ei vajanud ihukaitsjaid enda kõrvale autosse, otserünnaku vastu võis ta end ise kaitsta. Teised mehed sõitsid omaenda autodes, neil olid korterid teine teisel pool Lucy korterit. Tüdruku külastamine oli ohutu niikaua, kuni see ei muutunud liiga sagedaseks. Kuid nüüd linnas viibides oli ta tulnud mõttele võtta peale õde Connie ja sõidutada ta Long Beachi. Ta teadis, et Carlo on oma kihlvedudekontoris. See odav hoorapoeg oma naisele ju autot ei hangi ning Sonny otsustas õe küüti võtta.

Ta ootas, kuni kaks eespool sõitnud meest majja astusid, ja järgnes neile. Ta nägi, et kaks tagapool sõitnud meest peatasid oma auto tema

oma taha ja astusid välja, et tänavat silmas pidada. Ta hoidis oma silmad lahti. Oli vähetõenäoline — miljon ühe vastu —, et vaenlased tema linnasolekut üldse teadsid, kuid ta oli alati ettevaatlik. Ta oli õppinud seda kolmekümnendate aastate sõja ajal.

Ta ei kasutanud kunagi lifte. Need olid surmalõksud. Ta ronis kiiresti üles kaheksandale korrusele Connie korteri juurde ja koputas uksele. Ta oli märganud Carlo autot mööda sõitmas ja teadis, et õde on üksi. Seest ei vastatud. Ta koputas uuesti ja kuulis seepeale õe hirmunud ja arglikku küsimust: "Kes seal on?"

Hirm õe hääles hämmastas teda. Lapsena oli õde alati olnud reibas väänik nagu kõik nende perekonnas. Mis temaga juhtunud on? Ta vastas: "Sonny on siin." Riiv lükati seespool eest, uks avanes ja nuuksuv Connie viskus talle käte vahele. Sonny oli nii rabatud, et jäi nagu kinninaelutatult paigale. Ta lükkas Connie endast käsivarre kaugusele, nägi õe paistes nägu ja taipas, mis oli juhtunud.

Sonny tahtis õe eemale tõugata ja tormata trepist alla tema meest püüdma. Ta nägu moondus talitsematust raevust. Connie märkas seda raevu ja riputas end venna külge, laskmata tal minna ja püüdes teda korterisse tõmmata. Nüüd nuuksus ta juba hirmust. Ta tundis oma vanema venna metsikust ja kartis seda. Seepärast polnud ta kunagi Sonnyle Carlo peale kaevanud. Ta sundis venna korterisse tulema.

"See on minu süü," ütles Connie. "Ma alustasin temaga tüli ja üritasin teda lüüa, kuid tema lõi vastu. Tegelikult ei kavatsenud ta mind nii kõvasti lüüa. Ma ise jooksin ette."

Sonny raske Cupido-nägu oli taas talitsetud. "Kas sa tuled täna vana vaatama?"

Õde ei vastanud, seepärast lisas Sonny: "Ma mõtlesin, et see on sul kavas, ja tulin seepärast läbi, et võtta sind küüti. Ma olin niikuinii linnas."

Connie raputas pead. "Ma ei taha, et nad mind sellisena näevad. Ma tulen tuleval nädalal."

"Okei," vastas Sonny. Ta võttis köögitelefoni toruja valis numbri. "Ma lasen arstil siia tulla ja sind ära tohterdada. Sinu seisukorras sa pead olema ettevaatlik. Mitu kuud lapse tulekuni on jäänud?"

"Kaks kuud," ütles Connie. "Sonny, palun ära tee midagi. Palun."

Sonny puhkes naerma. Ta nägu oli kuri, kui ta ütles: "Ära karda, nia ei tee su põnni juba enne sündimist vaeslapseks." Suudelnud õde õrnalt vigastatud põsele, lahkus ta korterist.

East Side'i 112. tänaval oli pikk rivi autosid pargitud maiustustepoe ette, mis oli Carlo Rizzi kihlvedudekontori peakorter. Kaupluse

ees kõnniteel mängisid mehed pisikeste lastega, kes olid toodud pühapäevahommikusele autosõidule; nüüd olid põnnid pereisadele seltsiks, kuni nood pakkumisi üles andsid. Kui nad nägid Carlo Rizzit saabumas, katkestasid nad pallimängu ja ostsid põngerjatele jäätist, et need ei segaks. Siis hakkasid nad uurima ajalehti, kus olid kirjas pesapallimängude alustavad servijad. Nad püüdsid ära arvata, kelle peale panust teha.

Carlo läks kaupluse avarasse tagaruumi. Tema kaks "kirjurit", väike sooniline Kaltsak-Sally ja suur tüse sell, keda kutsuti Treeneriks, ootasid juba siin tegevuse algust. Nende ees olid suured joonitud arveraamatud, kuhu märgiti üles kihlveod. Puualusel seisvale tahvlile olid paariti, et oleks näha, kes kellega mängib, kirjutatud suure pesapalliliiga kuueteistkümne meeskonna nimed. Iga paari vastu oli joonistatud ruut, kuhu märgiti võidušansside vahekord.

Carlo päris Treenerilt: "Kas kaupluse telefoni täna pealt kuulatakse?"

Treener raputas pead: "Ei kuulata."

Carlo astus seinatelefoni juurde ja valis numbri. Kaltsak-Sally ja Treener seirasid teda ükskõiksete nägudega, koostades samal ajal "rida" — kõikide selle päeva pesapallimängude võidušansside vahekordi. Nad jälgisid, kuidas ta riputas telefonitoru hargile, läks tahvli juurde ja hakkas iga mängupaari ette pakkumisvahekorda kirjutama. Carlo ei teadnud, et kirjuritel oli see "rida" juba valmis ja et nüüd nad kontrollisid tema sissekandeid. Oma esimesel töönädalal oli Carlo teinud šansivahekordade ülekandmisel tahvlile vea ja tekitanud mängurite unistuse, nõndanimetatud keskmise. See tähendas, et kui mängur vedas kihla temaga ja seejärel vedas sama meeskonna vastu kihla teise maakleri juures vastavalt õigele šansivahekorrale, ei saanud ta mingil juhul kaotada. Ainus, kes kaotas, oli Carlo kihlvedudekontor. See viga läks tol nädalal maksma kuus tuhat dollarit ja kinnitas doni arvamust väimehe suhtes. Ta andis käsu, et kogu Carlo tegevusel silma peal hoitaks.

Tavaliselt Corleone perekonna tippliikmed sääraste operat-sioonidetailide vastu huvi ei tundnud. Nende tasand oli eristatud vähemalt viie isolatsioonikihiga. Ent kuna kihlvedudekontorit kasutati väimehe katsetamiseks, oli ta pandud Tom Hageni otsese järelevalve alla: talle saadeti iga päev ettekanne.

Nüüd, kus "rida" oli välja pandud, trügisid mängurid trobikonnas kaupluse tagaruumi, et kriitseldada šansside vahekord oma ajalehte, kus olid kirjas mängud koos eeldatavate

servijatega. Mõnel tahvlit uudistaval mehel oli laps käe otsas. Üks neist, tuntud suure raha

226

peale mängija, vaatas alla oma tüdrukutirtsu peale ja küsis nöökavalt: "Kullake, kes sulle täna meeldivad, kas "Hiiglased" või "Piraadid"?" Värvikatest nimedest põnevile aetud tüdruk päris vastu: "Kas hiiglased on tugevamad kui piraadid?" Isa puhkes naerma.

Kahe kirjuri ette hakkas moodustumajärjekord. Kui kirjur joonitud lehe täis sai, rebis ta selle arveraamatust välja, mässis kogutud raha sellesse ja andis edasi Carlole. Too läks tagauksest välja, tõusis treppi mööda üles teisele korrusele korterisse, kus elas kaupluseomaniku perekond. Ta teatas telefonitsi oma kihlveod keskkontorisse ja asetas raha väikesesse seifi, mis oli peidus akna kõrvalkardina taga. Siis naasis ta kauplusse, olles enne põletanud ära kihlvedude registreerimislehe ja loputanud tuha alla tualetis.

Ükski pühapäevane mäng ei alanud enne kella kaht pärast lõunat, seepärast järgnes perekonnaisadele, kel tuli pakkumised kähku sisse anda ja tõtata siis koju, et viia perekond välja supelranda, hõre rida poissmehi või mänguhulle, kes karistasid oma perekonda pühapäevase konutamisega päikesest kuumaks köetud linnakorteris. Poissmehed olid suured mängurid, neil olid suuremad panused ja nad tulid kella nelja paiku tagasi, et vedada kihla ka teise liiga mängude peale. Need olid mehed, kes tegid Carlo pühapäevast ületundidega täistööpäeva, kuigi ka mõned abielumehed tulid pärast rannas käiku üritama uute pakkumistega kaotuni tasa teha.

Kella poole kaheks oli kihlvedude sõlmimine niipalju vaibunud, et Carlo ja Kaltsak-Sally võisid välja minna, istuda kaupluse kõrvale trepile ja hingata värsket õhku. Nad vahtisid kõnniteel mängivaid lapsi. Mööda sõitis politseiauto. Nad ei teinud sellest väljagi. Kihlve-dudekontoril oli jaoskonnas kõva kaitseja kohalikul tasemel ei saanud seda keegi puudutada. Reid võidi kuulutada välja vaid täiesti tipus, ja siiski tulnuks hoiatus aegsasti alla.

Poest väljus Treener ja istus nende kõrvale. Nad lobisesid pisut aega pesapallist ja naistest. Carlo naeris: "Mul tuli oma naisele jälle mõned sirakad anda, talle selgeks teha, kes on majas peremees."

Treener tähendas nagu muuseas: "Tal on nüüd kenake kõht juba ees, kas pole?"

"Ah, ma andsin vaid paar kõrvakiilu," ütles Carlo. "Ega ma talle viga teinud." Ta mõlgutas pisut mornilt mõtteid. "Ta arvab, et võib mind kamandada, mina seda ei kannata."

Trepi ülemistel astmetel kahe kirjuri ja Carlo kohal istusid mõned ikka veel kohapeal logelevad kihlavedajad, kes püüdsid tabada tuuleiile ja lobisesid pesapallist. Äkki pudenesid tänaval palli taguvad põngerjad laiali. Läbi kvartali kihutas auto, mis pidurite krigisedes

227

seisatus maiustustekaupluse ees. Ta peatus nii äkiliselt, et kummid vingusid. Auto polnud veel õieti peatunudki, kui juhiistmelt sööstis välja mees, kelle kiirus kõik ehmatusest kohale halvas. See mees oli Sonny Corleone.

Tema lopsakate huultega raske Cupido-nägu oli üksainus eemaletõukav raevumask. Sekundi murdosa pärast oli tajuba trepil ja haaras kinni Carlo Rizzi kõrist. Ta kiskus Carlo teiste hulgast välja, püüdes lohistada teda tänavale, kuid Carlo haaras oma suurte muskliliste kätega trepi raudkäsipuust kinni ja ei lasknud enam lahti. Ta tõmbus kössi ja püüdis peita oma pead õlgade vahele. Ta särk kärises Sonny käes lõhki.

Järgnenut oli halb vaadata. Sonny hakkas rusikatega klobima kössitavat Carlot, needes teda raevust lämbuval häälel. Hoolimata oma jõulisest kehast, ei avaldanud Carlo vastupanu, ei palunud armu ega protesteerinud. Treener ja Kaltsak-Sally ei söandanud vahele segada. Nad arvasid, et Sonny on otsustanud oma õemehe maha lüüa ja nad ei tahtnud jagada tema saatust. Palli mänginud põngerjad olid jälle kogunenud sõimama autojuhti, kes oli sundinud neid laiali jooksma, ent nüüd vahtisid nad ammuli sui toimuvat. Need olid ise kõik parajad riiukuked, ent vaatepilt, mida pakkus endast metsikus raevus Sonny, pani neid vakatama. Vahepeal oli Sonny auto taga peatunud teine auto ja sellest kargas välja kaks ihukaitsjat. Kui nad nägid, mis siin sündis, ei julgenud nemadki sekkuda. Nad olid valvel, valmis kaitsma oma šeffi, kui mõnel möödakäijal peaks lollusest pähe tulema idee Carlole appi minna.

Carlo täielik alistumine tegi vaatepildi võikaks, kuid võib-olla päästis just see tema elu. Ta hoidis kätega raudkäsipuust kinni, nii et Sonny ei saanud teda tänavale lohistada, ja kuigi nad ilmselt olid ühetugevused, keeldus ta ikka veel vastu hakkamast. Ta laskis lööki derahel sadada oma kaitsmata peaja kaela pihta, kuni Sonny raev vaibus. Lõpuks vaatas lõõtsutav Sonny tema peale ülevalt alla ja sõnas: "Sa räpane hoorapoeg, kui sa mu õde veel kord lööd, tapan ma su ära." Need sõnad leevendasid pinge. Sest kui Sonny kavatsenuks seda meest tõepoolest tappa, poleks ta iialgi seda ähvardust kuuldavale toonud. Ta paiskas selle välja meeleheites, sest ta ei saanud lubadust ellu viia. Carlo hoidus Sonny otsa vaatamast. Ta hoidis pea maas, käed endiselt käsipuuvarbade ümber. Ta jäi sellesse asendisse seni, kuni auto minema kihutas ja ta kuulis Treeneri veidralt isalikku häält: "Okei, Carlo, tule poodi. Kaome inimeste silme alt ära."

Alles siis söandas Carlo end püsti ajada ja käed käsipuu küljest vabastada. Ta nägi, et põngerjad vahivad teda kohkunud nägudega

nagu inimesed, kes on äsja olnud tunnistajaks ligimese allakäigule. Ta oli pisut uimane, kuid see oli pigem šokist, toorest hirmust, mis oli vallanud ta keha; löökiderahe polnud teda kuigi tõsiselt vigastanud. Ta laskis Treeneril end käevangus maiustustepoe tagaruumi talutada ja pani näole jääd. Kuigi nägu polnud lõhki ega jooksnud verd, oli see tursunud ja paistetavates löögijälgedes. Hirm hakkas nüüd vaibuma, üleelatud alandusest hakkas tal halb ja ta tundis vajadust oksendada. Treener hoidis ta pead valamu kohal, toetades teda nagu joobnut, aitas siis trepist üles korterisse ja sundis heitma voodisse ühes magamistubadest. Carlo ei märganud, et Kaltsak-Sally oli kuskile kadunud.

Kaltsak-Sally oli kõndinud Kolmandale avenüüle ja helistanud Rocco Lamponele, et teatada juhtunust. Rocco suhtus uudistesse rahulikult ja helistas omakorda oma caporegimeAe —Pete Clemenzale. Clemenza laskis kuuldavale oige ja ütles: "Kristuse nimel, neetud Sonny ja tema temperament!" Kuid veel enne oli ta sõrm surunud telefonihargi mõistlikult maha, nii et Rocco tema märkust ei kuulnud.

Clemenza helistas Long Beachi majja ja sai Tom Hageni telefonile. Hagen oli hetke väitja ütles siis: "Saada mõned oma mehed ja autod Long Beachi teele nii kiiresti kui saad, juhuks, kui liiklus või õnnetus Sonnyt kinni peab. Kui ta nii tujust läheb, ei tea ta, mis ta teeb. Võib-olla keegi meie sõpradest vastaspoolel sai teada, et ta oli linnas. Iial ei või ette teada."

Clemenza kahtles: "Selleks ajaks, kui ma kellegi tee peale saan, on Sonny juba kodus. Seesama käib Tattaglia kohta."

"Ma tean," sõnas Hagen kannatamatult. "Ent kui juhtub midagi erakorralist, võidakse Sonny kinni pidada. Anna oma parim, Pete."

Torisev Clemenza helistas Rocco Lamponele, käskis sel võtta mõned mehed ja autod ning katta tee Long Beachi. Ta ise istus oma armastatud "Cadillaci" ning kihutas koos kolme praegu tema pool elava reamehega üle Atlantic Beachi silla New Yorgi poole.

Üks maiustustekaupluse juures logelejaist, pisikeste kihlvedude sõlmija, kes oli informaatorina Tattaglia palgalehel, helistas mehele, kelle kaudu ta pidas sidet tolle perekonnaga. Kuid Tattaglia perekond polnud sõja puhuks info liikumist ratsionaliseerinud, sidepidaja pidi läbi helistama kõik vaheastmed, enne kui jõudis caporegimeAvix, kes helistas Tattagliate peamehele. Selleks ajaks oli Sonny ohutult tagasi vanematemajas Long Beachi puiestikus, et astuda isa vihase palge
ette.

17. peatükk

Corleone perekonna ja viie tema vastu liitunud maffiaperekonna 1947. aasta sõda osutus kulukaks mõlemale poolele. Seda komplitsee-ris surve, mida kõigile avaldas politsei, kes tahtis lahendada kapten McCluskey mõrva asja. See oli harv juhus, kus Politseivalitsuse operatiivtöötajad eirasid poliitilisi jõude, kes kaitsesid hasartmänge ja prostitutsiooni; seekord olid poliitikud tõesti niisama abitud kui märatseva ja rüüstava armee kindralstaap, kelle väliohvitserid keelduvad käske täitmast.

Protektsiooni puudumine ei kahjustanud Corleone perekonda nii tunduvalt kui tema vastaseid. Corleone klanni sissetuleku põhiosa andsid hasartmängud ja siin said kannatada eriti numbrimängu-ja nn poliisioperatsioonid. Nende korraldajad sattusid politsei poolt väljapandud võrku ja enne politseitoimikutesse sissekandmist pinniti neid keskmise eduga. Tehti kindlaks isegi mõne "panga" asukoht ja sinna korraldatud reidid põhjustasid raskeid rahalisi kaotusi. "Pankurid", kõik iseseisvalt kõvad tuusad, kaebasid caporegime'dele, kes edastasid kaebused perekonna nõupidamislauale. Kuid teha polnud midagi. Pankuritel kästi äri seisma panna. Kõige rikkamas piirkonnas — Harlemis — lubati operatsioonid üle võtta neegritest üksiküritajatel, kes tegutsesid nii kaootiliselt, et politseil oli raske neid kinni nabida.

Pärast kapten McCluskey surma avaldasid mõned ajalehed artikleid, mis seostasid ta Sollozzoga. Nad trükkisid tõendusmaterjale selle kohta, et McCluskey oli vahetult enne omä surma saanud suuri sularahasummasid. Need artiklid oli lehtedesse sokutanud Hagen, kellelt pärines kogu informatsioon. Politseivalitsus ei kinnitanud ega ka eitanud neid lugusid, kuid need avaldasid mõju. Informeerijate ja perekondade palgal olevate politseinike kaudu sai politsei juhtkond teada, et McCluskey oli olnud kelm võmm. Mitte seepärast, et ta oli võtnud raha või meelehead — selle suhtes polnud mingit keeldu. Kuid ta oli võtnud kõige räpasemat raha — mõrva- ja uimastiraha. Ja see oli politseiniku-eetika seisukohalt andestamatu.

Hagen mõistis, et imelikult süütul kombel usub politseinik seadusesse ja korda! Ta usub sellesse rohkem kui üldsus, keda ta teenib. Lõppude lõpuks on seadus ja kord see maagia, millest ta ammutab

oma võimu, isikliku võimu, mida ta peab kalliks nagu peaaegu kõik inimesed peavad kalliks isiklikku võimu. Ometi hõõgub temas salavimm üldsuse vastu, keda ta teenib.

Inimesed on üheaegselt tema eestkostealused ja röövsaak. Eestkostealustena on nad tänamatud, teotavad ja nõudlikud. Saagina on nad põiklevad ja ohtlikud, üdini riukalikud. Nii kui keegi satub politseiniku küüsi, laseb ühiskonna-mehhanism, mida politseinik kaitseb, otsekohe käiku oma võimalused, et temalt ta saaki välja petta. Selle ajavad korda poliitikud. Kohtunikud määravad kõige suurematelegi kaabakatele leebe karistuse. Osarii-gikubernerid ja isegi Ühendriikide president annavad armu — kui austatud advokaadid pole juba saavutanud süüdistuse tagasivõtmise. Mõne aja pärast saab võmm targemaks. Miks ei võiks tema pärida neid rahasid, mida nood kaabakad välja laovad? Tema vajab neid rohkem. Miks ei võiks tema lapsed kolledžis käia? Miks ei võiks tema naine sisseoste teha kallimates kauplustes? Miks ei võiks ta ise võtta päikest talvepuhkusel Floridas? Lõppude lõpuks riskib ta oma eluga ja see ei ole mingi nali.

Kuid tavaliselt ütleb ta ära räpasest rahast. Ta võtab raha selle eest, et laseb kihlvedudekorraldajal tegutseda. Ta võtab raha mehelt, kes vihkab parkimis- ja kiiruseületamistrahve. Ta laseb call girl'idel ja prostituutidel oma ametit harrastada — tasu eest. Mängus on inimese loomulikud pahed. Kuid tavaliselt ei lase politseinik end ära osta uimastite, relvastatud röövi, vägistamise, mõrva või muude perverssuste puhul. Tema teadvuses ohustavad need tema isiklikku autoriteeti ja seda ei saa sallida.

Politseikapteni mõrvamine oli võrreldav kuningatapuga. Ent kui sai teatavaks, et McCluskey oli tapetud koosistumisel kurikuulsa uimastikaubitsejaga, kui sai teatavaks, et teda kahtlustati osavõtus mõrvavandenõust, hakkas politsei kättemaksuiha raugema. Hüpoteegivõlga tasuda, autode eest maksta ja lapsi laia maailma saata tuli ju endiselt. Ilma maffia "palgaleheta" tuli politseinikel selleks, et ots otsaga kokku saada, kas või nahast välja pugeda. Litsentsita tänavakaubitsejatelt kõõritust piisas vaid lõunasöögi kinnimaksmiseks. Parkimistrahvi tegematajätmist hüvitati peenrahaga. Mõned eriti meeleheiteni viidud politseinikud hakkasid kahtlusalustelt (homoseksualistidelt, kallaletungijailt ja huligaanidelt) lausa jaoskonnas raha välja pressima. Lõpuks andis juhtkond järele. Ta tõstis hinda ja laskis maffiaperekondadel uuesti tegevust alustada. Jaoskonna andamikoguja trükkis jälle pistiselehte, kus olid kirjas kõik kohaliku politseiüksuse töötajad ja igaühe kuunorm. Avalik kord sai jälle jalule seatud.

Don Corleone haiglapalati valvamine eradetektiividega oli olnud Hageni idee. Detektiividele anti muidugi toeks Tessio regime märksa jõulisemad sõdurid. Kuid Sonny polnud sellegagi rahul. Veebruari keskpaiku, kui doni võis juba ohutult transportida, toimetati ta kiirabiautoga koju Long Beachi puiestikku. Maja oli renoveeritud, nii et tema magamistuba kujutas nüüd endast haiglapalatit, kus oli kogu hädaolukorras vajaminev varustus, ööpäevaringseks hooldamiseks olid spetsiaalselt palgatud ja läbi kontrollitud meditsiiniõed, kuningliku honorariga oli suudetud dr. Kennedyt veenda hakkama selle erahaigla kohapeal elavaks arstiks. Seda vähemalt seniks, kuni don võis hakkama saada vaid põetajate hoolitsusega.

Puiestik ise oli muudetud läbitungimatuks. Päästikumehed koliti majadesse, mille üürnikud saadeti puhkusele nende kodukülladesse Itaalias, kõik kulud kinni makstud.

Freddie Corleone oli saadetud Las Vegasesse kosuma ja ühtlasi sondeerima pinda perekonnaoperatsiooniks luksushotelli kasiino-kompleksis, mida parajasti rajati. Las Vegas kuulus lääneranniku impeeriumi, mis seni oli jäänud neutraalseks, ja tolle impeeriumi don oli garanteerinud Freddie julgeoleku. New Yorgi viis perekonda ei

soovinud Freddie Corleone jälitamisega Las Vegases uusi vaenlasi hankida. Neil olid käed tüli täis New Yorgis.

Dr. Kennedy oli keelanud igasuguse äriasjade arutamise doni juuresolekul. Seda käsku eirati täielikult. Don nõudis, et sõjanõukogu peetaks tema toas. Sonny, Tom Hagen, Pete Clemenza ja Tessio kogunesid sinna juba tema saabumisõhtul.

Don Corleone oli liiga nõrk, et kuigi palju rääkida, kuid ta tahtis kuulataja kasutada vetoõigust. Kui talle seletati, et Freddie oli saadetud Las Vegasesse mängupõrguäri õppima, noogutas ta heakskiitvalt. Kui ta sai teada, et Corleonede püstolimehed olid tapnud Bruno Tat-taglia, vangutas ta pead ja ohkas. Ent kõige rohkem masendas teda teade, et Michael oli surmanud Sollozzo ja kapten McCluskey ning oli sunnitud pagema Sitsiiliasse. Kui ta seda kuulis, saatis ta nad väljaja nõupidamine jätkus juristiraamatukoguna sisustatud nurgatoas.

Sonny Corleone laskis end lauataguses suures tugitoolis lõdvaks. "Ma arvan, et peaksime laskma vanal paar nädalat puhata, kuni tohter ütleb, et ta võib jälle äriga tegelda." Ta vaikis hetke. "Mulle meeldiks, kui äri läheks käima enne, kui ta tervis paraneb. Võmmide poolt on meil jätkamisluba olemas. Esimene asi on poliisipangad Harlemis. Mustadel poistel oli seal aega pillerkaaritada, nüüd peame ohjad jälle enda kätte võtma. Nad on äri üksjagu untsu ajanud, nagu mustadel kombeks, kui nad millegi kallale asuvad. Paljud nende

kihlvedudekorraldajaist pole võitjaile võitusid välja maksnud. Ise sõidavad nad ringi "Cadillacides", mängureid käsivad aga oma nodi oodata või lihtsalt maksavad poole sellest, mis need on võitnud. Ma ei taha, et kihlvedudekorraldaja on mängurite silmis rikas mees. Ma ei taha, et nad liiga uhkelt riietuvad. Ma ei taha, et nad uutes autodes ringi kooserdavad. Ma ei taha, et nad kihlveorahadega sohki teevad. Ja ma ei taha, et üksiküritajad ärisse edasi jäävad, need löövad meie margi alla. Tom, pane see asi kohe käima. Kõik asub omale kohale, kui sa saadad sõna, et meie poistel on kaitseriiv eest ära."

Hagen lausus: "Harlemis on mõned väga kanged sellid. Nad on suure raha maitse suhu saanud. Nad ei nõustu uuesti maakleriks või asepankuriks hakkama."

Sonny kehitas õlgu. "Anna nende nimed Clemenzale. Tema töö on nad korrale kutsuda."

Clemenza kinnitas Hagenile: "Ei mingit muret."

See oli Tessio, kes tõstatas kõige tähtsama küsimuse. "Nii kui me tegutsema hakkame, alustavad viis perekonda oma reide. Nad ründavad meie pankureid Harlemis ja kihlvedudekorraldajaid East Side'is. Nad võivad isegi üritada elu kibedaks teha õmblustööstuse filiaalides, mida me teenindame. See sõda läheb maksma hulga raha."

"Võib-olla nad siiski ei ürita," arvas Sonny. "Nad teavad, et me lööme kohe vastu. Ma olen saatnud välja maakuulajad ja võib-olla me saame kõik korda ajada, makstes Tattaglia poisi eest kahjutasu."

Hagen ütles: "Nendel läbirääkimistel suhtuvad nad minusse külmalt. Viimase paari kuuga on nad kaotanud hulga nodi ja nad peavad süüdlaseks meid. Ja neil on õigus. Minu arvates nad tahavad seda, et me nõustuksime liituma uimastikaubandusega, siis saaksid nad kasutada perekonna poliitilist mõjujõudu. Teiste sõnadega: Sollozzo tehing ilma Sollozzota. Kuid nad ei võta seda kõne alla enne, kui on meile mingi sõjaoperatsiooniga

külma teinud. Nad arvavad, et kui oleme pehmeks tehtud, võtame me uimastiettepanekut kuulda."

Sonny lausus järsult: "Ei mingit uimastitehingut. Don on öelnud "ei" ja see on "ei" seni, kuni ta selle muudab."

Hagen reageeris sellele kärmelt: "Siis tekivad meil taktikalised probleemid. Meie raha on väljas avalikult. Kihlveod ja poliisid. Meid võidaks rünnata. Kuid Tattaglia perekonnal on prostitutsioon ja call girVid ning dokitööliste ametiühingud. Kuidas me küll neid ründame? Muudel perekondadel on ka pisut hasartmänge, kuid enamik neist on hõivatud ehituses, liigkasuvõtmises, ametiühingutes ja valitsus-tellimustes. Nad saavad üsna palju löömameestelt ja muult ärilt, mis puudutab süütuid inimesi. Nende raha ei ole väljas tänaval. Tattaglia

ööklubi on selleks liiga kuulus, et seda puudutada, sellest tuleks liiga palju pahandust. Ja kuni don on mängust väljas, on nende poliitiline mõju võrdne meie omaga. Nii et meil on siin tõsine probleem."

"See on minu probleem, Tom," ütles Sonny. "Ma leian lahenduse.

Jätka läbirääkimisi ja hoia silm peal kõigel muul. Paneme äri uuesti käima ja vaatame, mis juhtub. Siis toimime nii, nagu olukord nõuab. Clemenzal ja Tessiol on piisavalt sõdureid, me võime iga viie perekonna püssi vastu oma püssi panna, kui nad seda tahavad. Me lihtsalt läheme madratsitele."

Neegritest üksikpankurite väljaajamine ärist polnud mingi probleem. Politseile anti andmed ja see tegi puhta töö. Erilise mõnuga. Tollal polnud neegril võimalik ära osta kõrgemat politsei- või linna-valitsusametnikku, et hoida säärast operatsiooni käigus. Rohkem kui millestki muust tulenes see rassieelarvarmastest ja rassilisest usaldamatusest. Kuid Harlemi oligi alati peetud teisejärguliseks probleemiks ja siinse probleemi lahendamist võis ette arvata.

Viis perekonda ründasid ootamatust suunast. Tapeti õmblustööstuse ametiühingute kaks mõjukat ametnikku, kes olid Corleone perekonna liikmed. Siis tõrjuti Corleone perekonna liigkasuvõtjad välja sadamakaide piirkonnast, sama tehti Corleone perekonna kihlve-dudekorraldajatega. Sadamatööliste ametiühingu kohalikud tegelased olid üle jooksnud viie perekonna poolele. Kogu linnas ähvardati Corleone kihlvedudekorraldajaid, et need vahetaksid lippu. Harlemi suurim numbripankur, Corleone perekonna vana sõber ja liitlane, tapeti brutaalselt. Nüüd ei jäänud enam muud valikut: Sonny käskis oma caporegime 'del madratsitele minna.

Kesklinnas seati korda kaks korterit, mis sisustati madratsitega, millel said magada päästikumehed, külmkapiga toidu jaoks ning relvade ja laskemoonaga. Clemenza hõivas ühe, Tessio teise korteri. Perekonna kõigile kihlvedudekorraldajatele anti ihukaitsemeeskon-nad. Harlemi poliisipankurid olid aga üle läinud vaenlase poolele ja hetkel ei saanud selle vastu midagi ette võtta. Kõik läks Corleone perekonnale maksma hulga raha, sisse tuli seda aga napilt. Ja mõne järgmise kuu möödudes hakkasid ilmnema muudki seigad. Tähtsaim oli see, et Corleone perekond oli oma võimalusi ülehinnanud.

Selleks olid omad põhjused. Et don oli osalemiseks alles nõrk, oli suur osa perekonna poliitilisest võimust neutraliseeritud. Peale selle olid viimased kümme rahuaastat tõsiselt nõrgendanud kahe caporegime, Clemenza ja Tessio võitlusvalmidust. Clemenza oli endiselt asjatundlik hukkaja ja administraator, kuid tal polnud enam energiat

või nooruslikku sädet vägede juhtimiseks. Tessio oli vananedes pehmenenud ja ta polnud enam piisavalt armutu. Vaatamata oma võimetele, Tom Hagen lihtsalt ei sobinud consigliorfks, sõjaajal. Tema põhiline puudus oli see, et ta polnud sitsiillane.

Sonny Corleone märkas neid perekonna sõjaseisundi nõrku külgi, kuid ei saanud astuda mingeid samme nende ravimiseks. Tema polnud don, ent ainult don võis välja vahetada caporegime'd ja consigliori. Ja väljavahetamine ise muutnuks olukorra veelgi ohtlikumaks, sest see võinuks põhjustada reetmisi. Esialgu oli Sonny kavatsenud pidada kaitsesõda, kuni don paraneb piisavalt, et juhtimine üle võtta, kuid poliisipankurite ülejooksmise ja kihlvedudekorraldajate terroriseerimisega muutus perekonna seisund ebakindlaks. Ta otsustas anda vastulöögi.

Kuid ta otsustas anda löögi otse vastase südamesse. Ta kavandas viie perekonna peameeste mõrvamise üheainsa suure taktikalise manöövriga. Selle tarvis seadis ta sisse nende liidrite jälgimise keeruka süsteemi. Kuid nädala pärast sukeldusid vaenlase pealikud äkki põranda alla ja enam neid avalikkuses ei nähtud.

Viis perekonda ja Corleone impeerium olid jõudnud patiseisu.

18. peatükk

Amerigo Bonasera elas vaid mõne kvartali kaugusel oma Mulberry Streeti matusekontorist ja käis seepärast alati kodus söömas. Õhtuti naasis ta ärisse, liitudes kohusetundlikult leinajatega, kes avaldasid viimset austust tema süngetes leinasaalides lebavatele lahkunutele.

Talle tegid tuska naljad, mida heideti tema elukutse üle, mille jubedad tehnilised üksikasjad olid nii ebaolulised. Loomulikult ei heitnud niisuguseid nalju keegi tema sõpradest, perekonnaliikmetest või naabritest. Inimeste silmis, kes olid sajandeid palehigis oma leiba teeninud, vääris mis tahes elukutse lugupidamist.

Praegu asus ta koos naisega oma soliidselt sisustatud korteris, kus kummutil seisid neitsi Maarja elektriküünaldega kujud, tavalisele õhtusöögile, mille eel ta süütas "Cameli" sigareti ja võttis lõdvestava pitsi ameerika viskit. Naine tõi lauale auravad supitaldrikud. Nad olid jäänud kahekesi: tütar oli saadetud elama naiseõe juurde Bostonisse, kus ta võis unustada oma kohutavad üleelamised ja vigastused nende kahe kaabaka käe läbi, keda oli tabanud don Corleone karistus.

Supisöömise ajal küsis naine: "Kas sa lähed täna tagasi tööle?"

Amerigo Bonasera noogutas. Naine austas ta tööd, kuid ei mõistnud seda. Ta ei mõistnud, et Amerigo kutse tehniline külg oli kõige ebaolulisem. Nagu enamik inimesi, arvas naine, et Bonaserale maksti oskuste eest anda sargas lebavale surnule nii elav välisilme. Tõepoolest, tema need oskused olid legendaarsed. Kuid veelgi tähtsam, veelgi vajalikum oli tema kohalolek surnu valvamise juures. Kui orvuks jäänud perekond tuli õhtul kalli koolnu sarga juurde vastu võtma veresugulaste ja sõprade kaastundeavaldusA vajas ta Amerigo Bonaserat enda kõrval.

Sest tema oli nagu halastamatu surma esindaja. Ta oli alati tõsine, ometi tugev ja lohutav; summutatud, kuid kindlal häälel juhatas ta leinarituaali. Ta võis vaigistada südamevalu, mis oli sündsusetult lärmakas, ta võis tõrelda vallatute lastega, kelle vanematel ei jätkunud südant neid korrale kutsuda. Ta ei pakkunud oma lohutussõnadega kunagi üle, kuid ta ei olnud kunagi ka viisakusetult ükskõikne. Kui mõni perekond oli korra kasutanud Amerigo Bonaserat, tuli ta ikka

ja jälle tema juurde tagasi. Ja ta ei jätnud kunagi oma kliente üksi sel kohutaval viimasel siinilma ööl.

Tavaliselt lubas ta endale pärast õhtusööki väikese uinaku. Seejärel ta pesi ja raseeris end, kasutades tiheda musta habemetüüka varjamiseks ohtralt talki. Alati pesi ta ka suud. Seejärel pani ta endale selga värske lumivalge särgi, musta kaelasideme, värskelt pressitud tumeda ülikonna, läiketa mustad kingad ja mustad sokid. Ootamatul kombel ei jätnud see sünge, vaid lohutava mulje. Ta värvis ka oma juuksed mustaks, mis oli ennekuulmatu frivoolsus tema põlvkonna itaallaste hulgas. Kuid ta ei teinud seda edevusest, vaid lihtsalt seepärast, et tema juuksed olid muutunud puna-halliseguseks ja see oli värv, mida ta pidas oma ametis ebasündsaks.

Kui ta oli lõpetanud supi, asetas naine ta ette väikese praetüki koos mõne kahvlitäie õlist nõretava spinatiga. Ta oli vähese söömisega. Kui ta oli prae lõpetanud, jõi ta tassitäie kohvi ja suitsetas veel ühe "Ca-meli". Kohvi juures mõtles ta oma vaesele tütrele. Temast ei saa enam kunagi endist inimest. Tema väline ilu oli taastatud, kuid tema silmis oli too hirmunud looma pilk, mis tegi Bonaserale väljakannatamatuks tema nägemise. Nii olid nad saatnud ta mõneks ajaks elama Bostonisse. Aeg parandab haavad. Valu ja hirm ei olnud nii lõplikud kui surm, nagu Bonasera hästi teadis. Tema töö tegi temast optimisti.

Bonasera oli just lõpetamas kohvi, kui elutoas helises telefon. Kui ta oli kodus, ei läinud kunagi vastama naine; seepärast tõusis ta üles, tühjendas kohvitassi ja kustutas koni. Telefoni juurde kõndides tõmbas ta lipsu kaelast ja hakkas lahti nööpima särki, et valmistuda uinakuks. Ta tõstis toruja vastas viisakalt: "Halloo."

Teisest otsast kostis kähe ja pinevil hääl. "Siin on Tom Hagen," ütles see. "Ma helistan don Corleone nimel, tema palvel."

Amerigo Bonasera tajus, kuidas kohv tema kõhus loksatas, ta tundis, et tal hakkab halb. Möödunud oli rohkem kui aasta sellest, mil ta tegi endast doni võlglase, et maksta kätte oma tütre au kallale kippumise eest. Tollal oli teadmine, et tal tuleb võlg kunagi tagasi maksta, kuhugi tagaplaanile kadunud. Ta oli olnud nende kahe jõhkardi veriseid nägusid nähes nii õnnelik, et olnuks valmis doni heaks tegema mida tahes. Kuid aeg laostab tänutunde kiiremini kui ilu. Nüüd oli Bonaseral mehe tunne, keda ootab hukatus. Ta hääl võbises, kui ta vastas: "Jah, ma mõistan. Ma kuulan."

Teda üllatas Hageni hääle jahedus. Kuigi ta polnud itaallane, oli consigliori olnud alati viisakas mees, kuid nüüd oli ta lausa jäme. "Te võlgnete donile teene," ütles Hagen. "Ta ei kahtle, et te talle selle tasute. Et te olete selle võimaluse üle õnnelik. Tunni aja pärast, mitte

varem, aga võib-olla isegi hiljem, on ta teie talituses, et paluda teie abi. Olge seal teda vastu võtmas. Ärgu olgu seal ühtki teie töötajat. Saatke nad koju. Kui teil on midagi selle vastu, öelge seda kohe ja ma informeerin don Corleonet. Tal on teisi sõpru, kes võivad osutada selle teene."

Amerigo Bonasera peaaegu karjatas ehmatusest. "Kuidas te võite arvata, et ma ütlen ära ristiisale? Loomulikult teen ma ükskõik, mida ta soovib. Ma pole oma võlga unustanud. Ma lähen otsekohe oma ärisse."

Nüüd oli Hageni hääl leebem, kuid selles oli midagi imelikku. "Tänan teid," ütles ta. "Don pole teis kunagi kahelnud. Küsimus tuli minult. Tulge talle täna õhtul vastu ja te võite tulla alati ükskõik mis murega minu juurde, te pälvite mu isikliku sõpruse."

See hirmutas Amerigo Bonaserat rohkemgi. Ta kogeles: "Kas don tuleb täna õhtul ise minu juurde?"

"Jah," vastas Hagen.

"Siis on ta täielikult paranenud oma vigastustest, tänu jumalale," lausus Bonasera. Ta hääletoon tegi nentimisest küsimuse.

Telefoni teises otsas valitses mõnda aega vaikus, siis vastas Hageni hääl tasaselt: "Jah." Kostis klõpsatus ja telefon jäi tummaks.

Bonasera oli üleni higine. Ta läks magamistuppa, vahetas särgi ja loputas suud. Kuid ta ei raseerinud end ega võtnud uut lipsu. Ta pani kaela selle, mida oli kasutanud päeval. Ta helistas matusekontorisse ja käskis oma abilisel minna leinava perekonna juurde, kes tol õhtul kasutas eessaali. Ta ise on hõivatud hoone tagumistes tööruumides. Kui abiline hakkas esitama küsimusi, katkestas Bonasera ta üpris järsult ja käskis täpselt käsku täita.

Ta pani kuue selga ja alles söövv naine vaatas üllatunult üles. "Mul on töö teha," lausus Bonasera ja naine ei söandanud midagi küsida, sest mehel oli näol kummaline ilme. Bonasera väljus majast ja kõndis mõne kvartali kaugusel paiknevasse matusekontorisse.

Hoone seisis omaette suurel krundil, mida ümbritses valge lattaed. Tänavalt viis maja taha kitsas sissesõidutee, mis oli piisavalt lai kiirabiautode ja surnuvankrite tarvis. Bonasera avas värava ja jättis selle pärani. Siis kõndis ta maja taha ja sisenes sealse laia ukse kaudu. Sel ajal võis juba näha eesuksest sisenemas leinajaid, kes läksid avaldama lugupidamist järjekordsele surnukehale.

Palju aastaid tagasi, kui Bonasera oli selle hoone ostnud ametist loobuvalt matusetalitajalt, oli maja ees olnud kümneastmeline trepp, millest leinajad pidid leinasaali sisenemiseks üles ronima. See oli tekitanud tõsise probleemi. Vanematele ja väetimatele leinajatele olid

trepiastmed ülejõu käinud, seepärast oli eelmine matusetalitaja kasutanud inimeste jaoks kaubalifti, väikest metallplatvormi, mis tõusis üles maja kõrvalt maapinnalt. Too lift oli kirstude ja surnukehade jaoks. See laskus maa alla, tõusis siis leinasaali, nii et liikumisraskustega leinaja leidis end tõusvat läbi põranda kirstu kõrvale, sel ajal kui teised leinajad nihutasid oma musti toole kõrvale, et päästa lift läbi luugi. Kui siis vigased või eakad leinajad olid oma lugupidamise ära avaldanud, oli lift jälle ilmunud läbi läikimahõõrutud põranda ning toimetanud nad algul alla ja siis välja.

Amerigo Bonasera oli leidnud, et probleemi niisugune lahendus oli sündsusetult koonerdav. Nii oli ta lasknud majaesise ümber ehitada, asendades trepi kaldkõnniteega. Kuid kirstude ja surnukehade jaoks kasutati tõstukit muidugi edasi.

Hoone tagumises osas, eraldatuna leinasaalist ja vastuvõturuumist massiivse helikindla uksega, asusid kontor, balsameerimisruum, kirs-tuladu ja hoolikalt lukustatud kamber, kus hoiti kemikaale ja Bonasera hirmsa ameti tööriistu. Bonasera läks kontorisse, istus oma laua taha ja süütas "Cameli" — ühe vähestest, mille ta oli suitsetanud selles hoones. Ta jäi ootama don Corleonet.

Ta ootas, ise üleni meeleheites. Sest polnud kahtlust, millist teenet talt tullakse paluma. Viimase aasta oli Corleone perekond pidanud sõda New Yorgi viie suure maffiaperekonna vastu ja tapatalgud olid täitnud ajalehti. Mõlemal poolel oli tapetud

palju mehi. Nüüd oli siis Corleone perekond tapnud kellegi nii tähtsa isiku, et nad tahtsid peita surnukeha, lasta tal kaduda —ja mis oleks parem viis, kui lasta teda ametlikult matta ametiloaga matusetalitaja poolt? Ja Amerigo Bonase-ra ei teinud endale illusioone selles suhtes, mis tal tuleb teha. Temast saab mõrva kaasosaline. Kui see välja tuleb, peab ta aastaid vanglas veetma. Tema tütar ja naine langevad häbisse, tema hea nimi, Amerigo Bonasera lugupeetud nimi määritakse maffiasõja verise poriga.

Ta ei saanud keelata endale veel üht "Camelit". Ja siis tuli talle pähe midagi veelgi kohutavamat. Kui teised maffiaperekonnad saavad teada, et ta oli abistanud Corleonesid, hakkavad nad teda kohtlema vaenlasena. Nad kustutavad ta eluküünla. Nüüd needis ta seda päeva, mil ta oli läinud ristiisa juurde ja anunud kättemaksu. Ta needis päeva, mil tema naine ja don Corleone naine olid saanud sõbrannadeks. Ta needis oma tütart ja Ameerikat ning omaenda ärilist edu. Kuid siis tuli tema optimism tagasi. Kõik võib veel hästi minna. Don Corleone on kaval mees. Kindlasti on tehtud kõik, et asi jääks saladuseks. Tal on vaja vaid mitte närvi minna. Sest kahtlemata hullem kui miski muu, oli pälvida doni pahameelt.

Ta kuulis kruusateel autokummide sahinat. Treenitud kõrv ütles, et mööda kitsast sissesõiduteed lähenes auto, mis parkis hoovi. Ta avas tagaukse, et tulijad sisse lasta. Sisenes suur paks mees — Clemenza — kahe jõhkranäolise noore selli saatel. Nad otsisid ruumid läbi, lausumata Bonaserale sõnagi, siis läks Clemenza välja. Kaks nooremat meest jäid matusetalitaja juurde.

Mõne hetke pärast kuulis Bonasera mööda sissesõiduteed lähenemas rasket kiirabiautot. Seejärel ilmus ukseavasse Clemenza, kellele järgnesid kaks kanderaami kandvat meest. Amerigo Bonasera halvimad kartused läksid täide. Kanderaamil lebas surnukeha, see oli mässitud halli tekki, mille ääre alt ulatusid välja paljad kollaseid jalad.

Clemenza juhatas kanderaamikandjad balsameerimisruumi. Ja siis astus õuepimedusest valgustatud kontoriruumi veel üks mees. See oli don Corleone.

Don oli haiguse ajal kõhnenenud ja ta liigutused olid imelikult kanged. Ta hoidis kübarat käes ja tema massiivset kolpa katvad juuksed tundusid hõredatena. Ta nägi välja vanemana, märksa närbunumana kui pulmas, kus Bonasera oli teda viimati näinud, kuid sellegipoolest kiirgas temast jõudu. Kübarat rinnale surudes ütles ta Bonaserale: "Hüva, vana sõber, oled sa valmis mulle teenet osutama?"

Bonasera noogutas. Don järgnes kanderaamile balsameerimis-ruumi ja Bonasera läks järele. Surnukeha lebas ühel renniga laudadest. Don Corleone tegi kübaraga vaevumärgatava liigutuse ja teised mehed lahkusid ruumist.

Bonasera sosistas: "Mida sa soovid, et ma teeksin?"

Don Corleone vahtis ainiti lauda. "Ma tahan, et sa paneksid mängu kõik oma oskused ja osavase, kui sa mind armastad," ütles ta. "Ma ei taha, et ta ema näeks teda sellisena." Ta astus laua juurde ja tõmbas eemale halli teki. Vastu oma tahtmist, vaatamata aastatepikkustee kogemustele ja harjutatusele, ahmis Amerigo Bonasera õudusest õhku. Balsameerimislaualt vaatas talle otsa Sonny Corleone kuulidest purustatud nägu. Verre uppunud vasaku silma lääts oli purunenud. Ninaselg ja vasak põseluu oli muudetud pudrutaoliseks massiks.

Sekundi murdosa toetas don käega vastu Bonaserat. "Vaata, kuidas nad on maha nottinud mu poja," lausus ta.

19. peatükk

Võib-olla nimelt patiseis tõukas Sonny Corleonet valima verise väljakurnamissõja tee, mis lõppes tema enda surmaga. Võib-olla oli see tema hämar vägivaldne loomus, millelt olid võetud pidurid. Igatahes olid kevad ja suvi möödunud mõttetutes reidides vaenlase abivägede vastu. Harlemis notiti Tattaglia perekonna kupeldajaid, sadamakaake tapeti nagu kärbseid. Viiele perekonnale ustavust vandunud ametiühingutegelasi hoiatati, et nad jääksid erapooletuks, kui aga Corleone kihlvedudekorraldajaid ja liigkasuvõtjaid dokkidest endistviisi eemal hoiti, saatis Sonny oma viha välja valades Clemenza ja selle regime sadamat kaosesse uputama.

Tapatalgud oli mõttetus, sest see ei saanud mõjutada sõja lõpptulemust. Sonny oli hiilgav taktik ja ta saavutas hiilgavaid võite. Kuid vaja läks hoopis don Corleone strateegigeeniust. Kogu heitlus mandus mi tapvaks partisanisõjaks, et mõlemal osapoolel mli nentida hulgalist sissetulekute ja inimelude minetamist, ilma et oleks saavutatud ühtki eesmärki. Lõpuks oli Corleone perekond sunnitud sulgema mõned oma kõige tulusamad kihlveokontorid, kaasa arvatud see, mis oli antud elatise teenimiseks väimees Carlo Rizzile. Carlo kukkus jooma ja ringi ajama kooritüdrukutega, muutes oma naise Connie elu põrguks. Pärast seda, kui Carlo Sonny käest kolki sai, polnud ta enam söandanud oma naist lüüa, kuid see-eest oli ta lakanud temaga magamast. Connie oli heitnud end tema jalge ette, kuid ta oli enda arvates roomlase väärikusega ja erilise patriitsliku mõnuga naise ära põlanud. Ta oli irvitanud Connie'le näkku: "Eks jookse oma venna juurde kaebama, et ma ei karga sind. Võib-olla ta teeb mulle seni tuupi, kuni mu riist kõvaks läheb?"

Ehkki nad kohtlesid teineteist jaheda viisakusega, tundis ta Sonny ees surmahirmu. Carlol oli piisavalt oidu taipamaks, et Sonny võis ta tappa — et Sonny oli mees, kes looma loomulikkusega võis tappa teise inimese. Ise pidi ta mõrva sooritamiseks kokku võtma kogu oma julguse ja tahte. Carlole ei tulnud iial pähe, et kui säärast võrdlust võis kasutada, oli ta parem inimene kui Sonny Corleone; ta kadestas Sonny õudset metsikust, millest nüüd hakati rääkima juba legende.

ConsigliorPna ei kiitnud Tom Hagen Sonny taktikat heaks, kuid ometi otsustas ta mitte kurta donile, sest teatud ulatuses andis see

taktika tulemusi. Viis perekonda näisid olevat sedamööda, kuidas väljakurnamissõda jätkus, lõpuks tümaks tehtud; nende vastulöögid nõrgenesid ja lakkasid lõpuks üldse. Hagenis tekitas see vaenlase näiline rahunemine esialgu umbusku, kuid Sonny lõhkes võidurõõmust. "Ma põrutan edasi," kuulutas ta Hagenile, "kuni need hoorapojad tulevad veel kokkulepet kerjama."

Sonnyle tegid muret muud asjad. Naine oli muutunud talumatuks, sest temani olid jõudnud kuuldused, et Lucy Mancini on ta mehe ära nõidunud. Ja kuigi ta avalikult heitis Sonny riista ja tehnika üle nalja, oli too temast liiga kaua eemale hoidnud ja naine igatses teda voodisse, tehes Sonny elu oma etteheidetega kibedaks.

Peale selle tekitas Sonnys määratu suurt pinget märgitud mehe roll. Ta pidi kõigis oma liikumistes olema erakordselt ettevaatlikja ta teadis, et tema käigud Lucy Mancini juurde oli vaenlane kõrvataha pannud. Kuid siin rakendas ta keerulisi ettevaatusabinõusid, sest armuvisiidid olid maffiasõdades traditsiooniliselt hell koht.

Lucy pool oli ta väljaspool hädaohtu. Kuigi Lucyl endal polnud sellest õrna aimugi, valvasid Santino regime mehed teda kakskümmend neli tundi ööpäevas ja kui tema korrusel vabanes korter, üüris selle viivitamatult regime üks usaldusväärsemaid mehi.

Don oli paranemas ja varsti pidi ta olema võimeline juhtimist uuesti enda kätte võtma. Siis pidi lahinguõnn pöörduma Corleone perekonna poolele. Sonny oli selles veendunud. Seni aga kavatses ta valvata oma perekonna impeeriumi, pälvida isa lugupidamise ja kuna doni amet polnud täiel määral päritav, kindlustada niiviisi oma pretensioone Corleone impeeriumile.

Kuid vaenlane haudus omi plaane. Ta oli samuti olukorda analüüsinud ja tulnud järeldusele, et ainus tee vältida täielikku lüüasaamist on tappa Sonny Corleone. Vastased mõistsid nüüd situatsiooni paremini ja pidasid võimalikuks läbirääkimisi doniga, kes oli tuntud oma aruka loogilisuse poolest. Nad olid hakanud Sonnyt vihkama tolle verejanulisuse pärast, mida nad pidasid barbaarseks. Samuti nõrga ärinärvi tunnuseks. Keegi ei soovinud tagasi vanu aegu koos tollase möllu ja muredega.

Ühel õhtul mli Connie Corleonele anonüümne telefonikõne. Tundmatu tüdruku hääl küsis Carlot. "Kes räägib?" küsis Connie.

Teises otsas olev tüdruk itsitas ja ütles: "Ma olen Carlo sõber. Ma tahtsin vaid öelda, et ma ei saa täna temaga kohtuda. Ma pean linnast välja sõitma."

"Sa täitanud lits!" karjus Connie Corleone telefoni. "Sa täitanud ringiaelev lirva!" Teisest otsast kostis klõpsatus.

Tol pärastlõunal oli Carlo läinud traavivõistlustele ja kui ta hilisõhtul koju tuli, oli ta kibestunud mahamängitud rahast ja poolpurjus pudelist, mida ta alati kaasas kandis. Ta sai vaevu uksest sisse astuda, kui kriiskav Connie ta needustega üle puistas. Carlo ei teinud naisest väljagi ja läks duši alla. Vannitoast väljumise järel kuivatas ta naise silme all oma alasti ihu ja hakkas end ehtima väljaminekuks.

Connie seisis, käed puusas ja nägu kahvatu raevust. "Sa ei lähe kuskile," ütles ta. "Su sõbranna helistas, et ta ei saa täna tulla kohtamisele. Sa viimane sohipoeg, sul jätkub julgust anda oma hooradele mu telefoninumber! Ma löön su maha!" Lööke jagades ja küüsi kasutades tormas ta Carlo kallale.

Mees hoidis ta eemal üheainsa lihaselise käega. "Sa oled hull," sõnas Carlo jäiselt. Kuid Connie nägi, et ta oli murelik, nagu võiks armuke tõepoolest säärase vimka visata. "See oli mõni nupust nikastanud lollitaja," ütles Carlo.

Connie sukeldus tema tõkestava käsivarre alt läbija lõi talle küüned näkku. Mees tõukas ta üllatava kannatlikkusega eemale. Connie märkas, et Carlo oli tema raseduse tõttu ettevaatlikja see andis talle uut julgust. Pealegi oli ta erutatud. Üsna varsti pole ta enam millekski võimeline, doktor oli öelnud, et viimase kahe kuu jooksul on seks keelatud, tema aga tahtis meest, enne kui need kaks kuud algavad. Sumal ajal ei suutnud ta alla suruda soovi Carlot kehaliselt vigastada. Ta järgnes mehele magamistuppa.

Ta nägi, et Carlo oli ehmunud, ja see täitis ta põlgliku rõõmuga. "Sa jääd koju," kuulutas ta, "sa ei lähe välja."

"Okei, okei," rahustas teda Carlo. Mees oli ikka veel lahtiriietatud, kandes vaid aluspükse. Ta armastas mööda maja niimoodi ringi käia, sest ta oli uhke oma V-kujulise ülakeha ja kuldse jumega naha üle. Connie silmitses teda näljaselt. Carlo üritas naerda. "Kas sa mulle ükskord süüa ka annad?"

Mehe viitamine tema kohustustele, vähemalt ühele neist, rahustas Connie maha. Ta oli hea kokk, õppinud toiduvalmistamist oma emalt. Ta pani vasikaliha ja piprakaunad rasvas praadima ning seni, kuni pann särises, valmistas segasalati. Carlo oli vahepeal voodisse pikali heitnud ja uuris järgmise päeva traavivõistluste kava. Tal oli voodi kõrval viskit täis veeklaas, millest ta aeg-ajalt rüüpas.

Connie tuli magamistuppa. Ta seisatus lävel, nagu ei tohiks ta ilma kutsumata voodile läheneda. "Toit on laual," teatas ta.

"Ma ei ole veel näljane," ütles Carlo võistluste kava edasi lugedes.

"Toit on laual," kordas Connie tõrksalt.

"Pista see oma tagumikku," ütles Carlo. Ta jõi klaasi viskist tühjaks ja kallas pudelist lisa. Naisele ta enam tähelepanu ei pööranud.

Connie läks kööki, võttis toiduga täidetud taldrikud ja virutas need vastu valamut. Valju nõukolin tõi Carlo magamistoast kohale. Ta silmitses köögiseintele paiskunud rasvaseid lihatükke ja piprakaunu ning tema peenutsev puhtusearmastus tõstis mässu. "Sa räpane rikutud pärdik," sõnas ta kurjakuulutavalt. "Korista see kohe ära või muidu ma peksan sinust kogu su kanguse välja."

"Koristan ma sul küll!" nähvas Connie. Ta hoidis oma küüned kaitseasendis, valmis mehe paljast rinda ribadeks kriipima.

Carlo läks tagasi magamistuppa, väljudes hoidis ta käes pooleks keeratud püksirihma. "Puhasta see ära!" ütles ta ja tema häälest kostis varjamatu ähvardus. Connie jäi liikumatult seisma ja Carlo äsas rihmaga tema paksude puusade pihta; rihm laksatas ilma suuremat valu tegemata. Connie taganes köögikappide juurde, kobas ühes sahtlis ja tõmbas välja pika leivanoa. Ta hoidis selle löögivalmis.

Carlo puhkes naerma. "Isegi nais-Corleoned on mõrtsukad," lausus ta. Ta pani rihma köögilauale ja lähenes naisele. See üritas äkkrünnakut, kuid rase keha röövis talt kiiruse ja mees põikles kõrvale löögist, mille naine oli surmtõsiselt sihtinud talle kubemesse. Carlo tegi ta hõlpsasti relvituks ja hakkas siis teda näkku peksma — aeglaste, keskmise tugevusega löökidega, et mitte nahka purustada. Ta lõi Connie't ikka ja jälle, sel ajal kui naine üritas ümber laua taandudes tema käest põgeneda. Ta jälitas naist magamistuppa. Connie püüdis ta kätt hammustada, kuid Carlo haaras naise juustest ja rebis ta näo ülespoole. Ta peksis naist näkku seni, kuni see hakkas töinama nagu väike laps, ulgudes valust ja alandusest. Siis tõukas ta naise põlglikult voodisse. Ta jõi viskipudelist, mis seisis ikka veel öökapil. Nüüd tundus ta olevat väga purjus, tema helesinistes silmades oli hullumeelne läige ja lõpuks tuli Connie'le tõeline hirm peale.

Carlo ajas jalad harki ja kummutas pudeli suule. Ta sirutas käe jahaa-ras sõrmedega naise rasedusest tüsenenud reiest. Ta näpistas väga tugevalt, tekitades nii suurt valu, et naine hakkas armu paluma. "Sa oled rasvas nagu siga," ütles Carlo jälestusega ja marssis magamistoast välja.

Täielikult ärahirmutatud naine lebas voodil, julgemata vaadata, mida ta abikaasa teises toas teeb. Lõpuks ta tõusis ja läks piilus ukse vahelt elutuppa. Carlo oli avanud uue viskipudeli ja vedeles diivanil. Natukese aja pärast joob ta end rampunne ja naine võib hiilida kööki ning helistada oma perekonnale Long Beachi. Ta palub emal kedagi tema järele saata. Ta teadis, et Sonny lihtsalt ei vasta telefonile, parem oli rääkida Tom Hageni või emaga.

Kell oli ligemale kümme õhtul, kui helises don Corleone maja köögitelefon. Vastas üks doni ihukaitsjatest, kes kohusetundlikult

246

andis toru üle Connie emale. Kuid missis Corleone sai vaevu aru, mida ta tütar rääkis — tüdruk oli hüsteeriline, kuid püüdis ometi rääkida sosinal, et mees kõrvaltoas ei kuuleks. Peksmisest oli ka ta nägu üles paistetanud ning tursunud huuled moonutasid kõnet. Missis Corleone näitas ihukaitsjale žestiga, et see kutsuks Sonny, kes viibis koos Tom Hageniga elutoas.

Sonny mli kööki ja võttis emalt telefonitoru. "Jah, Connie," ütles ta.

Mehe pärast niigi hirmul Connie kohkus mõttest, mida ta vend võib teha, ja tema kõne muutus veelgi arusaamatumaks. Ta pudistas: "Sonny, saada lihtsalt mulle auto järele, siis ma koju jõudes räägin sulle. See pole midagi, Sonny. Ära sina tule. Saada, palun, Tom. See pole midagi. Ma lihtsalt tahan koju tulla."

Selleks ajaks oli kööki tulnud Hagen. Don oli juba unerohtu võtnud ja magas ülemise korruse magamistoas, Hagen aga tahtis Sonnyl silma peal hoida mis tahes hädaolukorras. Köögis olid ka kaks majasisest ihukaitsjat. Kõik vahtisid Sonnyt, kui see telefoni kuulas.

Kahtlemata tõusis Sonny Corleone loomuse vägivaldsus mingist mõistatuslikust ja sügavast füüsilisest lättest. Teda jälgides oli selgesti näha, kuidas veri tormas tema tugevasse kaela, kuidas silmad muutusid hägusaks vihkamisest, näojooned teravnesid, misjärel nägu omandas surmaga heitleva haige mehe hallika jume; läbi tema keha pumbatav adrenaliin pani tal käed värisema. Kuid tema hääl oli talitsetud, madal ja kähisev, kui ta ütles õele: "Sa oota seal. Sa lihtsalt oota seal." Ta asetas toru hargile.

Sonny seisis hetke kohapeal, omaenda raevust tumm, siis lausus ta: "See hoorapoeg, see kuradi hoorapoeg!" Ta jooksis majast välja.

Hagen tundis seda Sonny näoilmet: see tähendas, et ta oli kaotanud igasuguse mõtlemisvõime. Sel hetkel oli Sonny võimeline ükskõik milleks. Ent Hagen mõistis, et linna kihutamine jahutab Sonny maha, muudab ta mõistlikumaks. Kuid see mõistlikkus võis muuta ta isegi ohtlikumaks, kuigi arukus võimaldaks tal end kaitsta oma raevu tagajärgede eest. Hagen kuulis, kuidas automootor käima möiratas ja ta ütles ihukaitsjatele: "Järgnege talle."

Siis läks ta telefoni juurde ja pidas mõned kõned. Ta andis paarile linnas elavale Sonny reigime mehele korralduse minna Carlo Rizzi korterisse ja toimetada Carlo sealt minema. Teised mehed pidid jääma Connie juurde, kuni Sonny saabub. Ta riskis Sonny marruajamisega, kuid ta teadis, et don toetab teda. Ta kartis, et Sonny võib tappa Carlo tunnistajate juuresolekul. Vaenlase poolt ta ohtu ei kartnud: Viis perekonda olid liiga kaua vaikinud ja ilmselt soovisid nad mingit rahu.

247

Selleks ajaks, kui Sonny möirgaval "Buickil" puiestikust välja kihutas, oli ta juba osaliselt mõistusele tulnud. Ta oli märganud, kuidas kaks ihukaitsjat autosse kargasid ja talle järgnesid. Ta kiitis selle heaks. Ta ei kartnud mingit ohtu, viis perekonda olid lakanud andmast vastulööke, nad faktiliselt ei võidelnud enam. Ta oli haaranud esikust üksnes pintsaku, kuid armatuurlaua salasahtlis oli püstol olemas. Auto oli registreeritud ühe tema regime liikme nimele, nii et isiklikult teda ei ähvardanud mingid juriidilised pahandused. Kuid ta ei arvanud, et tal võiks relva vaja minna. Ta ei teadnud isegi seda, mida teha Carlo Rizziga.

Nüüd, kus tal oli võimalus järele mõelda, mõistis Sonny, et ta ei saa tappa sündimata lapse isa. Isegi mitte perekonnatüli pärast. Välja arvatud juhul, kui küsimus pole üksnes perekonnatülis. Carlo oli halb mees ja Sonny tundis end vastutavana, et õde oli kohtunud selle molkusega tema kaudu.

Sonny metsiku loomuse paradoks seisnes selles, et ta ei suutnud lüüa naisterahvast ega olnud seda kunagi teinud. Selles, et ta ei suutnud teha kahju lapsele või ükskõik millisele abitule olendile. Kui Carlo oli tol päeval keeldunud temale vastu hakkamast, oli see sundinud Sonnyt hoiduma Carlo tapmisest, täielik alistumine tegi ta vägivalla relvituks. Poisikesena oli ta olnud üllatavalt heasüdamlik. See, et täiskasvanud mehena oli temast saanud mõrvar, oli lihtsalt tema saatus.

Kuid ta ajab selle asja nüüd lõplikult korda, mõtles Sonny, suunates "Buicki" kõrgteele, mis pidi viima ta Long Beachist üle vee teisel pool Jones Beachi jätkuvale maanteele. New Yorki sõites kasutas ta alati seda marsruuti. Seal oli hõredam liiklus.

Ta otsustas, et saadab Connie koos ihukaitsjatega koju ja siis räägib ta jutud maha oma õemehega. Mis juhtub pärast, seda ta ei teadnud. Kui see hoorapoeg on tõesti Connie'le liiga teinud, peksab ta tema vaeseomaks. Kuid üle kõrgtee puhuv tuul ja värske soolakas õhk jahutasid viha. Ta hoidis kogu tee külgakna lahti.

Ta oli valinud Jones Beachi kõrgtee nagu tavaliselt, sest see oli sel ajal inimtühi ja ta võis hoolimatult kihutada, kuni jõudis maanteeni teisel pool vett. Ja isegi seal oli liiklus hõre. Kihutamine võimaldas hajutada ohtlikku pinget, millest ta endale ise aru andis. Ta oli ihukaitsjate auto juba kaugele maha jätnud.

Kõrgtee oli halvasti valgustatud, sellel polnud ühtki autot. Kaugel eespool nägi ta mehitatud tolliputka valget koonust. Selle kõrval oli teisigi putkasid, kuid neis oli personal ainult päeval, kui liiklus oli tihedam. Sonny hakkas "Buicki" pidurdama, otsides samal ajal taskutest peenraha. Seal polnud ühtki münti. Ta tõmbas välja rahakoti, lõi

selle ühe käega lahti ja rebis välja rahatähe. Ta jõudis valguse kätte ja märkas üllatusega, et tollivärava vahel seisis auto, mis tõkestas tal tee. Juht küsis tollikorjajalt ilmselt teed. Sonny andis signaali ja teine auto veeres kuulekalt värava vahelt minema, et lasta temal sisse sõita.

Sonny ulatas tollikogujale dollarise rahatähe ja jäi tagasiantavat ootama. Ta tahtnuks akna kiiresti sulgeda, sest Atlandi ookeani külm õhk oli auto jahedaks puhunud. Kuid tollikoguja kohmerdas vahetusrahaga, too ohmu pillas selle isegi maha. Mehe peaja õlad kadusid silmist, sest ta kummardus oma putkas raha põrandalt üles korjama.

Sel hetkel märkas Sonny, et teine auto ei olnud edasi sõitnud, vaid oli parkinud mõne jala kaugusel, olles ikka veel tee peal ees. Ja selsamal viivul nägi ta silmanurgast parempoolses valgustamata tol-liputkas veel üht meest. Kuid tal polnud aega selle üle järele mõelda, sest eespool seisvast autost väljusid kaks meest, kes hakkasid tema poole tulema. Tollikoguja polnud ikka veel nähtavale ilmunud. Ja siis, sekundi murdosa enne seda, kui üldse midagi juhtus, taipas Sonny Corleone, et ta on surnud mees. Sel hetkel oli ta mõistus kirkalt selge, vabanenud vägivallast, justkui oleks varjus peitunud hirm, mis lõpuks sai reaalseks ja kohalolevaks, selle puhastanud.

Kuid isegi siis sööstis tema kogukas keha elujanus vastu "Buicki" Ust, purustades selle luku. Pimendatud tolliputkas seisev mees avas tule ja lasud tabasid Sonny Corleonet pähe ja kaela, kui ta massiivne keha autost välja paiskus. Kaks eestpoolt tulnud meest tõstsid oma püstolid, pimedas tolliputkas viibiv mees katkestas tulistamise. Sonny keha lebas

asfaldil, jalad ikka veel osaliselt autos. Kaks meest mustasid kumbki kuuli Sonny kehha, ja virutasid siis jalaga talle näkku, et purustada seda veelgi rohkem ja jätta kuuliga võrreldes personaalsemat inimlikku jälge.

Mõne sekundi pärast olid kõik neli meest — kolm tegelikku mõrvarit ja valetollikoguja — oma autos ning kihutasid Meadowbrooki maantee poole teisel pool Jones Beachi. Tolliväravas seisev auto ja Sonny surnukeha takistasid nende jälitamist, ent kui ihukaitsjad mõne minuti pärast kohale jõudsid, ei kavatsenudki nad jälitama asuda. Nad keerasid oma auto suure kaarega ringi ja naasesid Long Beachi. Esimese telefoniputka juures kargas üks neist väljaja helistas Tom Hagenile. Ta oli väga napisõnaline: "Sonny on surnud. Nad tabasid ta Jones Beachi tollis."

Hageni hääl oli täiesti rahulik. "Okei," ütles ta. "Sõitke Clemenza majja ja käskige tal kohe siia tulla. Tema ütleb, mis teil teha tuleb."

Hagen oli telefoni vastu võtnud köögis, kus askeldas tütre saabumiseks einet valmistav mamma Corleone. Tom oli säilitanud

enesevalitsemise ja vana naine polnud märganud, et midagi oli vääriti. Mitte et ta poleks märgata võinud, kui oleks tahtnud, kuid elu doniga oli teda õpetanud, et kaugelt targem oli mitte märgata. Kui on vaja teada saada midagi valusat, öeldakse seda talle niikuinii üsna varsti. Aga kui see oli valu, mis temasse ei puutunud, võis ta selleta hakkama saada. Talle pakkus rahuldust mitte jagada oma meeste valu — lõppude lõpuks, kas nemad naiste valu jagasid? Ta keetis ükskõikselt kohvi ja sättis toitu lauale. Tema kogemuste järgi valu ja hirm ei tuimestanud füüsilist nälga, söömine aga tuimendas valu küll. Ta oleks läinud marru, kui arst oleks üritanud teda rahustiga magama panna, kohvi ja leivaviil olid hoopis teine asi. Tõsi, ta pärines primitiivsest kultuurist.

Seepärast lasi ta Hagenil pageda oma nurgapealsesse nõupidamistuppa. Sinna jõudnud, hakkas Hagen nii metsikult võbisema, et oli sunnitud istuma jajalad kokku suruma. Ta pea oli tõmmatud kookus õlgade vahele, käed surutud põlvede vahele, nagu paluks ta saatanat.

Nüüd teadis ta, et ta pole sobilik consigliori sõdiva perekonna jaoks. Viis perekonda olid teda oma näilise taltumisega ninapidi vedanud. Nad olid püsinud vaiksed, valmistades ette oma kohutavat varitsust. Nad olid planeerinud ja oodanud, hoides oma verised käed selja taga, hoolimata mis tahes provokatsioonidest. Nad olid oodanud, et raksatada üksainus kohutav löök. Ja nad olid sellega hakkama saanud. Vana Genco Abbandando poleks iialgi niimoodi õnge läinud. Ta oleks haistnud, et midagi on mäda, ta oleks nad urust välja suitsetanud, kolmekordistanud ettevaatusabinõusid. Ja läbi selle kõige tundis Hagen kurbust. Sonny oli olnud tema vend, tema päästja, tema kangelane, kui nad olid pisikesed. Sonny polnud temaga kunagi olnud õel, polnud teda türanniseerinud, ta oli alati kohelnud teda soojalt, emmanud teda, kui Sollozzo ta lahti laskis. Sonny rõõm tema tagasituleku puhul oli ehtne. Et ta oli sirgunud julmaks, metsikuks ja verejanuliseks meheks, sel polnud Hageni jaoks mingit tähtsust.

Ta oli köögist minema tõtanud, sest ta teadis, et ta ei suutnud iial teatada mamma Corleonele tema poja surmast. Ta polnud seda naist kunagi pidanud emaks, nagu ta pidas doni isaks või Sonnyt vennaks. Tema kiindumus mamma Corleonesse oli samasugune nagu Freddie'sse, Michaelisse või Connie'sse. See oli kiindumus kellessegi, kes oli olnud lahke, kuid mitte armastav. Ometi ta ei suutnud teatada. Mõne lühikese kuuga oli mamma Corleone kaotanud kõik oma pojad: Freddie saadetud maapakku Nevadasse, Michael elu

päästmiseks re-dutamas Sitsiilias ja nüüd Sonny surnud. Keda neist kolmest armastas see naine kõige rohkem? Ta polnud seda kunagi välja näidanud.

250

Möödus vaid paar minutit. Hagen sai kontrolli enda,üle tagasi ja haaras telefonitoru. Ta helistas Connie numbril. Telefon helises tükk aega, enne kui Connie sosinal vastas.

Hagen ütles leebelt: "Connie, see on Tom. Ärata oma abikaasa, mul on vaja temaga rääkida."

Connie ütles hirmunult: "Tom, kas Sonny on teel siia?"

"Ei," vastas Hagen. "Sonny ei tule sinna. Ära sellepärast muretse. Aja lihtsalt Carlo üles ja ütle, et mul on tähtis jutt."

Connie hääl oli nutune. "Tom, ta peksis mu läbi, ma kardan, et ta lööb mind jälle, kui saab teada, et ma koju helistasin."

Hagen rahustas: "Ei ta löö. Ta räägib minuga ja ma teen talle asja selgeks. Kõik on okei. Ütle talle, et on väga, väga tähtis, et ta telefoni juurde tuleks. Okei?"

Möödus peaaegu viis minutit, enne kui Carlo hääl telefonis kostus. See oli viskist ja unest segane. Hagen rääkis teravalt, et sundida teda virguma.

"Kuula, Carlo," ütles ta. "Ma ütlen sulle midagi väga rabavat. Valmistu nüüd selleks, sest ma tahan, et kui ma sulle selle ära räägin, sa vastaksid väga tavaliselt, nagu polekski midagi lahti. Ma ütlesin Connie'le, et see on tähtis jutt, nii et sa pead talle midagi luuletama. Räägi talle, et perekond on otsustanud kolida teid mõlemaid puiesti-kumajjaja anda sulle tähtis töö — don on otsustanud lõpuks pakkuda sulle šanssi lootuses, et see muudab su perekonnaelu paremaks. Said sa aru?"

Carlo hääles oli lootusrikas noot, kui ta vastas: "Sain küll, okei."

Hagen jätkas: "Mõne minuti pärast koputavad su uksele paar minu meest, kes tulevad sulle järele. Ütle neile, et nad kõigepealt mulle helistaksid. Ütle neile vaid seda. Ära ütle midagi muud. Ma käsin neil sind Connie'ga sinna jätta. Okei?"

"Jah, jah, ma sain aru," ütles Carlo erutatult. Pinge Hageni hääles näis tal lõpuks pea selgeks tegevat ja ta mõistis, et tulemas on tõesti tähtis uudis.

Hagen esitas selle sirgjooneliselt. "Täna õhtul tapeti Sonny. Ära ütle midagi. Connie helistas talle, kui sa magasid, ja ta oli teel teie poole, kuid ma ei taha, et Connie seda teaks, isegi kui ta peaks aimama — ma ei taha, et ta teaks seda täiesti kindlasti. Ta hakkaks mõtlema, et kõik on tema süü. Ma tahan, et sa täna õhtul tema j uurde jääksid ja talle midagi ei räägiks. Ma tahan, et sa temaga ära lepid. Ma tahan, et sa oleksid täiuslik armastav abikaasa —ja oleksid selline vähemalt seni, kuni ta beebi kätte saab. Homme hommikul ütleb keegi — võibolla sina, võib-olla don või tema ema — Connie'le, et tema vend on

251

tapetud. Ja ma tahan, et sa oleksid siis tema kõrval. Tee mulle see teene ja ma kannan tulevastel aegadel sinu eest hoolt. Said sa aru?"

Carlo hääl värises pisut: "Muidugi, Torn, muidugi. Kuule, meie sinuga oleme alati hästi läbi saanud. Ma olen tänulik. Mõistad?"

"Jah," lausus Hagen. "Keegi ei pea sinu tüli Connie'ga selle põhjuseks, mis juhtus, ära sellepärast muretse. Ma kannan selle eest hoolt!" Ta vaikis hetke ja ütles siis sõbralikult ja julgustavalt: "Mine nüüd ja hoolitse Connie eest." Ta katkestas ühenduse.

Ta oli õppinud mitte kunagi ähvardama, don oli talle seda õpetanud, kuid sõnum jõudis Carloni sellegipoolest: ta elu rippus juuksekarva küljes.

Hagen helistas Tessiole, käskides tal tulla otsekohe Long Beachi puiestikku. Ta ei öelnud, miks, ja Tessio ei pärinudki. Hagen ohkas. Nüüd oli käes see, mida ta kõige rohkem pelgas.

Ta peab ajama doni üles unerohuuinaküst. Ta peab ütlema mehele, keda ta armastas maailmas üle kõige, et ta on teda alt vedanud, suutmata valvata tema valdusi ja kaitsta tema vanema poja elu. Ta peab ütlema donile, et kõik on kadunud, kui see haige mees ise ei suuda asuda võitlusse. Sest Hagen ei teinud endale illusioone. Ainult suur don ise oli võimeline näppama kas või viikigi sellest kohutavast kaotusest. Hagen ei vaevunud isegi küsima luba don Corleone arstidelt, sel polnud mõtet. Olenemata doktorite käsust, isegi kui nad ütleksid, et don ei saa surmaohu tõttu tõusta oma haigevoodist, peab ta oma kasuisale kõik ära rääkima ja siis talle järgnema. Ja muidugi polnud kahtlust, mida don ette võtab. Tohtrite arvamustel polnud enam tähtsust. Miski polnud enam tähtis. Donile peab kõigest teatama ja tema peab kas juhtimise üle võtma või käskima Hagenil korraldada Corleonede alistumine viiele perekonnale.

Kummatigi pelgas Hagen kogu hingest järgmist tundi. Ta püüdis ette valmistada oma käitumisjoon! Omaenda süü suhtes peab ta olema igas mõttes range. Enda süüdistamine lisaks vaid donile murekoormat. Osutamine omaenda puudustele sõjaaja consigliorfm. sunniks vaid doni tegema endale etteheiteid halva otsustusvõime pärast, mis sundis teda valima säärast meest nii tähtsasse ametisse.

Hagen mõistis, et ta peab teatama uudised, esitama oma analüüsi selle suhtes, mida ette võtta olukorra parandamiseks, ja pidama siis suu. Edasi peab ta reageerima nii, nagu soovib don. Kui don tahab, et ta oma süüd tunnistaks, tunnistab ta süüd; kui don tahab näha kurvastust, laseb ta välja paista oma tegelikul südamevalul.

Hagen tõstis pea mootorimüra peale: puiestikku sõitsid sisse autod. Saabusid caporegime'd. Ta informeerib kõigepealt neid ja läheb siis

üles doni äratama. Ta tõusis, läks laua kõrval oleva baarikapi juurde ning võttis välja pudeli ja klaasi. Ta seisis seal hetke nii jõuetuna, et ei suutnud vedelikku klaasi valada. Ta kuulis, kuidas tema selja taga toa uks vaikselt suleti, ja ringi pöörates nägi ta esmakordselt pärast haavatasaamist täielikult riietatud don Corleonet.

Don kõndis üle toa oma suure nahktugitooli juurde ja istus sellesse. Ta kõnnak oli pisut kange, rõivad lotendasid tema kehal, kuid Hageni silmis oli ta jälle endine. Tundus, nagu oleks don paljalt tahtejõuga heitnud kõrvale kõik oma kehalise nõrkuse välised tunnused. Ta nägu oli karm, sellest kiirgas endist jõudu ja tarmu. Ta istus sirgelt tugitooli ja ütles Hagenile: "Anna mulle tilgake aniisiviina."

Hagen valis teise pudeli ja valas neile mõlemale portsu tuhkan -get lagritsamaitselist viina. See oli koduviin, hoopis kangem poes müüdavast, ühe vana sõbra kingitus — see saatis donile igal aastal väikese koormatäie.

"Mu naine nuttis enne magamajäämist," sõnas don Corleone. "Aknast nägin ma oma caporegime^id majja tulevat, kuigi on kesköö. Nõnda siis, mu hüva consigliori, rar. arvan, et sa peaksid rääkima ka oma donile ära selle, mida igaüks juba teab."

Hagen ütles vaikselt: "Ma ei rääkinud mammale midagi. Ma kavatsesin just üles tulla ja sind äratada, et teatada uudised sulle ise. Ma oleksin hetke pärast sind äratama tulnud."

Don Corleone ütles kiretult: "Kuid sa vajasid enne napsu."

"Jah," möönis Hagen.

"Nüüd oled sa oma napsu saanud," sõnas don. "Nüüd võid sa mulle rääkida." Tema hääles oli vaevutajutav hukkamõist.

"Nad lasksid kõrgteel Sonny maha," ütles Hagen. "Ta on surnud."

Don Corleone sulges hetkeks silmad. Sekundi murdosaks hajus tema tahtejõumüür ja tema näost võis näha, et ta jõud on otsas. Siis kogus ta end.

Ta asetas käed enda ette lauale ja vaatas Hagenile otse silma. "Räägi mulle kõik, mis juhtus," käskis ta, ent samas tegi ta ühe käega tõrjuva liigutuse. "Ei, oota kuni Clemenza ja Tessio saabuvad, siis pole sul vaja seda teist korda jutustada."

Mõne viivu pärast sisenesid ihukaitsjate saatel mõlemad caporegime 'd. Nad mõistsid kohe, et don teab juba oma poja surmast, sest ta tõusis püsti neid vastu võtma. Nad embasid teda, nagu see oli lubatud vanadele seltsimeestele. Nad kõik võtsid aniisiviinanapsi, mille Hagen valas neile enne seda, kui hakati rääkima tolle öö lugu.

Lõpus esitas don Corleone vaid ühe küsimuse: "Kas on kindel, et mu poeg on surnud?"

Clemenza vastas: "Jah. Ihukaitsjad olid Sonny regime'st, kuid minu välja valitud. Ma küsitlesin neid, kui nad minu juurde sõitsid. Nad nägid ta keha tolliputka valguses. Nende haavadega, mida nad nägid, ei saa ta elus olla. Nad vastutavad oma sõnade eest eluga."

Don Corleone võttis selle lõpliku kohtuotsuse vastu, ilma et oleks oma tunnetest mingit märku andnud; ta vaid vaikis mõne aja. Siis lausus ta: "Ärgu keegi teist sooritagu kättemaksuakti, ärgu keegi teist hakaku mu poja mõrvareid välja selgitama ilma minu selgelt väljendatud käsuta. Ilma minu selge isikliku soovita ei toimu viie perekonna vastu enam ühtki vaenuakti. Meie perekond katkestab kõik ärioperatsioonid ja lakkab mis tahes ärioperatsioone kaitsmast seni, kuni mu poeg on maha maetud. Siis koguneme me jälle siia ja otsustame, mis edasi teha. Täna õhtul peame tegema kõik, mis me suudame, Santino heaks, me peame ta matma kui kristlase. Ma lasen oma sõpradel kõik korda ajada politsei ja muude asjakohaste võimudega. Clemenza, sina jääd kogu ajaks minu juurde mu ihukaitsjana — sina ja sinu regime mehed. Tessio, sina kaitsed mu perekonna kõiki ülejäänud liikmeid. Torn, ma tahan, et sa helistaksid Amerigo Bonaserale ja ütleksid talle, et mingil ajal täna öösel vajan ma tema teenet. Las ootab mind oma asutuses. Tunni, võib-olla kahe või kolme pärast. Kas saite kõigest aru?"

Kõik kolm meest noogutasid. Don Corleone sõnas: "Clemenza, võta mõned mehed ja autod ning oota mind. Ma olen valmis mõne minuti pärast. Tom, sa tegid hästi. Hommikul tahan ma Constanziat koos emaga enda juurde. Korralda tema ja tema abikaasa ülekolimine puiestikku. Saada Sandra sõbrannad tema juurde seltsiks. Mu naine läheb samuti tema juurde, kui ma olen temaga rääkinud. Mu naine teatab talle õnnetusest ja naised ajavad kirikuga asjad korda missa ja hingepalvuse suhtes."

Don tõusis oma nahktugitoolist. Koos temaga tõusid ka teised mehed ning Clemenza ja Tessio embasid teda veel kord. Hagen hoidis doni ees ust lahti, möödudes don peatus ja vaatas talle hetke otsa. Siis puudutas don Hageni põske, embas teda kiiresti ja ütles itaalia keeles: "Sa oled olnud hea poeg. Sa lohutad mind." Nii kohutaval ajal pidas ta vajalikuks öelda Hagenile, et see oli toiminud õigesti! Don läks trepist üles rääkima oma naisega. Siis helistaski Hagen Amerigo Bonaserale, et matusetalitaja lunastaks teene, mida ta võlgnes Corleonedele.

Viies raamat

20. peatükk

Santino Corleone surm saatis šokilaine läbi kogu Ühendriikide allmaailma. Kui sai teatavaks, et don Corleone oli tõusnud haigevoodist ja võtnud perekonna asjade juhtimise enda kätte, ja kui matusel viibinud piilurid kandsid ette, et don näib olevat täielikult tervenenud, hakkasid viie perekonna pead tegema meeleheitlikke kaitse-etteval-mistusi veriseks kättemaksusõjaks, mille järgnemine tundus olevat nüüd kindel. Keegi polnud nii rumal, et alahinnata don Corleonet tema varasema ebaõnne pärast. See mees oli teinud oma karjääri jooksul vaid mõne üksiku vea, ja ta oli neist kõigist õppust võtnud.

Ainult Hagen aimas doni tegelikke kavatsusi ja ta polnud sugugi üllatunud, kui viie perekonna juurde saadeti emissarid rahu pakkuma. Peale rahu panema ette ka kõigi New Yorgi perekondade kohtumist, kuhu saadetakse kutsed teistelegi perekondadele üle kogu Ühendriikide. Et New Yorgi perekonnad olid sel maal kõige võimsamad, siis eeldati, et nende hüveolu mõjutab riigi kui terviku hüveolu.

Esialgu oli tunda umbusku. Kas don Corleone seab püünist? Üritab ta oma vaenlased lavalt minema pühkida? Või proovib ta korraldada massilisi tapatalguid, et maksta kätte poja eest? Kuid don Corleone tegi varsti selgeks, et ta mõtleb kõike siiralt. Ta taotles tõesti riigi kõigi perekondade osavõttu kohtumisest, teiselt poolt aga ei seadnud oma iiiimesi sõjarajale ega värvanud liitlasi. Ja lõpuks astus ta otsustava sammu, mis tõendas nende kavatsuste tõsidust ja tagas julgeoleku suure nõukogu kokkutulekuks. Ta palus vahendajaks Bocchicchio perekonna.

Bocchicchio perekond oli unikaalne selle poolest, et omal ajal Sitsiilias ühe metsikuma ja tapahimulisema maffiaharu kuulsuse pälvi-nuna oli temast hiljem Ameerikas saanud rahu tööriist. Kunagi oli see meestejõuk teeninud elatist metsikustega, nüüd tegi ta seda pühakute kombel. Bocchicchiode üks eeliseid oli tihedatel veresugulussidemetel rajanev organisatsiooniline struktuur — nende perekonnalojaalsus

oli liiga karm isegi ühiskonna jaoks, kus perekonnalojaalsus seati kõrgemale lojaalsusest naise suhtes.

Bocchicchio perekond, kes hõlmas kõiki kuni kolmanda astme sugulasteni, oli kunagi ulatunud peaaegu kahesaja meheni; sel ajal valitses ta Lõuna-Sitsiilia majanduse üht väikest sektorit. Tollal oli kogu perekonna sissetulek lähtunud neljast või viiest veskist, mis polnud kaugeltki ühisvalduses, kuid tagasid igapäevase leiva ja minimaalse turvalisuse perekonna kõigile liikmeile. Sellest ja sugulasabieludest piisas, et luua vaenlaste vastu ühisrinne.

Selles Sitsiilia nurgas ei lubatud ehitada ühtki võistlevat veskit ega tammi, mis võinuks luua veevaru Bocchicchiode rivaalidele või õõnestada nende endi veemüüki. Kord üritas üks mõjukas suurmaa-pidaja rajada veski iseenda vajaduste rahuldamiseks. Veski põletati maha. Maaomanik pöördus karabinjeeride ja kohalike võimude poole, kes vahistasid kolm meest Bocchicchio perekonnast. Kohus oli veel toimumata, kui paruni häärberile tuli räästasse pisteti. Süüdistused võeti tagasi. Mõni kuu hiljem saabus Sitsiiliasse Itaalia valitsuse üks kõrgemaid ametnikke, kes püüdis likvideerida saare kroonilist veepuudust suure paisu ehitamisega. Roomast saabusid insenerid uurimistöid tegema, nende askeldusi jälgisid mornid kohalikud elanikud — Bocchicchio klanni liikmed. Piirkonna ujutas üle politsei, kes majutati spetsiaalselt selleks ehitatud kasarmutesse. Paistis, et miski ei saa enam takistada paisuehitust, Palermo sadamas lossiti juba seadmeid ja varustust. Ent kaugemale ei jõutudki. Bocchicchiod olid võtnud ühendust teiste

maffiapealikutega ja sõlminud kokkulepped abi saamiseks. Raskemad seadmed rikuti, kergemad varastati. Maffia poolt äraostetud saadikud käivitasid Itaalia parlamendis planeerijate vastu bürokraatliku vasturünnaku. See kestis mitu aastat, ja siis tuli võimule Mussolini. Diktaator andis dekreedi, et pais tuleb valmis ehitada. Duce mõistis, et sõltumatu võimuna võib maffia ohustada tema režiimi. Mussolini andis piiramatud volitused kõrgele politseiametnikule, kes kiiresti lahendas probleemi sel teel, et heitis kõik mafioosod türmi või toimetas nad sunnitöösaartele. Nii murdis ta mõne lühikese aastaga maffia võimu, lihtsalt arreteeris igaühe, kellest arvati, et ta on mafiooso. Sääraselt toimides ruineeris ta muidugi ka suure hulga süütuid perekondi.

Bocchicchiod olid küllalt tormakad kasutama selle piiramatu võimu vastu jõudu. Pool meestest tapeti tulevahetustes, ülejäänud pool deporteeriti saarekolooniatesse. Neid oli jäänud alles vaid käputäis, kui otsustati emigreerida Ameerikasse, kasutades põrandaalust marsruuti, mis lõppes laevalt ärakargamisega Kanadas. Need paarkümmend

immigranti asusid elama väikelinna, mis paiknes Hudsoni jõe orus mitte kaugel New Yorgist. Alustanud täiesti põhjast, trügisid nad visalt ülespoole, kuni lõpuks kuulus neile kohalik prügiveofirma ja neil olid oma veoautod. Nad said jõukaks, sest neil polnud konkurente. Konkurents puudus sellepärast, et võistlejate autod rikuti ära või pandi põlema. Üks visalt vastu pannud ja hindu alandanud sell leiti maetuna prügi alla, mille ta ise oli päeva jooksul majadest kokku kogunud. Ta oli surnuks lämbunud.

Ent kui mehed hakkasid abielluma—muidugi sitsiilia tüdrukutega —, ilmusid teadagi ka lapsed, ja siis selgus, et kuigi prügivedu tagas igapäevase leiva, ei piisanud sest selleks, et hankida kõike head ja paremat, mida pakkus Ameerika. Ning selleks, et tegevust mitmekesistada, sai Bocchicchio perekonnast vahendaja ja pantvang teiste sõdivate maffiaperekondade rahusõlmimisüritustel.

Bocchicchio klanni mehi peeti ivake totakateks — või nad olid lihtsalt silmatorkavalt primitiivsed. Igatahes andsid nad oma piiratusest endale aru ja teadsid, et keerulisemate ärialade nagu prostitutsiooni, mängupõrgute, uimastikaubanduse või avalike pettuste organiseerimises või kontrollimises pole neist teistele maffiaperekondadele võistlejat. Nad olid lihtsakoelised mehed, kes võisid küll pakkuda meelehead tavalisele politseipatrullile, kuid ei teadnud, kuidas läheneda poliitilisele proovireisijale. Neil olid vaid kaks vara: nende au ja nende metsikus.

Ükski Bocchicchio ei valetanud ega reetnud kunagi. Säärane käitumine oli nende jaoks liiga komplitseeritud. Samuti ei unustanud ükski Bocchicchio kunagi solvangut ega jätnud selle eest kätte maksmata, läks see nii kalliks kui tahes. Täiesti juhuslikult komistasid nad aga selle otsa, mis varsti osutus nende kõige tulusamaks äriks.

Kui sõdivad perekonnad tahtsid rahu sõlmida ja korraldada kokkusaamist, astuti ühendusse Bocchicchio klanniga. Klannipea korraldas sissejuhatavad läbirääkimised ja määras vajalikud pantvangid. Kui näiteks Michael läks kohtumisele Sollozzoga, oli üks Bocchicchio mehi jäetud Michaeli julgeoleku tagamiseks Corleone perekonna kätte. Selle teene maksis kinni Sollozzo. Kui ta oleks tapnud Michaeli, oleksid Corleoned tapnud pantvangis hoitud Bocchicchio. Sel juhul oleksid Bocchicchiod maksnud kätte Sollozzole kui nende klannikaaslase surma põhjustajale. Et Bocchicchiod olid nii primitiivsed, ei suutnud miski, ka kõige rängem karistus, hoida neid tagasi kätte maksmast. Selle nimel võisid nad kas või omaenda elu ohvriks tuua. Kui neid reedeti, polnud nende eest pääsu. Pantvangiks antud Bocchicchio oli raudkindel kindlustuspoliis.

259

Nii et kui don Corleone värvas Bocchicchiod vahendajaiks ja palus neil eraldada pantvangid kõigi kohtumisele tulevate maffia-perekondade tarvis, ei saanud enam keegi kahelda tema siiruses. Reetmine ei tulnud enam kõne allagi. Kohtumine tõotas tulla ohutu nagu pulmapidu.

Kui pantvangid olid välja jagatud, leidis kohtumine aset väikese kommertspanga direktori konverentsiruumis—panga president oli don Corleonele võlgu ja osa tema aktsiaid kuulus tegelikult don Corleonele, kuigi need olid direktori nimel. Too president meenutas hingeliigutusega päeva, mil ta oli pakkunud don Corleonele kirjalikku dokumenti, mis igasuguse pettuse vältimiseks tõestas, et need aktsiad kuulusid donile. Don Corleone oli kohkunud. "Ma olen valmis usaldama teie hoolde kogu oma vara," oli ta öelnud presidendile. "Ma olen valmis usaldama teie kätesse oma elu ja laste heaolu. Ma ei suuda ette kujutada, et te võiksite mind petta või mingil muul moel reeta. Kogu mu maailm, kogu mu usk oma võimesse inimloomust õigesti mõista variseks kokku. Mul on muidugi omaenda ülestähendused, nii et kui minuga peaks midagi juhtuma, saaksid mu pärijad teada, et midagi neile määratut on teie hoole all. Kuid ma tean, et isegi kui mind ei oleks enam siinilmas oma laste huve kaitsmas, oleksite te nende vajaduste suhtes lojaalne."

Kuigi president ei olnud sitsiillane, oli ta väga hellatundeline. Ta mõistis doni suurepäraselt. Kui nüüd ristiisa palve esitas, sai sellest presidendi käskja laupäeva õhtupoolikuks anti panga oivaline konverentsiruum oma sügavate nahktugitoolide ja absoluutse privaatsusega perekondade käsutusse.

Panga julgeolekutalituse vahetas välja väike armee nimeliselt väljavalitud meestest, kes kandsid pangavalvurite mundrit. Kell kümme laupäeva hommikul hakkas konverentsiruum inimestest täituma. Peale New Yorgi viie perekonna olid esindatud veel kümme perekonda mujalt, välja arvatud Chicago, maffiamaailma must lammas. Nad olid loobunud katsetest Chicagot tsiviliseerida ja ei näinud mingit mõtet kutsuda sealseid marutõbiseid koeri nii tähtsale konverentsile.

Avatud olid baar ja väike puhvet. Igal konverentsist osavõtjal oli lubatud kaasa võtta üks abi. Enamik done oli abina kaasa toonud oma consigliori, mistõttu saalis oli suhteliselt vähe noori mehi. Üks neist noortest oli Tom Hagen, tema oli ka ainus, kes polnud sitsiillane. Ta oli uudishimutsemisobjekt, värd.

Hagen oskas käituda. Ta ei rääkinud ega naeratanud. Ta teenindas oma bossi, don Corleonet, lugupidavalt nagu favoriit oma kuningat: tõi talle jahedaid jooke, süütas tema sigari, asetas käeulatusse tuhatoosi. Ta tegi seda lugupidavalt, kuid mitte lömitavalt.

260

Hagen oli kohalolijate hulgas ainus, kes teadis, keda kujutasid tumeda paneeliga raamistatud seintel rippuvad portreed. Neile maalidele olid jäädvustatud kuulsad finantstegelased. Üks kujutas rahandusminister Hamiltoni. Hagen mõtles tahtmatult, et Hamilton oleks tõenäoliselt kiitnud heaks nende rahuläbirääkimiste pidamise pangaasutuses. Miski pole puhta mõistuse jaoks rahustavam ja edendavam kui rahalõhnaline miljöö.

Saabumine oli kokku lepitud kella üheksa kolmekümne ja kümne vahele. Don Corleone, kes tundis end võõrustajana, kuna tema oli need rahuläbirääkimised algatanud, saabus esimesena; täpsus oli üks tema paljudest voorustest. Järgmisena saabus Carlo Tramonti, kes oli endale allutanud Ühendriikide lõunaosa. Ta oli silmatorkavalt nägus

keskealine mees, sitsiillase kohta pikk, väga tugeva päevitusega, laitmatult riietatud ja raseeritud. Ta ei näinud välja itaallase moodi, pigem meenutas ajakirjafotodelt tuntud miljonäre-kalamehi, kes armastavad poseerida oma jahi pardal. Tramonti perekond teenis elatist hasartmängudega, ja keegi, kel tuli tegemist teha nende doniga, poleks aimanud, millise metsikusega ta oli rajanud oma impeeriumi.

Emigreerinud Sitsiiliast väikese poisina, oli ta asunud elama Floridasse ja siin meheks sirgunud. Ta oli sattunud lõunaosariiklastest väikelinnapoliitikute sündikaadi palgale, tema leivaisad olid kontrollinud kohalikke mängupõrguid. Need olid väga karmikäelised mehed, kel olid abiks niisama karmikäelised politseiametnikud, ja nad poleks iial uskunud, et neid võib kukutada säärane kollanokast immigrant. Nad polnud valmis vastu seisma tema tapahimule, sest auhind, mille pärast võideldi, polnud nende meelest väärt nii suurt verevalamist. Tramonti võitis politsei enda poolele sellega, et lubas seadusesilmale senisest suurema osa puhastulust; ta kõrvaldas tahumatud huligaanid, kes korraldasid oma operatsioone ilma igasuguse kujutlusvõimeta. See oli Tramonti, kes sõlmis sidemed Kuuba ja Batista režiimiga ning puistas raha Havanna mängupõrgutesse ja lõbumajadesse, et meelitada siia mängureid Ameerika mandrilt. Tramonti oli nüüd multimiljonär ja talle kuulus üks Miami Beachi luksuslikumaid hotelle.

Kui ta oma samuti väga päevitunud consigliori saatel konverentsiruumi sisenes, embas Tramonti don Corleonet, tehes kurva näo, et näidata oma kaastunnet Corleone poja surma puhul.

Saabuma hakkasid ülejäänud donid. Nad kõik tundsid üksteist, nad olid aastate jooksul kõik omavahel kohtunud — kas seltskondlikult või äriasjus. Samuti olid nad ilmutanud üksteisele kutsealast vastutulelikkust ning nooremas eas ja lahjematel aastatel osutanud vastastikku pisiteeneid. Järgmise donina saabus Joseph Zaluchi

Detroidist. Avalikkuse eest vajalikul määral varjatuna oli Zaluchi perekonna valduses Detroidi lähedal üks hipodroom. Peale selle kuulus talle suur osa mängupõrgutest. Zaluchi oli ümmarguse näo ja sõbraliku välimusega mees, kes elas saja tuhande dollarises majas Detroidi moodsas Grosse Pointi linnaosas. Üks tema poegadest oli abiellunud vanasse tuntud Ameerika perekonda. Nagu don Corleone, oli ka Zaluchi vaheda mõistusega. Kõikidest maffiaperekondade kontrolli all olevatest linnadest oli Detroidil madalaim füüsilise vägivalla indeks; viimase kolme aasta jooksul oli selles linnas olnud vaid kaks hukkamist. Zaluchi ei kiitnud heaks uimastikaubandust.

Zaluchi oli kaasa võtnud oma consigliorija mõlemad mehed tulid don Corleone juurde teda embama. Zaluchil oli kõmisev, vaevumärgatava aktsendiga ameeriklase hääl. Ta oli vanamoodsalt riides, pealaest jalatallani ärimehelik ja asjakohaselt heatahteline. Ta ütles don Corleonele: "Ainuüksi sinu hääl oleks mind siia toonud." Don Corleone langetas tänades pea. Ta võis arvestada Zaluchi toetusega.

Järgmisena jõudsid kohale kaks doni läänerannikult. Nad sõitsid kohale ühes autos, sest nad tegid niikuinii tihedat koostööd. Need olid Frank Falcone ja Anthony Molinari. Mõlemad olid neljakümnendates eluaastates — nooremad kui keegi teine kohtumisest osavõtjaist. Nad olid riietatud teistest pisut vabamalt, neist oli tunda Hollywoodi stiili ja nad olid pisut sõbralikumad kui vaja. Frank Falcone kontrollis filmitööstuse ametiühinguid ja hasartmänge stuudiotes pluss keerulist prostitutsioonikanalit, mis varustas tüdrukutega kõige läänepoolse-mate osariikide lõbumaju. Ühelgi donil polnud

tegelikult võimalust s/jowbisnise tuusaks saada, kuid Falcone oli selle peaaegu saavutanud. Vastavalt sellele äratas ta kaasdonides umbusaldust.

Anthony Molinari kontrollis San Francisco sadamapiirkonda ja paistis silma spordiga seotud hasartmängude impeeriumis. Ta oli pärit itaalia kalurite suguvõsast ja talle kuulus San Francisco parim mereandide restoran, mille üle ta oli nii uhke, et käis jutt, nagu kannaks ettevõte kahju, sest sealne toit oli kehtivate hindade jaoks liiga hea. Mölinani oli kutselise mänguri läbitungimatu pilk ja oli üldiselt teada, et tal oli üht-teist pistmist uimastite salasisseveoga üle Mehhiko piiri ja laevadelt, mis kurseerisid idaookeanide liinidel. Tema abid olid noored jõulised mehed, ilmselt mitte nõuandjad, vaid ihukaitsjad, kuigi sellele kohtumisele nad ei söandanud tulla relvastatult. Kõik teadsid, et need ihukaitsjad tundsid karatet; see seik tegi teistele donidele nalja, kuid ei häirinud neid küünevõrdki — mitte rohkem kui see, kui California donid oleksid tulnud, kaelas paavsti õnnistatud amuletid. Tuleb siiski märkida, et mõned neist meestest olid usklikud ja palusid jumalat.

Järgmisena ilmus Bostoni maffiaperekonna esindaja. See oli ainus don, keda tema kaaslased ei austanud. Teda tunti mehena, kes ei kohtle oma "rahvast" õiglaselt, vaid tüssab neid armutult. Selle võis andeks anda, iga inimene on oma ahnuse mõõt. Mida ei saanud andestada, oli see, et ta ei suutnud oma impeeriumis korda pidada. Bostoni piirkonnas toimus liiga palju mõrvu, liiga palju pisisõdu võimu pärast, liiga palju oli üksiküritajaid; see piirkond eiras seadust liiga jultunult. Kui Chicago maffia koosnes metslastest, siis bostonlased olid gavoones ehk tahumatud matsid. Bostoni doni nimi oli Domenick Panza. Ta oli lühike ja tönts; üks don tähendas, et tal oli suli välimus.

Clevelandi sündikaati, mis oli võib-olla võimsaim üksnes hasartmängudega tegelev organisatsioon Ühendriikides, esindas hapra välimusega, kõhna näo ja lumivalgete juustega vanem mees. Seljataga nimetati teda Juudiks, sest ta oli ümbritsenud end pigem juutide kui Sitsiiliastest abilistega. Käisid jutud, et kui ta vaid söandaks, nimetaks ta juudi isegi oma consigliorfks. Nii või teisiti: don Corleone perekonda nimetati iiri bandeks Hageni liikmeksoleku tõttu, don Vincent Forlenza perekonda aga — mõnevõrra põhjendatumalt —juudi perekonnaks. Kuid don Forlenza juhtis äärmiselt tõhusat organisatsiooni ja vaatamata tema tundlikele näojoontele ei teatud, et ta kunagi oleks verd nähes minestanud. Ta valitses raudse käega, mida varjas sametine poliitikukinnas.

Viimasena saabusid New Yorgi viie perekonna esindajad ja Tom Hagenit pani imestama, kui palju aukartustäratavamad ja silmatorkavamad olid need viis meest väljastpoolt tulnuist. Viimaseid võis pidada maakaiks. Kõigepealt vastasid New Yorgi donid vanale Sitsiilia traditsioonile — nad olid "kõhuga mehed", mis kujundlikult tähendas võimu ja julgust, sõnasõnaliselt aga füüsilist ihu, justkui käiksid need kaks käsikäes, nagu ilmselt oligi olnud Sitsiilias. Viis New Yorgi doni olid suured korpulentsed mehed, neil olid jämedate näojoontega lõvipead, lihavad valitsejaninad, karmid suud ja lottis põsed. Nad ei olnud nii hästi riides ega hoolitsetud, neil oli lollustega mittetegelevate ja edevust võõristavate teoinimeste välimus.

Nende hulgas oli Anthony Stracci, kes kontrollis New Jersey piirkonda ja Manhattani West Side'i dokke. Ta valitses hasartmänge Jerseys ja tal oli tugev mõju Demokraatliku Partei poliitikamasinas. Tal oli hulk kaubaveoautosid, mis võisid teenida terve varanduse, sest kuigi nad olid tugevasti ülekoormatud, ei peatanud neid ükski koormusi kontrolliv maanteeinspektor. Need veoautod aitasid kulutada teid ja siis parandas kahjustused tema

tee-ehitusfirma, kellele olid tagatud tulusad riigilepingud. See oli operatsioon, mis soojendaks igaühe

263

südant: äri ise tekitas uut äri! Straccigi oli vanamoodne ja polnud kunagi tegelnud uimastitega, ent kuna tema äri käis sadamas, polnud tal võimalik hoiduda eemale uimastikaubandusest. Viiest Corleonede vastu astunud New Yorgi perekonnast oli tema kõige nõrgem, kuid kõige sõbralikumalt häälestatud.

Perekonda, kes kontrollis New Yorgi osariigi põhjaosa, kes toimetas Kanadast üle piiri sisse itaalia immigrante, valitses selle piirkonna mängupõrguid ja omas vetoõigust traavivõistluste riiklike litsentside jagamisel, juhtis Ottilio Cuneo. See oli täiesti relvituks tegev mees oma külapagari lustaka ümarnäoga. Tema seaduslike ettevõtete hulka kuulus suur piimakompanii. Cuneo oli üks neid mehi, kes armastavad lapsi ja kelle taskud on tulvil maiustustest lootuses teha head meelt mõnele oma lapselapsele või lähikondlase võsule. Ta kandis veluur-kaabut, mille serv oli alla keeratud nagu naiste päikesekübaral; see laiendas tema niigi täiskuuna laia näo lausa joviaalsusemaskiks. Ta oli üks väheseid done, keda polnud kordagi arreteeritud ja kelle tegelikke toiminguid isegi ei aimatud. Mistõttu ta oli teeninud kodanikekomi-teedes ja hääletatud Kaubanduskoja poolt "New Yorgi osariigi aasta parimaks ärimeheks".

Tattaglia perekonna lähim liitlane oli don Emilio Barzini. Talle kuulus osa mänguärist Brooklynis ja osa Queensis. Temale allus osa prostitutsioonist. Ta oli kõvakäeline. Täielikult oli tema kontrolli all Staten Island. Talle kuulus osa spordiga seotud kihlvedudest Bronxis ja Westchesteris. Tal oli käsi sees uimastiäris. Tal olid tihedad sidemed Clevelandi ja läänerannikuga ning ta oli üks väheseid piisavalt terava mõistusega mehi, et tunda huvi Nevada avatud linnade Las Vegase ja Reno vastu. Tal olid omad huvid ka Miami Beachis ja Kuubas. Pärast Corleone perekonda oli ta võib-olla tugevaim New Yorgis ja seega kogu riigis. Tema mõju ulatus koguni Sitsiiliasse. Tema kahvel oli igas ebaseaduslikus pirukas. Kuuldavasti oli tal jalg maas isegi Wall Streetil. Sõja puhkemisest alates oli ta toetanud Tattaglia perekonda nii raha kui mõjujõuga. Tema auahne plaan oli don Corleone kui riigi võimsaim ja lugupeetavaim maffiapealik välja süüa ja võtta üle osa tema impeeriumist. Ta sarnanes paljuski don Corleonega, kuid oli moodsam, rikutuni ja ärimehelikum. Teda ei saanud kuidagi kutsuda vanatoiks ja teda usaldasid nooremad ja läbematumad karjäärimaiad liidrid. Ta kiirgas külma isiklikku jõudu, kuid tal puudus don Corleone soojus; hetkel oli ta võib-olla kõige "austamisväärsem" mees selles seltskonnas.

Viimasena saabus don Phillip Tattaglia, Tattaglia perekonna pea, kes Sollozzo toetamisega oli otseselt esitanud väljakutse Corleonede

264

võimule —ja äärepealt selle murdnudki. Kummalisel kombel teised põlgasid teda pisut. Esiteks teati, et ta oli lasknud Sollozzol end kamandada, tegelikult oli kaval Türklane teda koguni ninapidi vedanud. Teda peeti vastutavaks kogu selle segaduse, selle möllu eest, mis häiris New Yorgi maffiaperekondade igapäevast äri. Peale selle oli ta kuuekümneaastane dändi ja seelikukütt. Tal oli ohtralt võimalusi oma nõrkust rahuldada.

Sest Tattaglia perekond tegeles naistega. Tema põhiäri oli prostitutsioon. Samuti kontrollis ta enamikku öölokaale Ühendriikides ja võis panna talendi lavale riigi mis tahes nurgas. Phillip Tattaglia ei pidanud üleliigseks kasutada paljulubavatele lauljatele ja

koomikutele käpa peale panekuks toorest jõudu või ahistada heliplaadifirmasid. Kuid perekonna peamine tuluallikas oli prostitutsioon.

Phillip Tattaglia isiksus oli meestele vastumeelt. Ta oli viriseja, kes alati kaebas perekonnaäri kulude üle. Pesumajaarved ja kõik need froteerätikud õgisid tema jutu järgi kasumi (kuigi pesupesemisfirma, mis selle töö ära tegi, kuulus talle). Tüdrukud olid laisad ja tujukad —jooksid ära või tegid enesetapu. Sutenöörid olid reeturlikud, ebaausad ning lojaalsusekübemetagi. Abimehi oli raske leida. Sitsiilia verd noormehed kirtsutasid seda liiki töö peale nina, pidasid allpool oma väärikust ja au olevaks kasutada ja kuritarvitada naisi —ja ometi võisid needsamad kelmid lauluviisi ümisedes kellel tahes kõri läbi lõigata! Nii et Phillip Tattaglia raiskas oma sõnamulinat tõrjuva ja põlgliku publiku peale. Tema südantlõhestavaim nutulaul oli reserveeritud võimudele, kelle võimuses oli välja anda või tühistada tema ööklubide ja kabareede alkoholimüügi litsentse. Ta väitis, et oli teinud rohkem miljonäre kui Wall Street — rahaga, mis ta oli maksnud neile riigipitsatite pikanäpulistele valvuritele.

Tema peaaegu võidukas sõda Corleone perekonna vastu polnud, imelik küll, taganud talle lugupidamist, mida seeivääris. Kõik teadsid, et tema jõud oli lähtunud Sollozzost ja hiljem Barzini perekonnast. Samuti rääkis tema vastu tõsiasi, et hoolimata üllatuskallalettmgi eelistest polnud ta saavutanud täielikku võitu. Kui ta oleks olnud tõhusam, oleks võidud seda praegust kriisi vältida. Don Corleone surm oleks tähendanud kogu sõja lõppu.

Kuna don Corleone ja Phillip Tattaglia olid omavahelises sõjas kumbki kaotanud poja, siis oli sünnis, et nad märkisid teineteise kohalolekut üksnes vormikohase peanoogutusega. Don Corleone oli üldine tähelepanuobjekt, teised mehed uurisid, milliseid nõrkusemärke on tema peale jätnud haavad ja lüüasaamine. Kõigile oli mõistatuseks, miks don Corleone oli pärast oma lemmikpoja surma rahu palunud.

See tähendas lüüasaamise tunnustamist ja tõi päris kindlasti kaasa tema võimu nõrgenemise. Kuid varsti pidi asi selgeks saama.

Vahetati tervitusi, serveeriti jooke ja kulus veel peaaegu pool tundi, enne kui don Corleone võttis istet poleeritud pähklipuust laua taga. Hagen istus doni vasakule käele ja pisut tagapoole. See oli märguanne, et teisedki donid asuksid laua taha. Nende abid istusid nende selja taga, consigliorfd olid nii lähedal, et võisid vajaduse korral pakkuda mis tahes nõuannet.

Don Corleone oli esimene kõneleja ja ta rääkis nii, nagu poleks midagi juhtunud. Nagu poleks ta ise saanud raskesti haavata ja poeg surma, nagu poleks tema impeerium varemeis, isiklik perekond laialipillutatud — Freddie Läänes Molinari perekonna kaitse all ja Michael peidus Sitsiilia võsas. Loomulikult rääkis ta sitsiilia murdes.

"Ma tahan teid kõiki tänada tulemise eest," sõnas ta. "Ma pean seda mulle isiklikult osutatud teeneks ja ma olen teist igaühele selle eest võlgu. Ja nii ma ütlen kohe alguses, et ma ei ole siin selleks, et tülitseda või midagi tõestada, vaid üksnes selleks, et väidelda ja aruka mehena teha kõik võimalik, et me siit sõpradena ka lahkuksime. Ma annan selle peale sõna, ja need, kes mind hästi tunnevad, teavad, et ma ei anna oma sõna kergekäeliselt. Niisiis, asugem asja juurde. Me oleme siin kõik austamisväärt mehed, meil pole vaja jagada üksteisele garantiisid nagu oleksime advokaadid."

Ta tegi pausi. Kõik teised vaikisid. Mõned suitsetasid sigarit, mõned rüüpasid oma klaasist. Nad kõik olid kannatlikud mehed, head kuulajad. Üks asi oli neil ühine: nad olid

need haruldased mehed, kes ei aktsepteerinud organiseeritud ühiskonna võimu, inimesed, kes ei tunnistanud teiste inimeste ülevõimu. Polnud jõudu või surelikku, kes võinuks neid allutada oma tahtele, kui nad seda ise ei tahtnud. Need olid mehed, kes kaitsesid oma vaba tahet riugaste ja mõrvadega. Nende tahte võis murda vaid surm. Või äärmine arukus.

Don Corleone ohkas. "Kuidas on asjad saanud nii kaugele minna?" küsis ta retooriliselt. "Hüva, see pole tähtis. Tehtud on üksjagu lollusi. Kõik asetleidnu on nii õnnetu ja otstarbetu. Kuid lubage mul öelda, mida arvan juhtunust mina."

Ta peatus, et näha, kas keegi on vastu tema kavatsusele esitada sündmuste omapoolne kirjeldus.

"Tänu jumalale on mu tervis taastunud ja võib-olla saan ma olla abiks selle konflikti lahendamisel. Võib-olla oli mu poeg liiga tormakas, liiga jonnakas, ma ei eita seda. Igatahes lubage mul öelda, et Sollozzo tuli minu juurde äriasjaga, mille tarvis ta palus mu raha ja mõjuvõimu. Ta ütles, et asjast on huvitatud ka Tattaglia perekond.

Ari oli seotud uimastitega, mis mind ei huvita. Ma olen vaikne mees ja niisugused püüdlused on minu maitse järgi liiga rahutud. Ma seletasin seda Sollozzole, säilitades kogu lugupidamise tema ja Tattaglia perekonna vastu. Ma ütlesin talle oma "ei" täieliku viisakusega. Ma ütlesin talle, et tema äri ei sega minu omaja et mul pole midagi selle vastu, kui ta oma elatist sellisel viisil teenib. Tema suhtus sellesse halvasti ja tõi meile kõigile õnnetuse kaela. Hüva, elu on juba kord selline. Igaüks siinviibijaist võiks jutustada omaenda kurva loo. See ei ole minu eesmärk."

Don Corleone tegi pausi ja nõudis Hagenilt žestiga joogiklaasi, mille Hagen talle kiiresti ulatas. Don Corleone niisutas suud. "Ma tahan sõlmida rahu," lausus ta. "Tattaglia on kaotanud poja, mina olen kaotanud poja. Me oleme tasa. Mis saaks maailmast, kui inimesed mõistusevastaselt jätkaksid üksteise vastu vimma haudumist. See on olnud Sitsiilia nuhtlus, seal on mehed nii ametis veritasuga, et neil pole aega perekonnale leiba teenida. See on lollus. Seepärast ütlen ma praegu: jäägu asjad nii, nagu nad olid varem. Ma pole astunud samme, et uurida välja, kes reetis ja tappis mu poja. Kui sõlmime rahu, ma ei teegi seda. Mul on poeg, kes ei saa tulla koju, ja ma pean saama garantiid, et kui ma korraldan asjad nii, et ta saab ohutult koju naasta, siis ei oleks sekkumist ega ohtu võimude poolt. Kui see saab lahendatud, võime me võib-olla kõnelda ka muudest meid huvitavatest asjadest ja osutada täna endile, meile kõigile, kasuliku teene." Corleone tegi kätega alistumist väljendava ilmeka žesti. "See on kõik, mida ma soovin."

See oli hästi tehtud. See oli endine don Corleone — arukas, paindlik, maheda jutuga. Kuid kõik siinviibijad olid märganud, et ta rõhutas oma head tervist, mis tähendas, et vaatamata Corleone perekonna ebaõnnele ei tohi teda pidada meheks, kellega võib hõlpsasti hakkama saada. Märgati, et tema sõnade järgi oli muu äri arutamine kasutu seni, kuni ta pole saanud rahu, mida ta nõuab. Samuti märgati, et ta nõuab vana status quo'A — et ta ei kaota midagi, kuigi viimase aasta jooksul oli kõik allamäge käinud.

Don Corleonele ei vastanud mitte Tattaglia, vaid Emilio Barzini. Ta oli järsk, kuigi mitte jäme ja solvav.

"See kõik peab küllalt paika," ütles Barzini. "Kuid midagi on veel ütlemata. Don Corleone on liiga tagasihoidlik. Ometi on fakt, et Sollozzo ja Tattagliad ei saanud alustada oma uut äri ilma don Corleone abita. Tegelikult tema äraütlemine solvas neid. See pole muidugi tema süü. Jääb aga tõsiasjaks, et kohtunikud ja prokurörid, kes võtaksid

don Corleonelt meelehead isegi uimastite puhul, ei laseks end mõjutada kellelgi teisel, kui asi puudutab narkootikume. Sollozzo

267

ei oleks saanud tegutseda, kui tal poleks olnud mõningaid tagatisi, et tema inimesi koheldakse hellalt. Me kõik teame seda. Vastasel korral oleksime kõik vaesed mehed. Ja nüüd, kus karistusi on tugevdatud, nõuavad kohtunikud ja prokurörid kõrget hinda, kui keegi meie inimestest narkootikumidega hätta jääb. Kahekümneaastase vanglakaristuse korral võib isegi sitsiillane omertä murda ja kõik välja laduda. See on täiesti võimalik. Don Corleone aga kontrollib kogu kohtuaparaati. See, et ta ei lase meil seda kasutada, ei ole sõbrategu. Ta võtab meie perekondadel leiva suust. Ajad on muutunud, nüüd pole enam nii nagu vanasti, mil igaüks võis tegutseda omapäi. Kui Corleonel on peos kõik New Yorgi kohtunikud, peab ta neid meiega jagama või laskma meil neid kasutada. Loomulikult võib ta niisuguste teenete eest arve esitada. Tänu jumalale, me pole ju kommunistid. Kuid ta peab meid laskma kaevust vett ammutada. See on nii lihtne."

Pärast seda, kui Barzini oli lõpetanud, võttis maad üldine vaikus. Rindejoon oli tähistatud, vana status quo juurde naasmist ei saanud enam olla. Mis veelgi tähtsam: Barzini oli andnud mõista, et kui rahu ei saavutata, liitub ta avalikult Tattagliadega nende sõjas Corleonede vastu. Ja tal oli selleks veenev põhjus. Nende elu ja vara sõltusid üksteisele osutatud teenetest, sõbra poolt palutud teenest keeldumine oli agressiooniakt. Teeneid ei palutud kergekäeliselt ja neist ei tohtinud kergekäeliselt ära öelda.

Lõpuks pidas don Corleone vastukõne. "Mu sõbrad," ütles ta. "Ma ei keeldunud kiuslikkusest. Te kõik tunnete mind. Millal olen ma keeldunud sobingust? See lihtsalt ei ole minu loomuses. Kuid seekord oli mul vaja keelduda. Miks? Ma arvan, et see uimastiäri hävitab tulevikus meid kõiki. Riigis tekitab see äri liiga tugevat vastuseisu. See pole nagu viski või hasartmängud või isegi naised, mida enamik inimesi ise tahab ja mille on keelanud kiriku ja valitsuse pezzonovante'd. Uimastid on ohtlikud kõigile, kes nendega seotud. Nad võivad seada ohtu igasuguse muu äri. Ja lubage mul öelda, et ma olen meelitatud usust, nagu oleksin ma kohtunike ja kohtuametnike suhtes nii võimas. Ma sooviksin, et see vastaks tõele. Mul on mõningane mõju, kuid paljud inimesed, kes austavad mu nõuandeid, võivad selle austuse kaotada, kui meie suhetes tulevad mängu uimastid. Nad kardavad, et neid segatakse säärasesse ärisse ja nad on kategooriliselt selle vastu. Isegi politseinik, kes aitab meid mängupõrgute ja muude asjade puhul, keeldub meid aitamast uimastite korral. Nii et paluda mind osutada teene neis asjus on sama hea kui paluda, et ma teeksin endale karuteene. Kuid ma olen valmis seda tegema, kui te peate seda muude probleemide lahendamise huvides vajalikuks."

268

Kui don Corleone oli lõpetanud, oli ruumis tunda pinge leevenemist, kuulda oli rohkem sosinat ja omavahelist vestlust. Ta oli tähtsas punktis järele andnud. Ta pakkus oma kaitset organiseeritud kuritegevuse mis tahes ettevõtmisele uimastite alal. Tegelikult oli ta peaaegu täielikult nõus Sollozzo esialgse ettepanekuga, kui sellist ettepanekut toetab siia kogunenud üleriigiline esindus. Saadi aru, et ta ei osale mitte mingil juhul operatiivfäasis ega investeeri oma raha, vaid kasutab üksnes oma kaitsvat mõju seadusaparaadis. Ent see oli suur järeleandmine.

Vastuseks võttis sõna Los Angelese don Frank Falcone. "Meie inimeste minekut sellesse ärisse on võimatu peatada. Nad lähevad omal algatusel ja üksipäini —ja jäävad siis vahele. Mängus on liiga palju raha, et kiusatusele vastu panna. Seega on ohtlikumgi,

kui me selles äris kaasa ei löö. Kui me seda äri kontrollime, võime vähemalt seda paremini kaitsta, paremini organiseerida, teha nii, et ta tekitaks vähem probleeme. Selles äris kaasalöömine polegi nii halb, peab olema kontroll, peab olema kaitse, peab olema organisatsioon. Me ei saa lubada, et igaüks ringi jookseb ja teeb, mis talle meeldib nagu kamp anarhiste."

Arukuse huvides laitis Detroidi don, kes suhtus Corleonesse sõbralikumalt kui keegi teine, samuti oma sõbra seisukohta. "Mina ei usu uimastitesse," sõnas ta. "Aastaid maksin ma oma inimestele ekstratasu, et nad väldiksid seda liiki äri. Kuid see ei aidanud. Keegi tuleb nende juurde ja ütleb: "Mul on pulbrit, kui sa investeerid kolm-neli tuhat dollarit, võime selle laialijägamisega teenida viiskümmend tuhat." Kes saab loobuda niisugusest kasumist? Ja nii on nad oma pisikese kõrvaläriganii hõivatud, et jätavad hooletusse töö, mille eest ma neile palka maksan. Uimastites on rohkem raha. See raha muutub üha suuremaks. Selle tendentsi peatamiseks pole mingit võimalust, seepärast peame me selle äri oma kontrolli alla võtma ja kandma hoolt, et ta oleks austamisväärt. Ma ei taha, et seda aetaks koolides, ma ei taha, et uimasteid müüdaks lastele. See on infamitä. Oma linnas püüan ma teha kõik, et see äri piirduks vaid mustadega, värvilise elanikkonnaga. Nemad on parimad kliendid, nendega on kõige vähem tüli ja nad on niikuinii lojused. Neil pole mingit austust oma naiste või perekondade või iseenda vastu. Mingu nad siis hukka narkootikumidega. Kuid ometi tuleb midagi ette võtta, me lihtsalt ei saa lubada, et inimesed teevad, mis tahavad, ning tekitavad kõigile pahandusi."

See Detroidi doni kõne võeti vastu valju heakskiiduüminaga. Ta oli tabanud naelapea pihta: inimesi ei saa isegi rahaga hoida eemale uimastikaubandusest. Mis puutub tema märkustesse laste kohta, siis

siin kõneles tema üldtuntud hellahingelisus. Lõppude lõpuks, kes siis kavatseb müüa uimasteid lastele? Kust lapsed selleks raha võtavad? Mis puutub aga värvilistesse, siis seda lora ei pandud lihtsalt tähele. Neegritega ei arvestanud keegi, need ei kujutanud endast mingit jõudu. See, et nad olid lasknud ühiskonnal end põrmu tallata, tõendas selgelt, et neil polnud mingit tähtsust. Ning see, et Detroidi don neid üldse mainis, näitas veel kord, kuidas ta alailma kipub komistama ebaoluliste asjade otsa.

Kõik donid võtsid sõna. Nad kõik tembeldasid uimastikaubanduse halvaks asjaks, mis tekitab hulgaliselt pahandusi, kuid jõudsid ühisele arvamusele, et selle vastu on võimatu midagi ette võtta. See äri tõotas lihtsalt liiga suurt raha, millest järeldus, et kindlasti leidub inimesi, kes lähevad ükskõik millisele riskile, et vaid selles ringi sumada. Säärane on juba kord inimloomus.

Lõpuks lepiti kokku, et nüüdsest on uimastikaubandus lubatud ja et don Corleone peab sellele Idas teatud seaduskaitse tagama. Jäädi selle juurde, et suurema osa laiaulatuslikest operatsioonidest teostavad Barzini ja Tattaglia perekond. Selle küsimuse niiviisi ära lahendanud, võis konverents asuda muude laiemat huvi pakkuvate asjade juurde. Lahendamist vajas hulk kompleksprobleeme. Lepiti kokku, et Las Ve-gas ja Miami on avatud linnad, kus võivad tegutseda kõik perekonnad. Nad kõik möönsid, et need on tulevikulinnad. Samuti lepiti kokku, et nendes linnades ei lubata vägivalda ning kõik pisisulid tuleb minema peletada. Jõuti kokkuleppele, et tähtsates asjades, näiteks hukkamistes, mis olid vajalikud, kuid mis võisid ülemäära ärritada üldsust, peab toimingu heaks kiitma nõukogu. Lepiti kokku, et päästikumehed ja muud sõdurid peavad vältima vägivalda ja kättemaksuakte üksteise suhtes. Perekonnad kohustusid üksteisele palve

peale teeneid osutama: laenama hukkajaid, andma tehnilist abi teatud tegevusplaanide elluviimisel, näiteks vandemeeste äraostmisel, mis vahel võis olla elutähtis. Need kõrgel tasemel peetud sundimatud diskussioonid nõudsid aega ja neid katkestati puhvetist ja baarist serveeritud eine ja jookidega.

Viimaks võttis don Barzini enda peale kohtumise lõpetamise. "Nüüd on kõik ära räägitud," sõnas ta. "Meil valitseb nüüd rahu ja lubage mul avaldada lugupidamist don Corleonele, keda me kõik oleme aastaid tundnud sõnapidaja mehena. Kui on veel lahkarvamusi, võime uuesti kohtuda, meil pole vaja hakata jälle lollusi tegema. Minu poolelt on tee nüüd uus ja sile. Mul on hea meel, et see kõik on lahendatud."

Ainult Phillip Tattaglia oli endiselt pisut mures. Sonny Corleone mõrvamine oli teinud ta kogu rühmas kõige ohustatumaks, kui sõda peaks uuesti lahti minema. Esmakordselt võttis ta pikemalt sõna.

"Ma olen nõustunud kõige siin räägituga, ma tahan unustada omaenda õnnetuse. Kuid ma tahaksin kuulda Corleonelt mõnda ranget tagatist. Kas ta üritab isiklikku kättemaksu? Kui aeg läheb ja ta positsioonid võib-olla tugevnevad, ega ta siis äkki unusta, et me oleme vandunud sõprust? Kuidas saan ma olla kindel, et kolme-nelja aasta pärast ta ei hakka arvama, et teda on halvasti koheldud, sunnitud tänasele kokkuleppele jõuga ja et ta on vaba seda rikkuma? Kas me peame kogu aeg teineteisel silma peal hoidma? Või võime me tõesti minna rahulikul meelel rahu peale? Kas Corleone annab meile vajalikud tagatised, nagu mina annan omad?"

Nüüd oli käes too hetk, mil Corleone pidas kõne, mida mäletati kaua ja mis taas näitas, et ta oli nende hulgas kõige kaugenägelikum riigimees. See kõne oli täis kainet mõistust, tuli otse südamest ja tabas asja olemust. Selles kõnes müntis ta väljendi, mis omal moel tuli niisama tuntuks nagu Churchilli "raudne eesriie", kuigi avalikkus sai sellest teada alles rohkem kui kümme aastat hiljem.

Esmakordselt tõusis ta nõupidamise poole pöördumiseks püsti. Ta oli lühikest kasvu ja oma "haigusest" pisut kõhn, võib-olla paistsid tema kuuskümmend aastat pisut rohkem välja, kuid kahtlemata oli ta tagasi saanud kogu oma varasema jõu ja terase mõistuse.

"Mis liiki inimesed me oleksime, kui meil poleks mõistust?" küsis ta. "Kui asi oleks nii, poleks me paremad džunglielajaist. Kuid meil on mõistus, me võime väidelda üksteise ja iseendaga. Mis eesmärgil alustaksin ma kõiki neid pahandusi, kogu seda vägivaldaja möllu? Mu poeg on surnud, see on õnnetus ja ma pean seda taluma, mitte sundima süütut ümbritsevat maailma kannatama koos minuga. Seepärast ütlen ma: ma annan ausõna, et ma ei hakka kunagi taotlema kättemaksu, ma ei hakka kunagi uurima tegusid, mis on tehtud minevikus. Ma lahkun siit puhta südametunnistusega.

Lubage mul öelda, et me peame alati silmas pidama oma huve. Me kõik oleme keeldunud olemast rumalad, oleme keeldunud olemast hüpiknukud, kõrgetel kohtadel olevatel meestel traadist tõmmata. Meil on selles riigis olnud õnne. Enamik meie lapsi on juba leidnud parema elu. Teist mõnede pojad on professorid, teadlased, muusikud, ja teie olete õnneseened. Võib-olla teie lastelastest saavad uued pezzonovante'd. Keegi meist siin ei taha, et meie lapsed käiksid meie rada, see on liiga raske elu. Nad võivad elada teisiti, seda võimaldab positsioon ja julgeolek, mille me oleme kätte võidelnud oma julgusega. Mul on juba lapselapsed ja ma loodan, et kunagi võib nende laste hulgast — kes teab — tulla kuberner või president, miski pole võimatu Ameerikas. Kuid me peame edenema koos ajaga. Püstolite,

tapmiste ja massimõrvade aeg on möödas. Me peame olema kavaldavad nagu ärimehed, selles on rohkem raha ja see on parem meie lastele ja lastelastele.

Mis puutub meie endi tegudesse, siis pole me vastutavad 90-kaliibriste pezzonovante'de eest, kes võtavad enda peale otsustada, mida me peame peale hakkama oma eluga, kes kuulutavad sõdu, mida peame sõdima meie, et kaitsta nende omandit. Kes ütleb, et me peame alluma seadustele, mida nad kehtestavad oma huvide kaitseks ja meie haavamiseks? Ja kes on nemad, et sekkuda, kui meie kanname hoolt oma huvide eest? Sonna cosa nostra — need on meie endi asjad. Me juhime oma maailma iseendi tarvis, sest see on meie maailm, cosa nostra. Ja seepärast me peame kokku hoidma, et kaitsta end väljastpoolt vahelesegajate vastu. Vastasel juhul ajaksid nad meile rõnga ninasse, nagu nad on teinud miljonite naapollaste ja teiste siin maal elavate itaallastega.

Sel põhjusel, meie ühise hüve nimel, unustan ma oma kättemaksu surnud poja eest. Ma vannun nüüd, et nii kaua, kui ma vastutan oma perekonna tegude eest, ei tõsteta ilma õiglase põhjuse või äärmise provokatsioonita kellegi vastu sõrmegi. Ma olen nõus ühise hüve nimel ohverdama oma kommertshuvid. Siin on mu sõna, siin on mu au, siinolijad teavad, et ma pole kunagi neist kumbagi reetnud.

Kuid mul on ka omakasupüüdlik huvi. Mu noorim poeg oli sunnitud välismaale põgenema, teda süüdistati Sollozzo ja politseikapteni mõrvas. Ma pean nüüd asjad nii korraldama, et ta saaks ohutult koju naasta, puhastatuna kõigist valesüüdistustest. See on minu asija ma korraldan selle ära. Võib-olla pean ma leidma tõelise süüdlase, võibolla pean ma veenma võimusid tema süütuses, võib-olla tunnistajad ja informaatorid ütlevad lahti oma valedest. Kuid ma rõhutan veel kord, et see on minu mure, ja ma usun, et ma olen võimeline oma poja koju tooma.

Kuid lubage mul öelda järgmist. Ma olen ebausklik inimene, see on rumal nõrkus, kuid ma pean pihtima, et nimelt nõnda on lood. Nii et kui minu pojaga peaks juhtuma mõni õnnetus — kui politseinik ta kogemata maha laseb, kui ta end kongis üles poob, kui tema süüd tõendama ilmuvad uued tunnistajad —, sunnib mu ebausk mind arvama, et selle on põhjustanud vimm, mida mõned siinviibijad minu vastu ikka veel hauvad. Lubage mul jätkata. Kui mu poega peaks tabama välk, süüdistan ma mõningaid siinviibijaid. Kui tema lennuk peaks merre kukkuma või tema laev ookeanisügavustesse kaduma, kui ta peaks saama surmapalaviku, kui tema auto otsa peaks sõitma rong, siis süüdistan ma siinolijate pahatahtlikkust. Säärane on minu

ebausk. Džentelmenid, seda pahatahtlikkust, seda ebaõnne ei saa ma iial andestada. Kui see kõrvale jätta, siis lubage mul vanduda oma lastelaste hingeõnnistuse nimel, et ma ei murra kunagi rahu, mille me oleme sõlminud. Lõppude lõpuks, kas me oleme või ei ole paremad kui need pezzonovante'd, kes on meie eluajal tapnud lugematuid miljoneid inimesi?"

Nende sõnadega lahkus don Corleone oma kohalt ja läks mööda lauaäärt sinna, kus istus don Phillip Tattaglia. Tattaglia tõusis tema tervitamiseks püsti ja mõlemad mehed embasid, suudeldes teineteist põsele. Teised ruumis viibivad donid aplodeerisid ja tõusid üksteisel kätt suruma, tervitades don Corleonet ja don Tattagliat nende uue sõpruse puhul. See polnud võib-olla kõige soojem sõprus maailmas, tõenäoliselt ei hakka nad teineteisele jõulukingitusi saatma, kuid nad ei kipu enam teineteise elu kallale. Selle maailmajaoks oli see piisav sõprus — kõik, mida üldse vajati.

Et tema poeg Freddie oli Läänes Molinari perekonna kaitse all, astus don Corleone pärast kohtumise lõppu mõneks hetkeks San Francisco doni juurde, et väljendada oma tänulikkust. Molinari jutust sai don Corleone aru, et Freddie oli California doni valdustes leidnud oma niši, tundis end suurepäraselt ja oli kujunenud naiste lemmikuks. Paistis, et tal oli hotellipidamiseks andi. Don Corleone vangutas imestades pead, nagu seda teevad paljud isad, kui neile räägitakse nende laste ootamatult ilmnenud vaimuannetest. Kas pole nii, et mõnikord võib suurimgi õnnetus ettearvamatut kasu tuua? Nad mõlemad leidsid, et küll see nii ongi. Siis juhtis Corleone San Francisco doni tähelepanu sellele, et Freddie kaitsmine oli määratu suur teene, mille eest Corleone on talle võlgu. Ta andis teada, et tema mõjuvõimu kasutatakse nii, et Molinari inimeste käsutuses oleks alati tähtis informatsioon traavivõistluste kohta — olenemata sellest, millised muutused võivad lähiaastatel toimuda võimustruktuuris. See oli väga tähtis lubadus, sest võitlus informatsiooni pärast oli veritsev haav, kuna sellele olid oma raske käpa peale pannud Chicago mehed. Kuid don Corleone polnud mõjuvõimuta isegi barbarite maal ja nii oli tema lubadus kuldaväärt.

Oli juba õhtu, kui don Corleone, Tom Hagen ja ihukaitsja-autojuht, kelleks osutus Rocco Lampone, saabusid Long Beachi puiestikku. Kui nad sisenesid majja, ütles don Hagenile: "Meie autojuht, see Lampone — hoia tal silma peal. Ma arvan, et see poiss väärib midagi paremat." Doni märkus pani Hageni imestama. Kogu päeva polnud Lampone öelnud ühtegi sõna, ta polnud tagaistmele asunud meeste poole pilkugi heitnud. Ta oli avanud doni ees ukse, auto oli olnud trepis, kui nad

väljusid, ta oli teinud kõik õigesti, kuid mitte midagi enamat sellest, mida hästikoolitatud autojuht tegema peab. Nähtavasti oli doni silm märganud midagi niisugust, mida tema polnud tähele pannud.

Don saatis Hageni minema ja käskis tal pärast õhtusööki tema majja tagasi tulla. Kuid ta käskis mitte kiirustada ja natuke puhata, sest ees pidi seisma hilisööni kestev arutlus. Samuti käskis ta Hagenil Clemenza ja Tessio kaasa tuua. Nad tulgu kella kümneks, mitte varem. Hagen pidi Clemenzat ja Tessiot valgustama sellest, mis oli toimunud pärastlõunasel kohtumisel.

Pärast kella kümmet ootas don neid kolme oma kabinetis, tolles nurgatoas, kus paiknesid juriidiline raamatukogu ja eritelefon. Siin oli ka kandik viskipudelite, jää ja soodaveega. Don jagas juhtnööre.

"Me sõlmisime täna pärastlõunal rahu," lausus ta. "Ma andsin oma ausõna, ja sellest peaks teile kõigile piisama. Kuid meie sõbrad ei ole nii usaldusväärsed, nii et olgem siiski valvsad. Me ei soovi enam mingisuguseid vastikuid üllatusi." Don pöördus Hageni poole. "Oled sa Bocchicchio pantvangid minema lasknud?"

Hagen noogutas. "Ma helistasin Clemenzale kohe, kui koju jõudsin."

Corleone pöördus massiivse Clemenza poole. Caporegime noogutas. "Ma lasksin nad vabaks. Ütle mulle, ristiisa, kas on võimalik, et sitsiillane võib olla nii juhm, nagu Bocchicchiod välja näitavad?"

Don Corleone muigas kergelt. "Nad on piisavalt nutikad, et hästi teenida. Miks peaks olema veelgi nutikam? Need pole Bocchicchiod, kes maailmas pahandust teevad. Kuid see on muidugi õige, et neil ei ole sitsiilia nuppu."

Nüüd, kus sõda oli läbi, tundsid kõik end pingevabalt. Don Corleone ise täitis joogiklaasid ja ulatas igale mehele ühe. Don rüüpas ettevaatlikult oma klaasist ja süütas sigari.

"Ma ei taha, et midagi ette võetaks Sonny surma põhjuste kindlakstegemiseks, olgu see möödas ja unustatud. Ma tahan teiste perekondadega täielikku koostööd isegi siis, kui nad muutuvad pisut ahneks ja me ei saa ühisettevõtmistes õiget kasumiosa. Ma tahan, et miski ei rikuks seda rahu, olgu provokatsioon milline tahes, kuni me pole leidnud, kuidas Michaeli koju saada. Ja ma tahan, et see oleks teil meeles esimese asjana. Pidage meeles, et kui ta tagasi tuleb, peab ta julgeolek olema absoluutselt tagatud. Ma ei mõtle Tattagliasid või Barzinisid. Mulle teeb muret hoopis politsei. Me muidugi võime likvideerida tegelikud tõendid tema vastu, kelner ei tule tunnistama, seda ei tee ka too pealtvaataja või püstolimees või kes ta oligi. Kuna me neid teame, siis on tegelikud süütõendid meie tühiseim mure. Tõsine mure

on see, et politsei võib kombineerida valetõendid, sest informaatorid on politseid veennud, et nimelt Michael Corleone oli see mees, kes tappis nende kapteni. Väga hea. Me peame nõudma, et viis perekonda teevad kõik, mis nende võimuses, et politsei usku muuta. Kõik need informaatorid, kes teevad koostööd politseiga, peavad lagedale tulema uute lugudega. Ma usun, et pärast minu tänaõhtust kõnet nad mõistavad, et nii toimida on nende huvides. Kuid sellest ei piisa. Me peame välja mõtlema midagi erilist, et Michaelil ei tuleks enam kunagi selle üle muret tunda. Muidu pole tal mingit mõtet siia riiki tagasi tulla. Nii et mõelgem kõik selle peale. See on kõige tähtsam asi.

Igale inimesele on lubatud üks kord elus lollusega hakkama saada. Mina olen oma võimaluse ära kasutanud. Ma tahan, et kogu maa siin puiestiku ümbruses ja kõik majad ära ostetaks. Ma ei taha enam, et keegi võib oma aknast minu aeda piiluda — isegi kui see on miili kaugusel. Ma tahan, et puiestik ümbritsetaks planguga ja oleks kogu aeg kaitse all. Ma tahan plangusse väravat. Lühidalt, nüüdsest peale tahan ma elada kindluses. Ma ütlen nüüd teile, et ma ei sõida enam tööle kesklinna. Ma lähen pooleldi erru. Ma tunnen vajadust töötada aias, teha natuke veini, kui viinamarjad on küpsed. Ma tahan elada oma majas. Ma lahkun siit vaid mõnikord väikesele puhkusele või kohtuma kellegagi tähtsa äri asjus, ja siis tahan ma, et rakendataks ettevaatusabinõusid. Ärge sellest valesti aru saage. Ma ei valmista midagi ette. Ma olen ettevaatlik, ma olen alati olnud ettevaatlik, miski ei meeldi mulle vähem kui hooletus. Naised ja lapsed võivad lubada endale hooletust, mehed mitte. Ärge nende asjadega tõtake, vältige rabelemist, mis teeks rahutuks meie sõbrad. Seda kõike saab korraldada nii, et asi tunduks loomulik.

Nüüdsest peale jätan ma üha rohkem ja rohkem asju teie kolme hoolde. Ma tahan, et Santino regime saadetaks laiali ja mehed liidetaks teie regime'dega. See peaks rahustama meie sõpru ja näitama, et ma võtan rahu tõsiselt. Torn, ma tahan, et sa paneksid kokku ühe rühma mehi, kes lähevad Las Vegasesse ja teevad mulle täieliku ettekande sellest, mis sealmail sünnib. Kirjeldavad Fredot ja seda, mis seal tegelikult toimub. Mulle räägitakse niisuguseid asju, et ma ei tunne omaenda poega ära. Paistab, et ta on nüüd kokk, ja ta lõbustab end noorte tüdrukutega rohkem kui täiskasvanud mehele sünnis. Tõsi, ta oli noorest peast alati liiga tõsine ja temast polnud iialgi meest perekonnaäri jaoks. Kuid uurigem välja, mis seal tegelikult peaks ette võtma."

Hagen küsis vaikselt: "Kas ma peaksin saatma väimehe? Carlo on ju Nevadast pärit, ta tunneb kohalikke olusid."

Don Corleone raputas pead. "Ei, mu naine tunneb end siin ilma ühegi lapseta üksildaselt. Ma tahan, et Constanzia ja tema abikaasa koliksid ühte puiestikumajja. Ma tahan, et Carióle antaks vastutusrikas töö, võib-olla ma olen olnud tema suhtes liiga karm, kuid," — don tegi grimassi — "mul on poegade puudus. Võta ta mängude pealt ära ja pane ta ametiühingutesse, kus ta saab teha natuke paberitööd ja ohtralt suud pruukida. Ta on suur jutumees." Doni hääles oli vaevumärgatav põlgusenoot.

Hagen noogutas. "Okei, me käime Clemenzaga kõik mehed läbija koostame rühma, kes teeb töö ära Las Vegases. Kas ma pean helistama Freddie'le ja kutsuma ta mõneks päevaks koju?"

Don raputas pead ja sõnas kurjalt: "Milleks? Mu naine saab toiduvalmistamisega veel ise hakkama. Las püsib seal." Kolm meest nihelesid ebamugavalt oma toolidel. Neile oli uudiseks, et Freddie oli isa juures nii tõsises ebasoosingus, ja nad leidsid, et selle taga pidi olema midagi niisugust, mida nemad ei teadnud.

Don Corleone ohkas: "Ma loodan sel aastal kasvatada aias head rohelist pipart ja tomatit rohkem, kui me jõuame ära süüa. Ma kingin need teile. Ma tahan pisut rahu, pisut vaikust ja rahu oma vanaduspäevadeks. Hüva, see on kõik. Võtke teine naps, kui soovite."

See tähendas minemasaatmist. Mehed tõusid. Hagen saatis Clemenza ja Tessio autode juurde ja leppis nendega kokku kohtumises, et töötada välja tegutsemisplaan, millega viia ellu doni soovid. Siis läks ta tagasi majja, kus don Corleone teda ootas.

Don oli võtnud kuue seljast ja lipsu eest ning lesiskles diivanil. Ta karm nägu oli väsimusest lõdvenenud. Ta osutas Hagenile tooli ja ütles: "Hüva, consigliori, kas sa mõistad midagi mu tänastest tegemistest hukka?"

Hagen mõtles, enne kui vastata. "Ei," sõnas ta. "Kuid ma ei saa pidada neid järjekindlaiks ega ka sinu loomusele vastavaks. Sa ütled, et sa ei taha välja uurida, kuidas Santino tapeti, ega ihka selle eest kättemaksu. Ma ei usu seda. Sa andsid oma sõna rahu asjus ja sa pead rahust kindlasti kinni, kuid ma ei suuda uskuda, et sa loovutad oma vaenlastele võidu, mille nad, nagu näib, täna saavutasid. Sa oled koostanud hiilgava mõistatuse, mida ma ei oska lahendada — kuidas saan ma siis heaks kiita või hukka mõista?"

Rahulolu levis üle doni näo. "Tõesti, sa tunned mind paremini kui keegi teine. Kuigi sa pole sitsiillane, olen mina sinust teinud sitsiillase. Kõik, mis sa räägid, vastab tõele, kuid lahendus on olemas ja sa märkad seda enne, kui sündmused lõpuni hargnevad. Sa oled nõus, et igaüks peab uskuma mu sõnaja et ma oma sõna pean. Ja ma tahan, et

mu käsud täpselt täidetaks. Kuid kõige tähtsam, Tom, on see, et me peame saama Michaeli koju nii kiiresti kui võimalik. Sea see oma töös ja mõtteis esikohale. Uuri kõiki seaduslikke keerdkäike, ma ei hooli, kui palju sa selleks pead kulutama raha. Kõik peab olema lollikindel, kui ta koju tuleb. Konsulteeri parimate õigusteadlastega. Ma annan sulle paari kohtuniku nimed, kes sind eraviisiliselt vastu võtavad. Kuni selle ajani tuleb meil olla valvas igasuguse reetmise suhtes."

Hagen ütles: "Nii nagu sullegi, ei tee mulle muret niivõrd tegelikud süütõendid, kuivõrd need, mida võidakse fabritseerida. Peale selle võib mõni McCluskey politseinikust sõber tappa Michaeli pärast tema arreteerimist. Nad võivad ta tappa kongis või lasta seda teha

mõnel vangil. Nagu näha, ei saa me endale lubada isegi tema vahistamise või süüdistamise võimalust."

Don Corleone ohkas: "Ma tean, ma tean. Selles see raskus ongi. Kuid me ei tohi kulutada liiga palju aega. Sitsiilias on pahandused. Sealsed noormehed ei kuula enam endast vanemaid ja paljud Ameerikast sinna deporteeritud mehed on lihtsalt vanamoodsatele donidele liiga kõvad pähklid. Michael võib kahe tule vahele jääda. Ma olen rakendanud ettevaatusabinõusid ja tal on seni veel hea kattevari, kuid see ei kesta igavesti. See on üks põhjusi, mis sundis mind rahu sõlmima. Barzinil on Sitsiilias sõbrad ja need olid hakanud Michaeli jälgi ajama. See annab su mõistatusele ühe vastuse. Ma olin sunnitud sõlmima rahu, et tagada oma poja julgeolek. Midagi muud ei jäänud üle."

Hagen ei vaevunud küsima, kuidas oli don hankinud selle informatsiooni. Ta polnud isegi üllatatud, ja oli õige, et see lahendas osa mõistatusest. "Kui ma kohtun Tattaglia inimestega, et täpsustada üksikasju, kas ma pean nõudma, et kõik tema uimastivahendajad oleksid puhaste paberitega? Kohtunikud hakkavad perutama, kui neil tuleb langetada leebe otsus kuritegevusregistriga isikule."

Don Corleone kehitas õlgu. "Nad peavad olema ise küllalt taiplikud, et selle peale tulla. Maini seda, kuid ära peale käi. Meie anname oma parima, ent kui nemad kasutavad mõnd tõelist kägu ja see vahele jääb, ei liiguta me sõrmegi. Me lihtsalt ütleme neile, et päästa pole enam midagi. Kuid Barzini on mees, kes seda ilma rääkimatagi taipab. Panid tähele, kuidas ta end kordagi millegagi ei sidunud? Võinuks arvata, et see asi ei puutu ülepea temasse. See on mees, kes ei tee panust kaotavale poolele."

Hagen kohkus: "Kas sa mõtled, et ta oli kogu aja Sollozzo ja Tattaglia seljataga?"

Don Corleone ohkas. "Tattaglia on sutenöör. Ta poleks iialgi üle trumbanud Santinot. Seepärast pole mul vaja teada, mis juhtus. Piisab teadmisest, et Barzini käsi oli mängus."

Hagen laskis kuuldul seedida. Don andis talle juhtniite, kuid midagi väga tähtsat hoidis ta salajas. Hagen teadis, mis see on, kuid ta mõistis, et temal oleks kohatu seda küsida. Ta soovis head ööd ja asutas minekule. Donil oli talle veel viimane sõna öelda.

"Ära unusta kasutada kogu oma taipu Michaeli kojutoomise plaani heaks," ütles Don. "Ja veel üks asi. Lepi telefonimehega kokku, et ma saaksin iga kuu nimekirja telefonikõnedest, mida saavad või võtavad Clemenza ja Tessio. Ma ei kahtlusta neid milleski, ma võiksin vanduda, et nad mind kunagi ei reeda. Kuid ei tee kahju teada iga pisiasja, millest võib olla kasu sündmuste ennetamisel."

Hagen noogutas ja väljus. Ta arutas, kas don peab ka temal silma peal, ja siis hakkas tal oma kahtluse pärast häbi. Kuid nüüd oli talle selge, et ristiisa subtiilses ja keerukas ajus küpses kaugeleulatuv tegevusplaan, mis muutis tänase päeva sündmused pelgalt taktikaliseks taandumiseks. Ja siis oli seal veel too varjatud fakt, mida keegi ei maininud, mida ta ise ei söandanud küsida ja mida don Corleone eiras. Kõik viitas äratundmispäevale tulevikus.

21. peatükk

Kuid kulus veel peaaegu terve aasta, enne kui don Corleone sai korraldada oma poja Michaeli salajase tagasitoomise Ühendriikidesse. Kogu selle aja pingutas terve perekond ajusid sobiva tegevusskeemi otsimisel. Kuulda võeti isegi Carlo Rizzit, kes koos

Connie'ga elas nüüd puiestikus. (Sel ajal said nad teise lapse — poja.) Kuid ükski väljapakutud plaan ei pälvinud doni heakskiitu.

Lõpuks lahendas probleemi üks Bocchicchio perekonna õnnetus. Oli üks Bocchicchiode noor lellepoeg, vaevalt kahekümne ühe aastane, Felix nimi, kes oli sündinud juba Ameerikas ja evis rohkem ajusid kui klanni ükski senine liige. Ta oli keeldunud astumast perekonna prügiveoärisse ja abiellunud kena inglise päritolu ameerika tüdrukuga, mis teda klannist veelgi rohkem lahku lõi. Ta käis õhtukoolis, et saada advokaadiks, ning töötas päeval sotsiaalhoolekandeametnikuna. Neil sündis selle ajaga kolm last, kuid tema naine oli osav majapidaja ja nad elasid tema palgast seni, kuni ta sai kätte juristidiplomi.

Nagu paljud noormehed, arvas Felix, et kuna ta oli hariduse saamiseks ja kutseoskuste omandamiseks nii ränka vaeva näinud, siis nüüd saab tema usinus automaatselt tasutud ja ta hakkab teenima korralikku elatist. Selgus, et nii see küll ei ole. Et ta aga oli uhke, siis keeldus ta vastu võtmast klanni abi. Siis rääkis üks tema advokaadist sõber, heade sidemetega noor mees, kel oli paljutõotav karjäär suures juristifirmas, talle augu pähe, et ta osutaks talle pisikese teene. See oli väga keerukas, näiliselt seaduslik afäär, mis oli seotud lavastatud pankrotiga. Tõenäosus, et see välja tuleb, pidi olema üks miljoni vastu. Felix Bocchicchio läks riski peale välja. Kuna pettus oli seotud ülikoolis õpitud juriidiliste oskuste kasutamisega, ei tundunudki see nii laiduväärsena, imelikul moel võis seda isegi mitte pidada kriminaalseks.

Sellel rumalal lool pikemalt peatumata nentigem vaid, et pettus tuli ilmsiks. Advokaadist sõber keeldus Felixit mis tahes kombel abistamast, ta keeldus isegi vastamast telefonikõnedele. Pettuse kaks peategelast, osavad keskealised ärimehed, kes raevukalt süüdistasid Felix Bocchicchiot juriidilises saamatuses, mis põhjustanud plaani läbipõrumise, tunnistasid end süüdi ja tegid prokuröriga koostööd, andes Felix Bocchicchio üles pettuse algatajana ja väites, et ta oli

vägivallaga ähvardades haaranud kontrolli nende äri üle ning sundinud neid koos temaga osalema kuritegelikes ettevõtmistes. Välja toodi tõendusmaterjalid, mis seostasid Felixi Bocchicchio klanni kuuluvate onude ja onupoegadega, kelle kohta olid politseitoimikud: süüdistus vägivallatsemises. Säärased tõendid raskendasid Felixi olukorda. Need kaks ärimeest pääsesid tingimisi karistusega, Felix Bocchicchio mõisteti ühest kuni viie aastani vangi, millest ta istus ära kolm aastat. Klann ei palunud abi üheltki perekonnalt või don Corleonelt, sest Felix oli keeldunud sellest abist ja talle tuli anda õppetund: saagu talle selgeks, et halastus tuleb üksnes perekonnast, et perekond on lojaalsem ja usaldusväärsem kui ühiskond.

Nii või teisiti, kolmeaastase karistusekandmise järel vabastati Felix Bocchicchio vanglast. Ta läks koju, suudles oma naist ja kolme last ning elas rahulikult veel ühe aasta, siis aga näitas, et tegelikult kuulus ta siiski Bocchicchio klanni. Ilma ühegi püüdeta oma süüd varjata hankis ta relva, nimelt püstoli, ja laskis oma advokaadist sõbra maha. Seejärel otsis ta üles nood kaks ärimeest ja kihutas külmavereliselt kummalegi kuuli pähe, kui nad parajasti väljusid einelauast. Ta jättis laibad tänavale vedelema, astus einelauda ja tellis tassi kohvi, mida ta parajasti jõi, kui politsei tuli ja ta vahi alla võttis.

Kohus oli kiire ja kohtuotsus armutu. Kriminaalse allmaailma liige oli külmavereliselt mõrvanud riigi tunnistajad, kes olid saatnud ta vangi, mille ta oli kuhjaga ära teeninud. See oli varjamatu põlguseavaldus ühiskonna suhtes ja lõpuks ometi ühendas avalikkust,

ajakirjandust, erinevaid rahvakihte ja isegi õrnahingelisi humaniste üksainus soov näha Felix Bocchicchiot elektritoolis. Kuberner teadagi keeldus armuandmisest. Bocchicchio klann oleks muidugi olnud nõus maksma mis tahes raha apelleerimiseks kõrgematesse kohtuinstantsidesse — nüüd olid nad Felixi üle uhked —, kuid otsus oli ette teada. Pärast juriidilist sehkendamist, mis võtab pisut aega, pidi Felix Bocchicchio ikkagi surema elektritoolil.

Hagen juhtis Felixi juhtumile doni tähelepanu. Ta tegi seda ühe Bocchicchio palveL kes uskus, et noormehe heaks võib ehk siiski midagi ette võtta. Don Corleone keeldus järsult. Ta ei olnud võlur. Inimesed nõudsid temalt võimatut. Kuid järgmisel päeval kutsus don Hageni oma kontorisse ja käskis tal selle loo kõigis pisimateski üksikasjades ette kanda. Kui Hagen oli lõpetanud, käskis don Corleone tal kutsuda puiestikku kohtumisele Bocchicchio klanni pea.

Järgnev kandis geniaalse lihtsuse pitserit. Don Corleone garanteeris Bocchicchio klanni peamehele, et Felix Bocchicchio naine ja lapsed saavad kena elatisraha. See raha antakse Bocchicchio klannile

üle otsekohe. Vastutasuks peab Felix pihtima, et tema tappis Sollozzo ja politseikapten McCluskey.

Täpsustada jäi hulk üksikasju. Felix Bocchicchio pidi tunnistama veenvalt, s. t. ta pidi teadma mõningaid tegelikke üksikasju, mida pihtida. Samuti pidi ta politseikapteni mässima uimastikaubandusse. Seejärel tuli "Luna" restorani kelnerit veenda, et ta tunneks Felix Bocchicchios ära mõrvari. See nõudis teatud julgust, sest isikukirjeldus muutus radikaalselt — Felix Bocchicchio oli palju lühemat kasvu ja märksa tüsedam. Kuid don Corleone võttis selle asja enda hooleks. Kuna surmamõistetud mees oli kindlalt uskunud kõrgharidusse, tahtis ta ilmselt oma lapsigi kolledžisse saata. Don Corleone kohustus maksma välja summa, mis tagab lastele kolledžihariduse. Peale selle tuli Bocchicchio klanni panna uskuma, et Felixi tegelikes mõrvades polnud armuandmist loota. Uus ülestunnistus lööb muidugi lõpliku pitsati mehe peaaegu kindlale saatusele.

Kõik asjad aeti korda, raha maksti ära ja surma mõistetud mehega sõlmiti sobiv kokkulepe, nii et teda sai instrueerida ja õpetada. Lõpuks läks plaan käiku ja Felixi ülestunnistus pälvis pealkirju kõigis ajalehtedes. Kogu ettevõte õnnestus hiilgavalt. Ent don Corleone, ettevaatlik nagu alati, ootas veel neli kuud, kuni Felix Bocchicchio tegelikult hukati, ja andis alles siis käsu, et Michael Corleone võib koju naasta.

22. peatükk

Veel aasta pärast Sonny surma igatses Lucy Mancini teda meeletult taga, leinates märksa ahastavamalt, kui armukestel üldiselt kombeks. Lucy unelmad polnud lääged kooliplikaunelmad, tema igatsus polnud andunud abikaasa igatsus. Ta polnud lohutamatu seepärast, et oli kaotanud "elukaaslase", ta ei tundnud Sonnyst puudust seepärast, et sel oli olnud nii jõuline loomus. Ta ei heietanud helli mälestusi sentimentaalsetest kingitustest või tütarlapselikult jumaldatud kangelasest, tema naeratusest või lõbusast läikest tema silmis, kui ta ütles midagi hella või vaimukat.

Ei, Lucy tundis temast puudust hoopis tähtsamal põhjusel: Sonny oli olnud ainus mees, kellega tema ihu suutis teostada armuakti. Ning oma kogenematuses ja süütuses uskus Lucy siiamaani, et Sonny oli ainus mees, kes üldse oli selleks võimeline.

Nüüd, aasta hiljem, võttis ta hotellibasseini ääres päikest ja nautis Nevada mahedat õhku. Tema kõrval lebav sale helepäine noormees mängis tema varvastega. Oli pühapäeva pärastlõuna ja kuigi ümberringi kihas inimestest, rändas mehe käsi üles mööda Lucy paljast reit.

"Lõpeta, Jules, kas kuuled!" kiljatas Lucy. "Ma arvasin, et vähemalt arstid ei ole nii lollid kui teised mehed."

Jules irvitas talle näkku. "Mina olen ju Las Vegase arst."

Ta kõditas Lucy reie sisepoolt ja imestas, et see süütu puudutus võis tüdrukus nii tugeva erutuse esile kutsuda. Seda oli näha Lucy näost, kuigi ta püüdis seda varjata. Lucy oli tõesti väga algeline ja süütu tüdruk! Kuid miks siis tüdruk teda endale ligi ei lasknud? Ta peab selles selgusele jõudma, too lora korvamatu armukese kaotusest pole tõsiseltvõetav. Siin tema käe all tuksus elav kude, ja elav kude vajas teist samasugust. Dr. Jules Segal otsustas, et täna õhtul võtab ta oma korteris ette suure rünnaku. Ta tahaks, et tüdruk anduks ilma ühegi trikita, ent kui trikkideta läbi ei saa, siis on just tema õige mees. Kõik muidugi teaduse huvides. Ja pealegi on vaene tüdruk seksinälga suremas.

"Lõpeta, Jules, palun lõpeta!" ütles Lucy. Ta hääl värises. Jules muutus, silmapilk kuulekaks. "Okei, kallim," ütles ta. Ta asetas oma pea tüdruku sülle ja sättis tema pehmeid reisi padjana

kasutades end uinakule. Mehele tegi nalja tüdruku põiklemine, tema kubemest hõõgus kuumus ja kui Lucy hakkas silitama ta juukseid, haaras ta mänglevalt kinni käerandmest — näiliselt hellitamiseks, kuid tegelikult selleks, et lugeda ta pulssi. See galopeeris. Ta võtab selle tüdruku ette ja lahendab mõistatuse, olgu see milline tahes! Dr. Jules Segal jäi enesekindlalt magama.

Lucy silmitses basseini ääres viibivaid inimesi. Ta poleks iial uskunud, et vähem kui kahe aastaga ta elu võib nii drastiliselt muutuda. Ta polnud iial kahetsenud oma "lollust" Connie Corleone pulmas. See oli imepäraseim asi, mis temaga üldse oli juhtunud, ja oma unelmais elas ta seda ikka ja jälle üle. Samuti elas ta ikka ja jälle üle kuid, mis olid järgnenud.

Sonny oli külastanud teda korra nädalas, vahel rohkem, kuid mitte kunagi vähem. Ootepäevadel vaevles Lucy ihu piinades. Nende kirg teineteise vastu oli kõige algelisemat liiki, mida ei lahjendanud poeesia või mis tahes intellektuaalsus. See oli kõige jämedama loomuga lihalik armastus, ühe ihu armastus teise vastu.

Kui Sonny helistas, et ta on külla tulemas, kandis Lucy hoolt, et korteris oleks piisavalt alkoholi ja toitu õhtu- ja hommikusöögiks, sest tavaliselt ei lahkunud Sonny enne järgmise päeva hilishommikut. Mõlemad ihkasid kustutada oma janu teineteise järele. Sonnyl oli oma võti ja kui ta sisse astus, jooksis Lucy tema võimsate käte vahele. Nad mõlemad olid toorelt otsekohesed, jõhkralt primitiivsed. Esimese suudluse ajal rebisid nad teineteisel juba riideid seljast; Sonny tõstis Lucy sülle ja see põimis oma jalad ümber tema laiade puusade. Nad armatsesid esikus püstijalu, justkui tulnuks neil tingimata korrata oma esimest armuakti, seejärel kandis Sonny ta magamistuppa.

Nad lebasid voodis ja armatsesid. Ise täiesti alasti, elasid nad korteris koos kuni kuusteist tundi. Lucy valmistas Sonnyle süüa, kandes talle ette määratu suuri portsjone. Vahel pidas Sonny ärialaseid telefonikõnesid, kuid Lucyni ei jõudnud neist ükski sõna. Kogu selle aja oli ta ametis Sonny ihu hellitamise ja suudlemisega. Kui Sonny mõnikord klaasi täitma läks ja temast mööda astus, ei suutnud Lucy hoiduda puudutamast tema

alasti keha, haaramast sellest kinni, nagu oleks Sonny mehetunnus mõni mänguasi. Algul oli ta nende liialduste puhul enda pärast häbi tundnud, kuid varsti ta märkas, et see meeldis tema armukesele — et Sonny oli meelitatud Lucy orjalikust andumusest, mida ta ilmutas tema ihu suhtes. Kõiges selles oli mingi loomalik süütus. Nad olid kahekesi õnnelikud.

Kui Sonny isa tänaval maha kõmmutati, tuli Lucyle esmakordselt pähe, et ka tema armukest võib ähvardada hädaoht. Oma korterisse

üksi jäädes ta ei nuuksunud, vaid halas valju häälega — see kõlas kui loomaulg. Kui Sonny ei tulnud teda peaaegu kolm nädalat vaatama, leidis ta asenduse unerohus, alkoholis ja omaenda ängis. Ta tundis lausa füüsilist piina, ta ihu valutas. Kui Sonny lõpuks tuli, ei lasknud ta temast hetkekski lahti. Pärast seda käis Sonny vähemalt kord nädalas, kuni ta tapeti.

Lucy sai Sonny surmast teada ajalehtedest ja võttis selsamal õhtul tugeva annuse unerohtu. Ent miskipärast need pillid teda ei tapnud, tal hakkas nii halb, et ta tuikus välja halli ja varises kokku lifti ukse ees, kust ta leiti ja haiglasse toimetati. Tema vahekord Sonnyga polnud kuigi laialt tuntud ja seepärast pühendati kõmulehtedes talle vaid paar rida.

Ta lebas veel haiglas, kui teda tuli vaatama ja lohutama Torn Hagen. See oli nimelt Tom Hagen, kes sokutas talle töökoha Las Vegase hotelli, mida juhatas Sonny vend Freddie, ja nimelt Tom Hagen teatas talle, et ta hakkab Corleone perekonnalt saama aastarendist — et Sonny oli tema suhtes vastavad korraldused teinud. Tom oli küsinud, kas Lucy oli rase, et ta unerohtu võttis, kuid Lucy oli vastanud eitavalt. Tom päris, kas Sonny oli käinud teda tol saatuslikul õhtul vaatamas või oli helistanud, et kavatseb tulla, ja Lucy teatas, et Sonny polnud helistanud. Pärast tööd oli ta alati kodus ja ootas Sonnyt. Ja ta oli pihtinud Hagenile: "Ta oli ainus mees, keda ma üldse saan armastada. Ma ei suuda armastada kedagi teist." Lucy nägi Hagenit kergelt muigamas, kuid samal ajal oli tal üllatunud ilme. "Peate te seda nii uskumatuks?" küsis Lucy. "Kas polnud see tema, kes teid enda juurde koju viis, kui te olite poisike?"

"Sel ajal oli ta teistmoodi inimene," vastas Hagen. "Ta kasvas üles teistsuguseks meheks."

"Minu jaoks mitte," ütles Lucy. "Võib-olla kõigi teiste jaoks küll, kuid mitte minu jaoks." Ta oli veel liiga nõrk,, et selgitada, kuidas Sonny oli tema vastu olnud üksnes hell. Sonny ei vihastanud kunagi Lucy peale, ta polnud kunagi ärritatud või närviline.

Hagen korraldas kõik nii, et Lucy võis kolida Las Vegasesse. Siin ootas teda üüritud korter, Hagen saatis ta ise lennuväljale ja võttis temalt lubaduse, et kui ta kunagi tunneb end üksildasena või kui asjad enam ei edene, helistab Lucy talle ja ta aitab teda nii kuidas võimalik.

Enne lennukisse astumist küsis Lucy kõhklevalt: "Kas Sonny isa teab, mis te teete?"

Hagen muigas. "Ma toimin nii tema kui enda nimel. Ta on nendes asjades vanamoeline ja ei astuks mingil moel oma poja seadusliku naise

vastu. Kuid ta leiab, et sina olid lihtsalt noor tüdruk ja Sonny oleks pidanud olema ettevaatlikum. Ja sinu enesetapukatse rabas kõiki." Ta ei hakanud seletama, kui ebausutav oli donisugusele mehele see, et keegi võiks üritada enesetappu.

Nüüd pärast ligemale kaheksatteist kuud Las Vegases oli Lucy üllatunud, leides end peaaegu õnnelikuna. Mõnel ööl nägi ta unes Sonnyt ja koidikul ärgates jätkas ta unenägu iseenda hellitamisega, kuni jäi uuesti magama. Pärast Sonnyt polnud ta kordagi meesterahvaga olnud. Kuid elu Las Vegases oli talle meeltmööda. Ta käis ujumas hotelli basseinis, purjetas Meadi järvel ja sõitis vabadel päevadel ringi kõrbes. Ta võttis kaalus alla ja see parandas ta figuuri. Ta oli endiselt isuäratav, kuid mitte enam vanal itaalia, vaid rohkem ameerika kombel. Ta töötas hotelli vastuvõtutoa ametnikuna ja tal polnud midagi pistmist Freddie'ga, ehkki too teda kohates alati peatus ja natukeseks ajaks lobisema jäi. Teda üllatas Freddie'ga toimunud muutus. Freddie'st oli saanud naistemees, ta riietus silmatorkavalt ja tal näis olevat hea nina mänguasutuste juhtimiseks. Ta kontrollis ka hotellipoolt, mida kasiinoomanikud tavaliselt ei teinud. Ei tea, kas pikkadest kuumadest suvehooaegadest või aktiivsemast seksuaalelust, kuid ta oli samuti kõhnunud ja Hollywoodi stiilis ülikonnad lasksid tal paista peaaegu elegantse elupõletajana.

Kuus kuud hiljem tuli Tom Hagen vaatama, kuidas Lucy elab. Tüdruk oli iga kuu saanud lisaks oma palgale kuuesajadollarise tšeki. Hagen selgitas, et kõnealuse raha puhul tuleb näidata selle lähtekoht, ja palus Lucyl alla kirjutada volitused advokaadile, et tema saaks raha õigesti suunata. Samuti teatas ta, et vormitäiteks oli ta kirjas viie "punkti" omanikuna hotellis, kus ta töötas. Tal tuli läbi teha kõik juriidilised formaalsused, mida nõudsid Nevada seadused, kuid tema eest lubati kanda hoolt, nii et tema isiklik tüli oleks minimaalne. Kuid ta ei tohtinud neid asju arutada kellegagi ilma Hageni nõusolekuta. Ta on seaduslikult kaitstud ja iga kuu tagatakse talle tema rahasumma. Kui võimud või mõni seadusasutus peaks teda küsitlema, peab ta lihtsalt viitama oma advokaadile ja ta jäetakse otsekohe rahule.

Lucy nõustus. Ta mõistis, mis teoksil, kuid tal polnud midagi selle vastu, kuidas teda ära kasutati. See tundus mõistliku vastutulekuna. Ent kui Hagen palus tal hotellis silmi lahti hoida, pidada silma peal Freddie'l ja selle bossil, mehel, kellele kuulus hotelli aktsiate kontrollpakk, hämmastus ta: "Oh, Tom, ega te ometi ei taha, et ma spioneeriksin Freddie järele?"

Hagen naeratas. "Isa on Freddie pärast mures. Ta on suur semu Moe Greene'iga ja me tahame lihtsalt olla kindlad, et ta mõne supi

sisse ei satu." Ta ei vaevunud selgitama, et don ei olnud toetanud selle hotelli ehitamist Las Vegase kõrbe üksnes selleks, et tagada oma pojale varjupaik, vaid ka selleks, et saada jalg ukse vahele suuremate operatsioonide tarvis.

Varsti pärast seda vestlust tuli hotelli majaarstiks dr. Jules Segal. Ta oli väga kõhn, väga kena ja võluv ning tundus vähemalt Lucyle arsti jaoks liiga noorena. Nad kohtusid, kui tema käsivarrele ülalpool rannet tekkis muhk. Ta muretses selle üle mõned päevad ja läks siis ühel hommikul hotelli arstikabinetti. Ooteruumis peksid omavahel keelt kaks varietee kooritüdrukut. Neil oli too blondide kollakasroosa jume, mida Lucy alati kadestas. Nad nägid välja ingellikud. Kuid parajasti ütles üks tüdrukutest: "Ma vannun, et kui ma veel ühe annuse saan, loobun ma tantsimisest."

Kui dr. Jules Segal kabinetiuksele ilmusjaühe kooritüdrukutest sisse viipas, tekkis Lucyl kiusatus lahkuda, ja kui tegemist olnuks millegi isiklikuma ja tõsisemaga, oleks ta seda teinudki. Dr. Segal kandis dressi-pükse ja avatud kaelusega särki. Muljet parandasid pisut sarvraamidega prillid ja tema tagasihoitud käitumismaneer, kuid üldiselt jättis ta

liiga vaba mulje ja nii nagu paljud sisemiselt vanamoodsad inimesed, ei uskunud Lucy, et meditsiin ja vaba käitumine kokku käivad.

Kui ta lõpuks arsti kabinetti pääses, oli tolle käitumises midagi nii julgustavat, et Lucy kahtlused hajusid. Arst ei teinud suud peaaegu lahtigi, ometi polnud ta hoolimatu ja pealiskaudne. Kui Lucy küsis, mida see muhk endast kujutab, seletas arst kannatlikult, et see on üsna tavaline kiuline moodustis, mis ei ole mingil juhul halvaloomuline ega vääri tõsist muretsemist. Ta võttis kätte raske arstiteadusliku teatmeteose ja ütles: "Sirutage käsi ette."

Lucy sirutas käe kõhklevalt välja. Arst naeratas talle esmakordselt. "Ma kavatsen jätta end ilma kirurgihonorarist," ütles ta. "Ma lõmastan muhu raamatuga ja see läheb ise tasaseks. Ta võib küll uuesti kerkida, kuid kui ma selle eemaldan kirurgiliselt, jääte te rahapuudusse ja peate taluma sidet ning muid ebamugavusi. Okei?"

Lucy naeratas vastu. Miskipärast tekitas arst temas täielikku usaldust. "Okei," ütles ta. Järgmisel hetkel laskis ta kuuldavale karjatuse, sest arst oli virutanud raske köitega ta käsivarre pihta. Muhk oli muutunud peaaegu tasaseks.

"Kas tegi palju valu?" küsis arst.

"Ei," vastas Lucy. Ta vaatas, kuidas arst ta haigusloolehte täitis. "Kas see on kõik?"

Arst noogutas, pööramata temale enam mingit tähelepanu. Lucy lahkus.

Nädal aega hiljem kohtus ta dr. Segaliga kohvikus ja see istus tema kõrvale baarileti taha. "Kuidas käsi end tunneb?" küsis arst.

Lucy naeratas talle. "Suurepäraselt. Te olete üsna ebaortodoksne, kuid üpris tõhus."

Arst irvitas talle vastu. "Te ei tea, kui ebaortodoksne ma tegelikult olen. Ja mina ei teadnud, kui rikas te olete. Vegase "Sun" avaldas äsja hotelli punktiomanike nimekirja ja Lucy Mancinile kuulub kümme suurt punkti. Ma oleksin võinud selle väikese kühmu pealt varanduse teenida."

Lucy ei vastanud, tal tuli äkki meelde Hageni hoiatus. Arst muigas jälle. "Ärge muretsege, ma tean, milles asi. Te olete üks neid variisikuid, Vegas on neid täis. Kuidas oleks, kui tuleksite minuga täna õhtul mõnda show'A vaatama? Ma ostaksin teile isegi mõne ruletižetooni."

Lucy kõhkles pisut. Arst käis peale. Lõpuks ta ütles: "Ma tuleksin hea meelega, kuid ma kardan, et õhtu lõpp võib teile valmistada pettumuse. Ma ei ole tegelikult selline liblikas nagu enamik siinsetest Vegase tüdrukutest."

"Sellepärast ma teid kutsungi," ütles Jules lõbusalt. "Ma olen endale ööseks ette kirjutanud puhkuse."

Lucy naeratas talle ja ütles pisut kurvalt: "Kas see tõesti paistab nii selgelt välja?" Jules raputas pead ja Lucy lausus: "Okei, olgu siis õhtusöök, kuid ma ostan oma ruletižetoonid ise."

Nad läksid õhtushowle ja Jules lõbustas teda sellega, et kirjeldas iga masti paljastatud reisi ja rindu arstiteaduslike terminitega — ilma ilkumiseta, tehes seda kõike heatujuliselt ja naljaga pooleks. Pärastpoole mängisid nad koos ühe laua taga ruletti ja võitsid üle saja dollari. Veel hiljem sõitsid nad kuuvalguses Boulderi paisu juurde, kus Jules üritas temaga armatseda, ent kui Lucy pärast paari suudlust vastu hakkas, sai ta aru, et see oli tõesti keeldumine, ja jättis järele. Ka seekord võttis ta oma lüüasaamise vastu heatujuliselt. "Ma ütlesin, et ma ei taha," ütles Lucy süüdlasliku etteheitega.

"Sa oleksid olnud kohutavalt solvunud, kui ma poleks vähemalt üritanudki," ütles Jules. Ja Lucy puhkes naerma, sest see oli tõsi.

Järgmise paari kuuga said nad headeks sõpradeks. See polnud armastus, sest nad ei armatsenud — Lucy poleks lasknud. Lucy nägi, et tema keeldumine pani Jules 'i imestama, kuid ta ei haavunud, nagu enamik mehi oleks teinud, ja see pani teda veelgi rohkem Jules'i usaldama. Ta avastas, et oma kutsealase doktorikesta all oli Jules metsikult lõbujanuline ja hulljulge. Nädalalõppudel kihutas ta oma forsseeritud mootoriga GM-il California autovõidusõitudel. Kui ta

võttis puhkuse, kadus ta Mehhiko sisemaale, tõesti metsikusse kanti, kus, nagu ta Lucyle jutustas, võõraid mõrvati kingapaari pärast ja elu oli niisama primitiivne nagu tuhat aastat tagasi. Täiesti juhuslikult sai Lucy teada, et Jules oli kirurg ja varem olnud seotud kuulsa New Yorgi kliinikuga.

See kõik pani teda veelgi rohkem mõistatama, miks Jules oli võtnud töökoha hotellis. Kui ta selle üle järele päris, vastas Jules: "Sina räägi mulle ära oma must saladus ja mina räägin sulle enda oma."

Lucy punastas ja jättis asja sinnapaika. Ka Jules ei käinud peale ja nende vahekord kestis edasi. See oli soe sõprus, millega Lucy arvestas rohkem, kui ta ise aru sai.

Istudes nüüd basseini veerel, Jules'i blond pea süles, tundis ta mehe vastu ääretut õrnust. Lucy kubemed tuikasid ja endalegi märkamatult hakkasid ta sõrmed meelalt Jules'i kaela silitama. Mees näis magavat, paistis, et ta ei märganud midagi, ning Lucy erutus üksnes sellest, et tundis teda enda vastas. Äkki tõstis Jules pea tema sülest ja tõusis püsti. Ta võttis Lucy käest kinni ja tõmbas ta enda järel üle muru tsementkõnnitee poole. Lucy järgnes talle kuulekalt isegi siis, kui nägi, et Jules suundus suvemajade poole, milles paiknes tema era-korter. Astunud majja, segas Jules neile mõlemale suure dringi. Pärast lõõskavat päikest ja tema enda himuraid mõtteid lõi jook Lucyle pähe ja pani ta pea pööritama. Siis asetas Jules käed ümber tema ja nende alasti kehad, mida katsid vaid napid ujumisriided, liibusid teineteise ligi. Lucy pomises: "Ära tee!", kuid tema hääles kõlas ebakindlus ja Jules ei pööranud sellele tähelepanu. Ta rebis kiiresti maha Lucy bikiinide ülaosa, et hellitada ja suudelda tema raskeid rindu, ning siis võttis maha bikiinide alumise osa, suudeldes kogu aja tema keha, ümarat kohtuja reite sisepoolt. Seejärel ajas Jules end sirgu, rabeles end välja oma ujumispükstest ning embas Lucyt. Alasti teineteise käte vahel, vajusid nad voodi ning Lucy tundis, kuidas mees tema sisse tuli. Ainuüksi sellest puudutusest piisas, et saavutada orgasm, kuid sekund hiljem võis ta mehe liigutustest välja lugeda hämmingu. Ta tundis seda lämmatavat häbi, mida ta oli tundnud enne Sonnyt, kuid Jules käänas ta keha üle voodiserva, asetas ta jalad teatud asendisse. Ta laskis mehel käsutada oma keha ja jäsemeid, ning siis sisenes suudlev Jules uuesti temasse. Seekord Lucy tundis teda, mis aga veelgi tähtsam — Lucy tajus, et ka Jules tundis mõnu ja lähenes orgasmile.

Kui Jules end tema pealt ära veeretas, tõmbus Lucy voodinurka kössi ja hakkas nutma. Tal oli meeletult häbi. Äkki rabasid aga teda Jules’i vaikne naerja sõnad: "Sa vaene sõge itaalia plika, kas selle

pärast sa oledki keeldunud kõik need kuud? Küll sa oled tobuke!" Viimase fraasi ütles ta sellise sõbraliku hellusega, et Lucy pöördus tema poole ja Jules surus ta alasti keha

enda vastu. "Sa oled täitsa keskaegne, päris kindlasti keskaegne." Jules'i hääl oli lohutav, sest Lucy nuuksus endiselt.

Jules süütas sigareti ja torkas selle talle suhu, nii et Lucy oli sunnitud töinamise katkestama. "Nüüd kuula mind," ütles Jules. "Kui sul oleks korralik moodne kasvatus koos perekonnakultuuriga, mis kuulub kahekümnendasse sajandisse, oleks su probleem juba aastate eest lahendatud. Ma ütlen, milles on sinu probleem: see pole võrreldav inetusega, halva nahaga või kõõrdsilmadega, mida näokirurgia tegelikult ei lahenda. Sinu probleem on võrreldav soolatüüka või sünnimärgiga lõual või näiteks moondunud kõrvakujuga. Lõpeta selle üle mõtlemast seksuaalmõistetes. Lakka kujutamast endale ette, et sul on nii suur karp, mida ükski mees ei saa armastada, kuna see ei taga ta peenisele piisavat hõõrdumist. Sinul on väärarenguga vaagen ja see, mida meie, kirurgid, nimetame vaagna nõrgenemiseks. See esineb tavaliselt pärast rasedust, kuid põhjuseks võib olla ka lihtsalt halb luustruktuur. See on tavaline nähtus ja hulk naisi näeb seetõttu näguripäevi, kuigi lihtne operatsioon võib asja korda ajada. Mõned naised teevad seepärast isegi enesetapu. Kuid ma poleks iial arvanud, et sul on see häda — sul on nii ilus keha. Ma mõtlesin, et põhjus on psühholoogiline, kuna ma teadsin su lugu: sa oled endast ja Sonnyst mulle küllalt rääkinud. Kuid las ma korraldan sulle põhjaliku läbivaatuse, siis võin ma sulle öelda täpselt, kui palju on siin vaja tööd teha. Nüüd mine käi duši all ära."

Lucy läks vannituppa ja võttis dušši. Kannatlikult tema vastuväiteid kummutades sundis Jules teda heitma voodisse pikali ja ajama jalad laiali. Jules'il oli korteris arstiriistade kast ja nüüd oli see avatud. Voodi ääres oli ka pisike klaaskattega laud, millel lebasid instrumendid. Nüüd süvenes Jules ülepea oma tegevusse. Lucy hakkas tundma alandust, kuid Jules suudles teda nabale ja tähendas peaaegu hajameelselt: "Esimene kord, kus ma tunnen oma tööst mõnu."

Kui ta oli lõpetanud, keeras ta Lucy uuesti selili, suudles teda õrnalt huultele ja ütles: "Pisike, ma ehitan sulle sinna täiesti uue värgi ja katsetan seda siis isiklikult. See oleks esimene säärane juhtum meditsiinipraktikas ja ma võin kirjutada ametlikesse ajakirjadesse artikli."

Jules tegi kõike nii heatujulise hellusega, ta oli nii ilmselgelt mures tema pärast, et Lucy sai oma häbist ja hämmingust üle. Kuigi Lucy häbi oma "inetu defekti" pärast oli Jules'i arstiteaduslikult treenitud

mõistuse jaoks rumaluse tipp, oskas ta end seada Lucy olukorda. See ütles talle ette, kuidas parandada tüdruku enesetunnet.

"Okei, nüüd, kus ma tean sinu saladust, räägin ma sulle ära ka enda oma," lausus ta. "Sa küsid alalõpmata, mida teen mina, idaosariikide üks noorimaid ja hiilgavamaid kirurge, siin selles linnas. Tõde on selles, et ma olen aborditegija, mis iseenesest pole teab kui jõle, sest sellega tegelevad pooled meedikud. Kuid mina jäin vahele. Mul oli sõber, arst, kelle nimi oli Kennedy. Me olime olnud koos praktikal. Ta on tõesti otsekohene vend, kuid lubas mind aidata. Nagu ma aru saan, oli Tom Hagen talle öelnud, et kui tal kunagi abi vaja läheb, siis pidagu meeles, et Corleone perekond on talle teene võlgu. Nii ta siis rääkiski Hageniga. Edasi tean ma seda, et süüdistused minu vastu võeti otsekohe tagasi, kuid Meditsiiniassotsiatsioon ja idaranniku kõrgem seltskond oli juba kandnud mu musta nimekirja. Seepärast hankis Corleone perekond mulle töökoha siia. Ma teenin hästi. Ma teen siin ära selle, mis kellelgi tuleb niikuinii ära teha. Need show girViá jäävad alailma

rasedaks ja neile aborti teha on maailma lihtsaim asi, kui nad õigel ajal minu juurde tulevad. Ma kaabin neid nii nagu sina praepanni. Freddie Corleone on tõeline hirm. Minu arvestuse järgi on ta ajaga, mis ma siin olen viibinud, pannud käima peale viisteist tüdrukut. Ma olen juba tõsiselt kaalunud, kas mitte pidada talle isalik loeng seksist. Eriti kui mõelda, et ma olen teda ravinud kolm korda tripperist ja korra süüfilisest."

Jules lakkas rääkimast. Vastu oma harjumust oli ta meelega olnud ebadiskreetne: Lucy pidi aru saama, et teistel inimestel, kaasa arvatud need, keda ta tundis ja pisut pelgas — näiteks Freddie Corleone —, olid samuti omad häbiväärsed saladused.

"Mõtle sellele kui kummipaelatükile oma kehas, mis on kaotanud oma elastsuse," ütles Jules. "Kui sellest tükk välja lõigata, muutub see tugevamaks, erksamaks."

"Ma mõtlen selle üle järele," sõnas Lucy, kuid ta oli juba kindel, et teeb operatsiooni läbi, sest ta usaldas Jules'i täielikult. Siis tuli talle pähe midagi muud. "Kui palju see maksma läheb?"

Jules kortsutas kulmu. "Mul pole siin säärase kirurgilise operatsiooni jaoks vajalikke vahendeid ja ma pole selle ala ekspert. Kuid mul on Los Ángeleses sõber, kes on selle ala parim, ning tal on vahendid parimas kliinikus. Tegelikult veab ta pingule kõiki suuri filmitähti, kui nood avastavad, et näonaha ja rindade ülesvedamine pole veel kõik, mida läheb vaja selleks, et meesterahvas sind armastaks. Ta on mulle mõned teened võlgu, nii et see ei maksa midagi. Ma teen talle vajalikke aborte. Kuule, kui see poleks ebaeetiline, ma võiksin

nimetada sulle mõne filmi-sekskuninganna, kellele on tehtud seesama operatsioon."

Otsekohe tärkas Lucys uudishimu. "Oh, räägi ikka," palus ta. "Räägi ikka." See oleks maiuspala keelepeksuks ja üks JulesM meeldivaid jooni oli see, et Lucy võis näidata välja oma naiselikku nõrkust klatši suhtes, ilma et mees oleks seda pilkama hakanud.

"Ma räägin, kui sa minuga õhtusöögile tuled ja minuga öö veedad," sõnas Jules. "Sinu rumaluse tõttu on meil vaja hulk aega tasa teha."

Säärase heatahtlikkuse eest tundis Lucy Jules'i vastu ääretut õrnust. Ta sundis end ütlema: "Sul ei tarvitse minuga magada, saju tead, et sellisena, nagu ma praegu olen, ei paku ma sulle mõnu."

Jules puhkes naerma: "Oh sa tobuke, sa uskumatu tobuke! Kas sa pole kunagi kuulnud teistest armatsemisviisidest, palju vanematest ja tsiviliseeritumatest? Oled sa tõesti nii süütu?"

"Ah see," ütles Lucy.

"Ah see," ahvis Jules. "Korralikud tüdrukud ei tee seda, mehelikud mehed ei tee seda. Isegi mitte aastal 1948. Hüva, pisike, ma võin su viia ühe väikese vana daami juurde siinsamas Las Vegases. Ta oli noorim perenaine populaarseimas lõbumajas Metsiku Lääne päevil, ma arvan, et 1880. aasta paiku. Ta armastab meenutada vanu aegu. Kas tead, mida ta mulle rääkis? Seda, et nood revolvrikangelased, nood paugutama väledad mehelikud kauboid nõudsid tüdrukutelt alati "prantsuse oma", mida meie, doktorid, nimetame tellatio^ks. ja mis sinu arvates on "ah see". Kas sul kunagi ei tulnud pähe teha "ah seda" oma armastatud Sonnyga?"

Esmakordselt valmistas Lucy talle tõsise üllatuse. Tüdruk pöördus tema poole, näol ilme, mida tema oskas nimetada vaid Mona Lisa naeratuseks (Jules'i teaduslikult arutavast peast käis kohe läbi mõte, et võib-olla see lahendakski sajanditevanuse

mõistatuse) ja ütles sulnilt: "Sonnyga tegin ma kõike." See oli esimene kord, mil ta midagi niisugust teisele inimesele pihtis.

Kaks nädalat hiljem seisis Jules Segal ühe Los Angelese haigla operatsioonisaalis ja vaatas pealt, kuidas tema sõber dr. Frederick Kell-ner oma erioskusi demonstreerib. Enne Lucy uinutamist kummardus ta tüdruku kohale ja sosistas: "Ma ütlesin talle, et sa oled minu jaoks eriline tüdruk, ja ta kavatseb sisse panna tõeliselt head tihendid." Eelnevalt antav pill oli Lucy juba uimaseks teinud ning ta ei naernud ega naeratanud vastuseks. Kuid Jules'i aasiv märkus summutas mõningal määral operatsioonihirmu.

Kui operatsioon oli möödas, kärutati Lucy kosumispalatisse ja Jules jäi rääkima Kellneriga. Viimane oli heatujuline — kõige kindlam

märk, et kõik oli laabunud. "Ei ühtki komplikatsiooni, mu poiss," ütles ta Jules'ile. "Ilma igasuguste kasvajateta, väga lihtne juhtum. Tal on suurepärane kehaline toonus, mis muidu on niisugustel juhtudel ebatavaline, ja nüüd on ta lõbuks ja mänguks tippvormis. Ma kadestan sind, mu poiss. Sa pead muidugi natuke ootama, kuid siis ma garanteerin, et sa jääd mu tööga rahule."

Jules naeris. "Doktor, sa oled tõeline Pygmalion. Tõepoolest, sa olid imetlusväärne."

Dr. Kellner tegi põlgliku häälitsuse. "See kõik on lapsemäng — nii nagu sinu abordidki. Kui ühiskond oleks vaid realistlik, peaksid tõeliselt andekad inimesed — nagu sina ja mina — tegema tähtsat tööd ja jätma selle pudipadi käsitöölistele. Muide, järgmisel nädalal saadan ma sulle ühe väga kena tüdruku, näib, et niisugused satuvad alati hätta. Sellega oleme siis tänase eest tasa."

Jules surus tal kätt. "Tänan, doktor. Astu ise ka vahel meie kandist läbi, ma kannan hoolt, et sulle saavad osaks kõik firma tähelepa-nuavaldused."

Kellner naeratas virilalt: "Ma mängin niigi iga päev, ma ei vaja su ruletirattaid või täringulauda. Ma poksin saatusega niigi liiga sageli. Sa lähed seal pärapõrgus raisku, Jules. Veel paar aastat, ja sa võid tõsise kirurgiaga hüvasti jätta. Sa pole enam selleks kõlblik." Ta pöördus minema.

Järgmisel hommikul Lucyt külastama minnes leidis Jules üllatusega tema voodi äärest kaks meest. Kogu palat oli lilli täis. Lucy oli patjade najal istukil ja ta nägu säras. Jules oli üllatunud, sest Lucy oli ammu katkestanud sidemed oma perekonnaga ja Jules'ile öelnud, et see teataks kodustele vaid juhul, kui midagi läheb viltu. Kuid see, et Lucy viibis mingi tühise operatsiooni pärast haiglas, oli teada muidugi Freddie Corleonele: neil tuli talle seda teatada, et mõlemad minema pääseksid. Pealegi oli Freddie öelnud Jules'ile, et hotell maksab kõik Lucy arved.

Lucy hakkas neid tutvustama ja Jules tundis ühe meestest otsekohe ära. Kuulus Johnny Fontane. Teine oli suurt kasvu, muskliline ja pisut räämas itaallane, kelle nimi oli Nino Valenti. Mõlemad surusid Jules'i kätt ja pärast seda ei pööranud nad talle enam mingit tähelepanu. Nad lobisesid Lucyga, rääkisid vanast kodust New Yorgis, inimestest ja sündmustest, millest Jules'il polnud aimugi. Seepärast ütles ta Lucyle: "Ma astun hiljem läbi, ma pean niikuinii nägema dr. Kellnerit."

Kuid Johnny Fontane lülitus armastusväärselt ümber tema peale: "Kuule, vennas,.me hakkame ise minema, ole sina Lucyle seltsiks. Hoolitse tema eest hästi, tohter." Jules märkas Johnny Fontane'i hääle

imelikku kähedust ja talle tuli äkki meelde, et see mees polnud avalikkuse ees laulnud rohkem kui aasta, kuigi oli äsja võitnud Akadeemia auhinna osatäitmise eest. Kas oli võimalik, et tema hääl oli nii hilises eas muutunud ja et ajalehed hoiavad seda kõigi eest saladuses? Jules armastas kulissidetagust klatši ja ta kuulas Fontane'i häält pingsalt, püüdes diagnoosida viga. Põhjuseks võis olla lihtsalt ülemäärane pinge või liiga palju kärakat ja suitsetamist või koguni liiga palju naisi. Hääl oli omandanud ebameeldiva tämbri, Johnny Fontane'i ei saanud enam nimetada mahedaks džässilauljaks.

"Teie hääl kõlab, nagu oleksite külmetanud," sõnas Jules Johnny Fontane'ile.

Fontane vastas viisakalt: "Ainult ülepingutamine, ma püüdsin eile õhtul laulda. Arvatavasti ei suuda ma lihtsalt harjuda tõsiasjaga, et mu hääl on muutunud — nii-öelda vananenud."

Jules tähendas nagu muuseas: "Kas te olete lasknud arstil asja uurida? Võib-olla annab midagi parandada?"

Fontane'i heatahtlikkus kadus, ta mõõtis Jules'i pikajaheda pilguga. "See oli esimene asi, mis ma peaaegu kaks aastat tagasi tegin. Parimad spetsialistid. Mu enda arst, keda peetakse siin California tippmeheks. Nad käskisid mul palju puhata. Midagi pole viga, kõik tuleneb lihtsalt vananemisest. Kui inimene saab vanemaks, muutub ka tema hääl."

Pärast seda ei pööranud Fontane enam talle tähelepanu, keskendudes Lucy võlumisele, nagu ta võlus kõiki naisi. Jules kuulas edasi tema häält. Nendes häälepaeltes pidi olema kasvaja. Kuid miks siis polnud spetsialistid seda kindlaks teinud? Oli see halvaloomuline ja kõrvaldamatu?

Ta katkestas Fontane'i küsimusega: "Millal viimati teid vaatas spetsialist?"

Fontane oli ilmselt ärritatud, kuid püüdis Lucy pärast olla viisakas. "Umbes kaheksateist kuud tagasi," vastas ta.

"Kas te oma arst vaatab ka vahetevahel?" jätkas Jules.

"Loomulikult vaatab," sõnas Johnny Fontane ärritatult. "Ta pihustab mulle kurku kodeiini ja kontrollib mind üle. Ta ütleb, et mu hääl lihtsalt vananeb, talle mõjub kogu see joomine ja suitsetamine ning muu värk. Võib-olla te teate rohkem kui tema?"

Jules päris: "Kuidas on tema nimi?"

Fontane teatas vaevumärgatava uhkusenoodiga hääles: "Tucker, dr. James Tucker. Mis te temast arvate?"

Nimi oli tuttav, see seostus kuulsate naisfilmitähtedega ja kalli terviseasutusega maal.

"Ta on peen riietuja," muigas Jules.

Nüüd sai Fontane vihaseks. "Kas te peate end temast paremaks arstiks?"

Jules puhkes naerma. "Kas te olete parem laulja kui Carmen Lombardo?" Ta nägi üllatusega, kuidas Nino Valenti talitsematult naerma pahvatas, tagudes pead vastu toolikorju. Nii hea see nali küll ei olnud. Siis tõid naerupahvakud temani viskileha ja ta taipas, et mr. Nino Valenti, olgu ta kes tahes, oli juba nii varasel tunnil poolpurjus.

Fontane irvitas sõbrale näkku. "Kuule, sul on ette nähtud naerda minu, mitte tema naljade peale." Samal ajal sirutas Lucy käe väljaja tõmbas Julesi enda kõrvale voodiservale.

"Ta näeb välja nagu elupõletaja, aga ta on hiilgav kirurg," ütles Lucy meestele. "Kui ta ütleb, et on parem kui dr. Tucker, siis ta ongi parem kui dr. Tucker. Kuula teda, Johnny."

Sisenes õde, kes palus neil lahkuda. Kohalik arst pidi Lucyga midagi toimetama ja ta vajas privaatsust. Jules'iie tegi nalja näha, kuidas Lucy pööras oma näo kõrvale, et

Johnny Fontane'i ja Nino Valenti lahkumissuudlused tabaksid suu asemel põske. Kuid näis, et nad olid seda oodanudki. Jules'il laskis Lucy end suudelda suule. Ta sosistas: "Tule täna õhtupoolikul tagasi, eks?" Jules noogutas.

Väljas koridoris päris Valenti temalt: "Mis operatsioon see oli? Midagi tõsist?"

Alles raputas pead. "Ainult väike naisteasjanduse lappimine. Absoluutselt rutiinne värk, võite mind uskuda. Ma olen rohkem mures kui teie, ma loodan selle tüdrukuga abielluda."

Nad silmitsesid teda hindavalt, seepärast küsis ta: "Kuidas te teada saite, et ta on selles haiglas?"

"Freddie helistas meile ja palus sisse astuda," vastas Fontane. "Me kõik oleme ühes kandis üles kasvanud. Lucy oli pruutneitsi, kui Freddie õde abiellus."

"Ah nii," sõnas Jules. Ta ei lasknud välja paista, et teab kogu lugu, võib-olla sellepärast, et need mehed paistsid nii südilt kaitsvat Lucyt ja selle romaani Sonnyga.

Kui nad mööda koridori minema jalutasid, ütles Jules Fontane'ile: "Mul on siin haiglas külalisdoktori õigused, te võiksite lasta mul oma kõri vaadata."

Fontane raputas pead: "Ma kiirustan."

Nino Valenti lausus: "See on miljonidollarine kõri, ta ei saa lubada, et odavad arstid seda vahivad." Jules nägi, et Valenti pilgutas talle silma, ilmselt oli ta tema poolel.

Jules sõnas reipalt: "Mina ei ole odav arst. Ma olin idaranniku hiilgavaim noor kirurg ja diagnostik, kuni nad mu abordi pealt tabasid."

Nagu ta oli arvanud, pani see neid teda tõsisemalt võtma. Kuritegu mööndes pani ta nad uskuma oma kõrgesse kompetentsi. Esimesena toibus Valenti: "Kui Johnny ei saa teid kasutada, siis minul on tüdruk, kelle läbivaatamist ma soovin — tõsi, asi pole kõris."

Fontane päris närviliselt: "Kui kaua see teil aega võtab?"

"Kümme minutit," vastas Jules. See oli häbitu vale, kuid tal oli inimestele valetamisse kindel usk. Tõerääkimine j a meditsiin ei klapi kokku, välja arvatud ehk kohutavad hädajuhtumid — kui seda isegi siis.

"Okei," ütles Fontane. Ta hääl oli nüüd madalam ja kähedam, selles võis ära tunda hirmu.

Jules värbas õe ja otsis vaba konsultatsiooniruumi. Õigupoolest polnud siin sisseseadet, mida ta vajas, kuid ta tuli toime. Vähem kui kümne minuti pärast teadis ta, et häälepaeltes oli tõesti kasvaja, iseenesest küllalt kerge juhtum. Tucker, see ebakompetentne Hollywoodi kergats, oleks pidanud seda märkama. Kristuse nimel, võib-olla sellel sellil polnud isegi tegutsemisluba või kui see tal oligi, tuleks see talt ära võtta. Jules ei pööranud meestele enam mingit tähelepanu. Ta võttis telefonitoru ja palus haigla kurguarsti kohale tulla. Siis pöördus ta hoogsalt ringi ja ütles Nino Valentile: "Ma kardan, et teil tuleks kaua oodata, parem on, kui lahkute."

Fontane jõllitas teda ülima uskumatusega: "Kas sina, hoorapoeg, kavatsed mind siin kinni pidada? Arvad sa, et ma annan oma kõri sulle nussida?"

Suurema mõnuga, kui ta oli eeldanud, ladus Jules talle kõik otse välja. "Te võite teha, mida iganes soovite," lausus ta. "Teil on häälepaeltes kasvaja. Kui te paariks järgmiseks tunniks siia jääte, võime teha kindlaks, kas see on halva- või healoomuline. Me võime otsustada, kas vaja läheb kirurgilist vahelesegamist või ravi. Ma võin kirjeldada täielikult teie haiguslugu. Ma võin anda teile Ameerika tippspetsialisti nime ja me võime ta veel täna õhtul lennukiga siia saada — teie raha eest muidugi ja sedajuhul, kui ma pean seda

vajalikuks. Kuid te võite ka siit minema kõndida ja käia edasi oma nurgaarsti juures. Või kui otsustate proovida kedagi teist, siis väriseda hirmust, et ega te pole sattunud jälle mõne ebakompetentse vurle juurde. Ja kui see kasvaja on halvaloomuline ning kasvab piisavalt suureks, lõigatakse teil välja kogu kõri, sest muidu te sureksite. Te võite kogu elu väriseda. Ent jääge siia minu juurde, ja me võime kõik mõne tunniga paika panna. On teil midagi tähtsamat teha?"

Valenti sõnas: "Jääme siia, Johnny, mida siin ikka karta. Ma käin all hallis ja helistan stuudiosse. Ma ei ütle neile midagi, lihtsalt teatan, et meid hoitakse kinni. Siis tulen ma siia tagasi ja olen sulle seltsiks."

296

Pärastlõuna osutus väga pikaks, kuid tulemuslikuks. Niipalju kui Jules pärast röntgenit ja laboratoorset analüüsi otsustada võis, oli haigla kurguarsti diagnoos täiesti usaldusväärne. Kui kõik oli alles poole peal, üritas Johnny Fontane, tampoon joodiste lõugade vahel, jalga lasta. Nino Valenti haaras tal õlgadest kinni ja virutas ta tagasi arstitooli. Kui kõik oli möödas, irvitas Jules Fontane'ile otsa ja lausus: "Käsn."

Fontane ei saanud aru. Jules kordas: "Lihtsalt käsn. Me koorime selle maha nagu viinerinaha. Mõne kuu pärast olete okei."

Valenti laskis kuuldavale rõõmuröögatuse, kuid Fontane jäi mornitsema. "Mis saab pärast seda laulmisest, kuidas see mõjutab mu laulmist?"

Jules kehitas õlgu: "Selle suhtes ei ole mingit garantiid. Aga et te praegu niikuinii laulda ei saa, siis mis tähtsust sel on?"

Fontane silmitses teda põlglikult. "Poiss, sa ei tea, mis sa räägid. Sa teed näo, nagu teataksid mulle rõõmusõnumit, ise aga annad teada, et võib-olla rna ei saa enam kunagi laulda. Kas see on tõsi, et ma ei saa enam kunagi laulda?"

Nüüd tundis Jules tülgastust. Ta oli tegutsenud nagu tõeline arst ja teinud seda innuga. Ta oli sellele koerapojale osutanud tõelise teene ja nüüd laskis see tölplane välja paista, nagu oleks teda alt veetud. Jules sõnas jahedalt: "Kuulge, mr. Fontane, ma olen meditsiinidoktor ja kutsuge mind doktoriks, mitte poisiks. Ja ma teatasin teile väga hea uudise. Kui ma teid siia tõin, olin ma veendunud, et teil on kurgus halvaloomuline kasvaja, mis sunnib kogu teie hääleaparaadi välja lõikama. Või mis teid teise ilma saadab. Ma olin mures, et võib-olla pean teile teatama, et olete mineja mees. Seepärast olin ma rõõmus, et võisin teile öelda: "Käsn." Sest teie laul on pakkunud mulle suurt naudingut, ta on aidanud mul tüdrukuid võrgutada — te olete suur kunstnik. Kuid peale selle olete te väga rikutud sell. Kas te arvate, et kuna te olete Johnny Fontane, siis te ei saa vähki? Või ajurabandust, mis pole opereeritav? Või infarkti? Kas te arvate, et olete surematu? Elu pole ainult magus muusika, ja kui te tahate näha tõelist häda, siis kõndige see haigla läbi: te hakkate oma käsnale veel armulaulu laulma. Nii et lõpetage kogu see jama ja tehke, mis teil teha tuleb. Teie posija Adolphe Menjou võib teile hankida õige kirurgi, ent kui ta ise operatsioonisaali kipub, soovitan ma teil lasta ta mõrvakatse pärast arreteerida."

Jules hakkas ruumist välja kõndima, kui Valenti talle järele hüüdis: "Hõissa! Tohter, see paneb talle aru pähe!"

Jules keeras kannal ringi ja ütles: "Kas te alati tõmbate end enne keskpäeva vinti?"

297

Valenti kinnitas: "Aga muidugi." Ta irvitas Jules'ile otsa nii heatujuliselt, et Jules ütles leebemalt, kui oli kavatsenud: "Võtke arvesse, et kui te samas tempos jätkate, olete viie aasta pärast surnud."

Valenti lähenes talle tippival tantsusammul. Ta heitis käed ümber Jules'i, ujutades ta üle viskilehaga. "Viis aastat?" päris ta laginal naerdes. "Kas see võtab nii palju aega?"

Kuu aega pärast operatsiooni istus Lucy Mancini Las Vegase hotelli basseini ääres, ühes käes kokteil, teine silitamas süles Jules'i pead.

"Sul ei tarvitse julgust võtta," aasis Jules. "Mul ootab kodus sampus."

"Oled sa kindel, et juba nii kiiresti võib?" päris Lucy.

"Selle asja otsustan mina kui doktor," vastas Jules. "Täna on erakordne õhtu. Kas sa mõistad, et ma olen meditsiiniajaloo esimene kirurg, kes proovib järgi oma esmaoperatsiooni tulemused? Tead küll, vaatlused enne ja pärast. Mulle teeb heameelt ajakirjade jaoks kõik kirja panna." Ta katkestas jutu, sest Lucy oli sikutanud teda juustest nii tugevasti, et ta oli sunnitud valust karjatama.

Lucy kummardus naeratades tema kohale. "Kui sa täna õhtul rahuldust ei saa, võin ma kindlalt öelda, et see on su enda viga," ütles ta.

"Ma garanteerin oma töö kvaliteedi. Ehkki ma lasksin vanal Kell-neril ära teha käsitsitöö, oli kõik minu kavandatud," lausus Jules. "Nüüd aga puhakem, meil on ees pikk öö uurimistööd."

Kui nad oma korterisse läksid — nad elasid nüüd juba üheskoos —, ootas seal Lucyt ees üllatus: valitud õhtusöök ja tema šampan-jaklaasi kõrval juveelikarp, mis sisaldas väga suure teemandiga kihlasõrmuse.

"See näitab, kui kindel ma oma töö peale olen," ütles Jules. "Nüüd vaadakem järgi, kas sa oled selle ära teeninud."

Kuues raamat

23. peatükk

Pärast viiekuulist pagulust Sitsiilias hakkas Michael Corleone lõpuks mõistma oma isa iseloomu ja saatust. Ta hakkas mõistma Luca Brasi või armutu caporegime Clemenza taolisi mehi, ema alistumist ja leppimist oma rolliga. Sest Sitsiilias ta nägi, mis oleks juhtunud, kui nad ei oleks valinud oma saatusele vastuhakkamise tee. Nüüd mõistis ta, miks don alati rääkis: "Inimesel on vaid üks saatus." Ta hakkas aru saama põlgusest võimude ja seadusliku valitsuse ning vihast inimese vastu, kes murdis omerta'd — vaikimisseadust.

Vanu rõivaid ja nokkmütsi kandev Michael oli toimetatud Palermos randunud laevalt Sitsiilia sisemaale, otse maffia kontrolli all oleva provintsi südamesse, kus kohalik capo-mafioso oli mingi minevikuteene eest tema isale suuresti võlgu. Provintsi kuulus Corleone alevik, mille nime don oli võtnud, kui ta ammu aega tagasi Ameerikasse emigreerus. Kuid ühtki doni sugulast polnud enam elus. Naised olid surnud vanadusse. Kõik mehed piid kas tapetud veri-tasuaktides või samuti emigreerunud kas Ameerikasse, Brasiiliasse või Itaalia mandriosa provintsidesse. Hiljem sai Michael teada, et sel väikesel laostunud alevikul oli kõrgem mõrvaindeks kui ühelgi teisel paigal maailmas.

Michael majutati külalisena capo-mafioso vanapoisist onu juurde. "See seitsmekümnendais eluaastais onu oli ühtlasi ringkonna arst. Capo-mafioso, kuuekümnele lähenev mees, keda kutsuti don Tom-masinoks, pidas gabbellotto-ametit suures mõisas, mis kuulus Sitsiilia ühele suursugusemale perekonnale. Gabbellotto oli mõnes mõttes rikastele kuuluvate mõisate ülevaataja, kes ühtlasi tagas, et vaesed ei püüaks haarata

maad ettekäändel, et seda ei harita, ega viljeleks seda omavoliliselt sissetunginuna. Lühidalt, gabbellotto oli mafiooso, kes teatud rahasumma eest kaitses rikaste kinnisvara vaeste mis tahes seadusliku või ebaseadusliku kallalekippumise eest. Kui mõni vaene talupoeg üritas kasutada seadust, mis lubas tal osta harimata maad,

301

peletas gabbellotto ta kehavigastuste või surma ähvardusel minema. See kõik oli nii lihtne.

Don Tommasino kontrollis selles piirkonnas ka veeõigusi ja pani veto mis tahes uue paisu ehitamisele Rooma valitsuse poolt. Niisugused paisud oleksid ruineerinud ülitulusa äri, mis seisnes vee müümises arteesiakaevudest, mida don Tommasino kontrollis; need muutnuksid vee liiga odavaks ja oleksid laostanud kogu tähtsa veemajanduse, mis suure vaevaga oli üles ehitatud sadade aastate jooksul. Kummatigi oli don Tommasino vanamoodne maffiapealik ega tahtnud midagi teada uimastisalaveost või prostitutsioonist. Selles asjas puudus don Tommasinol üksmeel uut tõugu maffiapealikutega, kes kerkisid esile suurtes linnades, näiteks Palermos. Nendel meestel, keda olid mõjutanud Itaaliasse deporteeritud gangsterid, selliseid südametunnistusepiinu ei olnud. .

See maffiapealik oli erakordselt kogukas, "kõhuga mees" niihästi sõnasõnaliselt kui ka kujundlikult, mis tähendas, et ta oli võimeline kaaskodanikesse hirmu sisendama. Tema kaitse all polnud Michaelil midagi karta, ometi peeti vajalikuks põgeniku isikut salajas hoida. Seepärast piirati Michaeli liikumisruumi esialgu dr. Taza, doni onu mõisa müüridega.

Dr. Taza oli sitsiillase kohta pikk, punaste põskede ja lumivalgete juustega mees. Kuigi ta oli juba üle seitsmekümne aasta vana, käis ta iga nädal Palermos, et väljendada oma lugupidamist linna noortele prostituutidele — mida noorematele, seda parem. Dr. Taza teine pahe oli lugemine. Ta luges kõike kättesattuvat ja arutas loetut naabrite ja patsientidega — kirjaoskamatute talupoegade ja mõisakarjustega. Sellega pälvis ta kohaliku külatobu kuulsuse. Mis puutusid raamatud corleonelastesse?

Õhtuti istusid dr. Taza, don Tommasino ja Michael hiiglasuures aias, mis oli täis neid marmorkujusid, mis tundusid välja kasvavat saare maapinnast samasugusel võlujõul, nagu küpsesid rasked viinamarjakobarad aedades. Dr. Taza armastas jutustada lugusid maffiast ja selle sangaritegudest sajandite jooksul. Michael Corleone näol oli tal lummatud kuulaja. Vahel juhtus, et isegi don Tommasino härdus sulnist õhtust, joobnustavast veinist ning aia elegantsest ja vaiksest õdususest ning jutustas mõne loo omaenda praktikast. Doktor oli legend, don aga reaalsus.

Selles antiikaias õppis Michael Corleone tundma juuri, millest oli võrsunud tema isa. Sõna "maffia" oli algselt tähendanud varjupaika. Siis sai sellest salaorganisatsiooni nimi, mis tekkis võitlemiseks valitsejatega, kes olid sajandeid ikestanud seda maad ja rahvast.

302

Sitsiiliat oli ajaloo jooksul rüüstatud julmemalt kui ühtki teist maad. Inkvisitsioon oli piinanud ühtviisi nii rikkaid kui vaeseid. Maa-aadlil ja katoliiklikel kirikuvürstidel oli karjuste ja talunike üle absoluutne võim. Politsei oli nende võimu tööriist ja samastus nendega niivõrd, et kellegi nimetamine politseinikuks oli rängim solvang, mida üks sitsiillane võis lasta osaks saada teisele.

Absoluutse võimu metsiku palge ees õppis rahvas jalge alla tallamise kartuses mitte kunagi reetma oma viha ja vaenu. Lihtinimesed õppisid mitte seadma end ohtu mis tahes

ähvardusega, sest säärane ettehoiatamine tõi kindla peale kiire vastulöögi. Nad tegid endale selgeks, et ühiskond oli nende vaenlane ja kui nad tahtsid ülekohtu hüvitamist, läksid nad mässulise allmaailma—maffia jutule. Ja maffia tsementeeris oma võimu vaikimisseadusega — omerttfga. Sitsiilia maakolkas ei peetud lähima külani teed küsivat võõrast isegi vastuse vääriliseks. Maffialiikme suurimaks kuriteoks, mis ta üldse võis korda saata, oli teatada politseile mehe nimi, kes teda äsja oli tulistanud või mingil muul moel talle kurja teinud. Omerttfst sai rahva religioon. Naine, kelle mees mõrvati, ei öelnud politseile mehe mõrvaja nime, ka mitte oma lapse tapja või tütre vägistaja oma.

Võimudelt ei oldud kunagi õiglust saadud ja seepärast läks rahvas alati maffia Robin Hoodide jutule. Ja teatud määral täitis maffia seda funktsiooni tänini. Iga häda puhul pöördusid inimesed abi saamiseks capo-mafioso poole. Ta oli nende sotsiaalhoolekanne, piirkonna hooldaja, kel oli alati valmis toidukorv või tööots. Ta oli nende kaitsja.

Kuid dr. Taza jättis ütlemata — Michael sai selle teada alles järgmistel kuudel —, et maffiast oli Sitsiilias saanud rikaste illegaalne käsilane ning isegi poliitilise ja seadusaparaadi abipolitsei. Temast oli saanud roiskunud kapitalistlik struktuur — antikommunistlik ja antiliberaalne jõud, mis kehtestas omaenda maksud ükskõik millisele äriettevõttele, olgu see nii väike kui tahes.

Michael Corleone mõistis esmakordselt, miks tema isa taolised mehed eelistasid hakata pigem varasteks ja mõrvariteks kui seadusliku ühiskonna liikmeiks. Vaesus ja allakäiguhirm olid liiga kohutavad, et olla vastuvõetavad ükskõik millisele vaimujõuga inimesele. Ja Ameerikas olid mõned väljarännanud sitsiillased eeldanud, et siin on niisama õelad võimud.

Dr. Taza kutsus Michaeli kaasa oma iganädalasele visiidile Paler-mo bordelli, kuid Michael keeldus. Pagemine Sitsiiliasse oli röövinud talt võimaluse saada oma purustatud lõualuule õiget arstlikku ravija nüüd kandis ta näo vasakul poolel mälestust kapten McCluskeyst. Luu oli halvasti kokku kasvanud, moonutades ta näojooni ja andes

neile kõrvalt vaatamisel kõlvatu ilme. Ta oli oma välimuse suhtes alati edevalt hoolas olnud ja vigastus rikkus ta tuju rohkem, kui arvata võis. Valust, mis tulija läks, ei hoolinud ta üldse, dr. Taza andis pille, mis seda tuimendasid. Taza tegi ettepaneku hakata ta nägu ravima, kuid Michael keeldus. Ta oli olnud siin juba piisavalt kaua, jõudmaks selgusele, et dr. Taza oli tõenäoliselt viletsaim arst Sitsiilias. Dr. Taza luges kõike peale oma meditsiinikirjanduse — ta möönis, et ei saa viimasest aru. Ta oli sooritanud oma eksamid Sitsiilia tähtsaima maffiapealiku abil: see oli teinud spetsiaalse külaskäigu Palermosse, et arutada Taza professoritega, mis hinded nad peaksid talle panema. See näitas samuti, milline vähkkasvaja oli maffia ühiskonna suhtes, kus ta tegutses. Teened ei tähendanud midagi. Anne ei tähendanud midagi. Töö ei tähendanud midagi. Maffia ristiisa andis sulle ameti nagu kingituse.

Michaelil oli küllaldaselt aega nende asjade üle järele mõelda. Päeval tegi ta jalutuskäike ümbruskonda, alati saatjaiks kaks don Tommasino mõisa karjust. Saare karjuseid värvati sageli maffia palgamõrvareiks ja need tegid oma töö ära lihtsalt elatisraha teenimiseks. Michael mõtles oma isa organisatsiooni peale. Kui see edasi õitseb, toimub sellega sama, mis oli sündinud siin saarel — ta muutub nii vähitaoliseks, et hävitab kogu riigi. Sitsiilia oli juba muutunud vii-rastustemaaks, tema mehed emigreerusid igasse teise riiki, et teenida leiba või lihtsalt vältida võimalust saada mõrvatud oma poliitiliste ja majanduslike vabaduste kasutamise pärast.

Pikkadel jalutuskäikudel rabas Michaelit kõige rohkem selle maa maagiline ilu. Ta kõndis läbi apelsinipuusalude, mis moodustasid varjulisi võlve maastikul, kus antiikajast pärit veejuhtmed pritsisid vett välja enne Kristust tahutud kivist maopeadest. Kõikjal kohtas ta maju, mis olid ehitatud nagu vanad rooma villad — suurte marmorpor-taalide ja avarate võlvistatud ruumidega, paljud varemeiks lagunenud või saanud elupaigaks hulkuvatele lammastele. Silmapiiril särasid taimkattest lagedad künkad nagu pleekinud luude kuhjum. Erero-helised aiad ja põllud kaunistasid kõrbemaastikku nagu sätendavad smaragdkaelakeed. Ja vahel kõndis ta peaaegu Corleone alevikuni, mille kaheksateist tuhat elanikku pesitses elamutes, mis liibusid vastu lähimat mäeveeru; suurimad hütid olid ehitatud mustast kivist, mida murti sellestsamast mäest. Eelmisel aastal oli Corleones sooritatud üle kuuekümne mõrva ja tundus, et asula kohal lasus surma vari. Kaugemal katkestas ülesharitud tasandiku monotoonsuse Ficuzza mets.

Kaks karjustest ihukaitsjat kandsid teda jalutuskäigul saates alati kaasas oma lupara't. Too tappev sitsiilia haavlipüss oli maffia lemmikrelv.

Politseiülem, kelle Mussolini oli saatnud maffiat Sitsiiliast välja suitsetama, oli ühe esimese sammuna käskinud kogu Sitsiilias maha kiskuda kõik rohkem kui kolm jalga kõrged kivimüürid, et mõrvarid koos oma lupara 'dega ei saaks kasutada müüre varitsuspaigana. Sellest polnud suuremat abi ja politseiminister lahendas oma probleemi sellega, et arreteeris ning deporteeris sunnitöökolooniasse iga meesisiku, kellest arvati, et ta on mafiooso.

Kui liitlasarmeed vabastasid Sitsiilia saare, arvasid Ameerika sõjaväe võimud, et iga fašistliku režiimi poolt vangistatu oli demokraat, ja nii nimetati paljud mafioosod külavanemateks või sõjaväevalitsuse tõlkideks. See vedamine võimaldas maffial uuesti jalgu alla saada ja muutuda võimsamaks kui kunagi varem.

Pikk jalutuskäik, õhtune kange veini pudel koos küpsetatud taina ja lihaga võimaldasid Michaelile sügava une. Dr. Taza raamatukogus oli itaaliakeelseid raamatuid, kuid vaatamata sellele, et Michael rääkis itaalia keele murret ja oli õppinud pisut kirjakeelt ka kolledžis, nõudis nende raamatute lugemine temalt suurt pingutust ja palju aega. Ta kõne muutus peaaegu aktsendivabaks ja kuigi keegi poleks arvanud teda kohalikuks elanikuks, võidi uskuda, et ta on üks neid veidraid itaallasi Põhja-Itaaliast, šveitslaste ja sakslaste naabrusest.

Moonutatud vasak näopool andis talle kohalikuma välimuse. Arstiabi puudumise tõttu olid säärased vigastused Sitsiilias tavalised. Tegemist oli väikeste vigastustega, mida ei saadud lappida lihtsalt rahapuudusest.

Michael mõtles sageli Kay peale, meenutades tema naeratust, tema keha, ja tundis alati südametunnistusepiina, et oli tüdruku nii jõhkralt ilma hüvasti jätmata maha jätnud. Imelikul kombel ei vaevanud tema südametunnistust üldse need kaks meest, kelle ta oli mõrvanud: Sollozzo oli üritanud tappa ta isa, kapten McCluskey oli kogu eluks ta näo ära rikkunud.

Dr. Taza käis kogu aeg peale, et ta laseks oma viltusele näole operatsiooni teha; seda tuletas ta meelde eriti siis, kui Michael palus talt valuvaigistit. Aja möödudes valuhood sagenesid ja tugevnesid. Taza seletas, et kuskil silma all asub kolmiknärv, millest hargneb terve pundar väiksemaid närve. See oli maffia piinajate lemmikpunkt, mida nad otsisid oma ohvri põselt nõelterava jääraiumisoraga. Dr. Taza väitis, et see Michaeli

näonärv oli vigastatud, võib-olla oli sellesse kiilunud luukild. Lihtne operatsioon Palermo haiglas vabastaks ta jäädavalt valust.

Michael keeldus. Kui doktor põhjust päris, irvitas Michael ja ütles: "See on mälestus kodust." Ja ta tõesti ei hoolinud valust, mis andis end tunda tasase tuikamisena peakolus.

305

Kulus seitse kuud laiska maaelu, enne kui Michael hakkas tõsiselt tüdimust tundma. Umbes samal ajal muutus don Tommasino väga hõivatuks ja teda oli villas harva näha. Ta oli hädas Palermos võrsuva "uue maffiaga" — noorte meestega, kes teenisid terveid varandusi linna sõjajärgse ehitusbuumi pealt. Selle varaga üritasid nad sisse imbuda vanade maffiapealikute — nad kutsusid neid põlglikult vanatoideks — pärusvaldustesse. Don Tommasino oli ametis oma lääni kaitsmisega. Seepärast jäi Michael ilma tema seltskonnast ja pidi rahulduma dr. Taza lugudega, mis olid juba hakanud korduma.

Ühel hommikul otsustas Michael võtta ette pikema retke teisel pool Corleonet paiknevatesse mägedesse. Loomulikult saatsid teda kaks karjusest ihukaitsjat. Tegelikult polnud see kaitse Corleone perekonna vaenlaste vastu. Igal võõral oli lihtsalt ohtlik siinmail omapead ringi hulkuda. See oli piisavalt ohtlik isegi kohalikule elanikule. Ümbruskond kihas bandiitidest, üksteisega sõdivatest maffiasissidest, kes seadsid ohtu ka kõrvaliste isikute elu. Samuti võidi teda eksikombel pidada pagliaio rüüstajaks.

Pagliaio on õlgkatusega hütt, mis püstitatakse põllule tööriistade hoidmiseks ja peavarjuks põllutöölistele, et need ei peaks tööriistu kaasas kandma kogu pika tee koduküla. Sitsiilias ei ela talupoeg maal, mida ta harib. See oleks liiga ohtlik, pealegi on mis tahes hari-miskõlblik maa selleks liiga hinnaline. Enamasti elab talupoeg külas ja päikesetõusul alustab ta jalgsi oma teekonda põllule. Tööline, kes saabub põllule ja leiab oma pagliaio rüüstatuna, on tõesti löödud mees. Selleks päevaks on tal leib suust võetud. Kui seadusesilm osutus jõuetuks, võttis maffia selle talupoegade huvi oma kaitse alla ja lahendas probleemi talle omasel viisil. Ta nabis kinni ja lõi maha kõikpagliaio-vargad. Paratamatult said kannatada ka mõned süütud. Oli võimalik, et kui Michael kõnnib mööda pagliaio'st, mida äsja on rüüstatud, võidakse ta tembeldada kurjategijaks, kui keegi tema süütust ei tõenda.

Niisiis alustas tä ühel päikesepaistelisel hommikul retke üle väljade, kaks ustavat karjust kannul. Üks neist oli lihtsakoeline, peaaegu tobu vennike, surmvaikne ja indiaanlaslikult kinnise ilmega. Tal oli sitke ja sooniline kehaehitus, mis oli sitsiillastele omane enne keskea rasvakihi ilmumist. Ta nimi oli Calo.

Teine karjus oli noorem, avalam ja üht-teist maailmas näinud. Peamiselt ookeane, sest ta oli sõja ajal olnud Itaalia mereväe madrus ja tal oli jätkunud piisavalt aega, et lasta end tätoveerida, enne kui ta laev uputati ja britid ta vangi võtsid. Tätoveering tegi temast külas kuulsa mehe. Sitsiillased ei lase end kuigi sageli tätoveerida, neil

306

puudub selleks võimalus ja kalduvus. (Too karjus Fabrizzio oli seda teinud peamiselt selleks, et varjata lahmakat punast sünnimärki oma kõhul.) Kummatigi olid maffia turukärud kaetud kirevate maalingutega — liigutavalt naivistlike maalidega, mis olid tehtud hoole ja armastusega. Igatahes polnud Fabrizzio koduküla naasnuna mitte eriti uhke oma tätoveeritud rinna üle, ehkki see kujutas sitsiilia autunde jaoks nii südamelähedast motiivi: teineteise külge liibunud alasti mehe ja naise pussitamist abikaasa poolt. Fabrizzio heitis Michaeliga nalja ja esitas küsimusi Ameerika kohta, sest ihukaitset oli muidugi võimatu hoida teadmatuses tema tegeliku rahvuse suhtes. Ometi ei

teadnud nad täpselt, kes ta on, neile oli vaid teada, et ta peidab end ja et seda ei tohi kellelegi välja lobiseda. Vahetevahel tõi Fabrizzio Michaelile värske juustuketta, mis alles higistas endast välja piimapiisku.

Nad kõndisid mööda tolmuseid külateid, möödudes eredaks võõbatud eeslikärudest. Maapind oli kaetud roosade lilleõitega, kõikjal laiusid apelsinisalud, kasvasid mandli- ja oliivipuud — kõik täies õieehtes. See üllatas Michaelit, sest ta oli lootnud näha paljast maad, kuna sitsiillaste vaesus oli legendaarne. Kummatigi oli ta leidnud eest elujõust pakatava pinnase, mida kattis sidruniõite järgi lõhnav lillevaip. Maa oli nii kaunis, et ta imestas, kuidas saarerahvas suutis selle maha jätta. Seda, kui kohutav võib inimene olla kaasinimese vastu, võis mõõta massilise väljarändamisega saarelt, mida võinuks pidada Eedeni aiaks.

Michael oli kavatsenud jalutada Mazara rannakülani ja tulla õhtul bussiga tagasi Corleonesse, et end ära väsitada ja olla öösel võimeline magama. Karjustel olid seljakotid leiva ja juustuga, mida nad võisid tee peal süüa. Oma lupara^id kandsid nad täiesti avalikult, nagu oleksid nad jahiretkel.

Oli imekena hommik. Säärane tunne nagu praegu oli Michaelil olnud väikse poisina, kui ta suvisel varahommikul tõttas välja palli mängima. Tollal oli iga päev olnud justkui värskelt pestud ja üle värvitud. Nüüd oli tal samasugune tunne. Apelsini- ja sidruniõite lõhn oli nii tugev, et ta haistis seda isegi hoolimata vigastatud lõualuu tuikamisest.

Lömastatud vasak näopool oli küll täielikult paranenud, kuid luu oli valesti kinni kasvanud ja põsekoopas tekkinud surve tegi haiget ta vasakule silmale. Samuti pani see ta nina lakkamatult jooksma, ta taskurätikud said kiiresti täis ja ta nuuskas sageli oma nina talupoegade kombel maha — poisikesena oli ta seda harjumust jälestanud, nähes vanu itaallasi, kes pidasid taskurätte inglise kergatslikkuseks, nuuskamas oma nina tänavarentslisse.

Samuti tekitas nägu temas mingi tinase raskuse aistingu. See häiris teda rohkem kui valu või nina tilkumine.

Sel päeval ta ei jõudnudki rannikule. Pärast umbes viie-teistkümnemiilist kõndimist peatus ta oma karjustega apelsinisalu jahedas varjus, et võtta einet ja juua kaasavõetud veini. Fabrizzio lobises sellest, kuidas ta veel ühel heal päeval Ameerikasse jõuab. Pärast söömist ja joomist lõõgastusid nad puude varjus ja Fabrizzio nööpis lahti oma särgi, et lihastega mängeldes panna rinnatätoveering elama. Alasti paarike väänles ta rinnal armuagoonias ja abikaasa ülestõstetud pistoda sörkis nende ihu. See tegi neile nalja. Nimelt selle tegevuse pealt tabas Michaelit see, mida sitsiillased nimetavad "pikselöögiks".

Apelsinisalu taga laiusid kohaliku parunimõisa rohelised põllu-siilud. Salust mööduv tee viis villasse, mis oli nii roomalik, nagu oleks ta Pompeist välja kaevatud. See oli väike palee tohutu suure marmorportikuse ja sooniliste kreeka sammastega. Nende sammaste vahelt väljus ja hakkas lähenema salkkond külatüdrukuid, keda saatsid kaks tüsedat musta riietatud matrooni. Nad o.lid siitsamast külast ning täitsid ilmselt oma vana koormist parunile — koristasid ta villat ja valmistasid seda ette tema hooajaliseks siinviibimiseks. Nüüd olid nad teel niidule, et noppida ruumide ehtimiseks lilli. Apelsinisalu varjus puhkavaid mehi märkamata tulid tüdrukud üha lähemale.

Nad kandsid ümber keha liibuvaid odavaid kirevamustrilisi kleite. Nad polnud veel kahekümneaastasedki, kuid nende varaküps päevitunud ihu oli juba omandanud

naiselikud jooned. Kolm-neli tüdrukut hakkasid taga ajama sõbratari, sundides teda pagema puu-desalu suunas. Tagaaetaval tüdrukul oli vasakus käes suur punetav viinamarjakobar, parema käega noppis ta sellest marju ja loopis nendega jälitajaid. Tal oli viinamarjade kombel punamustalt küütlev juustekroon ja tema lusti täis ihu pakatas liikumisrõõmust.

Pisut enne puudesalu tardus ta ehmatusest paigale: talle olid silma hakanud meeste valendavad särgid. Ta jäi seisma kikivarvule nagu hüppeks valmistuv hirv, olles meestele nii lähedal, et need võisid eristada tema näo pisimatki üksikasja.

Tüdruk koosnes üleni ovaalidest: ovaalne silmalõige, ovaalne põsejoon, ovaalne kulmukaar. Ta nahk oli tõmmult kreemikas, suured silmad kas sügavsinised või pruunid, tundudes igatahes tumedatena, sest tema armsas näos varjutasid neid pikad tihedad ripsmed. Tema huuled olid täidlased, kuid mitte liiga lopsakad, kobaramahl oli värvinud need tumepunasteks. Ta oli nii uskumatult armas, et Fabrizzio laskis kuuldavale ohke: "Jeesus Kristus, võta vastu mu hing, ma

suren!" See pidi olema nali, kuid kõlas liiga kähedalt. Justkui nendele sõnadele reageerides laskus tüdruk varbailt jalataldadele, keeras end välkkiirelt ümber ja põgenes tagasi oma jälitajate juurde. Joostes tuletasid ta kleidimustri alt välkuvad pingul säärед meelde looma liikumist: see oli niisama paganlik ja süütult lustlik. Sõbrataride juurde jõudes keeras ta end taas ümber ja tema nägu oli nüüd kui tume õõs ereda lillevälja taustal. Ta sirutas käe välja ja osutas salu suunas. Musta riietatud matroonide tõrelemise saatel pagesid tüdrukud naerdes minema.

Michael Corleone oli karanud püsti, süda peksles ta rinnus, teda valdas imelik uimasus. Veri lainetas läbi ta keha, läbi kõigi jäsemete, tuiget oli tunda kõigis sõrme- ja varbaotstes.

Tuul kandis temani saare aroome — apelsini- ja sidruniõite, viinamarjade ja lillede lõhna. Tundus, nagu oleks keha tast endast lahku astunud. Ja siis kuulis ta, kuidas karjused naerma pahvatasid.

"Kas sind tabas pikselöök?" uuris Fabrizzio talle õlale patsutades. Isegi Calo muutus sõbralikuks, patsutas ta käsivart ja pomises leebelt: "Rahulikult, mees, rahulikult." Võinuks arvata, et Michael oli autoga kokku põrganud. Fabrizzio ulatas talle veinipudeli ja Michael võttis pika sõõmu. See tegi ta pea selgeks.

"Mida te, neetud lambakargajad, siin räägite?" ütles ta.

Mõlemad mehed hakkasid naerma, ent Calo aus nägu oli taas surmtõsine, kui ta lausus: "Pikselööki pole võimalik varjata. Kui see sind tabab, on see kõigile näha. Kristuse nimel, mida sa häbened, mõned mehed paluvad jumalat, et pikselöök neid tabaks. Sa oled õnneseen."

Michaelile ei meeldinud, et tema tundeid oli nii hõlpus ära arvata. Kuid selline asi oli temaga juhtunud esmakordselt elus. See ei sarnanenud millegi poolest tema noorpõlvearmumistega, armastusega, mida ta oli tundnud Kay vastu — armastusega, mis rajanes tüdruku kütkestavusel, intelligentsusel, hele-tumedapolaarsusel. Nüüd valdas teda kõikevarjutav omamisiha; tüdruku nägu oli kustutamatult sööbinud ta ajju ja ta taipas, et kui ta tüdrukut kätte ei saa, jälitab see teda mälestustes elu lõpuni. Ta elu oli nüüd lihtsustunud, keskendunud ühte punkti; kõigel muul polnud enam isegi hetkeväärtust. Oma paguluse jooksul oli ta kogu aja mõelnud Kay peale, ehkki ta tundis, et neist ei saa

enam kunagi armastajaid ega isegi sõpru. Kui lõpuni aus olla, ta oli mõrvar, mafiooso, kes oli ära teinud oma sellitöö. Kuid nüüd pühiti Kay tema teadvusest täielikult välja.

Fabrizzio lausus reipalt: "Ma lähen külla, me uurime välja, kes ta on. Kes teab, ta on võib-olla vabam, kui me arvame. Pikselöögi vastu on vaid üks rohi, eks ju, Calo?"

309

Teine karjus noogutas väärika tõsidusega. Michael ei lausunud sõnagi. Ta järgnes karjustele, kui need hakkasid astuma küla poole, kuhu oli kadunud tüdrukute salk.

Küla paiknes ümber tavalise keskväljaku, kus seisis purskkaev. Kuid ta paiknes peateel, mistõttu siin olid mõned kauplused, veinikeldrid ja isegi väike kohvik kolme lauaga terrassil. Karjused istusid ühe laua äärde ja Michael liitus nendega. Tüdrukutest polnud enam jälgegi. Kui mõned poisikesed ja ringilonkivad eeslid välja arvata, oli küla täiesti välja surnud.

Kohvikupidaja väljus neid teenindama. Ta oli lühikest kasvu tüse mees, peaaegu kääbuslik, kuid ta tervitas neid heatujuliselt ja asetas' lauale taldriku kikerhernestega. "Te olete siinkandis võõrad," sõnas ta, "seepärast lubage mul nõu anda. Proovige minu veini. Viinamari on mu enda talust ja veini on teinud mu pojad ise. Nad segavad seda apelsinide ja sidrunitega. See on parim vein Itaalias."

Nad lasksid tal tuua veinikruusi ning märjuke osutus isegi paremaks kui ta kiitis: see oli purpurpunane ja kange nagu põletatud viin. Fabrizzio ütles kohvikupidajale: "Võin kihla vedada, et sa tunned kõiki siinseid tüdrukuid. Me nägime, kuidas mõned kaunitarid mööda teed külla tulid. Meie sõber siin sai ühelt pikselöögi." Ta osutas Michaelile.

Kohvikupidaja silmitses Michaelit uue huviga. Selle vigastatud nägu oli talle algul tundunud üpris tavalisena, mitte väärt teist pilku. Kuid pikselöögist tabatud mees oli hoopis midagi muud. "On õigem, kui sa täna mõned pudelid koju kaasa võtad, mu sõber," sõnas ta. "Sul on täna öösel vaja abi, et magama jääda."

Michael küsis mehelt: "Kas sa tunned tüdrukut, kel on üleni lokkis juuksed? Väga kreemikas nahk, väga suured silmad, väga tumedad silmad. Kas sa tead külas sellist tüdrukut?"

Kohvikupidaja lausus järsult: "Ei tea. Ma ei tea ühtki sellist tüdrukut." Ta kadus terrassilt kohvikusse.

Kolm meest jõid aeglaselt oma veini, tegid kruusi tühjaks ja nõudsid lisa. Kohvikupidaja jäi kadunuks. Fabrizzio läks teda kohvikusse otsima. Kui Fabrizzio välja tuli, tegi ta grimassi ja ütles Michaelile: "Nii nagu ma arvasin: tüdruk, kellest me rääkisime, on tema tütar ja nüüd ajab vanamees tagaruumis viha üles, et meile mäkra mängida. Ma arvan, et meil on õigem hakata Corleone poole kompima."

Kuigi Michael oli viibinud saarel juba kuid, ei suutnud ta ikka veel harjuda sitsiillaste tundlikkusega seksi asjus, see juhtum siin oli aga äärmuslik isegi sitsiillase kohta. Kuid karjused näisid võtvat seda nagu asjade loomulikku käiku. Nad ootasid teda, et lahkuda. Fabrizzio

310

ütles: "Vana suli mainis, et tal on kaks poega, kaks tursket selli, keda ta võib silmapilk kohale vilistada. Hakkame minema."

Michael heiti* talle külma ainitise pilgu. Selle hetkeni oli ta olnud vaikne leebe noormees, tüüpiline ameeriklane, kuigi see, et tal tuli end varjata Sitsiilias, näitas, et ta pidi olema korda saatnud midagi mehist. Nüüd nägid karjused esmakordselt kuulsat Corleone pilku. Don Tommasino, kes teadis Michaeli tegelikku isikut ja vägitegu, oli

teda alati pisut peljanud, koheldes teda "austamisväärt mehena". Kuid need lihtsakoelised lambakarjused olid loonud Michaelist oma arvamuse, ja see polnud kuigi õige. Michaeli külm pilk, tema kahvatunud jäik nägu ja viha, mis kerkis temast nagu aur jääpinnalt, lõikasid läbi karjuste naeru ning pühkisid minema nende familiaarse semulikkuse.

Kui Michael nägi, et on saavutanud nende asjakohase lugupidava tähelepanu, ütles ta neile: "Tooge see mees minu juurde."

Karjased ei kõhelnud hetkegi. Nad heitsid oma lupard'd õlale ja kadusid kohviku jahedasse pimedusse. Mõne sekundi pärast ilmusid nad uuesti lagedale, kohvikupidaja nende vahel. Jässakas mehike polnud sugugi hirmunud, kuid tema viha oli muutunud mõnevõrra ettevaatlikumaks.

Michael nõjatus oma toolil tagasi ja uuris meest mõne hetke. Siis lausus ta väga vaikselt: "Ma saan aru, et olen teie tütrest rääkimisega teid solvanud. Ma vabandan. Ma olen sellel maal võõras ja ei tunne kombeid veel küllalt hästi. Lubage mul kinnitada, et ma ei tahtnud olla lugupidamatu teie ega teie tütre vastu."

Karjustest ihukaitsjatele jättis see sügava mulje. Varem nendega rääkides polnud Michaeli hääl kunagi niimoodi kõlanud. Ehkki Michael vabandas, oli tema hääl käskiv ja võimukas. Kohvikupidaja kehitas õlgu, kuid oli veelgi ettevaatlikum, sest ta mõistis, et tal pole tegemist tavalise talupoisiga. "Kes te olete ja mida te mu tütrest tahate?"

Hetkegi kõhklemata vastas Michael: "Ma olen end Sitsiilias peitev ameeriklane, ma varjan end oma riigi politsei eest. Mu nimi on Michael. Te võite sellest teatada politseile ja teenida varanduse, kuid siis kaotab teie tütar pigem isa, kui leiab abikaasa. Igal juhul tahan ma kohtuda teie tütrega. Teie loal ja perekonna järelevalve all. Nii nagu sünnis. Koos kogu lugupidamisega. Ma olen aumees ja ma ei mõtle teie tütre au röövida. Ma tahan temaga kohtuda, temaga rääkida, ja kui see meile mõlemale sobib, me abiellume. Kui mitte, siis ei näe te mind enam kunagi. Lõppude lõpuks võib ta mind pidada ebasümpaatseks, ja selle vastu ei saa ükski mees. Ent kui tuleb õige hetk, räägin ma teile endast kõik, mida peab teadma naiseisa."

Kõik kolm meest vahtisid teda hämmastunult. Fabrizzio sosistas aukartlikult: "See on tõeline pikselöök!" Kohvikupidaja ei tundnud

end esmakordselt enam nii enesekindla või üleolevana; ta pahameel polnud enam nii resoluutne. Lõpuks küsis ta: "Kas te olete sõprade sõber?"

Kuna tavaline sitsiillane ei tohtinud iial valjult välja öelda sõna "maffia", siis täpsemalt ei saanud ta Michaelilt küsida, kas ta on maffia liige. See oli tavaline küsimisviis, kuid harva küsiti seda asjaosaliselt endalt.

"Ei," ütles Michael. "Ma olen sellel maal võõras."

Kohvikupidaja heitis tema vigastatud vasakule näopoolele ja Sitsiilias harvanähtavatele pikkadele koibadele veel ühe pilgu. Ta silmitses ka kahte karjust, kes julgelt kandsid oma lupara'sid täiesti avalikult, ja tuletas meelde, kuidas nad olid astunud kohvikusse ja öelnud, et nende padrone tahab temaga rääkida. Kohvikuomanik oli vastu urisenud, et kadugu see koerapoeg tema terrassilt, kuid üks karjustest oli öelnud: "Uskuge mind, on parem, kui te tulete välja ja temaga ise räägite." Ja miski oli sundinud teda välja tulema. Nüüd sundis miski teda mõistma, et parem on võõra vastu pisut viisakam olla. Ta sõnas tõrksalt: "Tulge pühapäeva pärastlõunal. Mu nimi on Vitelli ja mu maja on seal küla taga künka otsas. Kuid tulge siia kohvikusse ja ma viin teid üles koju."

Fabrizzio hakkas midagi ütlema, kuid Michaeli pilk sundis karjuse vakatama. Vitellil ei jäänud see märkamata. Nii et kui Michael püsti tõusis ja käe välja sirutas, võttis kohvikupidaja selle naeratades vastu. Ta uurib asja järele ja kui ta saab oma küsimustele ebasobivad vastused, võib ta alati võtta Michaeli vastu koos oma kahe pojaga, kel samuti on kaasas haavlipüssid. Kohvikupidajal ei puudunud sidemed "sõprade sõprade" hulgas. Kuid miski ütles talle, et see oli üks neid metsikuid vedamisi, millesse sitsiillased alati usuvad; miski ütles talle, et tema tütre ilu tagab tüdrukule jõukuse ja perekonnale kindlustatuse. Ja see oli hea ka teisiti. Mõned kohalikud noorukid olid juba hakanud ta tütre ümber sumisema ja see vigastatud näoga võõras peletab nad eemale. Oma hea tahte märgiks saatis Vitelli külalised minema, andes kaasa pudeli oma parimat ja jahedaimat veini. Ta pani tähele, et arve maksis üks karjustest. See jättis talle veelgi sügavama mulje, sest sellest ilmnes, et Michael oli teda saatva kahe mehe suhtes ülemus.

Michael polnud enam jalgsimatkast huvitatud. Nad leidsid garaaži ning üürisid juhiga auto, mis tõi nad tagasi Corleonesse. Pisut enne õhtusööki pidid karjused dr. Tazat ilmselt juhtunust informeerima, sest õhtul, kui nad aias istusid, ütles dr. Taza don Tommasinole: "Meie sõpra tabas täna pikselöök."

Don Tommasinot ei paistnud see üllatavat. Ta torises: "Ma soovin, et pikselöök tabaks mõnda Palermo noort selli, võib-olla saaksin ma

siis rahu." Ta vihjas nondele uut masti maffiapealikutele, kes tõstsid pead Palermos ja teistes suuremates linnades ning esitasid väljakutse doni enda taoliste vana korra bosside võimule.

Michael ütles Tommasinole: "Ma tahan, et te käsiksite neid kahte lambatsura mind pühapäeval üksi jätta. Ma lähen tolle tüdruku perekonda lõunale ja ma ei taha, et nad läheduses luusivad."

Don Tommasino raputas pead: "Ma vastutan sinu eest su isa ees, ära mult seda palu. Ja veel üks asi. Ma kuulen, et sa oled rääkinud isegi abielust. Ma ei saa seda lubada enne, kui olen saatnud kellegi rääkima su isaga."

Michael valis väga hoolikalt sõnu, lõppude lõpuks oli tema ees lugupeetav mees. "Don Tommasino, te teate mu isa. Ta muutub kurdiks, kui keegi talle "ei" ütleb. Jäta kuulmine ei tule enne tagasi, kui vastus on "jah". Hüva, minult on ta korduvalt kuulnud vastuseks "ei". Ma saan aru nende kahe valvuri asjus, ma ei soovi teile tüli. Nad võivad pühapäeval minuga kaasa tulla, ent kui ma tahan abielluda, siis ma abiellun. On ju selge, et kui ma ei lase oma isa sekkuda oma eraellu, oleks talle solvav, kui ma laseksin seda teha teil."

Capo-mafioso ohkas. "Hüva, siis peab sest tulema abielu. Ma tunnen su pikselööki. Ta on hea tüdruk lugupeetud perekonnast. Sa ei saa nende au haavata, ilma et pereisa sind tappa ei üritaks, ja siis tuleb sul verd valada. Peale selle tunnen ma hästi seda perekonda, ma ei saa seda lasta sündida."

Michael lausus: "Võib-olla tüdruk ei tahagi mind näha, pealegi on ta väga noor, ta võib pidada mind vanaks." Ta märkas, et mõlemad mehed muigasid. "Mulle on vaja pisut raha kingituste jaoks ja arvatavasti vajan ma autot."

Don noogutas. "Fabrizzio kannab kõige eest hoolt, ta on osav poiss, laevastikus õpetati talle mehaanikat. Hommikul annan ma sulle raha ja teatan su isale, mis teoksil. Seda tuleb mul igatahes teha."

Michael ütles dr. Tazale: "Kas teil on midagi, mis kuivataks mu neetud tilkuva nina? Ma ei saa tüdruku silme all kogu aeg nina pühkida."

Dr. Taza vastas: "Enne kui sa temaga kohtud, määrin ma su nina rohuga sisse. See teeb su näo natuke tuimaks, kuid ära muretse, niipea sa teda veel suudlema ei hakka." Doktor ja don muigasid mõlemad selle vaimukuse peale.

Pühapäevaks sai Michael "Alfa Romeo", mis oli küll mõlkis, kuid sõidukõlblik. Samuti oli ta käinud bussiga Palermos, et osta kingitusi tüdrukule ja selle perekonnale. Ta oli saanud teada, et tüdruku nimi oli Apollonia, ning igal ööl mõtles ta tema armsa näo ja kena nime

peale. Uinumiseks tuli tal ära juua hulk veini ja maja vanadele nais-teenijatele anti käsk jätta ta voodi kõrvale mahajahutatud veinipudel. Ta jõi selle igal ööl tühjaks.

Pühapäeval juhtis ta "Alfa Romeo" kogu Sitsiilias kaikuva kiriku-kellahelina saatel külla ja parkis otse kohviku vastu. Tagaistmel troonisid oma lupara'dega Calo ja Fabrizzio ja Michael ütles neile, et nad oodaku kohvikus — koju nad kaasa ei tule. Kohvik oli suletud, kuid Vitelli ootas neid, toetudes oma tühja terrassi käsipuu najale.

Nad surusid vastastikku kätt ning Michael võttis kolm kin-gitustepakki ja kõmpis koos Vitelliga tema majja. See osutus tavalisest külahütist suuremaks, Vitellid polnud sugugi vaesed.

Maja sisemus oma klaaskupli all madonnakujudega, mille jalge ees värelesid punakad lambid, oli tuttav. Siin ootasid neid kaks samuti pühapäevaselt musta riietatud Vitelli poega. Need olid tursked noored mehed, äsja paarikümneaastaseks saanud, kuid paistsid raske talutöö tõttu oma east vanemana. Ema oli elav naine, niisama tüse kui ta mees. Tüdrukust polnud märkigi.

Pärast esitlemisi, mis läksid Michaeli kõrvust mööda, istusid nad ruumi, mis tõenäoliselt oli elutuba, kuid võis sama hästi olla ametlik söögituba. See oli täis tuubitud igasugust mööblit ja mitte väga avar, kuid Sitsiilia jaoks tähendas see kaheldamatult keskklassihiilgust.

Michael ulatas sinjoore ja sinjoora Vitellile nende kingitused. Isa sai kullatud sigarinoa, ema tüki peeneimat kangast, mida Palermos üldse osta võis. Alles jäi veel tüdrukule mõeldud kingitusepakk. Michaeli kingitused võeti vastu tagasihoitud tänuga. Need olid pisut enneaegsed, ta poleks tohtinud tuua midagi enne oma teist visiiti.

Isa ütles talle maameheliku otsekohesusega: "Ärge arvake, et me nii kergelt võõraid oma majja võtame. Kuid don Tommasino kostis teie eest isiklikult ja siin selles provintsis ei kahtle keegi selle tubli mehe sõnades. Seepärast ütleme teile tere tulemast. Kuid ma pean rõhutama, et kui teie kavatsused mu tütre suhtes on tõsised, peame me teist ja teie perekonnast pisut rohkem teada saama. Te mõistate mind, teie perekond on pärit sellelt maalt."

Michael noogutas ja sõnas viisakalt: "Ma räägin teile kõigest, mida te iial soovite. Kas või kohe."

Sinjoore Vitelli tõstis keelavalt käe. "Ma ei ole uudishimulik mees. Kõigepealt vaatame, kas see on üldse vajalik. Praegu olete te mu majas teretulnud kui don Tommasino sõber."

Vaatamata oma seestpoolt pintseldatud ninasõõrmetele haistis Michael tüdruku kohalolekut. Ta pöördus ringi ja nägi teda seismas ukseavas, mis viis maja tagumistesse ruumidesse. See oli värskete

lillede ja sidruniõite lõhn, kuigi neiu ei kandnud midagi oma süsimustades käharates juustes ega lihtsal rangel mustal kleidil, mis ilmselt oli tema parim pühapäevarüü. Tüdruk heitis Michaelile kiire pilgu ja naeratas pelgalt, enne kui ta silmad häbelikult maha lõi ja ema kõrvale istus.

Jälle tuli Michaelil õhust puudus, ta tundis läbi keha voogavat midagi, mis polnud niivõrd iha, kuivõrd omamistung. Ta mõistis esmakordselt itaalia mehe klassikalist armukadedust. Sel hetkel oli ta valmis tapma igaüht, kes puudutaks tüdrukut, nõuaks teda endale, üritaks teda temalt röövida. Michael tahtis teda omada niisama metsikult, kui ihnur tahab omada kuldmünte, niisama näljaselt, nagu pooleteramees tahab saada maad endale. Miski ei saanud takistada teda tegemast tüdrukut enda omaks, lukustamast teda oma majja ja hoidmast teda vangina ainult enda jaoks. Ta ei tahtnud, et keegi teda näeks. Kui tüdruk naeratas ühele vennale, heitis Michael ise seda teadmata noormehele mõrtsukaliku pilgu. Perekond nägi, et see oli klassikaline pikselöögijuhtum, ja ärevus hajus. See noor mees on nende tütre kätes nagu sulavõi — kuni nad abielluvad. Pärast seda asjad muidugi muutuvad, kuid sel pole enam tähtsust.

Michael oli Palermos ostnud endale uusi rõivaid ja ta polnud enam rohmakalt riietatud talupoeg; perekonnale sai selgeks, et ta oli ilmselt mingi don. Tema vigastatud nägu ei andnud talle nii kurja välimust, nagu ta ise arvas. See, et tal oli teiselt poolt vaadatuna nii nägus profiil, muutis ta vigastuse isegi huvitavaks. Ja igal juhul tulnuks siin maal selleks, et lasta end pidada inetuks, võistelda arvutu hulga meestega, keda olid tabanud äärmiselt rasked kehalised hädad.

Michael vaatas tüdrukule otsa. Ta märkas, et Apollonia huuled olid lausa sinakad — nii tume oli neis tukslev veri. Söandamata lausuda ta nime, ütles Michael: "Ükspäev nägin ma sind apelsinisalu juures. Siis, kui sa ära jooksid. Ma loodan, et ma ei ehmatanud sind?"

Tüdruk tõstis oma pilgu tema peale vaid hetkeks. Ta raputas pead. Kuid tema silmade ilu sundis Michaelit kõrvale vaatama. Ema salvas: "Apollonia, räägi selle vaese poisiga, ta on tulnud sind vaatama mitme miili tagant." Kuid pikad süsimustad ripsmed varjasid tiibadena endiselt tüdruku silmi. Michael ulatas talle kuldpaberisse mähitud kingituse ja tüdruk asetas selle oma sülle. Isa ütles: "Tüdruk, tee see lahti." Ent tüdruku käed jäid liikumatuks. Need olid väikesed ja pruunid, justkui poisikese käed. Ema kummardus lähemale ja avas kannatamatult paki, hoidudes siiski katki rebimast hinnalist paberit. Punase sametiga kaetud juveelikarp sundis teda hetkeks kõhklema, ta polnud kunagi sellist asja oma käes hoidnud ega teadnud, kuidas

seda avada. Kuid puhtinstinktiivselt sai ta selle lahti ja võttis kingituse välja.

See oli kaelakeena kandmiseks mõeldud raske kuldkett, mis lõi nad tummaks — mitte üksnes oma ilmse hinnalisusega, vaid ka seepärast, et selles ühiskonnas tähendas kulla kinkimine kõige tõsisemate kavatsuste kuulutamist. See polnud midagi vähemat kui abieluettepanek või vähemalt märguanne, et ettepanek kavatsetakse teha. Keegi ei saanud kahelda selle võõra tõsiduses. Ja kellelgi polnud enam kahtlust tema jõukuses.

Apollonia polnud ikka veel puudutanud oma kinki. Ema nihutas selle talle vaatamiseks lähemale. Tüdruk tõstis hetkeks oma pikad ripsmed ja vaatas siis Michaelile otse silma. Tema pruunid hirve-silmad olid täis tõsidust, kui ta ütles: "Grazia." Nii kuulis Michael esmakordselt tema häält.

Selles kõlas kogu nooruse sametine pehmus ja häbelikkus ning Michaeli kõrvus helises see muusikana. Ta vaatas endiselt kõrvale ning vestles isa ja emaga sel lihtsal põhjusel, et tüdruku vaatamine viis ta täielikku segadusse. Ometi ta märkas, et hoolimata kleidi konservatiivsest rangusest kiirgas tüdruku keha läbi selle selgesti tuntavat meelelisust. Ja ta märkas, kuidas neiu ihu tumenes, kui punastamise" veri talle näkku tõusis.

Lõpuks tõusis Michael püsti, et lahkuda. Perekond tõusis samuti. Nad ütlesid väga kombekalt hüvasti ja käesurumiste ajal sattus tüdruk lõpuks ometi tema ette. Ta tundis Apollonia sooja, kuid talupoeglikult karedat pihku puudutades otsekui elektrilööki. Isa kõndis koos temaga mäest alla auto juurde ja kutsus ta järgmiseks pühapäevaks lõunale. Michael noogutas, ent ta teadis, et ei malda oodata terve nädala, enne kui tüdrukut uuesti näeb.

Ta ei oodanudki. Järgmisel päeval sõitis ta ilma karjusteta külla ning istus kohvikuterrassile lobisema tüdruku isaga. Sinjoore Vitellil hakkas temast kahju ning saatis oma naise ja tütre järele, et need tuleksid kohvikusse. See kohtumine ei olnud enam nii kammitsetud. Apollonia polnud enam nii uje ja rääkis rohkem. Ta kandis oma igapäevast trükimustriga kleiti, mis sobis ta jumega märksa rohkem.

Järgmisel päeval kõik kordus. Ainult et seekord kandis Apollonia kuldketti, mille Michael oli talle kinkinud. Michael naeratas talle seepeale, sest ta mõistis, et see oli temale määratud märguanne. Ta jalutas tüdrukuga üles kodu poole, ema tihedalt nende kannul. Ent noortel oli võimatu vältida kehade põgusaid kokkupuutumisi ning ühe korra Apollonia komistas ja kukkus tema vastu, nii et ta oli sunnitud teda toetama. Tüdruku keha oli tema käte vahel nii soe ja elav, et

316

Michaeli ihust käis läbi pulbitseva vere kuum laine. Nad ei näinud, et nende selja taga ema muigas, sest tema tütar oli kaljukits, kes pärast mähkmetest väljasaamist polnud sellel teel kordagi komistanud. Ta muigas ka seepärast, et see oli ainus võimalus, kuidas noormees enne pulmi oma kätt tema tütre külge saab.

See kõik jätkus kaks nädalat. Michael tõi iga kord tulles kingitusi ja järk-järgult muutus tüdruk julgemaks. Kuid neil ei õnnestunud kunagi kohtuda ilma valvajate juuresolekuta. Apollonia oli tavaline külatüdruk, vaevu kirjaoskaja, ilma igasuguse ettekujutuseta maailmast, kuid temas oli värskust ja elujanu, mis tänu keelebarjäärile laskis tal paista huvitavamana. Michaeli nõudmisel korraldati kõik väga kiiresti. Ja et tüdruk polnud temast mitte üksnes sissevõetud, vaid teadis ka, et Michael oli rikas, siis määrati pulmapäevaks ülejärgmine pühapäev.

Nüüd asus tegevusse don Tommasino. Ta oli saanud Ameerikast sõnumi, et Michaeli suhtes polnud mingeid käske, kuid elementaarsed ettevaatusabinõud tuleb kasutusele võtta. Nii määras Tommasino end peiuisaks, et tagada omaenda ihukaitse kohalolek. Corleone poolt kuulusid pulmaseltskonda ka Calo ja Fabrizzio, samuti dr. Taza. Pruut ja peig pidid hakkama elama dr. Taza kivimüüriga ümbritsetud villas.

Laulatusele järgnes tavaline külapulm. Külaelanikud seisid tänaval ja külvasid pulmarongkäigu, asjaosalised ja külalised, üle lilledega, kui see kõndis kirikust jalgsi pruudikoju. Protsessioon pildus naabritele suhkurdatud mandleid, traditsioonilisi pulmamaiustusi. Pulmapidu kestis kesköönі, kuid pruut ja peig lahkusid "Alfa Romeol" enne seda. Kui lahkumisaeg oli käes, avastas Michael üllatusega, et pruudi palvel tuleb koos nendega Corleone villasse tema ema. Isa seletas: tüdruk on noor, süütuja pisut hirmul, tal on vaja kedagi, kellega pärast pulmaööd rääkida, kedagi, kes juhataks ta õigele

teele, kui midagi viltu läheb. Need asjad võisid olla vahel väga keerulised. Michael märkas, et Apollonia vaatas teda küsivalt oma suurte pruunide hirvesilmadega. Ta naeratas talle ja soostus.

Nii sündiski, et nad sõitsid Corleonest väljas asuvasse villasse, ämm autos. Kuid vanaproua kukkus otsekohe vatrama dr. Taza teenijatega, süleles ja suudles oma tütart ning kadus lavalt. Michaelil ja ta pruudil lubati minna üksi oma suurde magamistuppa.

Apollonia kandis ikka oma pruutkleiti, mille peale oli heidetud mantel. Tema kohver ja kirstuke olid autost tuppa toodud. Väikesel laual seisid veinipudel ja taldrik pisikeste pulmakookidega. Hiiglasuur baldahhiiniga voodi püsis kogu aja vaateväljas. Keset tuba seisev noor tüdruk ootas, et Michael teeks avakäigu.

317

Ja nüüd, kus tüdruk oli üksnes tema oma, nüüd, kus ta kuulus seaduslikult talle, nüüd, kus enam miski ei takistanud tal nautimast keha ja nägu, millest ta iga jumala öö oli unistanud, ei suutnud Michael sundida end temale lähenema. Ta vaatas, kuidas Apollonia võttis ära pruudiloori, laotas selle toolikorjule ning asetas siis väikesele tualett-lauale pruudikrooni. Laual ilutses valik parfüüme ja kreeme, mida Michael oli saatnud Palermost. Mõne hetke takseeris tüdruk neid.

Michael kustutas tuled, sest arvas, et tüdruk soovib pimedust, mis varjaks ta keha, kui ta lahti riietub. Kuid läbi kardinatega katmata akende säras sisse Sitsiilia kuu, hiilgav nagu kuldketas, ja Michael läks lükkas luugid ette, kuid mitte täiesti kinni, sest muidu muutunukš tuba liiga palavaks.

Tüdruk seisis endiselt laua ääres ning Michael läks trepist alla läbi halli vannituppa. Kui naised olid valmistunud magamaheitmiseks, oli Michael koos dr. Taza ja don Tommasinoga rüübanud aias klaasi veini. Ta oli lootnud naastes leida Apollonia öösärgis ja linade vahel. Ta oli üllatunud, et ema polnud tütart aidanud. Võib-olla tahtis Apollonia, et Michael aitaks tal lahti riietuda? Kuid kahtlemata oli ta nii otsekoheseks käitumiseks liiga uje ja süütu.

Magamistuppa tagasi tulles leidis Michael selle täiesti pimeda, kee~ oli luugid täielikult sulgenud. Ta kobas teed voodi juurde ja suutis eristada teki all Apollonia keha. Tüdruk lebas seljaga tema poole, ta oli end kerra tõmmanud. Michael riietus lahti ja libises alasti linade vahele. Ta sirutas ühe käe väljaja puudutas siidiselt pehmet nahka. Apollonia polnud öösärki selga pannudki ja seejulgus tegi Michaelile rõõmu. Aeglaselt ja hoolikalt asetas ta ühe käe tüdruku õlale ja pigistas seda õrnalt, et tüdruk tema poole pöörduks. Apollonia pöördus aeglaselt ja Michaeli käsi puudutas ta rinda, pehmet ja täidlast, ning äkki oli tüdruk välkkiirelt Michaeli käte vahel, nii et nende erutusest särtsuvad kehad liibusid täies pikkuses kokku. Viimaks ometi suudles Michael tüdruku sooja suud, surus ta keha ja rindu enda vastu ning veeretas siis end tema peale.

Tüdruku ütlemata siidine keha ja juuksed hõõgusid äkki ihast, ta voogas Michaelile vastu neitsilikult metsikus erootilises hasardis. Kui Michael temasse sisenes, ahmis tüdruk õhku, oli sekundi vakka, siis aga tõukas vaagna jõuliselt üles ja põimis oma siidised jalad ümber mehe puusade. Kui nad lõpule jõudsid, olid nad nii metsikult teineteise külge klammerdunud, et lahku langemine meenutas otsekui viimset surmaeelset värinat.

Sel ööl ja järgnenud nädalail hakkas Michael Corleone mõistma, miks sotsiaalselt primitiivsed rahvad on väärtustanud süütuse. See oli meelelisuseperiood, mida ta polnud kunagi varem kogenud — meheliku

jõu tunnetus segi himurusega. Neil esimestel päevadel muutus Apollonia peaaegu tema orjaks. Tänu usaldusele ja kiindumusele oli see süütusest erootilise ärkamiseni jõudnud noor tulivereline tüdruk magus nagu täisküpsuse saavutanud vili.

Apollonia kirgastas villa üsna tuhmi mehelikku õhkkonda. Ta oli kohe järgmisel hommikul pärast pulmaööd ema ära saatnud ja troonis nüüd nende söögilauas särava tütarlapseliku sarmiga. Don Tommasino õhtustas iga päev nende pool ja dr. Taza jutustas oma vanu lugusid, kui nad aias veripunaste lillepärgadega ehitud raidkujude all veini jõid. Õhtud möödusid küllalt meeldivalt. Ööd veetis noorpaar oma magamistoas palavikuliselt armatsedes. Michael ei saanud isu täis Apollonia kaunilt vormitud kehast, tema meekarva nahast ja kirest hõõguvatest suurtest pruunidest silmadest. Noorik lõhnas imevärskelt ja joobnustavalt. Tema neitsikirg klappis Michaeli abielumeheliku lihahimuga ja sageli oli juba käes koidik, kui nad rammestunult unne vajusid. Vahel ei tulnud end ammendanud Michaelile und ja ta silmitses aknalaual istudes magava Apollonia alasti keha. Ka Apollonia nägu oli uneajal kaunis, see oli täiuslik nägu, milliseid ta oli varem kohanud vaid itaalia maalikunsti albumites, kus kunstnike pingutustele vaatamata ükski madonna ei tundunud süütuna.

Esimesel abielunädalal käisid nad "Alfa Romeoga" piknikel ja lühikestel lõbusõitudel. Kuid siis kutsus don Tommasino Michaeli kõrvale ja selgitas, et abielu oli teinud tema siinviibimise ja isiku Sitsiilia selles osas üldtuntuks ning kasutusele tuleb võtta ettevaatusabinõud Corleone perekonna vaenlaste vastu, kelle pikk käsi oli kindlasti sirutunud ka saarepagulase järele. Don Tommasino paigutas villa ümber relvastatud valve ning karjused Calo ja Fabrizzio ei lah-kunudki enam villast. Nii tuli Michaelil ja tema naisel püsida villa territooriumil. Michael veetis aega, õpetades Apolloniat lugema ja kirjutama inglise keeles ning juhtima autot villa õuel. Samal ajal hakkas don Tommasino harvem läbi astuma, dr. Taza ütles, et tal on endiselt tegemist Palermo uue maffiaga.

Ühel õhtul, kui nad aias istusid, tõi villas teenijana töötav vana külanaine lauale värskeid oliive, pöördus siis Michaeli poole ja päris: "Kas see on tõsi, mida kõik räägivad — et sa oled New Yorgi don Corleone, ristiisa, poeg?"

Michael nägi, kuidas don Tommasino nördinult pead vangutas: nende saladus oli kõigile teada. Kuid vanaeit silmitses teda nii pingsas tõejanus, et Michael noogutas. "Kas sa tunned mu isa?" küsis ta.

Naise nimi oli Filomena, tema nägu oli krimpsus ja pruun nagu kreeka pähkel. Esmakordselt selle aja jooksul, mis Michael oli elanud

selles villas, naeratas naine talle. "Ükskord päästis ristiisa mu elu," ütles ta, "ja mu mõistuse samuti." Ta osutas oma laubale.

Oli ilmne, et ta tahtis öelda veel midagi, ja seepärast naeratas Michael talle julgustavalt. Naine küsis peaaegu hirmunult: "Kas on tõsi, et Luca Brasi on surnud?"

Michael noogutas jälle ja imestas naise näole ilmunud kergenduse üle. Filomena lõi risti ette ja sõnas: "Jumal andku andeks, kuid küpsegu ta hing igavesti põrgus."

Michaelile tuli meelde ta vana uudishimu Brasi suhtes ja äkki taipas ta intuitiivselt, et see naine teadis lugu, mida Hagen ja Sonny olid keeldunud talle rääkimast. Ta valas naisele klaasi veini ja sundis teda istuma. "Jutusta mulle mu isast ja Luca Brasist," ütles ta leebelt. "Ma tean mõndagi, kuid kuidas said nad sõpradeks ja miks oli Brasi nii ustav mu isale? Ära karda, jutusta mulle."

Filomena pööras oma kortsus näo ja rosinmustad silmad don Tom-masino poole, kes andis märku, et ta pole vastu. Ja nii aitas Filomena neil veeta selle õhtu, jutustades ära oma loo.

Kolmekümne aasta eest oli Filomena olnud New Yorgi linnas ämmaemand, teenindades Kümnendal avenüül elades itaalia kolooniat. Naised jäid alalõpmata rasedaks ja ta äri õitses. Ta oskas raskete sünnituste puhul isegi arstidele üht-teist õpetada. Tema mees oli tollal jõukas koloniaalpoodnik. Nüüd oli ta surnud, Filomena mälestas seda vaest hinge hea sõnaga, kuigi ta oli olnud kaardimän-gija ja seelikukütt, kes ei osanud midagi kõrvale panna mustadeks päevadeks. Igatahes ühel ööl kolmkümmend aastat tagasi, kui kõik ausad inimesed olid ammu voodis, koputati Filomena uksele. Koputus ei hirmutanud teda põrmugi, oli nimelt see vaikne kellaaeg, mille tited ettenägelikult valivad siia patusesse ilma saabumiseks. Seepärast ta riietus ja avas ukse. Väljas seisis Luca Brasi, kellel oli juba siis õudne reputatsioon. Samuti teati, et ta oli poissmees. Nüüd valdas Filomenat silmapilk hirm. Ta arvas, et Brasi oli tulnud tema meest nuhtlema — võib-olla oli see lollusest keeldunud Brasile mõnda tühist teenet osutamast.

Kuid Brasi oli tulnud tavalise sõnumiga. Ta teatas Filomenale, et naabruses, mitte just väga lähedal, oli üks naine sünnitamas ja ta peab temaga kaasa tulema. Otsekohe tajus Filomena, et midagi on viltu. Brasi brutaalne nägu oli tol ööl nagu hullumeelse oma, ilmselt oli tal mingi kuri vaim kallal. Filomena püüdis protestida, ta teenindas vaid naisi, kelle elukäiku ta teadis, kuid Brasi toppis talle pihku kamalutäie rohelisi dollareid ja käskis jämedalt tal kaasa tulla. Filomena oli liiga hirmunud, et keelduda.

Tänaval seisis "Ford", juht ühte mesti Luca Brasiga. Sõit ei kestnud rohkem kui kolmkümmend minutit ja nad saabusid Long Islandil väikese sõrestikseifltega maja juurde, mis asus silla jalamil. See oli kaheperekonnamaja, kuid praegu elutses selles ilmselt üksnes Brasi oma jõuguga. Sest köögis istus veel mitu kelmi, kes tagusid kaarte ja jõid veini. Brasi viis Filomena trepist üles magamistuppa. Voodis lebas noor kena iirlanna välimusega tüdruk. Ta oli punapea, ta nägu oli mingitud ja kõht kummis nagu emisel. Vaene tüdruk oli hirmu täis. Kui ta nägi Brasit, pööras ta kabuhirmus pea kõrvale —jah, nimelt kabuhirmus, ja Brasi näkku ilmunud vihkamine oli hirmsaim vaatepilt, mis Filomena seni oma elus oli näinud. (Siinkohal lõi Filomena jälle risti ette.)

Lühidalt öeldes — varsti lahkus Brasi toast. Kaks tema meest abistasid ämmaemandat ja laps tuli ilmale. Ema oli lõpuni kurnatud ja vajus sügavasse unne. Kutsuti Brasi, ja Filomena, kes oli mähkinud vastsündinu vabasse tekki, ulatas pambu talle ja ütles: "Kui sina oled isa, siis võta see tüdruk. Minu töö on tehtud."

Brasi jõllitas teda halvaendeliselt, ta näkku oli kirjutatud hullumeelsus. "Jah, mina olen isa," sõnas ta. "Kuid ma ei taha, et sellest tõust keegi ellu jääks. Vii see alla keldrisse ja viska keskkütteahju."

Hetke mõtles Filomena, et ta oli valesti aru saanud. Temas tekitas segadust sõna "tõug" kasutamine. Kas Brasi pidas silmas seda, et tüdruk polnud itaallane? Või mõtles ta seda, et tüdruk oli ilmselt alamat sorti inimene — lühidalt öeldes hoor? Või tahtis ta öelda, et tema enda ihuvili ei tohi elada? Igatahes arvas Filomena, et Brasi teeb jõhkrat nalja. Ta ütles lühidalt: "See on sinu laps, tee temaga, mis tahad." Ja ta üritas pampu Brasi kätte suruda.

Sel hetkel ärkas kurnatud ema üles ja pööras end näoga nende poole. Ta jõudis näha, kuidas Brasi pambu metsiku liigutusega Filomena sülle tagasi paiskas. Tüdruk ütles nõrga häälega: "Luc, Luc, mul on nii kahju." Brasi pööras oma näo tema poole.

Filomena nägi, et see oli kohutav. Kirjeldamatult kohutav. Nad olid tüdrukuga nagu kaks hullunud looma. Neis polnud midagi inimlikku. Vihkamine, mis neist välja voogas, kandus läbi toa. Sel hetkel ei eksisteerinud nende jaoks midagi muud, isegi mitte vastsündinut. Kummatigi võis tajuda veidrat kirge. Verist deemonlikku iharust, mis oli nii ebaloomulik, et võis olla kindel: nad olid hukatusele määratud. Siis pöördus Luca Brasi uuesti Filomena poole ja lausus: "Täida mu käsk ja ma teen sind rikkaks."

Filomena oli õudusest kõnevõimetu. Ta raputas pead. Lõpuks suutis ta sosistada: "Sina tee seda, sa oled isa, tee seda, kui see sulle

meeldib." Kuid Brasi ei vastanud. Selle asemel tõmbas ta särgipõuest välja noa. "Ma lõikan su kõri läbi," ütles ta.

Filomena pidi ilmselt saama šoki, sest järgmine, mida ta mäletas, oli see, et nad kõik seisid maja keldris kandilise küttekolde ees. Filomenal oli endiselt süles beebi, kes polnud kuuldavale lasknud ühtki häälitsust. (Kui laps oleks nutma hakanud, kui mul oleks olnud küllalt taipu teda näpistada, ütles Filomena, ehk oleks siis see koletis halastust tundnud.)

Üks meestest oli avanud ahjuukse, tuli oli nüüd nähtav. Ja siis oli ta selles tilkuvate torude ja hiiresõnniku järgi lehkavas keldris Bra-siga üksi. Brasil oli jälle nuga käes. Polnud kahtlust, et ta kavatses Filomena tappa. Ta nägu tuletas meelde vihmaveetoru plekklohet, see polnud inimlik ega terve mõistusega. Brasi tõukas teda avatud ahjuukse poole.

Siinkohal jäi Filomena vait. Ta pani oma kondised käed süles risti ja vaatas Michaelile otse silma. Too mõistis, et Filomena tahtis teatada talle ülejäänu, kasutamata oma häält. "Kas sa tegid seda?" Naine noogutas.

Alles pärast veel üht veiniklaasi, risti ette löömist ja palve pomi-semist jätkas Filomena oma lugu. Talle oli antud patakas raha ja V oli sõidutatud koju. Ta mõistis, et kui ta juhtunust kas või sõnakes poetab, tapetakse ta ära. Kuid kaks päeva hiljem mõrvas Brasi toll noore iiri tüdruku, vastsündinu ema, ja politsei võttis ta vahi alla Hirmust pea kaotanud Filomena läks ristiisajuurde ja rääkis kõik ära Corleone käskis Filomenal suu pidada ja lubas kõik korda ajada. Se ajal Brasi veel ei töötanud don Corleone juures.

Enne kui don Corleone jõudis asjad joonde ajada, üritas Luca Brasi oma kongis enesetappu, veristades kõri klaasitükiga. Ta viidi üle vanglahaiglasse ja selleks ajaks, kui ta toibus, oli don Corleone kõik ära korraldanud. Politsei ei soovinud alustada süüasja, mille puhul ta ei suutnud kohtus midagi tõestada, ja Luca Brasi lasti vabaks.

Ehkki don Corleone kinnitas Filomenale, et tal ei pruugi karta ei Luca Brasit ega politseid, ei saanud naine hingerahu tagasi. Ta närvid ütlesid üles ja ta ei suutnud enam oma ametit pidada. Lõpuks veenis ta oma meest koloniaalkauplust maha müüma ja nad sõitsid tagasi Itaaliasse. Tema abikaasa oli hea mees, Filomena rääkis talle kõik ära ja mees mõistis teda. Ent ta oli nõrga iseloomuga ja Itaalias laristas ta maha kogu vara, mille nad Ameerikas olid palehigis kogunud. Nii sai Filomenast pärast mehe surma teenija. Ja sellega lõpetas ta oma loo. Ta jõi veel ühe klaasi veini ja ütles Michaelile: "Ma õnnistan su isa nime. Ta saatis mulle alati raha, kui ma palusin, ta päästis mu Brasi

küüsist. Ütle talle, et ma palvetan ta hinge eest igal õhtul ja tal pole vaja surma karta."

Pärast Filomena lahkumist päris Michael don Tommasinolt: "Kas ta lugu vastab tõele?" Capo-mafioso noogutas. Michael nentis, et polnud ime, kui keegi talle seda lugu rääkida ei tahtnud. Õudne lugu. Õudne Luca.

Järgmisel hommikul tahtis Michael kogu seda juhtumit don Tom-masinoga lähemalt arutada, kuid ta sai teada, et vanamees oli kutsutud kulleri toodud kiirteatega Palermosse. Õhtul tuli don Tommasino tagasi ja kutsus Michaeli kõrvale. Ta teatas, et Ameerikast oli tulnud sõnum. Sõnum, mida tal oli kurb edasi anda. Santino Corleone oli tapetud.

24. peatükk

Varahommikune sidrunkollane Sitsiilia päike täitis Michaeli magamistoa. Ta ärkas, ja Apollonia siidpehmet ihu omaenda unesooja naha vastas tundes äratas ta naise armumänguga. Kui nad olid rahulduse saanud, pidi Michael kõigist neist täieliku valdamise kuudest hoolimata tahtmatult ikka imetlema naise ilu ja kirglikkust.

Apollonia lahkus magamistoast, et pesta ja riietuda allkorrusel teisel pool halli asuvas vannitoas. Michael laskis hommikupäikesel värskendada oma alasti keha ja süütas voodis lesides sigareti. See oli viimane hommik, mille nad veedavad selles villas. Don Tommasino oli korraldanud tema üleviimise teise linna Sitsiilia lõunarannikul. Esimest kuud rase Apollonia tahtis viibida paar nädalat kodus omaste juures ja kavatses tulla tema juurde nende uude peidupaika alles pärast seda visiiti.

Eelmisel õhtul oli don Tommasino pärast Apollonia magamaminekut istunud Michaeliga aias. Don oli väsinud ja mures ning pihtis, et talle teeb peavalu Michaeli julgeolek. "Su abielu äratas tähelepanu," ütles ta Michaelile. "Mind paneb imestama, et su isa ei ole korraldanud su ümberasumist mõnda teise paika. Minul igatahes on omad mured nende noorte türklastega Palermos. Ma olen teinud mitu ausat ettepanekut, mis võimaldaksid neil rohkem nokka kasta, kui nad seda väärivad, kuid need närukaelad ihaldavad endale kõike. Ma ei suuda nende hoiakust aru saada. Nad on juba igasuguseid trikke proovinud, kuid mind pole kerge tappa. Nad peavad teadma, et ma olen odavate tempude jaoks liiga tugev. Kuid eks see ole noorte inimeste üldine viga — olgu nad nii andekad kui tahes. Nad ei mõtle asju läbi ja tahavad kaevust kogu vee endale."

Siis lisas don Tommasino, et nood kaks karjust — Fabrizzio ja Calo — võivad Michaeliga "Alfa Romeos" ihukaitsjatena kaasa sõita. Don Tommasino jättis hüvasti samal õhtul, sest hommikul on ta koidikul vara juba teel Palermosse oma asju ajama. Peale selle ärgu Michael rääkigu kolimisest dr. Tazale, sest doktor plaanitses õhtu veetmist Palermos ja võib selle välja lobiseda.

Michael teadis, et don Tommasinol on pahandusi. Öösel kaitsesid villamüüri relvastatud valvurid ja majas oli alati käputäis ustavaid

karjuseid oma lupara'dega. Don Tommasino ise käis ringi raskelt relvastatuna ja isiklik ihukaitsja ei jäänud temast sammugi maha.

Hommikupäike muutus liiga tugevaks. Michael kustutas oma sigareti ja tõmbas jalga tööpüksid ja -särgi. Pähe pani ta sonimütsi, mida kandis enamik Sitsiilia mehi. Jalad veel kängitsemata, kummardus ta välja magamistoaaknast ja nägi ühel aiatoolil istumas Fabrizziot. Karjus kammis laisalt oma tihedaid musti juukseid, tema lupara oli hooletult heidetud aialauale. Michael vilistas ja Fabrizzio vaatas üles akna poole.

"Aja auto ette," hõikas Michael alla. "Ma lahkun viie minuti pärast. Kus on Calo?"

Fabrizzio tõusis püsti. Ta särk oli lahti, paljastades tätoveeringu puna-sinise mustri ta rinnal. "Calo joob köögis kohvi," ütles Fabrizzio. "Kas te naine tuleb koos teiega?"

Michael kõõritas alla aeda. Talle tundus, et viimastel nädalatel oli Fabrizzio liiga sageli Apolloniat seiranud. Mitte et ta oleks söandanud läheneda doni sõbra naisele. Sitsiilias polnud kindlamat viisi eluga hüvasti jätta. Michael lausus jahedalt: "Ei, ta läheb kõigepealt oma perekonnale külla ja liitub meiega alles mõne päeva pärast." Ta jälgis, kuidas Fabrizzio kadus kivihütti, mida kasutati "Alfa Romeo" garaažina.

Michael läks alla halli pesema. Apollonia oli kadunud. Tõenäoliselt oli ta köögis ja valmistas ise hommikueinet, et pesta maha süütunnet soovi pärast näha veel kord oma perekonda enne lahkumist kaugele, Sitsiilia teise otsa. Tema reisi Michaeli juurde pidi organiseerima don Tommasino.

Köögis tõi vana Filomena talle tassi kohvi ja jättis arglikult hüvasti. "Ma tuletan sind meelde oma isale," lubas Michael ja naine noogutas.

Kööki tuli Calo ja küsis Michaelilt: "Auto on ees, kas toon teie reisikoti?"

"Ei, ma toon selle ise ära," vastas Michael. "Kus on Apolla?"

Calo näole ilmus mõnus irve. "Ta istub juhiistmel ja sõtkub gaasipedaali. Selleks ajaks, kui ta Ameerikasse jõuab, on ta juba päris ameerika noorik." Sitsiilias oli ennekuulmatu, et külanaine üritaks autot juhtida. Kuid Michael laskis Apollonial vahel villa õues "Alfa Romeot" roolida, istudes ise alati kõrval, sest vahel vajutas naine piduri asemel gaasipedaalile.

Michael ütles Calole: "Kutsu Fabrizzio ja oodake mind autos." Ta väljus köögist ja jooksis trepist üles magamistuppa. Reisikott oli juba pakitud. Enne selle kättevõtmist vaatas ta aknast välja ja nägi, et

auto polnud pargitud köögiukse, vaid portikuse ette. Apollonia istus autos, käed nagu mängival lapsel roolirattal. Calo asetas parajasti einekorvi tagaistmele. Ja siis märkas Michael pahaselt, et Fabrizzio lahkub läbi villavärava kuskile mujale. Mis tal küll kavas oli? Ta nägi, et Fabrizzio heitis üle õla tagasi hiiliva pilgu. Ta peab selle karjuse korrale kutsuma. Michael kõndis trepist alla ja otsustas minna läbi köögi, et näha veel kord Filomenat ja temaga lõplikult hüvasti jätta. Ta küsis vanalt naiselt: "Kas dr. Taza alles magab?"

Filomena kortsus näkku ilmus kaval naeratus: "Vanad kuked koidikul ei kire. Doktor läks eile õhtul Palermosse."

Michael hakkas naerma. Ta läks läbi köögiukse õue ja tema vesistavasse ninna tungis sidruniõite lõhn. Ta nägi, kuidas Apollonia lehvitas talle autost, mis seisis kümmekonna sammu kaugusel villa väljasõiduteel, ja taipas, et naine palus tal seisma jääda ning kavatses auto tema juurde ajada. Auto kõrval seisis irvitav Calo, lupara hooletult käsivarrel. Kuid Fabrizziost ei olnud ikka veel mingit märki. Sel hetkel, ilma mingisuguse juurdlemiseta, sai äkki Michaelile kõik selgeks ja ta karjus Apolloniale: "Ära puutu!" Ent ta hüüe uppus plahvatuse mürinasse, mis järgnes sellele, kui Apollonia oli keeranud süütevõtit. Köögiuks lendas tükkideks ja Michael paisati tubli kümme jalga eemale vastu villa seina. Villa katuselt sadas talle kaela kive ja kui ta juba maas lamas, tabas üks neist ta kolpa. Enne kui ta teadvuse kaotas, jõudis ta näha, et "Alfa Romeost" polnud allesjäänud midagi muud peale nelja ratta ja šassii, mis neid koos hoidis.

Ta tuli teadvusele ruumis, mis tundus olevat väga pime, ja kuulis hääli, mis olid nii vaiksed, et ta ei suutnud eristada ühtki sõna. Loomaliku instinkti ajel püüdis ta teeselda, et on ikka veel teadvuseta, kuid hääled jäid vakka ja keegi kummardus voodi ääres asuval toolil ettepoole, millele järgnesid selge häälega öeldud sõnad: "Hüva, lõpuks ometi on ta jälle meie hulgas." Süttis lamp, mille valgus tabas ta silmamune tulekerana, ja Michael pööras pea kõrvale. Pea tundus väga raske ja tuimana. Ja siis tundis ta voodi kohal ära dr. Taza näo.

"Las ma vaatan sind paar minutit ja siis ma kustutan tule ära," ütles dr. Taza leebelt. Ta sihtis peenikese taskulambiga Michaeli silmi. "Sa saad terveks," ütles dr. Taza ja pöördus siis kellegi teise poole. "Sa võid temaga rääkida."

Nüüd nägi Michael juba selgesti, et voodi ääres istus don Tommasino, kes küsis: "Michael, Michael, ka ma võin sinuga rääkida? Või tahad sa puhata?"

Hõlpsam oli käega nõusolekust märku anda, Michael kergitas seda ja don Tommasino ütles: "Kas auto tõi garaažist välja Fabrizzio?"

Michael naeratas, seda ise teadmata. See oli kõhedakstegev nõus-olekunaeratus. Don Tommasino sõnas: "Fabrizzio on kadunud. Kuula mind, Michael. Sa oled olnud teadvuseta peaaegu nädala. Kas sa mõistad? Igaüks arvab, et sa oled surnud, nii et nüüd ei ähvarda sind enam mingi oht, nad on lakanud sind otsimast. Ma saatsin su isale teate ja tema saatis juhtnöörid vastu. Varsti saad sa tagasi Ameerikasse. Seni puhkad sa vaikselt siin. Sul on ohutu elada mulle kuuluvas mägitalus. Nüüd, mil sind peetakse surnuks, on Palermo mehed minuga rahu sõlminud, nii et see olid sina, keda nad kogu aeg taga ajasid. Nad tahtsid tappa sind, kuid panna rahvast uskuma, et eesmärgiks olin mina. Seda pead sa teadma. Mis puutub kõigesse muusse, jäta see minu hooleks. Kosuja kogu jõudu."

Nüüd tuli Michaelile kõik meelde. Ta teadis, et ta naine on surnud, samuti Calo. Talle tuli meelde vana naine köögis. Ta ei suutnud meenutada, kas too oli koos temaga välja tulnud või mitte. Ta sosistas: "Filomena?" Don Tommasino vastas tasakesi: "Tema ei saanud viga, plahvatus lõi tal vaid nina veriseks. Ära tema pärast muretse."

Michael ütles: "Fabrizzio. Anna oma karjustele teada, et see, kes Fabrizzio minu kätte toimetab, saab Sitsiilia parimate karjamaade omanikuks."

Mõlemad toas viibivad mehed näisid ohkavat kergendusega. Don Tommasino võttis laualt klaasi ja jootis talle merevaigukollast vedelikku, mis pani võpatama. Dr. Taza istus voodile ja ütles peaaegu hajameelselt: "Tead, sa oled leskmees. See on Sitsiilias harukordne." Justkui pidanuks see erandlikkus teda lohutama.

Michael andis märku, et don Tommasino talle lähemale kum-marduks. Don istus voodile ja kallutas pea alla. "Ütle mu isale, et ta toimetaks mind koju," lausus Michael. "Ütle mu isale, et ma tahan olla tema poeg."

Kuid kulus veel kuu, enne kui Michael toibus oma vigastustest, ja veel kaks kuud, enne kui kõik nõutavad paberid olid valmis ja vajalikud sammud astutud. Siis lendas ta Palermost Roomaja Roomast New Yorki. Kogu selle aja jooksul ei leitud Fabrizziost mingit märki.

Seitsmes raamat

25. peatükk

Kui Kay Adams sai kolledžidiplomi, võttis ta õpetajakoha oma New Hampshire'i kodualevi algkooli. Esimesel kuul pärast Michaeli kadumist helistas ta kord nädalas tema emale ja päris uudiseid. Missis Corleone oli muutumatult sõbralik ja lõpetas alati sõnadega: "Sa oled väga kena tüdruk. Sina unusta Michael ja leia kena abikaasa." Kay ei solvunud tema otsekohesuse peale ja mõistis, et ema ajendas mure võimatusse olukorda sattunud noore tüdruku pärast.

Kui tema esimene kooliaasta lõppes, otsustas ta minna New Yorki, et osta pisut korralikke rõivaid ja kohtuda mõne vana kolledžikaas-lasega. Samuti kavatses ta New Yorgis huvitavamat töökohta otsida. Ehkki ta oli loobunud helistamast Long Beachi, oli ta elanud nagu vanatüdruk peaaegu kaks aastat, üksnes lugedes ja õpetades, keeldudes kohtamistest ja üldse väljas käimisest. Ta mõistis, et ei suuda enam niiviisi jätkata, ta oli muutumas ärritatuks ja õnnetuks. Kuid ta oli alati uskunud, et Michael kirjutab talle või saadab vähemalt mingi sõnumi. See, et ta seda ei teinud, alandas Kayd; teda tegi kurvaks, et Michael ei usaldanud isegi teda.

Ta sõitis varase rongiga ja sai hotellitoa juba keskpäevaks. Sõbratarid olid tööl ja ta ei tahtnud neid häirida, kavatsedes külastada neid õhtul. Pärast väsitavat rongisõitu ei viitsinud ta ka sisseostudele minna. Üksinda hotellitoas viibides ja meenutades kõiki neid kordi, mil nad Michaeliga olid kasutanud hotellitube armatsemiseks, valdas teda hüljatusetunne. Nimelt see viis ta mõttele helistada Michaeli emale Long Beachi.

Helistamisele vastas tüüpiline New Yorgi aktsendiga kare mehehääl. Kay ütles, et tahab rääkida missis Corleonega. Torus valitses paar minutit vaikus ja siis küsis tuttav, tugeva aktsendiga hääl, kes räägib.

Kay sattus pisut hämmingusse. "Siin on Kay Adams, missis Corleone," ütles ta. "Kas te mäletate mind?"

"Muidugi, muidugi, ma mäletan sind," sõnas missis Corleone. "Millest tuleb, et sa enam ei helista? Oled sa abiellunud?"

"Oh ei," vastas Kay. "Mul on olnud palju tegemist." Teda üllatas Michaeli ema ilmne pahameel selle üle, et ta oli lakanud helistamast. "Kas te olete kuulnud midagi Michaelist? On ta terve?"

Telefoni teises otsas püsis mõni hetk vaikus ja siis kostis jälle tugevalt missis Corleone hääl. "Mikey on kodus. Ta pole sulle helistanud? Pole sind näinud?"

Kay kõht tõmbus krampi üllatusest ja alandavast tahtmisest nutma puhkeda. Ta hääl värahtas, kui ta küsis: "Kui kaua ta on olnud kodus?"

Missis Corleone vastas: "Kuus kuud."

"Ah, ma mõistan," ütles Kay. Ja ta mõistiski. Temast käisid üle kuumad häbilained, sest Michaeli ema oli nüüd teada saanud, et Michael teda nii hoolimatult kohtles. Ja siis valdas teda viha. Viha Michaeli peale, tema ema peale, viha välismaalaste, nende itaallaste peale, kel polnud tavalist viisakustki vähemalt teeselda sõprust, kui armuromaan oli läbi. Kas siis Michael ei mõistnud, et sõbrana muretseb Kay tema pärast isegi siis, kui Michael ei tahtnud teda enam voodipartneriks ega temaga abielluda? Kas ta arvas, et Kay oli üks neid vaeseid sõgedaid itaalia tüdrukuid, kes siis, kui nad on ohverdanud süütuse ja

seejärel mahajäetud, teostavad enesetapu või korraldavad skandaali? Ta sundis oma hääle nii rahulikuks, kui vähegi suutis. "Ma mõistan, tänan teid väga," ütles ta. "Ma olen rõõmus, et Michael on jälle kodus ja terve. Ma lihtsalt tahtsin teada. Ma enam teile ei helista."

Telefonist kostis missis Corleone kannatamatu hääl, tundus, nagu poleks ta Kay sõnu kuulnudki. "Sa tahad näha Mikeyt, sa tuled kohe siia. Tee talle kena üllatus. Sa võta takso ja ma ütlen väravamehele, et ta sinu eest takso kinni maksab. Ütle taksomehele, et ta saab kahekordse tasu, muidu ta ei tule kogu tee Long Beachi. Kuid ära sina maksa. Mu abikaasa mees värava juures maksab takso."

"Ma ei saa seda teha, missis Corleone," ütles Kay jahedalt. "Kui Michael oleks tahtnud mind näha, helistanuks ta juba varem mulle koju. Ilmselt ei taha ta jätkata meie vahekorda."

Missis Corleone hääl kõlas reipalt. "Sa oled väga kena tüdruk, sul on kenad sääred, kuid sul ei ole kuigi palju ajusid." Ta turtsatas. "Sa tuled vaatama mind, mitte Mikeyt. Ma tahan sinuga rääkida. Sa tule kohe. Ja ära maksa taksot. Ma ootan sind." Telefonist kostis klõpsatus. Missis Corleone oli toru ära pannud.

Kay võinuks tagasi helistada ja öelda, et ta ei tule, kuid ta mõistis, et peab nägema Michaelit, temaga rääkima — olgu see vaid pealiskaudne

viisakas vestlus. Kui ta nüüd avalikult kodus viibis, tähendas see, et teda ei ähvardanud enam oht ja ta võib elada normaalselt. Kay hüppas voodilt ja nakkas valmistuma kohtumiseks. Ta pani meikapile ja riietusele erakordset rõhku. Kui ta oli valmis lahkuma, heitis ta pilgu peeglisse. Oli ta nägusam, kui Michaeli kadumise ajal? Või peab Michael teda ebakütkestavalt vanaks? Ta figuur oli muutunud naiselikumaks, tema puusad ümaramaks, rinnad täidlasemaks, mis pidi ju itaallastele meeldima, ehkki Michael oli alati öelnud, et ta armastab teda kõhnanagi. Tegelikult polnud sel enam mingit tähtsust, tõenäoliselt ei taha Michael temaga enam mingit tegemist teha, muidu oleks ta kindlasti helistanud selle kuue kuu jooksul, mis ta on viibinud kodus.

Takso, mille Kay kinni pidas, keeldus teda sõidutamast Long Beachi seni, kuni ta oli armsalt naeratanud ja lubanud taksomeetri näidu kahekordselt kinni maksta. Sõit võttis peaaegu tunni ja kohale jõudes nägi ta, et pärast tema viimast siinkäiku oli Long Beachi puiestik tublisti muutunud. See oli piiratud metalltaraga ja sissepääsu puiestikku tõkestas metallvärav. Treeningpükse ja punase särgi peale tõmmatud valget joppi kandev mees avas värava, pistis nina autokabiini, vaatas taksomeetrit ja andis juhile mõned rahatähed. Kui Kay nägi, et juht ei protesti, vaid on makstud rahaga rahul, astus ta väljaja kõndis läbi puiestiku keskmise maja ette.

Missis Corleone ise avas ukse ja Kay hämmastuseks tervitas teda sooja sülelusega. Siis silmitses ta Kayd hindava pilguga. "Sa oled kaunis tüdruk," ütles ta otsekoheselt. "Mul on juhmid pojad." Ta tõmbas Kay majja ja juhtis ta kööki, kus laual oli juba valmis toidukandik ja pliidil sumises kohvipott. "Michael tuleb koju õige varsti," ütles missis Corleone. "Sa üllatad teda."

Nad istusid koos laua taha ja vanem naine sundis Kayd sööma, puistates ise samal ajal uudishimulikke küsimusi. Tal oli hea meel kuulda, et Kay on kooliõpetaja ja et ta oli tulnud New Yorki vanu sõbratare külastama ning et Kay oli alles kahekümne nelja aastane. Ta noogutas muudkui pead, nagu langeksid kõik kuuldud faktid kokku mingi

tema mälus oleva andmestikuga. Kay oli nii närviline, et ta vastas vaid küsimustele, enda poolt midagi lisamata.

Ta nägi Michaelit kõigepealt läbi köögiakna. Maja ees peatus auto ja sellest väljusid kaks teist meest. Seejärel Michael. Ta püüdis ühe eeskõndijaist kinni, et midagi rääkida. Tema vasak näopool oli nüüd pööratud Kay poole. See oli tõesti mõranenud nagu plastnuku nägu, mida ulakas laps on jalaga löönud. Imelikul moel ei rikkunud see Kay silmis Michaeli kena nägu, küll aga liigutas teda pisarateni.

333

Ta nägi, kuidas Michael enne majja sisenemist lumivalge taskurätiga nina pühkis.

Ta kuulis ust avanevat ja Michaelit läbi halli köögi poole tulemas. Hetk hiljem ilmus ta nähtavale ning nägi Kayd ja ema. Ta tundus olevat ükskõikne, kuid siis ilmus ta näole põgus naeratus, mille laienemist takistas vigastatud näopool. Ja Kay, kes oli kavatsenud võimalikult jahedalt öelda: "Tere, kuidas tervis?", libises välja oma toolist ja tormas ta käte vahele, peites oma näo vastu tema õlga. Michael suudles ta niisket põske ja hoidis teda embuses, kuni Kay lõpetas nuuksumise. Siis talutas Michael ta välja oma autosse, saatis ihukaitsja käeviipega minema ja sõitis minema, kõrval istuv Kay korrastamas oma meikappi — pühkimas lihtsalt taskurätiga ära seda, mis sellest oli allesjäänud.

"Mul polnud seda üldse plaanis," ütles Kay. "Lihtsalt keegi pole mulle öelnud, et nad sind nii hullusti vigastasid."

Michael naeris ja puudutas oma vigastatud näopoolt. "Sa mõtled seda? Tühiasi. Ainult ninajooksuga on häda. Nüüd, kus ma olen kodus, lasen ma selle tõenäoliselt välja ravida. Ma ei saanud sulle kirjutada ega midagi muud teha," lausus Michael. "Ennekõike pead sa seda mõistma."

"Okei," sõnas Kay.

"Mul on linnas korter," ütles Michael. "Kas läheme sinna või peab see olema lõunasöök restoranis?" "Ma ei ole näljane," ütles Kay.

Mõnda aega sõitsid nad New Yorgi poole vaikides. "Said sa diplomi kätte?" küsis Michael.

"Jah," vastas Kay. "Ma õpetan praegu kodualevi algkoolis. Kas see mees, kes tegelikult tappis politseiniku, leiti üles — kas sa sellepärast saidki koju naasta?"

Hetkeks viivitas Michael vastusega." Jah, leiti küll," ütles ta. "See oli kõigis New Yorgi ajalehtedes. Kas sa siis sellest ei lugenud?"

Kay naeris kergendusest selle üle, et Michael keeldus möönmast, et ta on mõrvar. "Meie alevis saadakse ainult "New York Timesi"," sõnas ta. "Arvatavasti oli see sõnum maetud kuskile kaheksakümne üheksandale leheküljele. Kui ma oleksin seda lugenud, oleksin ma su emale varem helistanud." Ta vaikis ja ütles siis: "Imelik küll, kuid sellest, mis su ema rääkis, jäi mul peaaegu kindel mulje, et sina seda tegid. Ja alles enne sinu tulekut, kui me kohvi jõime, jutustas ta mulle sellest hullumeelsest mehest, kes üles tunnistas."

Michael sõnas: "Võib-olla mu ema uskus esialgu ise ka seda."

"Su oma ema?" imestas Kay.

334

Michael naeratas lõbusalt. "Emad on nagu võmmid. Nad kahtlustavad alati halvimat."

Michael parkis auto Mulberry Streeti garaažis, mille omanik näis teda tundvat. Ta viis Kay ümber nurga üsna kulunud välimusega pruunist kivist majja, mis sobis kokku siinse allakäinud ümbrusega. Michaelil oli eesukse võti ja kui nad sisse astusid, nägi Kay, et

maja oli sisustatud kulukalt ja õdusalt nagu miljonäri linnakodu. Michael juhtis ta teise korruse apartementi, mis koosnes päratu suurest elutoast, avarast köögist ja magamistoast. Elutoa ühes nurgas oli baar ja Michael segas neile mõlemale dringi. Nad istusid diivanile ning Michael lausus tasakesi: "Me võiksime sama hästi ka magamistuppa minna." Kay võttis oma klaasist pika sõõmu ja naeratas talle otsa. "Muidugi," ütles ta.

Kay jaoks oli armatsemine peaaegu samasugune kui varem, välja arvatud see, et Michael oli järsem, sirgjooneliseni, mitte enam nii õrn nagu enne. Tundus, nagu oleks ta Kay suhtes valvel. Kuid Kay ei tahtnud kaevata. Küll see ajapikku kaob. Naljakas küll, kui säärastes situatsioonides nagu praegune on mehed tundlikumad, mõtles ta. Tema jaoks oli andumine Michaelile pärast tema kaheaastast äraolekut kõige loomulikum asi maailmas. Võinuks arvata, et ta polnudki ära olnud.

"Sa oleksid võinud mulle kirjutada, mind usaldada," heitis Kay ette end tema keha vastu surudes. "Ma oleksin harjutanud Uus-Inglismaa omerta'd. Tead, jänkid on samuti üsna kidakeelsed."

Michael hakkas pimedas vaikselt naerma. "Mulle ei tulnud iial pähe, et sa võiksid mind oodata," ütles ta. "Mulle ei tulnud kunagi mõttesse, et sa ootaksid pärast seda, mis juhtus."

Kay jätkas kärmelt: "Ma ei uskunud kunagi, et sina tapsid need kaks meest. Välja arvatud siis, kui su ema näis nii mõtlevat. Kuid südames ei uskunud ma seda kunagi. Ma tunnen sind liiga hästi."

Ta kuulis Michaelit ohkavat. "Pole tähtis, kas ma seda tegin või mitte," sõnas ta. "Sa pead sellest aru saama."

Kay oli pisut hämmastunud tema jahedast toonist. Ta ütles: "Ütle siis nüüd mulle, kas sa tegid seda või mitte?"

Michael sättis end padja najale istuma ja pimedas hõõgus tema sigareti ots. "Kui ma paluksin sul minuga abielluda, kas ma peaksin vastama sellele küsimusele enne, kui sa vastad minu omale?"

Kay ütles: "Mul ükskõik, ma armastan sind, mul ükskõik. Kui sina mind armastaksid, ei kardaks sa mulle tõtt öelda. Sa ei kardaks, et ma võin politseile ära rääkida. On ju nii? Nõnda et sa oledki gangster? Kuid tegelikult mina sellest ei hooli. Mulle teeb muret hoopis see,

et sa ilmselt mind ei armasta. Sa isegi ei helistanud.mulle, kui koju tagasi jõudsid."

Michael pahvis oma sigaretti ja osa põlenud tuhast langes Kay alasti seljale. Tüdruk võpatas kergelt ja ütles naljatamisi: "Lõpeta piinamine, ma ei räägi niikuinii."

Michael ei naernud. Ta hääl kõlas isegi hajameelselt. "Tead, kui ma koju tulin, polnud ma oma perekonda, isa, ema, õde Connie't ja Tomi nähes kuigi rõõmus. Kõik oli ju kena, kuid tegelikult oli see mulle ükspuha. Täna aga tulin ma koju, nägin köögis sind ja olin rõõmus. Kas sa mõtled armastuse all seda?" "Minu arust küll," ütles Kay.

Nad armatsesid jälle. Seekord oli Michael õrnem. Siis läks ta mõlemale jooki tooma. Tagasi tulles istus ta voodi vastas seisvasse tugitooli. "Räägime tõsiselt ka," lausus ta. "Mis sa arvad minuga abiellumisest?" Kay naeratas ja kutsus teda viipega voodisse. Michael naeratas talle vastu. "Ole tõsine," ütles ta. "Ma ei saa sulle rääkida kõike, mis juhtus. Praegu töötan ma oma isa juures. Ma harjutan, et üle võtta perekonna oliiviõliäri. Kuid sa tead, et mu perekonnal, mu isal on vaenlasi. Sinust võib saada väga noor lesk, mitte väga tõenäoliselt, kuid selline võimalus on olemas. Peale selle ei hakka ma sulle iga

päev rääkima, mis sel päeval kontoris tehti. Ma ei räägi oma ärist sulle midagi. Sa oleksid mu naine, kuid mitte elukaaslane, nagu vist kombeks öelda. Igatahes mitte võrdne partner, see on võimatu."

Kay tõusis voodis istukile. Ta pani põlema öölaual seisva lambi ja süütas seejärel sigareti. Ta nõjatus patjadele ja ütles vaikselt: "Sellega sa tunnistad mulle, et oled gangster, kas pole nii? Sa ütled mulle, et oled vastutav inimeste tapmise ja igasuguste muude mõrvaga seotud kuritegude eest. Ja et ma ei tohi kunagi huvi tunda su elu selle külje vastu, isegi mitte mõelda selle peale. See tuletab meelde õudusfilme, kus koletis palub kaunist tüdrukut temaga abielluda." Michael irvitas, ta pööras vigastatud näopoole Kay poole, kuid Kay ütles rusutult: "Oh, Mike, ma isegi ei märka seda rumalat viga, ma vannun, et ei märka."

"Ma tean," ütles Michael naerdes. "Vigastus meeldib mulle endalegi, välja arvatud see, et mu nina tilgub."

"Sa palusid olla tõsine," jätkas Kay. "Kui me abiellume, siis missugust elu ma hakkan elama? Niisugust, nagu su ema, nagu itaalia koduperenaine, kelle ainus hool on vaid lapsed ja kodu? Ja mis siis, kui midagi juhtub? Ma arvan, et ühel heal päeval võid sa vangi sattuda."

"Ei, see pole võimalik," ütles Michael. "Mind võidakse tappa, seda küll, kuid vangla ei tule kõne alla."

Kay hakkas säärase enesekindluse peale naerma, selles naerus segunesid koomiliselt uhkustunne ja uskmatus. "Kuidas sa selles nii kindel oled? Ütle*"

Michael ohkas. "Need ongi need asjad, millest ma ei saa ega tahagi sulle rääkida."

Kay vaikis kaua aega. "Miks sa pärast seda, kui sa kõigi nende kuude jooksul mulle kordagi ei helistanud, mind veel naida tahad? Kas ma olen voodis nii hea?"

Michael noogutas surmtõsiselt. "Kahtlemata. Kuid seda saan ma ju muidu, miks ma peaksin selle pärast sinuga abielluma? Tead, ma ei nõua vastust praegu. Me saame edaspidigi kokku. Sa võid asja läbi arutada oma vanematega. Ma olen kuulnud, et su isa on omas mõttes kange mees. Kuula tema nõuannet."

"Sa pole vastanud, miks sa ikkagi minuga abielluda tahad," tähendas Kay.

Michael võttis öölaua sahtlist valge taskuräti ning nuuskas ja pühkis nina. "See siin on parim põhjus minuga mitte abielluda," ütles ta. "Mis tunne on elada vennikesega, kes kogu aeg nina nuuskab?"

Kay sõnas kannatamatult: "Lõpeta juba, ole tõsine, ma esitasin sulle küsimuse."

Michael hoidis taskurätti peos. "Okei," ütles ta, "olgu siis see ainus kord. Sa oled ainus inimene, kellesse ma olen kiindunud, kellest ma hoolin. Ma ei helistanud sulle, sest mulle ei tulnud kunagi pähe, et sa võiksid veel olla minust huvitatud pärast kõike seda, mis juhtus. Muidugi, ma oleksin võinud sulle järele joosta, sulle vastu vaielda, kuid ma ei tahtnud seda teha. Nüüd usaldan ma sulle midagi, ja ma ei taha, et sa seda kordaksid kas või oma isale. Kui kõik läheb hästi, on Corleone perekond viie aasta pärast täiesti seaduslik. Selle võimaldamiseks tuleb mõningaid väga keerulisi asju korda saata. Sel ajal võibki sinust rikas lesk saada. Nüüd sellest, miks ma sind tahan. Hüva, sellepärast, et ma tahan sind ja ma tahan perekonda. Ma tahan lapsi, on juba aeg. Ja ma ei taha, et neid lapsi mõjutaksin mina, nagu mind mõjutas minu isa. Ma ei mõtle, et mu isa mind tahtlikult mõjutas. Seda ei teinud ta kunagi. Ta ei tahtnud mind isegi perekonnaärisse tõmmata. Ta tahtis, et minust tuleks professor või doktor, midagi niisugust. Kuid asjad kujunesid

halvaks ja mul tuli oma perekonna eest välja astuda. Ma pidin võitlema, sest ma armastan ja imetlen oma isa. Ma pole iial tundnud inimest, kes rohkem vääriks lugupidamist. Ta oli hea abikaasa ja hea isa ning hea sõber inimestele, kel oli elus vähem vedanud. Temas on ka teine pool, kuid pojana pole sel minu jaoks mingit tähtsust. Igatahes ei taha ma, et mu lastega sama sünniks. Ma

tahan, et neid mõjutaksid sina. Ma tahan, et nad kasvaksid üles täiesti ameerikalike lastena, tõeliste ameeriklastena, kogu selle krempliga. Võib-olla nemad või nende lapselapsed hakkavad poliitikuiks." Michael irvitas. "Võib-olla saab neist keegi Ühendriikide presidendiks. Miks ka mitte? Dartmouthi ajalookursusel uurisime pisut kõikide presidentide päritolu ja tuli välja, et nende isadel või vanaisadel oli kõvasti vedanud, et neid üles ei poodud. Kuid mina sooviksin oma lastest teha arste või muusikuid või õpetajaid. Mingil juhul ei hakka nad tegelema perekonnaäriga. Pealegi olen ma selleks ajaks, kui nad nii vanaks saavad, juba pensionil. Ja meist saavad mingi maaklubi liikmed, hakkame elamajõukate ameeriklaste head lihtsat elu. Kuidas see ettepanek sulle tundub?"

"Suurepärane," ütles Kay. "Ent sa kargasid üle tollest lese-variandist."

"Selleks pole eriti suuri võimalusi. Ma mainisin seda vaid ausa pildi huvides." Michael tupsutas taskurätikuga oma nina.

"Ma ei suuda uskuda — ma ei suuda uskuda, et sa oled selline inimene, saju ei ole," ütles Kay. Ta nägu väljendas nõutust. "Ma lihtsalt ei saa kogu sellest asjast aru. Kuidas on see võimalik?"

"Hüva, rohkem seletusi ma ei anna," ütles Michael õrnalt. "Tead, kõige selle üle pole sul vaja üldse pead murda, tegelikult ei puutu see sinusse ega üldse sinu elusse, kui me abiellume."

Kay raputas pead. "Kuidas saad sa soovida mind naiseks, kuidas võid sa väita, et armastad mind, kui sa kunagi seda sõna suhu ei võta, ehkki sa äsja ütlesid, et armastad oma isa. Sa pole kunagi öelnud, et armastad mind, kuidas sa saaksidki seda teha, kui sa ei usalda mind küllalt, et rääkida mulle oma elu tähtsamatest asjadest? Kuidas võid sa soovida naist, keda sa ei saa usaldada? Su isa usaldab su ema. Ma tean."

"Muidugi," ütles Michael. "Kuid see ei tähenda, et ta emale kõigest räägib. Ja tead, tal on põhjus ema usaldada. Mitte sellepärast, et nad abiellusid ja ta on tema naine. See naine sünnitas talle neli last aegadel, mil polnud kuigi ohutu lapsi sünnitada. See naine hooldas ja valvas teda, kui teda tulistati. Ema uskus temasse. Nelikümmend aastat on ema alati olnud lojaalne kõigepealt isale. Kui sina sellega toime tuled, võib-olla jutustan minagi sulle mõnest asjast, mida sa nii väga teada tahad."

"Kas me peame elama seal puiestikus?" küsis Kay.

Michael noogutas. "Me saame seal oma maja, see polegi nii halb. Mu vanemad meie ellu ei sekku. Meie elu kuulub meile endile. Kuid seni, kuni kõik korda saab, pean ma elama puiestikus."

338

"Sest väljaspool seda on sul ohtlik elada," nentis Kay.

Esimest korda pärast nende tutvumist nägi ta Michaelit vihastuvat. See oli kõhedusttekitav külm viha, mida väliselt ei reetnud ükski žest või häälemuutus. See oli külmus, mis hoovas temast nagu surm, ja Kay mõtles, et kui ta otsustab Michaeliga mitte abielluda, siis nimelt selle külmuse pärast.

"Häda on kogu selles filmi-ja ajalehemölas," ütles Michael. "Sul on mu isast ja Corleone perekonnast vale ettekujutus. Ma esitan viimase seletuse ja see on tõesti lõplik. Mu isa on ärimees, kes üritab tagada äraelamise oma naisele ja lastele ning sõpradele, keda tal võib hädapärast vaja minna. Ta ei tunnusta selle ühiskonna reegleid, milles me elame, sest need reeglid oleksid määranud talle elu, mis ei sobi temasugusele erakordse vaimujõu ja iseloomuga mehele. Sa pead mõistma, et ta peab end kõigi nende suurte meestega — presidentide, peaministrite, Ülemkohtu kohtunike ja osariigikuberneridega — võrdseks. Ta keeldub allumast nende tahtele. Ta keeldub elamast reeglistiku järgi, mille on kehtestanud teised, reeglite järgi, mis mõistavad ta elama lüüasaanu elu. Kuid tema lõppeesmärk on siseneda sellesse ühiskonda teatud võimuga, sest ühiskond tegelikult ei kaitse oma liikmeid, kel endil pole mingit individuaalset võimu. Seni aga tegutseb ta eetilise koodeksi järgi, mida ta peab märksa kõrgemaks ühiskonna legaalsetest struktuuridest."

Kay silmitses teda uskumatust väljendava pilguga. "Kuid see on ju naeruväärne," ütles ta. "Mis saab siis, kui igaüks niimoodi mõtlema hakkab? Kuidas saab sel juhul ühiskond üldse funktsioneerida, me langeksime tagasi koopainimese tasemele. Mike, ega sa ometi usu seda, mida sa räägid?"

Michael muigas. "Ma lihtsalt räägin sulle seda, millesse mu isa usub. Ma tahan, et sa mõistaksid: olgu ta muidu missugune tahes, kuid ta ei ole vastutustundetu — seda vähemalt ühiskonnas, mille ta ise on loonud. Ta ei ole hullumeelne automaati täristav bandiit, nagu sa näid arvavat. Ta on omal moel väga vastutustundeline inimene."

"Ja millesse usud sina?" küsis Kay tasakesi.

Michael kehitas õlgu. "Ma usun oma perekonda," ütles ta. "Ma usun sinusse ja perekonda, mille me võime rajada. Ma ei usu, et ühiskond meid kaitseb, ma ei kavatse loovutada oma saatust inimeste kätesse, kelle ainus kvalifikatsioon seisneb selles, et neil on õnnestunud lollitada mingit inimhulka enda poolt hääletama. Kuid nii on olnud seni. Minu isa ajad on möödas. Nii nagu tema on toiminud, ei saa enam ilma suure riskita toimida. Kas see meile meeldib või mitte, Corleone perekond peab ühinema ühiskonnaga. Ent kui see sünnib,

tahaksin, et me teeksime seda võimalikult tugevatena. Ma mõtlen raha ja muid väärtusi. Ma tahaksin kindlustada oma lapsed võimalikult kindlalt, enne kui neid ootab see ühine saatus."

"Kuid sa läksid vabatahtlikuna võitlema kodumaa eest, sa olid sõja-kangelane," tähendas Kay. "Mis juhtus, et sa oled meelt muutnud?"

Michael vastas: "See ei vii meid kuskile välja. Võib-olla ma olen lihtsalt üks neid tõeliselt vanamoodsaid konservatiive, keda kasvatab sinu kodukant. Ma kannan enda eest hoolt kui indiviid. Valitsused ei tee eriti midagi oma rahva heaks, kõik taandub siia, kuigi tegelikult pole asi selles. Ainus, mis ma võin öelda, on see, et ma pean abistama oma isa, ma pean olema tema kõrval. Ja sina pead langetama oma' otsuse, kas olla minu kõrval." Ta naeratas Kayle. "Mulle tundub, et abiellumine oli kehv idee."

Kay patsutas voodile. "Ma ei tea midagi abiellumisest, kuid ma olen olnud kaks aastat ilma meesterahvata ja ma ei lase sind nii hõlpsalt minema. Tule siia."

Kui nad olid üheskoos voodis, tuled kustutatud, sosistas Kay: "Kas sa usud, et mul pole olnud meest pärast seda, kui sa lahkusid?"

"Ma usun sind," ütles Michael.

"Kas sinul naisi oli?" sosistas Kay veelgi vaiksemalt.

"Oli küll," vastas Michael. Ta tundis, kuidas Kay pisut jäigastus. "Kuid mitte viimase kuue kuu jooksul." See oli tõde. Kay oli esimene naine, kellega ta oli armatsenud pärast Apollonia surma.

26. peatükk

Ekstravagantselt sisustatud luksusnumbrist avanes vaade hotelli taha rajatud butafoorsele muinasjutumaale: kollaste lambivanikutega illumineeritud palmid, mis muidugi olid siia ümber istutatud, samuti kaks kõrbetaeva tähtede all tumesiniselt küütlevat hiigelbasseini. Silmapiiril kerkisid liiva-ja kaljumäed, mis kaarena ümbritsesid oma neoonorus pesitsevat Las Vegast. Johnny Fontane laskis raskel rikkalike tikandilustustega eesriidel langeda ja pöördus tagasi toa poole.

Erinelik, kes koosnes pangapidajast, kaardijägajast, vahetus-jagajast ja napis ööklubikostüümis kokteiliserveerijast, seadis valmis lauda privaatmänguks. Numbri elutoa-osas lebas diivanil Nino Valenti, viskiga täidetud veeklaas käes. Ta jälgis, kuidas kasiinotöötajad valmistasid ette hobuserauakujulist kaardilauda, mille ääres, nagu kord ja kohus, seisid kuus nahkpolstriga tooli. "Oivaline, oivaline," ütles ta ebaselgelt, ehkki hääl ei viidanud veel purjusolekule. "Johnny, tule pistame nende molkustega rinda. Mul on mänguõnne. Kühveldame nende klõbinad kokku."

Johnny istus diivani vastas järil. "Sa tead, et ma ei mängi," ütles ta. "Kuidas sa end tunned, Nino?"

Nino Valenti näkku ilmus irve. "Suurepäraselt. Eile kesköö1 viisin ma linnud üles, siis sai söödud ja mindud tagasi mängulauda. Tead, ma tegin kasiinole ligi viiskümmend tuhat sisse ja nad ihuvad juba nädal aega mu peale hammast."

"Ah nii," sõnas Johnny. "Kellele sa kõik selle tahad jätta, kui ise hinge heidad?"

Nino tühjendas oma klaasi. "Kust kuradi kohast küll sina, Johnny, eluvenna maine oled saanud? Johnny, sa oled romantika surm. Kristuse nimel, lihtturistidki oskavad selles linnas paremini lõbutseda kui sina."

Johnny noogutas. "Küllap vist. Kas aitan sind laua juurde?" Nino rabeles end diivanil istukile ja asetas jalad kindlalt põrandavaibale. "Küll ma hakkama saan," ühmas ta. Ta laskis klaasi põrandale kukkuda, tõusis püsti ja kõndis täiesti kindlalt jalul püsides sinna, kus oli üles seatud mängulaud. Kaardijagaja oli valmis. Tema selja taga

seisis pangapidaja. Vahetusjagaja ja kokteilinäitsik istusid toolidel, mis olid nihutatud lauast kaugemale. Ettekandja istus nii, et võis näha Nino Valenti iga žesti.

Nino koputas sõrmenukkidega rohelisele lauakattele. "Zetoonid," käsutas ta.

Pangapidaja tõmbas taskust märkmiku, täitis kviitungi ja asetas selle koos väikese täitesulepeaga Nino ette. "Palun, mr. Valenti," ütles ta. "Alustamiseks tavalised viis tuhat." Nino sirgeldas oma allkirja kviitungi allserva ja pangapidaja pistis selle taskusse. Ta noogutas jagajale.

Uskumatult nobedate sõrmedega jagaja tõstis enda ees seisvatelt alustelt maha kuld-mustad sajadollarised zetoonid. Vähem kui viie sekundi pärast oli Nino ees viis võrdset tulpa, igaühes kümme že-tooni.

Rohelisele lauakattele oli valge värviga joonistatud kuus mängu-kaardist pisut suuremat ruutu, üks iga mängija jaoks. Nino asetas nüüd kolme ruutu ühe žetooni, mis tähendas, et

ta mängis kolme mängija eest, tehes panuseks sada dollarit. Kõigi kolme käe puhul keeldus ta kaardist, jagaja tõmbas kuuese, mis oli löödud kaart, ja võidetud žetoone enda ette riisudes pöördus Nino Johnny Fontane'i poole: "Johnny, vaat nii tuleb õhtut alustada!"

Johnny muigas. Oli ebatavaline, et Nino-taoline mängur pidi alla kirjutama kviitungile. Kõrgete panuste tegijate puhul aitas tavaliselt sõnast. Võib-olla kardeti, et pärast purjutamist Nino ei mäleta, kui palju ta välja võttis. Nad ei teadnud, et Nino mäletas kõike.

Nino mänguõnn kestis ja pärast kolmandat ringi andis ta ettekandjale sõrmega märku. Tüdruk läks toa teises seinas asuva baari juurde ja tõi veeklaasis tema tavalise rukkiviski. Nino võttis viski, tõstis selle teise kätte, et võiks panna käsivarre ümber ettekandja piha. "Istu minu juurde, kullake, ja mängi mõned ringid, too mulle õnne."

Ettekandja oli väga ilus tüdruk, kuid Johnny tundis ära külma kaalutleva mõrra, kel puudus igasugune isikupära, ehkki ta seda etendas. Nino pälvis laia naeratuse, kuid tegelikult ihkas tüdruk mõnda kuld-musta žetooni. Ja miks ei võikski ta seda saada, mõtles Johnny. Tal oli vaid kahju, et Nino ei saa oma raha eest midagi paremat.

Nino laskis mõned ringid mängida ettekandjal, andis siis talle ühe žetooni ja patsutas teda lauast ära saates tagumikule. Johnny viipas tüdrukule, et see ka temale dringi tooks. Ettekandja tuli joogiga, kuid tegi seda nii, nagu mängiks ta kõigi aegade dramaatilisima filmi kõige dramaatilisemat stseeni. Ta keskendas kogu oma võlumisoskuse suurele Johnny Fontane'ile. Ettekandja silmad sädelesid kutsuvalt,

ta kõnnak oli seksikaim iial nähtust, ta huuled olid pisut avatud, nagu oleks ta valmis lööma hambad oma lähimasse kireobjekti. Ta meenutas kiimas emaslooma, kuid see oli täiesti teadlik etendus. Oh jumal, jälle üks neist, mõtles Johnny Fontane. Säärane lähenemine oli kõige populaarsem naiste hulgas, kes tahtsid teda voodisse viia. See toimis vaid siis, kui ta oli väga purjus. Praegu oli ta kaine. Ta läkitas tüdrukule oma kuulsa naeratuse ja ütles: "Tänan sind, kallis." Tüdruk vaatas talle otsa, ta huuled avanesid tänan-teid-naeratuseks, silmad läksid uduseks, keha tõmbus silmanähtavalt pingule, rinnad näisid paisuvat ja välja kippuvat õhukesest napilõikelisest pluusist. Siis läbis kogu keha kerge värin, mis näis ta vabastavat selle äärmusliku seksuaalse pinge alt. Jäi mulje, et naine sai orgasmi üksnes sellepärast, et Johnny Fontane oli talle naeratanud ja öelnud: "Tänan sind, kallis." See kõik oli hästi tehtud — paremini kui see, mida Johnny oli korduvalt varem näinud. Kuid Johnny teadis, et see oli lavastus. Ja oli ülimalt tõenäoline, et nii hea etenduse andnud libu osutub tegelikult viletsaks voodiloomaks.

Ta silmitses tüdrukut, kui see oma tooli juurde tagasi kõndis, ja maitses aeglaselt jooki. Seda väikest trikki ta enam näha ei tahtnud. Ta polnud täna õhtul selles tujus.

Möödus tund, enne kui Nino Valenti hakkas kustuma. Esialgu hakkas ta ette naalduma, siis taha kõikuma, kuni lõpuks toolilt otse põrandale varises. Kuid pangapidaja ja vahetusjagaja olid esimest vaarumist tähele pannud ja püüdsid ta enne põrandale jõudmist kinni. Nad tõstsid ta üles ja kandsid kõrvaletõmmatud eesriiete vahelt luksusnumbri magamistuppa.

Johnny vaatas pealt, kuidas ettekandja aitas kahel mehel Nino lahti riietada ja tekiga katta. Pangapidaja luges kokku Nino žetoone ja tegi ülestähenduse oma kviitungiraamatusse. Johnny küsis temalt: "Kui kaua see asi on kestnud?"

Pangapidaja kehitas õlgu: "Täna vajus ta ära varakult. Esimesel korral me kutsusime majaarsti ning see putitas mr. Valenti millegagi üles ja pidas talle korraliku loengu. Siis ütles Nino meile, et kui niisugune asi juhtub, pole meil vaja arsti kutsuda, pangu ma ta lihtsalt voodi ja hommikuks on ta okei. Nii me teemegi. Ta on üsna hea käega, tänagi võitis ta peaaegu kolm tuhat."

Johnny Fontane lausus: "Hüva, kutsume majaarsti täna õhtul siiski üles, okei?"

Kulus peaaegu viisteist minutit, enne kui Jules Segal numbrisse saabus. Johnny märkis endamisi, et see sell ei näinud kunagi arsti moodi välja. Täna kandis ta avarat valge kandiga sinist polosärki ja

mingeid valgeid glasseekingi paljaste jalgade otsas. Traditsioonilise musta doktorikohvriga tundus ta üksjagu naljakas.

Johnny tähendas: "Te peaksite välja mõtlema viisi, kuidas kanda oma träni golfikotis."

Jules irvitas mõistvalt. "Jah, see meditsiinikooli noalaev on tõeline nuhtlus. Teeb inimesed närviliseks. Vähemalt värvi võiksid nad ära muuta."

Ta läks voodis lebava Nino juurde. Kui ta oma kohvri avas, ütles ta Johnnyle: "Tänan konsultanditšeki eest. See oli ülemääraselt suur. Mu teened ei olnud nii suured."

"Küll nad olid," ütles Johnny. "Igatahes unustage see ära, see on vana lugu. Mis on Ninoga lahti?"

Jules kontrollis kärmelt südamelööke, pulssi ja vererõhku. Ta võttis oma kohvrist süstla ja torkas nõela sundimatult Nino käevarde. Nino magav nägu kaotas oma vahase kahvatuse, tema põskedele ilmus jume, nagu oleks veri hakanud kiiremini ringlema.

"Väga lihtne diagnoos," ütles Jules reipalt. "Mul oli võimalus ta läbi vaadata ja mõned analüüsid teha, kui ta esmakordselt siia tulija minestas. Ma lasksin ta enne teadvuseletulekut haiglasse toimetada. Tal on suhkruhaigus, täiskasvanute mahe vorm, mis pole mingi probleem, kui hoolikalt ravimeid tarvitada, dieeti pidada ja nii edasi. Tema saadab selle kõik pikalt. Peale selle on ta kindlalt otsustanud end surnuks juua. Ta maks on varsti läbija ajud samuti. Hetkel on ta diabeetilises koomas. Minu nõuanne: toimetage ta kindlasse kohta."

Johnny tundis kergendust. See ei saa olla liiga tõsine, Ninol tuleb vaid enda eest paremini hoolt kanda. "Te peate silmas mõnda viina-ravilat?" küsis ta.

Jules läks numbri teises otsas asuva baari juurde ja valas endale napsi. "Ei," ütles ta. "Ma mõtlen, et ta tuleb anda komisjoni. Teate küll, hullumajja."

"Ärge naljatage," lausus Johnny.

"Ma ei naljata," naeratas Jules. "Ma pole muidugi pädev kogu selles psühhiaatriasupis, kuid midagi ma tean, see on minu amet. Teie sõber Nino võib uuesti üsna heasse vormi saada, kui just maksakahjustused pole liiga kaugele jõudnud, mida me, tõsi, ei saa teada enne lahkamist. Kuid tema tegelik haigus on peas. Lühidalt, ta ei hooli sellest, kui sureb, võib-olla isegi soovib end tappa. Kuni see pole välja ravitud, ei ole tal mingit lootust. Seepärast ma ütlen: andke ta komisjoni, siis võib ta läbi teha vajaliku psühhiaatrilise ravi."

Uksele koputati ja Johnny läks avama. Tulija oli Lucy Mancini, kes langes Johnny käte vahele ja suudles teda. "Oh, Johnny, sind on tore näha," ütles tüdruk.

"Polegi ammu näinud," lausus Johnny Fontane. Ta märkas, et Lucy oli muutunud. Ta oli nüüd palju saledam, riietatud märksa elegantsemalt. Sportlik soeng sobis hästi ta

näoga. Ta nägi välja noorem ja kenam kui kunagi varem ning Johnny peast käis läbi mõte, et Lucy võiks tal siin Vegases seltsiks olla. Oleks mõnus käia väljas tubli noore naisega. Kuid enne, kui ta jõudis oma sarmi sisse lülitada, tuli talle meelde, et Lucy oli tohtri tüdruk. Nii langes see võimalus ära. Ta sundis end lihtsalt sõbralikult naeratama ja küsis: "Mida teed sa Nino numbris öisel ajal, ah?"

Lucy müksas teda õlast. "Ma kuulsin, et Nino on haige ja et Jules on tulnud üles. Tahtsin lihtsalt näha, kas ma saan aidata. On Nino okei?"

"Muidugi," ütles Johnny. "Küll ta toibub."

Jules Segal oli heitnud diivanile pikali. "Toibub ta küll!" ütles ta. "Ma soovitan kõigil siin istuda, kuni Nino teadvusele tuleb. Ja siis veename teda ühel jõul end komisjoni andma. Lucy, sa meeldid talle, võib-olla sa saad aidata. Johnny, kui sa oled ta tõeline sõber, siis aitad sa kaasa. Vastasel juhul on vana hea Nino maks varsti õppevahend mõnes ülikooli meditsiinilaboris."

Johnnyt solvas doktori ninakas suhtumine. Kelleks ta küll ennast pidas? Ta hakkas seda välja laduma, kuid voodist kostis Nino hääl. "Hei, vana semu, kui saaks ühe napsi?" Nino tõusis voodis istukile. Ta naeratas Lucyle ja sõnas: "Hei, beebi, tule vana Nino juurde." Lucy istus voodiservale ja embas Ninot. Imelik küll, kuid Nino ei näinudki nii halb välja, ta oli peaaegu normaalse välimusega.

Nino nipsutas sõrmi. "Kuule, Johnny, anna mulle üks naps. Õhtu alles algab. Kuhu kurat mu mängulaud on saanud?"

Jules võttis sõõmu oma klaasist ja ütles Ninole: "Sa ei tohi juua. Su arst keelab selle ära."

Nino põrnitses teda altkulmu. "Käigu mu arst kuradile." Siis tuli ta näkku teeseldud kaeblik ilme. "Hei, see oled sina, Jules. Sina oledki mu arst, eks? Ma ei mõtle sind, vana semu, Johnny, too mulle lonks või ma tõusen üles ja hangin selle ise."

Johnny kehitas õlgu ja kõndis baari juurde. Jules sõnas ükskõikselt: "Ma ütlesin, et ta ei tohiks juua."

Johnnyle sai selgeks, miks Jules teda ärritab. Arsti hääl oli alati jahe, ta ei rõhutanud kunagi ühtki sõna, olgu tegemist mis koledusega tahes, ta hääl püsis ikka rahulik ja talitsetud. Kui ta millegi eest hoiatas, koosnes hoiatus üksnes sõnadest, hääl ise oli neutraalne ja ükskõikne. See tegi Johnny piisavalt vihaseks, et Ninole tema vee-klaasitäis viskit tuua. Enne selle üleandmist ütles ta Jules'ile: "See ju ei tapa teda, eks?"

"Ei, see ei tapa teda," lausus Jules rahulikult. Lucy heitis talle äreva pilgu, tahtis midagi öelda, kuid mõtles ümber. Vahepeal oli Nino võtnud viski ja selle kurgust alla kallanud.

Johnny jälgis naeratades Ninot: nad olid sellele lõngusdoktorile tema koha kätte näidanud. Äkki Nino ahmis õhku, ta nägu värvus siniseks, hingamine jäi seisma ja ta hakkas lämbuma. Nino keha viskus õhku nagu kala, näkku oli tunginud veri, ta silmad olid punnis. Teisele poole voodit, Johnny ja Lucy vastu, ilmus Jules. Ta haaras Ninol kaelast ja hoidis ta paigal, seejärel torkas aga kaela kõrvale õlga süstlanõela. Nino lõtvus ta käte vahel, kramplikud liigutused raugesid ja hetk hiljem vajus ta tagasi patjadele. Silmad sulgusid ja ta uinus.

Johnny, Lucy ja Jules läksid tagasi elutuppa ja istusid ümber suure tugeva kohvilaua. Lucy võttis sügavsinise telefonitoru ning tellis üles kohvi ja natuke toitu. Johnny oli läinud baari juurde ja segas endale kokteili.

"Kas te teadsite, et viski tekitab temas sellise reaktsiooni?" päris Johnny.

Jules kehitas õlgu. "Ma olin üsna kindel."

Johnny ütles teravalt: "Miks te siis mind ei hoiatanud?"

"Ma hoiatasin teid," ütles Jules.

"Te ei hoiatanud mind õigesti," ütles vihast keev Johnny. "Te olete üks kuradima doktor. Te ei hooli millestki. Te käsite mul panna Nino hullumajja, vaevumata kasutama ilusamat sõna nagu näiteks "närvikliinik". Teile vist tõesti meeldib kõike inimestele näkku öelda, kas pole nii?"

Lucy põrnitses oma süle. Jules vaatas Fontane'i endiselt naeratades. "Miski poleks teid peatanud, te oleksite Ninole niikuinii napsi andnud. Te pidite demonstreerima, et pole kohustatud minu hoiatusi ega käske aktsepteerima. Mäletate, kuidas te pärast seda kõrilugu mulle ihuarsti kohta pakkusite? Ma ütlesin ära, sest ma teadsin, et me ei saa kunagi omavahel läbi. Arst arvab, et ta on jumal, moodsa ühiskonna ülempreester, see teadmine on üks tema hüvitus. Kuid teie ei kohtleks mind kunagi selliselt. Ma oleksin teie jaoks lakeikuues jumal. Nagu need arstid, kes teil on Hollywoodis. Kust te küll niisugused inimesed välja otsite? Kristuse nimel, kas nad ei oska midagi või nad lihtsalt ei hooli millestki? Nad peaksid teadma, mis toimub Ninoga, kuid annavad talle lihtsalt igasuguseid tablette, et tedajalul hoida. Nad kannavad oma siidülikondi ja lakuvad teil perset, sest te olete võimsad filmimehed ja nemad võivad uskuda, et nad on suured arstid. Kas pole tõsi? Kuid neil on jumala ükspuha, kas te elate või surete. Hüva, minu väike hobi, nii andeksandmatu kui see ka pole, on hoida inimesi elus. Ma lasksin teil anda Ninole selle napsi, et te näeksite, mis temaga võib

juhtuda." Jules kummardus Johnny Fontane'ile lähemale, tema hääl oli ikka veel jahe ja tundetu. "Teie sõber on peaaegu lõppjaamas. Kas te mõistate seda? itma teraapia ja range arstliku hoolitsuseta pole tal mingit lootust. Tema vererõhk, suhkruhaigus ja halvad harjumused võivad põhjustada iga hetk ajurabanduse. Ta aju võib lõhkeda. On see teile piisavalt selge? Tõsi, ma ütlesin "hullumaja". Ma tahan, et te mõistaksite, mis on vajalik. Muidu te ei liiguta lillegi. Ma laon teile kõik otse välja. Te võite päästa oma semu elu, kui annate ta komisjoni. Vastasel juhul andke talle hüvastijätumusi."

Lucy sosistas: "Jules, kallis, ära ole nii karm. Sa lihtsalt räägi, kuidas asi on."

Jules tõusis püsti. Tema tavaline jahedus oli läinud, märkas Johnny Fontane rahulolevalt. Jules'i hääl oli minetanud oma vaikse rõhkudeta monotoonsuse.

"Kas te arvate, et mul tuleb esimest korda rääkida teietaoliste inimestega säärases situatsioonis?" päris Jules. "Ma tegin seda omal ajal iga päev. Lucy ütleb, et ärgu ma olgu nii karm, kuid ta ei tea, mida ta räägib. Kui teada tahate, mul oli kombeks rääkida inimestele: "Ärge sööge nii palju, või muidu te surete, ärge suitsetage nii palju, või muidu te surete, ärge töötage nii palju, või muidu te surete, ärge jooge nii palju, või muidu te surete." Keegi ei võta seda kuulda. Kas teate, miks? Sellepärast, et ma ei ütle: "Te surete homme." Hüva, ma võin teile öelda, et Nino võib väga tõenäoliselt homme surra."

Jules läks baari juurde ja segas endale veel ühe joogi. "Kuidas siis on, Johnny, kas te annate Nino komisjoni?"

Johnny ütles: "Ma ei tea."

Jules kummutas baari juures kiiresti klaasi ja täitis selle uuesti. "Teate, see on naljakas, kuid te võite tõesti end surnuks suitsetada, surnuks juua, surnuks töötada, isegi surnuks süüa. Kuid selle kõigega lepitakse. Ainsana on meditsiiniliselt võimatu end surnuks seksida ja just siia on pandud kõikvõimalikud tõkked." Ta tegi pausi, et lõpetada oma

napsi. "Kuid isegi sellega on häda, vähemalt naistel. Mul oli klientide hulgas naisi, kes ei tohtinud enam lapsi saada. "See on ohtlik," ütlen ma neile. "Te võite surra." Ja kuu aega hiljem on ta kohal, nägu õnnelik peas, ja ütleb: "Doktor, ma arvan, et olen rase." Ja nii see ongi. "Kuid see on o h 11 i k," räägin talle mina. Tollal oli mu hääl väljendusrikas. Tema aga naeratab mulle otsaja ütleb: "Kuid mu abikaasa ja mina oleme väga ranged katoliiklased.""

Uksele koputati ja kaks kelnerit sõidutasid sisse käru toidu ja hõbedase kohviserviisiga. Nad võtsid käru alumiselt riiulilt kokkupandava laua ja seadsid selle üles. Seejärel saatis Johnny nad minema.

Nad istusid lauda, sõid Lucy tellitud kuumi võileibu ja jõid kohvi. Johrmy nõjatus mugavalt tooli seljatoele ja süütas sigareti. "Nii et teie päästate elusid. Millest tuli see, et hakkasite aborditegijaks?"

Esmakordselt ütles Lucy sõna sekka. "Ta tahtis abistada hättasattunud tüdrukuid, kes muidu oleksid sooritanud enesetapu või võtnud beebist vabanemiseks ette midagi ohtlikku."

Jules muigas selle peale ja ohkas. "Nii lihtne see ka pole. Minust sai kirurg. Mul on head käed, kõik pallimängijad ütlevad seda. Kuid ma olen nii hea, et muretsesin end ogaraks. Ma avan mõne vaese vennikese kõhukoopa ja näen, et ta varsti sureb. Ma teen operatsiooni ära, kuigi tean, et vähk tuleb tagasi. Kuid mina saadan ta naerunäol ja ohtra loba saatel koju. Mõni vaene daame tuleb sisse ja ma lõikan tal rinna ära. Aasta pärast on ta tagasi ja ma lõikan ära teise rinna. Veel aasta pärast on ta jälle tagasi ja ma kaabin ta sisemuse puhtaks, nagu teie kaabite seemnetest puhtaks meloni. Pärast seda heidab ta niikuinii hinge. Vahepeal aga helistab mulle alatasa tema mees, kes pärib: "Mida näitavad analüüsid? Mida näitavad analüüsid?"

Ma palkasin eraldi sekretäri, et see kõigile nendele kõnedele vastaks. Ma nägin patsienti alles siis, kui ta oli täiesti valmis läbivaatuseks, analüüsideks või operatsiooniks. Ma veetsin ohvriga minimaalse aja, sest lõppude lõpuks olin ma tööga koormatud mees. Ja lõpuks lasksin ma kaks minutit endaga rääkida abikaasal. "See on lõpp," ütlen ma. Viimast sõna ei kuulnud nad kunagi. Nad mõistsid, mis see tähendab, kuid ei kuulnud iial, isegi kui ma seda eriti rõhutasin.

Ma hakkasin tegema aborte. Kena ja kerge, kõik on õnnelikud — nagu peseksid nõusid ja jätaksid endast maha puhta valamu. Mulle see meeldis, mulle meeldis olla aborditegija. Ma ei usu, et kahe kuu vanune loode on inimolend, ja nii polnud siin mingit probleemi. Ma aitasin noori tüdrukuid ja abielunaisi, kes olid hädas. Ma teenisin head raha. Ma olin rindejoonelt ära. Kui ma vahele jäin, oli mul tunne, nagu oleksin kinninabitud desertöör. Kuid mul vedas, üks sõber aitas mu välja. Ent pärast seda ei lubanud suured haiglad mul enam opereerida. Nii ma olengi nüüd siin. Andes head nõu, mida eiratakse nagu vanadel headel aegadelgi."

"Ma ei eira seda," protestis Johnny Fontane. "Ma mõtlen selle üle järele."

Lõpuks muutis Lucy kõneainet. "Johnny, mida sina Vegases teed? Puhkad Hollywoodi bossi kohustustest või teed tööd?"

Johnny raputas pead. "Michael Corleone tahab mind näha ja midagi rääkida. Ta lendab täna õhtul koos Tom Hageniga kohale. Tom ütles, et nad kohtuvad ka sinuga, Lucy. Kas sa tead, milles on asi?"

Lucy raputas pead. "Me kõik sööme homme üheskoos õhtust. Freddie ka. Ma arvan, et sellel on midagi pistmist hotelliga.

Kasiino on viimasel ajal raha kaotanud, ilmselt on selles asi. Võibolla don tahab, et Mike selle asja välja selgitab."

"Ma olen kuulnud, et Mike on lõpuks oma näo korda saanud," ütles Johnny.

Lucy puhkes naerma. "Ma usun, et Kay rääkis talle augu pähe. Kui nad abiellusid, siis Mike seda ei teinud. Ma imestan, miks. See oli nii jube ja pani ta nina tilkuma. Ta oleks pidanud selle juba ammu ära parandama." Lucy vaikis hetke. "Operatsiooniks kutsus Corleone perekond Jules'i kohale, nad kasutasid teda konsultandi ja vaatlejana."

Johnny noogutas ja ütles kuivalt: "Mina soovitasin teda."

"Ah nii," ütles Lucy. "Nii või teisiti, Mike ütles, et ta tahab teha midagi Jules'i heaks. Seepärast kutsus ta ka meid homsele õhtusöögile."

Jules tähendas mõtlikult: "Ta ei usaldanud kedagi. Hoiatas mind, et ma hoiaksin igaühel silma peal. See oli üsna lihtne, tavaline operatsioon. Iga kompetentne mees oleks sellega hakkama saanud."

Magamistoa poolt kostis heli — Nino olijaile teadvusel. Johnny läks ja istus voodile. Jules ja Lucy asusid voodijalutsisse. Nino naeratas jõuetult. "Okei, ma jätan ninatarga mängimise. Mul on tõesti räbal enesetunne. Johnny, kas sa mäletad, mis juhtus, kui me umbes aasta tagasi olime kahe linnuga Palm Springsis? Ma vannun, et ma ei olnud kade. Ma olin rõõmus. Kas sa mind usud, Johnny?"

Johnny rahustas: "Muidugi, Nino, ma usun sind."

Lucy ja Jules vahetasid pilgu. Kui arvestada kõike seda, mis nad olid kuulnud või näinud, tundus olevat uskumatu, et Johnny Fontane võis üle lüüa tüdruku nii lähedaselt sõbralt nagu Nino. Ent miks ütles Nino alles aasta pärast juhtunut, et ta pole kade? Nende mõlema peast käis läbi üks ja seesama mõte: et Nino üritas end romantiliselt surnuks juua, kuna keegi tüdruk oli ta hüljanud, et minna Johnny Fontane'iga.

Jules vaatas Nino uuesti läbi. "Ma hangin sulle täna ööseks siia numbrisse põetaja," ütles ta. "Sa pead tõesti paariks päevaks voodisse jääma. Ilma naljata."

Nino muigas. "Okei, tohter, ära ainult liiga nägusat põetajat saada."

Jules helistas põetaja väljaja seejärel lahkus koos Lucyga. Johnny istus voodi äärde toolile ja ootas põetajat. Nino jäi jälle magama, kurnatud ilme näol. Johnny mõtles selle üle, mida Nino oli öelnud kadeduse kohta kahe aasta eest Palm Springsis. Talle polnud kunagi tulnud pähe mõte, et Nino võinuks olla kade.

349

Aasta tagasi oli Johnny Fontane istunud oma toretsevas kabinetis, mis asus tema juhitud filmikompanii peamajas, ja tundnud end halvemini kui kunagi varem oma elus. Iseenesest oli see üllatav, sest esimene tema toodetud film, ta ise peaosas ja Nino olulises kõrvalrollis, oli valmis ja tõi sisse ränka raha. Kõik oli klappinud. Igaüks oli oma tööga toime tulnud. Film sai valmis eelarvet ära kulutamata. Igaüks sai sellest tubli noosi ja Jack Woltz jäi kümme aastat vanemaks. Nüüd oli Johnnyl kaks uut filmi tootmises, ühes mängis peaosa ta ise, teises Nino. Nino etendas ekraanil oivaliselt võluvat ajuvaest armukest, keda naised nii pööraselt armastavad oma tisside vahele suruda. Ta mängis elulainetesse eksinud poisikest.

Kõik, mida Johnny puudutas, tõi raha sisse. Ristiisa sai panga kaudu oma protsendid ja see tegi Johnnyle tõeliselt hea enesetunde. Ta oli õigustanud ristiisa usaldust. Kummatigi polnud sest täna suuremat abi.

Eduka sõltumatu filmiprodutsendina oli tal nüüd niisama palju, võib-olla isegi rohkem võimu, kui tal oli seda olnud lauljana. Kaunid naised langesid talle kaela nagu ennegi, ainult et ärilisematel põhjustel. Tal oli isiklik lennuk, ta elas toretsevamalt kui varem, sest ärimehena oli tal maksusoodustusi, mis kunstnikel puuduvad. Mis siis teda murelikuks tegi?

Ta teadis, milles asi. Ta ninasõõrmed valutasid, kõri kiheles. Seda kihelust võis leevendada vaid laulmine, kuid ta ei söandanud isegi proovida. Ta oli selles asjas helistanud Jules Segalile, küsinud, millal on õige aeg laulmist proovida, ja Jules oli vastanud, et ükskõik millal tuju tuleb. Sellepeale oli ta proovinudki, kuid otsekohe loobunud, sest hääl oli olnud nii kähe ja kole. Ja järgmisel päeval oli kõri valutanud mis hirmus, kuigi teistmoodi kui enne operatsiooni. Hullemini, põletavalt. Ta kartis, et ta võib hääle igaveseks kaotada või lõplikult ära rikkuda.

Ent kui ta ei saanud laulda, mis kasu oli siis kõigest muust? Kõik muu oli pask. Laulmine oli ainus asi, mida ta tõesti oskas. Võib-olla ta teadis laulmisest ja oma muusikaliigist rohkem kui keegi teine maailmas. Nüüd mõistis ta, kui hea ta tegelikult on. Kõik need aastad olid teinud temast tõelise profi. Milline kaotus, milline ahastamapanev kaotus.

Oli reede ja ta otsustas veeta nädalalõpu Virginia ja lastega. Ta helistas nagu alati ette, et teatada oma tulekust. Tegelikult selleks, et anda naisele võimalus ära öelda. Virginia ei teinud seda kunagi. Mitte kordagi nende aastate jooksul, mis nad olid lahutatud. Sest naine ei takistanud kunagi tütarde kohtumist isaga. Milline naine, mõtles

Johnny. Ta oli olnud Virgimaga õnnelik. Ent kuigi ta hoolis temast rohkem kui ühestki teisest tuttavast naisest, oli nende seksuaalne kooselu võimatu. Võib-olla siis, kui nad on kuuekümne viie aastased ja kõigest tagasi tõmbuvad.

Kuid tegelikkus rikkus kõik ta plaanid; kui ta kohale jõudis, leidis ta eest tusase Virginia ning tüdrukud, kes polnud tema nägemisest eriti vaimustatud, sest neile oli lubatud nädalalõpp kooliõdede juures California rantšos, kus nad saavad hobustel ratsutada.

Ta soovitas Virginial tüdrukud rantšosse läkitada ning saatis nad ise lõbusa muige ja musiga teele. Ta sai neist väga hästi aru. Missugune laps ei eelistaks ratsasõitu rantšos torisevale isale, kes niikuinii oma tahet peale surub. Ta ütles Virginiale: "Ma võtan mõne lonksu ja lasen samuti jalga."

"Hüva," ütles naine. Tal oli üks neid harvu, kuid märgatavaid tusapäevi. Säärast elu elada polnud kuigi kerge.

Virginia märkas, et Johnny valas endale eriti suure annuse. "Mis puhul sa tuju tõstad?" küsis ta. "Sul läheb ju kõik nii kenasti. Ma poleks iial uskunud, et sinust võib saada nii hea ärimees."

Johnny muigas. "See polegi nii raske," nentis ta. Samal ajal mõtles ta, et midagi on viltu. Ta mõistis naisi ja sai aru, et Virginia tusatseb ilmselt seepärast, et tema arvates saab Johnny kõiges oma tahtmise. Naised tõesti ei salli, kui nende meestel liiga hästi läheb. See ärritab neid. Nad pole siis enam nii kindlad oma haardes, mida nad teostavad kiindumuse, seksuaalharjumuste ja abielusidemete kaudu. Nii et pigem Virginia tuju tõstmiseks kui omaenda hädade üle kaebamiseks ütles Johnny: "Mis sest kõigest on kasu, kui ma laulda ei saa."

Virginia pahandas. "Johnny, sa pole enam laps. Sa oled üle kolmekümne viie. Miks sa ikka muretsed selle totra laulmise pärast? Produtsendina teenid sa nüüd rohkem."

Johnny heitis talle uudishimuliku pilgu ja lausus: "Ma olen laulja. Ma armastan laulda. Mis on eal sellega pistmist?"

Virginia muutus kärsituks. "Mulle pole su laulmine kunagi meeldinud. Nüüd, kus sa oled näidanud, et oskad teha filme, on mul hea meel, et sa enam laulda ei saa."

Nad olid mõlemad üllatunud, kui Johnny täis raevu käratas: "Nii rääkida on küll viimane sigadus!" Ta oli vapustatud. Kuidas võis Virginia niimoodi mõelda, kuidas võis ta teda nii palju põlata?

Virginia muigas Johnny haavumise peale. See, et ta üldse solvus, oli naise arvates nii ülekohtune, et ta ütles: "Mida pidin sinu arvates tundma mina, kui kõik need tüdrukud sulle järele jooksid sellepärast, et sa nii hästi laulsid? Mida tundnuksid sina, kui mina oleksin palja

tagumikuga tänavale läinud, et mehi sabasse saada? Seda tähendas su laulmine, ning ma soovisin, et sa kaotaksid oma' hääle ega saaks enam laulda. Kuid see kõik oli enne lahutust."

Johnny lõpetas oma dringi. "Sa ei saa millestki aru. Mitte millestki." Ta läks kööki ja valis Nino numbri. Ta leppis kiiresti kokku, et lähevad mõlemad nädalalõpuks Palm Springsi, ning andis Ninole helistamiseks ühe tüdruku numbri. See oli tõesti värske noor kaunitar, keda ta oli hoidnud varuks. "Tal on sinu jaoks sõbranna," ütles Johnny. "Ma olen sinu pool tunni aja pärast."

Virginia jättis temagajahedalt hüvasti. Ta ei teinud sellest välja, oli üks väheseid kordi, mil Johnny oli naise peale vihane. Kuradile kõik; ta kisub end nädalalõpuks lahti ja ajab kogu mürgi oma ihust välja.

Kahtlemata oli Palm Springsis kena olemine. Johnnyl oli siin omaenda maja, mida sel aastaajal hoiti kogu aeg korras ja varustatud. Mõlemad tüdrukud olid piisavalt noored, et pakkuda suurt lõbu ja mitte olla mõne teene jahil. Õhtusöögiajani kogunes basseini äärde terve seltskond. Siis läks Nino oma tüdrukuga tuppa, et valmistuda õhtusöögiks ja teha kiirtihi, kuni keha veel päikesest kuum. Johnny polnud selles meeleolus, seepärast saatis ta oma tüdruku, lühikese blondi, kelle nimi oli Tina, üksinda duši alla. Pärast tülitsemist Virgimaga ei suutnud ta kunagi teist naist voodisse viia.

Johnny läks klaasseinalisse elutuppa, kus oli klaver. Ta istus maha ja hakkas ettemängitule kaasa ümisema, hääldades mõne üksiku sõna, kuid tegelikult mitte lauldes. Enne kui ta märkas, oli Tina elutoas, segas talle joogi ja istus tema kõrvale klaveri taha. Johnny klimberdas mõned viisid ja tüdruk ümises temaga kaasa. Ta jättis tüdruku klaveri äärde ja läks ülemisele korrusele duši alla. Seal laulis ta lühikesi fraase, rohkem küll retsiteerides. Ta riietus ja läks allkorrusele tagasi. Tina oli ikka veel üksi: Nino oli kas oma tüdruku tõsiselt ette võtnud või siis tõmbas parajasti nina täis.

Johnny istus jälle klaveri taha, Tina aga lonkis välja, et basseini imetleda. Johnny alustas üht oma vana lemmiklaulu. Kõri ei valutanudki. Hääl oli pisut summutatud, kuid piisavalt jõuline. Tina oli ikka väljas, klaasuks oli suletud, tüdruk teda ei kuulnud. Miskipärast ta ei tahtnud, et keegi teda kuuleks. Ta alustas uuesti vana lemmikballaadi. Ta laulis täiest jõust, nagu esineks publikule, ja ootas tuttavat kõrvetust kõris, kuid seda ei tulnud. Ta kuulas oma häält, see oli kuidagi erinev, kuid meeldis talle. Hääl oli

madalam, see oli mehe, mitte nooruki hääl — märksa mahlakam, leidis ta. Ta lõpetas laulu ja jäi klaveri taha mõttesse.

Selja taga ütles Nino hääl: "Pole paha, vana semu, pole sugugi paha."

352

Johnny keeras end klaveritoolil ümber. Nino seisis üksinda ukseavas. Tüdrukut polnud temaga. Johnny tundis kergendust. See, et Nino teda kuulis, teda ei4iäirinud.

"Küllap vist," sõnas Johnny. "Saadame need linnud minema. Saada nad koju."

Nino vaidles vastu: "Eks saada ise. Nad on kenad plikad, mina nende tundeid haavata küll ei taha. Pealegi kargasin ma enda oma äsja kaks korda. Kuidas see välja näeb, kui ma ta nüüd isegi ilma õhtusöögita minema saadan?"

Olgu pealegi, mõtles Johnny. Las tüdrukud kuulevad teda, kõlagu ta või kehvasti. Ta helistas tuttavale Palm Springsi orkestrijuhile ja palus saata Nino jaoks mandoliini. Pillimees protesteeris: "Kuule, Californias ei mängi keegi mandoliini." Johnny käratas: "Lihtsalt saada üks siia!"

Maja oli täis tuubitud lindistusseadmeid ja Johnny pani tüdrukud nende käsitsemist õppima. Pärast õhtusööki asus Johnny tööle. Ta lasi Ninol saata end mandoliiniga ja laulis maha kõik oma vanad laulud. Ta ei hoidnud põrmugi häält, kuid kõri oli suurepärane ja talle tundus, et võib laulda igavesti.

Lõpuks ta peatus. Tina tuli särasilmil tema juurde ja suudles teda pikalt. "Nüüd ma tean, miks ema käib kõiki su filme vaatamas," ütles ta. See olnuks kohatu lause ükskõik millal, kuid mitte nüüd. Johnny ja Nino puhkesid naerma.

Nad kerisid lindi tagasi ja nüüd võis Johnny end hoolega kuulata. Ta hääl oli muutunud, tugevasti muutunud, kuid polnud kahtlust, et see oli Johnny Fontane'i hääl. See oli muutunud palju mahlakamaks ja varjundirikkamaks, nagu ta oli märganud juba varem, kuid ka laulmine ise oli nüüd mehisem. Hääles oli rohkem õigeid tundeid, rohkem iseloomu. Ja laulmise tehniline külg oli märksa täiuslikum kui varasematel aegadel. See oli lihtsalt meisterlik. Kui ta oli nii hea juba praegu, üleni roostes, siis kui hea on ta siis, kui vormi kätte saab? Johnny irvitas Ninole: "On see nii hea, nagu mulle endale tundub?"

Nino silmitses mõtlikult tema õnnest säravat nägu. "See on kuradima hea," ütles ta. "Ent vaatame, kuidas sa laulad homme."

Johnnyt solvas, et Nino oli nii skeptiline. "Sa viimane koerapoeg, sa tead, et sina niimoodi laulda ei suuda. Ära homse pärast muretse. Ma tunnen end suurepäraselt." Ent sel õhtul ta enam ei laulnud. Nad viisid tüdrukud peole ja Tina veetis öö tema voodis, kuid Johnnyst polnud suuremat asja. Tüdruk oli pisut pettunud. Mis siin imestada, ei saa ju teha kõike ühe päevaga, mõtles Johnny.

353

Hommikul ärkas ta hirmusegase tundega, et ta oli näinud und, nagu oleks ta hääl tagasi tulnud. Kui ta veendus, et' see polnud unenägu, hakkas ta kartma, et hääl jälle ei käivitu. Ta astus akna juurde ja ümises pisut, siis läks pidžaamas allkorrusele. Ta võttis klaveril üles viisi ja üritas natukese aja pärast seda laulda. Hääl oli algul rabe, kuid kõri ei valutanud ega olnud kähe, seepärast jätkas ta valjult. Ta ei pidanud pingutama. Helid voolasid kergelt üle huulte. Johnny taipas, et halvad ajad on möödas, ta oli nüüd kõik tagasi saanud. Ja polnud mingit tähtsust, kui ta filmidega maoli lendab, polnud tähtsust, et tal öösel Tina peale riist ei tõusnud, polnud tähtsust, et Virginia hakkab teda vihkama, sest ta suudab jälle laulda. Hetkeks kahetses ta vaid üht asja. Kui ta hääl oleks vaid tulnud tagasi siis, kui ta üritas laulda oma tütardele. Kui armas see oleks olnud.

Hotellipõetaja oli tulnud numbrisse, lükates ees arstimitega koormatud käru. Johnny tõusis püsti ja silmitses Ninot, kes magas või oli koguni suremas. Ta teadis, et Nino polnud tema peale hääle tagasisaamise pärast kade. Ta mõistis, et Nino oli tema peale kade vaid sellepärast, et ta oli hääle tagasisaamise üle nii õnnelik. Sellepärast, et ta nii sügavalt armastas laulmist. Sest oli täiesti ilmne, vähemalt nüüd, et Nino Valenti ei hoolinud millestki küllaldaselt, et omada elutahet.

27. peatükk

Michael Corleone saabus hilisõhtul ja lennuväljal ei võtnud teda keegi vastu, nagu ta oli käskinudki. Teda saatsid vaid kaks meest: Tom Hagen ja uus ihukaitsja, kelle nimi oli Albert Neri.

Michaeli ja tema seltskonna jaoks oli reserveeritud hotelli kõige toretsevam luksusnumber. Inimesed, keda Michael tahtis kohata, ootasid juba ees.

Freddie tervitas venda tulise sülelusega. Freddie oli muutunud märksa tüüakamaks, heasoovlikumaks ja heatujulisemaks — ning märgatavalt dändilikumaks. Ta kandis silmapaistvalt healõikelist halli toorsiidist ülikonda ja kõik muu oli sellega hästi kokkusobitatud. Ta juuksed olid hooldatud nagu filmitähel ja käed maniküüritud. Võrreldes sellega, kes nelja aasta eest New Yorgist teele saadeti, oli Freddie hoopis teine inimene.

Ta nõjatus toolikorjule ja silmitses Michaelit hella pilguga. "Nüüd, kus su nägu on korda tehtud, näed sa hulga parem välja. Naine rääkis sulle augu pähe, kas pole nii? Kuidas Kay käsi käib? Millal ta meid ka vaatama tuleb?"

Michael naeratas vennale. "Sa ise näed ka üsna hea välja. Kay oleka seekord kaasa tulnud, kuid ta kannab teist last ja peale selle on tal pisike hooldada. Ja lõpuks olen ma siin äriasjus, Freddie, ma pean homme õhtul või ülehomme hommikul tagasi lendama."

"Kõigepealt pead sa sööma," vastas Freddie. "Mul on hotellis hiilgav peakokk, sa saad parimad road, mida eales oled söönud. Käi duši all ära, vaheta riided ja selleks ajaks on siinsamas kõik valmis seatud. Ma olen kõik inimesed, keda sa näha tahad, üles rivistanud ja nad ootavad, kuni sa valmis saad. Sul tarvitseb nad vaid sisse kutsuda."

Michael sõnas heatujuliselt: "Jätame Moe Greene'i lõppu, okei? Kutsu Johnny Fontane ja Nino üles meiega sööma. Samuti Lucy ja tema doktorist sõber. Me saame söömise ajal rääkida." Ta pöördus Hageni poole. "Tom, tahad sa kedagi lisada?"

Hagen raputas pead. Freddie oli teda tervitanud märksa jahedamalt kui Michaelit, kuid ta sai asjast aru. Freddie oli isa mustas nimekirjas ja loomulikult süüdistas ta consigliori’t, et see pole asju korda ajanud. Hagen oleks teinud seda rõõmuga, kuid ta ei teadnud, miks Freddie

oli isa juures ebasoosingus. Don ei kaevanud millegi konkreetse üle. Ta lihtsalt andis tunda oma rahulolematust.

Oli juba üle kesköö, kui nad kogunesid Michaeli numbrisse kaetud laua ümber. Lucy suudles Michaelit ega hakanud kiitma pärast operatsiooni paremaks muutunud nägu. Jules Segal uuris aga julgelt parandatud lõualuud ja ütles Michaelile: "Hea töö. Kenasti kinni tikitud. Kas nina on korras?"

"Suurepärane," vastas Michael. "Aitäh aitamast."

Söömise ajal keskendus tähelepanu Michaelile. Kõik täheldasid tema kõne ja käitumise sarnasust doni omaga. Imelikul kombel äratas ta samasugust lugupidamist ja aukartust, kuigi ta oli täiesti loomulik ja üritas hoolega teha nii, et kõik end vabalt tunneksid. Hagen jäi nagu tavaliselt tagaplaanile. Uus mees Albert Neri, keda nad ei tundnud, oli samuti vaikne ja esiletikkumatu. Ta oli väitnud, et pole näljane, ja istus kohalikku ajalehte lugedes ukse lähedal.

Pärast söömist ja mõningaid pitse lasti kelnerid minema. Michael rääkis Johnny Fontane'iga. "On kuulda, et su hääl on jälle sama hea kui varem ja et oled vanad fännid kõik tagasi saanud. Õnnitlen."

"Tänan," ütles Johnny. Teda huvitas, miks Michael teda näha tahtis. Mis teenet talt küsitakse?

Seejärel pöördus Michael kõigi poole. "Corleone perekond kavatseb siia Vegasesse asuda. Müüa maha kogu oma oliiviõliäri ja seada end sisse siin. Donja Hagen ning mina oleme selle läbi arutanud ja me leiame, et nimelt siin on tagatud perekonna tulevik. See ei tähenda praegust hetke või järgmist aastat. Asjade paikapanekuks võib kuluda kaks-kolm, võib-olla isegi neli aastat. Kuid see on üldplaan. Üsna hea osa sellest hotellist ja kasiinost kuulub meie sõpradele, nii et sellest saab meie vundament. Moe Greene müüb oma osa meile ja siis kuulub see täielikult perekonna sõpradele."

Freddie ümar nägu läks ärevaks. "Mike, oled sa kindel, et Moe Greene on nõus müüma? Ta pole seda mulle kunagi maininud, ja talle see äri meeldib. Mina küll ei usu, et ta müüb."

Michael lausus vaikselt: "Ma teen talle ettepaneku, millest ta ei saa ära öelda."

Need sõnad öeldi tavalise häälega, ometi tekitasid nad kõhe-dusetunde — võib-olla sellepärast, et see oli doni lemmiklause. Michael pöördus Johnny Fontane'i poole. "Don loodab, et sa aitad meil alustada. Räägitakse, et meelelahutus on mängurite ligimeelitamisel tähtis tegur. Me loodame, et sa kirjutad alla lepingule, mis kohustab sind esinema viis korda aastas, võib-olla nädal korraga. Me loodame, et

su filmisõbrad teevad sedasama. Sa oled neile hulga teeneid osutanud, nüüd võid sa need sisse kasseerida."

"Muidugi," ütlds Johnny. "Ma teen oma ristiisa heaks ükskõik mida, sa tead seda, Mike." Ent tema hääles oli nõrk kahtlusevarjund.

Michael naeratas ja ütles: "Selle tehingu pealt sina ega su sõbrad raha ei kaota. Sa saad hotellis oma tulupunktid ja kui sa kedagi nii tähtsaks pead, saavad ka nemad. Võib-olla sa ei usu mind, seepärast luba kinnitada, et need on doni sõnad."

Johnny ruttas vastu vaidlema: "Ma usun sind. Mike. Kuid just praegu on Ribal ehitamisel veel kümme hotelli ja kasiinot. Kui teie sisse tulete, võib turg üleküllastuda, te võite tulla liiga hilja, sest konkurents on juba liiga äge."

Nüüd sekkus jutusse Tom Hagen. "Corleone perekonna sõbrad finantseerivad neist hotellidest kolme." Johnny taipas otsekohe, et Hagen pidas silmas, et need kolm hotelli koos kasiinodega kuuluvad Corleone perekonnale. Ja et välja jagada on piisavalt tulupunkte.

"Ma hakkan seda asja kavandama," ütles Johnny.

Michael pöördus Lucy ja Jules Segali poole. "Ma olen teile võlgu," ütles ta Jules'ile. "Ma olen kuulnud, et te tahate minna tagasi inimesi tükkideks lõikama, kuid haiglad ei

lase selle vana abordiäri pärast teil kasutada oma seadmeid. Ma pean teie enda käest kuulma, kas see ikka on teie soov?"

Jules naeratas. "Ma arvan küll. Kuid teie ei tunne meditsiinitsunfti. Teie võim, olgu see milline tahes, ei loe neile midagi. Ma kardan, et selles ei saa te mind aidata."

Michael noogutas hajameelselt. "Muidugi, teil on õigus. Kuid mõned mu sõbrad, üsna tuntud inimesed, kavatsevad ehitada Las Vegase jaoks suure haigla. Kui arvestada linna kasvu ja seda, kuidas see kasv on planeeritud, siis on haigla linnale vajalik. Võib-olla nad lasevad teid siiski operatsiooniruumi, kui asi neile õige nurga all esitada. Kui palju teie klassiga kirurge nad loodavad siia kõrbesse saada? Või niisuguseidki, kes oleks kas või poole jagu nii head? Me teeme haiglale teene. Nii et olge valmis. Ma kuulen, et teie Lucyga kavatsete abielluda?"

Jules kehitas õlgu. "Juhul, kui ma näen siin endale tulevikku."

Lucy lausus virilalt: "Mike, kui sa seda haiglat ei ehita, suren ma vanatüdrukuna."

Nad kõik hakkasid naerma. Kõik peale Jules'i, kes ütles Michaelile: "Kui ma sellise koha vastu võtan, ei tohi sellega midagi seotud olla."

Michael sõnas jahedalt: "Ei olegi. Ma olen teile lihtsalt võlgu ja tahan teiega tasa saada."

Lucy ütles leebelt: "Mike, ära pahanda."

Michael naeratas talle. "Ma ei pahanda." Ta pöördus Jules'i poole. "See oli teie poolt rumal jutt. Corleone perekond on teie heaks mõndagi teinud. Kas te peate mind nii rumalaks, et ma paluksin teid teha midagi niisugust, mida te ei seedi? Ja kui ma paluksingi, mis siis? Kas keegi teine oleks teie heaks sõrmegi liigutanud, kui te hädas olite? Kui ma kuulsin, et te tahate tagasi õigeks kirurgiks, kulutasin ma hulga aega, selgitamaks välja, kas ma saan teid aidata. Ma saan. Ma ei palu teilt midagi. Kuid teie võiksite vähemalt pidada meie vahekorda sõbralikuks ja ma eeldan, et te teeksite minu heaks seda, mida te teeksite iga teise sõbra heaks. See on mu tingimus. Kuid te võite ju loobuda."

Tom Hagen langetas pea ja muigas endamisi. Isegi don poleks seda paremini esitada osanud.

Jules punastas. "Mike, ma ei mõelnud seda üldse niimoodi. Ma olen teile ja teie isale väga tänulik. Unustage, mis ma ütlesin."

Michael noogutas ja ütles: "Hüva on. Kuni haiglat ehitatakse ja see pole veel avatud, olete teie nelja hotelli meditsiinidirektor. Hankige endale personal. Teie tasu tõuseb samuti, kuid te võite arutada seda Tomiga hiljem. Ja Lucy, ma tahan, et ka sina teeksid midagi tähtsamat. Võib-olla koordineeriksid kõiki kauplusi, mis avatakse hotelliarkaadides. Nende finantspooli Või palkaksid tüdrukuid, keda me vajame tööle kasiinodesse. Midagi seesugust. Nii et kui Jules sind naiseks ei võta, võiksid olla vähemalt rikas vanatüdruk."

Freddie oli kogu selle aja vihaselt sigarit pahvinud. Michael pöördus tema poole ja ütles leebelt: "Freddie, ma olen lihtsalt doni jooksupoiss. Mida ta sinult soovib, ütleb ta sulle ise, kuid ma olen veendunud, et see on midagi piisavalt suurt, et sind õnnelikuks teha. Kõik räägivad meile, kui head tööd sa siin oled teinud."

"Miks ta siis minu peale vimma kisub?" küsis Freddie kaeblikult. "Kas lihtsalt sellepärast, et kasiino on viimasel ajal raha kaotanud? Mina seda poolt ei kontrolli, seda teeb Moe Greene. Mida kuradit siis vana minust tahab?"

"Ära selle pärast muretse," rahustas Michael. Ta päris Johnny Fontane'ilt: "Kus on Nino? Ma lootsin teda jälle näha."

Johnny kehitas õlgu. "Nino on üsna haige. Tema eest hoolitseb numbris põetaja. Ent see arst siin ütleb, et ta tuleks panna hullumajja, sest ta üritavat end tappa. Mõelda vaid — Nino!"

Tõsiselt üllatunud Michael lausus mõtlikult: "Nino oli alati tubli poiss. Ma ei tea, et ta oleks kunagi midagi nurjatut teinud. Ta pole kunagi millestki hoolinud, peale käraka muidugi."

"Nimelt," ütles Johnny. "Raha tuleb sisse, ta võinuks saada lõpmatult tööd, lauljana või kinos. Ta saab praegu filmi pealt viiskümmend

tuhat, kuid tema sülitab selle peale. Ta ei pea midagi kuulsusest. Kõik need aastad, mis me oleme semud, pole ma kunagi näinud teda midagi jubedat tegemas. Ja nüüd joob see hoorapoeg end surnuks!"

Jules kavatses midagi öelda, kuid numbri uksele koputati. Ta imestas, et uksele kõige lähemal istuv mees ei vastanud, vaid jätkas ajalehe lugemist. See oli Hagen, kes läks ust avama. Ta pühiti peaaegu koivale, kui sisse marssis Moe Greene kahe ihukaitsja saatel.

Moe Greene oli nägus kelm, kes oli teinud endale nime Murder Incorporated'i otsuste täidesaatjana Brooklynis. Ta oli üle läinud hasartmängudele ja siirdunud Läände õnne otsima. Moe oli esimene, kes taipas Las Vegase võimalusi ja ehitas siia ühe esimesi hotellikasiinosid. Tal käisid tänini peal mõrvarlikud raevuhood ja hotellis kartsid teda kõik, kaasa arvatud Freddie, Lucy ja Jules Segal. Kui vähegi võimalik, püüdsid nad talle teele mitte ette jääda.

Nüüd oli Moe Greene'i kena nägu moondunud raevust. Ta ütles Michael Corleonele: "Ma olen siin oodanud, et sinuga rääkida, Mike. Mul on homme palju tegemist, seepärast mõtlesin ma sinuga kokku saada täna õhtul. Mis sa sest arvad?"

Michael Corleone vaatas talle otsa sõbraliku üllatusega. "Loomulikult," ütles ta. Ta viipas Hageni poole. "Tom, hangi mr. Greene'ile midagi juua."

Jules märkas, et Albert Neriks kutsutud mees uuris pingsalt Moe Greene'i, pööramata tähelepanu ihukaitsjaile, kes toetusid vastu uksepiita. Ta teadis, et vägivald ei tulnud kõne alla — vähemalt mitte Las Vegases endas. See oli rangelt keelatud kui saatuslikult ohtlik plaanile muuta Vegas Ameerika mängurite seaduslikuks pühapaigaks.

Moe Greene sõnas oma ihukaitsjatele: "Hankige mõned mängu-žetoonid, et need inimesed saaksid maja kulul pisut kätt proovida." Ilmselt pidas ta silmas Jules'i, Lucyt, Johnny Fontane'i ja Michaeli ihukaitsjat Albert Nerit.

Michael Corleone noogutas heakskiitvalt. "See on hea idee." Alles nüüd tõusis Albert Neri oma toolilt ja valmistus koos teistega lahkuma.

Greene asetas oma joogiklaasi lauale ja lausus vaevu talitsetud raevuga: "Mis see tähendab, ma kuulen, et Corleone perekond kavatseb mu äri üle võtta? Ma võtan äri teilt üle. Teie mind välja ei söö."

Michael sõnas mõõdukalt: "Su kasiino on üle mõistuse raha minetanud. Selles, kuidas sa tegutsed, on midagi vale. Võib-olla me saame paremini hakkama."

Greene naeris kähedalt. "Te neetud murjanid, ma osutan teile teene ja võtan Freddie oma tiiva alla, kui tal on peenike pihus, ja nüüd te

tahate mind välja tõugata. Teie võite ju niimoodi arvata. Mina ei lase end kellelgi välja tõugata ja mul on sõbrad, kes mind toetavad."

Michael oli ikka veel rahulik. "Sa võtsid Freddie vastu seepärast, et Corleone perekond andis sulle pataka raha hotelli sisustamise lõpetamiseks ja kasiino algkapitaliks. Ja seepärast, et Molinari perekond rannikul garanteeris tema julgeoleku ning osutas sulle tema vastuvõtmise eest nii mõnegi teene. Corleone perekond on sinuga tasa. Ma ei saa aru, mille üle sa pahandad. Me ostame su osa välja mis tahes mõistliku hinna eest, mida sa nimetad. Mis on selles halba? Mis on siin ebaõiglast? Kuna su kasiino kaotab raha, siis osutame me sellega sulle teene.",

Greene raputas pead. "Corleone perekonnal pole selleks enam piisavalt jõudu. Ristiisa on haige. Teised perekonnad kihutavad teid New Yorgist välja ja teie arvate, et saate siin hõlpsama saagi. Ma annan sulle nõu, Mike — ärge üritage."

Michael ütles leebelt: "Kas sa sellepärast arvasid, et võid Freddie'le avalikult kõrvakiilu anda?"

Jahmunud Tom Hagen pöördus Freddie poole. Selle nägu värvus punaseks. "Oh, Mike, see oli tühiasi. Moe ei mõelnud sellega midagi erilist. Ta läheb vahel endast välja, kuid me oleme temaga head sõbrad. Õigus, Moe?"

Greene kinnitas vastumeelselt: "Muidugi. Vahel pean ma mõnele jalaga tagumikku andma, et kontor korralikult töötaks. Ma vihastasin Freddie peale, sest ta kargas kõiki ettekandjaid ja lasi neil viilida. Meil oli väike vaidlus ja ma tegin talle asja selgeks."

Michaeli ilme oli ükskõikne, kui ta pöördus venna poole: "Said sa selgeks, Freddie?"

Freddie põrnitses mornilt nooremat venda. Ta ei vastanud. Greene puhkes naerma ja ütles: "See hoorapoeg tassis neid korraga kahekaupa voodisse. Freddie, ma olen sunnitud möönma, et sa tõesti panid neile litsidele hästi. Pärast seda, kui sina olid nendest üle käinud, ei suutnud enam keegi teine neid õnnelikuks teha."

Hagen märkas, et see tuli Michaelile üllatusena. Nad vahetasid pilgu. Võib-olla see oligi tegelik põhjus, miks Freddie donile ei meeldinud. Don oli seksiasjades kitsarinnaline. Ta peaks oma poja Freddie säärast vallatlemist — kaks tüdrukut korraga — degenerantluseks. Ja lasta end füüsiliselt alandada säärase mehe poolt nagu Moe Greene, tähendas Corleone perekonna vastu tuntava lugupidamise kahjustamist. Ka see võis osaliselt põhjustada isa halvakspanu. Michael tõusis toolist ja ütles tooniga, mis tähendas minemasaatmist: "Ma pean homme New Yorki tagasi jõudma, nii et mõtle oma hinna üle järele."

Greene lausus raevunult: "Sa koerapoeg, kas sa arvad, et võid mind niisama lihtsalt minema pühkida? Ma tapsin rohkem mehi kui sina, enne kui hoo sisse sain. Ma lendan New Yorki ja räägin doni endaga. Ma teen talle pakkumise."

Freddie ütles närviliselt Tom Hagenile: "Tom, sina oled consigliori, sa võid doniga rääkida ja talle nõu anda."

Nüüd oli see hetk, mil Michael oma jäise kirega mõlemat Las Vegase meest rabas. "Don on pooleldi erus," ütles ta. "Nüüd juhin perekonnaäri mina. Ja ma olen vabastanud Tomi consigliori kohalt. Ta hakkab üksnes minu juristiks siin Vegases. Ta kolib koos perega paari kuu pärast siia, et kogu see juriidiline töö käima panna. Nii et ükskõik, mis teil öelda on, öelge mulle."

Keegi ei vastanud. Michael sõnas ametlikul toonil: "Freddie, sa oled mu vanem vend, ma austan sind. Kuid ära enam kunagi asu kellegi poolele perekonna vastu. Ma muidugi

donile sellest ei räägi." Ta pöördus Moe Greene'i poole. "Ära solva inimesi, kes tahavad sind aidata. Sa võiksid oma energiat paremini kasutada ja välja uurida, miks su kasiino raha kaotab. Corleone perekond on siia investeerinud hulga nodi ja me ei saa tagasi selle raha väärtuses, kuid ometi ei tulnud ma siia sind teotama. Ma pakun abistavat kätt. Hüva, kui sa eelistad abistavasse pihku sülitada, on see sinu asi. Mul pole midagi muud öelda."

Ta ei tõstnud kordagi häält, kuid tema sõnad mõjusid kainestavalt nii Greene'ile kui ka Freddie'le. Michael heitis neile pika pilgu ja lahkus laua tagant, andes mõista, et ootab mõlema lahkumist. Hagen läks ukse juurde ja avas selle. Mõlemad mehed lahkusid head ööd soovimata.

Järgmisel hommikul sai Michael Corleone Moe Greene'ilt sõnumi: ta ei müü oma hotelliosa ühegi hinna eest. Sõnumi andis edasi Freddie. Michael kehitas õlgu ja ütles vennale: "Ma tahan näha Ninot, enne kui ma New Yorki lähen."

Nino numbrist leidsid nad eest Johnny Fontane'i, kes diivanil istudes hommikueinet võttis. Magamistoa suletud eesriide taga kuulas Jules läbi Ninot. Lõpuks lükati eesriie kõrvale.

Nino välimus rabas Michaelit. See mees oli silmanähtavalt kokku varisemas. Ta silmad olid udused, suu lodev, näolihased lõtvunud. Michael istus voodiäärele ja ütles: "Nino, hea on sinuga kokku saada. Don küsib kogu aeg sinu järele."

Nino manas näole oma vana tuntud irve. "Ütle talle, et ma olen suremas. Ütle talle, et showbisnis on ohtlikum oliiviõliärist."

"Pole sul häda midagi," väitis Michael. "Kui perekond saab sind kuidagi aidata, räägi mulle."

Nino raputas pead. "Siin ei anna enam midagi teha. Mitte midagi"

Michael lobises mõne minuti ja lahkus. Freddie saatis ta koos oma saatjaskonnaga lennuväljale, kuid Michaeli nõudmisel ei jäänud ootama äralendu. Tom Hageni ja Albert Neriga lennukisse minnes pöördus Michael viimase poole ja päris: "Jäi ta sulle selgesti meelde?"

Neri koputas endale laubale. "Moe Greene on siin konthaaval nummerdatud ja tallele pandud."

28. peatükk

Tagasilennul New Yorki laskis Michael Corleone end lõdvaks ja üritas magada. See ei õnnestunud. Lähenemas oli tema elu kõige kohutavam periood, võib-olla saatuslik hetk. Seda ei saanud enam edasi lükata. Kõik oli ette valmistatud, kaheaastased ohutusabinõud rakendatud. Rohkem ei tohtinud viivitada. Möödunud nädalal, kui don oli caporegime'dele ja teistele Corleone perekonna liikmetele ametlikult teatanud oma tagasiastumisest, mõistis Michael, et see oli tema isa viis anda talle mõista, et aeg on küps.

Nüüd oli möödunud peaaegu kolm aastat kojunaasmisest ja kaks aastat abiellumisest Kayga. Need kolm aastat olid möödunud pere-konnaäri tundmaõppimises. Ta oli veetnud pikki tunde Tom Hageniga, pikki tunde doniga. Michaelit hämmastas Corleone perekonna tegelik jõukus ja võim. Perekonnale kuulusid määratu väärtusega kinnisvarad New Yorgi kesklinnas, nende hulgas oli terveid büroohooneid. Variisikute kaudu oli ta

kompanjon kahes Wall Streeti maaklerifirmas, Long Islandi pankades, mitmes riietusfirmas — seda kõike lisaks illegaalsetele hasartmänguoperatsioonidele.

Kõige huvitavam asi, mis Michael Corleone perekonna mine-vikutehinguid uurides avastas, oli see, et kohe pärast sõda oli perekond saanud turberaha ühelt heliplaatide võltsijate grupilt. Nood võltsijad paljundasid ja müüsid kuulsate artistide heliülesvõtteid, pakkides ja etiketistades need nii osavalt, et ei jäänud kunagi vahele. Loomulikult ei saanud kauplused, kunstnikud ja heliplaadi valmistanud firma nende plaatide pealt pennigi. Michael Corleone pani tähele, et selle piraatluse tõttu oli Johnny Fontane kaotanud hulga raha, sest tollal, just enne häälekaotust, olid tema plaadid olnud Ameerikas kõige populaarsemad.

Ta küsis Tom Hagenilt selle üle järele. Miks lubas don plaadipiraate oma ristipoega lüpsta? Hagen kehitas õlgu. Äri on äri. Peale selle oli Johnny doni juures ebasoosingus, ta oli lahutanud oma noorpõlvearmastusest, et abielluda Margot Ashtoniga. See olnud donile väga vastukarva.

"Millest tuleb, et need sellid oma operatsiooni lõpetasid?" päris Michael. "Kas võmmid nabisid nad kinni?"

Hagen raputas pead. "Don võttis neilt oma protektsiooni. See juhtus kohe pärast Connie pulma."

Seda skeemi kohtas ta sageli: don abistas neid hädasolijaid, kelle häda ta osaliselt oli ise põhjustanud. Võib-olla mitte riukalisusest või teadlikust plaanist, vaid tulenevalt oma huvide mitmekesisusest või lihtsalt Universumi loomusest — on ju siin ilmas headus ja kurjus omavahel kõige loomulikumal kombel seotud.

Michael oli abiellunud Kayga Uus-Inglismaal, see oli vaikne pulm, kohal viibisid vaid mõrsja perekond ja mõned tema sõbratarid. Seejärel olid nad kolinud ühte Long Beachi majja. Michaelit üllatas, kui hästi Kay sai läbi tema vanemate ja teiste puiestikus elavate inimestega." Ja muidugi jäi noorik otsekohe rasedaks, nagu heale vanamoelisele itaalia abielunaisele kohane. See soodustas häid suhteid veelgi, ja kui nüüd kahe aasta jooksul oli tulekul juba teine laps, tähendas see lausa ülesuhkurdamist.

Kay ootas teda lennujaamas, ta käis Michaelil alati vastas ja oli alati rõõmus, kui mees reisilt saabus. Michael ise oli tavaliselt samuti, kuid mitte nüüd. Sest selle reisi lõpp tähendas, et viimaks tuleb tal ometi astuda samm, mida ta oli viimistlenud viimased kolm aastat. Teda ootab don, samuti ootavad caporegime'd. Ja tema, Michael Corleone, peab andma käsud ning langetama otsused, mis määravad tema enda ja tema perekonna saatuse.

Igal hommikul, kui Kay Adams Corleone lapse varaseks söögikorraks üles tõusis, nägi ta, kuidas keegi ihukaitsjatest sõidutas doni naise mamma Corleone puiestikust minema, et tuua ta tunni aja pärast tagasi. Varsti sai Kay teada, et tema ämm käis iga jumala hommikul kirikus. Tagasi jõudes astus vana naine sageli sisse hommikukohvile, et heita pilk oma uuele lapselapsele.

Mamma Corleone alustas alati küsimusega, miks Kay pole mõelnud katoliiklaseks hakkamisele, eirates sellega tõsiasja, et Kay esimene laps oli juba ristitud protestandiks. Seepärast pidas Kay kohaseks küsida vanalt naiselt, miks ta käib igal hommikul kirikus — kas see on katoliiklasele kohustuslik?

Justkui kartes, et see sunniks Kayd hoiduma usuvahetusest, vastas ämm: "Oh ei, mõned katoliiklased käivad kirikus ainult lihavõttepühade ja jõulude ajal. Seal käiakse vaid siis, kui selle järgi vajadust tuntakse."

Kay naeris. "Miks te siis igal hommikul käite?"

Mamma Corleone vastas täiesti loomulikul toonil: "Ma käin oma abikaasa pärast." Ta osutas põrandale. "Et ta sinna alla ei satuks." Ta vaikis hetke. "Ma palvetan iga päev ta hinge pärast, et ta sinna üles

läheks." Ta osutas taeva poole. Ta sõnas seda kuratliku naeratusega, nagu astuks ta üle oma abikaasa tahtest või nagu oleks see lootusetu üritus. Ja nagu alati, kui meest ei olnud kohal, oli sellel juures teatud lugupidamatuse varjund doni suhtes.

"Kuidas te abikaasa tervis on?" tundis Kay viisakalt huvi.

Mamma Corleone kehitas õlgu. "Pärast seda, kui nad teda tulistasid, pole ta enam endine mees. Ta laseb kogu töö teha ära Michaelil, ta mängib aias lihtsalt lolli oma piparde ja tomatitega. Justkui oleks ikka talupoeg. Aga mehed on alati sellised."

Hiljem tavatses oma kahe lapsega üle puiestiku kohale kõndida Connie Corleone, kelle visiitide põhjuseks oli lobisemishimu. Kayle Connie meeldis oma vilka olemisega ja kaheldamatu kiindumusega vend Michaelisse. Connie oli õpetanud Kayle, kuidas valmistada mõnda itaalia toitu, kuid mõnikord tõi ta Michaelile maitsmiseks kaasa omaenda asjatundlikumat loomingut.

Nagu tavaliselt, küsis ta ka sel hommikul Kaylt, mida Michael arvab tema abikaasast Carlost. Kas Michaelile Carlo tõesti meeldib, nagu väliselt näha? Carlo oli perekonnaga alati pisut nugadel olnud, kuid viimase kahe aasta jooksul oli ta meelt muutnud. Ta sai ametiühingus tõesti hästi hakkama, kuid tal tuli nii palju töötada, nii pikki tunde teha. Connie kinnitas alati, et Carlo pidas Michaelist väga lugu. Kuid muidugi oli õige, et Michaelit armastas igaüks, nii nagu kõik armastasid tema isa. Michael oli täpipealt nagu don. On ülimalt hea, et Michael hakkab juhtima perekonna oliiviõliäri.

Kay oli juba ennegi märganud, et kui Connie rääkis oma mehe suhetest perekonnaga, ootas ta alati närviliselt mõnda kiidusõna Carlo aadressil. Kay pidanuks olema rumal, kui ta poleks tähele pannud, millist peaaegu paanilist huvi tundis Connie selle vastu, kas Carlo Michaelile meeldib või mitte. Ühel õhtul rääkis ta sellest Michaelile ja mainis tõsiasja, et keegi ei rääkinud sõnagi Sonny Corleonest, keegi isegi ei vihjanud temale — vähemalt mitte Kay juuresolekul. Kord oli Kay üritanud väljendada donile ja tema naisele kaastunnet, kuid teda oli kuulatud peaaegu ebaviisaka vaikimisega ja seejärel mõnda aega eiratud. Ta oli püüdnud panna Connie't rääkima oma vanemast vennast, kuid polnud ka siin edu saavutanud.

Sonny naine Sandra oli võtnud lapsed ja kolinud Floridasse, kus nüüd ta omaenda vanemad elasid. Oli tehtud teatud rahanduslikke korraldusi, nii et kuigi Sonny polnud maha jätnud kinnisvara, võisid tema ja ta lapsed lahedalt ära elada.

Vastumeelselt seletas Michael, mis oli juhtunud tol ööl, mil tapeti Sonny. Ta rääkis, et Carlo oli oma naise läbi peksnud ja Connie oli

helistanud puiestikku, Sonny oli kõne vastu võtnud ja pimedas raevus välja tormanud. Seepärast olid Connie ja Carlo loomulikult alati närvis, et võib-olla ülejäänud perekond süüdistab Connie't Sonny surma kaudse põhjustajana. Või siis süüdistab tema meest Carlot. Kuid nii see ei olnud. Seda tõendas tõsiasi, et perekond oli andnud Connie'le ja

Carlole puiestikumaja ning edutanud Carlo tähtsale tööle ametiühingus. Ja Carlo oli meelt muutnud, jätnud joomise ja liiderdamise, saanud lahti ninakusest. Perekond oli tema töö ja suhtumisega viimasel kahel aastal rahul. Keegi ei süüdistanud teda juhtunus.

"Miks sa siis neid mõnel õhtul külla ei kutsu, sa võiksid õde rahustada," ütles Kay. "See vaene loom on alati nii mures, mis sa ta' mehest mõtled. Räägi talle. Ja ütle, et ta need rumalad mured peast välja heidaks."

"Ma ei saa seda teha," vastas Michael. "Meie perekonnas niisugustest asjadest ei räägita."

"Kas tahad, ma ütlen ise talle, mida sa rääkisid?" päris Kay.

Kay imestas, et Michael jäi nii kauaks juurdlema ettepaneku üle, mis ilmselt oli igati õige. Lõpuks mees ütles: "Ma ei usu, et sa seda tegema peaksid, Kay. Ma ei usu, et sellest oleks kasu. Ta muretseks sellegipoolest. Siin ei saa keegi aidata."

Kay oli hämmastunud. Ta taipas, et vaatamata Connie kiindumusele, suhtus Michael õesse pisut jahedamalt, kui kellessegi teisesse. "Ega sa ometi ise Connie't Sonny tapmises süüdista?" küsis ta.

Michael ohkas. "Muidugi mitte," sõnas ta. "Ta on mu pisiõde ja ma armastan teda väga. Mul on temast kahju. Carlo on meelt muutnud, kuid ometi pole ta õige abielumees. Nii see lihtsalt on, unustame kogu selle asja ära."

Kay loomuses polnud pikalt korrutada, ta lasi kogu loo ununeda. Samuti sai ta teada, et Michael pole mees, keda võib mõjutada; vajaduse korral võis ta olla jäiselt isepäine. Kay teadis, et ta on ainus isik maailmas, kes võib painutada Michaeli tahet, kuid samuti teadis ta, et liiga sagedase kasutamise korral minetab ta selle mõjujõu. Ja viimased kaks aastat kooselu olid pannud teda Michaelit veelgi rohkem armastama.

Kay armastas Michaelit tema alatise õigluse pärast. Imelik asi, kuid Michael oli tõepoolest alati õiglane kõigi ümbritsevate suhtes, ta polnud pisiasjadeski meelevaldne. Kay märkas, et ta oli nüüd väga mõjukas mees, inimesed tulid nende majja nõu pidama või teenet paluma, koheldes Michaelit aupakliku lugupidamisega. Kuid kõige rohkem oli Michaeli teinud Kayle kalliks üks seik.

Sellest ajast peale, kui Michael oli Sitsiiliast naasnud oma vigastatud näoga, oli perekonnas igaüks käinud talle peale, et ta läheks parandusoperatsioonile. Ema käis tal kannul kogu aeg. Ühel pühapäeval, kui kõik Corleoned olid kogunenud puiestikku lõunale, oli ema hüüdnud Michaelile: "Sa näed välja nagu filmigangster, Kristuse ja oma vaese naise nimel lase oma nägu ära parandada. Siis lakkab ka su nina jooksmast nagu purjus iirlasel."

Don, kes laua otsast kõike jälgis, päris Kaylt: "Kas see häirib sind?"

Kay raputas pead. Don lausus seepeale oma naisele: "Ta on teie käeulatusest väljas, see pole teie mure." Mamma Corleone rahunes silmapilk maha. Mitte et ta oleks oma meest kartnud, vaid seepärast, et olnuks lugupidamatu sellises asjas talle teiste nähes vastu vaielda.

Kuid Connie, doni lemmik, tuli köögist, kus ta valmistas lõunasööki, nägu õhetamas pliidikuumusest, ja ütles: "Minu arvates peaks ta oma näo ära parandama. Enne vigasaamist oli ta meie perekonnas kõige nägusam. Kuule, Mike, ütle, et sa selle ära teed."

Michael silmitses teda hajameelselt. Ta ei vastanud. Paistis, nagu poleks ta räägitut üldse kuulnud.

Connie astus isa selja taha. "Sunni teda seda tegema," ütles ta donile. Ta asetas käed hellalt isa õlule ja hõõrus ta kaela. Connie oli ainus, kes võis olla doniga nii familiaarne. Tema kiindumus isasse oli liigutav. See oli usalduslik nagu väikese tüdruku oma. Don patsutas ta kätt ja lausus: "Me kõik siin oleme näljased. Too spagetid lauale ja sädista siis."

Connie pöördus oma mehe poole. "Carlo, ütle sina Mike'ile, et ta näo ära parandaks. Võib-olla ta sind kuulab." Ta hääletoon andis mõista, et Michaelil ja Carlol olid mingid erilised, üle teiste peade käivad sõprussuhted.

Carlo, kenasti päevitunud ja korralikult hooldatud blondide juustega, rüüpas oma koduveiniklaasist ja ütles: "Keegi ei saa öelda MikeMle, mida ta tegema peab." Pärast puiestikku kolimist oli Car-lost saanud teine inimene. Ta teadis oma kohta perekonnas ja pidas sellest kinni.

Selles kõiges oli midagi, mida Kay ei mõistnud. Naisena oli talle selge, et Connie võlus täiesti tahtlikult oma isa, kuigi see oli kenasti tehtud ja isegi siiras. Ometigi polnud see ettekavatsematu. Carlo oli vastuseks endale mehelikult otsa ette koputanud. Michael oli kõike absoluutselt eiranud.

Kayd ei häirinud mehe vigastus, kuid talle tegi muret sellest tulenev ninajooks. Näo kirurgiline õgvendamine raviks välja ka selle.

Sel põhjusel tahtis ta, et Michael läheks haiglasse ja, laseks vajaliku töö ära teha. Kuid ta mõistis, et imelikul kombel Michaelile meeldis tema näoviga. Kay oli kindel, et don mõistis seda samuti.

Ent kui Kay oli sünnitanud oma esimese lapse, küsis Michael tema üllatuseks: "Kas sa tahad, et ma näo ära parandaksin?"

Kay noogutas. "Sa ju tead, millised on lapsed. Su poeg hakkab su nägu häbenema, kui ta on juba küllalt vana mõistmaks, et see pole normaalne. Ma lihtsalt ei taha, et me laps seda näeks. Mind ennast ei häiri see üldse, ausalt."

"Okei," naeratas Michael. "Ma teen selle ära."

Ta ootas, kuni Kay tuli haiglast koju, ja tegi siis kõik vajalikud' ettevalmistused. Operatsioon oli edukas. Põsevigastus oli nüüd vaevumärgatav.

Kõik perekonnas rõõmustasid selle üle, Connie muidugi kõige rohkem. Ta käis iga päev Michaeli juures haiglas, tassides Carlot kaasa. Kui Michael tuli koju, embas ta venda jõuliselt, suudles ja vaatas siis teda imetleva pilguga. "Nüüd oled sa jälle mu nägus vend."

Ainult don ei teinud väljagi, kehitas õlgu ja tähendas: "Mis vahe sel on?"

Kuid Kay oli tänulik. Ta teadis, et Michael oli teinud seda vastu tahtmist. Oli teinud, sest tema oli seda palunud. Kay oli ainus isik maailmas, kes võis sundida Michaelit toimima omaenda loomuse vastaselt.

Tol õhtupoolikul, mil Michael saabus tagasi Las Vegasest, ajas Rocco Lampone limusiini puiestikku, et viia Kay mehele lennujaama vastu. Ta käis alati mehel vastas, kui see saabus mujalt — peamiselt seepärast, et ilma Michaelita tundus elu selles kindlustatud puiestikus üksildasena.

Kay nägi Michaelit väljumas lennukist koos Tom Hageni ja uue mehe Albert Neriga. Kayle Albert Neri eriti ei meeldinud, ta tuletas oma vaikse tapahimuga meelde Luca Brasit. Kay märkas, et Neri asus Michaeli selja taha ja pisut kõrvale, nägi, kuidas tema

läbitungiv pilk käis üle kõigist lähedal viibijaist. Neri märkas esimesena Kayd ja puudutas Michaeli õlga, et see õigesse suunda vaataks.

Kay jooksis mehe käte vahele, Michael suudles teda põgusalt ja vabastas ta siis oma embusest. Ta istus koos Kay ja Tom Hageniga autosse ning Neri kadus silmist. Kay ei näinud, kuidas Neri teise autosse ronis. Selles olid juba kaks meest ees ning see auto sõitis limusiini kannul seni, kuni jõuti Long Beachi.

Kay ei pärinud Michaelilt kunagi, kuidas äri läks. Isegi pealiskaudsed viisakad küsimused olnuksid täbarad — mitte et Michael

368

poleks niisama viisakalt vastanud, vaid et need tuletanuksid mõlemale meelde keeluala, mida nende abielu ei saanud iial hõlmata. Kay oli sellega juba harjunud. Ent kui Michael ütles, et ta peab õhtu veetma isaga, et jutustada talle Vegase-reisist, ei saanud ta jätta pettunult mossitamata.

"Mul on kahju," lausus Mike. "Homme õhtul läheme New Yorki, käime etendusel ja sööme õhtust, okei?" Ta patsutas Kay kõhtu, naine oli peaaegu seitsmendat kuud rase. "Kui laps tuleb, oled sa jälle käsist-jalust seotud. Pagan võtaks, sa oled rohkem itaallane kui jänki. Kaks last kahe aastaga!"

Kay salvas vastu: "Ja sina oled rohkem jänki kui itaallane. Esimene õhtu kodus, ja sina ajad äriasju!" Kuid seda öeldes naeratas ta mehele otsa. "Ega sa kojutulekuga hiljaks jää?"

"Enne kesköödd," tõotas Michael. "Kui oled väsinud, ära mind oota."

"Ma siiski ootan," ütles Kay.

Tolle õhtu kohtumisel don Corleone nurgapealses raamatu-kogutoas viibisid don ise, Michael, Tom Hagen, Carlo Rizzi ja kaks caporegime^ — Clemenza ja Tessio.

Kohtumise õhkkond polnud mingil juhul enam nii üksmeelne kui varasematel aegadel. Sellest hetkest peale, kui don Corleone oli teatanud oma osalisest tagasiastumisest ja perekonnaäri üleandmisest Michaelile, oli õhus püsinud teatud pinge. Perekonnataolise ettevõtte juhikoht polnud mingil juhul päritav. Igas teises perekonnas võinuksid doni seisundi pärida sellised mõjukad caporegime^, nagu seda olid Clemenza ja Tessio. Või neil oleks vähemalt lubatud lahku lüüa ja moodustada omaenda perekond.

Sestpeale, kui don Corleone oli sõlminud viie perekonnaga rahu, oli Corleone perekonna võim nõrgenenud. Barzini perekond oli nüüd vaieldamatult New Yorgi piirkonna võimsaim; liidus Tattagliadega oli tal nüüd seisund, mis varem oli kuulunud Corleone perekonnale. Peale selle kärpisid Barzinid salakavalalt Corleonede võimu sellega, et trügisid jõuga sisse nende mänguärisse, kontrollides Corleonede reageerimist ja nähes, et see oli nõrk, panid tööle oma maaklerid.

Barzinidele ja Tattagliadele tegi doni tagasiastumine rõõmu. Olgu Michael nii hirmuäratav kui tahes, ei saa ta vähemalt esimesed kümme aastat mingil juhul doniga võrdseks kavaluse ja mõjukuse poolest. Kahtlemata oli Corleone perekond alla käimas.

Teda oli muidugi tabanud tõsine ebaõnn. Freddie oli osutunud üksnes tavaliseks hotellipidajaks ja seelikukütiks — lühidalt öeldes

369

ebamehelikuks. Sonny surm oli muidugi mõista katastroof. Sonny oli olnud mees, keda kardeti ja keda ei saanud kergelt võtta. Kahtlemata oli ta teinud vea, kui saatis oma noorema venna Michaeli tapma Türklast ja politseikaptenit. Ehkki too samm oli taktikaliselt vajalik, osutus see pikaajalise strateegia mõttes tõsiseks veaks. See oli

sundinud doni üles tõusma haigevoodist. Samuti oli see röövinud Michaelilt kaks aastat, mil ta oleks võinud isa juhtimisel väärtuslikke kogemusi omandada. Ja muidugi oli iirlase nimetamine consigliorVks, olnud doni ainus lollus, mis ta üldse oli korda saatnud. Ükski iirlane ei suuda kavaluses võistelda sitsiillasega. Niisugune oli kõikide perekondade arvamus ja loomulikult austasid nad rohkem Barzini—Tattaglia liitu kui Corleonesid. Michaelist arvati, et jõulisuselt polnud ta võrdne Sonnyga, ehkki kindlasti oli intelligentsem, kuid mitte nii intelligentne kui tema isa. Keskpärane järeltulija, keda polnud mõtet ülemäära karta.

Kuigi üldiselt imetleti doni riigimehetarkust rahu sõlmimisel, oli fakt, et ta jättis Sonny mõrvarile kätte maksmata, kärpinud suuresti lugupidamist Corleone perekonna vastu. Leiti, et selline riigimehe-tarkus tulenes nõrkusest.

See kõik oli teada siin toas istuvatele meestele ja võib-olla mõni isegi uskus seda. Carlo Rizzile Michael meeldis, kuid ta ei kartnud teda nii,.nagu oli kartnud Sonnyt. Ka Clemenza, kuigi ta austas Mic-haelit tolle hulljulge etteaste eest Türklase ja politseikapteniga, pidas tahtmatult Michaelit doni jaoks liiga pehmeloomuliseks. Clemenza oli lootnud, et tal lubatakse moodustada omaenda perekond, luua Corleonedest lahku lüües oma impeerium. Kuid don ei pidanud seda võimalikuks ja Clemenza austas doni selleks liiga palju, et mitte kuuletuda. Muidugi, kui kogu olukord väljakannatamatuks ei muutu.

Tessio oli Michaelist paremal arvamusel. Ta tajus noormehes midagi muud: kavalalt varjatud jõudu, avalikkuse eest oma tegelikku jõudu kiivalt peitvat meest, kes järgis doni õpetust, et sõber peab alati alahindama su voorusi ja vaenlane ülehindama su nõrkusi.

Donil endal ja Tom Hagenil polnud Michaeli suhtes muidugi mingeid kahtlusi. Don poleks iial tagasi astunud, kui tal poleks olnud absoluutset usku poja võimesse perekonna positsioone tagasi võita. Hagen oli viimased kaks aastat olnud Michaeli õpetaja ja teda hämmastas, kui kiiresti Michael taipas kõiki perekonnaäri peensusi. Ta oli oma isa tõeline poeg.

Clemenza ja Tessio polnud Michaeliga rahul, sest see oli kärpinud nende regime'de jõuduja jätnud Sonny regime uuesti moodustamata. Corleone perekonnal oli nüüd tegelikult ainult kaks võitlusüksust, kus oli varasemast vähem mehi. Clemenza ja Tessio pidasid seda

enesetapjalikuks hooletuseks, eriti kui pidada silmas Barzini—Tattaglia kallalekippumisi nende impeeriumile. Nüüd lootsid nad, et need vead parandatakse sellel doni poolt kokkukutsutud erakorralisel nõupidamisel.

Michael alustas aruandega oma reisist Las Vegasesse ja Moe Greene'i keeldumisest oma hotelliosa maha müüa. "Kuid me teeme talle ettepaneku, millest ta ei saa ära öelda," lausus Michael. "Te juba teate Corleone perekonna plaani paigutada oma operatsioonid ümber Läände. Meile hakkab Ribal kuuluma neli hotelli. Kuid see ei tule otsekohe. Me vajame asjade korraldamiseks aega." Ta ütles otseselt Clemenzale: "Pete, ma tahan, et sinaja Tessio tuleksite aastaks minuga kaasa ilma küsimuste ja reservatsioonideta. Selle aasta lõppedes võite mõlemad Corleone perekonnast lahku lüüa ja olla iseenda peremehed, pidada omaenda perekonda. Iseenesest mõista säilitame sõpruse, ma ei solva teid ega teie lugupidamist mu isa vastu isegi hetke võrra teisiti mõeldes. Ent selle ajani tahan ma, et te laseksite mul ennast juhtida ega muretseks asjata. Käimas on

läbirääkimised, mis lahendavad probleemid, mida te peate lahendamatuteks. Nii et olge vaid pisut kannatlikumad."

Sõna võttis Tessio. "Kui Moe Greene tahtis rääkida su isaga, siis miks sa seda ei lubanud? Don võib alati igaüht ümber veenda, pole olnud kedagi, kes oleks suutnud tema argumentidele vastu seista."

Don vastas sellele otsekohe: "Ma olen tagasi astunud. Michaeli suhtes kaoks lugupidamine, kui mina vahele segaksin. Ja pealegi on Greene mees, kellega ma eelistaksin mitte rääkida."

Tessiole tuli meelde kuuldud jutt, et Moe Greene oli ühel õhtul Vegase hotellis Freddie Corleonele mööda kõrvu andnud. Ta haistis laipa. Moe Greene on surnud mees, mõtles ta toolikorjule nõjatudes. Corleone perekond ei taha teda ümber veenda.

Nüüd tegi suu lahti Carlo Rizzi. "Kas Corleone perekond kavatseb New Yorgis tegutsemise täielikult lõpetada?"

Michael noogutas. "Me müüme õliäri maha. Kõik, mis võimalik, anname üle Tessiole ja Clemenzale. Kuid, Carlo, ma ei taha, et sa oma tööotsa pärast muret tunneksid. Sa oled üles kasvanud Nevadas, sa tunned osariiki, sa tunned sealset rahvast. Ma loodan sinust oma paremat kätt, kui me sinna üle kolime."

Carlo nõjatus tagasi ja punastas rahulolust. Tema aeg on tulemas, ta pääseb võimuaparaati.

Michael jätkas: "Tom Hagen ei ole enam consigliori. Temast saab meie jurist Vegases. Umbes kahe kuu pärast kolib ta koos perekonnaga päriselt sinna. Rangelt juristina. Nüüdsest hetkest peale ei lähe enam

keegi tema juurde muu asjaga. Ta on jurist, ja kogu lugu. Ei mingit Tomi arvustamist. Mina tahan niiviisi. Pealegi, kui mul on nõuannet vaja, siis kes oleks parem nõuandja kui mu isa?" Nad kõik puhkesid naerma. Kuid naljast hoolimata oli sõnum päralejõudnud. Tom Hagen oli mängust väljas, tal polnud enam mingit võimu. Nad kõik heitsid talle vargsi pilgu, et näha Hageni reageeringut, kuid Tomi ilme oli läbitungimatu.

Clemenza laskis kuuldavale paksu mehe ähkiva hääle: "Nii et aasta pärast oleme omal jalal, kas nii?"

"Võib-olla varemgi," ütles Michael viisakalt. "Muidugi võid sa alati jääda perekonda, see on sinu valida. Kuid enamik meie jõust" koondub Läände ja võib-olla tuled sa paremini toime, kui organisee-rud iseseisvaks."

Tessio sõnas vaikselt vahele: "Säärasel juhul arvan ma, et sa peaksid andma meile loa värvata reg/we'desse uusi mehi. Nood Barzini molkused nakitsevad muudkui minu territooriumil. Ma arvan, et oleks võib-olla tark tegu neile natuke kombeid õpetada."

Michael raputas pead. "Ei, see oleks halb. Püsi rahulik. See kõik saab läbirääkimistel paika pandud, kõik saab enne meie lahkumist korda aetud."

Tessiot polnud nii lihtne rahustada. Ta pöördus otseselt doni poole, riskides välja kutsuda Michaeli vimma. "Anna mulle andeks, ristiisa, vabandagu mind meie sõpruseaastad. Kuid minu arvates te koos pojaga eksite selle Nevada äri suhtes. Kuidas te võite seal edu loota, kui teid toetav jõud jääb siia? Need kaks käivad ju käsikäes. Ja kui te olete läinud, muutuvad Barzini ja Tattaglia meie jaoks liiga tugevaks. Mina ja Pete jääme hätta, varem või hiljem satume me nende pöidla alla. Ja Barzini pole mees minu maitse järgi. Ma ütleksin, et Corleone perekond peab tegema oma käigujõu-, mitte

nõrkusepositsioonilt. Me peaksime tugevdama oma regime^id ja võitma tagasi vähemalt meie kaotatud territooriumi Staten Islandil."

Don raputas selle peale pead. "Ära unusta, et ma sõlmisin rahu, ma ei saa oma sõna murda."

Tessio ei lasknud end vaigistada. "Igaüks teab, et pärast seda on Barzini sind küllalt provotseerinud. Ja peale selle — kui Michael on Corleone perekonna uus pealik, siis mis keelab tal tegutsemast nii, kuidas tema õigeks peab? Sinu sõna teda eriti ei seo."

Michael sekkus teravalt vahele. Tema toonist oli tõesti tunda uut pealikut: "Praegu peetakse läbirääkimisi, mis annavad vastuse su küsimustele ja lahendavad su kahtlused. Kui minu sõnast sulle ei piisa, küsi oma donilt."

372

Nüüd sai Tessio aru, et oli läinud liiga kaugele. Kui ta söandaks asja donilt üle pärida, teeks ta Michaelist oma vaenlase. Seepärast kehitas ta õlgu ja lausus: "Ma rääkisin perekonna, mitte isikliku hüve nimel. Enda eest hoolitsen ma ise." Michael läkitas talle sõbraliku naeratuse. "Tessio, ma pole sinus iial kahelnud. Mitte kunagi. Kuid usalda ka mind. Neis asjus pole ma muidugi sinu ja Pete'i vääriline, kuid lõppude lõpuks on mul teejuhiks isa. Igatahes liiga kehvalt ma küll ei toimi, me kõik tuleme sellest kenasti välja."

Kohtumine oli läbi. Suureks uudiseks jäi niisiis see, et Clemenzal ja Tessiol lubatakse moodustada regime^est omaenda perekonnad. Tessio pärib hasartmängud ja dokid Brooklynis, Clemenza hasartmängud Manhattanil ja perekonna sidemed Long Islandi hipodroomidega.

Caporegime'd lahkusid rahulolematutena, nad tundsid end pisut ebamugavalt. Carlo Rizzi hellitas lootust, et lõpuks on tulnud aeg, mil teda hakatakse kohtlema nagu perekonda kuuluvat, kuid veendus kiiresti, et Michael oli teisel arvamusel. Ta jättis doni, Tom Hageni ja Michaeli üksi nurgatuppa. Albert Neri saatis ta majast väljaja Carlo märkas, et Neri jäi lävele jälgima, kuidas ta kõndis läbi valgustatud puiestiku.

Raamatukogus olid kolm meest end lõdvaks lasknud, nagu seda saavad koos viibides teha vaid inimesed, kes aastaid on elanud ühes majas, ühes perekonnas. Michael valas donile aniisiviina ja Tom Hagenile šoti viskit. Ta võttis ka endale pitsi, mida ta tegi harva.

Esimesena hakkas kõnelema Tom Hagen. "Mike, miks sa mind mängust välja jätad?"

Michael näis olevat üllatunud. "Sinust saab minu number üks mees Las Vegases. Meie äri on seal täiesti seaduslik ja sina oled seaduse-mees. Mis saab olla veel tähtsam?"

Hageni näole ilmus kurvavõitu muie. "Ma ei räägi sellest. Ma räägin Rocco Lamponest, kes minu teadmata moodustab salajast regime\. Ma räägin sellest, et sa ajad Neriga asju otseselt, mitte minu või caporegime kaudu. Asi on muidugi teine, kui sa ei tea, mida Lampone teeb."

Michael sõnas leebelt: "Kuidas sa Lampone regimeW teada said?"

Hagen kehitas õlgu. "Ära muretse, leket ei ole, keegi teine seda ei tea. Kuid minu ametis on mulle näha, mis toimub. Sa andsid Lampone-le iseseisva elatise, sa andsid talle suure vabaduse. Seepärast ta vajab inimesi, kes teda ta väikeses impeeriumis abistaksid. Kuid igaühest, kelle ta värbab, tuleb teatada mulle. Ja ma märkan, et igaüks, kelle ta palgalehele paneb, on pisut liiga hea selle konkreetse töö jaoks ja saab

373

pisut rohkem raha, kui see konkreetne amet väärib. Muide, sa valisid õige mehe, kui võtsid Lampone. Ta tegutseb täiuslikult."

Michael tegi grimassi. "Sugugi mitte nii täiuslikult, kui sa oled mängu läbi näinud. Pealegi valis Lampone välja hoopis don."

"Okei," sõnas Tom, "miks ma siis olen mängust välja arvatud?"

Michael vaatas talle otsaja ütles kõik keerutamata välja. "Tom, sa ei ole sõjaaja consigliori. Asjad võivad minna tuliseks seoses käiguga, mida me kavatseme teha, ja võib-olla tuleb meil hakata sõdima. Pealegi tahan ma sind tulejoonelt minema, igaks juhuks."

Hageni nägu tõmbus punaseks. Kui sedasama rääkinuks talle don, oleks ta seda alandlikult aktsepteerinud. Kes oli aga Michael, et nii ninakalt tema üle otsustada?

"Okei," ütles ta, "kuid ma kaldun Tessioga üht meelt olema. Ma arvan, et sa ajad seda asja täiesti valesti. Sa teed käigu nõrkusest, mitte tugevusest. See on alati halb. Barzini on nagu hunt, ja kui ta su kontide kallale asub, ei tule teised perekonnad mitte tormates appi Corleonedele."

Lõpuks sekkus don. "Tom, selle taga pole üksnes Michael. Nendes küsimustes andsin mina talle nõu. On asju, mis tuleb võib-olla ära teha, kuid mille eest ma ei taha mingil moel vastutav olla. Sinu eemaldamine on minu, mitte Michaeli soov. Ma pole kunagi mõtelnud, et sa oled halb consigliori. Ma pidasin Santinot halvaks doniks, puhaku ta hing rahus. Tal oli hea süda, kuid ta polnud õige mees juhtima perekonda, kui minuga see väike õnnetus juhtus. Ja kes oleks võinud arvata, et Fredost tuleb naiste lakei? Nii et ära kibetse. Michaelil on kogu mu usaldus — nagu sinulgi. Põhjustel, mida sa ei saa teada, ei tohi sul olla midagi pistmist sellega, mis võib juhtuda. Muide, ma hoiatasin Michaelit, et Lampone salaüksus ei jää sul märkamata. See näitab, et ma usun sinusse."

Michael naeris. "Ausalt, ma ei uskunud, et sa sellel sabast kinni saad, Tom."

Hagen mõistis, et teda lihtsalt vaigistatakse. "Võib-olla ma saan sind aidata," ütles ta.

Michael raputas otsustavalt pead. "Sina oled mängust väljas, Tom."

Tom lõpetas oma dringi ja tegi enne lahkumist Michaelile leebe etteheite. "Sa oled peaaegu niisama hea kui su isa," ütles ta. "Kuid on üks asi, mida sa veel ei ole selgeks saanud."

"Mis asi see on?" küsis Michael viisakalt.

"See, kuidas öelda "ei"," vastas Hagen.

Michael noogutas surmtõsiselt. "Sul on õigus," lausus ta. "Ma pean seda meeles."

Kui Hagen oli lahkunud, ütles Michael isale naljatamisi: "Nii et kõike muud oled sa mulle õpetanud. Nüüd ütle, kuidas öelda inimestele "ei" nii, et see neile meeldiks."

Don asus ümber suure laua taha. "Inimestele, keda sa armastad, ei saa öelda "ei" liiga sageli. Selles ongi saladus. Ja kui sa seda teed, peab see kõlama nagu "jah". Või sul tuleb nad panna ise ütlema "ei". Tuleb varuda aega ja kannatust. Ent mina olen vanamoeline, sina kuulud uude moodsasse põlvkonda, ära tee minust välja."

Michael naeris. "Õige. Kuid ometi oled sa nõus, et Tom mängust väljajääb, eks?"

Don noogutas. "Teda ei tohi sellesse segada."

Michael sõnas vaikselt: "Ma arvan, et on aeg sulle öelda, et see, mida ma kavatsen, pole lihtsalt kättemaks Apollonia ja Sonny eest. See on vajalik iseenesest. Tessiol ja Tomil on Barzini suhtes õigus."

Don Corleone noogutas. "Kättemaks on roog, mis maitseb kõige paremini külmalt," lausus ta. "Ma poleks sõlminud seda rahu, kui ma poleks teadnud, et vastasel juhul ei tule sa iial elusalt koju. Sellegipoolest paneb mind imestama, et Barzini ikkagi veel sind kätte saada üritas. Võib-olla oli see kokku lepitud enne rahuläbirääkimisi ja ta ei saanud seda peatada. Oled sa kindel, et nad ei jahtinud don Tommasinot?"

Michael ütles: "Nad tahtsid, et nii see välja näekski. Ja see oleks olnud hiilgav temp, isegi sina poleks midagi kahtlustanud. Paraku jäin ma ellu. Ma nägin, kuidas Fabrizzio väravast välja läks ning minema jooksis. Ja muidugi olen ma pärast tagasitulekut kõik järele kontrollinud."

"Kas nad on tolle karjuse üles leidnud?" päris don.

"Mina leidsin," ütles Michael. "Ma leidsin ta aasta tagasi. Tal on oma väike pizzarestoran Buffalos. Uus nimi, valepass ja kõik muu. See karjus Fabrizzio elab hästi."

Don noogutas. "Siis ei ole põhjust kauem viivitada. Millal sa alustad?"

Michael vastas: "Ma tahan oodata, kuni Kayl on laps käes. Igaks juhuks — kui äkki miski viltu läheb. Ja ma tahan, et Tom end Vegases sisse seaks, siis see lugu temasse ei puutu. Ma arvan, et aasta pärast."

"Oled sa ikka kõigeks valmis?" küsis don. Seda öeldes ei vaadanud ta Michaelile otsa.

Michael ütles leebelt: "Sinusse see ei puutu. Sina selle eest ei vastuta. Ma võtan kogu vastutuse enda peale. Ma ei luba sul isegi vetot panna. Kui sa praegu seda üritaksid, lahkuksin ma perekonnast ja läheksin oma teed. Sina ei ole vastutav."

Don vaikis kaua aega ja ohkas siis. Ta lausus: "Olgu siis nii. Võibolla sellepärast ma astusingi tagasi, võib-olla sellepärast ma andsingi kõik sulle üle. Mina olen oma osa elus teinud, mul pole südant rohkemaks. Ja pealegi on kohustusi, mida isegi parimad mehed enda peale ei võta. Olgu siis nii."

Selle aasta jooksul sünnitas Kay Adams Corleone oma teise lapse, samuti poja. Ta sünnitas hõlpsasti, ilma ühegi tüsistuseta, ja teda võeti puiestikus vastu nagu kuninglikku printsessi. Connie Corleone kinkis beebile Itaalias käsitsi tehtud vastsündinu riidevarustuse, tohutult kalli ja kauni. Ta ütles Kayle: "Carlo leidis selle. Pärast seda, kui ma ei leidnud midagi, mis oleks mulle tõeliselt meeldinud, tuhnis ta läbi kogu New Yorgi." Kay tänas naeratades, mõistes otsekohe, et temalt oodati selle muinasjutu edasirääkimist Michaelile. Ta oli saamas ehtsaks sitsiillaseks.

Samal aastal suri Nino Valenti ajurabandusse. Tema surm valitses kõmulehtede esikülgi, sest film, milles Johnny Fontane oli andnud talle peaosa, oli mõne nädala eest ekraanile tulnud ja osutunud täiuslikuks kassatükiks, tehes Ninost esimese järgu tähe. Ajalehed mainisid, et matuste korraldamise võttis enda peale Johnny Fontane, et matused on eraviisilised, tulevad vaid perekond ja lähimad sõbrad. Üks sen-satsiooniartikkel isegi väitis, et ühes intervjuus olevat Johnny Fontane süüdistanud sõbra surmas ennast — et ta oleks pidanud sundima sõpra minema ravile —, ent reporter laskis sel kõlada tundliku, kuid süütu kõrvalseisja tavalise enesesüüdistusena. Johnny Fontane oli teinud oma lapsepõlvesõbrast Nino Valentist filmitähe, ja mida rohkem võib üks sõber teha?

Peale Freddie ei käinud Californias matustel ükski Corleone perekonna liige. Lucy ja Jules Segal käisid. Don ise oli tahtnud minna Californiasse, kuid ta oli saanud kerge südamerabanduse, mis pidas teda kuu aega voodis. Enda asemel saatis ta hiiglasuure lillepärja. Ka Albert Neri saadeti perekonna ametliku esindajana Läände.

Kaks päeva pärast Nino matuseid lasti Moe Greene maha oma filmitähest armukese Hollywoodi kodus. Albert Neri ilmus New Yorki alles kuu aega hiljem. Ta oli võtnud puhkuse ja naasis Kariibi merelt tööle peaaegu mustaks päevitununa. Michael Corleone võttis ta vastu lahke naeratusega ja mõne kiidusõnaga, mis sisaldasid muu hulgas informatsiooni, et nüüdsest peale hakkab Neri saama "lisaelatist" — perekonna sissetulekuid East Side'i kihlveokontorist, mida peeti eriti rikkaks. Neri oli rahuldatud, talle tegi head meelt elada maailmas, mis kohaselt hüvitas inimest, kes täitis oma kohust.

29. peatükk

Michael oli kindlustanud end iga juhuse vastu. Ta planeerimine oli veatu, julgeolek läbitungimatu. Ta oli kannatlik, lootes kasutada ettevalmistusteks terve aasta. Kuid seda vajalikku aastat talle ei antud, sest saatus ise pöördus tema vastu, tehes seda kõige üllatavamal kombel. Michaelit vedas alt mitte keegi muu kui ristiisa, suur don Corleone ise.

Ühel päikselisel pühapäevahommikul, kui naised olid kirikus, pani don Corleone selga oma aednikurüü: hallid kottis püksid, pleekinud sinise särgi, vormist väljas ja määrdunud pruuni veluurkaabu, mida ehtis plekiline hall siidlint. Don oli mõne aastaga märgatavalt kaalus juurde võtnud ja väitis, et töötas oma tomatipõllul tervise huvides. Kuid tal ei õnnestunud kedagi petta.

Tõde oli selles, et ta armastas oma aeda harida, ta armastas selle hommikust vaadet. See tõi meelde lapsepõlve Sitsiilias kuuskümmend aastat tagasi — tõi selle tagasi ilma hirmu ja kurbuseta, mida oli põhjustanud ta enda isa surm. Praegu kandsid sirged oarivid tipus väikseid valgeid õisi ja talisibula tugevad rohelised putked kõrgusid müürina. Aia ääres seisis valvel tilaga tünn. See oli täidetud vedela lehmasõnnikuga, parima aiaväetisega. Samas aia madalamas kohas seisid kandilised puuraamid, mis ta oli omaenda kätega kokku löönud. Raamid olid risti-rästi üle tõmmatud tugeva valge paelaga. Nüüd väänlesid nendes raamides tomatikasvud.

Don kiirustas oma aeda kastma. Seda tuli teha enne, kui päike läheb liiga palavaks ja muudab veetilgad suurendusklaasideks, mis põletavad tema salatilehed läbi nagu paberi. Päike oli tähtsam kui vesi, kuid ka vesi oli tähtis; ent ebaõigesti segatuna võisid need kaks põhjustada suure õnnetuse.

Don liikus läbi aia, jahtides sipelgaid. Kui sipelgad olid kohal, tähendas see, et tema köögiviljades olid täid, keda küttisid sipelgad, ning tal tuli kõik üle piserdada.

Ta sai kastmisega valmis just õigeks ajaks. Päike kuumenes ja ristiisa mõtles: "Mõistlikult. Mõistlikult." Kuid veel mõned taimed vajasid toeks keppi ja ta oli sunnitud uuesti maha kummarduma. Ta läheb majja tagasi, kui lõpetab selle viimase rea.

Täiesti äkitselt tundus, nagu oleks päike sadanud alla otse tema lagipähe. Õhk oli täis tantsisklevaid kuldtäppe. Michaeli vanem poeg tuli joostes läbi aia sinna, kus don maas põlvitas, ja poissi varjas pimestavalt ere valguskilp. Kuid doni ei saanud tüssata, ta oli selleks liiga vana kala. Leegitseva kollase valguskilbi taga varitses surm, valmis talle sealsamas virutama, ja don tõrjus poisi käeviipega eemale. Täpselt õigel hetkel. Tema rinnus kõmatanud vasaralöök sundis teda õhku ahmima. Don varises näoli maha.

Poiss tormas minema isa kutsuma. Michael Corleone ja paar meest puiestiku väravast jooksid aeda ja leidsid doni silmili maas lebamas, kokkusurutud peos tombuke mulda.

Nad tõstsid doni üles ja kandsid ta kivisesse siseõue varju. Michael põlvitas isa kõrvale ja hoidis ta kätt, sel ajal kui teised mehed kiirabiautot ja arsti kutsusid.

Suure vaevaga avas don silmad, et veel kord näha oma poega. Raske südamerabandus oli muutnud ta punetava näo peaaegu siniseks. Ta oli minekul. Ta haistis oma aeda, kollane valguskilp piinas ta silmi ja ta sosistas: "Elu on ilus."

Teda säästeti naiste pisaraist, ta suri enne, kui need kirikust tulid, enne kui kiirabiauto ja arst saabusid. Ta suri, ümbritsetud meestest ja hoides poja kätt, keda ta oli armastanud kõige rohkem.

Matused olid kuninglikud. Viis perekonda saatsid oma donid ja caporegime,d, samuti toimisid Tessio ja Clemenza perekonnad. Johnny Fontane põhjustas kõmulehtedes kriiskavaid pealkirju, külastades matuseid, hoolimata Michaeli soovitusest mitte kohale tulla. Fontane tegi lehtedele avalduse, et Vito Corleone oli olnud tema ristiisa ja parim inimene, keda ta tundis, ja et talle tegi au võimalus avaldada oma viimset lugupidamist sellisele inimesele, ning tal on ükspuha, mis sellest arvatakse.

Ärasaatmine toimus vana kombe kohaselt puiestikumajast. Amerigo Bonasera polnud elus teinud paremat tööd, ta oli öelnud ära kõigist kohustustest, et valmistada ette oma vana sõpra ja ristiisa samasuguse armastusega, nagu ema ehib mõrsjat laulatuseks. Kõik arutasid, kuidas isegi surm polnud võimeline varjutama suure doni pale üllust ja väärikust; need repliigid täitsid Amerigo Bonasera uhkuse ja imeliku võimutundega. Ainult tema üksi teadis, kui kohutavalt oli surm laastanud doni välimust.

Kõik vanad sõbrad ja teenijad olid kohal. Nazorine, tema naine ja tütar oma abikaasa ja lastega, Lucy Mancini koos Freddie'ga Las Vegasest, Tom Hagen naise ja lastega, donid San Franciscost ja Los Angelesest, Bostonist ja Clevelandist. Sarka kandsid Rocco Lampone ja Albert Neri, Clemenza ja Tessio —ja muidugi doni pojad. Puiestik ja kõik selle majad olid täis lillepärgi.

Puiestikuvärava taga tunglesid lehemehed ja fotograafid, samuti oli siin väike buss, mille kohta teati, et see sisaldas FBI mehi koos filmikaameratega, mis jäädvustasid seda eepilist sündmust. Mõned lehemehed, kes üritasid trügida sisse matustele, avastasid, et väravat ja piirdetara valvasid julgeolekumehed, kes nõudsid isikutõendit ja kutsekaarti. Ja kuigi neid koheldi äärmise viisakusega — neile saadeti välja isegi karastusjooke —, sisse neid ei lubatud. Nad püüdsid kõnetada mõnd väljuvat inimest, kuid pälvisid kivise pilgu ja ei ühtki silpi.

Michael Corleone veetis suurema osa sellest päevast nurgapealses raamatukogutoas koos Kay, Tom Hageni ja Freddie'ga. Sisse juhatati inimesi, kes olid tulnud kaastunnet avaldama. Michael võttis need vastu muutumatu viisakusega isegi siis, kui mõned nimetasid teda ristiisaks või don Michaeliks. Ainult Kay märkas, et Michaeli huuled tõmbusid pahameelest pingule.

Selle sisemise ringiga liitusid Clemenza ja Tessio ning Michael valas isiklikult neile napsi. Lobiseti pisut äriasjadest. Michael informeeris neid, et puiestik ja kõik siinsed majad müüakse maha arendus- ja ehituskompaniile. Muidugi ülisuure vaheltkasuga, mis veel kord tõendas doni suurt geeniust.

Nad kõik said aru, et nüüdsest peale hakkab kogu impeerium paiknema Läänes. Et Corleone perekond likvideerib oma võimu New Yorgis. Seda oli vaid edasi lükatud doni tagasiastumise või surmani.

Oli möödunud peaaegu kümme aastat, mil siin majas oli viimati säärane inimeste kogunemine — Constanzia ja Carlo Rizzi pulm, tähendas keegi. Michael astus akna juurde ja vaatas aeda. Nii palju aega tagasi oli ta istunud aias koos Kayga, omamata õrna aimugi, et teda ootab ees nii veider saatus. Isa oli surres öelnud: "Elu on ilus." Michael ei suutnud meenutada, et ta isa oleks kas või kordki pillanud sõna surma kohta — nagu oleks don austanud surma liiga sügavalt selleks, et tema üle filosofeerida.

Oli aeg kalmistule minna. Oli aeg suur don mulda sängitada. Michael võttis Kay käevangu ja läks välja aeda, et liituda leinajate murruga. Tema järel tulid caporegime'd, kellele järgnesid sõdurid ja siis kõik need lihtinimesed, keda ristiisa oli õnnistanud kogu eluaja. Pagar Nazorine, lesknaine Colombo ja tema pojad ning lugematud teised tema maailmast, mida ta oli valitsenud kõvakäeliselt, kuid õiglaselt. Oli isegi neid, kes olid olnud tema vaenlased, kuid tulnud teda austama.

Michael jälgis seda kõike viisaka pingul naeratusega. Ümberringi toimuv ei avaldanud talle mingit muljet. Kui ma võin surres öelda:

"Elu on ilus", mõtles ta, siis pole miski muu enam tähtis. Kui ma võin uskuda endasse nii kaljukindlalt, pole millelgi muul enam tähtsust. Ta astub oma isa jälgedes. Ta kannab hoolt oma laste, oma perekonna, oma maailma eest. Kuid tema lapsed sirguvad teistsuguses maailmas. Neist saavad arstid, kunstnikud, teadlased. Kubernerid. Presidendid. Ükskõik kes. Ta seisab hea, et nad astuksid inimkonna üldperre, kuid tema ise, võimukas ja hoolitsev isa, hoiab tollel üldperel kindlasti oma valvsa silma peal.

Järgmisel hommikul pärast matuseid kogunesid kõik Corleone perekonna tähtsamad ametiisikud puiestikku. Pisut enne keskpäeva lasti nad doni tühja majja. Neid võttis vastu Michael Corleone.

Nurgapealne raamatukogutuba sai rahvast peaaegu täis. Kohal viibisid caporegime'A Clemenza ja Tessio, targa asjatundliku näoga Rocco Lampone, väga vaikne ja oma õigest kohast teadlik Carlo Rizzi, selle kriisi puhul appi tõtates taas oma kitsast juristirollist loobunud Tom Hagen ning Albert Neri, kes püsis Michaeli lähedal, süüdates oma uue doni sigaretti ja segades talle viskit, et kõigiti demonstreerida vankumatut ustavust Corleone perekonnale — hoolimata teda äsja tabanud katastroofist.

Doni surm oli perekonnale suur õnnetus. Tundus, et ilma temata oli perekond kaotanud poole oma jõust ja peaaegu täielikult oma tingimisvõimalused Barzini—Tattaglia liidu vastu. Kõik toasviibijad teadsid seda ja ootasid, mida ütleb Michael. Nende silmis polnud ta veel päriselt uus don; ta ei olnud seda seisundit või tiitlit välja teeninud. Olnuks ristiisa elus, võinuks too tagada, et tema koha pärib poeg; nüüd polnud see kaugeltki kindel.

Michael ootas, kuni Neri oli kõigile napsi serveerinud. Siis lausus ta vaikselt: "Ma tahaksin lihtsalt kõigile öelda, et ma mõistan, mida te praegu tunnete. Ma tean, et te kõik austasite mu isa, kuid nüüd peate te ise kandma hoolt iseenda ja oma perekonna eest. Mõned teist juurdlevad, kuidas mõjutab juhtunu meie plaane ja lubadusi, mis ma olen jaganud. Hüva, vastus on selline: see ei mõjuta üldse. Kõikjääb nii nagu varem."

Clemenza raputas oma suurt pulstunud pühvlipead. Tal olid terashallid juuksed ja rasvavoltidesse uppunud ebameeldiv nägu. "Barzinid ja Tattagliad kavatsevad meile väga rängalt kaela sadada, Mike. Sul tuleb kas võidelda või nendega maha istuda." Kõik toasolijad märkasid, et Clemenza ei kasutanud Michaeli kõnetamiseks viisakat pöördumisvormi, rääkimata doni tiitlist.

"Ootame ära ja vaatame, mis juhtub," sõnas Michael. "Las nad rikuvad rahu esimesena."

380

Tessio tõi kuuldavale oma maheda hääle. "Nad on seda juba teinud, Mike. Nad avasid täna hommikul Brooklynis kaks kihlveokontorit. Ma sain sõna politseikaptenilt, kes koostab jaoskonnas kaitseraha nimekirja. Kuu aja pärast pole mul Brooklynis kohta, kuhu kaabut riputada."

Michael silmitses teda mõtlikult. "Oled sa midagi ette võtnud?"

Tessio raputas oma väikest, nugisenäoga pead. "Ei," vastas ta. "Ma ei tahtnud sulle mingeid probleeme valmistada."

"Hüva," lausus Michael. "Püsi siis paigal. Ja ilmselt tahan ma öelda sedasama teile kõigile. Püsige lihtsalt paigal. Ärge reageerige ühelegi provokatsioonile. Andke mulle paar nädalat asja õigeks seada, vaadata, mis suunas tuul puhuma hakkab. Siis teen ma kõigi siinviibijate jaoks parima tehingu, mida ma suudan. Siis peame viimase kohtumise ja langetame lõplikud otsused."

Ta eiras nende üllatust ja Albert Neri hakkas neid toast välja tõrjuma. Michael sõnas teravalt: "Tom, jää mõneks minutiks siia."

Hagen astus akna juurde, mis avanes puiestikku. Ta ootas, kuni nägi Nerit caporegimeWA, Carlo Rizzit ja Rocco Lamponet väravast välja saatmas. Siis pöördus ta Michaeli poole ja ütles: "Kas sa oled kõik poliitilised sidemed enda kätte saanud?"

Michael raputas kahetsevalt pead. "Mitte kõiki. Mul oli vaja umbes nelja kuud. Me töötasime doniga selle kallal. Kuid mul on käes kõik kohtunikud, me tegime seda kõigepealt, ja mõned tähtsad inimesed Kongressis. Ja muidugi ei tekitanud mingit probleemi suured New Yorgi parteibossid. Corleone perekond on märksa tugevam, kui keegi arvata oskab, kuid ma tahtsin teha plaani lollikindlamaks." Ta naeratas Hagenile. "Ma usun, et sa oled praeguseks juba kõik ära arvanud."

Hagen noogutas. "See ei olnud raske. Välja arvatud see, miks sa mind mängust välja tahtsid. Kuid ma panin pähe oma Sitsiilia kübara ja lõpuks arvasin ära ka selle."

Michael naeris. "Vana oli veendunud, et sa arvad. Kuid see on luksus, mida me ei saa enam endale lubada. Ma vajan sind siin. Vähemalt paar järgmist nädalat. Parem on, kui helistad Vegasesse ja räägid oma naisega. Ütle talle: lihtsalt paar nädalat."

Hagen lausus mõtlikult: "Kuidas nad sinu arvates meile kallale tulevad?"

Michael ohkas. "Don tegi mulle asja selgeks. Läbi kellegi lähedase. Barzini tõmbab mu lohku läbi kellegi lähedase, keda ma eeldatavasti ei kahtlusta."

Hagen naeratas talle: "Läbi minutaolise."

Michael naeratas tagasi: "Sa oled iirlane, sind nad ei usalda."

"Ma olen saksa verd ameeriklane," ütles Hagen.

381

"Nende jaoks on see iirlane," sõnas Michael. "Nad ei tule sinu juurde ja nad ei tule Neri juurde, sest Neri oli võmm. Lisaks olete te mõlemad mulle liiga lähedal. Nad ei saa riskida. Rocco Lampone seevastu pole küllalt lähedal. Ei, see on kas Clemenza, Tessio või Carlo Rizzi."

Hagen lausus vaikselt: "Ma vean kihla, et Carlo."

"Elame, näeme," ütles Michael. "Oodata ei tule kaua."

Järgmisel hommikul einetasid Hagen ja Michael üheskoos. Michael võttis raamatukogutoas vastu telefonikõne ja kui ta kööki tagasi tuli, ütles ta Hagenile: "Kõik

on ära määratud. Nädala pärast kohtun ma Barziniga. Et sõlmida, kuivõrd don on surnud, uus rahu." Michael naeris.

Hagen päris: "Kes sulle helistas, kes ühendust võttis?" Nad mõlemad teadsid, et ükskõik kes ka Corleone perekonna liikmeist ühendust võttis, osutus nimelt see mees reeturiks.

Michael läkitas Hagenile kurva ja kahetsust väljendava naeratuse. "Tessio," ütles ta.

Nad lõpetasid eine vaikides. Kohvijoomise ajal raputas Hagen pead. "Ma oleksin võinud vanduda, et see on Carlo või Clemenza. Tessio ei tulnud mulle kordagi pähe. Ta on sellest seltskonnast parim."

"Ta on kõige intelligentsem," lausus Michael. "Ja ta tegi seda, mida pidas nutikaks sammuks. Ta paneb mu Barzini löögi alla ja pärib Corleone perekonna. Kui ta aga minule ustav püsib, pühitakse ta kõrvale. Ta arvas, et ma ei suuda niikuinii võita."

Hagen vaikis, enne kui küsida: "Kui õigesti ta arvas?"

Michael kehitas õlgu. "Olukord paistab olema räbal. Kuid mu isa oli ainus, kes mõistis, et poliitilised sidemed ja võim on väärt kümmet regime 't. Ma usun, et suurem osa isa poliitilisest võimust on nüüd minu käes, kuid ma olen ainus, kes tegelikult seda teab." Ta saatis Hagenile julgustava naeratuse. "Ma sunnin neid mind doniks nimetama. Kuid mul on sant tunne Tessio pärast."

Hagen küsis: "Oled sa Barziniga kohtumise aja kokku leppinud?"

"Jah," vastas Michael. "Täna nädala pärast. Brooklynis, Tessio territooriumil, kus ma olen väljaspool ohtu." Ta hakkas jälle naerma.

Hagen lausus: "Ole enne seda ettevaatlik."

Esmakordselt oli Michael Hageniga tõre. "Ma ei vaja consigliori’t seda liiki nõuande tarvis," ütles ta.

Corleone ja Barzini perekonna rahukohtumisele eelnenud nädala jooksul näitas Michael Hagenile, kui ettevaatlik oskab ta olla. Ta ei

tõstnud puiestikust jalgagi välja ega võtnud kedagi vastu, ilma et Neri poleks tema kõrval seisnud. Tekkis vaid üks tülikas tüsistus. Connie ja Carlo vanem poeg pidi katoliku kirikus leeritatama ja Kay palus Michaelil olla ristiisa. Michael keeldus.

"Ma ei palu sind sageli," ütles Kay. "Palun tule seekord mulle vastu. Connie tahab seda nii kangesti. Samuti Carlo. See on neile väga tähtis. Palun, Michael."

Kay märkas, et Michael oli tema pealekäimise pärast vihane. Ta oli üllatunud, kui mees noogutas ja ütles: "Okei. Kuid ma ei saa lahkuda puiestikust. Ütle neile, et nad korraldaksid nii, et preester leeritaks poisi siin. Ma maksan, maksku see mida tahes. Kui neil tekib kiriku-inimestega raskusi, ajab Hagen asjad joonde."

Ja nii hakkas Michael Corleone päev enne kohtumist Barzini perekonnaga Carlo ja Connie Rizzi poja ristiisaks. Ta kinkis poisile äärmiselt kalli kuldrihmaga käekella. Carlo majas peeti väike pidu, kuhu olid kutsutud caporegime' d, Hagen, Lampone ja kõik puiestiku elanikud, kaasa arvatud muidugi ka doni lesk. Connie tunded keesid nii üle, et ta embas ja suudles venda ning Kayd kogu õhtu. Isegi Carlo Rizzi muutus tundeliseks, surudes igal võimalikul ettekäändel Mic-haeli kätt ja kutsudes teda sitsiilia kombe kohaselt ristiisaks. Michael ise polnud kunagi olnud nii sõbralik ja avali. Connie sosistas Kayle kõrva: "Ma usun, et Carlost ja Mike'st saavad nüüd tõelised sõbrad. Selline asi lähendab alati inimesi."

Kay pigistas meheõe käsivart. "Ma olen n i i rõõmus," ütles ta.

Kaheksas raamat

30. peatükk

Albert Neri istus Bronxi linnajao korteris ja harjas hoolikalt oma vana politseinikumundrit. Ta võttis ametimärgi rinnaesiselt ja asetas selle puhastamiseks lauale. Püstolitupp koos relvaga lebas toolil. See vana rutiinne tegevus tõstis tal imelikul kombel tuju; oli üks väheseid kordi, mil ta oli õnnelik pärast seda, kui naine ligemale kahe aasta eest ta maha jättis.

Ta oli abiellunud Ritaga, kui see oli alles keskkoolitüdruk ja ta ise alles kollanokast politseinik. Rita oli uje mustajuukseline neiu rangest itaalia perekonnast, kes ei lasknud tal kunagi õhtul üle kella kümne väljas viibida. Neri oli temasse kõrvuni armunud, sisse võetud tema süütusest, vooruslikkusest ja tõmmust ilust.

Algul oli Rita Neri oma mehest vaimustatud. Albert oli ülimalt tugev ja Rita märkas, et inimesed kartsid teda, peljates tema jõudu ja paindumatust selle suhtes, mis oli õige või vale. Ta oli harva taktitundeline. Kui ta polnud nõus mõne rühma hoiaku või üksikisiku arvamusega, pidas ta suu kinni või esitas jõhkralt oma vastuarvamuse. Ta ei laskunud kunagi viisakasse vaidlusse. Peale selle oli tal tõeline sitsiilia meelelaad ja tema raevuhood võisid olla kohutavad. Kuid ta ei vihastanud kunagi oma naise peale.

Viie aasta sees sai Nerist üks kardetumaid New Yorgi politseinikke. Samuti üks ausamaid. Kuid tal olid omaenda seadusekaitse meetodid. Ta vihkas lõnguseid ja kui ta märkas salkkonda noori mürtsumehi öösel tänavanurgal mürgeldamas, tülitades möödakäijaid, asus ta kiiresti ja otsustavalt tegutsema. Ta rakendas oma füüsilist jõudu, mis oli tõepoolest erakordne ja mida ta ise ei osanud täiel määral hinnata.

Ühel ööl hüppas ta Central Parki lääneosas patrullautost välja ja rivistas üles kuus mustades siidpintsakutes lõngust. Partner jäi tal juhiistmele: Nerit tundes ei tahtnud ta asjasse sekkuda. Nood kuus poisikest, kõik lähenemas paarikümnele eluaastale, olid peatanud inimesi ja pomminud oma riiukukelikult ähvardaval kombel sigarette,

kuid kellelegi tegelikult kehaliselt viga tegemata. Samuti olid nad siivutute žestidega õrritanud mööduvaid tüdrukuid.

Neri rivistas nad üles vastu kivimüüri, mis eraldab Central Parki Kaheksandast avenüüst. Oli juba hämar ning Neri kandis oma lem-mikrelva — hiigelsuurt elektrilampi. Ta ei vaevunud kunagi välja tõmbama oma revolvrit; seda ei läinud iial vaja. Kui ta raevu sattus, oli ta nägu nii jõhkralt ähvardav, et lisaks tema mundrit arvesse võttes lõid lõngused tavaliselt vedelaks. Nood siin polnud erandid.

Neri päris esimeselt mustas siidkuues noorukilt: "Mis on su nimi?" Poiss andis iiri nime. Neri käratas talle: "Tee et sa tänavalt kaod! Kui ma sind täna õhtul veel kord näen, löön su risti!" Ta viipas omä lambiga ja nooruk kiirustas minema. Samal moel toimis Neri kahe järgmisega. Ta päästis nad minema. Kuid neljas poiss andis itaalia nime ja naeratas Nerile otsekui sugulusele vihjates: Neri itaalia päritolus ei olnud kahtlust. Neri silmitses hetke poissi ja küsis täiesti tarbetult: "Sa oled itaallane?" Poiss irvitas usalduslikult vastu.

Neri virutas talle lambiga vägeva obaduse otsaette. Poiss varises põlvili. Ta laup oli purunenud ja veri voolas mööda ta nägu alla. Kuid see oli puhtal kujul lihahaav. Neri ütles talle kähedalt: "Sa kuradi hoorapoeg oled itaallaste häbi. Sinu pärast sõimatakse meid kõiki. Aja ennast jalule." Ta virutas poisile jalaga külge, mitte liiga õrnalt, mitte liiga tugevasti. "Käi koju ja hoia tänavast eemale. Ja ära lase mul enam iialgi end selles kuues kinni nabida. Siis toimetan su haiglasse. Aga nüüd kao koju. Sul veab, et ma pole su isa."

Ülejäänud kahe lõngusega Neri enam jännata ei suvatsenud. Ta kihutas nad jalahoopidega avenüüd mööda alla, teatades neile takka järele, et ta sel õhtul neid enam tänaval näha ei taha.

Sellistes kokkupõrgetes toimus kõik nii kiiresti, et rahvasumm ei jõudnud koguneda või keegi tema toimingute vastu protestida. Neri kargas alati patrullautosse ja partner kihutas sellega kohalt minema. Vahetevahel satuti muidugi ka mõne kange mehe peale, kes üritas vastu hakata või isegi nuga välja tõmmata. Need oli tõepoolest õnnetud vennikesed. Neri peksis nad kohutava julmusega vaeseomaks ja heitis nad veristena patrullautosse. Nad võeti vahi alla ja neid süüdistati politseiohvitserile kallalekippumises. Kuid tavaliselt pidi kohtuasi ootama seni, kuni nad kirjutati välja haiglast.

Mõne aja pärast viidi Neri üle Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peakorteri piirkonda — peamiselt seepärast, et ta polnud ilmutanud piisavalt lugupidamist oma jaoskonnaseersandi vastu. ÜRO rahvas oma diplomaatilise puutumatusega parkis oma limusiinid ükskõik kuhu, pööramata mingit tähelepanu politsei korraldustele. Neri kaebas

jaoskonda, kuid tal kästi mitte lärmi teha, lihtsalt sellele läbi sõrmede vaadata. Kuid ühel õhtul sattus ta kõrvaltänavasse, mis oli hooletult pargitud autode tõttu läbipääsmatu. Oli juba üle kesköö, seepärast võttis Neri patrullautost oma suure elektri lambi ja kõndis läbi tänava, pekstes pihuks ja põrmuks autode esiklaasid. Isegi kõrgetasemelistel diplomaatidel polnud hõlpus lasta paari päeva jooksul uued esiklaasid paigaldada. Politseijaoskonda sadas protestiavaldusi, mis nõudsid kaitset vandalismi vastu. Umbes nädal pärast autoklaaside purustamist jõuti asjas selgusele ja Albert Neri viidi üle Harlemi.

Varsti pärast seda läks Neri koos naisega pühapäeval külla oma lesknaisest õele Brooklynis. Albert Neril oli kõigile sitsiillastele omane metsik kaitseinstinkt oma õe suhtes ja ta külastas teda alati vähemalt korra paari kuu jooksul, et veenduda, kas tal on kõik korras. Õde oli temast palju vanem ja tal oli kahekümneaastane poeg. See poeg Thomas oli ilma isa kõva käeta kujunenud murelapseks. Tal oli juba olnud väiksemaid pahandusi ja ta pidas end halvasti ülal. Kord oli Neri kasutanud oma sidemeid politseis, et vältida poisi süüdistamist varguses. Tol korral oli ta oma viha talitsenud, kuid teinud õepojale hoiatuse. "Tommy, kui sa paned mu õe enda pärast nutma, kutsun ma su ise korrale." See oli mõeldud hea onu sõbraliku hoiatusena, üldsegi mitte ähvardusena. Ent kuigi Tommy oli selle metsiku Brooklyni kandi kõige metsikum poiss, tekitas onu Al temas hirmu.

Kõnealuse külaskäigu korral oli Tommy tulnud laupäeva öösel koju väga hilja ja magas alles oma toas. Ema läks teda äratama, käskides tal riietuda, et ta lõunataks koos onu ja tädiga. Läbi pooleldi avatud ukse kostis poisi kähe hääl: "Käige kuu peale, lase mul magada." Ema tuli vabandavalt naeratades kööki tagasi.

Nii tuli neil süüa ilma poisita. Neri küsis õelt, kas Tommy tekitab talle tõsist muret, õde raputas pead.

Neri oli naisega juba lahkumas, kui Tommy lõpuks üles tõusis. Ta pomises vaevu tervituse ja läks kööki. Sealt käratas ta emale: "Hei, mammi, kas sa mulle süüa kavatsed teha?" Kuid see polnud palve. See oli ärahellitatud lapse viril kaebus.

Ema ütles kileda häälega: "Tõuse söögiajaks üles ja sa saad süüa. Mina sulle enam midagi ei valmista."

See oli üsna igapäevane inetu stseenike, kuid alles unine ja ärritatud Tommy tegi vea. "Käi oma norimisega persse, ma lähen välja sööma." Vaevalt oli ta seda öelnud, kui tal tuli kahetseda.

Onu Al oli silmapilk ta kallal nagu kass hiirel. Mitte niivõrd õe äsjase solvamise pärast, kuivõrd seepärast, et ilmselt nõnda kohtles Tommy oma ema sageli, kui nad olid kahekesi. Onu juuresolekul ei

söandanud Tommy kunagi midagi seesugust öelda. Tol pühapäeval oli ta lihtsalt hooletu — iseenda õnnetuseks.

Kahe ehmunud naise silme all peksis Al Neri õepoja hoolikalt ja armutult läbi. Algul üritas poiss end kaitsta, kuid varsti ta loobus sellest ja palus armu. Neri jagas talle kõrvakiile, kuni poisi huuled olid paistes ja verised. Ta peksis poisi pead vastu seina. Ta peksis poissi rusikaga kõhtu, virutas siis ta pikali põrandale ja surus ta ninapidi põrandavaiba sisse. Neri käskis naistel oodata ja sundis Tommyt tulema tänavale ja kobima tema autosse. Siin sisendas ta poisisse jumalakartust. "Kui mu õde veel kunagi peaks mulle teatama, et sa temaga ikka niiviisi räägid, tundub see praegune peks sulle litsimusina," ütles ta Tommyle. "Ma tahan, et sa end parandad. Nüüd mine majja ja ütle mu naisele, et ma ootan teda."

Kaks kuud hiljem tuli Al Neri öisest vahetusest ja leidis, et naine on tema juurest lahkunud. Ta oli pakkinud kõik oma riided ja läinud tagasi vanemate juurde. Isa ütles Nerile, et Rita kartis teda, et ta kartis temaga elada tema talitsematu loomuse pärast. Al oli uskumatusest tumm. Ta polnud kunagi löönud oma naist, teda mitte kunagi ähvardanud, ta tundis tema vastu üksnes õrnust. Ta oli naise sammust nii suures segaduses, et otsustas paar päeva oodata, enne kui läheb temaga vanematekoju rääkima.

Õnnetul kombel juhtus Neril järgmises öövahetuses äpardus. Ta auto vastas väljakutsele Harlemist, kust teatati mõrvakatsest. Nagu tavaliselt, kargas Neri patrullautost välja juba siis, kui see alles liikus. Oli juba pärast kesköö ja tal oli käes too suur elektrilamp. Sündmuskohta oli lihtne leida. Ühe üürimaja ukse taha oli kogunenud rahvasumm. Üks neegrinaine ütles Nerile: "Seal sees pussitab mees väikest tüdrukut."

Neri sisenes koridori. Koridori lõpus oli avatud uks, millest paistis valgus ja kostis oigamist. Elektrilamp peos, läbis ta koridori ja astus avatud uksest sisse.

Ta komistas kahe põrandal lebava keha otsa. Üks oli umbes kahekümne viie aastane neegrinaine. Teine oli neegritüdruk, kes polnud vanem kui kaheteistkümneaastane. Mõlema nägu ja keha katsid verised noahaavad. Elutoas märkas Neri meest, kes oli selle eest vastutav. Ta tundis teda hästi.

Too mees oli Wax Baines, kurikuulus sutenöör, uimastikaubitseja ja löömamees. Praegu olid tal silmad uimastitest punnis ja tema käes olev verine nuga värises. Kahe nädala eest oli Neri ta vahistanud jõhkra kallalekippumise eest ühele oma hoorale. Baines

oli talle hõiganud: "Hei, mees, see pole sinu asi." Ka Neri partner oli öelnud, et las neegrid pussitavad üksteist surnuks, kui see neile meeldib, kuid

190

Neri oli tassinud Bainesi jaoskonda. Juba järgmisel päeval oli Baines käendusele lastud.^

Neri polnud neegreid kunagi eriti armastanud, Harlemis töötamine pani teda neid veel vähem sallima. Kõik nad sahkerdasid uimastite või viinaga, lastes oma naistel töötada või peput müüa. Ta ei näinud nendes molkustes mingit kasu. Seepärast ajas Bainesi räige seaduserikkumine ta marru. Ja noahaavu täis väike tüdruk tegi ta hulluks. Täiesti külmalt otsustas ta endamisi Bainesi jaoskonda mitte toimetada.

Kuid korteris tunglesid juba tunnistajad — mõned majaelanikud ja tema patrullipartner.

Neri käskis Bainesi: "Viska nuga maha, sa oled vahi all!"

Baines naeris. "Mees, vahistamiseks pead sa kasutama oma revolvrit." Ta tõstis noa. "Aga võib-olla soovid sa seda?"

Neri tegutses välkkiirelt, mistõttu ta partner ei jõudnud isegi relva välja tõmmata. Neeger torkas noaga, kuid Neri erakordne reageerimiskiirus võimaldas tal haarata vasaku käega neegri randmest, parema käega lajatas ta lühikeses kaares lambiga. Löök tabas Bainesi põske ja pani ta põlvist koomiliselt nõtkuma nagu joodiku. Nuga kukkus tal käest. Ta oli täiesti abitu. Seepärast oli Neri teine löök põhjendamatu, nagu hiljem Politseivalitsuses toimetatud uurimine ja kriminaalkohus tunnistajate ja tema patrullipartneri ütluste põhjal tuvastasid. Neri virutas lambiga Bainesi lagipähe uskumatult tugeva löögi, mis purustas lambiklaasi, refiektor ja pirn lendasid üle toa. Lambi raske alumiiniumist korpus kooldus ja ainult seesolevad patareid hoidsid teda murdumast. Üks kohkunud pealtnägija, majas elav neeger, kes hiljem tunnistas Neri vastu, ütles: "Mees, ometi oli see kõvakolbaline niggerl"

Kuid Bainesi kolp ei olnud piisavalt kõva. Löök purustas ta pealuu. Kahe tunni pärast suri ta Harlemi haiglas.

Albert Neri ise oli ainsana üllatunud, kui Politseivalitsus esitas talle süüdistuse ülemäärase jõu kasutamises. Ta vabastati ametist ja talle esitati kriminaalsüüdistus. Ta mõisteti süüdi tapmises ja talle määrati ühe- kuni kümneaastane vanglakaristus. Selleks ajaks oli ta nii raevus ja täis vihkamist kogu ühiskonna vastu, et ta ei hoolinud enam millestki. Kuidas nad julgesid ta süüdi mõista kui kurjategija! Kuidas nad julgesid saata ta türmi säärase lojuse, selle sutenöörist neegri tapmise eest! Kuidas nad julgesid olla nii hoolimatud selle naise ja väikese tüdruku suhtes, kes olid noaga läbi sõrgitud, armistatud kogu eluks, ja viibisid ikka veel haiglas.

Albert Neri ei kartnud vanglat. Ta uskus, et kuna ta oli olnud politseinik, pealegi nii laitmatu, siis kantakse tema eest hästi hoolt. Mõned

391

kaasohvitserid olid talle juba lubanud sõpradega rääkida. Ainult tema naise isa, elutark vanamoodne itaallane, kes pidas Bronxis kalaturgu, mõistis, et Albert Neri taolisel mehel oli vähe šansse vanglas isegi aastat üle elada. Mõni vanglakaaslane võis ta ära tappa; kui mitte, siis peaaegu kindlasti tapab ta ise kellegi. Süütundest tütre pärast, kes oli oma tubli mehe maha jätnud mingi naiseliku lolluse tõttu, kasutas Neri äi ära oma sidemed Corleone perekonnaga (ta maksis turberaha ühele selle esindajale ja varustas Corleone perekonda ennast — kingituse mõttes — parima saadaoleva kalaga) ning palus vahele segada.

Corleone perekond teadis Albert Nerit. Ta oli oma range seaduse tagaajamisega legendaarne võmm; ta oli pälvinud teatud reputatsiooni mehena, keda ei tohi võtta kergelt, mehena, kes sisendas hirmu omaenda isikuga, olenemata mundrist ja seadusega lubatud revolvrist, mida ta kandis. Corleone perekond oli alati huvitatud niisugustest meestest. Fakt, et ta oli politseinik, ei tähendanud kuigi palju. Paljud noored mehed alustasid teed oma tegeliku saatuse poole valel rajal. Aeg ja õnnelik juhus suunasid nad tavaliselt õigele teele.

See oli Pete Clemenza, kes oma hea ninaga väärt kaadri suhtes oli juhtinud Tom Hageni tähelepanu Neri loole. Hagen tutvus ametliku politseitoimikuga ja kuulas ära Clemenza. Ta ütles: "Võib-olla on meil siin teine Luca Brasi."

Clemenza noogutas energiliselt. Kuigi ta oli väga paks, polnud ta näos tüseda inimese tavalist heasüdamlikkust. "Täpselt minu mõte. Mike peaks selle asja ise üle vaatama."

Nii juhtus, et enne kui Albert Neri viidi ajutisest vanglast üle pü-sitürmi osariigi põhjaosas, teatati talle, et kohtunik oli tema süüasja uue informatsiooni ja kõrgete politseiametnike poolt esitatud kirjalike tunnistuste põhjal uuesti läbi vaadanud. Kohtuotsus tühistati ja ta lasti vabaks.

Albert Neri ei olnud loll ega tema äi lihtsameelne. Neri uuris välja, mis oli juhtunud, ja tasus oma võla äiale sellega, et nõustus andma Ritale lahutuse. Seejärel tegi ta reisi Long Beachi, et tänada oma heategijat. Asi oli muidugi ette kokku lepitud. Michael võttis ta vastu raamatukogutoas.

Neri esitas oma tänu ametlikul toonil ja oli meeldivalt üllatunud, kui soojalt Michael ta tänusõnad vastu võttis.

"Pagana päralt, ma ei saanud lasta teha seda sitsiillasele," ütles Michael. "Nad oleksid pidanud andma teile medali. Kuid need neetud poliitikud ei arvesta millegagi peale survegruppide. Kuulge, ma poleks iialgi mängu tulnud, kui ma poleks kõike järele uurinud ja näinud, millise jama sisse te tegelikult sattusite. Üks mu mehi rääkis

teie õega ja see jutustas, et te olete alati hoolitsenud tema ja tema poisi eest, sellest, kuidas te poisi korrale kutsusite ja takistasite tal laiale teele minna. Ja äi ütleb, et te olete maailma tublim mees. Seda juhtub harva." Taktitundeliselt ei maininud Michael, et Neri naine oli ta maha jätnud.

Nad vestlesid hulk aega. Neri oli alati olnud sõnaaher mees, kuid Michael Corleonele avas ta end kohe. Michael oli temast ainult umbes viis aastat vanem, kuid Neri kõneles temaga kui palju vanemaga — piisavalt vanaga, et olla ta isa.

Lõpuks ütles Michael: "Pole mingit mõtet päästa teid vanglast vabaks ja jätta siis kuivale. Ma võin korraldada teile tööotsa. Mul on vara Las Vegases, teie oma kogemustega võiksite olla hotelli julgeolekuülem. Ja kui peaks olema mingi väike äri, mis teile huvi pakub, võin ma pangas sõna poetada, et teile kapitali tarvis laenu antaks."

Neri oli tänulikus hämmingus. Ta keeldus uhkelt ja lisas siis: "Tingimisi karistusega pean ma ikkagi kohtu järelevalve alla jääma."

Michael sõnas reipalt: "See kõik on tühiasi, ma võin selle korda ajada. Unustage järelevalve, ja et pangad ei oleks liialt valivad, ma kõrvaldan teie kollase lehe."

Kollane leht oli politseis peetav isiku kuriteoregister. See loovutati tavaliselt kohtunikule, kui too kaalus, millist karistust süüdimõistetud kurjategijale määrata. Neri oli teeninud politseis piisavalt kaua teadmaks, et paljusid kohtu alla sattunud kõrilõikajaid olid kohtunikud kohelnud leebelt seepärast, et äraostetud politseiarhiiv oli esitanud puhta

kollase lehe. Seepärast polnud ta eriti üllatunud, et Michael Corleone võimuses oli sellist asja teha; ometi üllatas teda see, et niisugust tüli võidi tema pärast ette võtta.

"Kui ma vajan abi, võtan ma ühendust," lausus Neri.

"Hüva, hüva," ütles Michael. Ta heitis pilgu kellale ja Neri pidas seda märguandeks, et vastuvõtt on läbi. Ta tõusis, et lahkuda. Nüüd üllatati teda jälle.

"Lantšiaeg," ütles Michael. "Tulge sööge koos mu perekonnaga. Mu isa ütles, et talle meeldiks teiega kohtuda. Me kõnnime siit tema majja. Emal peaks olema praetud pipart, mune ja vorstikesi. Ehtsal sitsiilia kombel."

Too pärastlõuna oli meeldivaim, mis Albert Neri oli veetnud pärast lapsepõlve, pärast aega, mil ta vanemad olid surnud, kui ta oli alles viieteistkümneaastane. Don Corleone oli oma armastusväärseimas tujus ja väga rõõmus teada saades, et Neri vanemad olid pärit väikesest külast, mis asus vaid mõne minuti kaugusel tema enda omast. Vestlus oli elav, toit maitsev ja vein robustselt punane. Neril käis peast läbi

mõte, et lõpuks ometi on ta oma tegeliku perekonna keskel. Ta mõistis, et oli vaid juhukülaline, kuid võis leida selles maailmas püsikoha ja olla õnnelik.

Michael ja don jalutasid koos temaga auto juurde. Don surus tal kätt ja ütles: "Te olete tubli mees. Ma õpetan siin oma pojale Michaelile oliiviõliäri. Ma olen vanaks jäänud, tahan tagasi astuda. Ja tema tuleb minu juurde ning ütleb, et tahab teie pisikesse afääri vahele segada. Mina ütlen, et õppigu aga õliasjandust. Kuid tema ei jäta järele. Ta ütleb, et siin on üks tubli mees, sitsiillane, kelle kallal kavatsetakse räpast trikki. Ta ei andnud mulle enne rahu, kui ma ise asja vastu huvi hakkasin tundma. Ma ütlen seda teile seepärast, et tal oli õigus. Nüüd," kus ma olen teiega kohtunud, on mul hea meel, et me asja ette võtsime. Nii et kui me saame edaspidi teie heaks midagi teha, tarvitseb teil vaid teenet paluda. Kas mõistate? Me oleme teie teenistuses." (Doni lahkust meenutades soovis Neri, et see suurmees oleks veel elus — nägemaks teenet, mille ta täna perekonnale osutab.)

Neril kulus otsustamiseks vähem kui kolm päeva. Ta mõistis, et teda oli meelitatud, kuid ta mõistis rohkemat. Et Corleone perekond kiitis heaks tema teo, mille eest ühiskond oli ta hukka mõistnud ja karistanud. Corleone perekond hindas teda, ühiskond mitte. Ta mõistis, et ta oleks õnnelikum Corleonede loodud maailmas kui väljaspoolses maailmas. Ja ta mõistis, et oma kitsastes piirides oli Corleone perekond tugevam.

Ta külastas Michaelit uuesti ja ladus kaardid lauale. Ta ei tahtnud töötada Las Vegases, kuid ta hakkaks heameelega tööle perekonna juures New Yorgis. Ta ei jätnud kahtlust oma lojaalsuse suhtes. Michael oli liigutatud, Neri nägi seda. Tööasi aeti korda. Kuid Michael käis peale, et Neri võtaks enne puhkuse — perekonna hotellis Miamis, kõik kulud tasutud ja kuupalk ette välja makstud, et tal oleks vajalikku sularaha korralikuks lõbutsemiseks.

See puhkus andis Nerile esimese aimu luksusest. Hotellirahvas kandis tema eest erilist hoolt. "Ah, te olete Michael Corleone sõber." Teade levis. Ta sai toretseva numbri, mitte armetu toapugeriku, mille võis kaela määrida mõnele vaesele sugulasele. Hotelli ööklubi juhatav mees sokutas talle paar kaunist tüdrukut. Kui Neri New Yorki naasis, olid tal elu suhtes pisut muutunud vaated.

Ta arvati Clemenza regime'sse ja see meisterlik kaadriasjatundja pani ta hoolikalt proovile. Teatud ettevaatusabinõud olid vajalikud — oli ta ju ikkagi olnud politseinik. Kuid Neri loomulik metsikus lämmatas igasuguse südametunnistusepiina, mis tal võis

tekkida, leides end teispool barrikaadi. Ei kulunud aastatki, kui ta tegi "käe märjaks". Nüüd polnud tal enam tagasiteed.

394

Clemenza lõõritas ülistusi. Neri oli ime, uus Luca Brasi. Temast tuleb isegi parem kuiXuca, hooples Clemenza. Oli ju Neri tema avastus. Füüsiliselt oli see mees imetegu. Tema refleksid ja koordinatsioon olid sellised, et ta võinuks olla teine Joe DiMaggio. Samuti sai Clemenza aru, et Neri polnud mees, keda võinuks kamandada temasugune. Neri allutati otseselt Michael Corleonele, vajalikuks puhvriks sai Tom Hagen. Neri oli "erimees" ja sai selles ametis kõrget palka, kuid tal ei olnud omaenda elatist — kihlveokontorit või musklimeheoperatsiooni. Oli näha, et ta pidas Michael Corleonest tohutult lugu, ja ühel päeval ütles Hagen Michaelile naljatades: "Hüva, nüüd on sul oma Luca."

Michael noogutas. Ta oli sellega hakkama saanud. Albert Neri on tema mees surmani. Ja muidugi oli ta selle triki õppinud donilt endalt. Ametit õppides oli Michael kord küsinud: "Kuidas juhtus, et sa kasutasid sellist selli nagu Luca Brasi. Sellist looma?"

Don oli õpetanud: "Maailmas on mehi, kes käivad ringi ja nõuavad, et neid tapetaks. Sa oled neid kindlasti märganud. Nad tülitsevad kaardimängus, nad kargavad raevukalt välja autost, kui keegi nende kaitserauda kriimustab, nad alandavad ja türanniseerivad inimesi, kelle võimeid nad ei tea. Ma olen näinud, kuidas üks lollpea võib tahtlikult marru ajada jõugu ohtlikke mehi, olles ise täiesti abitu. Need on inimesed, kes hulguvad ringi ja karjuvad: "Tapke mind, tapke mind!" Ja alati on keegi valmis neile vastu tulema. Me loeme sellest iga päev ajalehtedest. Säärased inimesed teevad muidugi teistele palju paha.

Luca Brasi oli säärane mees. Kuid ta oli niisugune erakorraline mees, et pikka aega ei suutnud keegi teda tappa. Enamik sellistest inimestest endast ei hooli, kuid Brasi-taolist saab kasutada võimsa relvana. Trikk on selles, et kuna ta surma ei kardaja isegi otsib seda, siis tuleb teha nii, et sina oleksid ainus isik maailmas, kelle käe läbi ta tõesti surra ei taha. Tal on üksainus hirm, mitte surma ees, vaid selle ees, et s i n a oled see, kes ta tapab. Siis on ta sinu mees."

See oli üks väärtuslikumaid õppetunde, mida don enne surma andis, ja Michael oli kasutanud seda, et teha Nerist oma Luca Brasi.

Ja nüüd valmistus Albert Neri üksinda oma Bronxi korteris taas selga tõmbama politseinikumundrit. Ta harjas seda hoolikalt. Järgmisena võttis ta ette revolvritupe. Ka politseinikumütsi nokk vajas puhastamist ja paksutallalised mustad kingad läikima löömist. Neri oli hingega asja kallal. Ta oli leidnud oma koha päikese all, Michael Corleone oli kinkinud talle oma absoluutse usalduse ja täna ei tohi ta seda usaldust alt vedada.

31. peatükk

Selsamal päeval parkisid Long Beachi puiestikus kaks limusiini. Üks suur auto tuli viima Connie Corleonet, tema ema, meest ja kaht last lennujaama. Cario Rizzi perekond kavatses veeta puhkuse Las Vegases, et valmistuda alatiseks ümberasumiseks sellesse linna. Hoolimata Connie protestidest oli Michael andnud Carióle niisuguse käsu. Michael ei vaevunud selgitama, et ta tahtis enne Corleone ja Barzini perekonna kohtumist kõiki

puiestikust minema. Tegelikult oli kohtumine rangelt salajane. Ainsad, kes sellest teadsid, olid perekonna capo'd.

Teine limusiin ootas Kayd ja lapsi, et sõidutada nad New Hampshire'i külla Kay vanematele. Michael pidi jääma puiestikku, tal oli liiga pakilisi asju ajada, et kaasa minna.

Eelmisel õhtul oli Michael saatnud samuti Cario Rizzile sõna, et ta vajab teda paar päeva kohapeal, mistõttu ta võib oma naise ja lastega liituda alles nädala lõpus. Connie oli sattunud raevu. Ta oli üritanud Michaelit telefoni otsa saada, kuid vend oli läinud linna. Nüüd otsis ta silmadega venda puiestikus, kuid see pidas nõu Tom Hageniga ja teda ei tohtinud segada. Connie andis Carióle hüvastijätumusi, kui mees ta limusiini paigutas. "Kui sa kahe päeva pärast sinna ei jõua, tulen ma tagasi su järele," ähvardas ta Carlot.

Cario läkitas viisaka abielumehenaeratuse, mis vihjas nende sek-suaalsidemetele. "Küll ma tulen," kinnitas ta.

Connie sirutas end autoaknast välja. "Mis sa arvad, milleks Michaelil sind vaja on?" küsis ta. Murelik nägu tegi ta vanemaks ja inetumaks.

Cario kehitas õlgu. "Ta on mulle suurt tehingut lubanud. Võibolla ta tahab sellest rääkida. Igatahes on ta sellele vihjanud." Cario ei teadnud, et samale õhtule oli planeeritud kohtumine Barzini perekonnaga.

Connie päris õhinal: "Cario, kas tõesti?"

Cario noogutas talle kinnitavalt. Limusiin sõitis läbi puies-tikuvärava minema.

Alles pärast esimese limusiini lahkumist ilmus Michael hüvasti jätma Kay ja lastega. Tuli ka Cario ja soovis Kayle meeldivat reisi

ning head puhkust. Lõpuks liikus ka teine limusiin kohalt ja kadus läbi värava.

Michael lausus: "Mul on kahju, et ma pean sind siin kinni pidama, Carlo. See ei võta üle paari päeva."

Carlo ütles kärmelt: "Ma ei pane üldse pahaks."

"Hüva," sõnas Michael. "Püsi lihtsalt telefoni lähedal ja ma helistan, kui olen sinu jaoks valmis. Ma pean enne teatud infot saama. Okei?"

"Muidugi, Mike, muidugi," ütles Carlo. Ta läks oma majja, helistas armukesele, keda ta salamisi pidas Westburys, ja lubas üritada hilisõhtul tema poole tulla. Siis tegi ta endale rukkiviskipudeliga hea' äraolemise ja jäi ootama. Tal tuli kaua oodata. Varsti pärast kesk-päeva hakkasid väravast sisse sõitma autod. Ta nägi ühest väljumas Clemenzat ja pisut hiljem tuli teisest autost Tessio. Ihukaitsja laskis nad mõlemad Michaeli majja. Clemenza lahkus mõne tunni pärast, kuid Tessio enam nähtavale ei ilmunud.

Carlo tegi värske õhu hingamiseks puiestikus väikese jalutuskäigu, mitte üle kümne minuti. Ta tundis kõiki puiestikku valvavaid püssi-mehi, mõnega oli ta isegi sõbrajalal. Ta arvas, et võiks ajaviiteks pisut keelt peksta. Kuid tema üllatuseks polnud täna siin ühtki tuttavat. Kõik mehed olid võõrad. Mis veelgi üllatavam, värava juures kamandas valvet Rocco Lampone, ning Carlo teadis, et Rocco oli perekonnas liiga kõrge aukraadiga, et täita nii tühiseid kohustusi, kui just polnud sündimas midagi erakorralist.

Rocco läkitas talle sõbraliku naeratuse ja tervitas. Carlo oli ettevaatlik. Rocco ütles: "Ma arvasin, et te lähete koos doniga puhkusele."

Carlo kehitas õlgu. "Mike tahtis, et ma mõneks päevaks paigale jääksin. Tal on mulle midagi teha anda."

"Küllap vist," ütles Rocco Lampone. "Mulle ka. Ja peale selle käskis väraval silma peal hoida. Mis parata, tema on boss." Ta hääletoon näis vihjavat sellele, et Michael pole säärane mees kui ta isa, see kõlas isegi pisut halvustavalt.

Carlo eiras seda. "Küll Michael teab, mis ta teeb," sõnas ta. Rocco võttis selle etteheite vastu vaikides. Carlo jättis hüvasti ja kõndis tagasi maja juurde. Midagi oli teoksil, kuid Rocco ei teadnud, mis nimelt.

Michael seisis oma elutoa akna juures ja vaatas, kuidas Carlo puiestikus jalutas. Hagen tõi talle pitsi kanget brändit. Michael maitses tänulikult. Hagen ütles ta selja taga leebelt: "Mike, sa pead hakkama liikuma. Aeg on käes."

Michael ohkas. "Ma sooviksin, et see poleks tulnud nii ruttu. Ma sooviksin, et vana oleks pisut kauem vastu pidanud."

"Küll kõik laabub," julgustas Hagen. "Kui mina ei komistanud, ei komista keegi. Sa oled selle tõesti hästi kavandanud."

Michael pöördus akna juurest ära. "Suure osa sellest planeeris vana. Ma ei taibanud siis, kui kaval ta oli. Kuid arvatavasti sina tead."

"Keegi polnud nii hea kui tema," ütles Hagen. "Kuid see plaan on ilus. See on parim. Nii et ega sinagi saa kehv olla." "Vaatame, mis juhtub," sõnas Michael. "Kas Tessio ja Clemenza on puiestikus?" Michael tühjendas brändiklaasi. "Saada Clemenza minu juurde. Ma instrueerin teda isiklikult. Tessiot ei taha ma üldse näha. Lihtsalt ütle talle, et ma olen valmis temaga minema Barzinit kohtama umbes poole tunni pärast. Pärast seda võtavad Clemenza inimesed ta oma hoole alla."

Hagen lausus kiretult: "Tessiot ei saa kuidagi konksu otsast päästa?"

"Mitte kuidagi," vastas Michael.

Osariigi põhjaosas Buffalo linnas käis ühes kõrvaltänava pizza-saalis vilgas äri. Kui lõunatunnid möödusid ja rahvas lõpuks hõrenes, võttis letimees aknalaualt ümmarguse tinakandiku mõnede allesjäänud pizzalõikudega ja asetas selle tohutu suure tellisahju riiulile. Ta piilus ahjus küpsevat pirukat. Juust ei olnud hakanud veel mulle ajama. Kui ta naasis leti taha, mis võimaldas teenindada tänaval viibivaid inimesi, seisis seal noor jõuline sell. "Anna mulle üks lõik," ütles mees.

Pizzamees võttis oma puulabida ja torkas ühe külma lõigu ahju soojenema. Klient otsustas väljas ootamise asemel sisse tulla ja lasta end teenindada. Saal oli nüüd juba tühi. Letimees avas ahjuukse, võttis kuuma lõigu väljaja tõi selle pabertaldrikul letile. Kuid raha andmise asemel vahtis klient teda terase pilguga.

"Ma olen kuulnud, et sul on suur tätoveering rinnal," ütles klient. "Ma näen selle ülemist äärt särgi vahelt, mis oleks, kui näitaksid ka ülejäänud osa?"

Letimees tardus paigale. Ta näis olevat halvatud.

"Nööbi särk lahti," käsutas klient.

Letimees raputas pead. "Mul ei ole tätoveeringut," ütles ta tugeva aktsendiga inglise keeles. "See on mehel, kes töötab õhtul."

Klient naeris. See oli ebameeldiv, kähe ja pingutatud naer. "Nööbi särk lahti, las ma vaatan."

Letimees hakkas taganema ruumi tagaseina, lootes kaduda ümber suure ahju. Kuid klient tõstis käe leti kohale. See hoidis püstolit. Ta

tulistas. Kuul tabas letimeest rindu ja virutas ta vastu ahju. Klient tulistas teda veel kord ja letimees vajus põrandale kokku. Klient tuli leti taha, kummardus maha ja kiskus särginööbid eest. Rind oli verine, kuid tätoveering oli näha — teineteise ümber põimunud armukesed ja nende kohale tõstetud nuga. Letimees tõstis jõuetult käe, nagu püüdes end kaitsta. Püstolimees ütles: "Fabrizzio, Michael Corleone saadab sulle tervisi." Ta sirutas oma püstoli välja, nii et see jäi vaid mõne tolli kaugusele letimehe kolbast, ja vajutas päästikule. Siis kõndis ta saalist välja. Kõnnitee ääres ootas teda avatud uksega auto. Ta hüppas sisse ja auto kihutas minema.

Rocco Lampone vastas väravasambasse paigaldatud telefoni helisemisele. Ta kuulis, kuidas keegi ütles: "Su pakk on valmis." Seejärel pandi toru ära. Rocco istus oma autosse ja sõitis puiestikust välja. Ta ületas Jones Beachi maantee, sellesama maantee, millel oli tapetud Sonny Corleone, ja sõitis Wantagh' raudteejaama. Ta parkis auto siia. Teda ootas teine auto, milles viibisid kaks meest. Nad sõitsid mööda Sunrise Highwayd kümne minuti kaugusel asuva motellini ja keerasid sisse selle õuele. Jätnud mehed autosse, läks Rocco Lampone väikese karjuseonni stiilis bangalo juurde. Üks jalahoop lõi ukse hingedelt ja Rocco kargas tuppa.

Voodi ääres, millel lebas noor tüdruk, seisis Phillip Tattaglia, seitsekümmend aastat vana ja alasti nagu imik. Ta tihe juustepuhmas oli süsimust, kuid ta kubeme karvkate oli terashall. Ta keha oli linnulikult pontsakas. Rocco läkitas sellesse neli kuuli, kõik kõhtu. Siis pöördus ta ringi ja jooksis tagasi auto juurde. Mehed lasksid ta välja Wantagh'jaamas. Ta võttis oma auto ja sõitis tagasi puiestikku. Siin käis ta hetkeks Michael Corleone juures ja asus siis tagasi oma kohale väravas.

Albert Neri lõpetas oma korteris mundri korrastamist. Ta pani selle aegamisi selga — püksid, särgi, lipsu, kuue, kinnitades relvavöö ja revolvritupe. Kui ta oli politseist vallandatud, oli ta ära andnud revolvri, kuid mingi administratiivhooletuse tõttu polnud temalt sisse nõutud ametimärki.

Clemenza oli hankinud talle 38-kaliibrise politseirevolvri, mille päritolu oli võimatu kindlaks teha. Neri võttis selle lahti, õlitas, kontrollis löökrauda, pani uuesti kokku, klõpsutas päästikut. Ta laadis trumli ja oli minekuks valmis.

Ta pani politseinikumütsi tugevasse paberkotti ja tõmbas siis selga tsiviilmantli, et varjata mundrit. Ta kontrollis kella. Viieteist minuti pärast ootab teda all auto. Ta veetis need viisteist minutit end

peegli ees kontrollides. Polnud mingit kahtlust, ta nägi välja nagu ehtne võmm.

Auto kahe Rocco Lampone mehega ootas maja ees. Neri asus tagaistmele. Kui auto siirdus kesklinna poole ja jättis maha tema korteri linnaosa, puges ta välja oma tsiviilmantlist ja jättis selle autopõrandale. Ta avas paberkoti ja pani politseinikumütsi pähe.

55. tänava ja Viienda avenüü nurgal peatus auto kõnnitee ääres ja Neri väljus. Ta hakkas mööda avenüüd alla minema. Teda valdas imelik tunne, justkui oleks tajälle võmm ja patrulliks tänaval, nagu ta oli teinud lugematu arv kordi. Kõikjal oli inimesi murdu. Ta kõndis kesklinna poole, kuni jõudis Rockefeller Centre'i ette, üle tee Püha Patricku katedraalist. Viienda avenüü endapoolses servas märkas ta limusiini, mida ta otsiski. See oli ihuüksi pargitud punaste märkide "Parkimine keelatud" ja "Seismine keelatud" pika rivi ette. Neri aeglustas sammu. Ta oli liiga vara kohal. Ta peatus, et

kirjutada midagi oma väljakutseraamatusse ja jätkas siis kõndi. Ta jõudis limusiini kohale ja koputas kepiga selle kaitsetiiba. Juht vaatas üllatunult üles. Neri osutas "Seismine keelatud"-märgile ja näitas žestiga, et juht auto minema ajaks. Juht pööras näo ära.

Neri astus sõiduteele ja seisatus juhi avatud akna kõrval. Juht oli ülbe olemisega jõhkard, just selline, keda ta oli armastanud läbi nüpeldada. Neri lausus nimme teravalt: "Okei, tarkpea, kas tahad, et ma kleebin sulle kohtukutse tagumikule, või hakkad liikuma?"

Juht sõnas ükskõikselt: "Parem uuri oma jaoskonnast järele. Kui see sind õnnelikuks teeb, kirjuta mulle trahvikviitung."

"Tee et sa kaod!" käratas Neri. "Või ma tirin su autost välja ja murran su kondid!"

Juht võlus esile kümnedollarise rahatähe, voltis selle osavalt üheainsa käega kokku ja üritas torgata seda Neri põue. Neri astus tagasi kõnniteele ja kutsus juhti sõrmega enda juurde. Juht väljus autost.

"Näita mulle oma juhiluba ja registreerimistunnistust," lausus Neri. Ta oli lootnud toimetada juhi ümber kvartalinurga, kuid nüüd polnud selleks enam mingit lootust. Silmanurgast nägi Neri, et Plaza hoone trepist laskuvad kolm lühikesekasvulist tursket meest ja seavad sammud tänavale. See oli Barzini koos oma kahe ihukaitsjaga teel kohtumisele Michael Corleonega. Samal hetkel nägi ta, et üks ihukaitsjaist tõttas ette, et jõuda selgusele, mis sünnib Barzini autoga.

Mees päris juhilt: "Mis lahti?"

Juht sõnas järsult: "Mulle tehakse trahvi, tühiasi. See sell peab olema jaoskonna uus mees."

Samal hetkel jõudis teise ihukaitsjaga kohale Barzini. Ta urises: "Mis siin viltu on?"

Neri lõpetas sissekande oma märkmikku ning, tagastas juhile tema dokumendid. Siis torkas ta oma märkmiku tagasi tasku ja sama käeliigutusega tõmbas välja revolvri.

Ta läkitas Barzini tõrrena kummis rinda kolm kuuli, enne kui ülejäänud mehed tardumusest vabanesid ja varju otsima tormasid. Selleks ajaks oli Neri inimsumma sööstnud ja kadunud ümber nurga, kus teda ootas auto. See kihutas Üheksanda avenüü suunas ja pööras kesklinna poole. Chelsea Parki lähedal läks Neri, kes oli vabanenud mundrist ja vahetanud riideid, üle teise autosse, mis teda siin ootas. Revolvri ja politseinikumundri jättis ta esimesse autosse. See saab neist lahti. Tund aega hiljem oli ta turvaliselt tagasi Long Beachi puiestikus ja vestles Michael Corleonega.

Tessio ootas vana doni maja köögis ja rüüpas parajasti kohvi, kui tema järele tuli Tom Hagen. "Mike on nüüd sinu jaoks valmis," ütles Hagen. "Parem, kui helistad Barzinile ja käsid tal liikuma hakata."

Tessio tõusis ja astus seinatelefoni juurde. Ta helistas Barzini kontorisse New Yorgis ja lausus lühidalt: "Me asume teele Brooklyni." Ta pani toru hargile ja naeratas Hagenile: "Ma loodan, et Mike sõlmib täna õhtul meile kasuliku tehingu."

Hagen sõnas surmtõsiselt: "Ma olen kindel, et ta teeb seda." Ta tuli koos Tessioga köögist välja puiestikku. Nad kõndisid Michaeli maja poole. Uksel peatas neid ihukaitsja. "Boss ütleb, et ta tuleb eraldi autoga. Ta käsib teil kahel ees ära minna."

Tessio kortsutas kulmu ja pöördus Hageni poole. "Pagan võtku, ta ei saa seda teha, see lööb kõik mu ettevalmistused segi."

Sel hetkel ilmusid nagu maa alt veel kolm ihukaitsjat, kes nad sisse piirasid. Hagen lausus leebelt: "Mina ei saa samuti koos sinuga tulla, Tessio."

Nugisenäoga caporegime taipas kõike sekundi murdosa vältel. Ja leppis sellega. Vaid hetke ilmutas ta kehalist nõrkust, siis kogus ta end. Ta ütles Hagenile: "Ütle Mike'ile, et see oli äriasi, ta on mulle alati meeldinud."

Hagen noogutas. "Ta saab sellest aru."

Tessio vaikis hetke ja küsis siis vaikselt: "Tom, kas sa ei saaks mind konksu otsast ära? Vanade aegade nimel?" Hagen raputas pead. "Ei saa," vastas ta.

Ta jälgis, kuidas ihukaitsjad ümbritsesid Tessio ja viisid ta ootavasse autosse. Ta tundis end pisut halvasti. Tessio oli olnud Corleone perekonna parim sõdur, vana don oli toetunud temale rohkem kui kellelegi teisele, välja arvatud Luca Brasi. Oli liiga kurb, et nii intelligentne mees oli nii vanas eas teinud nii saatusliku otsustusvea.

Ikka veel vestlust Michaeliga ootav Carlo Rizzi muutus kõigi nende saabumisteja lahkumiste peale pisut närviliseks. Ilmselt oli teoksil midagi suurt ja paistis, et tema on mängust väljajäetud. Ta helistas kannatamatult Michaelile. Üks ihukaitsja vastas, läks Michaelit kutsuma ja tuli tagasi sõnumiga, et Michael käsib tal paigal püsida, varsti jõuab ta ka temani.

Carlo helistas uuesti oma armukesele jateatas, et jõuab kindlasti viia ta hilisele õhtusöögile ja veeta temaga öö. Michael oli lubanud varsti helistada, olgu tal mõttes mis tahes, üle tunni või paari ei saa see võtta. Seejärel kulub Carlol nelikümmend minutit sõiduks Westburysse. Ta lubas armukesele, et jõuab kindlasti kohale, ja palus mesiselt teda mitte mossitada. Kui ta telefonitoru ära pani, otsustas ta korralikult riietuda, et hiljem aega säästa. Ta oli just selga tõmmanud värske särgi, kui uksele koputati. Carlo järeldas kiiresti, et Mike oli üritanud teda telefonile saada, kuid, sattunud kogu aeg kinnitoonile, oli lihtsalt saatnud tema järele käskjala. Carlo läks ukse juurde ja avas selle. Ta tundis kogu oma keha nõrkevat kohutavast hirmust. Ukseavas seisis Michael Corleone, täiesti tolle surma nägu, mida Carlo Rizzi nägi nii sageli unes.

Michael Corleone selja taga seisid Hagen ja Rocco Lampone. Nad olid väga tõsised, nagu inimesed, kes äärmise vastumeelega on tulnud teatama sõbrale halbu uudiseid. Kõik kolm astusid sisse ja Carlo Rizzi juhatas nad elutuppa. Esimesest šokist toibununa arvas ta, et teda oli tabanud närvivapustus. Michaeli sõnad tegid ta aga uuesti haigeks, ta tundis vajadust oksendada.

"Sa pead andma vastust Santino eest," ütles Michael.

Carlo ei vastanud, ta teeskles, et ei saanud aru. Hagen ja Lampone olid eemaldunud kumbki eri seina äärde. Carlo seisis keset tuba näost näkku Michaeliga.

"Sa meelitasid Sonny Barzini inimeste jaoks lõksu?" ütles Michael lameda häälega. "See väike farss, mis sa mängisid maha mu õega — kas Barzini puhus sulle, et Corleoned seda läbi ei näe?"

Carlo Rizzit kannustas kohutav hirm. Ilma väärikuseta, ilma igasuguse eneseuhkuseta sonis ta: "Ma vannun, et olen süütu. Ma vannun oma laste elu nimel, et ma olen süütu. Mike, ära tee minuga seda, Mike, palun, ära tee seda."

Michael ütles vaikselt: "Barzini on surnud. Samuti Phillip Tat-taglia. Ma tahan kõik perekonna vanad arved täna õhtul ära klaarida. Nii et ära räägi mulle, et sa oled süütu. Oleks parem, kui sa oma teo üles tunnistaksid."

Hagen ja Lampone silmitsesid Michaeli imestunult. Nad mõtlesid, et Michael pole siiski veel see mees, kes oli olnud ta isa. Milleks

panna seda reeturit oma süüd möönma? See süü oli juba tõestatud, nagu üldse midagi tõestada saab. Vastus oli ilmne. Ent Michael polnud veel kindel oma õigsuses, kartis ikka veel ebaõiglane olla, oli ikka veel mures selle ebakindlusekillukese pärast, mille kõrvaldaks vaid Carlo Rizzi ülestunnistus.

Vastust ei olnud ikka veel. Michael lausus peaaegu lahkelt: "Ära ole nii hirmunud. Kas sa arvad, et ma teen oma õe leseks? Arvad sa, et ma teen oma õelapsed orbudeks? Peale muu olen ma sinu lapse ristiisa. Ei, su karistus on see, et sulle ei lubata mingit tööd perekonnas. Ma panen su Las Vegase lennukisse, et sa läheksid oma naise ja laste juurde, ning ma tahan, et sa sinna jääksidki. Ma saadan Connie'le elatisraha. See on kõik. Kuid ära korrata, et sa oled süütu, ära solva mu ara ja tee mind vihaseks. Kumb sulle külje alla puges, Tattaglia või Barzini?"

Ahastavas elulootuses, magusas kergendusvoos, et teda ei tapeta, pomises Carlo Rizzi: "Barzini."

"Hüva, hüva," lausus Michael pehmelt. Ta andis parema käega märku. "Ma tahan, et sa nüüd lahkuksid. Auto ootab, et sind lennuväljale viia."

Esimesena väljus uksest Carlo, ülejäänud kolm meest tulid tema kannul. Oli juba öö, kuid puiestik oli nagu tavaliselt eredalt valgustatud. Auto sõitis ette. Carlo märkas, et see oli tema enda auto. Juhti ta ära ei tundnud. Tagaistmel viibis keegi, kuid hoidis end tagumisse serva. Lampone avas eesukse ja käskis Carlol sisse minna. Michael ütles: "Ma helistan su naisele ja ütlen, et sa oled teel sinna." Carlo istus autosse. Tema siidsärk oli higist läbimärg.

Auto liikus paigalt, lähenedes kiiresti väravale. Carlo hakkas end ümber pöörama, et vaadata, kas ta tunneb taga istuvat meest. Samal hetkel heitis Clemenza garrotte'i osavalt Carlo Rizzi kaela. Libe nöör lõikus Clemenza võimsast tõmbest nahka, Carlo Rizzi keha viskus õhku nagu õnge otsa sattunud kala, kuid Clemenza hoidis teda kindlalt tagasi, sikutades garrotte"i üha rohkem pingule, kuni keha lõtvus. Äkki oli autos tunda ebameeldivat lehka. Carlo ihu oli end tühjendanud. Clemenza hoidis silmuse kindluse mõttes veel mõne minuti pingul, vabastas siis nööri ja pani selle tasku tagasi. Ta toetas lõdvestudes seljatoepolsterdusele, Carlo keha vajus vastu ust. Viivu pärast väntas Clemenza aknaklaasi alla, et lehka välja päästa.

Corleone perekonna võit oli täielik. Sama kahekümne nelja tunni jooksul päästsid Clemenza ja Lampone oma regime'd valla ja karistasid karmilt Corleone valdustesse sissetunginuid. Neri saadeti

juhatama Tessio regime'i. Barzini kihlvedudekorraldajad kihutati minema; kaks Barzini tähtsamat musklimeest lasti maha, kui nad Mul-berry Streeti itaalia restorani lõunalauas rahulikult hambaid torkisid. Samuti tapeti üks kurikuulus traavivõistluste sohkija, kui ta pärast võidurikast õhtut hipodroomilt koju naasis. Sadamapiirkonna kaks suuremat liigkasuvõtjat jäid kadunuks, kuni nad mitme kuu pärast New Jersey soodest leiti.

Selle üheainsa metsiku rünnakuga pälvis Michael Corleone oma reputatsiooni ja ennistas Corleone perekonna esikohale New Yorgi perekondade hulgas. Teda ei austatud üksnes hiilgava taktika pärast, vaid ka seepärast, et mõned Barzini ja Tattaglia perekonna kõige tähtsamad caporegime'd tulid otsekohe tema poolele üle.

See võinuks olla Michael Corleone täiuslik triumf, kui ta õde Connie poleks lavastanud hüsteerika.

Connie oli lennanud emaga koju, jättes lapsed Las Vegasesse. Kuni auto puiestikku jõudis, hoidis ta oma leseleina tagasi. Siis, enne kui ema teda takistada jõudis, jooksis ta üle kivisillutise Michael Corleone maja ette. Ta tormas uksest sisse ning leidis Michaeli ja Kay elutoast. Kay tahtis teda lohutada ja õelikult emmata, kuid jäi poolel teel seisma, sest Connie hakkas venna peale needusi ja sajatusi läkitama. "Sa täitanud molkus!" kisendas ta. "Sa tapsid mu abikaasa! Sa ootasid, kuni isa on surnud ja keegi ei saa sind peatada, ja siis tapsid sa tema ära. Sa panid talle Sonny surma süüks, sa tegid seda kogu aja, kõik tegid. Kuid sa ei mõelnud kunagi minu peale. Sa ei ole minust kunagi hoolinud. Mida ma nüüd tegema pean? Mida ma tegema pean?" Connie kukkus ulguma. Tema selja taha olid ilmunud kaks Michaeli ihukaitsjat ja ootasid nüüd korraldusi. Kuid Michael vaid seisis ükskõikselt ja ootas, millal õde lõpetab.

Kay sõnas kohkunult: "Connie, sa oled endast väljas, ära räägi niisuguseid asju."

Connie toibus hüsteerikast. Ta hääles kõlas tappev vihkamine. "Mis sa arvad, miks ta alati on olnud minu vastu nii külm? Miks ta sinu arvates hoidis Carlot kogu aja siin puiestikus? Kogu selle aja ta teadis, et tapab mu abikaasa. Kuid ta ei söandanud, kuni mu isa veel elas. Isa oleks ta peatanud. Ta teadis seda. Ta lihtsalt ootas. Ja siis hakkas ta meie lapse ristiisaks — lihtsalt, et meid eksiteele viia. See külmavereline tõbras! Kas sa arvad, et tunned oma abikaasat? Kas sa tead, kui palju mehi ta peale minu Carlo on ära tapnud? Loe ajalehti! Barzini ja Tattaglia ja teised. Minu vend on nad tapnud."

Connie oli end jälle hüsteerikasse ajanud. Ta üritas sülitada Mic-haelile näkku, kuid tal polnud sülge.

"Viige ta koju ja kutsuge arst," ütles Michael. Ihukaitsjad haarasid silmapilk Connie käe alt kinni ja tassisid ta majast minema.

Kay oli ikka veel kohkunud ja jubedust täis. Ta ütles mehele: "Michael, mis sundis teda ütlema selliseid asju, mis sunnib teda kõike seda uskuma?"

Michael kehitas õlgu. "Ta on hüsteeriline."

Kay vaatas talle silma. "Michael, ega see ei ole tõsi, palun ütle, et see ei ole tõsi?"

Michael raputas väsinult pead. "Muidugi ei ole. Lihtsalt usu mind, seekord — see ainus kord — luban ma sul pärida oma asjade üle ja ma annan sulle vastuse. See ei ole tõsi." Ta polnud kunagi olnud veenvam. Ta vaatas Kayle otse silma. Ta kasutas kogu seda vastastikust usaldust, mis nad olid kasvatanud oma kooselu jooksul, et Kayd ennast uskuma panna. Ja Kay ei suutnud enam rohkem kahelda. Ta naeratas Michaelile kahetsevalt ja vajus suudluseks ta käte vahele.

"Me mõlemad vajame drinki," ütles Kay. Ta läks kööki jää järele, kui kuulis eesust avanevat. Ta väljus köögist ja nägi Clemenzat, Nerit ja Rocco Lamponet koos ihukaitsjatega sisse tulevat. Michael seisis tema poole seljaga, kuid Kay valis paiga, kust ta võis näha tema profiili. Sel hetkel pöördus Clemenza viisakalt tema mehe poole.

"Don Michael," ütles Clemenza.

Kay vaatas, kuidas Michael nende austuseavaldusi vastu võttis. Michael meenutas talle rooma raidkujusid, nende antiikaja Rooma keisrite kujusid, kellele jumaliku õigusega oli antud võim kaasinimeste elu ja surma üle. Michaeli üks käsi oli puusas, profiilist oli näha külma uhket võimukust, ta keha oli hooletult, kõrgilt pingevaba, toetudes pisut tahapoole seatud jalale. Caporegime^ seisid tema ees. Sel hetkel mõistis Kay, et kõik, milles Connie oli süüdistanud Michaelit, oli tõsi. Ta läks tagasi kööki ja hakkas nutma.

32. peatükk

Corleone perekonna verine võit ei olnud lõpuni viidud enne, kui pärast aastast peent poliitilist manööverdamist. Michael Corleone sai kõige võimsamaks perekonnapeaks Ühendriikides. Kaksteist kuud jagas Michael oma aega võrdselt Long Beachi puiestikus asuva peakorteri ja oma uue Las Vegase kodu vahel. Kuid aasta lõppedes otsustas ta New Yorgi operatsioonid likvideerida ning majad ja puies-tikukrundi maha müüa. Sel eesmärgil tõi ta kogu oma perekonna Itta viimasele visiidile. Neil oli kavas jääda siia terveks kuuks, Kay pidi tegelema pakkimise ja majakraami ärasaatmisega. Oli veel miljon muud pisiasja.

Nüüd oli Corleone perekond võitmatu ja Clemenzal oma perekond. Rocco Lampone oli Corleone caporegime. Albert Neri oli Nevadas perekonna kontrolli all olevate hotellide julgeolekupealik. Ka Hagen kuulus Michaeli lääneperekonda.

Aeg aitas parandada vanad haavad. Connie Corleone leppis oma venna Michaeliga ära. Tegelikult juba järgmisel nädalal pärast oma hirmsaid süüdistusi vabandas ta Michaeli ees ja kinnitas Kayle, et tema sõnades polnud tookord tilkagi tõde — et see oli olnud vaid noore lese hüsteerika.

Connie Corleone leidis hõlpsasti uue abikaasa; ta ei oodanud lei-na-aasta lõppemistki, kui tassis oma voodisse tubli noore mehe, kes oli hakanud Corleone perekonnas tööle sekretärina. Usaldusväärsest itaalia perekonnast pärit poiss, ehkki lõpetanud Ameerika ühe paremaid ärikolledžeid. Loomulikult tagas abielu doni õega talle kindla tuleviku.

Kay Adams Corleone oli oma mehepoolset suguseltsi rõõmustanud katoliku usuõpetuse omandamisega ja üleminekuga sellesse usku. Loomulikult said ka tema kaks poega kasvatuse selles kirikus. Michaelit ennast asjade selline areng eriti ei vaimustanud. Ta oleks eelistanud, et tema lastest saanuksid protestandid, see olnuks ameerikalikum.

Oma suureks üllatuseks hakkas elu Nevadas Kayle meeldima. Ta armastas sealset maastikku, künkaid ja erepunaseid kaljukanjoneid, põletavat kõrbe, ootamatuid ja värskendavaid järvi, isegi seda igavest kuumust. Ta poisid ratsutasid ringi isiklikel ponidel. Tal olid tõelised teenrid, mitte ihukaitsjad. Ja Michael elas märksa normaalsemat elu. Talle kuulus ehitusfirma; ta astus ärimeeste klubidesse ja kodanike-komiteedesse; tal olid omad terved huvid kohalikus poliitikas, ilma et ta oleks avalikult sellesse sekkunud. See oli hea elu. Kay oli õnnelik, et nad sulgevad oma New Yorgi maja ja Las Vegasest saab tegelikult nende püsikodu. Talle ei meeldinud New Yorki tagasi tulla. Seepärast korraldas ta tol viimasel reisil pakkimise ja kaupade ärasaatmise" ülima kiiruse ja tõhususega, ja viimasel päeval tundis ta sedasama kannatamatust lahkuda, mida tunnevad pikaajalised patsiendid haiglast väljakirjutamisel.

Tol viimasel päeval ärkas Kay Adams Corleone koidikul. Ta kuulas veoautode mootorimüra puiestiku värava taga. Need veoautod tühjendavad kõik majad mööblist. Pärastlõunal lendab Corleone perekond, kaasa arvatud mamma Corleone, tagasi Las Vegasesse.

Kui Kay väljus vannitoast, suitsetas Michael padjale toetudes sigaretti. "Miks pagana päralt pead sa küll igal hommikul kirikus käima?" päris ta. "Mul pole midagi pühapäevade vastu, ent miks kogu nädal? Sa oled sama hull kui mu ema." Ta sirutas käe läbi hämaruse ja süütas laualambi.

Kay istus voodi servale, et sukad jalga tõmmata. "Sa tead, millised on ümberpööratud katoliiklased," ütles ta. "Nad võtavad seda tõsisemalt."

Michael nõjatus ettepoole, et puudutada ta reit,^sooja nahka su-kaservast kõrgemal. "Ära tee," sõnas Kay. "Ma lähen täna hommikul armulauale."

Michael ei püüdnudki teda kinni hoida, kui ta voodilt tõusis. Ta ütles pilklikult muiates: "Kui sa oled nõnda range katoliiklane, miks sa siis lubad poistel nii palju kirikust poppi teha?"

Kay tundis end ebamugavalt ja muutus valvsaks. Mees silmitses teda pilguga, mida ta endamisi nimetas "doni silmaks". "Neil on küllalt palju aega ees," sõnas ta. "Kui me koju tagasi saame, panen ma nad sagedamini kirikus käima."

Enne väljumist Kay suudles meest. Puiestikus hakkas õhk juba soojenema. Idast tõusev suvepäike punetas. Kay kõndis puiestiku-värava juurde, kuhu oli pargitud auto. Üleni lesemustas mamma Corleone istus juba teda oodates autos. Varasest missast oli saanud nende igahommikune ühisüritus.

Kay suudles vana naise krimpsus põske ja asus siis rooli taha. Mamma Corleone päris kahtlustavalt: "Kas sa sõid hommikueinet?" "Ei söönud," ütles Kay.

Vanaproua noogutas heakskiitvalt. Kord oli Kay unustanud, et enne armulauda oli alates kesköösť keelatud toitu tarvitada. See juhtus hulk aega tagasi, kuid mamma Corleone ei usaldanud teda enam kunagi ja kontrollis alati. "Tunned sa end hästi?" küsis vana naine.

"Tunnen küll," kinnitas Kay.

Kirik oli väike ja tundus hommikuses päikesepaistes hüljatuna. Värvilisest klaasist aknad kaitsevad kiriku sisemust kuumuse eest, sealses jaheduses on hea puhata. Kay aitas ämma valgest kivitrepist üles ja laskis siis tal ette minna. Vana daam eelistas pinki kiriku eesotsas, lähemal altarile. Kay ootas trepil veel ühe minuti. Sel viimasel hetkel tundis ta alati vastumeelsust, ta oli pisut hirmunud.

Lõpuks sisenes ta jahedasse pimedusse. Ta kastis sõimed pühitsetud vette ja tegi ristimärgi, puudutades niiskete näpuotstega põgusalt oma paakunud huuli. Küünlad vilkusid punakalt pühakukujude ja ristil rippuva Kristuse ees. Oma pingiritta minnes nõtkutas Kay põlvi, kohale jõudes laskus ta põlvili ja jäi ootama kutset armulauale. Ot-sekui palvetades langetas ta pea, kuid sisimas polnud ta selleks, mis tulemas, veel päriselt valmis.

Ainult siin, hämaras võlvkaarelises kirikus, lubas ta end mõtiskleda oma mehe teise elu üle. Selle kohutava öö üle aasta tagasi, kui Michael tahtlikult oli kasutanud kogu nende vastastikust usaldust ja armastust, et sundida teda uskuma oma valet, nagu poleks ta tapnud oma õe abikaasat.

Kay oli lahkunud tema juurest mitte teo enda, vaid selle vale pärast. Järgmisel hommikul oli ta võtnud lapsed kaasaja läinud vanematekoju New Hampshire'i. Ilma kellelegi sõnakestki ütlemata, ilma isegi teadmata, mida ta tegelikult teha kavatseb. Michael oli silmapilk kõike mõistnud. Ta oli esimesel päeval Kayle helistanud ja siis ta rahule jätnud. Möödus nädal, enne kui New Yorgist tuli musta limusiiniga Tom Hagen.

Kay oli veetnud Tom Hageniga pika kohutava õhtupooliku — kõige kohutavama õhtupooliku oma elus. Nad olid läinud jalutuskäigule metsa ja Hagen polnud tookord hellatundeline.

Kay tegi vea, üritades olla kurjalt ninakas. See osa talle ei sobinud. "Kas Mike saatis su siia mind ähvardama?" küsis ta. "Ma lootsin näha, et autost tulevad välja "poisid" oma automaatidega ja sunnivad mind tagasi tulema."

411

Esmakordselt nende tutvuse jooksul nägi ta Hagenit vihastavat. Hagen kähistas: "Nii nõmedat alaealise jampsi pole ma kuulnudki. Ma poleks iial oodanud seda niisuguselt naiselt. Jäta järele, Kay."

"Hüva on," leppis Kay.

Nad jalutasid piki roheluses looklevat külavaheteed. Hagen küsis vaikselt: "Miks sa ära jooksid?"

Kay lausus: "Sellepärast, et Michael mulle valetas. Sellepärast, et ta tegi mind lolliks, kui hakkas Connie poisi ristiisaks. Ta reetis minu. Sellist meest ei saa ma armastada. Ma ei saa niiviisi elada. Ma ei saa lubada, et ta on mu laste isa."

"Ma ei saa aru, millest sa räägid," ütles Hagen.

Kayd valdas äkiline püha viha. "Ma mõtlen seda, et ta tappis oma õe mehe. Kas sa sellest saad aru?" Ta vaikis hetke. "Ja ta valetas mulle."

Nad kõndisid pikka aega vaikides. Lõpuks lausus Hagen: "Tegelikult ei saa sa kuidagi olla kindel, et see on tõsi. Kuid lihtsalt arutluse huvides eeldagem, et see on tõsi. Pea meeles, et ma seda ei väida. Kuid mis oleks, kui ma põhjendaksin sulle ta tegu? Või õigemini esitaksin võimaliku õigustuse."

Kay silmitses teda põlglikult. "Nüüd näen ma esmakordselt sinu advokaadi palet, Tom. See pole su parim pale."

Hagen irvitas. "Okei. Kuula mind lihtsalt ära. Mis siis, kui Carlo oleks Sonny mõrvakohale meelitanud? Mis siis, kui Carlo peksis Connie tookord läbi selleks, et saada Sonny puiestikust välja, et see oli plaanitsetud vandenõu, sest nad teadsid, et ta sõidab Jones Beachi kõrgtee kaudu. Mis siis, kui Carlole maksti selle eest, et ta aitas Sonny tappa. Mis siis?"

Kay ei vastanud. Hagen jätkas: "Ja mis siis, kui don, ehkki suurmees, ei suutnud leida endas jõudu selleks, mis ta oleks pidanud tegema — maksma poja surma eest kätte oma tütre abikaasa tapmisega? Ja lõpuks, mis siis, kui see oli tema jaoks liiga ränk ja ta tegi Michaelist oma järeltulija, teades, et Michael võtab selle koorma tema õlult, võtab süü enda peale?"

"See kõik oli minevikuasi," ütles Kay ja pisarad purskasid ta silmist. "Kõik olid õnnelikud. Miks ei võidud Carlole andeks anda? Miks ei võidud kõike sinnapaika jätta ja unustada?"

Ta oli valinud tee, mis üle niidu viis puudega piiratud oja äärde. Hagen laskus heina ja ohkas. Ta vaatas ringi ja ohkas uuesti. "Siin selles maailmas võiks ju seda tõesti teha."

Kay ütles: "Ta ei ole see mees, kellega ma abiellusin."

Hagen puhkes naerma. "Kui ta oleks, siis oleks ta nüüd juba surnud. Sa oleksid praegu lesk. Sul poleks mingeid probleeme."

412

Kay plahvatas: "Mida see peab tähendama? Kuule, Tom, räägi kordki elus otsekohest juttu. Ma tean, et Michael seda teha ei saa, kuid sina pole sitsiillane, sina võid öelda naisele tõtt, sa võid teda kohelda enesega võrdsena — kaasinimesena."

Järgnes uus pikk vaikus. Hagen raputas pead. "Sa oled Mike'ist valesti aru saanud. Sa oled vihane, sest ta valetas sulle. Hüva, ta hoiatas sind, et sa iial ei päriks tema äri üle. Sa

oled vihane, sest ta oli Carlo poisi ristiisa. Kuid sina sundisid teda selleks. Tegelikult oli see õige käik, kui tal oli kavas Carlo vastu välja astuda. Klassikaline taktikakäik, et võita ohvri usaldust." Hagen läkitas talle sünge naeratuse. "On see sinu jaoks piisavalt otsekohene jutt?" Kuid Kay oli oma pea langetanud.

Hagen jätkas. "Ma luban sulle veel natuke otsekohest juttu. Pärast seda, kui don suri, seati Mike'i tapmiseks püünist. Kas sa tead, kes teda lõksu meelitas? Tessio. Seepärast tuli Tessio ära tappa. Carlo tuli ära tappa. Sest reeturlust ei saa andestada. Michael oleks selle andeks andnud, kuid inimesed ei andesta kunagi iseendale ja seepärast oleksid nad alati ohtlikud. Michaelile Tessio tõesti meeldis. Ta armastab oma õde. Kuid ta hiilinuks kõrvale oma kohusest sinu ja oma laste, kogu perekonna, minu ja mu perekonna suhtes, kui ta lasknuks Tessiol ja Carlol minna. Nad oleksid ohustanud meie kõikide elu."

Kay oli kuulanud seda, pisarad nõrgumas üle näo alla. "Kas Michael saatis sind seda mulle rääkima?"

Hagen vaatas talle otsa teesklematu imestusega. "Ei," ütles ta, "ta käskis mul öelda sulle, et sa saad kõik, mida sa soovid, ja võid teha kõike, mida sa tahad, kuni sa laste eest hästi hoolt kannad." Hagen naeratas. "Ta käskis sulle öelda, et sa oled tema don. Väike nali."

Kay asetas oma käe Hageni käsivarrele. "Kõiki neid muid asju ta mulle rääkida ei käskinud?"

Hagen kõhkles hetke, nagu pidades aru, kas öelda Kayle lõplikku tõde. "Sa ei saa ikkagi aru," ütles ta. "Kui sa selle, mida ma sulle täna olen öelnud, Michaelile ära räägid, olen ma surnud mees." Ta vaikis jälle. "Sina ja lapsed olete ainsad inimesed maamunal, kellele ta ei saa teha halba."

Möödus viis pikka minutit, siis tõusis Kay murult ja hakkas koju tagasi kõndima. Kui nad olid juba peaaegu kohal, ütles Kay Hagenile: "Kas sa saad pärast õhtusööki sõidutada mind ja lapsi oma autoga New Yorki?"

"Selleks ma siia tulin," tähendas Hagen.

Nädal pärast naasmist Michaeli juurde läks Kay preestri jutule, et hakata katoliiklaseks.

413

Sügavaimast kirikuorvast kuulutas kell patukahetsust. Nii nagu teda oli õpetatud, lõi Kay rusikas käega kergelt vastu oma rinda, see oli patukahetsuse märk. Kell helises uuesti ja siis tekkis sammude sahin, sest armulaualised lahkusid kohtadelt, et siirduda altari ette. Kay tõusis ja liitus nendega. Ta põlvitas altari ette ja kiriku sügavusest helises kell uuesti. Rusikas käega lõi ta veel kord vastu südant. Preester seisis tema ees. Kay kallutas oma pea tagasi ja avas suu, et vastu võtta paberõhukene armulaualeib. See oli kõige kohutavam hetk — kuni leib suus lagunes ja ta sai selle alla neelata ning teha siis seda, milleks ta siia oli tulnud.

Puhastununa patust, langetas ta kui eesõiguslik paluja oma peaja pani sõrmed pingitoele risti. Ta kergitas oma keha, et selle raskus ei rõhuks põlvedele.

Ta peletas eemale kõik mõtted endast või lastest, kogu viha või vastuhaku, kõik küsimused. Ja siis, täis sügavat ja siirast soovi uskuda, et teda kuulda võetakse, ütles ta, nagu ta oli teinud iga päev pärast Carlo Rizzi mõrvamist, vajalikud palved Michael Corleone hinge eest.

SISUKORD

ESIMENE RAAMAT
peatükk 7
peatükk 57
peatükk 77
peatükk 81
peatükk 87
peatükk 91
peatükk '. 97
peatükk 101
peatükk 109

peatükk 115
peatükk 127
TEINE RAAMAT
peatükk 145
peatükk 167

KOLMAS RAAMAT
14. peatükk 181
NELJAS RAAMAT
peatükk 213
peatükk 221
peatükk 231
peatükk 237
peatükk 243
VIIES RAAMAT
peatükk 257
peatükk 279
peatükk 283

KUUES RAAMAT
peatükk • 301
peatükk 325
SEITSMES RAAMAT
peatükk 331
peatükk 341
peatükk 355
peatükk 363
peatükk 377
KAHEKSAS RAAMAT
peatükk 387
peatükk 397
ÜHEKSAS RAAMAT
32. peatükk 409

Mario Puzo sündis 1920. aastal New Yorgis kirjaoskamatute itaalia väljarändajate seitsme-lapselises peres. Teise maailmasõja ajal teenis tulevane kirjanik Ida-Aasias ja Euroopas. Naasnud pärast sõja lõppu Ühendriikidesse, abiellus Puzo Erika Lina Broskega, neil sündis kolm poega ja kaks tütart.

Aastaid töötas Puzo riigi- ja linnaametites. Tema esikteos "Pime areen" ("Dark Arena"), mis ilmus 1955. aastal, pälvis küll kriitikute kiitust, kuid seda saatis vähene lugejamenu. Sama saatus tabas üheksa aastat hiljem ilmunud "Õnnerikast palverändurit" ("Fortunate Pilgrim").

1960-ndate alguses hakkas Puzo vabakutseliseks ajakirjanikuks, tehes kaastööd ka mitmele bulvariväljaandele. Kauaoodatud kirjanduslik läbilöök saabus lõpuks 1969. aastal ilmunud mafBaromaaniga "Ristiisa" ("The Godfather").

Menust ja kuulsusest hoolimata ei olnud Puzo kirjanikuna eriti viljakas, pärast "Ristiisa" järgmisena ilmunud teost "Lollid surevad" ("Fools Die") tuli lugejail oodata üheksa aastat. Kahe maffiaraamatu "Sitsiillane" ("The Sicilian", ilmunud 1984) ja "Viimane don" ("The Last Don", ilmunud 1996) vahele mahtus pomtiline põnevik "Neljas K" ("The Fourth K", ilmunud 1991) Kennedyte Hännist. Puzo on kirjutanud ka st^naariumi mitmele filmile, sealhulgas "Ristiisa" triloogiale, katastroofifilmile "Maavärin", kahele Supermani seiklusele ja "Cotton Clubile".

Kirjanik suri 1999. aastal kodus pärast oma viimase maffiateemalise raamatu "Omerta" käsikirja lõpetamist, raamat ilmus järgmisel aastal. Viimastel eluaastatel kogus Puzo ainest kurikuulsa Borgiate perekonna kohta. Kirjanikust järelejäänud materjali põhjal pani raamatu "Perekond" ("The Family") kokku tema kauaaegne elukaaslane Carol Gino.

Pärast kahte raamatut saatnud ebaedu ning rahakotti tühjendanud rasket haigust läks Mario Puzo "Ristiisa" kirjutades kindla peale välja. Tema eesmärk oli luua teos, mis tooks nii raha kui ka kuulsust.

Ja tal ei tulnud pettuda: lugu Corleonede maffiaklannist, võimuvõitlusest, korruptsioonist, vägivallast, aust ja pereväärtustest müüdi ühtekokku 21 miljonit eksemplari ja see püsis 67 nädalat New York Timesi raamatumüügi edetabelis.

Mõni aasta pärast "Ristiisa" ilmumist tunnistas Puzo, et tegelikult ei teadnud ta organiseeritud kuritegevusest suurt midagi ning kasutas raamatu kirjutamisel kuulujutte, mis olid talle kollasevõitu väljaannetele kaastööd tehes meelde jäänud. Ka hindas kirjanik ise "Ristiisa" madalalt, väites, et selle tase jäävat alla tema tegelike võimete. Sellest hoolimata sai "Ristiisast" läbi aegade kuulsaim ja ilmselt ka parim maffiapõnevik.

"Ristiisa" kultusele aitas kõvasti kaasa ka Francis Ford Coppola lavastatud filmitriloogia (filmid jõudsid linale aastatel 1972,1974 ja 1990), mille esimene ja teine osa võitsid vastavalt kolm ja kuus Oscarit.

Ehkki Puzo ise kasutas "Ristiisa" ka 1984. aastal ilmunud raamatus "Sitsiillane", kirjutas Mark Winegardner menukile järje alles 2004. aastal, mil ilmus Michael Corleone pagendusest naasmist kujutav "Ristiisa on tagasi" ("The Godfather Returns"). Kirjastus valmistab ette saaga viimast, otsi kokku tõmbavat raamatut pealkirjaga "Ristiisa kättemaks" ("The Godfather's Revenge"), mille tõenäoliselt kirjutab taas Winegardner.

© Sarja kujundus: La Repubblica-Italia